

מבחר עירונים

בהר
שנת תשפ"ב

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:46	08:24	08:09	06:52	ירושלים
08:43	08:21	08:11	07:07	בני ברק
08:46	08:24	08:12	07:00	חיפה
08:43	08:21	08:11	07:07	אשדוד
08:45	08:23	08:10	06:51	בית שמש
08:44	08:22	08:10	07:09	קרית גת
08:46	08:24	08:11	07:03	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופוס
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

חלאקה שמה?

חוצאים עם הילד שלכם?
יש ילדים שקה להם למאוח...?

יש לכם הזדמנות לשמה ילדים חולים,
ולעשות אתם מעשה חסד מיוחד,

שוודאי יהיה לזכות ילד החלאקה שלכם!

תרמו 180 ש"ח, ושמחו 36 ילדים חולים בל"ג בעומר!
מתנדבי מאוחדים יחלקו 'פעקאלאך' עם ממתקים לילדים בבתי
חולים, ויגרמו גם להם לשמוח ביום ל"ג בעומר ולו לכמה דקות.

ניתן גם לשלוח פעקאלאך מוכנים
עד יום רביעי, י"ז אייר תשפ"ב (18/5/2022)
<< נא להביא אך ורק פעקאלאך במארזים סגורים >>

דרושיק
אתנדביק
ואתנדבות
ליוק ל"ג
בעומר

לב מרפא
שע"י ארגון 'אנו בניך'

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

חייגו כעת ושמחו עוד ילד חולה:
054-845-8815

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

ספורים בפרשה

ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלקיך (כה, יז)

בצעירותו, הגיע רבי משה צבי מסנון אל ה'סבא' משפולי, וזה אמר לו בך: "נאמר ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלקיך, ומכאן אתה למד, שגם בשביל יראת-אלקים אסור להונות את הבריות, אלא יש להיות ירא-שמים באמת וכלי רמה". והעיד הרבי מסנון, "כל-כך הפו הדברים שרש בלבי, עד שפלטו בעבורי מסלה חדשה לעבודת ה', ובה עצדתי במשך כ"ה שנה".

יצויתי את-ברכתי לכם (כה, כא)

בערב השמטה, הגיע סוחר ירקות אל הרב מקריסק, והציע לאגר פרות וירקות הפתנים לשמור ומצויים לרב בשוק, ולא להמתין לשנה החדשה, שאז הפרות יקרים וקשים להשגה. אמר לו הרב: "דע לך, כי מה שאמרו חז"ל ש'מזונותיו של אדם קצובים לו', אין הדבר אמור רק בסכום המזון שנגזר עליו, אלא גם על מזונותיו ממש, דהיינו כמה פרות וירקות יהיו לו, ואין טעם אפוא באגירת מזון מעתה לשנה הבאה, כי מה שנגזר על האדם יבוא לידו מכל-מקום". והוסיף, "אך אתה, שהנך סוחר פרות וירקות, יכול לאגר פמיות, שכן אין זה שונה משאר עסקי מסחר שבה הדרך להרויח".

"ראו נא מה יקרה נשמה של כל יהודי, אפלו פשוט", אמר פעם רבי חיים זוננפלד רבה של ירושלים, בחל-המועד פסח תר"צ, וספר: "סמוך לשנת שמטה, הגיע אלי אבר מפתח-תקוה, וספר לי על מצבו הכלכלי הקשה, ותמה ביצד יהיה מסגל לשמט את שדהו במשך שנה שלמה. הוצאתי ספר ורמיהו והראיתי לו את דברי הפסוק 'בה אמר ה', ארוה הגבר אשר יבטח באדם, ומפרש רש"י 'בהרישו וקצירו, לומר אזרע בשביעית ואכל, ועל המשך הפסוק 'זמן-ה' יסור לבו' הוא מפרש 'שהבטיחו יצויתי את-ברכתי לכם! לא הוספתי דבר, וגם האבר לא הגיב מאומה, אולם מאותה שנה ואילך, שמר האבר על כל דיני השמטה בקפדנות, ללא שום הוראת התר".

וכי ימונה אחיה וגו' וחי עמו (כה, לה)

רבי קופל ריך מבודפשט, היה נואם בקסד עליון, אך למרות פשרונו המברך, היה מכין את עצמו היטב לכל-דרשה. נכדו ראהו פעם מטייל בחדרו ומכין דרשה, ותמה: "סבא, הלא כבר נשאת בחייה מאות דרשות, האם גם אתה צריך להכין מה לומר? ור' קופל השיב בחייד: "על מה שאני צריך לומר באמת איני צריך להתבונן, אולם אני מתבונן על מה שאיני צריך לומר... על דרשותיו בפני החברה קדישא בבודפשט ביום ז' באדר, היה מקבל מדי שנה שלשה מטבעות זהב. בזקנותו, כאשר נבצר ממנו לשאת דברים מפני חלשתו, בא גבאי החברה לתת לו את המעות מפני כבודו, ור' קופל נענה בחייד: "רואה אני כי נכון הפתגם 'שתיקה שנה זהב' בדברי חז"ל 'מלה בסלע, משתוקא בתריו'... פעם אמר: "יש שתי דרכים ביצד לסייע לעני, בחייו - כאשר נוהגים לו לחם לאכל ובגד ללבוש, ובמותו - בקבורתו ובהקפדו. ועל-זה אמרה התורה 'וכי ימונה אחיה וגו' והחזקת בו וגו' וחי עמו, דהיינו אל תמתין עד שימות כדי לתמוך בו, אלא כשהוא עדין וחי עמו, עליו לסייע לו... והוסיף: "לכן אתם נקראים 'חברה קדישא', שלא רק 'אחרי מות קדשים אמר', אלא גם בחיים יהיו קד".

פנינים

וידבר ה' אלי-משה בהר סיני (כה, א) - מה ענין שמטה אצל הר סיני? (רש"י). השמטה היא ראייה נצחית כי התורה נתנה על-ידי הקב"ה בהר סיני, כי רק הוא יכול להבטיח שיצוה את ברכתו לשלש השנים, ואף בכל דור ודור אנו רואים בקיום הבטיחה זו, והדבר מחזק את האמונה כי התורה נתנה בסיני. (החת"ם סופר)

ושבתה הארץ (כה, ב) - כל הנשמות שירדו לעולם לפני חרבן בית-המקדש היו נשמות חדשות, אך מאז באות הנשמות בגלגול, מפני שהחרבן בא על שלא שמרו שמטה ואכלו חדש, ולכן נגזר עליהם שכל ימי החרבן יהיו הנשמות מגלגלות בגדר פסחיון. (האר"י ל')

שש שנים תזרע שדה (כה, ג) - כל שנה מרמזת לאלף שנות העולם, שנאמר כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול, ושש השנים הם ששת אלפי שנות העולם, והשביעי יהיה לכך מדי, שלא יצטרכו לחרש ולזרע אלא תשלום שבר למי שטרח בערב שבת. ולכן הזהיר הקב"ה לטרח בעבודת ה' שש שנים שהיא בגימטריה אלף, וגם נזטרקון התבות שש שנים תזרע בגימטריה אלף, ובשביעי יקבלו שבר. (יד יוסף)

והיתה שבת הארץ לכם לאכלה (כה, ו) - לאכלה עם האותיות בגימטריה מלאה, ללמד ששומרי שביעית יהיו דומים למלאכי השרת, אוכלים קמעה ומתברך במיעיהם. (בית ישראל)

וכי תאמרו מה-נאכל (כה, ז) - פרנסה אותיות פה רסן, דהיינו לשים לפה רסן ולא לשאל מה נאכל, אלא לבטח בה' שיתן לו כל מחסורו, ואז ישפיעו עליו מקורם בלי-טוב. (זה השער)

ואיש כי לא יהיה-לו גאל (כה, ח) - אם רואה אתה שהגאלה מתעכבת מלבוא, אזי והשיגה ידו לקים מצות כ"פפת תפתח את-ידיך לו, ואז ומצא כדי גאלתו, כפי שאמרו חז"ל גדולה צדקה שמקרבת את הגאלה. (אוצרות הדורות)

גאלה תהיה-לו (כה, לא) - גאלה היא מלשון החזרת דבר לבעליה, ולכן אמרו חז"ל כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאלה לעולם, מדה כנגד מדה, בשם שהשיב את המאמר לבעליו, באה בזכותו גאלה לעולם. (אמרי חנוך)

מה ענין שמטה אצל הר סיני?

תופעה יחודית בעולם החסידות, היתה הנהגתו של רבי צבי הירש הפהן מרימינוב. לא בראייתו היה, וזאת מעלותו הצליח להציג מעידו כל, אולם בזכות היותו משמשו הנאמן של רבי מנחם מנדל מרימינוב, ובה עקב כך בתאר 'רבי הירש משרת', זכה ליצק מים על-ידי רבו ולינק תורה וקדושה מרבו, כיהושע בן-נון משרת משה, והתקיימו בו דברי תז"ל "גדולה שמושה יותר מלמדה".

בשנת תר"ג, חל י"ט באיר, יום הלולת רבי מנדל מרימינוב, ביום ששי ערב שבת-קדש פרושת בהר. מדי שנה, היו נוהגים תלמידיו הוותיקים של רבי מנדל לרימינוב, גם פאשר כל אחד מהם כבר היה לבעל שעוריקומה ומנהיג עדה משלו, כדי להשתטח על ציונו ביום ההלולא, ובארח-פלא היה אותו יום גשום בקביעות. הצדיקים שהגיעו לרימינוב, היו מסבים לסעדת ההלולא בבית-מדרשו של רבי הירש משרת, ולעתים אף נוהגו לשבת שם בשבת בצוקה. ונשמר תאור מפרט על זהות המשתתפים באחת מסעדות ההלולא וסדר ישיבתם, מחזה מרטיט ורווי-הוד. בראש השלחן ישב רבי שמעון מירוסלב, שהיה זקן צדיק הדור והשריד האחרון מבין תלמידי הרבי ר' אלימלך מליז'נסק, ולימינו ישב מחתנו רבי אשר ישעיה מרופשיץ, "שני המאורות הגדולים זקנים שבדור". לאורך הכתל הפונה לצד מזרח, ישבו רבי נפתלי מליז'נסק נכדו של הרבי ר' אלימלך, רבי אליעזר מדיז'קוב בנו של רבי נפתלי מרופשיץ, רבי שלום מקמינקא וחרבו רבי חיים מצנו - שהיו אז אמנם עולי-ימים, אך כבר התבלטו בחריפותם וגאונותם. לאורך הכתל הפונה לצד מערב ישבו: רבי הירש מרימינוב עצמו, רבי משה מסמבור, ואחרי פטירתו ישב על מקומו בנו רבי יהודה צבי מרוז'לא, המגיד-מישרים של קהלת גרידונג, ורבי שמואל זיגיל בעער מליטוביסק. אחריהם ישבו צאצאי צדיקי רופשיץ ודיז'קוב, ונכדי הרבי ר' אלימלך. מספרים, כי באחד מאותם ימי הלולא, שר מחסור במידבש להרוות גרוגם של תלמידי-חכמים, ורבי שמעון מירוסלב התבטא באמירה נדירה, כי מי שיעלה בידו להביא קנקני-משקה לסעדה, יתקבל בזכות כך אל החבריא קדישא. בין המסבים היה גם רבי מנחם מנדל פנט מדעש בעל "מעגלי צדק", ורבי שמעון פנה אליו בשאלה "האם גם אתה יקבלו בימינו?" ותזר בו מיד שכן "עודף צעיר לזמים". אך רבי אשר מרופשיץ שאלו בצחנות: "היש לך פאס?" דהינו, "האם יש לך תעודת-מסע כדי להפנס לחבורה?" ורבי מנדל השיב בלשון נופל על-לשון, "פת-לחם?... וה'יש"ב לב" מסגיט מהר להזיירו "הלא תדע עם מי אתם מדברים..."

באותה שבת פרושת בהר תר"ג, כבר היה רבי משה מסמבור בעולם האמת, שכן נפטר בו באיר ת"ר, ובנו רבי יהודה צבי מרוז'לא, ישב פאמור על-מקומו. בסמוך לו עמד תלמידו הנאמן, שהיה גם שאר-בשרו, והלה ספר לזמים לפופר רבי אהרן מרקוס מקרקא, על אותה שבת מפלאה ועלאות במחצת צדיקי הדור הנודעים, והוא העלה את הדברים בספרו המענין והמרתק "ספר החסידות".

פאמור, נחשב רבי שמעון מירוסלב כזקן צדיקי דורו, והוא נהל אפוא את סעדת ההלולא, אליה הסבה החבורה הקדושה של תלמידי הרבי המנוח. וכמשה רבנו בשעתו, שבבוא ירוו אליו אל המדבר, נאמר "ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל-לחם עם-חתן משה לפני האלקים", ומשה היכן היה? אלא שהיה עומד ומשמש לפנייהם; כך עמד גם רבי הירש משרת, בעל-האכסניה, ושרת במסירות רבה את המסבים, ולא ראה בזה פחיתות-קבד לעצמו. "שמן יואיל מר בטובו להנעים לנו מדברותיו?" פנה רבי שמעון לימינו אל הרבי מרופשיץ, אלא שהוא סרב. רבי שמעון נסה לכבד את הצדיק מרוז'לא, אולם שגם הוא סרב. נסה רבי שמעון להפציר במסבים בזה אחר-זה, אלא שמפני הענייה סרבו בלם לבקשתו. הצטער רבי שמעון על שאין מי שישא דברי-תורה בסעדת המצוה, וכדרכו קם על-רגליו וקרא בקפדנותו: "שמעו נא את דברי. טרם נתן הקב"ה את התורה לישראל, הלה להציע אותה לעשו וישמעאל, אולם הללו סרבו לקבלה, וכל אחד טעמו ונמוקו עמו. לא נותרה אפוא הברכה בידו של הקב"ה, והלה ומסר את התורה ליהודים השפלים ונבזים, שהם שרויים בנמיכות-קומה ונחבאים אלי-הפלים. ובכן, פיון שהחכמים המסבים כאן מסרבים לשאת דברי-תורה, אפנה אפוא אל מארחנו הרבי ר' הירש, ונבקש ממנו להשמיע את דברי-תורתו". פניתו הישירה של רבי שמעון מירוסלב אל רבי הירש מרימינוב, היתה לפלא בעיני המסבים, שכן רבי הירש הסתיר כידוע את ידיעותיו בתורה, אולם לפליאת המסבים, נענה רבי הירש מיד להזמנה, וללא הפסד וגנונים יתורים, החל בדבריו. הוא פתח בפסקו הראשון של פרושת השבוע, פרושת בהר "ויבד ה' אלי-משה בהר סיני לאמר", הזכיר את דברי רש"י: "מה ענין שמטה אצל הר סיני?" ולאחר מכן החל להשמיע דברים פשקולו הולך וגובר, הולך ומתלהב, עד שהיו הדברים מאירים כנתינתם מסיני. הגלוי המרעיש היה את המסבים, וכאשר שב הרבי מרוז'לא אל בית-האכסניה שלו, "חזר וידי עמו, כשהוא שקוע בשרעפיו", כפי שמספר רבי אהרן מרקוס. "בבואו נח מעט על הספה שאכסניה, ולפתע קפץ על-רגליו והחל להלה בחדר הלוח ושבו. אין כל ספק אמו, כי בפרשה גנוזה אמת מרבה מזו שהוא השמיע אותה. כמו-כן אין כל ספק, כי אני הייתי מסגל להגיד יותר משאמר הוא באותו ענין. אולם מה שהפליאני הוא, כיצד יתכן להסביר במלים מה פשוטות שלשה דפים מהספר הקדוש 'עץ חיים' של רבי חיים ויטל, ולהקיע שחקים באש הקדש..."

מאורות

רבי ישעיה הלוי בעל 'באר היטב' צ"ל ליום ההלולא שבת-קדש י"ג באיר תפ"ג

נכד הש"י חתן הבה"ח, ואחיו של ה"פחד יצחק" על שלח-ערוך וירח-דעה ו"קרבן יצחק". מכנה ה'באר היטב' הקדמון, וקדם לרבי יהודה אשכנזי מטיקטין ה'באר היטב', שמזכירו כמה פעמים בספרו "ובבאר היטב אשר לפני", ובהקדמתו כותב שפא להוסיף על החבור הקדמון ש"קצר בהרבה מקומות במקום שהיה לו להאריך", וכותב בשמו שהספיק לקצר היתה מחסר מוזן "שנענו לו ששערי דמעות", והעולם בא על-ידי כאן ליד עטות". חבורו, שהוא "פרוש נפלא וקצורי הדינים מקל הפוסקים", נדפס יחד עם השלח-ערוך על ארבע-חיים פאמטקטרם חס"ה, וזוהו ונדפס בכמה מהדורות. ימיו היו מלאים יסורים, כפי שמספר בהקדמה לספרו, ומצין את הנס "שהציל אותי מיד הריקים, מפש חרב חדה מנחת על צוארי", וקבל על-עצמו לקר וללכך את השלח-ערוך. בשנת תפ"ג יצא עם אשתו וכתו לארץ-ישראל, ועל אם-הדרך במוהליב ארע להם אסון כבד, ובית המלון שבו התאכסנו עלה פאש בשבת-קדש, והם נשרפו חיים גלי וכלת לקרן. ה'פנים מאירות' הספידם בספרו "מאורי אש" והשתמר נסח-מצבתם אשר בבית-החיים במוהליב: "הנשרפים הקדושים מוה"ר ישעיה במוה"ר אברהם, בעל המחבר באר היטב, ואשתו הצנועה מרת ריקל בת מוה"ר ליב, שנפטרו י"ג באיר תפ"ג". שמו התקדש בפי יהודי מוהליב, ומדי שנה עלו המונים על קברו, "כבוד גדול יתנו לעפרו, וביום פטירתו יאירו נרות על קברו, ואגדות שונות יספרו עליו", פמוכא ב"טיט ה'הון".

יוסיף דעת

כמות המעריבי התקיים 'מימי היה נאולמו', והמאמצים שנעשו במשך הדורות לגאול מידי צר ולהעבירו לעם ישראל לצמיתות, עלו בתוהו. עיקר השיים החלו בשנת ת"ל לעיר, כאשר ערבי יקולות בנו בתים בסמיכות לכותל, ובהכל מהם היה הכותל חלק מסובסב. באמצע טרחה רחבה צרה שבה עמדו להתפלל אולם חלק ממנו נודר באבנים בידי הערבים, כי לפי המסורת זכה שם הרב"ר לגילוי שכניה ורבים היו עומדים שם בקול זעקה, ויוזון שמקום היה סמוך לבית הדין השעיר של המוסלמים. טענו הללו כי הצעות מבלבלות את דעת השופטים, והמקום נודר. חשר ר' משה מונטיפיורי פעל רבות למען הכותל, ותחילה עלה בידו להתקין תקרה ליד הכותל לצלל מחובר ומחס ממטר, כפי שהוא מספר ברשימי מסעו השישי בארץ, ובמסע הכא הוא מספר על המאמצים הגדולים להפוך את הכותל למקום הפילה רשמי, אולם בעקבות משול כלתי צביו בוטלה התוכנית. הוא מספר על ר' מרדכי רוואניס, שרי-האלף בצבא התורכי, שכיר כירושלים בשנת תל"ד, וניסה להעמיד שם ספסלים לנחות המתפללים, אך הערבים נעו זאת ממנו, ולבסוף ניתנה לו רשות להניח שם עשר אבני-שיש מרובעות כמקומות ישיבה, אך העניין. מראשוני הפעילים להפיכת הכותל למקום תורה ותפילה, שם קיום מיינים בשולש התפילות ביום, מה שעדיין לא היה מקובל בעבר, היה המקובל רבי מעשיל גלבטשוויץ, אולם דעתו של רבי שמואל סלאנט לא הייתה נוחה מכך מסיבות שונות, ואף רבי חיים ונפולד, שפקד את הכותל מדי לילה באמירת תהלים בערה, העיד על עצמו שמעולם לא התפלל שם, שכן קשה להתרכז במקום פתוח ומכל עבר נשמעות קולות תפילה. כיום מוסכם כמעט על כולם, כי השורות העליונות ככותל בנוו בידי חשר ר' משה מונטיפיורי, והדבר מוזכר כבר גם בספרי ההלכה בדורות הדינים מקדושת האבנים שבנה, אולם אין לדבר שחר, והשר לא החין בנפשו לערוך שינויים בכותל המקודש שהוא שרדי מבית המקדש השני, והאמת שהאבנים בנוו בידי התורכים וכבר העיר על כך הר"מ סוקצ'ניסקי במכתבו לבעל 'מסעות ירושלים' שכתב כן. ניתן לשער, כי מקור השמועה נובע מכניסתו של חשר להר הבית, מתוך חוסר ידיעה על האיסור שפרסמו רבני ירושלים דאז, והוא הנגלה על-ידי כפנייה בדמעות, ואף עיר תיקון רות, כעדות בו הראשון לציון רבי חיים נסים אבולעפיה.

ובכל ארץ אחזתכם גאלה תתנו לארץ

בין שכונות ירושלים העתיקה, התבצר מקום נכבד ל"בתי מחסה", שנוחשת פשוטה הצבורית הראשונה בירושלים להקמת בתי מחסה לעניים ומעוטי-יכולת מכל הקהלות. זכתה בתי מחסה והתגוררו בה גאונים מפלגים, שהאירו את שמי ירושלים של מעלה, והנהו פניה יקרה בכתרה.

באותם ימים היתה ירושלים זעירה ודחוקה, ומכנסת פלה מאחורי החומות העתיקים. הנוצרים שעלו בשטף לירושלים, דחקו את רגלי היהודים, ובכספם הרב רכשו בית אחר בית, עד ש"התמלאו מהם בתי העיר הקדושה פה לפה, עדי כי אפס מקום לשבת הנה", כמתאר אז, "עד שאמר אדם להברו, צר לי המקום שאלי בירושלים". יהודי העיר אצרו מתנים למצא פתרון המניח את-הדעת, ואף שעדין לא העזו לפרץ את החומות, מה שארע שנים ספורות לאחר מכן עם הקמת משפנות שאננים, חפשו תחלה פתרונות בעיר העתיקה עצמה. העולים השתלכו אז ל"בוללים" נפרדים לפי ארץ מוצאם, ואחד מהם היה בולל "הוד" לבני הולנדו-דוטששלנד, בראשו עמדו תלמידי החת"ס סופר, ובין השאר יזם את הקמת השכונה. אחד הפעילים הבולטים בהקמתה, היה רבי מאיר שבוים, שבנה "ר' מאיר פוסטר" - הדרו, לאחר שרתם את שליטתו בגרמנית לטובת יהודי ירושלים שלא הכירו שפה זו, והמתגבים הממענים אליהם לא הגיעו ליעדם, מדי יום עסק שלא על-מנת לקבל פרס, במיון מתכתי בני העדה בבית-הדאר שבשער שכם. בנו רבי ישראל חיים הלך אף הוא בעקבותיו בגאלת ארץ-הקדש, והיה מראשוני מניחי היסוד של שכונת מאה שערים, אלא שגורל מר אחד עלה בסופם של השניים, והם עלו על מזבח הארץ. האב נספה לאחר שנסה לסתם את מעלת השופכו שהזרימה מ-מזמנה אל שכונת "בתי מחסה", ולפתע מעד פניה; והבן נהרג בידי מרצח ערבי, שחדר לביל שבת למאה שערים עם מרעיו מכפר לפתא, כשהוא בן ל"ה שנים בלבד.

חלק נכבד מ"בתי שכונת 'בתי מחסה' כבר עמדו על-חלם, ואולם לצד השכונה, עמד בית-קברות ערבי עתיק-יומיו, שעמד פאבר-נגף, ומנע את הרחבת השכונה דרומה. המגרש היה שןך לערבי ממשפחת דג'אני המסלמית, שנוחשה פאחת ממשפחות האצלה הערביות בארץ עוז מימי 'סולימן המפאר', שליט האימפריה העות'מנית ובונה חומות העיר העתיקה. בדרגם של ערבים שלמען צבע-פספס מוכנים למכר גם את נביאם, השתוקק להעביר את בעלות הקרקע ליהודים, אלא שערבי העיר, שענינתם היתה צרה בהצלחת יהודי העיר, הכיר היטב את נפש בהמתם, וידעו כי הלה לא יפס למכר את בית-הקברות עם העצמות שבו, והלכו עליו אימים בכל-דרך. כדי להקדים רפואה למכה, העמידו הערבים משמרות סמוך למשרדי 'הוקף' המסלמי, ובלשו בשבע עינים שמא היהודים באים לקבל בעלות על השטח מידי בעליו. ישבו מיסדי 'בתי מחסה' וספסו עצה ביצד להערים על הערבים ולהולכם שולל, ומפלם נבחרה הצעתו של רבי מאיר שבוים. "היום יהייד בו לא יעמידו הערבים משמר", טען, "היה בודאי יום-הפפורים. שכן מפירים הם את מנהגינו, ויודעים כי יום זה הוא יום מקדש לנו, יום תענית ותפלה. אולם אין לה מצוה גדולה מאשר גאלת הארץ, ועליה שנינו במסכת גטין כי מתר לכתב שטר-מכר לקנין שדה בירושלים אפלו בשבת. באמצעות אמירה לנכרי שאינה אסורה אלא מדבריהם, ומשום ישוב ארץ-ישראל לא נזרו בה". השומעים נהנו מהרעיון, והטילו על המציע עצמו בקורא האגרת, להיות השליח בעצמו לזכות במצוה גדולה זו. הגיע יום הפפורים, וכפי שחזה רבי מאיר בן יהיה. באותו יום הסתלקו שומרי הסף מעמדתם ליד ההקדש המסלמי, בהיותם סמוכים ובטוחים כי גיוס זה לא יופיעו היהודים במקום. והנה התקרב שיח' מסלמי ישיש, ששרף את רגליו באטיות ובגניפות פקון ושבועי-מים. היה זה רבי מאיר שבוים, ששטח על-עצמו מראש של שיח' נכבד ובא בימים ליתר בשחון. עם הפנסו, לא בוזו זמן יקר, והורה מיד לבעל-הקרקע שהתלונה עמו להתם על שטר-המכר, ובכך קמה נחלת בית-הקברות המסלמי, ונרשמה לקנין-עולם על-שם בולל הוד. הבקר אור, וירושלים הערבית היתה פמקרה. הערבים מרטו את שערות-ראשם על המשגה שיצאה מתחת דם, והיו מלאים זעם על היהודי שהצליח להערים עליהם. אך את הנעשה אין להשיב, ולא נותר להם אלא להפנות את חצייהם ואת קצפם אל הערבי בעל הקרקע, והלה חפש מוצא מר-הספק.

ישבו בוני השכונה הפקחים על המדוכה, ובעצתם ארג הערבי את ספור-הבדים הפא, אותו ספר לערבים הכסילים: "שמעו נא מעשה נורא שארע עמי. באחד הלילות הלמתי, ביצד אבי המנוח, הקבוי בבית-הקברות הזה, בא אלי ופניו זעופים. לפלאיתי מדוע אין פניו בתמול שלשום, דרש אבי להוציא את עצמותיו מקברו, ולהעבירם לבית-קברות מסלמי, מפני שמנוחתו נטרדה מאז הגיעו היהודים והתישבו בסמיכות-מקום, ואף בנו בו בית-תפלה". "מובן מאליי", המשיך הערבי במסכת פזביו, "כי לא יחסתי לחלום חשיבות, ולא העזתי להטריד את עצמות אבי מקברם, אלא שהחלום חזר ונשנה פעמים רבות בשנת, עד שלילה אחד הגיע אלי אבי ואים להרגני נפש, ואף קם עלי בשנתי כדי להנקני". בדרו, ממש הערבי את צוארו, פאלו הוא חש עתה בלפיתתו העזה של אביו המת שקם עליו מקברו, והמשיך בדמעות-תנין ובבכי מעשה: "לא נותרה בידי הבררה, אלא למרה ולקום את רצון אבי... הפתאים בלעו את הספור המדמן והאמינו בו בכל-לב, ורבי מאיר שבוים יצא ממחבואו, לאחר שספנת מות רחפה על ראשו, ושכונת 'בתי מחסה' קמה וגם נצבה לדורות. ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ואיש פיימבר (כה, טו) - אחר שאמר ענין מבר הפית, חזר הכתוב לתת טעם לדבר אור ויהי הדבר הזה שמבר ה' אצותו בית-הבחינה, והוא אומר ואיש זה הקדוש ברוך הוא, פיימבר בית-מושב, פרוש בית שבו מושב אלקים זה בית-המקדש, עיר חומה זו ירושלים, דכתיב וירושלים הרים סביב לה, אמר השטעם הוא ויהיה גאלתו, שבאמצעות זה אדרבה נגאל, על-דרך אומנם ז"ל בפסוק מזמור לאסף וגו' שהשליך ה' חמתו על עצים ואבנים, שאזלת זה לא היה נשאר מישראל שריד ופליט, ואם אין ישראל - אין בית-המקדש ולא ירושלים, לזה ויהיה גאלתו של עם וגאלת הפית כי יש תקנה וישבו בנים לגבולם:

את שבתתו תשמרו וגו' (ב, כו) - צדקה ליעת, למה חזר הכתוב וצוה כאן על השבת? ונראה שנתפון להסמך מצות שבת למצוה שלפניה, דכתיב לא תעשו לכם אילים וגו', לומר קשם שעבודה זה שקולה ככל התורה, גם מצות שבת שקולה ככל התורה פלה. גם עוד לומר על השמיטות שהם נקראים שבתות, דכתיב שבת לה' שמוהיר עליהם לשומרים, וסמך לאוהרה זו אומר ומקדשי תיראו, על דרך אומנם ז"ל לא נהרב הבית אלא בשביל שלא שמרו מצות שביעית, וכן אמר הכתוב אז תרצה הארץ את-שבתתיה, והוא עצמו אומר את-שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו שלא תסבנו להחריבו כשלא תקימו מצות השבתות, ויש לה ליעת כי הגם שיה משליך חמתו על ביתו ונחלתו לחלקה לכפרת עון באומנם ז"ל בפסוק מזמור לאסף, עם-פסליה עליהכל יביא ה' במשפט כל המסבב בתטאו את הדבר הרע הזה ביום המשפט הנורא כשיעמד בעל הבית המקדש וינבע ראשו המקדש, וזה גם למה שאמר הנביא לא אבוא בעיר ודרשו ז"ל נשבע הקדוש-ברוך-הוא כו' אנה יולד את-תקופתו ומה מענה בלשונו ומה מגול יעריכנו, והוא מה שרמז הכתוב כאן באומר ומקדשי תיראו כי ענשו גדול, וישער מזה ענש השמטה, לשמרה:

דברי הימים

מובא בתשב"ץ קטן, כי "כשהאדם גומר בדתו לקדש השם וימסור נפשו, כל מה שעושה לו, הן סקילה שריפה הן קבורת חיים הן תליה, אינו כואב לו כלום. וראיה מן המסורת, שנאמר 'הפוני בצעוני', 'הפוני בליחית', כשהם היכוני ופצעוני, בל חליתי ולא היה כואב לי. ותדע שכן הוא, שאין כל אדם בעולם שאם היה נוגע באבצע קטנה באש שלא היה צועק, אפילו אם היה בדתו לעכב עצמו לא היה יכול, ורבים מוסרים עצמם לשריפה ולהריגה על קידוש השם יתברך ואינם צועדים לא אוי ולא אבוי. וגם אומרים העולם, כיוון שמזכיר שם המיוחד תחילה, מובטח הוא שיעמוד בניסיון ולא יכאב לו", וכוונתו כנראה לאמירת 'שמע ישראל' או לברכת על קידוש השם. וכך מסופר במנהגות וורמיזא על יהודי גורטוויזון באשכנז בפרעות המגיפה השחורה, כי ביום ג' פרשת בהר שנת ה'ק"ט, "ביקשו מו"ר ר' יעקב ובנו ר' מאיר ה"ד מן העירוניים (נוצרי העיר), שיתנו להם רשות לתקן עצמם לקידוש, ונתנו להם. לקחו טליתותיהם ותכריכיהם אנשים ונשים בשמחה, כרו להם שוחה בבית הקברות וחיפום לעיל בנסרים, ואש בערה סביב. והנה החסידים והישירים ביקשו לשגר לשם משם כלי זמר לחול במחולות, כדי לעבוד את ה' בשמחה ולבוא אליו ברננה, ולקחו איש ביד רעהו מוזאים ומכרכים בכל עוז לפניו יתברך וישרי כחוללים אל תוך הבור. וכשפוצו כולם, אז קפץ גם הר' מאיר אל שפתו, וכשראוהו העירוניים ביקשוהו להחיות את נפשו. והשיב פלו אנחותינו כי בשעה אחת עיניכם בי ואיננו, וחזר לבור ושלכיו איש למעלה על הנסרים ויצאו שנתם בכת אחת בלא אבוי. כל זה העיד השליח, כי ביקשוהו לבשר שאחד מהם לא נותר, ואפילו אחד מן הילדים לא אמר אוי ואבוי, ואפילו לא בכי".

הצווי של 'והחזקת בו' נאמר בלשון יחיד, בשונה מהצווים הקודמים לו 'ועשיתם את-חקתי' שהוא בלשון רבים, 'ללמדך', כתב האלשיך, שעשית צדקה וחסד מוטלת על כל יחיד ויחיד.

שנת תשי"ט היתה שנת שמטה. באותן שנים, היתה השמירה על הלכות השמטה פרוכה במאמצים גדולים. פרות וירקות בכשרות ראויה היו קשים להשגה, ובמשך תקופות ארוכות חשו במחסור בזון נקי מפל חשש פשרות. באותה שנת שמטה, הגיע אחד ממפריי של הרב מבריסק, וספר לו על בנו השרוי במצב בריאות רעוע, ועל-פי דברי הרופאים יש לבסס את תזונתו על ירקות שונים. שאלתו היתה אפוא, אם אפשר לסמוך על פשרות הרבנות המקומית בעיר פלוגיט. "בנראה פונתך להתרה-המכירה", אמר לו הרב, והמשיך: "לדעתי, התרה-המכירה אינו שוה אפלו פרוטה, ומעתה יש לדון האם בנה שרוי במצב פה גרוע, עד שמתר לו לאכל מאכלים האסורים מדרבנן באכילה, ובכן התשובה היא לא, שכן מצבו לא מצדיק זאת". היה זה בתחלתו של שבוע, וביום ששי הופיע במפתיע בבית משפחת השואל בתל-אביב, אחינו של החזון אי"ש, רבי שמריהו גרינמן, ובידו ארגון מלא בירקות. התברר, כי לאחר שעזב השואל את בית הרב מבריסק, בקר אצלו רבי שמריהו, ובשיחתו ספר לו הרב על "פלוגי מתל-אביב שסובל מרעב, והאחריות לספק לו מזון די-צרכו מהיום, מוטלת עליך". ומאותו יום ואילך, משך כל שנת השמטה, לא חסרו בבית השואל ירקות נקיים מחשש שביעית, וכליזאת בזכות דאגת הרב מבריסק, אף שכלל לא נדרש לסייע, אולם ברגע ששמע על המקרה לא נתן לעצמו מנוח, עד שידע כי הדבר סדר.

עולם מלא של גמילות-חסדים היה רבי יוסף עדס, וכל רגע פגיו מלמוד תורה היה רגע של צדקה וחסד בגופו ובממונו. סכומים עצומים עברו תחת ידו לצדקה, אף לעצמו לא נטל אף שוה-פרוטה, ואפלו לבני משפחתו נזהר שלא לסייע מכספי הצדקה שאסף, מפני החשד, אלא מכספו הפרטי. פעמים ידע, כי יש לסייע לנזקקים במצרכי-מזון ולא בכסף, ולהם היה מכיו סלי מזון משפחים. פעם נודע לו על אדם שנסע לחוץ-לארץ מפני דחק הפרנסה, והותיר את ביתו ריקם. ביום הפורים, התדפק רבי יוסף על דלת הבית, כשבירדו שני סלים מלאים פליטוב, אחד במצרכי מזון חיוניים, והשני לקים מצות משלוח-מנות איש לרעהו, והבית התמלא אורה גאחת.

בשנת תשי"ב, שררה בארץ-ישראל תקופת צנע, וכל המצרכים החיוניים נתנו על-פי קצוב לפי מספר נפשות בני הבית, בכמות מצמצמת, ורב התושבים התפרנסו בקשי רב. ימים מספר לפני חג הפסח, שלח ה"אמרי חיים" מוויזניץ לקרא לבחור יתום, נתן לו חמשים לירות, שהיו אז סכום נכבד מאד, ואמר: "מסר זאת לאמך, ואמר לה שזה בתורת הלואה". הסכום הנכבד הוזרח אור יקרות בבית, והחיה את האלמנה ויתומיה. לאחר הפסח החלה האלמנה לאגור כסף כדי להשיב את ההלואה, ובסמוך לחג השבעות נכנס בנה אל הרבי, כדי לפרע את החוב, אלא שהרבי סרב לקבל: "לא ירדת לסוף דעתי. ידעתי שאמך לא תרצה לקחת ממני את הכסף, ולכן אמרתי לה שזה בתורת הלואה, אף למעשה נתתי זאת במתנה גמורה". פעם, לאחר בדיקת חמץ, העביר הרבי לגבאז את בגדו כדי לבדוקו מחמץ, ולפני כן הוציא את תכולתו. בין היתר הוציא פתק, ולאחר שעיין בו, קרעו והשליכו לאשפה. בני הבית בדקו לאחר מכן וגלו, כי היה זה שטר-חוב של אדם שקלוה מהרבי, וכתב פי בשייחוב ה' את גבולו ושייב את הכסף, והרבי ותר בכך על החוב.

רבי חנה הירש רובין הי"ד מסתמך עסק פליימי במעשי צדקה וחסד. לביל שבת-קדש נודע לו, פי אחד ממפתללי בית-מדרשו חבוש בבית-האסורים בגין חובותיו, ומיד הפסיק את סעדתו ואמר: "אצלי בבית-המדרש לא יעמדו להתפלל, כאשר חברנו יושב בבית-הסהר". לא הועילו כל טענות הקהל, כי בשבת ממילא אי-אפשר לפעל לשחרור האסור, והוא החל מיד לפעל לפדיונו. ואמנם, לקראת צהרי יום השבת שחרר היהודי מבור בלאו, ורק אז החלה התפלה בבית-המדרש.

רבי חיים מבריסק הזמן פעם לסדר קדושין בחפה של שני נגידים שהשתדכו, ולאחר החפה העניקו לו אלו מעטפה סגורה עם סכום נכבד בהוקרה. תוך כדי הדברים, הגיע עני וספר לו, פי אין לו במה לפרנס את בני ביתו, והוא העניק לו מיד את המעטפה, בלי לדעת כמה היא מכילה.

אברהם אחד הגיע אל רבי משה מרדכי מללוב, כדי לדרש בעצתו בדבר טפול רפואי סבוך שהרופאים הציעו לו לעבר. לאחר שמיעת הפרטים, הציע לו הרבי לפנות לרופא פלוגי, שהוא רופא גדול ומפרסם, ואף שייגבה ממך מחיר יקר, גדאי לה שהוא יטפל בך". שענה קלה לאחר שהשואל חזר לביתו, התדפק על דלתו אחד ממשמשויו של הרבי, ובידו מעטפה עם סכום נכבד. "הרבי צוה לומר לה, פי אין הוא רוצה להכביר עליך בהוצאה מיתרת בגלל הצעתו", אמר הלה...

רבי שרגא פיבל מנדלוביץ, חתם פעם פערב לפלוגי על הלואה בסך שלש מאות דולר, שהיו אז סכום נכבד, ולאחר שהלה פשט רגלו ולא פרע את-חובו, נאלץ הוא לשלם את החוב במקומו. בעקבות המאורע, חברו עליו בני המשפחה בהפצרות לחדל מלסע ללוגוים, ויפסיק מעתה לחתם להם פערב, אולם הוא קם מיד והכריז: "הולך אני מיד לתור אחר אדם הזקוק להלואה, כדי שאוכל לחתם לו פערב על-כך ולסייע לו. פי הרי לא יתכן שאהפך, חלילה, להיות אדם פילי..."

מטעים

דבר אל-בני ישראל (כה, כג)

בני-שנים, כי פניו שמטה גרשו בני ישראל ויצאו לגלות, ובשמטה תלוים גרשם ונאלתם. (פני יוסף)
וכי תאמרו מה-ינאל בשנה השביעית (כה, כג)
הרמב"ן מפרש, שכונת השאלה אם תאמרו בשנה השביעית מה-ינאל בשמינית, אולם טעמי המקרא סותרים זאת, שהרי וכי תאמרו מה-ינאל בשנה השביעית, והתבות מה-ינאל בשנה השביעית סמוכות, ולכן מתפרשת השאלה על השנה השביעית עצמה, כי כאשר האדם דואג למחסור הצפוי בשמינית, הוא נמנע גם בשביעית מלאכל לשבע, ועליך באה ברבת ח' לשפע. (הרשב"ד הודש)

וצוית את-ברכתי לכם

תבת וצוית מטעמת מפעיל, והוא'ו בראשה היא וא'ו החבור, ולא וא'ו החפוד מעבר לעתה, והמקרא מתפרש בלשון הבהרה, שהקב"ה מקדים לצוות את-הברכה, והתבות וכי תאמרו אינה לשון תנאי אלא שאלה ותמיחה, כלומר התוכלו לומר מה-ינאל?! הלא בעיניכם ראיתם כי כבר הקדמתי לצוות ברכה מיוחדת לשומרי השמטה. (הכתב והקבלה)
כי-יגרים ותושבים אתם עמדי (כה, כג)
גרים בדרגא, לרמו שלכן נשלחנו לעולם להיות גרים, כדי שנהיה רק בדרגא ומעלה לקראת העולם הבא, וכדי להגיע ולהיות תושבים בעולם הבא, צריך להיות בגדר תבי, בעננה ושפלות. (דרכי יוסף)

מדגש

תמיתה חז"ל מה ענין שמטה אצל הר סיני, הפכה לניבילשוני שגור, במשמעות של קרוב שני דברים רחוקים, אף שבים לא יודעים את מקורו, אולם מאידך, ישנם פתגמים וניבים השגורים מאד, אף מקורם זר מפתני הנצרות, ואין להפירם. אחד מהם הוא הפטוי 'אין נביא בעיר' שמוזכר אף בדי פמה מגדולי הדורות כמאמר חז"ל, ובאמת מקורו הקדום הוא בבגית החדשה של הנוצרים, כמובן אין להשתמש בפטוי מלה הארץ במשמעות של בני מעמד איכותי, שמקורו בדברי אותו האיש, וכן אין להשתמש בפטוי 'להחזיק אצבעות' שמקורו מצורות העלב הנוצרי, ועדיף לומר 'מחזיק אפלו המוצא בישעיהו, או תחזקנה דייכם בזכריה, אפלו הפטוי עם הספר' שמנהיג לנס ישראל מקורו בקראן המסלמי, מתוך פניה לזכור בעם ישראל שמעשיהם אינם עולים בקנה אחד עם ספריהם.

ממלה

בתקופת ההשקלה, הוקמו 'בתי מדרש לרבים', בהם נסו לשלב תורה עם מדע, והשעטנו היה לא צלח. גדולי ישראל הגדירו את המוסדות 'בתי מדרש לרבי-בנים', ואת הלומדים שלא הגיעו לדרגת רב, הגדירו 'ערב רב'... והנה הגיע ראש הסמינר בבודפשט לגיל שבעים, ותלמידיו ערכו לו מספת יובל הגניית, כשהם נושאים לפניו נאומים נוקצים, שדופים וחלולים, והגלו עלינם את מפעלו הכביר בהעמדת תלמידים הפוסחים על שתי העינים. גחך אחד הגאונים ואמר: "התקנס בו בחתן היובל, הכתוב פליגוים אשר עשית, יבואו וישתחוו לפניך..."

אין חיי המלוה ברבית, פחני הלווה. המלוה מבקש שהימים יחלפו מהר כדי שיקבל רבית גדולה יותר, והלווה רוצה שהימים יתמשכו ככל האפשר. אצל המלוה כל יום בשנה, ובעיני הלווה כל שנה כיום אחד... אף כאשר לא יקחו רבית, יהיו חייבם שנים, ולכן נאמר "וחי אחיד עמך"... (האלשיך חק)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהר

"ושבתה הארץ שבת לה" (כה, ב)

"שבת לה" אומר רש"י שהכונה לשם ה', כשם שנאמר בשבת בראשית.

למה מתכון רש"י בכתבו "לשם ה'?"

האדם המשבית את שדהו, עשוי לומר: טוב לשדה לנוח, כדי שבשנה הבאה תצמיח יבול רב, לכן אומרת לו התורה: "שבת לה" - עליך לשבות משום שכך צוה ה' ולא לשם כוונה אחרת וכך גם נאמר על השבת "שבת לה' אלקיך" שלא יאמר אדם: כמה טוב שיש לי יום מנוחה! אלא עליו לנוח משום שכך צוה ה'.

(אזנים לתורה)

"אל תונו איש את אחיו" (כה, יד)

הגאון מטשיבין, רבי דב-בעריש ויידנפלא, השתתף בהכנסת ספר תורה, וכאשר הזמינו אותו לכתוב אות, כנהוג וכמקובל - סירב.

שאלו אותו לפשר סירובו, והוא

הסביר: "בטשיבין היה מקרה

שיהודי עשיר תרם ספר

תורה, אבל חתנו היה אדם

שמעשיו שליליים. לא רציתי

שהחתן יכתוב אות בספר

התורה, ולכן הודעתי שאין

צורך שהקהל יכתוב אותיות

בספר התורה, ואף אני עצמי

אינני כותב. נימקתי זאת,

שאנשים שאינם בקיאים

בכתיבת סת"ם פוגמים ביופי

הכתיבה, ולכן מוטב לעשות

את הסופר שליח בעבור כולם. וכך היה."

אמרו לו: "אבל כאן כולם יראים ושלמים ואין חשש!"

השיב הגאון: "מכיוון שאמרתי שאני נוהג שלא לכתוב,

איני רוצה לשנות מדבריי, ולכן לא אכתוב גם עכשיו."

"ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו

ועשיתם אתם וישבתם על הארץ לבטח"

(כה, יח)

בעיר ברלין אירע אסון אצל בנקאי יהודי: אחד מפקידיו

מעל ובגד בו ובעזרת אנשים אחרים מבחוץ, לקחו את כל

כספו וברחו להם לחו"ל, ולא נודעו עקבותיהם.

שכר הבנקאי עורך דין גוי ויצאו

שניהם לחפש עקבותיהם.

לבסוף הגיעו לעיר אחת אשר

כפי הנראה היו הגנבים שם.

אולם כבר נכנסה שבת קודש,

והבנקאי לא נתן לעורך דין לעשות שום פעולה כדי לקדם את הענין, מפני קדושת השבת.

הם שבתו במלון והיהודי הלך בשבת להתפלל בציבור.

כשחזר, שר הבנקאי זמירות שבת מתוך שלוה, בטחון ורוממות רוח.

העורך דין הגוי אשר לא הסכין לזה, החליט כי היהודי כנראה יצא מדעתו בגלל איבוד רכושו...

נאלץ הלה להמתין בקוצר רוח לצאת השבת, אולם היהודי לא נחפז, הוא המשיך במתינות ובישוב הדעת

לערוך סעודת מלוה מלכה, והעו"ד הגוי שכבר קצרה רוחו החל להתרגז...

לפתע נשמעו נקישות בדלת. מפקד המשטרה וסגל חבורתו באו להודיע כי תפסו את הגנבים וכל הרכוש הושב.

הוא הוסיף וסיפר כיצד הצליחו לתופסם: "אודות לכך שנמנעתם מכל פעולה, הרשו הגנבים לעצמם תנועה חופשית, כיון שהיו בטוחים שכבר נסעתם מהמקום..."

"וציויתי את ברכתי"

(כה, כא)

יהודי התאונן בפני כ"ק

האדמו"ר רבי יצחק

מסקוירא זצ"ל, שאין לו

פרנסה ואינו יודע מהיכן

יוכל להשיגה.

אמר לו הרבי: גם דוד המלך

שאל "מאין יבוא עזרי?"

שהרי ידוע שהברכה צריכה

לחול על משהו ש"יש" כמו

שמצינו באלישע שברך את כד השמן שיתרבה על יסוד

מעט ה"יש" שהיה בו. אבל דוד ניצב בפני ה"אין" ולכן שאל

מ"אין" יבוא עזרו?

אך תשובתו של דוד היתה: "עזרי מעם ה' עושה שמים

וארץ!" כשם שיצר שמים וארץ יש "מאין", כך גם לא יבצר

ממנו להושיע גם את אלו שאין להם מאומה, ולהשפיע

להם ברכה עד בלי די.

(רוזין דאורייתא)

"והארץ לא תימכר לצמיתות... כי גרים

ותושבים אתם עמדי" (כה, כג)

האדמה קבועה ועומדת לעד,

ואילו חיי האדם עלי אדמות

זמניים. איזו רשות יש לו

למכור דבר קבוע לנצח!?

(דברי שאול)

צִלְצוּל הַטְּלָפוֹן כְּמִשָּׁל...

איִזָּה צִלְצוּל מְגִדָּר בְּטְלָפוֹן שְׁלָכְם?

תְּלוּי כְּמוֹבָן: כְּבִדֵי הַשְּׂמִיעָה - יִצְטָרְכוּ לְהַגְדִיר צִלְצוּל

מְרַעֵשׂ וְעִצְמָתִי. הֲרִי בְּלִי זֶה, הֵם לֹא יִדְעוּ שְׂמִישָׁהוּ

רוֹצֵה לְהִיּוֹת אִתְּם בְּקֶשֶׁר!

אֲנָשִׁים בְּעֲלֵי שְׂמִיעָה טוֹבָה - מְסַפִּיק לָהֶם צִלְצוּל

רְגִיל, כְּדִי לְשִׁמְעַ שְׂיֵשׁ מִי שְׂרוֹצֵה לְדַבֵּר אִתְּם.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש

רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהר

לעצום עין במשך כל הלילה, כי צרבה הבושה את כל ליבו ומאווייו.

לאחר שלא הצליח להירדם במשך כל הלילה, החליט ראש הישיבה ללכת לבית המדרש עוד לפני עלות השחר, וללמוד עד שיגיע זמן תפילת שחרית.

כשנכנס לבית המדרש, הבחין לפתע באברך אחד, שיושב באחת הפינות עם פנים נפולות.

דמעותיו ניגרו על ספר התהלים שאחז בידיו, ולחלחו את דפי הספר ואותיותיו...

ראש הישיבה כעת מבין, שלא לחינם נודמן למקום דווקא בשעה זו.

הוא פנה אל האברך ושאלו בעדינות מה עובר עליו?...

האברך סיפר בכאב: "חלפו כבר שבע שנים מנישואיי, ואני ואשתי עדיין לא נושענו בזרע של קיימא.

הנורא מכל הוא, שאתמול היינו אצל טובי הרופאים בתחום, והם הודיעו לנו כי

אינם רואים שום פתח של ישועה, ומבחינתם ככל הנראה בגלגול הזה, לא יהיו לנו צאצאים...

לאחר שמיעת הבשורה המרה, כמובן שלא הצלחתי להירדם כל הלילה, והחלטתי לבוא לכאן, כדי

לשפוך מרת נפשי ושיחי לפני האלוקים".

כעת נעמד ראש הישיבה, וכשדמעות בעיניו פנה אל האברך בהתרגשות: "ראה

נא, בזה הלילה נגרמה לי בושה נוראה, שפכו את דמי ברבים, עד כדי כך שלא יכולתי לישון במשך כל הלילה, ובכך, הריני נותן לך במתנה גמורה את כל הזכויות

מהשתיקה על הבושות שעברו עלי, ובעזרת ה' בקרוב תיוושע בדבר ישועה ורחמים..."

ואכן - סיים הגר"א בידרמן - הפלא ופלא, כעבור תשעה חודשים, בשבת קודש פרשת 'אמור' תשע"ה, אותו אברך

ערך בבית הכנסת 'קידושא רבא', לרגל הולדת בתו הבכורה!

"וחי אחיך עמך" (כה, לה)

אברך בא לפני רבינו: פרנסתו מצומצמת אך אינו מתלונן, פת במלח תאכל ובתורה אתה

עמל, אבל אשתו מתלוננת על החום ורוצה מזגן.

הסביר לה שזה בגדר מותרות ואין באפשרותם.

"ואיש כי לא יהיה לו גואל והשיגה ידו ומצא כדי גאולתו" (כה, כו)

כשאפסה התקווה לעזרת בני-אדם, כשמימינו אין עוזר ומשמאלו אין תומך, או-אז "והשיגה ידו" - התורה מבטיחה כי הישועה תבוא מבעל הישועות - "ומצא כדי גאולתו".

(חתם סופר)

"והחזקת בו" (כה, לה)

סיפר הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: בחודש אלול תשע"ד, ניסה בחור אחד להתקבל לאחת הישיבות הקדושות.

ראש הישיבה עמד על טיבו ואופיו של הבחור, והחליט שכאן בישיבה הזו, הוא לא יצמח ויתעלה כדבעי, כי

ישיבה זו אינה מתאימה לו, ולכן המליץ לאביו להכניסו לישיבה אחרת, שבס"ד

תתאים עבורו. אבי הבחור ניסה להתעקש, והפציר בתחינה ובקשה לפני ראש הישיבה, שבכל

זאת יקבל את בנו לישיבתו, אך ראש הישיבה התנצל ואמר שטובתו האמיתית של

הבחור היא, שילמד במקום אחר.

באחד הלילות ישב ראש הישיבה בבית המדרש,

שהיה מלא באותה עת בלומדי תורה, ולפתע נכנס בסערה לבית המדרש אותו אב כאוב, כשהוא מחפש את ראש

הישיבה. כשמצא האיש את ראש הישיבה רכון על לימודו, ניגש אליו, ואותו אבא החל להטיח בראש הישיבה דברים קשים כגידים: "מי העמידך לראשות הישיבה! הלא אתה עם הארץ גמור..." וכך המשיך לצעוק ולבייש את ראש

הישיבה כיד... הטובה עליו.

פניו של ראש הישיבה התכרכמו והאדימו, הוא נפגע עד עמקי נשמתו, אך לא הגיב במאומה, וספג את כל גערותיו של האיש בשתיקה.

גם לומדי בית המדרש נותרו מבוהלים במקומם ולא הצליחו להתעשת ולגונן בעד ראש הישיבה, מרוב ההלם והתדהמה שאחזה בהם.

אותו אב כעוס, השבית את שלוות נפשו של ראש הישיבה, שלא היה מסוגל

להתעשת ולגונן בעד ראש הישיבה, מרוב ההלם והתדהמה שאחזה בהם.

אותו אב כעוס, השבית את שלוות נפשו של ראש הישיבה, שלא היה מסוגל

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהר

שלחה אותו לשאול את הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל. לא היה לו ספק שרבינו, המסתפק במועט, יצדד בעמדתו. נשאל: "מה אתה עושה במשך היום?" - "מה פירוש, יושב בכולל ולומד!" - "ובכולל, יש מזגן?" - "כן". "אז אתה הולך מפה להזמין עבודה מזגן." (מתוך הגדה של פסח אהלי תורה)

"וכי ימוך אחיך עמך" (כה, לט)

המגיד מדובנא בספרו 'אהל יעקב' המובא ב'לקח טוב', באר את דברי המדרש הללו על פי משל לעשיר גדול, שהיו לו שני בנים שגרו במדינת הים, האחד עשיר והשני עני. לאחר שנים רבות שלא ראו אחים אלו את אביהם, הגיעה יום אחד איגרת מהאב הגביר, בה הוא מבשר לאח העשיר כי אחיו הקטן הנמצא עמו בבית, עומד להינשא בזמן הקרוב, ובוזה הוא מזמין את שני האחים הגרים רחוק, לבוא ולהשתתף בשמחת הכלולות.

ציוה האב על האח העשיר, להביא עמו את האח העני, וביקש ממנו לבל יחסוך בהוצאות החתונה שתהיינה לו ולאחיו בזה, כי כל ההוצאות אשר יעשה בעבור כבוד אביו, ישלם לו האב ממיטב כספו. כאשר קיבל העשיר את האיגרת הזו, הלך לחנויות

שונות, רכש בגדים מפוארים בכסף רב והתכוון לנסיעה. לפני צאתו לדרך, נזכר שעליו להביא עמו את אחיו העני. מיד שלח אליו שליחים שיביאו אותו אליו, כדי לצאת לנסיעה.

העני, שכלל לא ידע במה מדובר, הגיע לאחיו בפזיזות הודיע לו אחיו שיעלה למרכבה, היות ונוסעים לחתונת אחיהם הקטן. בהתקרב המרכבה אל מחוז חפצם, נשמע הקול בבית אביהם: "שני האחים ובני משפחותיהם הגיעו." כיון שכך, יצאו המחותרים בלוויית עם רב, ובעלי הנגינה החלו לנגן כדי לקבל את פני הבאים. ראשון ירד העשיר מלובש בבגדי הוד והדר, והמחותנים שאלו מי האיש הלזה. ויאמרו להם: 'הלא הוא בן הגביר'.

אחר כך יצא אחיו, קרוע בגדים, ערום ויחף, וישאלו גם עליו. ויאמרו להם: 'גם הלז הינו בן

הגביר, ומקום מגוריו בעיר מגורי אחיו'. הדבר נראה להם מוזר, אך הם שתקו ולא אמרו דבר. ימי החתונה חלפו ועברו. אחרי שלושה שבועות אמר העשיר אל אביו הגביר, כי לא יוכל עוד לשהות כאן, שכן עליו לחזור לעסקיו. אמר לו האב: "סע לשלום, אין איש מעכב אותך להישאר". לשמע הדברים האלה נדהם העשיר, כי ראה שאין אביו חושב לשלם לו את אשר הבטיח.

בלית-ברירה פתח פיו ואמר לאביו: "הנה החשבון של ההוצאות הגדולות שהיו לי, כך וכך עולה סך הבגדים שלי, וכך וכך הבגדים שעשיתי לאשתי ולבני, ועוד סכום על הוצאות הדרך". אמר לו אביו: "אינני חייב לשלם לך מאומה". נזעק הבן ואמר: "הרי אתה הבטחת לי, אשר כל הוצאה שאעשה תהיה על חשבונך!". ענה לו האב: "קרא נא את הדברים בפוך".

כאשר כלה לקרוא, אמר לו אביו: "הלא בעצמך קראת, ש'כל ההוצאות אשר תעשה לכבודי אשלם לך'. אם באמת עשית לכבודי, אשאלך איך לא חסת על כבודי, ולא זכרת את אחיך העני להלבישו כראוי? אחרי שהבאת אותו לכאן ערום ויחף, לבוש קרעים ובלויי סחבות, מבלי להתחשב בעגמת נפש

שתהיה לי מזה, אין לך ראייה גדולה מזו, כי רק למענך עשית את כל ההוצאות הגדולות! ומה לך אם כן, כי תדרוש ממני את ההוצאות?"

הנמשל הוא, שהקדוש ברוך הוא כתב איגרת אל האדם, ובה כתוב שכל ההוצאות שיעשה למען כבודו ית' בעונג השבת ויו"ט, הכל ישולם לו. כדאיתא במסכת ביצה (טו), ויקרא רבה ל: "כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה, חוץ ממה שמוציא בשבתות וימים טובים", אם כן, חובה על האדם להשתדל, שיהיה לכבוד ולתפארת בעיני אביו שבשמים, ואיככה יכנס הוא אל השבת מקושט ומהודר, ויאכל מעדנים, ואחיו העני ישב כמתאבל ויאכל זרעונים? אם אמנם יעשה כן ויתעלם מן העני, יתברר כי כל מה שהוציא בפיזור על התענוגים, לא להתענג על ה', אלא לענג את עצמו.

אז יאמר לו הקדוש ברוך הוא: מה לך לדרוש ממני דבר עבור ההוצאות שעשית?

הבורא רוצה להציק לנו? חלילה! "פי לא תעזב נפשי לשאול!" (תהלים טז, י) הבורא לא מענן להפיל אותנו לשאל וליסורים - הוא רוצה רק להודיע אותנו ארח חיים! "תודיעני ארח חיים" (שם יא). הוא רוצה שנהיה בקשר תמידי אתו, שנספר לו כל דבר, שנבטל את רצוננו בפני רצונו, שיהיה לנו ידיד נפש אב הרחמן!

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהר

אך העוזרת התנצלה: שכחה איזו בלי הסוכר. מיהר רבי בן ציון ואמר: "לא משנה, פעם אחת עם סוכר לא נורא!" הוא שהקפיד כל כך על הבריאות אבל הקפיד שבעתים שלא להטריח, הרי זו חובה מדין תורה "לא תרדה בו בפרך". הוא הושיט ידו ליטול כוס אך הרבנית הודיעה: "נביא כוס תה בלי סוכר" והעוזרת נחפזה להכין. לפני שיצאו מן הבית הושיט רבי בן ציון שטר כסף לעוזרת, חשש שמא בגינו עבדה בפרך... הן נדרשה להכין כוס תה במיוחד!...

(יגילו במלכם)

"ומקדשי תיראו אני ה'" (כו, ב)

בעל ה"אמרי אמת" האדמו"ר מגור אמר שבשואה - האיומה על ידי הנאצים ימ"ש, נצלו הספרדים אף שקרוב היה מאד שיוכלו לבצע גם אצלם ח"ו שואה, אך הזכות שהם שומרים קדושת בית הכנסת ולא מדברים באמצע התפילה היא שעמדה להם! מסופר על ר' יהודה צדקה זצ"ל שנכנס לבית מדרש בירושלים להתפלל ערבית. כאשר הגיע אל לוח המודעות הניצב בכניסה, הוציא עט מכיסו ומחק כמה מילים מאחת המודעות. ראו כך התלמידים ובדקו מה הרב מחק, והנה הם רואים שהרב קרא מודעה שבה היה כתוב "מבקשים שלא לדבר בעת התפילה ובקריאת התורה" והוא מחק את המילים "בעת התפילה ובקריאת התורה".

ניגשו התלמידים מיד אל הרב ושאלו מה ראה פסול בנוסח שנמצא בכל בתי הכנסת? השיב להם הרב "ממודעה זו אפשר להבין שכל מה שמבקשים זה לא לדבר רק בקריאת התורה ובשעת התפילה, כאילו שבשאר הזמנים כן מותר לדבר. מי לקח את ההיתר הזה לדבר דברים בטלים שלא בזמן קריאת התורה והתפילה? אם יש צורך לדבר שיחת חולין, יעשה זאת מחוץ לבית הכנסת!..." (מתיקות ועריבות התורה)

א טו שבת

זוהי משמעות "מלווה ה' חונן דל" - מי הוא המלווה לה' - זה שחונן לדל. לאדם זה מובטח המשך הפסוק: "וגמולו ישלם לו". כלומר, גם מחיר ההוצאה שהוציא על עצמו, גם כן ישלם לו.

(דרשו)

"ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך" (כו, מו)

הצדיק רבי יעקב עדס זצ"ל אף שהיה מרבה בעשיית חסד עם הבריות, היה נזהר שלא לעשותם על חשבון אדם אחר.

מעשה באחד מתלמידיו משיבת פורת יוסף שבא להבחן אצלו בדיינות.

ישב התלמיד לפניו בחצר, ורבי יעקב בחנו והעמידו בכור המבחן, ולאחר שעמד בהצלחה

בכל השאלות, כתב לו תעודה המעידה על ידיעותיו בתורה.

כאשר סיים לכתוב אמר לו רבי יעקב: "אם רצונך שאחתום בחותמתי על המכתב, תצטרך לשוב אלי בזמן אחר, שכן בני ביתי ישנים עתה, וחושש אני שמא אעיר אותם ואטריד את מנוחתם כשאכנס הביתה ליטול את החותמת".

(האיר המזרח)

"ובאחיכם בני ישראל

איש באחיו לא תרדה בו בפרך" (כו, מו)

רבי יצחק כהן שליט"א התלוה אל הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל בנסיעתו אל הצדיק הבאבא סאלי-רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל.

הם התקבלו שם בכבוד מלכים והרבנית הציעה לכבדם בכוסות תה.

רבי ב"צ הסכים שהרי "כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה" (פסחים פו:).

הזכיר אחד מן החבורה: "לרב אסור לשתות עם סוכר". המתינו כמה דקות, העוזרת הגישה את השתיה, כוסות תה עם סוכר ואחת בלי סוכר.

נשאלה העוזרת: "איזהו בלי הסוכר?"

גליון 521
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למסעות קייטן על האשיר ליהודים במבוא

סיפורי חז"ל

זה השער לה' צדיקים יבואו בו באחד ממסעותיו של אלכסנדר מוקדון הוא הגיע ליד מעיין ממנו הריח ריח מיוחד במינו. "כנראה שמעיין זה נובע מגן עדן" קרא אלכסנדר ומיהר ללכת לאורכו של המעיין עד שהגיע לפתחו של גן עדן, הרים אלכסנדר בקולו וקרא: "פתחו לי, פתחו לי" אך בת קול השיבה לו: "זה השער לה' צדיקים יבואו בו" - רק צדיקים יכולים להיכנס בפתח הגן עדן. לא ויתר אלכסנדר ואמר: "אני מלך ואדם חשוב, אנא תנו לי דבר-מה". ומגן העדן יצאה גולגולת אדם. לקח אלכסנדר את הגולגולת ושם אותה על כף המאזניים. על הכף השניה הוא הניח כסף וזהב, ועדיין הגולגולת הייתה כבדה מהם. שאל את החכמים: "מהי גולגולת זו?" השיבו לו: "זו גולגולת של אדם, שתמיד מתאווה עוד ועוד ולעולם לא באה על סיפוקה", אמר להם אלכסנדר: "זאת מנין לכם?" לקחו החכמים את הגולגולת וכיסו אותה במעט עפר ומיד הכריעו הכסף והזהב את הגולגולת. ש שכן ביום הפטירה, כאשר קוברים את האדם, שוב אין הוא מוסיף להתאוות לתענוגות העולם הזה.

(על פי מסכת תמיד ל"ב)

פרשת השבוע

התעלם מקרובו העני, נודע הדבר לרבי יוסף זונדל, בא אל הקרוב העשיר וסיפר לו על מצבו הדחוק של קרובו העני, וביקשו שלא יתעלם ממנו. אמר לו העשיר, אותו עני הוא קרוב רחוק שלי, וכמעט אין קשר משפחתי בינינו, ולכן אין זה מן הצדק שידרוש ממני לספק לו את כל צרכי החתונה. שאל אותו רבי יוסף זונדל האם אתה מתפלל כל יום? בודאי, השיב העשיר, וכי כבוד הרב חושד בי שאינני מתפלל? אמר לו הרב, אם כן אמור נא באוני את תחילת תפילת שמונה עשרה, נעלב העשיר ואמר, הרי כל תינוק יודע שהפתיחה לתפלת שמונה עשרה היא, "ברוך אתה ה' אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב". רבי יוסף זונדל הפסיק ושאל אותו, אמור לי, מתי חיו אבותינו אלה? לפני כמה אלפי שנים השיב העשיר. אמר לו רבי יוסף זונדל אבותינו חיו לפני כמה אלפי שנים, ולמרות זאת הגן מוכירים שלש פעמים ביום, כדי שבזכות אותם קרובים הרחוקים ממך מרחק של אלפי שנה, יעזור לך ה' ויברכך בכל, והנה כשאני בא לבקש ממך עזרה בעבור קרובך החי עמך היום, משיב אתה לי כי זהו קרוב רחוק, הושפע אותו עשיר מדבריו האמיתיים והמחוכמים של הרב, וכעבור זמן קצר שלח לקרובו העני את כל הכסף הנחוץ להוצאות החתונה.

ושבתה הארץ שבת לה' (כ"ה - ב') מעשה בהרה"ק רבי יוסף שלמה כהנמן מייסד ישיבת פונוביו וראש הישיבה זיע"א, שביקר בשנת השמיטה בקיבוץ "חפץ חיים" השובת בשמיטה כהלכה. מרוב התרגשות וחיבת מצות השמיטה, גחן על האדמה ונשקה כשהוא לוחש בגיל "גוט שבת! גוט שבת!" (שבת שלום! שבת שלום!) לך אדמה קדושה השובתת השנה. ובעונג על קיום המצוה היה לוחש והולך גוט שבת גוט שבת.

ויראת מאלהיך (כ"ה י"ז) מסופר על הרה"ק רבי יעקב ישראל קנייבסקי זיע"א (הסטייפאלער), שפעם שאלו אותו בענין חינוך, והרב השיב, אני יודע דבר אחד, צריך יראת שמים, יותר מכל הדיבורים מועילה היראת שמים של המלמד, אם התלמידים רואים ושומעים את הרב שמברך בכוונה, אז גם הם עושים כן, ואם... ועשה תנועת ביטול בידו הקדושה.

ובא גואלו הקרוב אליו וגאל את ממכר אחיו (כ"ה כ"ה) מסופר על הרה"ק רבי יוסף זונדל מסלנט זיע"א, שבעירו התגורר עני מרוד, ובתו הגיעה לפרקה אך לא היה באפשרותו להשיאה, כי בכיסו לא נמצאה אפילו פרוטה אחת. לאותו עני היה קרוב משפחה עשיר וירא שמים, אך הוא

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:09 ת"א: 8:11 ר"ת: 8:43

זמני כניסת השבת
פרשת בהר

ירושלים: 6:52 ת"א: 7:07

הליסטים עם שללם לבית, ומצאו את הדלת פתוחה ונכנסו לתוכו, ומצאו את כלי הבית מפוזרים לא כסדרן, ויראו שמהפירות ומהמאכלים חסרים, ותמיהו מאוד על הדבר, ויאמרו מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לעשות זאת? וחרה להם וחפשו בכל הבית, ומצאו איש אחד שוכב על המטה, ויחר להם מאוד ורצו תיכף לנתח אותו איברים איברים, מיד אמר להם ראש החבורה, אל תגעו בו, עכשיו אנחנו עייפים ורעבים מן הדרך, קודם נאכל ונשבור רעבוננו, ואחר כך נעשה בו כל מה שראוי לעשות בו, כי הוא נמצא אצלנו ואין סכנה שיברח, וכולם שמעו בקולו וישבו לאכול ואכלו ושבעו.

אחר כך הלכו והעירו אותו משנתו והביאו אותו אליהם, ויעמוד לפניהם, כשראה שהם לסטים מזויינים, כמעט פרחו נשמתו, אמרו לו איך נכנסת לבית הזה ועשית כחפצך, וכי אינך יודע שזה לא הפקר? וחרצו עליו משפט מוות, והוא נשאר מאובן ולא יכל לדבר אתם, ובקול נמוך התחנן ונפל לפניהם שאל ירשיעו אותו, ויספר להם כל מה שעבר עליו, והם לא השגיחו בו ואמרו, אחת דתו להמית. אך הגדול שבהם הכיר אותו שהוא הרב חיים בן עטר, ולא גילה לחבריו, תפשו אותו להוציאו להורג מיד, אמר להם ראש החבורה חכו מעט, יש לי מה לדבר אתו.

לקחו החוצה ויהיו שניהם לבד, וישאלהו ראש החבורה, המכירני מי אני? אמר לו, לא, אמר לו הבט בפרצופי אולי תכירני, ויסתכל בו הרב ולא הכירו בשום אופן. אז אמר לו אני פלוני בן פלוני, תלמידך מזמן זה כמה שנים, ועכשיו השתנית וכן לא הכרתני, אז נתקררה דעתו של ה"אור החיים", וישאלהו ואיך התחברת עם אלו הרשעים פועלי און, מה פשעת וחסאת לאלוהים עד שבאת לידי מדה זו? אמר לו, רבי מחמת כעס וריב שהיה לי עם אבי ואמי, ופשעתי לא-ל יתברך והרגתי את אבי ואמי, וכשראיתי שאין לי עוד תקנה ותקוה, ולא חלק בעולם הבא, התחברתי עם הליסטים האלו, ועזבתי את דתי, וכעת אני מתחרט ואני רוצה שתתן לי תשובה, לתקן את המעוות שיצא מתחת ידי, וכל מה שתגזור עלי אני אקבל עלי באהבה, על מנת שתהיה לי ערב שלאחר התשובה והתיקון שתוליכני לחיי עולם הבא, ואם לא תהיה ערב לי להביאני לעוה"ב, אהיה נואש וגם אינני מוחה ביד אלו הליסטים מלפגוע בך, ותיכף ומיד יקלעוך וינתחו אותך לחתיכות. ויאמר לו ה"אור החיים", תשובתך קשה מאוד, אם תוכל לעשותה אז אהיה ערב בעדך,

לעת כזאת הביאך הקב"ה כדי לתקן אותי להחזירני בתשובה מסופר על רבי חיים בן עטר ה"אור החיים" הקדוש זיע"א. שפעם הפליג בספינה עם כמה סוחרים ואתם היתה סחורה בסכום גדול מאוד, ובהיותם בלב ים, התחיל הים לפתע לגעוש מאוד, והספינה היתה מתנדנדת מצד לצד ככליפת השום, פתאום הגיע גל גדול וחזק מאד, ושבר את האניה לרסיסים, וכל אנשיה טבעו בים רח"ל.

ולא"אור החיים" קרה נס גדול, ונפל על לוח עץ משיברי האניה, וניתפס בו וניצל, והיה שלושה ימים על הגלים, עד שנקלע ליבשה, במדבר ציה וערבה, במקום שאין שם אדם, והוא עייף רעב וצמא ואין מה לאכול. ישב ובכה במרירות, ופחד פן יטרפו אותו חיות רעות, ובאין לו ברירה המשיך את דרכו בתוך המדבר, אולי ימצא במה להשיב את נפשו, וירא מרחוק יער, ויכנס לתוך היער, וילך בתוכו עד שעות הערב, ולעת ערב שמע קול נהמת החיות, פחד ורעדה אחזתהו, ויעל על אחד האילנות, וישב בו עד אור הבוקר.

וכזרוח השמש כאשר החיות חזרו למאורותיהם, ירד מהאילן והתחיל ללכת שוב בתוך היער, והוא טעה בתוכו ועוד מעט יהיה שוב ערב, ולא היה לו כוח עוד ללכת מחמת הרעב שהציק לו, וירא אילן גבוה מאוד בתוך היער, ויאמר בלבו אעלה על ראש האילן הזה, אולי אוכל לראות ממנו מרחוק איזה ישוב, ויעלה וירא מרחוק עשן מתמר לשמים, אז אמר בטח יש בני אדם בסביבה ההיא.

וירד מהאילן וילך לכיוון העשן, והגיע בקירוב מקום, וירא בית גדול, ויתקרב אל הבית, ויצעק לבעלי הבית ואין עונה לו, ויתאמץ ויכנס לתוכו, וירא בפנים פלטין של מלכים, ועל השולחן כל מיני מאכלים ופירות, ויצעק ואין עונה, ויאמר, מי יודע מי הם בעלי הבית, אולי ירשיעו אותי על שנכנסתי בלי רשות, בתחילה לא רצה לאכול, אולם לאחר מכן חשב, שזה פיקוח נפש, ואם ישאר בלי אוכל הוא יסכן את עצמו, ואכל והשיב את נפשו, והיה עייף מאד, ומשום שלא ישן זה כמה ימים חטפה אותו שינה, מצא שם מיטה מוצעת, וישכב בה וירדם.

הבית הזה היה שייך לארבעים לסטים, שרוצחים וגוזלים כל הבא לידם, ומביאים לבית הזה, ובאותו יום בערב חזרו כל

משל ונמשל

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך

משל למלך אחד שהיה לו בן יחיד ורצה המלך שבנו ילמד ויהיה בקי בכל החכמות כדי שיוכל לרשת את מקומו, ולכן מסר את בנו ביד חכם אחד שילמדו את כל החכמות, ובפרט דברים שנוגעים לתכסיסי המלוכה. החכם לימד את הבן במשך מספר שנים, ולאחר סיום הלימודים שלח אותו אצל אביו המלך כדי שיבחן אותו. בחן אותו המלך ומצא אותו שלם בכל החכמות ושמח שמחה גדולה, וציוה המלך לתת לאותו חכם מאה אלף זהובים מקופת האוצר וגם נתן לו אות כבוד והצטיינות. אמר החכם למלך נשאר עוד דבר אחד שצריך אני ללמדו, ודי לזה זמן של שעה אחת בלבד, ולכן תשלח את בנך אלי כדי שאלמדו, המלך שלח את בנו לבית החכם והחכם סגר את הדלת תפס את בן המלך והכה אותו חמישים מכות על רגליו עד כי התחיל הדם להיות שותת, והבן צועק ואין מושיע לו, לאחר מכן הניח החכם את בן המלך בעגלה אחת ושלח אותו אל אביו. כשהגיע הבן אצל אביו המלך וראה את בנו צועק וגונח והדם שותת מרגליו, שאל אותו מה קרה, והבן סיפר לאביו את כל מה שקרה, מיד נתמלא המלך חימה וגור לתלות את החכם על העץ, אך ציוה שלפני התלייה יביאו את החכם אצלו שיסביר לו את פשר הענין, כשהביאו את החכם לפני המלך אמר לו המלך כבר גזרתי לתלות אותך, רק תאמר לי מה השטות הזאת שעשית להרע לבני ואיבדת בידים את השכר והכבוד שהיית מקבל. השיב לו החכם אני נאמן במלאכתי ולא אעשה רמיה, לכן השלמתי את מלאכתי, כי הרי אתה מסרת לי את בנך שאלמדו תכסיסי מלכות, ומכיון שמלך במשפט יעמיד ארץ וכל אדם שעושה דבר רע יביאו משפטו לפניו, אך העונש צריך להיות כפי מדרגת החטא, ולפעמים יודמן שיביאו לפניו אדם שגנב מאה דינרים והוא יחרוץ עליו משפט להכותו אלף מכות, ומכיון שהמלך מימיו לא עקץ אותו אפילו פרעוש מחמת השמירה ששומרים עליו, לכן אינו יודע כמה הוא שיעור צער המכות, ויתכן שאם יכוהו שלש מאות מכות ימות, ואם חמש מאות יהיה גופו חתיכות חתיכות, אך כיון שגור המלך אלף מכות דבר המלך אין להשיב, ויכו אותו וימות מיתה משונה על גניבת מאה דינרים, ויש כאן עוול במשפט, ולכן הכיתי אותו מכות שיעור שיוכל לסבול, כדי שיוכל לשער צער המכות עד כמה מגיע בעשר, ועד כמה מגיע בחמישים, ועוד, ועוד, ואז ידע לגזור העונש הראוי לפי העוון. כששמע המלך את דברי החכם שמח מאד על דבריו והוסיף לו מתנה יותר על מתנתו.

והנמשל הנה העשיר מימיו לא ראה רעבון, ולכן אם יבוא עני רעב ויצעק ללחם לא ידע העשיר עד היכן מגיע צער הרעבון כדי שיחוס עליו, לכן ציוה השם יתברך לעשירים ולעניים שיצומו יום אחד בשנה ביום הכפורים, כדי שהעשיר יבין עד היכן מגיע צער הרעבון וממילא ירחם על העני, וכן קורה פעמים רבות שהעשיר זקוק לכסף בעניני מקח וממכר ומרגיש הוא דוחק וצער, וכל זה עשה השם יתברך כדי שיבין עד כמה דחוק העני, ובוהן הפסוק "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך" כאשר אחיך הגיע לדחוק וצמצום, הנה הדחוק הזה היה "עמך" דהיינו שאתה בעצמך היית פעם רעב ביום צום והיית דחוק למעות כשרצית לרכוש סחורה, ולכן עליך לרחם על העני.

(בן איש חי דרשות)

קודם כל היפרד מחבריך הרשעים האלו ואל תלך בדרכיהם, וחזור לדת ישראל בכל לבך, ותענה את גופך בתעניות ובסיגופים, ותתפלל ערב בוקר וצהריים, וקיים כל מצוה שבאה לידך ואל תחמיצנה, תשמור שבתות וימים טובים ותחיה בסוד מרע ועשה טוב, ואחר כך תחפש את משכן הפתן, ותראה אם תמצא נחש קטן, קח אותו והכניסהו בתוך נרתיק ממתכת, ותסתום את פיו, ותתלה את הנרתיק בגרונך, ותאכילהו ותשקהו בכל בוקר וערב במשך שבע שנים, ובתום שבע השנים תוציא את הנחש מנרתיקו, והוא ינשך ויהרוג אותך, וזהו כפרתך, במידה שמדדת את אביך ואמך, שעשו עמך חסדים וטובות שזונך וכלכלוך, ואתה גמלת להם רעה תחת טובה, כך הנחש הזה שזנת וכלכלת אותו וגמלת לו טובה, הוא גומל לך רעה תחת הטובה, ובוה יכופר עוונך, ודע אז שאני ערב בעדך לחיי עולם הבא. ויאמר לו ראש הליסטים, גם אני ערב עכשיו עבורך שלא יפגעו בך לרעה חברי, ואני אביאך אל מקום ישוב, ומשם תלך למדינתך לבטח, ומי יודע אם לעת כזאת הביאך הקב"ה כדי לתקן אותי להחזירני בתשובה, יען שאתה רבי ומורי ולימדת אותי תורה.

כשגמרו לדבר שניהם, נכנסו בחזרה הביתה, ויאמר להם ראש הליסטים, אל תפגעו באיש הזה, אני מכיר אותו, הוא איש קדוש וטהור, וכל תוקפו וגדולתו מפורסמים בכל קצווי תבל, אדרבא עשו לו כבוד. חבריו קיבלו עליהם לכבדו, ולא עשו לו כל רע, ומיד ראש הליסטים לקחו עד מקום ישוב, ונשק לו את ידו ונפרד ממנו, והרב הלך ממדינה למדינה, עד שהגיע לעירו בשלום. והאיש הנזכר, תיכף עם היפרדו, נהפך לאיש אחר, עזב את חבריו הליסטים וחזר לדת ישראל בכל לבבו ונפשו, וחיפש אחרי משכן הנחשים, עד שמצא נחש בן יומו, וישים אותו בתוך נרתיק ממתכת, ויאכיל אותו וישקהו יום יום במשך שבע שנים, ובתום שבע השנים, הוציא את הנחש שהספיק לגדול מנרתיקו, והנחש נשך אותו והרגו. אבל במשך שבע השנים, עשה תשובה שלימה בתעניות וסיגופים, ועשה צדקה וחסד כמו שצוהו ה"אור החיים" הקדוש.

לאחר מותו בא בעל התשובה בחלום אל ה"אור החיים" הקדוש ואמר לו, תנוח דעתך, מכיון שעשיתי ככל שצוית אותי וגורת עלי, מכח זה זכיתי לגן עדן במנוחות וזיכית אותי לעולם הנצחי.

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֶשֶׁת בְּהַר - שִׁמַּת לֵב לְסִבִּיבָה

"יְכִי יְמוֹךְ אֶחֱיָךְ וּמָטָה יְדוֹ עִמָּךְ וְהִחַזְקֵת בּוֹ גֵר וְתוֹשֵׁב וְחַי עִמָּךְ" (ויקרא כה, לה)

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרז' בן ימנה איילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

מרתף ישנה. הגשמים חדרו לשם, הקיר נרטב וילדיו חלו. מכיוון שאשתו עובדת, הוא צריך לדאוג לילדים ולקחת אותם לרופא.

הרב הזדעזע וביקש לראות את הדירה. כשהגיעו לשם, הרב ראה שאכן המצב נורא ואיום ובלתי נסבל לגור שם. הרב אמר: "אתה חייב להחליף דירה". התלמיד ענה: "אין לי כסף". הרב אמר לו: "אם חייבים- אז אפשר". התלמיד אמר: "אני בקושי גומר את החודש". הרב אמר: "אז יוצאים לעבוד. אתה התחייבת לאשתך בכתובה לדאוג למגורים". התלמיד חיפש עבודה תורנית ושימש כמשגיח ומשם צמח לת"ח גדול.

בעלי המוסר ממשילים זאת לבית-חולים שבו שוכבים עשרות חולים. לכל חולה יש לחצן מצוקה. כשהוא לוחץ- נדלקת נורה בחדר האחות. כל זה עוזר רק אם האחות מסתכלת על הנורות, אבל אם היא עסוקה בשיחה עם חברותיה כאשר הנורה מהבהבת- החולה עלול למות בינתיים.

כל בן או תלמיד משדר לפעמים אותות מצוקה. כאשר הוא מאחר- זה אות מצוקה. כאשר הוא מתחצף- זה אות מצוקה. כשהוא מדוכדך- זה אות מצוקה, האם ההורה או המחנך קולט את האותות האלו?

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

דוד המלך כתב בתהילים: "אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל" (תהלים מא, ב). צריך להבין מה שייך לשון "מִשְׁכִּיל אֶל דָּל"?

אלא אשרי מי שמשכיל ומחפש מעצמו לראות מה חסר לדל. לפעמים העני מתבייש לבקש ולספר שמצבו דחוק. צריכים להיות חכם ולדעת לגלות מי הוא העני שאין לו ומתבייש לבקש, לכן צריך שיהיו אנשים בכל קהילה שממונים לחפש ולאתר מי הם עניים ולדאוג להם.

לגבי הפסוק: "יְכִי יְמוֹךְ אֶחֱיָךְ" (ויקרא כה, לה), צריך לדעת כי גם בנים נקראים אחים. אם ילד לא מתקדם בלימודים כמו שצריך או שהוא מופנם- צריך להבין בחכמה מה חסר לו, מה מעיק עליו, מה גורם לו להיות כך.

אם חלילה מכים אותו, גוערים בו או צועקים עליו, רק גורמים להחרפת הבעיה. כל ילד רוצה ללמוד ורוצה להיות טוב, אלא שיכולים להיות הרבה מאוד גורמים שבגללם הילד מתקשה להתרכז בזמן הלימוד.

על ההורה והמחנך להיות חכמים ולגלות מה הסיבה שבגללה קשה לילד ללמוד. יתכן שיש לו ראש חלש והוא צריך שיסבירו לו יותר פעמים ויותר לאט. כל ילד זקוק שיאירו לו פנים ויגלו כלפיו סבלנות. רק על ידי כך הוא יבין ויצליח.

מסופר על ר' אליהו לופיאן זצ"ל שכאשר ראה את אחד מתלמידיו מאחר לישיבה באופן קבוע הוא התעניין לדעת למה הוא מאחר. התלמיד סיפר שהוא גר בדירת

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	היגיון תם
י"ג	18: 53	20: 05	20: 58
ט"ז	19: 10	20: 03	20: 55
מ"ט	19: 13	20: 06	20: 58
כ"ג	19: 10	20: 03	20: 55

שואל ומשיב בהלכה - ל"ג בעומר

מהם המנהגים בל"ג בעומר?

Ice

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה

יום ל"ג בעומר הוא יום שמחה וחדווה לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, ויש לעניין זה סימוכין בדברי הפוסקים. לכן נוהגים להרבות בשמחה ביום זה ואין אומרים בו תחנון. יש דעות שונות לגבי הסיבות שנוהגים שמחה ביום זה: יש אומרים שטעם השמחה מפני שמסורת ביד הראשונים שבל"ג בעומר פסקו תלמידי ר' עקיבא למות. מקורות: מאירי יבמות ס"ב, ב. שו"ע תצג, ב. יש מפרשים, שהתלמידים מתו גם לאחר ל"ג בעומר, אלא שביום זה רבי עקיבא התחיל ללמד תלמידים חדשים ובתוכם רשב"י הקדוש. התלמידים החדשים לא מתו באותה מגיפה, ומהם התורה התפשטה בעם ישראל. מקורות: פר"ח תצג, ב. יש מפרשים שבל"ג בעומר ר' עקיבא סמך את חמשת תלמידיו: ר' מאיר, ר' יהודה, ר' יוסי, רשב"י ור' אלעזר בן שמעון, שהם המשיכו את מסורת התורה. מקורות: כה"ח תצ"ג, כו, עפ"י שער הכוונות. יש מפרשים מפני שמלכות הרשעה גזרה מיתה על רשב"י ונעשה נס שהתחבא במערה ומזידים על הנס שנעשה לו. מקורות: שבת ל"ג ע"ב. יש מפרשים שביום זה היתה הסתלקות רשב"י.

בל"ג בעומר מותר לשיר ולרקוד. אין אומרים בו תחנון, וכן במנחה שלפניו אין אומרים תחנון. אין מתענים בו וכן דעת הרמ"א לקיים חתונות החל מיום זה.

מנהג בקרב יהודי אשכנז שרווח כיום בארץ, לצאת לשדה עם חץ וקשת. הטעם למנהג הוא הכתוב: "לְלַמֵּד בְּנֵי יְהוּדָה קֶשֶׁת" (שמואל ב' א, יח) - ויש מפרשים שבל"ג בעומר הקשת תיראה בצבע אחר והגאולה תבוא. טעם אחר מצוי בדברי חז"ל שבימי התנא האלוקי רשב"י לא נראתה קשת בשמיים, מכיוון שהיה בכוחו להגן מפני הפורענות, והעולם לא נזקק לאות הקשת.

המנהג לעשות "חלאקה" - תספורת ראשונה לבנים בני שלוש בבוקר ל"ג בעומר בקבר רשב"י במירון בשביל חיבוב המצווה של הנחת פיאות הראש. בזה מקיימים את מצוות "לא תקפו: פֶּאת רֵאשְׁכֶם" (ויקרא יט, כז).

מיהו בר-מזל

הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל (ראש ישיבת 'אור ישראל') סיפר: הייתי ראש ישיבה בלידא ביחד עם הגאון רבי מרדכי שמוקלר זצ"ל הי"ד. הוא היה מבחירי תלמידי ראדין וגדול בתורה. הוא סיפר לי כי לאחר שהתחתן הוא קיבל נדוניה גדולה ורצה לעסוק במסחר. מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל אמר לו: "כשבן תורה מתחתן ורוצה לעזוב את עסק התורה ולעסוק במסחר, אם יש לו מזל הרי הוא מאבד את הנדוניה שלו מיד, ואז יש לו עצה להיות רב או ראש ישיבה כי הוא עדיין יודע ללמוד".

"אבל אם אין לו מזל, אז זה לוקח הרבה זמן עד שמאבד את הנדוניה וכבר למעשה שכח את מה שכבר למד ונשאר ריק משניהם". לכן ה'חפץ חיים' בירך אותו שתכף יאבד את הנדוניה לפני ששוכח תלמודו. כך היה - במסחר הראשון איבד את כל הכסף ונהיה ראש ישיבה מצוין. הוא היה בעל הבנה ועמקן. יהי זכרו ברוך (דרכי מוסר').

מידת השבוע: הוד (שבוע חמישי).

צדיק המרכבה למידה: אהרון הכהן. איבר המרכבה למידה: שוק שמאל.

הגדרת המידה: הודיה - להודות לה'. לימוד משנה בפרט. גם אהבת שלום, רדיפת שלום, אהבת הבריות וקרובן לתורה.

הערה: מובא בזה"ק ששערי מעלה פתוחים עד סוף שבוע זה. ולכן החכם עיניו בראשו לדעת את אשר לפניו.

עבודה עיקרית: שנאת הבריות, שנאת חנם.

הדגשות מיוחדות: לכבד לומדי תורה, להזהר מרכילות, לרוץ רק לטוב ולדבר מצווה, לרדוף לבקש לשים ולהרבות שלום (וספרתם לכם)

יחיד	יום	יום לעומר	מידה פרטית	מידה ממ"ח קנייני התורה	הנהגה הפרטית ליום
י"ד	כ"ט	חט	אהוב	יעשה חסדים אפילו אם יקבל בזיונות על ידי זה, וירדוף אחר השלום	
ט"ו	ל'	גבורה	אהב את המקום	יתגבר על כל ההפרעות להודות לה', כגון מצוות אנשים מלומדה. עצלות	
ט"ז	ל"א	תפארת	אהב את הבריות	יכוון בלימודו להרבות שלום ולפאר את התורה, ויודה לה' ברוב הדר	
י"ז	ל"ב	נצח	אהב את התוכחות	ילמד בשלמות - לדעת מקור דברי התורה שבעל פה בתורה שכתב	
י"ח	ל"ג	הוד	אהב את המישרים	יודה לה' שזכה להודות לפניו ולקיים מצוות, ושיגלה את תורת הנסתר	
י"ט	ל"ד	יסוד	מתרחק מן הכבוד	יודה לה' ברבים שאחרים גם יודו לה', יקדש דיבורו להודות בקדושה	
כ'	ל"ה	מלכות	לא מגיס לבו בתלמוד	יתפלל על השלום, ושיתגלה כבוד הקב"ה בעולם, ושיזכה לתשבע"פ	

מינויים

לקבלת העלון חנם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

שאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב מנחם מנדל טארים מרימנוב זצ"ל

הרב מנחם מנדל טארים מרימנוב זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"ה (1745) בעיר ניישטאט (עיר חדש פולין). צאצא מצד אמו לצדיק הק' הרב נתן נטע שפירא (ה'מגלה עמוקות) ור' דוד הלוי (בעל 'טורי זהב'). בגיל 11 הגיע לראשונה אל ר' דב בער (המגיד ממזריטש) ושם התפרסם כעילוי. נודע מנעוריו כבעל תורה ויראת שמיים. שקד רבות על לימוד הלכות הרי"ף וגדולי הדור אמרו כי היה ניצוץ מנשמתו של הרי"ף (ר' יצחק אלפסי). בכל יום היה לומד בקביעות 18 דפי גמרא עם פירוש רש"י ותוספות. כאשר לא היה יכול להשלים את שיעורו, היה לומד כפליים ביום למחרת.

הפיץ את החסידות בפולין. גאון בתורת הנגלה והנסתר. אחרי נישואיו התגורר בעיירה פריסטיק. סיגף את עצמו וחי חיי דוחק וצער. לאחר פטירת רבו, ר' אלימלך מליז'נסק התמנה לאדמו"ר בפריסטיק וחסידים רבים נהרו אליו. לאחר כעשר שנים עבר לרימנוב. שמו התפרסם כאיש מופת שפועל ישועות. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. תפילותיו היו לשם דבר. את כל כספו חילק לעניים. אמר שיחזיק טובה למי שידליק נר לזכות נשמתו לאחר פטירתו. נפטר ב-י"ט אייר ה'תקע"ה (1815). חי כ-70 שנים. ציונו ברימנוב. הצדיק ר' צבי הירש הכהן שהיה משרתו, שימש אחריו בקודש.

אביו: ר' יוסף חריף מניישטאט. **אמו:** מרת ליבא. **אשתו:** מרת רבקה (מפריסטיק). **בניו:** הגאונים ר' נתן יהודה לייב (אביו של ר' אלימלך מגורליץ), ר' ישראל יעקב לייב. **בנותיו:** מרת פיגא (נישאה לר' קלונימוס קלמן מלנצהוט, תלמיד ה'חוזה מלובלין'), מרת חנה (נישאה לר' מרדכי אב"ד זילקובא). **מרבותיו:** האדמו"רים ר' דב בער (המגיד ממזריטש), ר' אלימלך מליז'נסק (מח"ס 'נעם אלימלך'), ר' דניאל יפה מברלין ור' שמואל שמעלקה הלוי הורביץ מניקלשבורג. **מתלמידיו:** האדמו"רים ר' אליעזר הורביץ מדזיקוב, ר' יחזקאל פנט (מייסד חסידות דעש), ר' נפתלי צבי (מייסד חסידות רופשיץ), ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב (מח"ס 'בני יששכר') ור' צבי הירש הכהן מרימנוב.

מספריו: ידברי מנחם - על התנ"ך והמסורה • מנחם ציון - דרשות • עטרת מנחם - חידושי תורה, שיחות והנהגות • תורת מנחם • תפארת מנחם • ילקוט מנחם - מאמרים ושיחות.

מסופר על לבלר גדול אחד בעיתונות הפולנית, (שהיה חשוב מאוד אצל הגויים הפולנים. שמו נזכר רבות בספרי ההיסטוריה שלהם) שנולד בעיירה סמוך לרימנוב להורים אמידים וחלה בשיתוק ל"ע. רופאים ופרופסורים שבדקו אותו אמרו כי מדובר במחלה חשוכת מרפא. כך המצב נמשך עד שהגיע לגיל שש.

מכיוון שהיו להם קשרי מסחר עם יהודים וחוכרי אכסניותיהם, יעצו להם שיסעו אל רבינו שגר בקרבת מקום, לקבל ברכה לישועת ילדם הפעוט. היהודים הלכו להשתדל אצל רבינו שיסכים לקבל אותם. הם אמרו שזה יסב תועלת רבה ליהודים שעובדים אצלם וגם יקדש שם שמיים אצל הפריצים הגרים במחוז. הצדיק - נענה לבקשתם וקיבל אותם.

ההורים והבן נכנסו לקודש פנימה וסיפרו את צרתם לפניו. רבינו אמר: **"בורא כל עולמים! הרי יש לך הרבה גויים בעולם בריאים ושלמים. מה איכפת לך שגם הגוי הפעוט הזה יבריא ממחלתו?!"** כשסיים את דבריו, הצדיק קרא לילד החולה וצוה עליו להתקרב אליו. הילד קם ממיטת חוליו כאחד האדם והתקרב לרבינו.

הצדיק שאל אותו לשמו והוא השיב כרגיל. רבינו לחש לעברו כי אם ברצונו להישאר כך עליו להבטיח שהוא לעולם לא יזיק לשום יהודי לכשיגדל ואדרבה ירתם למענם ויעשה חסד עם כל היהודים שיהיו נתונים תחתיו, ויזכה להאריך ימים ושנים. הילד הבטיח את מה שהרבי צוה עליו ושב לביתו בריא ושלם.

לימים כשהילד הגוי הזדקן (כשהיה כבן תשעים) ובינתיים רבינו כבר עלה לגנזי מרומים, הוא נסע לציון קודשו של רבינו. הוא כתב פיתקא דרחמי בלשון הפולנית בו ביקש לפני רבינו, שכיון שהוא בודאי נמצא ליד האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, שיבקש מהם להתחנן לפני ה' יתברך בעבור עמך בית ישראל שנתונים בצרה ובשביה. כמו כן יבקש מהאבות הקדושים להתחנן לפני ה' יתברך עבור העם הפולני, שהרוסים לא יוכלו יותר לרודפם. היה קידוש ה', שאף הגויים ראו כי שם ה' נקרא עליך ויש מנהיג לבירה. (כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מצאנז זיע"א)

בנו של רבינו, הצדיק ר' נתן לייב זצ"ל סיפר, שפעם אחת יהודי אחד שלמד את מלאכת שו"ב, בא לפני רבינו וביקש ממנו שיתן לו הסמכה. רבינו העביר את ידו על עיניו ואמר לו: **"הבט על האילן בחוץ שנמצא מול החלון"**. הוא ראה נשמות רבות על האילן. רבינו אמר לו: **"דע כי כל אלו הנשמות, הן נשמות של שו"בים, שבאו לפני לתקן אותם!"**. הוא שמע זאת ולא ביקש עוד להיות שו"ב. (אם לבינה)

דרכו של רבינו בקודש היתה לקרב רחוקים ולחזק את האמונה בלב בני ישראל. פעם אחת בעת שישבו בשולחן הטהור פנה אל הנאספים ואמר להם: **"אל תחשבו שנס קריעת ים סוף לא יכול להתחולל בזמנינו. גם היום יכול להיות"**. רבינו צוה להביא לפניו גיגית מלאה מים והניח את יד קודשו מעל המים ונקרעו לי"ב גזרים. אנחנו לא יכולים להבין אפס קצהו מרוב גדולו של הצדיק, ובוודאי הצטוו מהשמיים ונתנו לו רשות לעשות זאת. (כ"ק אדמו"ר הגה"ק השפ"ח מצאנז זיע"ע)

פעם היה חסיד גדול, שנסע למגיד מקאזניץ, ל'חוזה' מלובלין ולרבינו, הרה"ק מרימנוב. כשנפרד מהמגיד ואמר לו שבדעתו לנסוע ללובלין ולרימנוב, המגיד אמר לו שימסור דרישת שלום לרבי מלובלין. החסיד שאל: **"ולרבי מנדל לא צריך למסור פרישת שלום?"**, המגיד ענה: **"ממנו אני מפחד"**. לפני שהחסיד נפרד מהרבי מלובלין סיפר לו דברים כהווייתן, שאמר לו המגיד.

הרבי מלובלין אמר לו שגם הוא לא שולח להרה"ק מרימנוב דרישת שלום, **"אבל תגיד לו שאני יודע שהוא משיח"**. כשהגיע להרה"ק מרימנוב ושטח בפניו את דברי הצדיקים השיב: **"אינני משיח, אולם משיח סובל בעבור כל יהודי כדכתיב - 'חֲלִינּוּ הוּא נְשָׂא' (ישעיהו נג, ד), כלומר, כאשר חוטא ח"ו, וגורם שיתרחק השכינה, וממני אינו סובל"**.

פְּרִנְסָה מְשָׁמִים

תווים ליצירות והתאמת אותן לעבודת מקהלה קולית. ייחדתי תשומת לב מיוחדת לשירתם של קולות הסופראן, האלט, הטנור והבאס שבאין תזמורת ירכיבו בקולותיהם את היצירות.

עמלתי לילות ארוכים על כתיבת התווים עד ליצירת הפרטיטורה המתאימה. מצויד בהשתדלות שנעשתה בעמל רב ובתפילות מעומק הלב, יצאתי לאותה ארץ לשבת שנקבעה למבחן שלי. ביד אחת אחזתי תיק ובתוכו בגדי השבת ובידי השנייה תיק נוסף, ובו הפרטיטורות היקרות מפז. הגעתי בבוקר יום שישי לנמל התעופה. עצרתי מונית ואמרתי לנהג לאן לנסוע.

לאחר ששילמתי לנהג, התחלתי ללכת לכיוון הכתובת ששם אתארח בשבת. **לפתע גיליתי שהתיק שהחזקתי כל הדרך ביד נשאר במונית.** הלכתי לביה"כ כאוב: "מה אשיר עם מקהלה שלא הכרתי? אין לי מושג אפילו מה הם יודעים לשיר!" ראשי הקהל קידמו אותי בשמחה. חשתי חולשה גופנית ונפשית, כפי שלא חשתי מעודי. **הכישלון היה רשום מולי, ועוגמת נפש של הקהל הגדול גם היתה צפויה כבר.**

ברגע שנראה לכאורה חסר כל תקווה נזכרתי ששבת היום וצריך לשמוח. לגבי הפרטיטורות, המקהלה והפרנסה - מי שדאג לי עד היום ידאג לי הלאה - איתן או בלעדיהן. אני לא צריך לתת לבורא עולם עצות כיצד לסדר את פרנסתי. כנראה ה' רוצה שארוויח ממקום אחר. אולי תפקיד החזן עם המשכורת הגדולה מגיע למישהו אחר ולכן איבדתי את הפרטיטורות היקרות. עלי לדאוג שהקהל יהנה מהתפילה ושהשבת תהיה שבת מרוממת ושמחה ככל שזה תלוי בי. שאר העניינים לא נתונים בידי.

החלטתי שאעשה מה שהייתי עושה בכל מקום בו היו מזמינים אותי לשיר עם מקהלה שאיני מכיר. אעשה זאת על הצד הטוב ביותר. כך בתפילת ערבית של ליל שבת, בשחרית של שבת ובמוסף, במנחה, בסעודה שלישית ועד להבדלה. כל ביה"כ רעד מקולות השירה. כאיש אחד בלב אחד שרו כולם.

לולי ידעתי כי מאחורי השירה המרוממת מסתתר סיפור עצוב, הייתי יכול לומר שזו היתה אחת השבתות היפות ביותר שהיו לי. שרתי מכל הלב. הקהל היה שותף מלא. ניתן היה לראות שהם נהנים, מתעלים ומתרגשים. הזיכרון הצורב שאיבדתי את התיק דאג להזכיר לי כי אין שום סיכוי שיבחרו בי.

טסתי חזרה לארץ. הגעתי לבית בשעה מוקדמת לפנות בוקר. בשעה שמונה כבר התייצבתי לעבודת חיי בת"ת. אחה"צ חזרתי הביתה. בתא הקולי חיכתה לי הודעה מהקהילה שעזבתי בליל אמש: **"החלטנו שאין טעם להמשיך במכרז יותר. הקהל הצביע פה אחד ומבקש לראותך בחגים אצלנו. צלצל אלינו לקבלת פרטים"**. נמצאנו למדים שהקב"ה מראה לאדם שעם כל ההשתדלות שאתה עושה - אתה כל הזמן תלוי רק בו בלבד!

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך 'האמנתי כי אדבר'. סיפור זה מראה לנו באופן מוחשי כי הפרנסה היא אך ורק מבורא עולם. להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

במשך למעלה מעשור חינכתי בת"ת גדול. אותן שנים של עבודה קשה הניבו מאות תלמידים, שדירבנו אותי להמשיך בתפקיד החשוב שנתן לי הקב"ה. מאות מכתבי התודה אני מקבל מידי שנה. ההזמנות לבר-המצוות של התלמידים, שאותם אני כבר לא מלמד. כיום גם ההזמנות לחתונות - כל אלו יכולים להעיד, כי ב"ה עשיתי את עבודתי נאמנה.

משכורתי כמחנך כבר לא הספיקה לצורכי המשפחה הגדלים, אבל לא עלה בדעתי ולו לרגע אחד לעזוב לעבודה אחרת. החינוך היה תמיד בראש מעייני. עבודה עם נשמות שווה הרבה יותר מכסף. לאחר מחשבה רבה, עלה בדעתי רעיון לנסות לחפש פרנסה נוספת בתחום אחר. מדובר בתחביב שרכשתי מימי נעורי- תחום המוזיקה.

כילד, הקשבתי לפרקי החזנות של החזנים המפורסמים ביותר. עקבתי אחרי כל שיר שיצא. חסכתי כסף כדי לקנות תקליטים. השקעתי את כל דמי הבר-מצווה, דמי חנוכה וכל פרוטה שהיתה לי בקניית טיפ משוכלל יותר, כדי לשמוע וגם להקליט את עצמי. חיקיתי חזנים ידועים בכישרון לא מבוטל.

במשך שנים הגעתי לאירועים על תקן של זמר, חזן או מישהו שיעשה שמח. במהלך השנים התמקצעתי בנושא, למדתי לקרוא ולכתוב תווים והשתלמתי בניצוח. אף פעם לא חשבתי לעשות מהתחביב מקצוע, עד הרגע שבו נזקקתי להכנסה נוספת. החלטתי להרוויח את הכסף בצורה שאני מכיר ופשוט לשיר, אבל כבר לא בחינם.

צד נוסף שנפתח היה חזנות אמיתית בבתי-כנסת. לא רציתי לעזוב את ביה"כ הקבוע שלי. אבל בחגים, כאשר הוזמנתי לשמש חזן בתשלום יפה בבית-כנסת אחר - לא סירבתי. בזכות הכנסה זו הצלחנו לחסוך לא מעט.

לאחר שנים של חיסכון, עמדתי לפני נישואיה של בתי הבכורה. הדירה שאותה הבטחתי שולמה רק בחלקה הקטן. רוב כספי החסכונות שהשקעתי היו באפיקים לא רווחיים. התברר שאת יתר ההוצאות אצטרך לשלם בקרוב. בדיוק אז, חבר סיפר לי על מכרז שהוציא בית-כנסת גדול ששייך לקהילה גדולה ועשירה בעיר רחוקה. הם חיפשו חזן לתקופת החגים.

אומנם לא היתה לי כוונה להוציא את המשפחה ממסלול החיים, אבל כשהדבר נשמע הגיוני לעזוב לתקופת החגים בלבד, החלטתי להירשם. התנאים היו פשוטים: במשך כמה חודשים הוזמן כל אחד מהחזנים שנרשמו למכרז, להגיע לשבת אחת ולהוכיח את יכולותיו. הקהל היה אמור להקשיב, להצביע ולהחליט מי יקבל את המשרה לכל חודש החגים.

לא היה לי הרבה מה להפסיד חוץ ממחיר הטיסה. הבעיה שלי היתה יותר בחומר שנדרשתי להכין. **בניתי תפריט לתפילות שבת עם פרטואר נרחב של כל החזנים הידועים, כתבתי**

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן רבקה דב ז"ל
אביבה בת איירון ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
סעידה בת שמוען ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמוען ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן רחל ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	יצחק בן מרדכי ע"ה
לטיף בן פרחיה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחיה ז"ל
אביבה לויש ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה	רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה	יצחק בן חביבה ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	דב בן יצחק ז"ל	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זורה ע"ה	סלים בן פרחיה ז"ל	מישא אסתר בת זורה ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	אברהם בן טובה ז"ל
	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	
	יהודה בן סעידה ז"ל	
	עפאת בת השמת ע"ה	

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1012

הדלקת הנר: 19:07 צאת השבת: 20:11 רבינו תם: 20:53 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: ויאמר ירמיהו (ירמיה לב).

או צרות הפרשה

פרשת "בחזר"

"ושבתה הארץ שבת לה" [כה, ב].

מעשה שהיה כך היה: רבה הישיש של קהילה מכובדת הלך לעולמו, וגבאי הקהילה ואנשיה חיפשו אחר תלמיד חכם שישימש כמרא-דאתרא בקהילתם.

נודע להם על תלמיד חכם מופלג שהגיע לדור בשכונתם, ועד מהרה גילו שהוא אכן "סיני ועוקר הרים" וגם פה מפיץ מרגליות... התלמיד חכם התמנה לרב הקהילה, וכולם העריצוהו וכיבדוהו כראוי וכיאות.

באחד הימים, הגיע הרב לתפילת מנחה בבית הכנסת, ואחד המתפללים ראהו נכנס לחצר האחורית של בית הכנסת, חופר גומא בפינת הגינה, ממלמל כמה מילים, משליך לתוך הגומא גרעין קטן, וחוזר ומכסה את הגומא באדמה... המתפלל עמד מסומר למקומו, והתפלא מאוד לנוכח המחזה שנגלה לעיניו. מדוע? - מכיון שאותה השנה היתה שנת שמיטה, בה ציוותה התורה [בין השאר] שלא לזרוע את האדמה, וכיצד יתכן שהמרא דאתרא עובר על ציווי התורה!...

התברר שהמאורע לא היה חד פעמי, אלא חזר על עצמו כמעט מידי יום! הרב נצפה על ידי המתפללים חופר בורות קטנים, מכניס לתוכם זרעים ומכסה את הבורות... בני הקהילה התחילו לרנן אחריו; חלק טענו שאינו מבין כלל בהלכה. אחרים שיערו שהוא זורע עשבי בשמים להבדלה, והיו שהעריכו שמעוניין ליטע עצי פרי לברכת האילנות, וטועה לחשוב שנטיעה של מצוה מותרת בשמיטה... וכך כל אחד הוסיף חשדות והשערות שונות, וכל הקהילה נעשתה כמרקחה בשיחות ולחישות על רב הקהילה...

הרב החל להבחין שפני האנשים כלפיו אינם כתמול שלשום. במהלך דרשתו בשבת, הבחין במבטי הבוז שהציבור שלח לעברו. הוא עצר את הדרשה ופנה אל האנשים: "רבותי, ברצוני לדעת האם יש לכם קפידה כלשהי עלי? שמה שמעתם עלי דברי רינון ולעז?"

גבאי הקהילה נעמד על רגליו ואמר לרב את האמת באופן גלוי ונחרץ. הוא סיפר על זריעת חצר בית הכנסת על ידי הרב בעיצומה של השמיטה, וסיים "לא העלנו על דעתנו שתלמיד חכם מסוגל לחלל בריש-גלי את "שבת הארץ", כאן בחצר בית אלוקיננו!..."

ואז גילה להם הרב את פשר מעשיו: "רבותי, כפי שידוע לכם, אני משמש כמוהל, וכמעט בכל יום אני זוכה להכניס בבריתו של אברהם אבינו ילד מילדי ישראל. כמו כן, הנני בן העדה התוניסאית, וקיים מנהג בקרב בני תוניס, לקבור את עורלת הנימול בחצר בית הכנסת. מדוע דווקא שם? - כדי שעל ידי כך יימשך ליבו של התינוק לתורה וליראת שמים! בהטמנת העורלות בחצר בית הכנסת, בסך הכל המשכתי את מנהג אבותי, כשלפני קבורת העורלה נשאתי תפילה שיזכה הרך הנימול להיות שתול בבית ה' כל ימי חייו ושתהיה בו אהבת תורה ויראת שמים..."

דברי הרב הותירו את המתפללים המומים. הם הסתכלו זה בפני זה במבוכה, לאחר שהבינו שלשווא חשדו ברבם שעבר על איסור חמור של עבודת הארץ בשנת השמיטה, בעוד הוא עסק בקיום המנהג של קבורת העורלה...

* * *

עד כאן הסיפור. ומעתה הבה נדון: האם אכן מותר בשנת השמיטה לחפור גומא בקרקע [הראויה לזריעה], כדי להטמין בתוכה את עורלת התינוק, או שמא חפירה זו אסורה, מפני שהיא נחשבת ל"חרישה" האסורה בשמיטה, או מפני חשש "מראית עין"? מלאכת חרישה בשביעית אסורה מן התורה. וישנם מלאכות דומות נוספות שנחשבות ל"תולדות" מלאכת חרישה, ואסורות בשביעית מדרבנן, והן כל העבודות הבאות להכשיר את הקרקע, כגון: חפירת בורות לצורך הקרקע, יישור הקרקע וכיוצא"ב.

ובכן, מבואר בגמרא ובפוסקים, שכל חפירה שלא נועדה לשם עבודת הקרקע האסורה בשמיטה, אלא לצורך המותר בשמיטה, כגון לבנייה, מותרת רק באופן שיש "היכר" והוכחה שהחופר עוסק במלאכה המותרת. ולמשל: (א) מותר להעמיד בשמיטה מצודה בשדה, לשם לכידת עכברים, הגם שלצורך העמדתה יש לחפור מעט בקרקע, וזאת משום שמצודתו של האדם מוכיחה עליו, דהיינו כולם רואים את המצודה בסמוך למקום החפירה, וכולם מבינים שאינו מתכוון לעידור וחרישת הקרקע, אלא להעמדת המצודה. (ב) כתבו פוסקי זמנינו שמותר לבנות סוכה על גבי קרקע בשביעית, אף אם יש צורך לחפור בקרקע כדי להכניס את יתדות הסוכה, כיון שהאדם אינו מתכוין לעבודת הקרקע וניכר שעושה כן לצורך בניית הסוכה, כגון שקרשי הסוכה מונחים שם. (ג) כמו כן מותר לסדר בשביעית מערכת השקייה [במקומות שמותר להשקות], והגם שצריך לחפור בקרקע כדי להניח את הצינורות, מכל מקום אם ניכר שחופר לצורך הנחת הצינורות, כגון שהם מונחים שם ומוכנים להכנסתם לקרקע, הדבר מותר, מפני שניכר שאינו חופר לצורך הקרקע. לאור זאת, לכאורה גם המוהל היה צריך לדאוג להעמדת "היכר" כלשהו לשם הבהרת מעשיו, דהיינו דבר שיוכיח שעוסק בקבורת העורלה.

אולם, כאשר הצענו את הדברים לפני מו"ר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, נענה רבינו ואמר:

נראה שחשש מפני הרואים שייך דווקא בעיסוק בדברי הרשות, אבל כאשר עוסק האדם בקיום מצוה, מעיקר הדין אין צריך לחשוש למראית עין (וגם קיום מנהג אבות נחשב למצוה, כפי ששגור בלשון רבותינו הקדמונים: "מנהג אבותינו תורה"). כמו כן, הואיל וקבורת העורלה הינה מנהג רווח (בפרט אצל עדת המוהל), ממילא היה על כל בני הקהילה להעלות על דעתם שרבים המוהל קובר את העורלות של התינוקות שמל באותו היום, ולא עוסק בעבודת הקרקע. [בפרט שאין דרכם של המתפללים ולא של הרב, לזרוע סתם כך את חצר בית הכנסת, ועכ"פ לפני שזרעים מודיעים על כך לגבאים וכדו]. ובמקום לקיים את ציווי התורה "בצדק תשפוט עמיתך" (ויקרא י"ט, ט"ו) - הווי דן את חבירך לכף זכות (שבועות ל'), מתפללי בית הכנסת מיהרו לדון את רבם לכף חובה, מבלי לגשת אליו בצורה מכובדת על מנת ללבן את העניין...

יצוין, שהגם שמצד הנהגת הציבור ראוי היה לדון את הרב לכף זכות, אומנם מצד הנהגת הרב, לכתחילה, ראוי היה לו לכנס את הציבור לפני קבורת העורלה, ולהכריז בפניהם שהוא עוסק בקבורת העורלה בחצר בית הכנסת, כפי מנהג אבותינו. ובהסברת פשר מעשיו, היה מסיר מאתו לזות שפתיים, וכפי שהזהירה התורה: "והייתם נקיים מה' ומישראל" (במדבר ל"ב, כ"ב). וכן אמר שלמה בחכמתו: "הסר ממך עקשות פה ולזות שפתיים הרחק ממך" (משלי ד', כ"ד) [מתוך הספר החדש "והערב נא" – חלק ד].

"ויראת מאלוקיך" [כה, יז].

תלמידי חכמים רבים נהנים במהלך עשרות השנים האחרונות מהונו של הגביר הנודע הרב ר' אברהם הכהן שליט"א, הנחשב לאחד התמכין-דאורייתא הגדולים שבדור. יהודי זה, המתגורר בארה"ב, מפזר כספים רבים לקרנות-צדקה המעודדות את לומדי התורה להשתלם בלימודיהם, ולהגיש עבודות תורניות, המזכות את מחבריהן בפרסים גבוהים במיוחד. לא רבים יודעים את הסיבה שהביאה את הרב הכהן לתמוך באופן מופלא כל כך בלומדי התורה. המקרה שהביאו לכך החל בתקופת השואה, בעת שנמלט מאימת הנאצים והגיע אל היערות שבהם שכנו הפרטיזנים. בהגיעו אל היער, מצא סוס קשור לעץ, וכשניסה לברר מי הוא בעליו, השיבו לו הפרטיזנים 'אתה יכול לקחת את הסוס לעצמך...' היהודי שלנו הופתע, כיוון שמחירו של סוס בתקופה ההיא לא היה נמוך, ומאידך – אפשר היה לעשות בו שימוש רב בדרכי המלחמה נגד הנאצים. תוך זמן קצר נודעה למיודענו הסיבה שהפרטיזנים נתנו לו מתנה כה יקרה... סוס זה היה 'חיה רעה', ונודע לסוס פראי במיוחד, שאי אפשר היה להשתלט עליו. כמה רוכבים כבר ניזוקו על ידו, ולכן החליטו להפקירו ולתת למי שירצה בכך. הרב הכהן 'לא קנה' את פראותו של הסוס, ולא הסכים לקבלה כעובדה מוגמרת. כבר בתקופה ההיא הוא היה איש יודע-ספר, והכיר את הפסוק 'ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו', ומשמעותו. מה עשה? – במשך חודש ימים, הטרח את עצמו יום-יום ללקט אוכל ביערות עבור הסוס, והקפיד על כך שהוא-עצמו יגיש את האוכל לסוס, כדי 'לקנות את ליבו'. ואכן, כבר בימים הראשונים התרגל הסוס ליהודי שהביא לו את האוכל, ומיד כשראהו מתקרב לעברו, השמיע את קולו בצניפות-שמחה, כמי שיודע שהנה-הנה מתקרב אליו עתה האיש שגיגש לו את האוכל. לאחר חודש ימים שחרר היהודי את הסוס מקשריו וחבליו, והכל הופתעו לראות את 'טבעו השקט' של הסוס, ועד כמה הוא מכניע את עצמו לבעליו. הסוס הלך אחרי היהודי כמו 'ילד טוב', וציית לכל הוראותיו. כעבור תקופה, משתמה המלחמה, והרב הכהן שרד את אימי הנאצים, ולא עוד אלא שנתן ידו בעסקים והצליח בהם במאוד, החל לשחזר את הסיפור שהיה לו עם הסוס, והחליט שגם הוא-עצמו צריך להתנהג בדיוק באותה צורה, כלפי בוראו ואביו שבשמיים... הרי כל-עצמו של הפסוק 'ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו', נאמר לגבי זה 'ישראל לא ידע, עמי לא התבונן!' ואם כן מוכח שיש מכאן תביעה גדולה על היהודי, שיתבונן בדרכיו של הסוס, ובכניעתו לבעליו הנותן לו את מאכלו, ויבין מכאן שגם הוא צריך להתנהג כך כלפי בוראו, המספק לו את כל צרכיו, ומחיהו בכל רגע ורגע! ואני, על אחת כמה וכמה, אמר הרב הכהן לעצמו. הרי השי"ת הצילני מידיהם הזדוניות של מלאכי החבלה הנאציים, ועשה עימי כל כך הרבה ניסים ונפלאות, בוודאי חובה גדולה כפולה ומכופלה מוטלת עליי להכניע את עצמי כלפי בוראי, ולהשיב לו, ולו כטיפה מן הים, על כל מה שעשה למעני מיום לידתי ועד הנה, כשהצילני מיד האויבים, על כל מה שכוון בזה. ומני אותו יום, גמלה בליבו ההחלטה להקדיש את עצמו ואת הונו לתורה וליראה (ברכי נפשי).

ל"ג בעומר

מספר ימים לפני ל"ג בעומר, בני קהילה גדולה חיפשו אחר מתחם רחב ידיים בו יוכלו להדליק מדורה לכבודו של התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי. השטח היחיד שמצאו, היה מגרש לא בנוי, שבבעלות יהודי בשם ראובן. פנו אליו בבקשה לשכור את המתחם לליל ל"ג בעומר, והמחיר שהאיש דרש היה - 3,000 שקלים! בני הקהילה הסכימו, ושילמו מראש את מלוא הסכום לידי המשכיר. הלילה המיוחל הגיע. השטח הוכן, הותקנו בו מערכות תאורה ומגבירי קול, וכמובן - עצי המדורה הענקית התנשאו לגובה רב... רב הקהילה עמד להצית את האש, ולפתע, מופיעים במקום רכבי-משטרה ומכבי-אש... מה קרה? - באותו היום, שרר ברוב אזורי הארץ שרב כבד, ומשכך, הוכרז על איסור הצתת מדורות, מחשש אסונות. השוטרים והכבאים הורו לפרק לאלתר את המדורה, ועכשיו פונים בני הקהילה למשכיר המגרש ראובן, ודורשים לקבל בחזרה את דמי השכירות. לעומתם טוען ראובן: "מזלכם גרם! מבחינתי, אתם יכולים להדליק נרות נשמה ולרקוד סביבם..."

עם מי הדין?
מסופר בירושלמי במסכת גיטין (פ"ז ה"ו): מעשה באדם אחד שחפץ היה לעבור את הנהר, ולשם כך שכר ספינה. את התשלום הקדים לשלם טרם ההפלגה לבעל הספינה. אלא, שלבסוף הנהר התיבש לגמרי. באו שוכר הספינה ובעליה לדון לפני רב נחמן בר יעקב, והוא פסק, שאין בעל הספינה צריך להחזיר את הכסף שקיבל כי יכול לטעון: הנה הספינה שלי מוכנה להפלגה, לך אתה ותביא את הנהר... (והובא הירושלמי להלכה ב'מחנה אפרים' שכירות ס"ז). מהירושלמי ניתן ללמוד, שאפילו כאשר אירעה 'מכת מדינה', מכל מקום אם הקדים השוכר את השכר, אין המשכיר צריך להחזירו, כיון שאין העיכוב מצד החפץ שהשכיר המשכיר. לאור זאת, לכאורה גם בענייננו יכול משכיר המגרש לטעון: מצד המגרש המושכר אין שום עיכוב, אלא העיכוב היה היצוני [הקשור במזג האוויר, ולא בקרקע השכורה], ולכן איני צריך להשיב את דמי השכירות. אמנם, למעשה שמענו ממו"ר הגאון הרב יצחק זילברשטיין שליט"א, שנראה כי צריך ראובן להשיב לילדים את כספם, הואיל וגם כאן קיים עיכוב מצד הנכס המושכר, שכן בני הקהילה הדגישו בפני המשכיר, שהם שוכרים את המגרש על מנת להבעיר בחללו "מדורה" (ולא היו חסרים להם חצרות או אולמות לערוך בהם מסיבות), ולמעשה התברר, שהנכס אינו ראוי להבערת מדורה, לאור מציאות החשש (המוצדק) של שריפות בעקבות השרב הכבד ששרר באזור... נמצא אפוא, שכאן במקום, במרחב המגרש אותו שכרו השוכרים לשם מדורה, יש "מעכב" להבערת מדורה. לסיכום: נראה שצריך ראובן להשיב לבני הקהילה את דמי השכירות (אחת שאלתי).

* בשורה משמחת! *

בשעה טובה יצא הספר החדש "והערב נא" - חלק ד'
לפרטים והזמנות: 077-8150023

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ענייט בצלאל בן כשור ז"ל, לע"נ דוד חבטוב בן רבקה ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת מלין ז"ל, לע"נ רבקה בת שרה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יג אייר תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 6:52 תל-אביב: 7:07 חיפה: 7:00 מוצאי שבת: ירושלים: 8:09 תל-אביב: 8:11 חיפה: 8:12 ר"ת: 8:45

פרשת בהר

"לא תרדה בו בפרך"

שלא להכביד על פועליו, משרתיו, תלמידיו ובני ביתו בטירחה ובעבודה קשה!

נלמד מהפסוק: "ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך" (פרק כו-מו)

וכתב רבינו יונה ז"ל (בספרו שערי תשובה שער ג-ח): "לא ישתעבד אדם בחבריו, ואם אימתו עליהם או שהם בושים להחל דברו, לא יצוה אותם לעשות קטנה או גדולה, אלא לרצונם ותועלתם, ואפילו להחם צפחת מים או לצאת בשליחותו אל רחוב העיר לקנות עד ככר לחם. אבל אדם שאינו נוהג כשורה, מותר לצוותו לכל אשר יחפוץ".

אמרו חז"ל (במד"ר-פרק טו): אמר ר' אבא הכהן בר פפא, כשהייתי רואה סיעה של בני אדם, הייתי הולך בדרך אחרת שלא להטריח עליהן שלא יהיו רואין ועומדים מלפני וכשאמרת הדברים לפני ר' יוסי ב"ר זבידא, אמר לי צריך אתה לעבור לפניהם ויהיו רואין אותך ועומדים לפניך ואתה מביאם לידי יראת שמים שנאמר "מפני שיבה תקום... ויראת מאלוקיך".

לעומת זאת אומרים חז"ל בגמרא (קידושין לג): מנין לזקן שלא יטריח [לעמוד בפניו] תלמוד לומר זקן ויראת. אמר רבי נקטינן דאי מקיף חיי. [רש"י: אם הזקן מסבב דרך אחרת שלא לעבור לפני הציבור - "חיי" - מאריך ימים].

וביאר הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (בספרו **אזנים לתורה**) שבאמת אין מחלוקת בין דברי חז"ל בשני המקומות. כי לכל הדעות יש חשש שהזקן יבוא לידי גאווה באם הציבור יעמוד בפניו. ואף אצל האמורא רב מצינו שכאשר ראה אנשים מלויים אותו, אמר "אם יעלה לשמים שיאו... כגללו לנצח יאבד" (איוב כ). אמר זאת כדי שלא תזוח דעתו עליו (סנהדרין ז). ולכן טוב לזקן ללכת בדרך אחרת שלא להטריח את הציבור ולמנוע עצמו לבוא לידי גאווה. ואף שע"ז מונע מצוה מן הציבור, בכל זאת שמירת נפשו עדיפה.

לעומת זאת, כאשר ראה רבי יוסי ב"ר זבידא ענוה יתירה בתלמידו רבי אבא הכהן בר פפא, שהוא בורח מן הכבוד ומחפש תמיד דרך אחרת, כדי שלא להטריח את הציבור, והכיר בתלמידו זה שלא תזוח דעתו עליו כשיקום הציבור מפניו, על כן צוה עליו לעבור לפני הציבור כדי שיקימו את המצוה המביאה את האדם לידי יראת שמים, שכן אצלו הדבר לא יעורר רגשי גאווה.

שלא להטריח לאחרים...

ממדותיו הנשגבות של כ"ק האדמו"ר מגור בעל אמרי אמת שלא לגרום טירחה לזולתו, ולא להעזר באחרים, כל זמן שאינו מוכרח.

מעשה שישב האדמו"ר יום אחד בביתו וסעד ארוחתו, כשילדיו נמצאים בסמוך לו. כשסיים לאכול קם אל הכיור, נטל ידיו במים אחרונים, שב אל מקומו ובירך על המזון. שאלה אותו הרבנית: הרי יכולת לומר לאחד הילדים שיביא לך מעט "מים אחרונים", הרי גם חינוך יש בזה? מיד נענה: "אמנם כן, חינוך יש בזה... רציני לחנכם, שכל דבר שהנך מסוגל לעשותו בעצמך אל תטריח בו אנשים אחרים..." ראש גולת אריאל

כדי שלא יצטרך לקום...

הגאון רבי יואל קלופט זצ"ל (אב"ד חיפה) למד בראדין בגיל 16 בתקופת זמן של חצי שנה. בהזדמנות מסויימת שח הרב קלופט על גדלות מדותיו של החפץ חיים. וכה סיפר:

"בוקר אחד ישב הוא בהיכל הישיבה לבדו ולמד קודם התפלה. והנה נכנס החפץ חיים לבית המדרש, ובהבחינו בבחור שיושב ולומד, הלך בסיבוב סחור סחור סביב בית המדרש עד הגיעו אל מקומו שבמזרח, כדי שלא יטרח הבחור הלומד לקום בפניו [אף שהיה הח"ח כבן שמונים וחמש והבחור כבן שש עשרה]. מע"י

שלא לגרום לעבודת פרך...

פעם ראה הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל את אחד התלמידים אוכל פרי תוך כדי לימודו ומניח את הקליפה על אדן החלון. ניגש אליו רבי בן ציון ואמר לו: "זהירות! איסור דאורייתא!" נרתע התלמיד ושאל "מדוע?"

הסביר לו רבי בן ציון: כתוב בתורה (בפרשתינו) "ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך". ובכן, למחר כאשר תבוא העוזרת לנקות, נמצא אתה גורם לה קושי נוסף בעבודה, שתצטרך לאסוף גם את הקליפות, ונמצאת עובר על איסור גרימת עבודת פרך..."

הוסיף רבי בן ציון ואמר: "גם בבית יש להזהר שלא להשליך בגדים לריצפה או לפזר כלים במטבח וכדומה, כי בכל אלו אפשר בנקל להכשל בגרימת עבודת פרך לממונה על הנקיון". האיר המזרח

עלון עלון "איש לרעהו" פרשת בהר הוקדש לעילוי נשמת
האישה החשובה מרת גיטא בינא בת ר' זאב וזאלף יחיאל ז"ל הרצוג ע"ה

נלב"ע ט' אייר
ת. נ. צ. ב. ה.

"שתתן מדת הבטחון בלבה של אשתי"...

בימי מצוקה, כאשר הגאון **רבי יוסף חיים זוננפלד** זצ"ל ואשתו חיו חיי צער ורעבו ללכם, הצטער מאוד בצער אשתו, ולא היה יכול לראות בצרתה ודאגת ליבה. או-אז נשא רבי יוסף חיים עיניו לשמים ואמר: **"רבנו של עולם**, להתפלל שתזמין לי ממון איני יכול ואיני רוצה, כי מתנת חינם לא אקבל. ולבקש שאמצא אבידה איני רוצה, כי ע"י כך תצטרך לצער אחד מבריותך, וזה אינני רוצה אפילו מגוי. כי אינני מבקש שגוי יאבד דבר כדי שאני אמצא, משום שאיני רוצה להנות מצערך של שום בריה בעולם אפילו מנכרי. אלא מבקש אנכי שתתן מדת הבטחון בלבה של אשתי, ואם תמלא בקשתי זו, נמצא אני נהנה ואין העולם חסר כלום..."

והעיד הגרי"ח זוננפלד: "ה' שמע את תפילתי וכל ימיה לא התלוננה אשתי על חוסר הפרנסה".
האיש עה"ח

הבטחון וההשתדלות...

טרם צאתם של ראשי רשת כוללים לחו"ל להתרים יהודים עשירים למען הכוללים, נכנסו לקבל את ברכת הדרך **מהגראי"ל שטיינמן זצ"ל**. הם הכניסו איתם אדם שיצלם ויסריט את ברכתו של ראש הישיבה. הרב שטיינמן שאלם: "מדוע הבאתם צלם?" והשיבו: "היום בלי תמונות, לא תורמים וזה בגדר השתדלות".

הטיח בהם הרב שטיינמן תוכחה מתוך אהבה: "אם לא יהיו תמונות לא יתרמו לכם! אינכם מאמינים בהקב"ה, רק בצלם. אין זו השתדלות! הכסף אינו מגיע בזכות התמונות אלא ברצון ה'! טירחת הנסיעה היא השתדלות מספקת. הלימוד של האברכים והתפללות להקב"ה הן הם ההשתדלות להשיג תקציבים, וכי אין די להקב"ה כסף להביא לכם גם ללא הסרטות?!
חכימא דיהודאי

מנוחת נפש הבוטח...

בחלק השני של מאמרנו הארכנו על "מנוחת נפש הבוטח" של הגאון **רבי חיים קניבסקי זצ"ל**. דוגמא אחת מיני רבות מספר בנו: פעם היינו צריכים לנסוע מחוץ לעיר. הלכנו לתחנת האוטובוס ברחוב נחמיה וראינו מרחוק את האוטובוס מגיע לתחנה. הסתפקנו האם לרוץ לאוטובוס, מכיון שאם נפסידו, נאלץ להמתין כמה שעות לאוטובוס הבא. רבי חיים הכריע מיד: "לא לרוץ, אם נגזר עלינו לנסוע באוטובוס הזה, הוא יחכה לנו..."

ראינו את האוטובוס יוצא מהתחנה. לפתע נעצר אחרי כמה מטרים, הנהג יצא לבדוק משהו במנוע. אנחנו שהגענו בנתיים למקום, עלינו על האוטובוס, ולאחר מכן עלה הנהג והמשיך בנסיעה...

עוד מספר בנו: עם מדת הבטחון שהיתה ברבי חיים היה מיעץ גם לאחרים. יום אחד אמר לי בשמחה רבה: "היום היתה לי ברית מעניינת" (ושהיה בה סנדק), וכך סיפר: "לפני שנה הגיע אלי יהודי וסיפר שהוא ואשתו בדרך לשדה התעופה לטוס לארה"ב לצורך טיפולים, משום שזמן רב שלא נפקדו בזש"ק ומבקש ברכה.

"אמרתי לו: למה לך לנסוע, טיפולים זה לא פשוט ויש בזה שאלות. אם נגזר שיהיו לך ילדים, יהיו לך. ואם לא נגזר, לא יועיל כל הטיפולים. חבל על הכסף והמאמץ". אותו אדם נדהם אבל שמע וקיבל. הוא ואשתו החליטו שמבטלים את הנסיעה וחוזרים הביתה. היום הייתי בברית של הבן שנולד להם...

הבוטח בה' שמספק לו כל צרכו, הריהו שמח בחלקו ואינו דואג דאגת המחר!

נלמד מהפסוק: "ואכלתם לשובע... וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וציויתי את ברכתי" (פרק כה-ט, כ, כא)

והקשו המפרשים: וכי אם לא ישאלו "מה נאכל בשנה השביעית" לא יצוה הקב"ה את ברכתו ומדוע תלה את ברכתו ב"וכי תאמרו מה נאכל"? ומפרש הספורנו, שאם לא ישאלו "מה נאכל" יקויים בהם "ואכלתם לשובע" - שיהיו הפירות רבי המזון כענין שהיה בעומר שהיה מספיק לגדול כמו לקטן כאמרם ז"ל "אוכל קמעה ומתברך במעיו" וממילא יספיקו פירות הששית גם לשביעית. ואולם אם "יאמרו מה נאכל" כלומר: כאשר יסופק הדבר אצלם ולא יבטחו שיהיה המעט מספיק באיכותו, או אז "ועשת את התבואה לשלוש השנים" באופן שתשבץ העין מראות, ואז תספיק הכמות.

הבוטח בהשי"ת - אוכל לשובע נפשו

הסבא מנובהרדוק (בספרו מדריגת האדם - דרכי הבטחון) הוסיף לתמוה: אימתי ישאלו "מה נאכל"? הרי קודם שנה ששית שעדיין לא זמן קיום המצוה אין סיבה לשאול "מה נאכל" ואילו בשנה השביעית הרי יראו כבר את הברכה ושוב אין מה לשאול?

וביאר הסבא מנובהרדוק בדרך מקורית: למען האמת, אדם לא ישאל "מה נאכל" לא בשנה השישית ולא בשביעית אלא דוקא בשנה הראשונה! כי כך טבעו של אדם החסר במדת הבטחון ש"צופה ומביט למרחוק" ודואג היום לא רק את דאגת ה"מחר" אלא גם את דאגת השנים הבאות... כי יודע שבעוד מספר שנים תגיע שנת השמיטה ויצטרך להוביר את שדהו, על כן דואג כבר מעתה ושואל מה יאכל אז. ועל כן, מטרדת נפשו שמא לא ישיג די סיפוקו, מתחיל לקמץ ולחסוך היום בשביל המחר...

הוא שנאמר (משלי ג'-כה) "צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר". כלומר: הצדיק שבוטח בהשי"ת שימציא לו תמיד את מזונו, אינו מקמץ וחוסך היום בשביל המחר אלא אוכל "לשובע נפשו". לא כן הרשע שאינו בוטח בהשי"ת ולכן דואג מה יאכל מחר, בטנו "תחסר" משום שמקמץ וחוסך היום ממזונו ומחסיר מבטנו בשביל המחר...

והרי זו כל מטרות השמיטה שגם בששת השנים כשעוסק בשדהו יבטח בהקב"ה ולא בכוחו ועוצם ידו, ונמצא בדאגתו זו מפסיד את כל תכלית שנת השמיטה. לכן כתבה התורה: "ואכלתם לשובע וישבתם לבטח עליה" - אין זו רק הבטחה אלא ציווי! כלומר: "אני מצוה לכם שתאכלו לשובע, ולא תצמצמו כלל, אלא וישבתם לבטח עליה" - ללא פחד וללא דאגת המחר בגלל שנת השמיטה, וממילא לא תזדקקו להשתמש בתחבולה הזו של קמצנות וחסכון, אלא, "ואכלתם לשובע".

מנוחת נפש הבוטח

ואין זה רק ענין סגולי, אלא כך הטביע הקב"ה בבריאה, שעצם הפחד וחוסר הבטחון מקלקל ומזיק! וכפי שכתב הגאון **רבי חיים קניבסקי זצ"ל** (בספרו **אורחות יושר** - סימן כג): "יש אנשים שמפחדים תמיד ומתיראים מכל מיני פורענויות וכו' וכל ימיהם בפחדים ודאגות מכל מיני דברים, שמא יהיה כך ושמא כך. ויש שמרוב פחדים מתיראין לנסוע למקום אחר וכו' וזו הנהגה מאד לא טובה... וגם הדאגות מזיקות לגוף וגורמות לכל מיני מחלות רח"ל". ומביא לכך ראיות מחז"ל עיי"ש.

ורבי חיים קניבסקי עצמו, היה בימי חייו דוגמא חיה ומוחשית לשלימות האמונה והבטחון. מלבד מה שהיה גדול הדור בזכירת וידעית התורה והשקידה בה, היה גם גדול הדור [ואולי מגדולי הדורות] ב"מנוחת נפש הבוטח". ונפרט:

הנה מטבעו של עולם, המדקדק מאוד בקיום ההלכות נראה לפעמים לחוץ מאוד ("נערוויין" בלע"ז) שמא עדיין לא יצא ידי חובת הדיקדוק בקוצו של יו"ד. קל וחומר כשמוסיף על עצמו מידי יום חובות לימוד בהספקים גדולים, שאז וודאי קשה לו למצוא רגע פנוי לזולת. כל שכן אם בנוסף לכל זה מקדיש מזמנו לשמוע ולייעץ לעשרות אנשים ולהשיב על עשרות מכתבים מידי יום. במצב זה, מדרך הטבע, אמור להראות לחוץ ביותר. דחוק ובהול בזמן, להאיץ בכלום ולרוץ ממקום למקום. על אחת כמה וכמה כששם על לבו צערם וצרותיהם, של הבאים לפניו ובוכה עמהם, כמעט לא אפשרי לאכול ולישון כראוי וללמוד בישוב הדעת, כדמצינו אצל רבים מגדוה"ת.

ואם כך, מתעצם הפלא עד למאוד, היאך יתכן מה שראינו כולנו, שרבי חיים שנטל על עצמו את כל העומס הכפול והמכופל הזה כפי שפירטנו, מעולם לא ראוהו רץ מאיץ ודוחק, אלא אדרבה, היה נראה האדם הנינוח, הרגוע, השליו והמאושר מכל אנשי תבל! היאך יתכן שבכוה לחץ יומי של עומס עבודה עצום שאין משלו בעולם, יקבל בסבלנות אין קץ גם את אותו ילד קטן שבא לתומו לשאול את שאלתו בחומש, יקבלו באותו חיוך של רוגע, נחת ושמחה, כפי שקיבל את שאר הת"ח ושועי עולם!?

רבי חיים עצמו נדרש להשיב על שאלה זו. וכך אמר: "האפשרי רק אם חיים עם התורה בלבד! ועושים רק את רצון ה' כפי שכתוב בתורה! ובטוחים בהשי"ת בכל דבר ללא כל חשבון אחר! ויודעים שמה שנגזר, זה מה שיהיה!" הנה כי כן, הומחש לנו מושג "מנוחת נפש הבוטח" בכל יפעתו ועוצמתו (וראה עוד במסגרת על רבי חיים).

להחזיק ולתמוך באדם העומד ליפול בפרנסתו!

נלמד מהפסוק: "וכי ימוך אחיך ומטה ידו והחזקת בו" (פרק כה-לה)

ופירש רש"י: "אל תניחהו שירד ויפול ויהא קשה להקימו אלא חזקהו משעת מוטת היד". ואמרו חז"ל בתנ"כ: הא למה זה דומה: למשאוי על גבי החמור עודנו במקומו אחד תופס בו ומעמידו, נפל לארץ, חמשה אין מעמידין אותו. ומנין אם החזקת אפילו ארבעה וחמשה פעמים חזור והחזק? תלמוד לומר והחזקת בו."

מדוע הסמיכה התורה את הפסוק "כי ימוך אחיך" לפרשת שמעיה? אומר **המגיד מדובנא**: כדי ללמדינו, שאף כי אמנם האדם ביחס לעצמו נצטוו להיות מושרש היטב במדת הבטחון ולא לדאוג ולשאול "מה נאכל" כפי שמלמדת פרשת שמעיה. אך ביחס לזולת, אין לסמוך עברו על מדת הבטחון אלא יש לפעול למענו ולקיים "והחזקת בו"...

על חובת קיום מצות "והחזקת בו" מובא בשם **החפץ חיים (ח"ח עה"ת)** שאמר את הדברים המאלפים הבאים: "איתא בספרים הקדושים, שלאחר פטירת האדם שואלים אותו על כל מצוה אם קיימה כדון, ומה נורא הדבר אם ישאלוהו אם קיים את המצוה הזאת של "והחזקת בו". שכן בשעת חייו של האדם קרה בוודאי, שאיש עני בא אליו בבקשה להלוות לו על המשכון איזה סכום הנחוץ לו לפרנסת אנשי ביתו. ובתחילה עוד היה מסוה הבושה על פניו ונסתפק אם ללכת או לא, עד שהרעב הציקו והיה מוכרח ללכת. ולבסוף דחהו אותו המלוה בשתי ידים והוא נשבר לבו בקרבו ושב לביתו בבושה וכלימה."

והנה - ממשיך החפץ חיים - כל בני ביתו מצפים לשובו, אולי יבנו מההלואה הזאת. אבל כשבא אביהן בידים ריקות, התחילו לבכות כולם במר נפשם ובכייטם עלתה למרום, ועל ידי זה נתגבר כח הדין בעולם, כי בניו נתעטפו ברעב, והחלשים שבהם נפלו למשכב. התחילו תובעים את האיש הזה על מעשיו, ואמרו לו: עמוד בדין והבט מה שגרמת במעשיך ובאכזריותך, על כל בני ביתו של העני הזה, וכמה התגברה על ידך מדת הדין.

מפטיר הח"ח: מה שאין כן אם השכיל אל דל, והלווהו שיוכל לפרנס בני ביתו, ברכות יבואו עליו, כי קיים המצוה של "והחזקת בו".

ובספרו אהבת חסד (פכ"א) כתב הח"ח: הכלל במצוה זו שישתדל בכל מה שביכולתו להחזיק את חברו. אף אם ממציא לו מלאכה להשתכר בה וכיו"ב, מקיים "והחזקת בו". ומכאן תוכחת מגולה לאותם אנשים שצריכים פועל וכיו"ב, אינם מדקדקים לשכור דוקא ישראל... והלא יהודים אלו שאינם עשירים שייך עליהם הכתוב "וכי ימוך"..." והחזקת בו... וחי אחיך עמך". ויש להעדיף על עכו"ם אף ביותר דמים. (כדמוכח בתשובת רמ"א סימן ו) עכ"ד הח"ח.

על מצב כזה בו נמצא העני נאמר "אשרי משכיל אל דל" (תהלים לב) שפירושו: אשרי מי שמשכיל לראות בזמן את תחילת נפילתו של העני, ועוד בטרם יהיה קשה להקימו, מחזיק בו בדרך מכובדת שלא ימוט, ויש בזה ב' יתרונות:

א) שמונע את נפילתו המוחלטת. **ב) מונע** ממנו את הבזיון לבקש נדבה. ושכרו הוא מדה כנגד מדה, כפי שנאמר בהמשך הפסוק "ביום רעה ימלטהו ה'". שגם הקב"ה ימלטו מן הרעה בטרם תגיע אליו.

פי שנים מהמחיר שנקב...

פעם נכנס איש אחד לביתו של הגאון רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל (אב"ד לודז) וביקש למכור לרב ספר "מנחת עני". שאלו רבי אליהו חיים מה המחיר, והלה נקב מחירו.

שמע זאת נכדו של הרב ואמר: יש לנו בבית שלוש ספרים מן הספר הזה ולמה לך גם רביעית? רבי אליהו חיים לא ענה לו אלא הוציא מכיסו סכום כפול מן המחיר שנקב ונתן לאיש שנפרד ממנו בשמחה.

אחד ממקרובי הרב שהיה נוכח באותו מעמד, שאלו לפרש הדבר, אמר לו רבי אליהו חיים: אמת נכון הדבר שיש לי שלושה העתקים מן הספר הזה, אבל הלא יום חמישי היום, ובוודאי זקוק האיש להוצאות שבת, והוא מתבייש לבקש, אבל אני יודע כמה הוא זקוק לכסף, ולכן נתתי לו פי שנים מן המחיר שנקב.

מאורה ש"ת

משכיל אל דל...

בין הבאים לשחר לפתחו של הצדיק רבי חיים סנואני זצ"ל, היה יהודי עני מרוד שהתפרנס מאיסוף אשפה ברחובה של עיר. משכורתו שהיתה דלה ביותר הספיקה בקושי רב לכלכלת בני ביתו, עד שלא נתאפשר לו לקנות בגדים לעצמו, לכן הסתובב כל הזמן באותם בגדים מלוכלכים.

מצבו העלוב של היהודי, נגע ללבו הרחום של רבי חיים סנואני אשר רצה להטיב עמו ולסייעו ברכישת ביגוד הולם. ומכיון שידע שהלה יבוש לקבל כסף צדקה, התחכם כנגדו. הוא שהכיר בטבעו של היהודי המצטיין באמונת חכמים טהורה ומחבב כליהם של צדיקים, הלך בכבודו ובעצמו לחנות בגדים וקנה את הביגוד הנצרך ליהודי כשבדעתו להגישם לו כבגדים שלו.

רבי חיים עשה שימוש קל בבגדים, וכאשר שיחר העני שוב לפתחו, אמר לו רבי חיים: "הואיל ומצאת חן בעיני, ברצוני להעניק לך מתנה מיוחדת שאינני נוהג לתת לכל אחד". ובתוך כך הושיט לו בחיוך לבבי את הבגדים.

שביב אור ניצת בעיני היהודי, בפנים קורנות מאושר נטל את צרור הבגדים ובלבו חשב: מה גדולה הזכות שנפלה בחלקי להשתמש בבגדיו של רבי חיים סנואני. היהודי הודה בפה מלא לצדיק על מתנתו הנפלאה, ומני אז התהלך בבגדים אלו שהלמו היטב את מדותיו.

לשמחתו של רבי חיים סנואני לא היה קץ, על כך שזכה לשמח את העני ולתת לו צדקה בעקיפין, מבלי שהלה יבוש בכך.

מורשת ספרד

"וכי ימוך אחיך והחזקת בו..."

המעשה שלפנינו אירע לפני שנים רבות. אחד הגבירים שהיה ירא שמים ומפזר ממונו לצדקה נקלע לקושי כלכלי גדול. הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל שמע על כך ופנה במכתב מיוחד לאחד מהעשירים הגדולים והידועים של העולם החרדי, בבקשה לסייע לאותו גביר הנתון במצב כלכלי קשה, ובקשו שיואל בטובו לתת לו הלואה גדולה שעשויה בסייעתא דשמיא להעמידו על רגליו ויחזור לגדלותו, כפי ציווי התורה "וכי ימוך אחיך... והחזקת בו" - אל תניחהו שיפול אלא חזקהו וכו'.

אותו עשיר לא נענה לבקשתו של רבי חיים אלא השיב בנימה של זילזול ואמר: "אני לא מתעסק עם פושטי רגל!" כאשר שמע רבי חיים את תשובתו של העשיר הגיב ואמר: "כנראה הוא שכח מה זה להרגיש נצרך ולכן הוא מדבר כך. הוא חושב שלו עצמו זה לא יכול לקרות!..."

והנה לא חלף אלא זמן מועט ואותו עשיר מפורסם נקלע לפתע לקשיים עצומים עד שהוכרז כפושט רגל בניגוד לכל התחזיות.

יש לציין, כי גם אותו עשיר היה ירא שמים, והבין את טעותו הגדולה. הוא נכנס לחדרו של רבי חיים כדי להתנצל בפניו וטען שלא הבין את כוונת הבקשה. הוא חשב שמדובר להכנס כשותף בעסק של אותו גביר ולא כהלואה, הוא הוסיף וביקש והתחנן לרבי חיים שימחל לו ויברכו שיחזור למצבו הקודם... אך רבי חיים סירב לברכו מטעמים שונים. ורק לאחר כחמש שנים התבטא כי "הוא כבר נענש מספיק" ובירכו, ואכן הלה החל מני אז להצליח בעסקיו וחזר לעשירותו הקודמת.

מפי הראי"ש שליט"א

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

הקנאה המסתתרת

סיפור נפלא בו משתף אותנו אחד הקוראים:

שני בחורי ישיבה הגיעו ל"שידוכים". לצורך הענין נשתמש בשמותיהם הבדויים לרנר וזינגר. לרנר' היה ללא ספק "בחיר הישיבה", ואילו 'זינגר' בחור טוב מאוד - אך רחוק ממעמדו של לרנר.

כאשר התארס זינגר עם ההצעה הטובה ביותר שהייתה על הפרק, הופתע לרנר מאוד. רוחו נפלה. ליבו נשבר לרסיסים. בקושי מסוגל היה ללמוד סדר-בקיאות...

מה שבעיקר כאב לרנר זה לא שזינגר התארס לפניו עם שידוך מצוי, אלא העובדה שהוא - בחיר הישיבה - לא מסוגל לעכל זאת!

הוא האמין באמונה שלימה שהשידוך לא היה "באשערט" [מיועד] עבורו, ולא הצליח להבין כיצד הדיכאון משתלט עליו. מה פשר ה'תשעה באב' הפרטי שלו... האם הוא יצור כל כך שפל שאינו מסוגל לראות בטובת חברו?!

בצר לו פנה - יחד עם זינגר! - אל תלמיד-חכם חשוב שרבים נהנים ממנו עצה ותושייה. הלה, ביקש לקרוא איתם יחד את הפסוקים בפרשת 'שופטים' אשר מתארים את ה"יוצאים למלחמה".

היו מכריזים שכל מי שבנה בית חדש ועדיין לא חנך אותו, ישוב לביתו. מדוע? כי שמא איש אחר יחנוך את הבית. מסביר רש"י: **"ודבר של עגמת נפש הוא זה"**.

הלוא הדבר נורא ואיום: מדובר כאן באדם שיוצא למות במלחמה, ועצם זה שהוא ימות ולא יחנוך את ביתו, זו עדיין לא סיבה מספקת להחזיר אותו משדה הקרב. מהו "הדבר של עגמת נפש"? המציאות שאיש אחר יחנוך את הבית!

אלא שירדה תורה לסוף דעתו של אדם, שכח הקנאה הוא אחד הכוחות החזקים ביותר בעולם. וכלשון הכתוב במשלי (כז, ד) **"ומי יעמוד לפני קנאה"**.

ואם כן - סיים התלמיד חכם ואמר - ראשית מוטל עליך, הבחור החשוב לרנר, להירגע: אתה לא "בן יחיד" בנושא זה. אלא מאי? צריך באמת לעמול לשרש את המידה הזו... ('בינת המידות')

* * *

דומה שבעצה הזו מונח סוד גדול: אם אדם רק יהיה מודע לחסרונות שלו - הוא ידע את המוטל עליו לעשות!

אך כאשר אדם כלל לא מודע שהפעולות שלו נובעות מחמת מידת הקנאה, מה הסיכוי שהוא יתמודד עם המידה?

חוסר המודעות נעוץ במיוחד כאשר עוסקים בדבר מצוה, שאז עשויים להסתנוור ולא ללמוד את המציאות באור הנכון - כפי שנלמד מהסיפור הבא:

עודי נער צעיר - מספר בעל המעשה - נקלעתי לאתר-בנייה שם ניסיתי את כוחי בשבירת לבנים דקות (כתוצאה מסיפורי רפאל הלפרין...) לא אשכח כיצד האמנתי באמת ובתמים שאם אתרכז עד כלות הכוחות, ואאמין בתוך תוכי שאכן בכוחי לשבור את הלבנים - אצליח...

תכל'ס, נשברו כמה לבנים, לא זוכר בדיוק איך, ויצאתי מהמקום עם תחושת החמצה שנכשלתי בגזל.

מהר מאוד ניגשתי לבעלים, אותו הכרתי, וביקשתי לשלם על הלבנים. הוא התחיל להסתפק ולהתחשבן כמה בדיוק המחיר, אז הבאתי לו קצת יותר (היה מדובר בשקלים בודדים בסך הכל) אך הוא לא הסכים לקבל יותר. רצה שהסכום יהיה מדויק. הוא טען כך: אני בונה כאן בית כנסת מכספי הפרטי, ומעוניין שהכל יהיה משלי. כיון שכן אינני רוצה לקחת יותר ממה שזה עלה...

בסוף הגענו לעמק השווה של סכום מסוים וזהו.

* * *

כבר בשעת מעשה הייתה תמוהה בעיני ההקפדה היתרה שלו, שאחרים לא יהיו שותפים במצוה! אחר-כך הבחנתי שזו בעצם לשון המשנה במסכת אבות "הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים עינו רעה בשל אחרים" (אבות פ"ה מ"ג) שוב קראתי את העובדה הנוראה הבאה (ב'קריאה בקריה!)

יעקב השיכור התגורר בקראקא. בסופי שבוע היה מבזבז את משכורתו הקטנה על רכישת "מְעַד" - שיכר. פעם אחת הגיע לרכוש את השיכר, אך ענייה בשם אסתר התייצבה לעומתו והתחננה: אתה הולך לבזבז את כספך על מְעַד, בעדו שלי אין כסף אפילו לנרות של שבת! תרם לה את כספו, פנה לביתו, נכנס התמוטט ומת. במוצ"ש הופיע בבית הרמ"א ותבע אותו לדין-תורה, הרמ"א שלא שמע על מותו סבר שזו עוד מהתלה של שיכור וגירשו מעל פניו. לאחר מכן הרהר: כיצד הצליח השיכור להיכנס מבעד לדלת הנעולה? יצא לברר ושמע שהוא כבר נקבר נפטור ונקבר בערב שבת. הבין שדברים בגו.

לאחר שחזר השיכור שוב סיפר שהצדקה שנתן בערב שבת, גרמה לו את הזכות להתמנות כשליח לרמ"א. ואז סיפר שהתביעה על הרמ"א שהוא מתרים לצדקה רק נדיבי עם - ולא את המון העם שישתתפו במתנות קטנות - ובכך נמנעת מצוות הצדקה מן הכלל

(ספר 'דברי דוד' השלם).

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

431

פרשת בהר תשל"ב

וְכִי תֹאמְרוּ מַה זֶּאֱכָל... וְצִוִּיתִי אֶת

בְּרַכְתִּי (כה, כ-כא)

הימים להרהר באחת מהפינות הירוקות והרגועות של הפארק הענק בלב מנהטן, ה'סנטרל פארק'. שם ישב הוא וחשב על מעמדו השפל ועל אי יכולתו לפרנס את משפחתו, והרהר על העתיד והאפשרויות העומדות לפניו.

בעודו יושב וחושב, ניגש אליו גוי שהיה נראה עשיר ואמיד, ושאלו לשלמו. הסוחר לא כיסה מעמו דבר, גולל בפניו את סיפורו, והוסיף כי הוא עומד לפני פשיטת רגל. הגוי בירר על עסקיו ועל עברו, והשתתף בצערו. תוך כדי דברים, לתדהמתו, הגוי מוציא מתיקו פנקס צ'קים, ומשרבט עליו מספר מילים. הוא מושיט לסוחר את הצ'ק ואומר לו: "אינך צריך להשיבו לי, רק תבוא לכאן בעוד שנה ותספר לי כיצד נעשית עשיר".

האיש נעלם מיד כלא היה, והסוחר מביט בצ'ק ואינו מאמין: חצי מיליון דולר!!! זהו הסכום אותו רשם האיש, ששמו מתנוסס בראש הצ'ק: 'רוקפלר' [משפחת מיליארדרים ידועה באמריקה]. לקח לו קצת זמן להתאושש מגודל המקרה שקרה לו, ואט אט כששבה אליו דעתו, וכשהוא מודה לה' על רוב חסדו, הוא קם ובצעדים זריזים ומעודדים שב לביתו.

מעודד מעתידו המזהיר וחמוש בתקווה איתנה, שב הסוחר למחרת אל הבנק ואל הסוחרים שעבדו עמו. הוא הראה להם את ההמחאה מרוקפלר בכבודו ובעצמו, שניתנה לו כדי שיוכל להתאושש ולחזור למצבו הטוב כבעבר. כמובן שעצם הצגת הצ'ק עם שמו של רוקפלר בראשו, פתחה עבורו את כל הדלתות, ועודדה אותו להמשיך בעבודתו. הבנק הנפיק לו מיד אשראי חדש, וכל העסק חזר לחיים ולימים טובים, וכל זאת עוד לפני שכלל פדה את הצ'ק. עצם הצגתו כבר הציגה אותו כאיש עסקים אמיד ואמין.

כעבור שנה, כשהוא סוחר נכבד ומצליח ועתיר נכסים, שב ל'סנטרל פארק' כהבטחתו לאותו רוקפלר שהצילו, וכדי להודות לו על כי הרימו מאשפתות. לשמחתו, רואה הסוחר את רוקפלר מטייל עם בנו בפארק. הוא ניגש אליהם בריצה וביקש להודות לו על עזרתו, ועל כך שהנה, הוא זוכה לקיים את הבטחתו, לבא ולספר את הקורות אתו. אלא שבנו של 'רוקפלר' פוצץ את בועת חלומותיו, וסיפר לו כי אביו... אינו רוקפלר! וכי לפני שנה יצא מדעתו, והריהו מציג עצמו כ'רוקפלר' ומחלק צ'קים על שמו של רוקפלר... הסוחר ההמום הבין, כי מה שהחזיק אותו לא היה הצ'ק שאינו שווה את הנייר עליו הוא נכתב, אלא האמונה והתקווה בכך שהוא

יש להבין מדוע התורה מקדימה את שאלת - 'וכי תאמרו', וכי ברכת השנה השביעית תלויה במה שבני ישראל ישאלו 'מה נאכל בשנה השביעית', לכאורה היה צריך מיד לומר 'וציויתי את ברכתי'?

מבאר הספורנו את פירוש הפסוקים באופן זה: 'ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשובע', והיינו אם תבטחו בה' בלי לשאול שאלות "מה נאכל ומה יהיה", אז 'ונתנה הארץ יבולה' כבכל שנה, "ואכלתם לשובע" - שיתברך המזון במערכתם **ותבואה של שנה אחת תספיק לכם לשלוש שנים**. אבל "וכי תאמרו מה נאכל" – אם תשאלו שאלות מה נאכל? אז 'ועשת את התבואה לשלוש השנים', יהיה לכם מזון אבל תצטרכו לעמול עליו, ובשנה השישית לא יגדל מזון של שנה אחת, שיתברך במערכתם לשלוש שנים, אלא **תגדל לכם תבואה לשלוש שנים**, ותצטרכו לקצור מזון לשלוש שנים ולאחסנו, וזה טורח גדול.

זה השכר של אמונה שלמה בה' יתברך, אם לא שואלים שאלות: 'איך תהיה פרנסה?' 'מאין?' 'וכיצד?', אז זה מגיע בשלמות ללא טורח כלל! אבל כשמאמינים, אך כל הזמן טרודים בשאלות 'איך?' 'וכיצד?', אז ודאי יקבל האדם שכר על עצם אמונתו, אבל פרנסתו תגיע לו יותר בטורח וצער.

כך היה רגיל לומר מרן הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל, שזו הנהגת ה' בכל דבר ודבר מענייני העולם, כשם שהאדם בוטח בה' - כך יקבל, וכנאמר: 'ה' צלך על יד ימינך', ואמרו חז"ל: 'מה הצל הזה כשאתה מראה לו אצבע, הוא מראה לך אצבע, כשאתה מראה לו שתי אצבעות, מראה הוא לך צל של שתי אצבעות, כך הקב"ה לפי מידת בטחונו של האדם בו, כך הוא מראה לו ועוזר לו'.

[מתוך 'אוצרות התורה']

אחד הסוחרים היהודים בעיר ניו יורק, נקלע לקשיים ונפל מרום עסקיו. נושים רבים עמדו לפתחו, והצרה היותר גדולה, שהבנקים כבר לא הסכימו לתת לו אשראי. וכך מיום ליום מצבו הדרדר ולא מצא את עצמו מרדיפות הנושים והבנקים. וכך, בעודו מסובך עמוק בחובותיו, יצא הוא באחד

מחזיק ב'צ'ק של רוקפלר! אם הוא היה מתחיל לשאול שאלות ולברר על הצ'ק, הרי שלא היה יוצא ממנו כלום...

כל אחד מאתנו מחזיק בכזה צ'ק, המחאה פתוחה החתומה ע"י בורא כל העולמים המשפיע עלינו חסדים עד בלי די. אלא שאין אנו מאמינים בהמחאה... והרי כחוזק האמונה כך גודל ההשפעה! אם נאמין באמונה שלמה שלכל אחד מאתנו יש המחאה כזו ביד, ונתפלל להיות ראויים לכך, אז בוודאי היא תפתח לנו אוצרות שמים ממעל לשפע טל ברכת שמים. **[מתוך 'לקראת שבת מלכתא' - ר' מיכאל שניצלר]**

הסיפור הבא מתרחש במצולות הים שבמיצרי טיראן שבסני. מפליא ככל שיישמע, כך שמענו את הסיפור מפי גיבור, ר' אהרן אייזנשטיין הי"ו, וזה דבר המעשה שהתרחש לפני 26 שנים: ר' אהרן אימץ לעצמו את תחביב הצלילה. זה תחביב מסוכן למדי, וכדי להתגבר על הסיכונים הטמונים בו, נדרשים הצוללנים להתלבש בחליפות ובמשקפות מיוחדות, להתעטר בבלוני חמצן, ולרדת למצולות מצויידים כדבעי. הצלילה נעשית בזוגות, אהרן בחר לו חבר למסע, הם נערכו כראוי, ועד מהרה צללו לעומק 35 מטר אל תוך הים...

בלוני החמצן שנטלו מספיקים לחצי שעת שהייה במים, אהרן וחברו ניצלו כל רגע, מיששו בהנאה את קרקעית הים, הצטלמו לצד כרישי ענק, ונגעו בעומק עצי האלמוגים. 22 דקות חלפו להן, החוויה היתה מרתקת ומאתגרת, בעוד 8 דקות עליהם לעלות חזרה על פני המים, לנשום חמצן טרי מהאוויר הפתוח.

לפתע הבחין אהרן במין מנהרה חצובה בסלע ענק המונח בקרקעית הים. פתח המנהרה היה רחב וגדול למדי. הוא מחליט להיכנס אל תוכה ולבחון מה יש בה, וכיוון שידע שלרשותו רק דקות אחדות - אפילו לא טרח לעדכן את החבר הצולל עמו, כשנכנס אל עומק הסלע. הוא בחן בסקרנות את הצדפים, השוניות והאלמוגים, וביקש להמשיך לצדו השני של הסלע - ולצאת ממנו כדי לצוף אל על...

לחרדתו, הוא מגלה כי בהמשך הסלע עומד דג חשמלן פרסי גדול, סנפיריו פתוחים למלוא רוחב הסלע, ואין אפשרות לעבור מבלי לגעת בו. דג חשמלן, הוא דג שזנבו הוא מין שדה אלקטרוני, המייצר חשמל בעוצמה של 600 וואט. מובן כי נגיעה בשוליו של דג כזה, היא התחשמלות למוות במקום... אם אי אפשר להתקדם - יש לנוע לאחור. אלא שהדבר בלתי אפשרי, שכן הציוד שעליו כבד ומסורבל, והוא לא יצליח לצאת מהסלע בשחיה לאחור. לאחר רגע של הלם אהרן מבין: קדימה אי אפשר - זו התחשמלות. אחורה אי אפשר מבלי להתנתק מבלון החמצן, להישאר כך אי אפשר - כי בעוד 4 דקות יפוג החמצן מהבלון והוא יישאר נטול אוויר... חלילה. רגע של חרדה, עד כדי טירוף חושים. פחד מצמית. הוא רואה את המוות מול עיניו - - - הפחד אינו ניתן לתיאור, אט אט מחלחלת ללבו ההבנה, כי הוא

עומד למות כאן ועכשיו, ואיש אפילו לא יידע היכן וכיצד זה קרה. מתוך הבנה שכנראה אלו רגעיו האחרונים, הוא מעביר לנגד עיניו את סרט חייו, ואז - כמו מתוך חלום, ניעור בו זיכרון משנות ילדותו, וטלטל את לבו בחוזקה. הוא נזכר בבית הכנסת הקטן בו ביקר לפעמים, ובשלט הנאה שהוצב על עמוד החזן - 'שיויתי השם לנגדי תמיד'. בעיני רוחו הוא רואה את השלט, ומלבו פורצת זעקה אילמת: 'שיויתי השם לנגדי תמיד'... בטוחני שבורא עולם יודע היכן אני ניצב עכשיו ומודע לסיכון האדיר בו אני שרוי! בטוחני שהוא יכול להוציא אותי מכאן חי ובריא, בטוחני שלמרות שזה חסר סיכוי - עדיין אני יכול לצוף אל על ולהציל את חי! אני בוטח בך אבא שבשמים, ברצותך חיי יינתנו לי לשלל, בכוחך אני בטוח שתוציאני ממעמקי הים! אהרן לא יכול לבכות בתנאים הללו, אבל הזעקה בוערת מתוכו, גואה בלבו: 'אני מאמין באמונה שלימה בבורא עולם! גם עכשיו, ולמרות שחיי תלויים לי מנגד - אני בטוח בו שהוא יכול להוציאני מן המים חי וקיים!'

ואז, לפתע פתאום, דג החשמל החל לנוע לאחור, מאפשר לאהרן להתקדם קדימה. אהרן מתקדם לכיוון היציאה מהצד השני, ולפתע דג החשמל שינה כיוון - והחל לנוע קדימה, לכיוונו, כשבעוד שניות ייווצר מגע ביניהם...

אהרן נתקף בבעתה, הוא רואה את המוות מתקרב אליו, מביט לכל הצדדים בנסיון אחרון להציל את חייו - ואז הוא מגלה מובלעת קטנה בעומק הסלע שלא הבחין בה קודם, והוא ממנהר להיכנס אליה... הדג, כאילו ציפה שאהרן יתן לו לעבור, מיהר לשעוט קדימה ויצא מהכיוון ממנו נכנס אהרן. ואהרן, מנצל כל רגע כדי לשחות אף הוא קדימה, ולצאת מהצד ממנו נכנס הדג...

אלא שבכך אין די. הרי הוא חי על זמן שאול! בעוד חצי דקה יסתיים בלון החמצן שלו, איך יצליח לצוף אל על בכל כך מעט זמן? איך יצליח לעלות גובה של כארבעים מטר ב-30 שניות בלבד? תוך הוא מביט אנה ואנה, לפתע הוא מגלה את חברו, עמו ירד לצלול. אין לדעת למה החליט להישאר במצולות כשגם החמצן שלו עומד להסתיים, אין לשער איך השכיל לדעת לבוא בדיוק לכאן - לצדו השני של הסלע. אך החבר כאן, וזה הזמן להתחבר אליו.

הם מאותתים זה לזה על המצוקה המשותפת, ומחליטים להתאחד בנסיקה למעלה. הם יערכו תורנות, כל אחד מהם ינשום בתורו 2 נשימות בלבד מהבלון, וכך - אולי - יצליחו להדביק את הפער ולעלות אל על... דקה וחצי של מתח, נשימות קצובות בדיוק לפי התורנות, נוהל חירום של ממש. הם עולים מטר ועוד מטר, מגיעים לפני הים בלי טיפת אוויר בבלון, בלי טיפת חמצן. אבל הם הגיעו! - חיים, נושמים, בריאים ושלמים! רק אז, נתן אהרן דרור לדמעותיו, רק אז שחרר אנחת רווחה כשבלבו משתפך בהודאה נרגשת לה' על החיים שניתנו לו במתנה. היטב ידע והבין כי זה לא מובן מאליו, במצולות הים לא היה מי שיעזור לו, לא היה על מי

להישען. רק אז גילה את אוצר האמונה הטמון בתוכו, את הכח האדיר החבוי בנפשו, כח האמונה שפתח את הפתח הניסי והציל את חייו!

המסקנה המתבקשת היא: שמי שמאמין בה' ובוטח בו, אין כח שיכול לפגוע בו, הוא מוגן מכל איום, יש לו מה להישען בכל התמודדות. גם כשהוא רואה את המוות מול עיניו הוא אינו מרים ידיים, כי הוא בטוח שיש מי ששומר ומגן עליו והוא עתיד לצאת ולהינצל. הבה ניקח את המסר הזה לתשומת ליבנו, בכל ההתמודדויות העוברות עלינו. לפעמים זה קשה, האופק נראה חשוך, העתיד מדאיג, הבריאות בסכנה חלילה והרופאים פסימיים, המצב אצל אחד מהילדים נראה כאבוד חלילה, פקיד הבנק כבר שואג עקב המינוס הרצחני... יהודי לא נבהל, יש לו על מי להישען, יש לנו את האבא החזק, העוצמתי, הכביר והאדיר בעולם!

[מתוך 'פניני פרשת השבוע']

וְיָזִי אֶזְזִיךָ עֲמֹךְ (כה, לו)

יהודי חייב להתחשב בזולתו, להקל עליו, ולדאוג למצבו והרגשתו. ובפרט כשמדובר בבני ביתו שנשענים עליו ותלויים בו, שאז מחוייב שבעתיים לרומם את הרגשתם ומצב רוחם.

* * *

הגאון רבי אי"ש יוז'ק שליט"א, שאל את מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל: "איך נותנים לילדים בשבת עוף עם עצמות, הם עלולים להיכשל חלילה באיסור 'בורר'. אולי עדיף להגיש להם עוף בלי עצמות?"

שאל רבינו: "איפה יש עוף בלי עצמות?"

ענה: "כינו מערב שבת, יוצאו את העצמות".

הביט בו: "מי יוציא את העצמות, אתה תוציא?"

אמר: "האמא תוציא".

הפטיר רבינו: "וכי אין לה די עבודה בערב שבת, שאתה רוצה להוסיף לה עבודה?"

אמר: "היא העלתה את השאלה, היא מעוניינת לעשות את הדבר הטוב ביותר!"

ענה: "יש לה מספיק עבודה ביום שישי, אין להכביד עליה!"

הוסיף רבינו וסיפר שהגיע אליו אברך, ובקש הסכמה לקונטרס הקורא להחזיר עטרה ליושנה ולהקפיד על גילוי משקים. השולחן ערוך (יו"ד קטז, א) מתיר, והגר"א אוסר. השיג הסכמה ממרנן הגרי"ש אלישיב והגר"ח קניבסקי זצ"ל. הודיעו הגראי"ל שלא יצטרף להסכמתם. נשאל מדוע. אמר: "בוא נראה מה יקרה למי שמקפיד על גילוי [ורבינו

הקפיד בו!]: התינוק בוכה, והאם מכינה לו דייסה. מחממת את החלב, בוחשת את האבקה, ושומעת קול חבטה ויללה. הילדה נפלה, אולי נפצעה. רצה לראות, הרגיעה וחזרה. הדייסה נשארה לרגע מגולה, יש לשפכה ולהכין מחדש...". אמר מחבר הקונטרס: "אבל זו חומרה ראויה!". ענה רבינו: "חומרות תחמיר על עצמך. אבל אתה הרי תלך ללמוד, ואת החומרה תשאיר לאישה. לא אתן לך הסכמה!"...

[מתוך דברי הספד על רבינו]

עוד בענין הזה: הרבנית קנתה בנות, השאירה במטבח על השיש כדי שרבינו יעשרן, ופנתה לנוח. רבינו קטע ראש בננה, "ותר מאחד ממאה", ועישר. פנה לנכדו ואמר: "תאכל את שארית הבננה". הנכד סרב. איך אומרים: 'לא בא לו'... נימק רבינו: "בננה שלא אוכלים, משחירה. סבתא תקום ותראה שהבננה השחירה, ידאב ליבה. איני רוצה שתצטער. לזרוק, זה 'בל תשחית'. תאכל, בבקשה". והנכד בשלו, אינו רוצה. בירך רבינו, ואכל בעצמו. מה שהנכד לא ידע, שעד אז לא אכל רבינו בננה. כידוע, שיח הבנות צומח מחדש בכל שנה, אבל שורשיו נשארים בארץ. אמנם בשולחן ערוך (או"ח רג, ג) נפסק שברכתו 'בורא פרי האדמה', אך לדעת התוספות ברכתו 'בורא פרי העץ', ואף בדעת השולחן ערוך יש שכתבו שברכתו 'האדמה' רק מצד ספק (הגר"ז, ומאמר מרדכי), ויתכן שיש אף לחשוש לערלה. ומכל מקום, הכרעת ה'משנה ברורה' וה'חזון איש' שברכתו 'האדמה' בוודאות. אלא שרבינו, כדרכו, חשש לעצמו אף לדעות יחידות ונמנע מאכילת בננה. אבל אם יש, ולו ספק, שמא הרבנית תצטער, ולא צער נורא חלילה, אלא יתכרכמו פניה, אם יש חשש לכך, עבר על גדרו ואכל!

[מתוך מוסף יתד נאמן]

באחת מנסיעות החיזוק של רבנו לחו"ל, חזרו עם תום הביקור לשדה התעופה והמתינו לעליה למטוס. חקר רבינו: "כמה זמן נותר עד הטיסה?" ענו: "כשעתיים". ביקש גמרא, ושאל את בני הפמליה: "קניתם מתנה לנשותיכם?", והסביר: "הרי עזבתם את הבית לכמה ימים, וכל העול הוטל עליהן. יש להביע הערכה"... והוסיף: "כשהוציאו בני הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל את חיבורו על הרמב"ם, כתבו מבוא לספר וסיפרו בו על העמל הרב שהשקיע בכתיבת חיבוריו וניסוח חידושי. בוקר אחד התעורר מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל וסיפר, שאמו - הרבנית הצדקת מרת ליפשא עליה השלום - התגלתה אליו בחלומו, ושאלה מדוע אינה מוזכרת בהקדמת ספרו של בעלה. פנה אל הדיין דבריסק, הגאון רבי שמחה זליג ריגר זצ"ל [דוד רבינו, שסיפר לו את הדברים] ושאל לדעתו. ענהו: "היא צודקת, יש להזכירה". ואכן, בסיום המבוא הזכירה לטובה: "אשר היתה יחידה במינה, בצניעותה וטוהר נפשה ומידותיה הנפלאות, ומסירותה לתורה בכל ליבה ובכל נפשה באמת". ותמה רבינו: הרי הרבנית נמצאת כבר בעולם האמת, ומקבלת שכר עצום ורב על פעלה ומסירותה לתורה - "ובה בטח לב

כי מצבו קשה, ונותרו לו שעות בודדות בלבד לחיות. בני המשפחה והמקורבים נאספו סביב מיטתו, קראו פסוקי יחוד, כשבסתר לבם קיוו שהנורא מכל לא יקרה... לפתע, לתדהמת בני המשפחה, התעורר הרידב"ז מעלפונו, פתח את עיניו וסובב את ראשו לכיוון העומדים בסמוך אליו. היה נראה כי הוא שרוי בחרדת קודש ובהשראה מיוחדת. לאחר שנח מעט והתאושש, החל לספר את אשר ארע עמו בשעה ששכב ללא הכרה... בחלומי, ראה את עצמו עומד בפני בית דין של מעלה. והנה התחילו לדון עליו האם להשאירו בחיים אם לאו. פתאום הוא שומע את הכרוז יוצא למעלה ומכריז את גזר דינו: 'הגיע זמנו של יעקב דוד בן זאב להפטר מן העולם'. אך לפני כן נמנו וגמרו לקרוא לבעל הדין עצמו, כדי להשמיע את טענותיו, שמא יש לו יכולת ללמד זכות על עצמו להשאירו בחיים...

פתח הרידב"ז וטען, כי מחמת היותו רב העיר צפת עליו להישאר בחיים, כיון שכל יסודות ההלכה והקדושה של העיר תלויים על צווארו; מקוואות, עירובין, שמירת שבת וכדומה, ובאם יסתלק, תישאר העיר בלי מגן ושומר ראוי על צרכי הדת שלה. בית הדין דנו בתוכן טענתו, והכריעו שטענה זו אינה מספקת דיה, משום שגם רב אחר שימונה במקומו, יוכל לפעול כמותו באותה מתכונת, ואין חובה משום כך להשאיר דווקא אותו בחיים.

שוב שאלוהו בבית דין של מעלה, אם יש לו זכות נוספת ללמד על עצמו? והשיב הרידב"ז שהוא עוסק כעת באמצע חיבורו 'נימוקי הרידב"ז' על הירושלמי, ובאם יסתלק מן העולם בטרם עת, לא יושלם החיבור. שוב דנו בבית דין על טענתו, והכריעו שגם טענה זו אינה מספקת להשאירו בחיים, כיון שיכולים גם ת"ח אחרים להשלים את החבור.

בשלב זה הודיעוהו, כי ניתנת לו כעת אפשרות אחרונה ללמד זכות על עצמו. לאחר שהרהר הרידב"ז ממושכות, אמר בבטחה: "הבה תחפשו בכל העולם, אם ישנו בית שמכבדים בו את השבת כמו בביתנו! והראיה לדברי היא, עצם העובדה שכבר ביום חמישי כל צרכי השבת ערוכים ומסודרים בביתנו לכבוד שבת!..." שוב ישבו ודנו חברי בית הדין בטענתו בכובד ראש, ואכן הסכימו עם הטענה, כי אכן אין בית שמכבדים בו את השבת כמו בביתו של הרידב"ז, ומחמת טענה זו זכה בבית הדין ופסקו דינו לחיים.

"בשלב זה", אמר הרידב"ז לבני משפחתו, "הקצתי מחלומי". וכאן פנה הרידב"ז לילדיו בבקשה: "הנה שומעים אתם כמה חשיבות מייחסים להנהגה זו בשמיים, על כן מבקש אני מכם ומכל צאצאי, להשתדל לקבל על עצמכם גם כן, להקדים ולהתכונן לשבת כמה שיותר מוקדם, שהוא בכלל כבוד שבת..."

"כנכדתי של הרידב"ז", סיימה הרבנית אברמסקי את דבריה, "משתדלת אני להקפיד בכל עוז לקיים את בקשתו..."

[מתוך 'אוצרותיהם אמלא']

בעלה לשבת במנוחת הנפש אמיתית ודעה פנויה על שדה הלימוד" - מה אכפת לה אם רושמים עליה דברי הערכה בעולם ההבל? לשם כך טרחה והתגלתה לבנה!? אלא מאי, ודאי שאינה זקוקה לכך. אבל אם ייכתבו הדברים, ייווצר חיזוק אצל נשות תלמידי חכמים, ותעזרנה ביתר שאת לבעליהן, ותדענה שמוקירים פעלן! - "לכן, קנו מתנה לבני הבית!..."

[מתוך 'נר לשלחן שבת']

אברך בא לפני רבינו: פרנסתו מצומצמת אך אינו מתלונן, 'פת במלח תאכל ובתורה אתה עמל'. אבל אשתו מתלוננת על החום ורוצה מזגן. הסביר לה שזה בגדר מותרות ואין באפשרותם. שלחה אותו לשאול. לא היה לו ספק שרבינו, המסתפק במועט, יצדד בעמדתו. נשאל אותו אברך: "מה אתה עושה במשך היום?"

- "מה הפירוש, יושב בכולל ולומד!"

- "ובכולל, יש מזגן?"

- "כן".

- "אז אתה הולך מכאן להזמין עבורה מזגן..."

[מתוך הגש"פ 'אהלי תורה']

אֶת שְׁלֵבֹתַי תְּשַׁבְּרוּ (כו, ב)

שבת כידוע היא 'מקור הברכה' (פיוט לכה דודי), וככל שמכבדים ושומרים אותה יותר, כך היא משפיעה ברכה ורחמים, ואפילו מצילה חיים.

* * *

סיפר הרה"ג מנחם עזרא אברמסקי זצ"ל, בנו של מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל בעל ה'חזון יחזקאל': "מילדותי הייתי רגיל לראות את אמי הרבנית ע"ה, נוהגת להכין את כל צרכי השבת כבר ביום חמישי. תמיד כאשר היו נכנסים הביתה בליל שישי, חשו היטב באווירת השבת הממשמשת ובאה. המפה הצחורה כבר היתה פרוסה מבעוד מועד על השולחן, כלי השבת היו מוצבים ומסודרים על מקומם, ריח התבשילים נדף מהסירים העומדים על הגז במטבח, הכל עמד מוכן ומזומן לכבוד השבת.

אני עצמי באופן אישי, מעולם לא ראיתי בכך הנהגה יוצאת דופן, שכן הורגלתי לכך מעודי, אך כאשר התארסתי, וכלתי באה לראשונה ביום חמישי בלילה לבית הורי, וראתה כי הכל כבר מוכן לקראת שבת - השתוממה, וציינה לשבח בפני את המנהג המופלא הזה. שיתפתי את אמי בדברי הכלה. אמא ע"ה ביקשה שנשב, והיא תספר לנו מה עומד מאחורי ההנהגה הזו, שהיא מקפידה עליה כה באדיקות, וכך סיפרה: "סבי הגאון הרידב"ז זצ"ל, שמש כרבה של צפת. בהיותו צעיר חלה אנושות, ומצבו הלך והחמיר מיום ליום, עד שבאחד הימים איבד את הכרתו. הרופאים הודיעו

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט סלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: כבוד הבריות

פרשת בהר

בס"ד | גיליון מס' 379

מי אשם בקריסה הכפולה של השולחן?

ולא תונו איש את עמיתו (כ"ה, י"ז)

וגם כאן שבה ועולה השאלה: האומנם? וכי הכבוד הוא המעניק חיי העולם הבא? וכי זכות הענקת היחס המכבד - היא שמכריעה אם ייכנס האדם בשערי העולם הבא? - אולם, אם הבנו משמעות הכבוד הבסיסי היא סם חיים, היא הדלק הפנימי המניע את האדם, היא שבכוחה את גורלו לשיטט או לחסד - ברור לנו כי אכן כן: מתן כבוד איש לרעהו הוא המפתח לעולם הבא, כי נתינת כבוד - היא נתינת חיים, כפשוטו!

אחים יקרים, בימי ספירת העומר אנו אבלים על פטירת תלמידי רבי עקיבא, אולם חשוב לא רק להתאבל אלא אף להפנים את המשמעות. נתינת כבוד איש לרעהו היא לא פינוק בעלמא, גם לא מתנה, ובוודאי שלא מותרות. יחס מכבד הוא צורך אנושי בסיסי ונחוץ, בלעדיו - לא ניתן להתקדם בחיים. מניעת כבוד - היא מניעת חיים, ונתינת כבוד - היא נתינת חיים!

פרשת השבוע שלנו מציינת את איסור 'אונאת דברים', והיא החובה שלא לפגוע אדם ברעהו. זהו נדבך נוסף במתן כבוד זה לזה, כי מי שמכבד את זולתו לעולם לא יפגע בו. אבל גם מבלי לפגוע - כמה אפשר לפגוע רק באי נתינת כבוד, באי מתן יחס הולם, בחוסר התחשבות לצרכיו, לרצונותיו ואפילו לעצם קיומו של הזולת. על כך הסתלקו תלמידי רבי עקיבא בתקופה זו, על כך עם ישראל כואב ואבל עד ימינו אלה!

המסע לתת כבוד איש לרעהו - מתחיל בתוך הבית פנימה, בין בני הזוג, לילדים! - כן, גם לילדים! לבני המשפחה הקרובה והמורחבת. כאמור, איננו עוסקים באיסור לפגוע - זה מובן מאליו. אנו עוסקים בהענקת יחס מכבד, במתן תחושה שהזולת חשוב לנו, שאנו מוקירים את קיומו, את היותו, את מציאותו, את מעמדו, ומתנהגים אליו בהתאם!

ומשם - את היחס המכבד יש להעניק אף לשכנים, לקהילה, לחברים בבית הכנסת, במקום העבודה, בכל מקום אליו נלך ובו נצעד. כל מי שאנו נתקלים בו - הוא בן אנוש, יהודי הוא חלק אלוך ממעל, חלק מבורא עולם. יתכן שאנו חשובים ממנו, מבוגרים ממנו או חכמים ממנו - וכי בשל כך נימנע מלתת לו את הכבוד האנושי הבסיסי? וכי בשל כך נגזול מאדם את חמצן חייו - את מתן הכבוד?!

בימים אלה הבה נקבל על עצמנו להתחזק במתן כבוד איש לרעהו, בהענקת יחס מכבד אדם לזולתו. ככל שנעמיק את ההכרה והכבוד בינינו - כך נזכה שהאווירה השוררת בתוכנו תהיה אווירה מכבדת ונעימה, בעלת פוטנציאל צמיחה אישי וציבורי גבוה, ובכך נזכה לשמח את בוראנו בראותו את בניו ונהיגים בכבוד זה בזה!

האשם הראשון והאשם השני...

כשבוע ימים חלפו מיום ההילולא של אותו צדיק, הרה"ק רבי ישעיה ב"ר משה מקרעסטיר זי"ע, ויהי רצון שזכותו תגן עלינו. אותו צדיק נודע בהכנסת האורחים רחבת הלב שנהגה בביתו, אשר היה פתוח לכל עובר ושב והכל זכו בו לסעודה שתשיבע את רעבונם. הוא נהג לכנות את עצמו 'בעל אכסניה' - כמו בעלים של

מצויים אנו בימי ספירת העומר, אשר נועדו לטהרנו ולקדשנו בקדושה עליונה, להכין ליבנו ונפשנו לקראת קבלת התורה, ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות. ערב אחר ערב, בהתרגושת ובשמחה אנו מתייצבים לספור את העומר, מתוך כמיהה גוברת ליצוד הנשגב - יום מתן תורה.

לצד ההכנה לקבלת התורה, כולנו יודעים שימי ספירת העומר הם ימי אבל וכאב, בהם אסור להינשא ולשמוע כלי שיר, מתוך צער על האובדן הגדול בפטירת 24,000 מתלמידי רבי עקיבא בימים אלו. קשה עד בלתי אפשרי לתאר לעצמנו את גודל הטרagedיה, את עומק האסון שניתן על העם היהודי באותה שנה נוראית, כאשר בית מדרשו של רבי עקיבא - שהמה ברבבות תלמידים, התרוקן בתוך מספר שבועות, כשאלפי קדושים וטהורים עולים בסערה השמימה...

אם נרצה לקבל פרופורציית-מה אודות גודל האסון, הבה נזכר באסון המוני הזכור לנו, אשר לבטח היכה את כל העם היהודי בכאב ואבל נוראיים. את עוצמת האסון ההוא - נכפיל פי כמה וכמה, ואולי ננסה לתאר לעצמנו מעט מזעיר, אפס קצהו של האסון הקטסטרופלי והנורא, כש-24,000 תנאים קדושים הולכים לעולמם בזה אחר זה...

וכשאנו מנסים לעכל את גודל האסון, עולה שאלה שיש לדון בה: חז"ל מגלים לנו, כי הם הסתלקו בעקבות העובדה שלא נהגו כבוד זה בזה! כלומר, זה לא שהם גזלו חלילה, אפילו לא כתוב שהם פגעו או ציערו זה את זה. בדברי חז"ל כלל לא מוזכר כי עשו משהו במו ידיהם, מוזכר רק מה לא עשו: הם פשוט לא נהגו כבוד אחד בשני!

ואז צצה תמיהה רבתי: האומנם? וכי רק בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה - נגזרה עליהם גזירת כליה כה קשה? וכי רק בשל מניעת יחס מעריך איש לזולתו - חווה העם היהודי את אחד האובדנים הקשים בתולדותיו? וכי רק העובדה שלא שרר ביניהם כבוד הדדי - די בה כדי לגזור עליהם ועלינו אסון כה כבד ואבל וצער לדורות?!

אלא, שכאן מאלפים אותנו רבותינו חכמה בינה ודעת, וחושפים בפנינו מידע דרמטי אודות משמעות המושג 'כבוד'. אכן, ישנו כבוד מגונה, כזה שיש להימנע ולברוח ממנו ככל האפשר. אולם לצד זאת, יש יחס מכבד בסיסי ונדרש, שהוא צורך חיים מהותי, ובלעדיו - יתקשה האדם להתקיים, ממש כך.

כדי שאדם יחיה, יתפתח ויצליח - המינימום של כבוד אנושי כלפיו הוא צורך חיים בסיסי, חמצן ממש, כמו מים לנפש צמיאה, כמו אוויר לנשימה במערה חנוקה. כל בני האדם החיים בעולמנו זקוקים לכך שיכבדו אותם מעט, שיכירו בהם, שיעניקו להם תחושה שיש להם ערך, שהם ברי חשיבות, שהעולם לא היה מושלם בלעדיהם. זהו צורך אנושי בסיסי, וכשהוא ניטל - ניטל בלון החמצן המחיה את האדם, נשמטת הקרקע תחת יכולתו לגדול ולצמוח!

הגמרא במסכת ברכות דף כ"ח מספרת, כי כשחלה התנא האלוקי רבי אליעזר, נכנסו לתלמידי לבקרו. התלמידים שהבחינו כי רבם שוכב על ערש דווי, ביקשו ממנו עצה לזכות בה בחיי העולם הבא. ומה השיבם רבם הנערץ? - 'היזהרו בכבוד חבריכם!' - תנו כבוד איש לרעהו, כך תזכו לחיי העולם הבא!

אור חדש

פניני פרשת השבוע!

חודש אייר - הוא חודש זיו', ובמהלכו אנו מתבשרים על 'זיו' חדש העולה ומאיר מ'פניני פרשת השבוע'. הספר החדש - כרך ד' בסידרת הספרים 'פניני פרשת השבוע' הגיע בסיועה דשמיא לחנויות הספרים וניתן לזכות עתה להביא ברכה אל בתיכם!

במתכונת הגיליון שבידיכם, הספר הוא אוסף המאמרים שפורסמו לפני שנתיים בגיליונו, מוגשים באכסניה אחת מפוארת ונוחה, מאירת עיניים ובעלת מפתחות עשירים להתמצאות מהירה במאמרי הספר, בסיפורים, ואף בסגולות הנפוצות בו. זהו אוצר רב ערך לכל שולחן שבת משפחתי, לכל מחנך או הורה, מרצה או מורה, ולכל מי שחפץ לקחת אל לבו ערך מפרשת השבוע ולחולל שינוי בחייו.

כמו בשלושת הכרכים הקודמים, גם כרך ד' שהגיע לחנויות בשבועות אלו, הפך למתנה מבוקשת לכל מי שאתם חפצים להעניק לו מתנה שתהווה חוויה רוחנית שבועית עשירה, שתעניק לו מבט נוסף על פרשת השבוע ושילבי החיים, ותובנות שילוו אותו לאורך זמן. זו ההזדמנות שלכם להכניס מטמון למעונכם, לרכוש את הספר וליהנות מאוצרותיו. בכך תהפכו את 'פניני פרשת השבוע' לחוויה של קבע בביתכם ובחיכם!

להשיג בחנויות הספרים המובחרות, המלאי מוגבל. כדאי להזדרז!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רוזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

הארוח (בלתי) מכובד....

יושב היה הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל בחדרו ועוסק בתורה בהתמדה, כשלתפעל - ובניגוד להרגלה לשמור על שעות הלימוד של בעלה קודש ולא להפריעו - נכנסה רעייתו הרבנית כרוח סערה. 'הרב מבריסק מגיע לבקר!' - קראה נרגשת, 'הבחנתי כי הוא ניצב בפתח החצר, והוא לבטח מגיע לבקר עתה!'

אמנם, הדבר היה לפלא. לא עצם הביקור - שכן גדולי הדור נהגו להיפגש זה עם זה לא אחת, ולבקר איש במעונו של רעהו לעתים קרובות. אלא שברוך כלל - היתה ניתנת התראה כמה ימים מראש, או למצער - כמה שעות מראש. שהרב מבריסק יבוא לבקר בהפתעה מוחלטת?! - דבר כזה טרם קרה!

רבי איסר זלמן מיהר ללבוש את בגדי השבת, בעוד רעייתו הרבנית מפנה את השולחן מכל מה שעליו, פורסת את המפה הלבנה השבתית, ואצה-רצה למטבח להביא כיבוד ומיני תרגימא. ובעוד הרב והרבנית מסיימים את הכנותיהם - כבר נשמעה הנקישה בדלת, ורבי איסר זלמן פנה לפותחה בכבוד השמור לגדול הדור - לרב מבריסק!

הרב פותח את הדלת, ולנגד עיניו ניצב לא אחר מאחד מפושטי היד הירושלמים המוכרים, כזה המגיע מעת לעת לבקש כמה פרוטות לצדקה... לא רב ולא קרוב לרב, בוודאי שלא הרב מבריסק. לא גדול הדור ולא סגנון או תת סגנון, אלא יהודי מחזר על הפתחים, מהסוג הנפוץ בירושלים דאז...

ובעוד הקבצן ממתין לפרוטותיו ולהמשיך הלאה, רבי איסר זלמן מאיר את פניו ואומר לו: 'אוהו, כמה אני שמח שבאתם, כמה חיכיתי לכם, התלבשתי לכבודכם, ערכנו את השולחן למענכם! היכנס נא!' - הוא אומר, והקבצן נענה להזמנה...

'כבוד הרבנית!' - הגישי נא את הכיבוד לכבוד האורח רב המעלה! - קורא הרב, והיא מיהרה לעשות כן. בהיכנסה - הבחינה על נקלה בטעות בזיהויו של האורח, הן אין זה הרב מבריסק כלל ועיקר! אולם היא מילאה את פיה מים בעודה תוהה לפשר האירוח המכובד, ונפעמה לראות את הרב יושב ומשוחח עם האיש שעה ארוכה, כשהיא תוהה: הן אם זה היה הרב מבריסק - ניחא, יש לרב מה להשתעשע עמו בדברי תורה זמן רב. אבל עם קבצן מצוי?!

הרבנית כמובן לא הוציאה הגה מפיה, והמתנה לסיום הביקור. לאחר שהרב ישב ושוחח בכבוד וביקר עם הקבצן במשך כשעה, נפרד ממנו באיחול לבבי ומתן תרומה נכבדה, ושילח אותו לדרכו. ורק כשיצא מהבית, נענה הרב והסביר לרבנית, כשהוא חושף טפח ממידותיו הנעלות בהסבירו:

'ראי נא. הן ידענו גם ידענו, כי הדבר החשוב ביותר אצל בורא עולם - הוא לתת כבוד ליהודי. כל יהודי הוא חלק מבורא עולם, נשמתו חצובה מתחת כסא הכבוד. כשמכבדים יהודי - מכבדים בכך את בורא עולם השוכן בתוכו, ולכן אין דבר חשוב מלתת כבוד ליהודי.

אלא שברור שיש חילוק בין הכבוד הניתן לכל אדם, לכבוד הניתן לגדולי הדור. ברור שמישהו כמו הרב מבריסק - זכאי לכבוד וגדולה פי כמה וכמה מהקבצן שהגיע הנה. אז בעודי מגלה כי הקבצן הוא הניצב בדלת ולא הרב מבריסק, הרהרתי לרגע: כיצד קרתה טעות כזו שנערכנו לביקור מפתיע של גדול הדור בעוד בדלת ניצב הקבצן הידוע? מה ביקש בורא עולם לרמוז לנו בכך שהטעה אותנו לחשוב כאילו הרב מבריסק הוא הבא בהיכלנו?'

ובהרהף עין הבנתי' - המשיך רבי איסר זלמן ואמר - 'שבורא עולם שלח לנו רמז: כן, לעתים, יש לצאת מגדר הרגיל ולהעניק ליהודי פשוט כבוד כמו לגדול הדור! לעתים, כשבורא עולם מחולל בליבנו 'טעות בזיהוי' - יש לכך תכלית: לרמוז לנו כי במקרה הזה יש לחרוג מהרגיל, ולהעניק לו כבוד מלכים, כמו לגדול הדור ממש. ולכן - זה מה שעשיתי, התייחסתי אליו כאילו הוא היה הרב מבריסק...'

כמה מעורר השראה סיפור מפעם זה - המופיע בספר 'דורש טוב' - וכמה מסר טמון בו בדבר החובה לתת כבוד ליהודי. הנה כי כן, רבי איסר זלמן מפנים על אתר, תוך רגע בלבד, כי לטעות יש משמעות - והיא לחדד את ערך חשיבות מתן הכבוד איש לרעהו. הוא לא נדרש 'לעשות חושבים' דקות ארוכות, ההבנה הבסיסית שלו היא שלכל יהודי מגיע כבוד כפי רום מעמדו, וכשיש 'טעות בזיהוי' - אף למעלה מרום מעמדו...

ולא פחות חשוב: הן 'טעות בזיהוי' אינה שלו, היא של הרבנית. היא זו שטעתה בזיהוי האורח, דיווחה על ביקור מפתיע של הרב מבריסק בעוד היה מדובר בביקור שגרתי של קבצן. ורבי איסר זלמן כה חרד לכבודה, עד שמינף את האירוע לשליחות רבת מסר מבורא עולם, בכדי שהיא לא תחוש כל אי נעימות או חלישות הדעת מטעותה!

אחים יקרים, הבה נפנים את המסר הכל כך חשוב הזה: לנהוג כבוד איש ברעהו, אשה בבעלה ובעל באשתו, בילדים שבבית, בחברים בקהילה, בכל מי שאנו מכירים. גם במקרה של טעות - לתת את מקסימום הכבוד האפשרי, להעניק לכל יהודי תחושת הערכה כנה, חשיבות עילאית. ככל שנכוון בינינו יחסי כבוד והערכה הדדיים - כך נזכה להתאחד כאיש אחד בלבד אחד, ולהיות ערוכים ומוכנים לקבל את התורה!

בית מלון, באומרו כי ביתו הוא כבית מלון והוא בעליו, רק יש הבדל 'קטן': אצלו לא משלמים. וכי בגלל זה אין ביתו בית מלון?...

נקל להבין כי לקראת ליל הסדר, הלילה בו 'כל דכפין ייתי וייכול', הכין הרבי את עצמו לאירוח קהל נכבד, אנשים שנקלעו בשולי הדרכים עקב השלגים והבוץ, עניים חסרי בית, חסידים שביקשו הסתופף בצילו, ועוד ועוד. במשך ימים רבים עסק הרבי בהכנות לחג בדקדוק רב, תוך שהוא טורח באפיית המצות, בהכנת הבשר, בנשיאת חביות היין, ובעריכת שולחן הסדר לעשרות אורחים - אשר באו לעשות את הסדר במעונו.

ידוע היה אותו צדיק ברצונו לטרוח במו ידיו עבור אורחיו תמיד, וכך גם בליל הסדר. עוד טרם ליל התקדש החג ערך הרבי בעצמו את השולחן, העמיד קערה לפני כל מקום ישיבה, סידר 3 מצות, כד יין, גביע הדור, וכן הלאה. כבעל 'בית המלון' עמד ווידא שאורחיו זוכים לשירות הטוב ביותר, שירות 'וי איי פי'...

בליל התקדש החג מתפלל הרבי בבית המדרש ושב הביתה לעריכת הסדר. האורחים תופסים את מקומותיהם, הרבי ניצב בראשם ומוודא כי לאיש לא חסר דבר. רק כשהסדר יוצא לדרך בשעה טובה - נהרה משתפכת על פניו הקדושות, והוא פונה לעבודתו הטמירה בלילה קדוש ונשגב זה...

אלא שלא לאורך זמן - - -

כמה דקות חולפות, ולפתע מהומה, שוד ושב. הצדיק - שמעולם לא התברך בהרבה מדי כסף אלא בלב רחב ורצון נתינה אינסופי - ערך שולחן עמוס למשעי על השולחן הרעוע שבביתו. כדי לתמוך בשולחן לבל יקרוס מעומס האורחים והמוצרים, העמיד כמה רגליים 'ותותבות', שיסייעו לשולחן הזקן בנשיאת המשא הכבד.

אלא שאחד האורחים לא הבין את משמעות ונחיצות ה'רגליים' שהרבי סיפח להחזקת השולחן, ומבלי משים בעט בשניים מהן. נקל לשער מה קרה מיד: השולחן עמוס המצות והיין, הקערות וההגדות - פשוט קרס ארצה, המצות התפוררו אל תוך שלוליות יין אדום שהתפרץ משברי זכוכיות הכדים, והסלון כולו - בוקה ומבולקה...

ובעוד הכל קמים מהשולחן בבהלה ונסים אחרונים מבולבלים, הרי שהצדיק רבי ישעיה לא איבד משלוות נפשו גם עתה. הוא בחן את פני המסובים, והבחין היטב מיהו האורח הא'שם' במהומה שנוצרה, מיהו ה'חכם' הגדול שהתעסק ברגלי השולחן וגרם לקטסטרופה שהתרגשה ובאה לכאן. לנוכח זאת, עזב הרבי את השולחן ההפוך ותוצאותיו הבלתי נעימות, וניגש לאותו אדם כשהוא מרגיעו ומנחמו, מסביר לו בפנים מאירות כי השולחן הוא האשם, ולא הוא!

רק לאחר מכן ניגש הצדיק לנקות את המהומה שנוצרה, לייצב את השולחן מחדש ולערוך אותו בשנית. בחלוף פרק זמן משמעותי הוצב השולחן על כנו, והסדר שב לשרור - תרתי משמע...

אלא שגם עתה, לא לאורך זמן... - - -

עברו כמה דקות, והנה - שוב מורגשת טלטלה בשולחן. אחד הבחורים העמיק את מבטו במעשי הצדיק, ותוך כדי - לפתע פתאום שב השולחן וקרוס אל תוך עצמו... שוב השולחן והרצפה קרבו זה לזה, שוב נשפך היין ונשברו המצות, שוב הכל נטו בבהלה ממקומם...

ושוב קם הרבי, כשהוא מסיח לפי תומו: 'השולחן הזה... אוי, השולחן הזה!...', והחל לסדר את המהומה. כשהוא נינוח ורגוע אסף את השברים וניקה את הלכלוך, הביא עוד מצות ועוד יין, ושב וערך את שולחן הסדר בשלישית, כשהוא גורר מאי שם עוד ארזים שיסייעו לשולחן לשאת את עצמו ולהחזיק מעמד, כדי למנוע את הקריסה הבאה...

אלא, שכאמור, אחד הבחורים הבחין היטב במעשי הצדיק. והוא ראה גם ראה את האמת: מי שהקריס את השולחן בפעם השניה - היה הרבי בעצמו, במו ידיו. הוא ישב בצד השולחן, ובעוד הכל עסוקים בעריכת הסדר - הבחין הרבי כי האורח שבגללו נפל השולחן עדיין מבייש ונכלם, וגמר אומר 'להוכיח' כי לא הוא האשם...

משום כך, הרבי בעצמו הוא שחילב בציבות השולחן, הוא שהביא לקריסתו. נוח לו שהשולחן יקרוס שוב - על כל ההשלכות הנגזרות מכך, ובלבד שאותו אורח שהתבייש בשל היותו אשם בקריסת השולחן בראשונה - יפנים ויבין כי לא הוא האשם, השולחן הוא האשם! מדהים! כשחפצים לשמור על כבוד הזולת - עד היכן הדברים מגיעים!

סיפור מופלא זה, אותו מספר המשפיע הגה'צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א כפי שקיבלו איש מפי איש מפי עד ראה שהשתתף באותו שולחן סדר, כדאי שיעמוד מול עינינו. כדי שנבין ונפנים כמה חשוב לדאוג לכבוד הזולת, לתת לו תחושה טובה, למנוע ממנו עוגמת נפש, לשלול ממנו כל רגש של פחיתות כבוד, כישלון או אכזבה חלילה!

אדרבה, תפקידנו לנהוג בכבוד זה לזה, לעשות הכל כדי לכבד איש את רעהו, לשמור על מעמד גבוה של כל יהודי. להעניק לכל אדם תחושה כי הוא חשוב, מכובד, אהוב, מוצלח, נחמד ונפלא, שקשה היה להסתדר בעולם בלעדיו! זוהי נהיגת כבוד שהיא חמצן לחיים, וככל שנועמיק את הרגש הזה בתוכנו - כך נזכה להיות יותר מוכנים לקבלת התורה, ולקבל שפע השפעות וקדושה עליונה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אלוהינו

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מוקדשי לע"נ מורד אבני רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

לקבלת העלון במייל בכל

שבוע, הרשמו לרשימת התפוצה:
alon089945291@gmail.com

מייל המערכת (לתגובות, הערות והארות בלבד):
alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454

קו החיידות: 077-4103900

פקס: 08-9941870

זמן למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

כולנו מצטרפים לאלפי מנויי 'אור השבת' במייל
alon089945291@gmail.com

מעשיות בפרשה

"וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמור"

מה עניין שמיטה אצל הר סיני?

מבארים צדיקים כי בשנת השמיטה אדם עלול להפסיד תבואה וכסף משום כך מבטיח הקב"ה: "וציותי את ברכתי לכם בשנה השישית ועשתה את התבואה לשלושת השנים".
השמיטה אם כן היא הוכחה לחיזוק האמונה בה' ובקיום מצוותיו משום כך נסמכה שמיטה אצל הר סיני.

"כי ימוך אחיך"

פעם אחת הגיע הצדיק רבי אברהם יהושע העשיל מקופשיניץ אל ביתו של אחד מחסידיו שהיה ידוע כגביר גדול והקיש בדלתו.
פתח החסיד את הדלת- ומה רבה הייתה תדהמתו כאשר ראה את הרבי עומד בפתח ביתו.

מדוע הטריח הרבי את עצמו אולי? - שאל הגביר- הן הרבי היה יכול לקרוא לי אליו והייתי בא מיד.

אני הוא שזקוק לך- אמר הרבי- ומשום כך באתי אני אליך.

במה אני יכול לעזור? שאל הגביר.

ידוע לי- פתח הרבי ואמר- על משפחה אחת הזקוקה לעזרה באופן דחוף הבעל נותר ללא עבודה והאישה מטופלת בילדיה הרכים ואינה עובדת בנוסף לכך אחד הילדים חולה ומשום כך רבו ההוצאות למעלה ראש...

אבל רבי- אמר הגביר- בשביל זה טרח כל כך? יכול היה לשלוח שליח אלי ומיד הייתי משלם את כל צרכיהם!

המדובר- אמר הרבי- בבקשה חשובה מאוד עבורי ומשום כך באתי בעצמי מוכן אני לתת כסף ככל שידרשו!- אמר הגביר- לאן עלי לשלוח את הכסף? שלח את הכסף- ענה הרבי- לאחייך...

דיון הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

לעשיה טיפול לייזר בספירת העומר

נשאלתי ע"י צורב אחד, בדין עשיית טיפולי לייזר בימי ספירת העומר, וחשב להקל בזה כי אין זה הסרת שער, אלא רק מניעה, הנה יסוד האיסור לא להסתר בספירת העומר ממה דאיתא בגמ' ביבמות דף סב ע"ב שמתו תלמידי ר"ע וכו' ומש"ה נוהגים מנהגי אבילות, ובש"ע סימן תצג ס"א שנהגו שלא להסתר מחמת זה, יע"ש, ונראה דהאיסור הוא משום שמחה, וא"כ היכא שהוא מביא לו שמחה אסור, וא"כ ה"ה הסרת שער ע"י לייזר שעוקר את שרשי השערות אף שאינו נראה עכשיו מ"מ הרי הוא מונע דבר עתידי, אבל לכאורה אין לאסור את זה כיון שאין לנו אלא מה שגזרו חז"ל, ואין אנו יכולים לגזור גזירות מדעתנו, וממילא נראה דליכא לאסור בהא, וכ"ש דהוא רק מניעה וכמו שמצינו בב"ק דמניעת ריח לא חשיב הפסד ה"ה הכא.

ואמנם היה נראה לדמות דין זה למש"כ הפוסקים בעיקר הדין אם מותר לעשות טיפולי לייזר להסרת שער, ולפי הפוסקים האוסרים אין כאן מקום לדון, אבל יש מקום לומר דאף להמתירים מ"מ מודו דאיכא כאן איזה הסרה, וממילא לכאורה נראה דיש מקום להחמיר בזה.

וכן נראה להוכיח ממש"כ בחז"ל יו"ט עמ' ריא שלאשה נשואה שרי להוריד שער במקומות המכוסים בגוף וכו' אף בחול המועד, אף שהוא יפוי הגוף, ומוכח דהוא לכאורה חשיב מלאכה דשמחה, וא"כ גלמל לדין דבספירת העומר לגברים באופן המותר יהיה מקום להחמיר בזה.

שוב לאחר חופשי בזה בדברי הפוסקים מצאתי להגאון רבי יוסף ליברמן שליט"א מוקני הפוסקים בשו"ת משנת יוסף חלק ט' סימן קלד שנשאל בזה אם מותר להסיר שער לנשים ע"י מכונה שעוקרת השער מהשורש בימים האסורים בתספורת, וכתב שנראה שתספורת שייך רק במקום גדילת שער והסרה במכונה מסתמא הוא במקום שאינו צריך לגדול שם שיער ואי"ז בכלל איסור תספורת, אבל כתב שם שבמקוה שמיפה את הפנים והראש כגון גבות העיניים הרי זה בכלל תספורת ואסור כיון כיון שפעולה זו מייפה הפנים מיד ויע"ש עוד לגבי דין אשה, ומ"מ למדנו מדבריו הגדר דמה שאינו עוקר שיער אלא רק מונע גדילת השיער אינו בכלל האיסור, [ועיין עוד בחז"ל עניינות עמ' קסד] וא"כ נראה דיש לבדוק כל מקרה לגופו אם יש שערות במקום עשיית הלייזר או לא, ואולי גם תלוי בזה היאך הלייזר עובד.

ובהיות שלא מצאתי עוד בפוסקים שכתבו בזה, אשמח לקבל חו"ד של כתר' שליט"א..

(הר' יוסף אביטבול)

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכנים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאריך'.

אור התורה
לע"נ בנימין בן רחל
7665190@gmail.com

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכנים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאריך'.

חידה: היכן מצינו קטן ספדן?
תשובה לפרשת אמור: איזה בע"ח כל זמן שמזקינים מוספין כח?
תשובה: דג, נחש, חזיר (שבת עז:)

להצטרפות לקבלת צינתוקים בזמן ק"ש וצאה"כ: חייגו ל' 088649058
החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר פרסטור' ברשת פרסטור' כוסי כים מתנת 'כוספלא' אשדוד ברשת 'אור החיים' כרטיספר' מתוק האור'- שביעית

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדרו | ניתן להשאיר הודעה בקו' 0774103900 - שלוחה 5

אין לקרוא את העלון ביום התענית וספר תורה

אמברה

סיפור לשבת

אוד השבת

אתגרים עליות ומורדות בחיי בן הישיבה
• הרב ברוך חורש, מחבר הספר עולם הישיבה •

ויתור גשר לפריחה

אחר שהתחלנו לגעת בנושא שכל כך חשוב לדבר עליו בתוך היכל הישיבות והוא החיי חברה, השבוע נציג נושא נוסף וחשוב והוא פן בלתי נפרד מבניית חברות מצליחה ואיכותית בשנות הלימודים בישיבה

ידועה דרכו של מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל שהיתה להורות לכל שומעי לקחו: לוותר לוותר ולוותר... והוא התביע את המשפט המפורסם בשמו: נער הייתי וגם זקנתי ולא ראיתי מוותר מפסיד!!!

והוא הוסיף: בלי ויתור אין חיים, ועם ויתור זוכה האדם לגדולות ונצורות (וציין למעשה המפורסם על בעל השדי חמד שזכה לאור גדול מרגע שווייתר על כבודו ולא מחה על העלילה שהעלילו עליו) וכבר ידועים דברי הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל שאם אדם הושפל ומוותר ולא מניח רגל ברגע זה יש לו כח ברכה לשנות סדרי עולם אף בעיני ש"ק. ויש מעשיות של אנשים שניסו זאת ונושעו בזרע של קייסא. ובפשוטו זה "חולה ארץ על בלימה" – על מי שבוטל פיו בשעת מריבה" אך שם לא מבואר שיש לו כח של תפילה, רק מתבאר שהעולם מתקיים באותו רגע בזכותו.

אך המשיגה הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל הביא שהנה חז"ל מספרים (פתיחתא איכ"ר אות כ"ב) שהקב"ה לא האזין לאבות הקדושים ולדועה נאמן בעת חורבן ביהמ"ק עד שבאה רחל ובכתה לפני הקב"ה ואז אמר לה הקב"ה מנעי קולך מבכי וכו' ומה מני שויתור למען הוולת מהווה זכות שהתפילה התקבל – מידה כנגד מידה. וא"כ כמה כ"א צריך ישועות בכל מיני דברים, והנה אם מודפן לו להתגרר ולוותר לזולתו, הרי זו עת רצון בדוקה ומנוסה לבקש מהקב"ה שיתגבר על מידותיו ויתנהג עימו במידת החסר והרחמים, להושיעו במה שצריך. (לעברך באמת על פ)

ובפרט בישיבה צריך ללמוד את אומנות הויתור וכמו שמובא שהגר"ב צ"ב אבא שאול זצ"ל שם לב שאחד מהתלמידים מסרב לדבר "בלומד" עם אחד מחברי השיעור קרא לו הרב ושאל כמסתק סוד: "הוא פגע בך?"

"כן" ענה בלהט וביקש לספר כיצד זה התחיל וכיצד זה המשיך... אך הגר"ב צ"ב שאול זצ"ל קטע את דבריו, ואמר לו האם הפגיעה שהלה פגע בך זה כמו אילו היית "נשיא ישראל" והלה היה מוריד אותך מנשיאותך לפתע ביום בהיר? לא, ודאי שלא הגיע ענה הנער זה לא היה עד כדי כך.

א"כ המשיך הרב ופתח לו את הגמ' במסכת ברכות דף על ר"ג שהורידוהו מנשיאותו ונבחרו ברבי אלעזר בן עזריה תחתיו טמשיכה הגמ' ומספרת "ובכל זאת לא מנע ר"ג עצמו מן החדש ולו שעה אחת" ר"ג היה בגיהמ"ד דן בהלכה והתחכם עם אבות ת"ח שיום קודם הורידו אותם מגדולתם ללמדן "שבחוהו אין ברונת!!!... כך כל בחור ובחור צריך להפנים שאם הברונת שהוא הולך לעשות עם פלוני יפריע לו "ברונתיות" צריך לשבור את הברונת ולדבר איתו כאילו לא היה כלום.

והוסיף וסיפר על מורו ורבו באומנות המילה חכם צדקה חוצין זצ"ל שהיה תקיף גדול ושייך לחוגי הקנאים שבירושלים. והנה הגיע אליו אדם אחד ביום שישי להוסיף לבדית מילה שאמורה להתבצע ביום השבת בשכונת בית גון בשעה אחת עשרה, חכם צדקה נאות הגם שזה היה טרחא גדולה לאדם זקן כסוהו. אך ביקש שאת כל מילה יטול היום, כי בשבת אינו מטלטל.

חכם צדקה ביום השבת התפלל כדרכו בגן החמה ואכל בזריות והתחיל ביצירה המטרכת קעק בצד גודל וכדרכו מעולם לא הגביה עינו מחוץ ל"א אמותיו וכך פסע למעלה משעתים שכונת הבורכים עד לבית גון. ואכן הגיע בשעה היעודה עיפף ויגע אך שיש ושמא לעשות רצון קונו, והנה הוא פוגש את אבי הבן נבון ומבולבל, מה קרה שואל אותו החכם. והלה השיב: גיסי הגיע לבדית ואשתי רוצה שהוא ימול. "בוודאי", הוודאי השיב החכם ימול הוא!

אלא שבוה לא הסתיים הסיפור. התברר שהגיס המוהל לא הביא כלל את כלי המילה שלו...אבי הבן נבון שבעתים, שב וסיפר שהגיס לא הכין את הכלים, וחכם צדקה לא הבין מה הבעיה: יקח את שלי. אהרבה, תעשה המצוה במסובני...

כשהסתיים הברית שב החכם והגיע ישר לתפילת מנחה בבית מדרשו "שמע צדקה" בסעודה שלישית שאלתו אשתו בהרדה אף היה הדרך... אף היה בברית... עיני חכם צדקה נהרו: לבדית כוו עוד לא זכיתי בחיי. היא משתה מיוחזר... לא שטחה בצדקת דרך לריק... "לריק" שכתראה היה זה חלף עמלו וטרחתו עבור המצוה היקרה... אך מה נהמה כשלמחרת בבקריו של יום אבי הבן בא להחזיר את כלי המילה וצריך בקשת מחילה, "מחילה" על מה – שאלה הרבנית והלה ענה מה החכם לא מחיל לך – על שטחה כבדת דרך לריק... "לריק" תמהה "הוא דווקא אמר שמעולם לא היתה לו כוונת מילה" כשישב החכם, אמרה לו הרבנית כיצד אמרות שהיה טוב, והרי בכלל לא אתה היית המוהל... וחכם צדקה לא הבין: בוודאי שהיה טוב. למצוה כזו בלי שום תערובת פניה שלא לשמח, באמת לא זכיתי מימי...

כשסיפר זאת הגר"ב צ"ב שאול אמר לתלמידיו אני מספר לכם לאיזה דוגה ניתן להגיע העובד על מידותיו – הגם שהיה חכם צדקה חוצין לסמל של תקיפות וקנאות בירושלים דמתא... את הספר עולם הישיבה ניתן להשיג בפ"ל 0533141480

פיגועים אסונות? אפשר למנוע הכל מאש!

התשובה לאסונות

ואמרה להם שהוא חולה וזקוקים להרבה תפילות ורחמי שמים. גם אנו, כל בני המשפחה, התגייסנו יומם ולילה לתפילות וקבלות חיזוקים, בכל מקום פרסמו את שם החולה שיעתירו עבורו, אך מצבו הלך והידרדר, מערכות הגוף קרסו ולא היה כל הסבר רפואי. כל המשפחה הייתה שבורה, המצב היה בלתי נתפס. החלטתי לעשות מעשה.

הייתי לבד עם עצמי בביתי, פניתי בדמעות לבורא עולם ואמרתי בקול: "אני הולכת לעשות מעשה של שבירת המידות, על אף שלא פנעתי בה מעולם, לרפואתו השלמה".

עליתי לביתה, ובתהליך ארוך של ארבע שעות השפלתי את עצמי באופן שקשה לי לתאר, כאשר אני מסובבת את כל המצב לחלוטין ומסבירה לשכנה שהכל נובע מבעיות שיש לי ושגם המשפחה שלי מתמודדת עם הבעיות הללו, ושאני 'אנוכית' ולא בסדר, וארך לי כמה שעות להסביר לה עד כמה הבעיה היא בי וחלילה לא בה. ממש הורדתי את עצמי למצב שאני תחתיה, ואני בעייתית ואף זקוקה לעזרתה. היה זה מאמץ נפשי, חשתי מותשת, אך יחד עם זאת אושר עילאי על ההקרה האמיתית שאני עושה לרפואתו השלמה של בן משפחתנו ששכב כאבן ללא הופכין

הייתי לבד עם עצמי בביתי, פניתי בדמעות לבורא עולם ואמרתי בקול: "אני הולכת לעשות מעשה של שבירת המידות, על אף שלא פנעתי בה מעולם, לרפואתו השלמה".

בביה"ח, למען אשתו וילדיה הזאטוטים שפחדו לאבד את אבא שלהם. לאחר ארבע שעות ארוכות מאוד, יצאתי מביתה ודמעות בעיניי. הרגשתי שעשיתי את הדבר הנכון והכנעתי את היצר.

למחרת התקשרה אליי גיסתי וסיפרה לי שאף אחד לא יודע מה בדיוק אירע, אך בשעות הבוקר - בדיוק באותן שעות בהן שהייתי צלל השכנה - אחיה החל לפתע לנשום בכוחות עצמו. כל הרופאים הוזעקו למיטתו, לא הבינו מה קרה. באורח פלאים הלך והשתפר מרגע לרגע, באופן בלתי ייאמן. ניתקו אותו ממכונת ההנשמה, הוא החל פתאום לקום וללכת ואף ביקש להשתחרר לביתו. הרופא ההמום הודיע שהוא לא משחררו עד שהוא לא רואה בעיניו כיצד הוא עולה במדרגות. למרבה הפלא, הוא עזב את ההליכון ועלה שלוש קומות לבד. הרופאים הוכו בתדהמה, לא היה להם שום הסבר למה שסתרחש לנגד עיניהם. כעבור זמן קצר בלבד הוא שב לביתו, בריא ושלם, ב"ה, לאשתי שכה חיכתה לו וילידיה הקטנים שקיבלו אבא במתנה! בשבת האחרונה הם כבר אירחו את משפחתו של אחי בביתם.

כאשר שמעתי על הנס הגדול, ירדו לי דמעות, הרגשתי עד כמה איכפת להקב"ה על כל צער שנגרם לאדם, בכל מצב בו הוא נמצא, ועל אף שלא נעשתה כל פגיעה. הכח העצום של שבירת המידות וההחלטה לשמח את השכנה, למרות שבכל פעם שאנו נפגשות היא מציעה לי כעת עזרה, ושולחת אותי להנחיות שונות לטפל ב"בעיות" שלי, עוררו זכויות רבות בשמים, ואני שמחה שזכויות כאלו גדולות התגלגלו עלי יד.

עם ישאל חובה לאחרונה צרות רבות. פיגועים ואסונות מעל לדרך הטבע אין אדם שיכול להצביע מה ילד יום. סיפורי הצלה רבים התפרסו להם בשטחי הפיגועים ואף מעבר לכך, וזה רק ההצדקה לסיבה שה' יתברך מבקש מאיתנו משהו אחד. ובהקשר לזה הנה סיפור מדהים שפורסם ב"יחד נאמן" המעביר את המסר אחד לאחד: אני מרגישה חובה לספר את הסיפור שאירע עימי באופן אישי, אם כי איני יודעת מהיכן להתחיל...

אני מתגוררת באחת הערים החרדיות הפורחות ומשגשגות במרכז הארץ. עיר עם משפחות ברוכות ילדים, כ"י, ואנו מאוד מרוצים, ב"ה. באופן כללי כולנו מאוד עסקוק וטרודות בעבודות היומיום ובמלאכות הבית בלע"ה, כך שאין רגע דל, אך מתי שאפשר אני יוצאת עם הילדים בשעות אחה"צ לגינות המשחקים שהתברכנו בהן בשפע בעיר. לסיפור שלי יש שני חלקים. חלקו הראשון נוגע לשכנה המתגוררת אצלי בבנין המתמודדת עם קשיים שונים, והתחושה שלי שמשום מה אני נאלצת לספוג את המרירות והקושי השונים והיא מקפידה עליי שאיני מספיק בקשר איתה.

כולם יודעים ומבינים שעם כל מטלות היום לא שייך לנהל מערכת קשרים מורכבת מדי ובפרט כאשר איני מעוניינת בזה, אבל היא נורא מקפידה עליי על כך. באחת הפעמים חשתי שאיני מסוגלת והסברתי לה בשיחה טלפונית שאני מאוד עסוקה בעבודה ובבית ואיני יכולה להיות יותר מידי בקשר. למרות זאת היא בחרה להיפגע ובמשך חודשיים בכל עת שחלפה על פניי התעלמה ממנון ואף לא אמרה שלום.

חשתי בכעסה הגדול, על לא עוול בכפי, והלכתי לשאול בעצת רב, מה עלי לעשות, האם אני צריכה ללכת אליה, או להתעלם. הרב השיב, כי מאוד חשוב לתת לה הרגשה שאני חברה שלה ולא 'זורקת' אותה. כאן אני מגיעה לחלק השני של הסיפור שלי, שהוא נוגע למשפחה הקרובה אצלנו. אח של גיסתי חלה בדלקת ראות רגילה ואושפז בביה"ח. באופן בלתי מוסבר מצבו הידרדר באופן מבהיל, עד שהרופאים נאלצו להרדים ולהנשום אותו. הזעיקו למיטתו את טובי הרופאים שבחנו את כל האפשרויות וניסו את כל הדברים והם אמרו שלא נתקלו במצב כזה. הם אפילו לא ידעו לאבחן את מצבו הקשה. עד כדי כך, שהם נאלצו לומר למשפחה, כי לא נותר דבר מה לעשות, רק להתפלל.

בכל אותן זמן, אשתו חשה כי העולם 'נפל' עליה. היא נאלצה פתאום להתמודד עם מצב קשה מאוד, כשבעלה שוכב מורדם ומנושם בסכנת חיים, והיא לבד. אימה נפטרה חודש קודם לכן ממחלה, היא טיפלה לבדה בשלושת ילדיה ובמקביל לא משה ממיטת בעלה שמצבו הרפואי הלך והידרדר לנגד עיניה. הילדים הקטנים לא הבינו לאן אבא נעלם פתאום, ובחלוף כמה ימים ושבעות שאלו אם הוא חי, וכשדמעות בעיניה ניסתה האם הצעירה לחזק את ילדיה ואת עצמה,

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תממין!
 אם אירע אתכם או מכריכם סיפור מחזק
 שלחו אלינו בית 'אור השבת'
 רח חזני 334:ניחבתיבת ולציון עבור 'אור השבת'
 או במקסט: 08-9941870

אספרה

סיפור לשבת

לאור השבת

10

אמרי קודש בראי הפרשה

מוסר ואמרי קודש מפרשת חיי

"וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר" (ויקרא כה, א)

שמיטה וזהר סיני זה הזב

וברש"י ז"ל הביא מרבתינו ז"ל ב"תורת כהנים" שאמרו מה עניין שמיטה אצל הר סיני והלא כל המצוות נאמרו מסיני אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ופטרותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני. [עיין עוד בדברי רש"י ז"ל מה שביאר בזה].

וב"אור החיים" הקדוש, אחר שהביא דברי חז"ל הנ"ל, כתב שעדיין יש מקום לשאלה מדוע למדה אותנו התורה הקדושה דבר זה - שהכל נאמר בסיני, דווקא במצווה זו, ולא במצווה ראשונה או אחרונה.

וביאר ה'אור החיים' הקדוש, "ואולי כי לצד שהזכיר מתנת הארץ דכתיב "אשר אני נותן" דקדק לומר "בהר סיני" לומר כי מחמת הר סיני, פירוש מה שקיבלו בו (התורה) היא שנגמרה המתנה, שעל מנת כן נתן ה' את הארץ.

עוד ביאר ה'אור החיים' הקדוש בדרך נוספת, והוא, על פי דברי הגמ' במסכת עבודה זרה (דף כ.) וכך פסק הרמב"ם (פ"ג מהל' זכיה ה"א) ז"ל: "אסור לתת לעכו"ם מתנת חנם". וא"כ ישראל קודם שקיבלו התורה דינם כעכו"ם ואחר קבלת התורה יכול ליתן להם, לזה אמר 'בהר סיני' שבזה יוכל לומר אשר אני נותן לכם.

ובזה נתיישב ג"כ, למה הוצאך לומר "אשר אני נותן" כי פשיטא כי הוא הנותן, ואין אחר לטעות בו, ותמצא שבפרשת קדושים (לעיל יט, כג) אמר וכי תבאו אל הארץ ונטעתם וגו' ולא הוצרך לומר בה סימן. אלא שנתכוון למה שכתבנו.

ומעתה יתיישב למה בחר ה' ללמד בניין אב זה לכל התורה בפרשה זו ולא בפרשה אחרת. [ועיין עוד מה שהוסיף נופך בדברי ה'אור החיים' הק' על ביאורו הראשון בספר 'אפריזון' להגר"ש גנפריד זצ"ל. עיי"ש].

הרב חיים זאיד עלינו לשבח בפראג

שום סממן יהודי אחד. שאלנו אותו לשלומנו הוא גם כן שאל אותנו לשלומנו שוחחנו איתו קצת הוא שימח אותנו, אנחנו שמחנו אותו. ולפני שיצאנו היה לו מסר חשוב לומר לנו וכך הוא מספר לנו:

"אני ירושלמי במקור. ויש לי דבר גדול שקיבלתי מההורים שלי. אתם נמצאים במצוקה? אין לכם היכן להיות? תדעו לכם שמי שאומר עלינו לשבח שלוש פעמים בכוונה עצומה, זוכה באותו רגע לישועות. ובאמת זה ככה בן אדם שאומר תודה מקבל ישועה. ככה גם אתם", הוא חותם את דבריו, "כרגע שאתם זקוקים לישועה תאמרו שלוש פעמים עלינו לשבח ותראו את הישועות מגיעות עד אליכם ובנקל".

הייתי בפרג לפני כמה שנים ולא הסתדרנו מבחינת אוכל, ובית חב"ד היה במרחק די גדול ממקום בו שהינו שנקרא 'קארלובי ורי' אתר שנועד לתיירים די מוכר בפראג, ולכן נתקענו בלי אוכל. והחלטנו שאנחנו קונים קמח ושומרים ונכין פיתות באיזה טבון באזור. כמובן הכל על פי הכשרות והכל.

באותו מקום התארחתי בניהלו של בחור בשם מנחם, וכמו שאמרתי הלכנו לטבון ואפנו פיתות שיהיה לנו לכמה ימים שיהיה לנו לכמה חבר'ה. השקיות בידינו והחברים מאושרים שהסתדרו איך שהוא מבחינת האוכל במקום כה נידח.

לפתע מגיח מאיזה שהוא מקום רכב שחור חורק ויוצא החוצה. מיד אמרתי למנחם הנה הישועה זה עברייך הוא יהרוג אותנו בחרב ולא בקור זו מיתה יותר טובה.

הודנו לו על הדברים. והתקדמנו במהירות לעבר היציאה של הבית חולים ובדיוק בזמן שעבר אנחנו מספיקים לצאת ולא לקבל דו"ח. ומשם המשכנו לעבר המלון. וכאן אמרתי למנחם, הנה בורא עולם שלח לנו סגולה לומר עלינו לשבח בא נעשה את זה. החלנו לומר 'עלינו לשבח' שלוש פעמים, כמו שלא אמרתי מימיי. עם בכיות ותחנונים, עם כוונות וצעקות שנמצא מקום לשהות בו בלילה הקר הזה.

בשם מנחם, וכמו שאמרתי הלכנו לטבון ואפנו פיתות שיהיה לנו לכמה ימים שיהיה לנו לכמה חבר'ה. השקיות בידינו והחברים מאושרים שהסתדרו איך שהוא מבחינת האוכל במקום כה נידח.

משם שמנו את פעמנו לעבר המלון. המלון היה ממוקם באזור מסוכן למדי, באחד מסמטאות 'קארלובי ורי', שם יש שכונת פשע באזור והמקום פחד אלוקים להסתובב שם בפרט בלילות. וכיוון שכך, המלון אחרי השעה עשר נסגר אין יוצא ואין בא. אנחנו מגיעים בעשר וחצי ו... אין כניסה. המלון סגור ומסוגר כמה שניסינו לדפוק אף אחד לא מתייחס חוק זה חוק.

שנמצא מקום לשהות בו בלילה הקר הזה. לפתע מגיח מאיזה שהוא מקום רכב שחור חורק ויוצא החוצה. מיד אמרתי למנחם הנה הישועה זה עברייך הוא יהרוג אותנו בחרב ולא בקור זו מיתה יותר טובה, ומנחם מצידו מנסה להרגיע אותי אבל איך אומרים השלמתי עם המצב הקיים.

הוא מתקדם לעבר המלון, אחרי שהביט עלינו זמן קצר ולא עשה כלום. הוא ניגש לדלת המלון פותח אותה עם מפתח איך שהוא פתח אנחנו נכנסו איך שהוא בפנים והוא צעק צעקות בכניסה והלך. לאחר כמה דקות ירדתי מהחדר הלכתי לפקיד ושאלתי אותו על מה הוא צעק עלינו. אומר לי הפקיד, "הוא לא נורמאלי. הוא מנהל הבית מלון והוא הודיע שיש שריפה במלון והוא בא לכאן וראה שאין שריפה ולכן צעק למה התקשרו אליו סתם לבוא. ואני אמרתי לו", ממשיך לספר לי הפקיד, "שאין שום שריפה ואף אחד גם לא התקשר".

אנחנו עומדים ליד המלון אובדי עצות מחפשים למצוא פתרון למלון הסגור, הקור בחוץ היה על מינוס של 12 מעלות, מה שהוסיף לכלל החששות שבהם עמדנו באותה שכונת פשע מפחידה. וכיוון שזה פראג אין שם לא שטיבל ולא איצקוביץ... זה פשוט חור.

מנחם אומר לי, "הרב זאיד יש שם אור, בא נלך לשם". אני שראיתי את המצב שאין ברירה אלא לנסות הלכתי יחד איתו יד ביד כרבע שעה ברגל לאותו מקום. הגענו למקום עם האור, והמקום הוא לא אחר מאשר בית חולים. התחלנו לראות תקווה קטנה שהנה בית חולים בו נלון שם בלילה. אבל אז מתברר לנו שאסור לשהות בבית החולים הזה יותר מרבע שעה בלבד, זה עובד בתקן של כרטיס שאיתו נכנסים והוא מוגבל לזמן האמור, אם אחרת אתה מקבל דו"ח. הגענו אל השומר הראנו דרכונים והביאו לנו גרטיס כמין 'רב קו' שאיתו נכנסים לבית מלון.

הנה זה בדיוק העניין זה הסייעתא דשמיא. כאשר בן אדם אומר שלוש פעמים עלינו לשבח ה' יתברך מסדר את הכל שיהיה לטובת האדם ושלא יארע לו חס ושלום שום רע.

אמרו עלינו לשבח בכוונה, ותזכו לישועות לאין קץ!

אחרי חמש דקות אנחנו רואים יהודי חסיד. שאלנו אותו מה הוא עושה במקום כה נידח בפראג ועוד בבית חולים. והוא החל לספר לנו על אבא שלו שהוא מנהל באחת מחברות הנופש ובאתר סקי הוא החליק וקיבל שבר ברגל. וביקש ממנו שנבוא לבקר אותו דבר שיביא לשמחה מרובה לאבא.

אמרנו לעצמנו, אין מה לעשות בעשר דקות הנותרות לכן נעלה לחמש דקות לשמח יהודי חולה ששוכב בבית חולים באזור שכולו גויים ללא

לקראת יומא דהילולא של הרשב"י הק' הבאנו בפניכם סיפורים מיוחדים ועם מסר מדויק מספר הזה"ק, ובין השורות גם על מעלת ספר הזהור. זיע"א.

מובא בזהור הקדוש מעשה בעשיר אחד שחשב מחשבת עבירה אך בפועל לא עבר עבירה, ורצה לחזור בתשובה על חטא שחטא בהרהורי הלב, ולכן הביא קורבן עולה על הרהור הלב, לקח בידיו שני בני יונה ובא לביהמ"ק ופנה לכהן שיקריב אותם עבורו קורבן עולה. כפי שאמרו חז"ל (ויקרא רבה ז ג): שאין העולה באה אלא על הרהורי הלב, על מחשבות רעות ופסולות. ולכן קורבן עולה צריך להיות דווקא זכר לפי שהוא בא על הרהור הלב ואדם זה משל ביצרו כגבר ולא הוציא מחשבתו מהכח אל הפועל ולכן מביא קורבן זכר שהיה חזק כזכר (כלי יקר). אך הכהן השיב פניו וריקם ולא אבה להקריבם. חזר העשיר לביתו בפחי נפש, שאלוהו קרוביו: למה חרה לך ולמה נפלו פניך? ענה להם: מכיון שהכהן סירב להקריב את קרבני. שאלוהו: איזה מן קורבן הבאת? א"ל: שני בני יונה לעולה. אמרו לו: יפה אמר לך הכהן שקורבן זה אינו בשבילך מכיון שהתורה חייבה שני בני יונה את העני שאין בכחו להביא בן בקר. כעת לך והבא לכהן בן בקר ותראה שיקריב בעבורך. אמר העשיר כמה קשה מחשבת עבירה הרי בשביל הרהור עבירה עלי להביא בן בקר לקורבן. ואם גדולה כ"כ חומרת הרהור עבירה אני מקבל על עצמי להזהר בהרהור עבירה. ומאותו יום ואילך התחיל אותו עשיר לעסוק בתורה הקדושה, בראתי לו יצה"ר בראתי לו תורה תבלין, וילך מחיל אל חיל ולימים נעשה חכם גדול והיו קוראים אותו יהודה אחרא, שתחילה היה עם הארץ וכעת נעשה איש אחר תלמוד חכם גדול.

מסופר בזהור הקדוש, כי פעם ראו החכמים את רבי אלעזר בן ערך שהיה יושב ובוכה, וכשנשאל לפשר הדבר, אמר אני בוכה על אבן השתיה שבתוך בית המקדש. ואמר: "אוי אבן הקדושה העולה על כל קדושה, היאך עתידים אומות העולם לזלזל בך ולהשיב את מתייהם הטמאים עליך לטמאות את המקום המקודש, כי אנוכי הוראה שעל אבן השתיה עתידים לתת האומות את פגריהם, ומי לא יבכה על כך, אוי לאותו הדור שיתרחשו בו דברים אלו." ע"כ.

מעשה עם רבי שמעון בן יוחאי שיום אחד היה יושב על הדלת של שער (מערת) לוד, הרים עיניו וראה שהשמש מאירה, והסתירה אורה שלש פעמים. בינתיים נחשך האור, ונראה בשמש שחר וירק. אמר לו לרבי אלעזר בנו, בא אחרי בני, ונראה שהרי ודאי נגזרה גזרה למעלה, והקדוש ברוך הוא רוצה להודיע לי, שודאי שלשים יום תלוי אותו הדבר שנגזר למעלה, והקדוש ברוך הוא אינו עושה עד שמודיע לצדיקים. זהו שכתוב (עמוס ג) כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים. עד שהיו הולכים, נכנסו לאותו כרם. ראו נחש אחד שהיה בא, ופיו פתוח, (והיה לוחש לשוננו) ולוהט בארץ בעפר. נער בגדיו רבי שמעון והכה ידו בראש הנחש, שכך הנחש, הנמיך את פיו וראה לשוננו רוחשת. אמר לו: נחש נחש, לך ואמר לאותו הנחש העליון שהרי רבי שמעון בן יוחאי מצוי בעולם. הכניס את ראשו לנקב של עפר אחד, ואמר: גוזר אני, כשם שהתחתון חזר לנקב העפר, כך העליון יחזר לנקב תהום רבה. רחש רבי שמעון בתפלה. עד שהיו מתפללים, שמעו קול אחד: ממני המות, הכנסו למקומכם. המכות של המשחיתים לא שורות בעולם, שהרי רבי שמעון בן יוחאי בטל אותן.

בשנת בצורת הלכו הבית יוסף ותלמידיו להתפלל על ציון רשב"י ונענו, וכ"כ בספרו: "והא גשמים דאתו, לא הוו דוגמת שפך לו קיתון על פניו ח"ו, אדרבא נתקבלו דבריכם ורשב"י ובנו שמחו לקראתכם בקרונתם זוהר על מערתם... אלא דכיוון דהקפתם לר' אלעזר בדי' מינים הבאים לרצות על המים, נתעוררו המים ובאו, ואילו הייתם מקיפים פעם אחרת היו רוב גשמים באים לעולם כמו בימי חוני המעגל, ומפני כך באו גשמי ברכה רצופים כדי שלא תקיפו יותר עליהם. וכלל זה יהיה בידכם: כל זמן שהעולם יהיה צריך לגשמים ביותר, תלכו ותקיפו הצדיקים הנזכרים ותענו, ועל כל צרה שלא תבוא על הציבור, תקיפו אותם שבעה פעמים ותענו." [מגיד מישרים לר' יוסף קארו פרשת אמור]

האם נוהג דיני שביעית בנידונים שבתוך מערה מתחת הארמה ארץ ישראל?

(כהב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה.

יש לדון אם אדם זר בתוך מערה מתחת לפני האדמה, האם נוהג בזה דיני תרומ' ושבועית, ושאר מצוות התלויות בארץ, או שכיון שזוה מתחת לאדמת ארץ ישראל לא נוהג בזה הדינים הללו.

והנה בשו"ת מנחת שלמה (לגרש"ז אוירבך זצ"ל ח"א סי' א' אות ב') כתב וז"ל: אגב אעיר, כיון דקדושת ארץ ישראל היא מתהום ארעא ועד רום רקיעא, למה לא תתפשט הקדושה גם על הקרקע שמעברו השני של העולם שמכון ממש נגד ארץ ישראל.

ואף אם נאמר דכיון שבדבר עגול הכל סמוך כנגד המרכז שבאמצע לכן גם הקדושה מתפשטת רק עד המרכז באמצע ולא יותר, אבל מ"מ לענין טומאה ורצוצה שבוקעת ועולה עד לרקיע גם לנוכח כזה אשר משם אינו חוזר ונמשך כלל אחר הקרקע שלמטה וגם בוקעת ויורדת עד התהום ויורד.

א"כ מנין שאין הטומאה בוקעת גם עד לרקיע שמצידו השני של כדור העולם.

וכיון שבכל צד יש קברים שהם ניכרים וידועים תו הוה ליה קבוע דחשיב כמחצה על מחצה, ואסור להניח לדרוך שם.

וכמו שהק"ר ש"ס מקינן ז"ל דניחוש בכל דוכתי לנחל איתן, ויהא אסור להרוש ולזרוע.

וכל התירושים שנאמרו על קושיא זו לא שייכי כלל להכא. וגם קשה דניחוש נמי לקבר שמכון כנגד המזבח, וכההיא דגולגלתו של ארונה היבוסאי, ומה טעם לא נאמר שגם בזה הטומאה בוקעת ועולה, ומנין לנו שלענין טומאה וכדומה רואין את העולם כשטח ישר מבלי להתחשב כלל עם זה שהעולם באמת עגול ככדור. ונשאר בצ"ע.

וצריך ביאור מהיכן יצא לגרש"ז זצ"ל שקדושת ארץ ישראל היא מהתהום עד לרקיע, שאמנם מצאנו כן לגבי בית המקדש, בסוגיא דגנין ועליות אי נתקדשו או לא (ראה שבועות טז) אבל היכן מצאנו כן לגבי ארץ ישראל.

וראה בקובץ קול התורה (חוברת נ"ט עמ' עמ' לא) במכתב שכתב הגר"מ טיקווינסקי זצ"ל לרבי משה קלירס זצ"ל בתוך דבריו כתב, וז"ל: ומידי דברי בו אמרתי להציע לפני די"ע הד"ג דבר אחד, לדעתי ארץ ישראל נתקדשה בין אם נאמר שהיתה קדושת פה בין שנתקדשה עלי הכבוש, עד התהום.

ולא מיבעי שבעקרה חוליא וורע בתוכה שעל קדושת א"י בוריעה, אלא אפילו אם נודע במערה או במחילה גם כן חייב תרומ' וכו' (אם רק הרשה וזרעה ובאופן שנועשה לה שם שדה דא"כ הר"ז כבית שנתמטע משדה כדאיתא בירושלמי חלה פ"א) ועד כאן לא פליגי ר"י ורבנן במכות (י"ב) אלא אם במערה הולך אחר פתחה בנוגע למע"ש בירושלים, אבל מצד מערות ומחילות שלא נתקדשו לא שמענו כבגון דא.

ובטעם מחילות שלא נתקדשו בהר הבית בארתי כעו"ל בספרי עיר הקדוש והמקדש, ותמתי על המנ"ח (ש"ס) המחליש שרק בעזרה אמרו הכ"ל (ובזה"ש כ"ד) שנתקדשה עובי הרצפה ולא של הר הבית וירושלים ולכן רק בעזרה נתקדשו המחילות משום שנתקדשה עובי הרצפה ולפי דבריו ק"ו שלא נתקדשה א"י בעובי הרצפה.

ולענ"ד אף הר הבית וירושלים וגם א"י נתקדשה עובי הרצפה, והא דאמרו כן רק על העזרה זהו משום שהר"א שהעזרה היא ככלי שרת ורק הרצפה ממעל נתקדשה קמ"ל שגם היא נתקדש עובי הרצפה כן נראה לענ"ד כמעט ברוך, ע"כ.

מה אמרו הגוונים לישראל בשאר אותם שמורים דיני שביעית בהרין לארץ?

(כהב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה.

בגמ' קידושין (לו:) כל מצוה שהיא תלויה בארץ אינה נוהגת אלא בארץ. וכתב הרמב"ם (הל' שמיטה ויובל פ"ד ה"ה) אין שביעית נוהגת אלא בארץ ישראל בלבד, שנאמר "כי תבאו אל הארץ".

וצ"ע לפי"ז ממה שמובא ברש"י למגילה איכה על הפסוק (ז,א) "שחקו על משבתיה". ומדרש אגדה דורשו שהיו שובתין בגולה בשבתות וימים טובים ושומרים בשיעוריהם והיו האומות משחקים עליהם ואומרים שוטים בארצכם לא שמרתם ועכשיו בגולה תשמרון.

בקובץ ישרון (חלק ז' עמ' תש"צ) מובאת הערה זו מרוב יעקב חיים סופר שליט"א, וכתב ע"ז שאין לתרץ דמיידי בשמיטת כספים שנוהגת גם בחוץ לארץ, וזה כי פשט הלשון מורה דמיידי בשמיטת קרקעות, וממשיך שם: ותו יצאתי לחפש טוף המדרש והנה במדרש איכה רבה לא מצאתי אבל מצאתיו בס"ד במדרש איכה רבתי מכתב די (פ"א ס"א דל"ו ע"א) וכך כתוב בו על משבתיה היא הוא דכתיב ששית ימים תעבוד וביום השביעי תשבות את מוצא כסגלו ישראל היו משמרין השבת והיו אומות העולם משחקין עליהם ואומרים להם בארצכם לא שמרתם השבת וכאן אתם שומרים, אותו דבר אחר שחקו על משבתיה על שמיטה המד"א בחריש ובקציר תשבות (שמות ל"ד כ"א) אתה מוצא כסגלו ישראל היו שומרין שמיטותיהם והיו אומות העולם משחקים להם ואומרים להם בארצכם לא שמרתם את השמיטה וכאן אתם שומרים את השמיטה וכו'.

הרי מפורש דמיידי בקרקעות ולא בשמיטת כספים, מדמייתי קרא "בחריש ובקציר תשבות" דעל שביטת קרקעות קאי, וצ"ע. (וראה קובץ מורה חוברת קל"ד עמ' קצ"ג)

אור השבת

הקו המתדבק

אור התורה

חידות | תשובות | שמות הזוכים

077-410-39-00

הקו מתדבק תמיד!

שלושה 1	החידה השבועית	יש להשיר קודם התשובה עם שיר מובנה והמפרץ בקול ברזי
שלושה 2	השאלת תשובה לחידה השבועית	
שלושה 3	שמות הזוכים	
שלושה 4	הקלטת סיפורים אישיים לעלון	
שלושה 5	לתרומה הנצחה בפריסים לחידה	
שלושה 6	שאלה שבועית מאור החיים הקדוש	כאשר לקח אור המנוח
שלושה 7	השאלת תשובה לשאלה ששאלו החיים הקדושים	
שלושה 8	שמות הזוכים בשאלה מאור החיים הקדוש	זוכים בכל סבוע כפרסיס!!

077-410-39-00

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל
זאסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

614

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-1,000 ש"ח בשבוע ומופץ ב-10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת שרה בת פכ"ב

סיפור לשבת קודש

גדול ונעלה ממנו, שכן איננו צריך לעמול קשות בעולם כמו האדם - ועל כן אומרים לו אפילו - "יתוש קדמך".

וזוהי גם הכוונה בדברי המשנה באבות: "כל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות, וכל המחלל את התורה גופו מחולל על הבריות" - אם האדם מכבד את התורה וממלא את תפקידו ותכליתו בתור אדם, הרי בזה גופו מתכבד ומתעלה על כל יתר הבריות. אבל אם הוא מחלל את התורה ואינו ממלא את תפקידו ותכליתו בתור אדם, הרי שגופו מתחלל, מתרופף וסובל יותר משאר הברואים. (שם).

מעשה נפלא הממחיש לנו מה תכלית האדם, ומה דורשים מאתנו בשמיים

סיפר מגיד המישרים, הרה"ג ר' חיים זאיד שליט"א: בירושלים ישנה משפחה יקרה וחשובה, משפחה של בני תורה המונה מעל מעשרה ילדים, כולם אברכים העמלים בתורה הקדושה יום יום וגדלים להיות תלמידי חכמים ויראי ה' של ממש.

לצערנו, עברה המשפחה לאחרונה מקרה מצער - אבי המשפחה, שכבר היה בגיל מבוגר נפטר לבית עולמו, אב המשפחה התברך משמיים בשתי עולמות - מצד אחד, כל בניו גדלו בדרך התורה והקדושה, ומצד שני, זכה הוא לעשירות רבה ונכסים מבורכים ומשגשגים, אשר שווים נמדד בהון רב.

אמנם נכסיו הגשמיים לא המשיכו עמו לעולם הבא, אך השכר העצום בילדים עובדי ה', אברכים צדיקים, הם השכר העצום ביותר המשמח את האב עד למאוד בשמיים.

והנה, לאחר שהאב נפטר, הותיר הוא צוואה גדולה וחשובה לכל ילדיו על מנת שימשיכו לעסוק בתורה, אלא שהייתה בעיה אחת קטנה - הם צריכים להגיש מסמך משפטי אחד שכתב האב בחיי חיותו, שרק בעזרתו, ע"י שיגישו אותו הילדים לבית המשפט, יוכלו לממש את הירושה ולקבלה - ולמרבה הצעה, המסמך אבד ונעלם! אף אחד לא יודע אפוא המסמך. המשפחה קיבלה הודעה כי אם לא יגישו את המסמך הזה תוך 30 יום, כל הנכסים של האב הופכים להיות שייכים למדינה.

הילדים הגיעו לבית והחלו לחפש בחיפושים קדחתניים, לא היתה פינה בבית שהם לא חיפשו את המסמך האבוד. הם הפכו כל ארון וכל מגירה, ואף בתקרה ומתחת לבלטות ניסו לחפש, אך המסמך לא נמצא.

הם החלו ללכת לרבנים לבקש ברכה, עשו סגולות ואף הבטיחו לתרום סכומי כסף לצדקה, ובלבד שיתן להם ה' למצוא את המסמך הכה יקר וחשוב.

בצר להם, כשראו שהזמן אדל ואינם מוצאים זאת, הזמינו חברת חיפוש לבית. חברת חיפוש הינה קבוצה של אנשים המגיעה על-פי בקשתו של הלוקח ועורכת חיפוש מדוקדק על מנת למצוא את

תכלית האדם לעשות רצון ה'

אמר רבי שמלאי: כשם שיצירתו של אדם הייתה אחר יצירתם של כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, שתחילה נבראו העופות הבהמות והחיות, ובריאת האדם הייתה באחרונה, כך תורתו של האדם נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף. (ויקרא רבה יד', א').

אומר 'התורת משה': ע"י המשקן זכו בני ישראל להשראת השכינה ולמדרגות רמות. היו עלולים אפוא לבוא לידי זחיחות הדעת ולומר: גדולים אנו אפילו מן המלאכים - לפיכך הקדימה התורה דיני בהמה, חיה ועוף, לפני דיני האדם, ללמדנו כי אף אם הצדיקים שבבני אדם גדולים הם מן המלאכים, הרי לעומת זה המצורעים והטמאים, שנטמאו עקב עוונותיהם, גרועים הם מן הבהמה והחיה וטומאתם גדולה הרבה מטומאת הבהמה.

שהרי הבהמה אינה מטמאה בחייה ואילו האדם מטמא בחייו. זאת ועוד, נבלת הבהמה מטמאה רק במגע ובמשא ואילו אדם מת מטמא באוהל. לפי שהאדם הוא בעל בחירה והוא גרם לעצמו את הטומאה בחטאיו שלו.

אומר 'המדרש': "אם זכה האדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לא זכה אומרים יתוש קדמך". ועדיין צריך להבין את דברי המדרש, ונשאלות כאן שתי שאלות גדולות ועצומות: א. כאשר אומר המדרש שאם האדם 'זכה' או 'לא זכה', במה מדובר, באיזו 'זכייה' המדרש מתכוון, זכה בלוטו, בטוטו, במפעל הפיס וכו'?

ב. וגם אם נאמר שהאדם 'זכה', איך יתכן שאומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, הרי ידוע שהאדם נברא ביום השישי אחרון שבבריאה?

על כך כתב 'הכתב סופר' זי"ע: גופו של האדם הוא מטבעו חפף וחלש מגופם של שאר בעלי החיים. האדם נופל מכל שאר בעלי החיים גם בזה, שהללו מזונותיהם מצויות ומזומנות להם בשדה וביעה, וכן אינן זקוקות כלל למלבושים מיוחדים.

בעוד שהאדם חייב לטרוח ולעמול הרבה 'בזיעת אפו' כדי להשיג את מזונו והלבשתו. אף-על-פי-כן נחשב האדם לנזר הבריאה והוא נעלה ונכבד מכל הברואים שבעולם, לפי שיש לפניו תכלית ומטרה, לעבוד את ה' יתברך ולעסוק בתורתו, והמטרה הזאת עושה אותו לגדול וחשוב.

ברם, במה דברים אמורים, כשהאדם הוא 'זכה' - שהוא ממלא את תפקידו באמונה ושואף להגיע אל מטרתו. אבל אם הוא 'לא זכה' - שאיננו עושה את המוטל עליו בתור אדם, הרי באמת כל בעל חי

לעילוי נשמת משה בן אסתר

הסיפור נגמר?... ממש לא!

לילה לאחר מכן, שוב התגלה האב אל בנו הבכור בחלום ושאל אותו: "בני יקירי, האם מצאתם את המסמך?". "כן, כן מצאנו", קפץ הבן בשמחה בחלום.

"יופי, אני שמח מאוד", השיב האב בחלום, "העיקר שתעשו בזה דברים טובים, ובעיקר שתגדלו בזה את בניכם שיהיו בני תורה והולכים בדרך ה' ועמלים בתורה הקדושה.

ואז, רגע לפני שהאב עמד להסתלק, מתאר הבן הבכור כיצד הוא החל לזעוק לאביו בחלום ואמר לו: "רק רגע אבא יקה אל תלך, יש לי שאלה חשובה לשאול אותך!".

כל זה נאמר בחלום, כשהבן בשליטה מלאה, ממש כאילו היה זה במציאות. האב שכבר עמד להסתלק, נעצר לרגע, ואז פנה אליו הבן ושאל אותו: "אבא יקה, אנא אמור לנו מה קורה שם בשמיים, מה הולך שם בעולם העליון?".

אנא אמור לי, למען ידעו הדורות הבאים את הדרך אשר ילכו בה". האב הביט בו בחיך ואמר לו בצורה ברורה: "בני חביבי, אסור לנו לספר מה קורה שם למעלה. יש אנשים בעולם שלכם שיגיעו למעלה בסיוע זמנים ויהיו שמחים ומאושרים, אך יהיו גם כאלה שיגיעו למעלה ויהיו המומים, שם למעלה הם יהיו עצובים ובוכים, אך אין לי רשות לספר".

האב המשיך לתאר בחלום ואמר: "תדע לך בן יקה, שהעולם שלכם הוא עולם הפוך - 'עליונים למעלה, ותחתונים למעלה', אנשים שכאן בעולם שלכם נראים מוצלחים ומרוממים, למעלה הם יהיו שפלים וקטנים. ודווקא הקטנים והשפלים, כשיגיעו למעלה יהיו גדולים וחשובים, כדברי הגמרא".

ואז סיים האב ואמר: "אבל יש דבר אחד בלבד שיש לי רשות לספר ולהגיד לך... דע לך כי שם בשמיים יש שני דברים שעושים רעש ושמחה גדולה בשמיים עד למאוד כאשר עושים אותם.

הדבר הראשון - כאשר יהודים מתכנסים בבית הכנסת ובבית המדרש על מנת לשמוע שיעור תורה או שיחת התעוררות וחיזוק, זוהי שעת רחמים ורצון אצל הבורא יתברך, כך שכל מי שנכח באותו שיעור ואסיפה, מעורר רחמים ומביא לעולם שעת רצון כה גדולה, כך שכל הנוכחים יכולים לבקש מה' כל מה שיחפצו.

דבר שני - כשהאדם עושה חסד עם השני, למרות שקשה לו כעת לעזור לו, אך למרות כל הקושי הוא עוזר לחברו ומסייע לו, באותו רגע יש שמחה כל כך גדולה בשמיים וזוהי שעת רצון גדולה, עקב האהבה שיש ביניהם, סיים האב והסתלק.

המעשה המופלא הזה שאירע בשבועות האחרונים הגיע לשולחנם של גדולי ישראל שאמרו פה אחד, ללא עוררין: כשם שהחלום הראשון היה אמת, כך גם החלום השני הינו אמת לאמיתו".

(ויוצא עמו בששון)

הפריט האבוד. היכן לא חיפשו, אך ללא הועיל אותו מסמך גלום ועלום. והנה, שלושה ימים לפני המועד האחרון והגורלי אוסף האח הגדול את שאר אחיו ואחיותיו בביתו ואומר להם: "הקשיבו אחיי ואחיותיי היקרים!

שלושה ימים נותרו לנו למצוא את המסמך, טרם יהפכו כל הנכסים לרכוש המדינה. הכל עשינו: חיפושים, סגולות וברכות. אך כולנו יודעים כי הפתרון היחיד והכתובת הבלעדית היא רק בורא עולם! אשר הוא לבדו יודע היכן נמצא המסמך והוא שולט בכל ומנהל את הכל.

ואם כן, הצעתי היא כזו - מחר עם שחה, נלך כולנו אל הכותל המערבי, שריד בית מקדשנו, ונכריז על יום תפילה וזעקה משפחתית, בה נתפלל בלא סוף ונתחנן לה' שיאיר לנו את עינינו עד שקיעת החמה, זהו הניסיון האחרון שנותר לנו".

ואכן כך היה, החל מהשעות הראשונות של הבוקר הגיעו כל בני המשפחה והחלו בתפילות לה': תהילים, קריאת שיר השירים, פרק שירה, תיקון הכללי, ובלבד שירחם עליהם ה' וישמע לזעקתם, במשך יום שלם. כשהגיעה השקיעה נפרדו הכל אחד מהשני ופנו לביתם.

והנה, באותו לילה, הבן הבכור, זה שאירגן את כנס התפילה הגדול, חולם על אבא שלו בלילה. אבא שלו מתגלה אליו בחלום ואומר לו: "בני יקירי, הקשב היטיב, המסמך שאתם מחפשים נמצא בספרייה, במדף השלישי מצד ימין, הספר הרביעי מהצד, בדף מס' כ"ב, שם הוא נמצא, לכו וקחו אותו - פרטים מדוייקים.

למרה הפלא, הבן הגדול לא התבלבל ופנה לאביו בחזרה בחלום ואומר לו: "אבא זה לא יכול להיות, חיפשנו בכל מקום, עברנו ספר ספר ואין כלום". האב השיב לבנו במשפט אחד: "תחפשו היכן שאמרתי לכם", ונעלם.

הבן הגדול התעורר בהתרגשות עצומה ורץ לבית הוריו כשהוא זוכר את פרטי החלום בדיוק רב. הוא נכנס במהירות עצומה לבית, כשליבו הולם בפראות. הוא ניגש אל הספרייה - מדף שלישי, פנה לצד הימני, לקח את הספר הרביעי, דפדף לעמוד כב', ו... המסמך היה שם! . מה התברר?

הדפים בספר היו דבוקים וצמודים, כך שגם חברת החיפוש שעברה על כל הספרים לא הרגישה בכך והמשיכה לדפים הבאים. דמעות של התרגשות אחזו את האח הגדול והוא מיהר להודיע לכל שאר אחיו אשר מיאנו להאמין לבשורה המדהימה והמשמחת.

יומיים לפני המועד האחרון, הם רצו אל בית המשפט, הגישו את המסמך, וב"ה בית המשפט אישר את הצוואה, והאחים התחלקו ביניהם בירושה בהון עתק שעשה טוב להם ולמשפחותיהם.

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, רחל בת זוליקה

לעילוי נשמת: זוהר עליזה עיישה בת אסתר, פאני בת אסתר, דבורה בת ברכה, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב - בת גוהר, **אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי**

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד זרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְכְמִיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פיניה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזוגות הנון:
אימרת בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, רבקה בת נורית מרגלית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, אוריאל חיים בן שולמית מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה - 21:00 - 22:30
טל: 036766049

שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה 9:00 - 10:00 058-3297225
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il

מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 0527646963.

איניצי

מניני מתנתה

מלוקט מספר

'מתיקות התורה'

מוסר השכל ולקח טוב ואמרות חיוזק הנלמדים מתוך פרשיות התורה מלוקטים מפי סופרים וספרים ככתבם וכלשונם

פרשת בהר - גליון כג

אסור להכנס להנות ולשאול מחיר אם אין בדעתו לקנות
וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ (כה, יז). לא תונו איש את עמיתו
באונאת דברים הכתוב מדבר, וגו', לא יתלה עינו על
המקח בשעה שאין לו דמים, שהרי הדבר מסור ללב וכל
דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלהיך. ב"מ דף לח:

לא תונו איש את עמיתו זהו הדין, ולפנים משורת הדין
הוא שלא יאנה את עצמו

וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ (שם). פעם אחת בא הה"ק הר"ר
בונם זצלה"ה מפרשיסחא זי"ע לביהמ"ד ושאל
להחסידיים שיאמרו לו מהו א חסיד, וענה אחד מהחסידיים,
חסיד הוא לפנים משורת הדין, ואמר, על זה כוונתי, כתוב
בתורה לא תונו איש את עמיתו זהו הדין. ולפנים משורת
הדין הוא שלא יאנה את עצמו, והבן. שיה שרפי קודש

רב אחד אמר להחזו"א הרי יש עצה להפקיר את האדמה,
ענה לו, אכן, אבל התורה אינה הפקר

וְשִׁבְתָּהּ הָאָרֶץ שְׁבֵת לָהּ (כה, ב). פעם דן לפני החזו"ן איש
זי"ע אחד הרבנים מן הישוב החדש בדבר שנת
השבע המתקרבת על הקשיים הכרוכים בקיום מצוותה,
בתוך דבריו הפליט הלה, שיש עצה, להפקיר את האדמה,
אולם החזו"ן איש אמר בקול תקיף אמנם כן, אבל התורה
אינה הפקר. פאר הדור [תולדות החזו"א], ח"ג, עמ' רמא

קנה מישראל חברך

וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְּכָר עַמִּיתְךָ אוֹ קָנָה מִיַּד עַמִּיתְךָ (כה, יד).
ומנין שאם באת לקנות, קנה מישראל חברך, תלמוד לומר
או קנה מיד עמיתך. רש"י

עובדות וסיפורי צדיקים

אנשי מושב קוממיות שהתאחרו בזריעה במוצאי שביעית היה היחידים שהצליחו בגידול השדות
וְשִׁבְתָּהּ הָאָרֶץ שְׁבֵת לָהּ (כה, ב). לנס גלוי זכו אנשי המושב 'קוממיות' בזכות שצייתו להחזו"ן איש זי"ע, בתחילת שנת תשי"ג, במוצאי
שביעית, פנו אליו אנשי קוממיות בשאלה, ילמדנו רבינו, כלום רשאים אנחנו לחרוש בחול המועד סוכות לקראת זריעת
החורף, כי קיים חשש שלא נספיק עד עונת הגשמים ונהיי צפויים להפסד מרובה, אחרי שהשבטנו את כל עבודת הקרקע בשביעית,
השיב להם בלשון תמיהה ובפשיטות גמורה, וכי מי יאמר לכם שתאחרו את עונת הגשמים, שמא תקדימו יותר מדי ונמצאתם
מפסידים דוקא בגלל העבודה בחול המועד, שמעו אנשי קוממיות לעצתו ולא חרשו בחול המועד, והנה שנה זו שחונה היתה
בתחילתה, שנעצרו הגשמים עד חנוכה, ומושב קוממיות שהתאחר בזריעה, היה היחיד בכל רחבי הנגב שהצליח ביבול שדותיו.

פאר הדור [חזו"ן איש], ח"ג, עמ' שיד

אין אדם שומע לי ומפסיד

גם באחת השמיטות האחרונות ידוע מה שהתפרסם בכל העולם הנס והפלא, שפירות האבוקדו של שומרי השביעית בארץ ישראל
גדלו והצליחו ועלו יפה כהנה כהנה יותר משל האחרים. כן התפרסם באחת השמיטות האחרונות שנקפאו כל הבנות מהקור בארץ
ישראל, חוץ מהבנות של שומרי השביעית שלא נקפאו ולא נתקלקלו, ויהי לאות.

כיסוי הראש בטלית מכניע לב האדם ומביאו לידי יראת שמים

וַיְרֵאֲתָּ מַאֲלָהֶיךָ (כה, יז). ונכון שיכסה ראשו בטלית, שכיסוי זה, מכניע לב האדם ומביאו לידי יראת שמים. שו"ע או"ח, סי' ח, ס"ב. משנה ברורה, סק"ז

מה מסירות נפש יש לשמור תורה ומצוות ברוסיה, הרי אם הקב"ה אוסר, אסור להמרות את פיו

וַיְרֵאֲתָּ מַאֲלָהֶיךָ (כה, יז). פעם היה אצלי איזה יהודי פשוט מרוסלאנד (רוסיה), ובתוך דבריו הזכיר שבכל עת שהותו ברוסלאנד היה שומר תורה ומצוות הוא ובניו כל הימים אף תחת שלטון הקומוניסטים, וכשהחשבתיו את הדבר בהפלגה גדולה על שעמדו בנסיונות קשים ומרים ולא נכנעו ליצר ולשלטון הרשע, נענה היהודי ברוב תמימות, כשאינו מביין מה רבותא יש בדבר, וואס הייסט מסירות נפש, אז גאט לאזט ניט טאר מען ניט (וכי מה מסירות נפש יש בדבר, הרי אם הקב"ה אוסר עלינו ענין פלוני אסור להמרות את פיו), ומכאן, נלמד כוחה של אמונה

פשוטה, להעמיד את דבר ה' כחומה בצורה שאף אם נרצה לא נוכל לעבור ולהמרות כנגד רצון ה'.

אמרות טהורות [ראחמיסטריווקא ארה"ב], בשלח, עמ' קפג

כאשר בא דבר על האדם שהוא נראה רע והוא בוטח בו יתברך, השם יתברך מהפך אותו לטובה

וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל וְגו', וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי (כה, כ-כא). כאשר בא דבר מה על האדם שהוא נראה רע והוא בוטח בו יתברך, השם יתברך מהפך אותה לטובה מצד הבטחון בו יתברך, ואין כאן מקום להאריך בזה, כי עוד יתבאר ענין זה בנתיבי היסורין ובנתיבי הבטחון.

נתיבות עולם [למהר"ל], נתיב אהבת ה', פ"א

חי בגלל החסד שעושה

וְכִי יִמּוּךָ אֶחָיִךְ וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ וְהִחֲזַקְתָּ בּוֹ (כה, לה). יש אדם שאינו חי אלא בשביל אחרים שנהנים ממנו.

ספר חסידים, אות קפז

עובדות וסיפורי צדיקים

שבתא טבא לך אמא אדמה

וְשֶׁבֶתָּה הָאֵרֶץ שֶׁבֶת לָהּ (כה, ב). ראש ישיבת פוניבז הג"ר יוסף שלמה כהנמן זצ"ל נודמן בעיצומה של שמיטה לקיבוץ 'חפץ חיים' השוכנת כהלכה, ומרוב התרגשות רכן שם על גבי הקרקע ונשקה כשהוא מלחש בדמעות גיל, **'שבתא טבא לך אדמה'**.

פאר הדור [חזון איש], ח"ג, עמ' רלט

זרעו בחיטים שבורים והצליחה התבואה מאד בזמן שבכל הסביבה לא היה יבול

וְשֶׁבֶתָּה הָאֵרֶץ שֶׁבֶת לָהּ (כה, ב). אחרי שנת השמיטה תשי"ב, לא היה לנו חיטים לזרוע, לפי שבחיטים משביעית לא רצינו לזרוע, ובדוחק השגנו חיטים מקיבוץ סמוך משנה ששית, חטים שבורים ומתולעים שלא היו ראויים לזריעה כלל, ושאל אותי להבחיל"ח האברך המופלג ר' יחיאל ע"ה, מה לעשות, ואמרתי לו, אם אין חטים אחרים, תהיה מאמין בחי העולמים וזרע (כלשון הירושלמי המובא בתו' שבת ל). והשי"ת יעזור בחטים אלו, והנה כל סביבותנו שחקו עליו, על שזרע בחטים כאלה, והזהירוהו לבל יעשה היוק של כעשרים אלפי לירות.

אבל הוא בתום לכבו, מילא אחרי דברי, ובטחוני בהשי"ת, והנה בשנה זו לא היו גשמים בתחילת החורף, וכל אלו שחרשו בסוף שביעית וזרעו תיכף במוצאי שביעית נרקבו זרעיהם בקרקע היבשה, ואנחנו לפי שלא חרשנו בסוף קיץ של שנת השמיטה, גם לא בחוה"מ סוכות של מוצאי שביעית, ונמשכה חרישתנו עד מאוחר לתוך החורף [ראה המובא לעיל מספר פאר הדור], ואח"כ נמשכה זריעתנו, וכשגמרנו בחדשי החורף, התחילו הגשמים לרדת בשפע, והצלחנו בע"ה בתבואתינו בברכה מרובה מאד, ונעשו פלאים, בחטים השבורים, והמתולעים שזרענו, כי גדלו והצליחו ועשו פרי, בזמן שבכל הסביבה לא היה יבול, והיה לאות שהשי"ת שולח ברכה לשומרי שביעית.

מכתב מאב"ד קוממיות הגאון רבי בנימין מנדלסון זצ"ל שנשלח להגאון רבי יוסף ליברמן שליט"א בשנת תשכ"ג, נדפס בספר השמיטה באור החסידות

שומרים הפקד

בשולי הסיפור יצוין, כי קבוצת גנבים סיפרו לפי תומם, שעברו בשדות שומרי שמיטה וראו טרקטורים, ורצו לגנבם, אבל כיוון שראו שם מודעה גדולה שכתוב עליה **'כאן שומרים שמיטה'** חשבו שפירוש הדברים שכאן יש 'שומרים' העומדים על המשמר והם נקראים בשם 'שמיטה' והם שומרים על השדה כאן, ומפחד שלא יתפסו על ידם ברחו תיכף מהמקום.

הפרדסים של קוממויות שלא נעבדו הצליחו יותר משאר הפרדסים שעבדו בהם

וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שְׁבֶת לַה' (כה, ב). בשנת תשי"ז החליטה הממשלה לנטוע פרדסים לכמה ישובים, וביניהם גם לקוממויות. אמנם העמדנו תנאי, כי מסכימים אנחנו רק אם יתחייבו לשמור כל הלכות שמיטה בפרדסים לפי הוראתי, כשנה או יותר נתעכב הדבר בגלל זה, כי הם מיאנו למלא אחרי התנאי שלנו, ואנחנו עמדנו על זה כצור חלמיש, ובמשך הזמן התייאשו כבר מכל הפרדסים, הגם שבעבודת הפרדסים היו מתפרנסות כמה וכמה משפחות והיה מגיע רווחה לקוממויות, וגם כ"ק אדמו"ר מגור (שליט"א) הסכים אתנו ועודד אותנו כי קוממויות תחיה גם בלי פרדסים, עד שבשנת תשי"ח דברנו עם מנהל הפרדסים, והסברתי לו את גודל קדושת השמיטה ועד כמה שחביב עלינו קיום מצוה זו, ונתרשם מאד, וקבלנו ממנו הודעה כתובה וחתומה על ידו, כי הפרדסים ינטעו וכל דיני שביעית ישמרו בו כפי הוראתי, וכן היה הפרדסים ניטעו, והושקע בו כחצי מיליון לירות, ומנהלי הפרדסים מלאו תמיד אחרי הוראתי.

והנה במשך זמן עבודת הפרדסים בשנת השמיטה תשי"ט, שנעשתה בדיוק כפי הוראתי, אמרו לי מנהלי הפרדסים שלדעתם אני מסכן את הפרדסים, ע"י שלא נעבד כראוי, ואני עלול לגרום להפסד הסכום הגדול שהשקיעו בו, פעמים רבות הייתי חושב מה יהיה, אך חזקתי את עצמי בבטחון בעצם המצוה, ובזכות הפוסקים ז"ל שלפי דבריהם פסקתי, ובפרט בזכות הרמב"ם ז"ל שהחמירי כמותו הרבה פעמים, שבודאי יעזור השי"ת שלא יתחלל ש"ש על ידינו, וב"ה בסוף מנ"א תשי"ט בא מנהל הפרדסים ואמר לי בהתרגשות רבה, כי שנים עשר פרדסים ישנם תחת ידו, ובכולם עבדו כרגיל, מלבד בפרדסים של קוממויות שלא עשו את הרצוי והצריך לדעתם, ולבסוף הפרדסים של קוממויות הצליחו מאד, הרבה יותר משאר הפרדסים, ושאל אותי שאסביר לו הדבר, ואמרתי לו שהיאני מאמין הראשון הוא, שהשי"ת הוא לבדו עשה ויעשה לכל המעשים, וגם את הפרדסים, ולפי שאנחנו עשינו רצונו ית' בפרדסים, הצליח השי"ת את הפרדסים. וכך נרשם במחלקת הפרדסים בהממשלה 'פרדס בקוממויות לא עבד בכל שנת השביעית והצליח'.

ובשסיפרו זאת להרב מבריסק זצ"ל אמר שצריכים לפרסם זאת ברבים, אלא מפני שהגאון ר' אהרן קוטלר זצ"ל אמר לא לפרסם מחשש עין הרע ל"ע, ואמרנו זאת למרן זצ"ל, ולא אמר עוד לפרסם, לכן לא פרסמנו, אמנם להעלות על ספר אין חשש.

מכתב מאב"ד קוממויות הגאון רבי בנימין מנדלסון זצ"ל שנשלח להגאון רבי יוסף ליברמן שליט"א בשנת תשכ"ג, נדפס בספר השמיטה באור החסידות

בשטר תנאים כותבים על המחותנים 'העומד מצד', כי באמת המחותן העיקרי הוא השי"ת

וְכִי תֵאמְרוּ מַה נֶאֱבַל וְגו', וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַבְתִּי (כה, כ-א). הרה"ק ר' שלמה מזוועהיל זי"ע היה אומר לשומעי לקחו בינה, להאמין ולראות ולחוש בפועל ממש, איך עקרונות המקובלים מדורי דורות בעניני הנהגת האדם בפרנסתו והוצאותיה, הרי הם כללים ברורים ובהירים שאפשר להסתמך עליהם בשלימות מכה אמונה תמימה וגמורה. מסורת בידיהם של צדיקי הדורות כי בעידן שמחה, בעת אשר ישיא האדם אי מי מצאצאיו, נפתחות ארובות השמים ומזילות שפע רב. אצל הרה"ק ר' שלמה מזוועהיל לא היה זה זוארט נאה בעלמא, אם כך אמרו הרי זו הלכה למעשה, הוא היה אומר, למה נהוג לכתוב בנוסח ה'תנאים' על שני המחותנים, 'העומד מצד בנו החתן', ו'העומד מצד בתו הכלה', כי באמת המחותן העיקרי הוא אבינו שבשמים, והמחותנים צריכים לחוש ולהאמין שהם רק כעומדים מן הצד, ועליהם לבטוח בהשי"ת שימלא משאלות לבם לטובה ובנקל.

צא ולמד מה אמר הרבי לנאמנו הרה"ח ר' יוסף קוז'ליק ז"ל, כאשר לפני גמר שידוך לאחד מבניו רצה זה להתנות כי יתחייב צד הכלה על 'קעסט', החזקת הזוג למשך כמה שנים, וכך אמר לו הרבי, למה לך כי תעבור ההשפעה באמצעות אחרים, טול על עצמך את התחייבות ה'קעסט' והשפע יעבור דרכך. משנתו הסדורה של הרבי ואמונתו הבהירה באו לידי מעשה, מה שאמור לרדת משמים ירד בכל מקרה, עד שמכוח אמונה בהירה זו יכול הוא האדם לקבל על עצמו התחייבויות כספיות ורק להרוויח כי יעבור השפע דרכו.

יסודי עולם [זוועהיל], ח"א, עמ' שמג

לא רצה למכור הכוורת רק למאיר הנאמן, ובשכר הבטחון נמצאו שם אדומים של זהב

וְכִי תֵאמְרוּ מַה נֶאֱבַל וְגו', וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַבְתִּי (כה, כ-א). סיפר נכדו רבינו הקדוש הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע, שזקיניו הוא הרה"ק הרב רבי מאיר הגדול, היה בימי נעוריו סרסור, ובשוק הכירו אותו כל הערלים וקראו אותו מאירקו ספראוועדליווי (פירושו מאיר הנאמן) וכל מה שהי להם למכור לא מכרו רק על ידו, בידעם בטח שלא ירמה אותם ח"ו, פעם אחת אמר אם אני עוסק בסרסרות זהו סימן שחסר לי בטחון אמיתי בהשי"ת הון ומפרנס, ולכן עזב את עסקו ולא מש מאהלה של תורה בביהמ"ד יומם ולילה, וכך נהג זמן רב, ובביתו הי' ר"ל דחקות גדול ולרש אין כל לפרנס את אשתו וטפלא דתלוי בי, עד שרחמו עליו מן השמים, ופעם אחת בא ערל אחד עם כוורת דבש למכור והיו כמה סוחרים שרצו לקנותה אבל הערל לא רצה למכור רק למאירקו-ספראוועדליווי, ודרש אחריו בשוק כל היום ולא מצא אותו, ולעת ערב נסע לביתו בחזרה עם הכוורת. הערלית שאלה אותו מדוע הביא הכוורת בחזרה, והשיב לה כי אינו רוצה למכרו כי אם למאירקו-ספראוועדליווי ולא מצא אותו, אמרה הערלית אולי הוא חולה, לזאת ביום מחר תסע ישר לדירתו ושם תמצאנו ותמכור לו.

ובן עשה ביום השני נסע לפרמישלאן ובא לבית הרה"ק הר"מ הגדול אבל לא מצא אותו כי הוא הי' בביהמ"ד, ותרץ אשתו הצדיקת ע"ה תיכף לביהמ"ד לבשר לו כי מן השמים הזמינו לו עסק עד לביתו, ובכן יבא מהרה לביתו ויקנה ויהי' לחם לפי הטף, ויאמר

לה בעלה כאשר אגמור תיכף אבא, וכבאו לביתו ציוה להערל להביא לחדרו הכוורת דבש, ושאל אותו כמה מחירו, ענה הערל סומך אני על אמונתך שלא תרמה אותי תן לי כמה שהוא שוה בעיניך, אמר הה"ק הר"מ הגדול שהוא שוה עשרים רייניש, כי כן הי' שוה לכל היותר, אבל אין בידי אפי' פרוטה לפרוטה, בתוך הדברים באה שכינה אחת לחדרו וראתה את הרבנית דואגת שאין לה לשלם הדבש, והשאלה לה העשרים רייניש ושלמו להערל ונסע משם.

והה"ק הר"מ הגדול שב לתורתו ולתפלתו, ואשתו הצדיקת פתחה הכוורת וראתה שתחת מעט הדבש יש שוליים של עץ וחשכו עיני מגודל צערה כי לא יהי' להם מה למכור ולא יוכלו לשלם הכ' רייניש ששאלו, ותריך ותגד לבעלה הקדוש ויאמר לה אם כן נהי' מוכרחים למכור הבית שלנו ולשלם החוב, בערב בא לביתו והתבונן בהכוורת ופתח השוליים וראה שתחתיו יש אדומים של זהב הרבה מאד, אז אמר שזהו מעשה נסים ואינו רוצה ליהנות מהם, (עי' תענית כד.) רק לפזרם לצדקה.

אחרי כמה ימים בא הערל פעם נוספת למכור איזה דבר ושאלה אותו זקנתי הצדיקת איה לקח הכוורת דבש שמכר, וסיפר שהיה ביער וראה אילן עב מאד ובתוכו חור וראה שדבורים פרחו סביב החור, מיד קטע האילן ומצא הכוורת דבש, וסיים ע"ז רבינו הקדוש הרב מאיר ז"ל מפרימישלאן בזה"ל, האדומים הללו צברו שרים גדולים בעד זקני וזה שכר מדת בטחון. אמרו משמו של הה"ק זקני הר"מ הגדול שאמר שר"ת של בראשית ברא אלקים את, הוא הר"ת של א'שרי א'דם ב'וטח ב'ך.

תפארת מהר"ם, עמ' ז, אור המאיר, פ"ג, עמ' י

יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני עושה עם בעל הבית

וְכִי יִמּוֹךְ אֶחָיד וּמָמָה יָדוּ עִמָּךְ וְהַחֲזַקְתָּ בוֹ (כה, לה). הרה"ק הרש"ב מליובאוויטש זי"ע שלח את בנו הרה"ק הרי"צ זי"ע לנסוע למקום פלוני לעזור לאחד מחסידיו, וכשחזר רבי יוסף יצחק מנסיעתו נכנס אל אביו ואמר עשיתי שליחותך, בעשיית הטובה לפלוני, השיבו אביו טעית בני. א] שאמרת עשיתי הטובה לפלוני, עשית טובה לעצמך, לא לפלוני, שהרי אמרו במדרש (ויקרא רבה פ"ד י, מדרש זוטא רות פ"ב, יט) יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני עושה עם בעל הבית. ב] הקב"ה עשה טובה לפלוני, ואילו אתה אינך אלא שלוחו של מקום.

איגרות קודש [הרי"צ], חלק ד, עמ' מז

גליון זה נתנדב על ידי הנדיב הנכבד והנעלה יקר שבערכין הרה"ח ר' אברהם שמעון שווארץ הי"ו

לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בן יוחאי - הוא ימליץ טוב בעדו שימלא ה' כל משאלות לבו לטובה שמחות ונחת ובכל אשר יפנה יצליח

בס"ד

בשורה טובה תדשן עצם

אנשי בשורה אנחנו היום, כי בסייעתא דשמיא הופיע לאור עולם ברוב פאר וחדר כרך נוסף מסדרת הספרים שמצאו חן ושכל טוב בעיני מהנכבים, הורים, וכל אוהבי תורה

מתיקות התורה

- חלק דביעי -

על ספר במדבר, ופרקי אבות

אוצר סגולה ויקר ערך, של אמדות שפר, סיפורים נאים, לקח טוב ונועם מוסר, יסודות היהדות ודרכי החסידות, עצות לחינוך, הדרכות לקניין מידות טובות, נתיבות חכמה ותעצומות נפש נוכח נסיונות הזמן. כפי שהעלו בספרים הקדושים מתוך פסוקי פרשיות השבוע

מסודרים בטוב טעם ודעת בסדר מיוחד במטרה למסוד ולהגיש את הדברים בשלחן שבת קודש באוזני בניכם ובנותיכם, למען יגדלו לשם ולתפארת מתוך מתיקות התורה ואהבת הבורא ללמוד וללמד! הספר מביא תועלת רבה ועוז רב למרביצי-תורה, דרשנים ומגידים, מהנכים לבנים ומהנכות לבנות.

ניתן להשיג גם את שאר הכרכים על חומשי בראשית שמות ויקרא

הפצה ראשית: בארץ הקודש: עמודי שש - 054.804.3333 | 02.537.7134 בארצות הברית: שידה - 718.871.8652

האידו את שלחן השבת שלכם באור חדש • לא היה עוד כבושם הזה - טעמו ודאו כי טוב

30 שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1066

פרשת בהר - י"ג אייר תשפ"ב - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה האדם מצווה שלא להונות אחד מישראל במקה ובממכר.

המקור בפרשה: "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו" (ויקרא כה, יד).

"שורש המצווה ידוע, כי הוא דבר שהשכל מעיד עליו, ואם לא נכתב - דין הוא שיכתב, שאין ראוי לקחת ממון בני אדם דרך שקר ותרמית, אלא כל אחד יזכה בעמלו במה שיחננו האלקים בעולמו באמת ובישור, ולכל אחד ואחד יש דבר הזה תועלת, כי כמו שהוא

מערכת "שמעו ותחי נפשכם" יחד עם כל בית ישראל אבלים על רציחתם ביד בני עוולה של קדושי אלעד ולוד: יונתן חבקוק הי"ד, בועז גול הי"ד ואורן בן יפתח הי"ד.

"ארץ אל תכסי דמם". ויהי רצון שבקרב ממש יקויים הפסוק: "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם.

בהם יפה לבל יכשל, ק"ו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שהלא הוא חוקר כל המחשבות."

המקור בפרשה: הפסוק "וראת מאלוקיך" (ויקרא כה, יז) מזכר בשלושה מקומות בפרשתנו: א. "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלוקיך" - "שלא ישיאנו המשך בעמוד 3

הוראה למעשה

האדם צריך לכוון בלבו בשעת התפלה לפירוש המילים שמוציא משפתיו, "ויחשוב כאילו שכניה כנגדו, ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו עד שתשאר מחשבתו וכוונתו זכה בתפלתו, ויחשוב כי אילו היה מדבר לפני מלך בשר ודם - היה מסדר דברו ומכוין

נקי הדעת שברו שלים

להיות סנדק של גר

בתור יהודי לא רק שנאסר עליך לעשות זאת, אלא גם עונשים חמורים יוטלו עליך מן השמים אם תעבור על מצוותיו של ה' יתברך". "אני רוצה לקבל עלי עול מלכות שמים" הגיב ואמר הגר.

ואז כשבית הדין שוכנע ברצינותו, ניגש הרב המוהל בלייער לערוך את הטפת דם הברית. באותו הרגע בקשני הגר"מ להחזיק את ראשו מצד העורף בכדי שאשמש כסנדק. בעת שדקרו את הגר על מנת להטיף לו דם, חשתי את הרעד שעובר בגופו מכאב הדקירה ואז הפנמתי את מסירות נפשם של גרי הצדק אשר נוטשים את כל מנעמי העולם הזה בכדי להידיבק בעם היהודי. בתום הטפת הדם, הוליכו חברי בית הדין את המבוגר הנימול למקוה טהרה. התלויתי אליהם. כשנכנס למי המקוה, בירך הגר את הברכה "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על הטבילה" ומאותו הרגע הוא נהיה ליהודי לכל דבר.

בתום טקס הגירות, הרעיף הגר"מ ברנדסדורפר שליט"א ברכות על ראשו של הגר בשל הזכות הנפלאה שנפלה בחלקו להצטרף לעם ישראל. כשסיים לומר זאת הוא החל יחד עם שאר חברי בית הדין לרקוד עם הגר תוך כדי שמפזמים את מילות התפילה "ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת". אכן היתה זאת חוויה שלא תשכח מלבי לעד.

משמאל לימין: הרב המוהל חיים אהרן בלייער שליט"א באמצע הגאון רבי משה ברנדסדורפר שליט"א ולידו הדיין רבי יעקב צבי דוננפלד שליט"א ולידם יושב מחבר העלון שליט"א וממולם יושב גר הצדק

"ברצוני להיות יהודי כי בילדותי נחשפתי ליהדות ומאז גמלה בליבי ההחלטה להתגייר". בשלב זה הגר"מ ברנדסדורפר הסביר לגר את ההבדל התהומי בין יהודי לגוי: "בתור גוי, יכולת לחלל שבתות ולאכול טריפות ונבילות ואולם

ח וויה שכזאת עוד לא חויתי מימי. זה קרה השבוע בבוקר של יום שלישי בבוקר. שכני הטוב הגאון הגדול רבי משה ברנדסדורפר שליט"א אגב"ד היכל ההוראה הירושלמי, פנה אלי בתום תפילת שחרית והציע לי הצעה שקשה היה לסרב לה: "ברצוני לכבדך להיות היום סנדק לגר צדק שעורכים לו הטפת דם ברית".

קפאתי על מקומי לשמע ההצעה המפתה. מעולם לא נכחתי בטקס שכזה. כמובן ש"קפצתי על המציאה" והבעתי את הסכמתי.

בשעה 10 ושלושים בבוקר, התיצבתי במקום שהטפת הברית היתה אמורה להיערך בו. בית הדין לגירות שהתייסד על ידי הגאון האדיר רבי מאיר ברנדסדורפר זצ"ל, היה מורכב מבנו הגר"מ ברנדסדורפר, מהדיין יעקב צבי דוננפלד, ומהרב המוהל הרב חיים אהרן בלייער שליט"א.

כשהגעתי לשם, מצאתי את בית הדין יושב על מקומו ולמולו יושב גר הצדק,

"מדוע אתה מבקש להתגייר ולהצטרף לעם היהודי?" שאל הגר"מ ברנדסדורפר את גר הצדק, "הרי עם ישראל עוברים הרבה יסורים בעולם הזה" (ויהי רצון שבקרב ממש יפסקו).

דמעות ניצנצו מעיניו של הגר לשמע השאלה.

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

וידבר ה' אל משה בהר סיני וגו' (כה, א)

פירש רש"י: "מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטיה ודקדוקיה מסיני, אף כולם נאמרו כללותיהן ופרטיהן ודקדוקיהן מסיני" (תורת כהנים).

לכאורה אם התורה רוצה להשיענו שכל התורה נאמרה מסיני גם הפרטים והדקדוקים, מה צריך ללמוד את זה משמיטה דווקא, בודאי יש כאן כוונה מיחדת.

העניין הוא, כל ישראל מקיימין מצוות, אבל ההבדל בין אנשים פשוטים לחסידים ואנשי מעשה הוא בפרטים ובדקדוקים בכל מצווה, שאותם שיש להם אהבת ה' הם מדקדקים על כל פרט ופרט, ולא כמו אלו שעושים מצות אנשים מלומדה ואינם מדקדקים כל כך.

והנה מובא במדרש (תהלים קג), "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח, מדבר בשומרי שביעית וכו'". אם כן, מכיוון שהגיע למדרגה כזו שקוראין אותו מלאך, איש כזה ברור שמקיים את זה מחמת אהבת ה' יתברך, וממילא מקיים אותה עם כל פרטיה ודקדוקיה.

ובמדרגה כזו היו ישראל בהר סיני, וכמובא במסכת שבת (פח, א): "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו, דכתיב (תהלים קג כ) 'ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמע בקול דברו', ברישא עושי והדר לשמוע".

וזהו מאמרם להקיש כל המצוות לשמיטה, מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטיה ודקדוקיה מסיני, הינו שבכל המצוות יקיימו אותן בכל פרטיה ודקדוקיה כאותן גבורי כח שומרי שביעית כנ"ל, וכמו שבסיני היו כל ישראל בבחינת מלאכים כנ"ל.

וידבר ה' אל משה בהר סיני וגו'

פירש רש"י: "מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטיה ודקדוקיה מסיני, אף כולם נאמרו כללותיהן ופרטיהן ודקדוקיהן מסיני".

אפשר לומר מה שמדמה כל התורה לשמיטה, כי שמיטה אי אפשר לקיים רק מי שהוא ענו ושפל רוח, ויודע שהוא וכל רכושו מקנינו של הקדוש ברוך הוא, ורק מי שמתבונן בזה הוא יכול להפקיר שדהו ורכמו.

וזהו הענין שנאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני, כמו שנתנה התורה על הר סיני שנמך מכל ההרים.

וכמו שמצוות שמיטה תלויה בענוה ובבטול ישותו, כמו כן כל המצוות כללותיהן ודקדוקיהן הוא רק על ידי ביטול עצמותו וישותו. ראה בספר התניא (פרק כג), שבעת קיום המצוות נעשים אברי גוף

האדם מרכבה לו יתברך כדגמת האבות, עיין שם באריכות.

לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלקים (כה, לח).

בספרא: מכאן אמרו כל היושב בארץ ישראל מקבל עליו עול מלכות שמים, וכל היוצא לחוצה לארץ כאילו עובד עבודת אלילים.

אפשר לומר שהכוונה הוא על מי ששוכח על ארץ אשר תמיד עיני ה' אלקיך בה, ועל ידה הוא דורש לכל הארצות (כפירוש רש"י דברים יא, יב), הרי הוא כאלו עובד עבודה זרה.

כי השוכח שהשם יתברך כי הוא הנותן לך כח לעשות חייל (דברים ח, יח), זה כמו עבודה זרה רחמנא לצלן.

כי עבדי הם (כה, מב)

יש לפרש, בהקדמה לדברי הגמרא (קידושין יז, א) שאם חלה עבד עברי בתוך שש שנות עבודתו אינו חייב להשלים. וכתבו שם התוספות (שם דבור המתחיל חלה), "יש שהיו רוצים לומר שאותם שכירים מלמדי תינוקות, אם חלו, כמו כן לא יהיו משלימים את זמנן כמו עבד עברי דהכא, ויטלו כל השכירות כיון שהיו אנוסין". אך התוספות חולקים וסוברים "דאין לדמותם (שכירים מלמדי תינוקות) כלל לעבד עברי, שעבד עברי גופו קנוי לאדונו, הלכך חלה אינו חייב להשלים וכו', אבל מלמד אין גופו קנוי אלא שכר עצמו ללמד עד הזמן, וכשאינו יכול להשלים לא יטול אלא מה שהרויח".

ועל פי זה, כיון שאין אנו "שכירים" בלבד לעבודת ה', אלא "עבדים" לה, הרי גם המצוות שלא קיימנו נחשב כאלו עשינו, כעבדים שנוטלים אף אם לא השלימו.

ואף על גב דבירושלמי (גיטין פרק ז הלכה ו) מובא לרבי יוחנן (ונוקטים כן להלכה) דאף דאמרין אונס רחמנא פטריה, אונסא כמאן דעביד לא אמרין (שאף שאנו אומרים שהאנוס התורה פטרה אותו, אבל אנוס כמי שעשה איננו אומרים), מכל מקום בעבד מצינו אף דלא עבד מקבל שכר כנ"ל.

וזהו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (קידושין מ, א) חשב אדם לעשות מצווה ונאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאלו עשה, מפני שאנחנו עבדים לו יתברך, ובעבד אומרים כאלו עשה כנ"ל.

ואף שמבואר שם בגמרא דבעינן עשה מעשה מחט בזמן חליו, ובלעדי זה צריך להשלים, הרי ידוע דברי הירושלמי (שלהי מסכת ברכות), אין לך אדם מישראל שאינו מקיים מאה מצוות בכל יום, ושפיר נקרא עושה מעשה מחט עכ"פ.

ואפשר שלזה רמזו חכמינו זכרונם לברכה במליצת לשונם (שיר השירים רבה פרשה ה, על הפסוק "אני ישנה"): "פתחו לי פתח כחדו של מחט ואני

בסיעתא דשמיא

מחידושי העורך שליט"א

שאלות קצרות ותשובות בידין:

1. מה הקשר בין סוף פרשת אמור לתחילת פרשתנו פרשת בהר?

תשובה: בסוף פרשת אמור מסופר על המעשה המזעזע אודות המקלל. ונשאלת השאלה כיצד הגיע יהודי לדיוטא תחתונה שכזאת?! והתשובה היא: היות שהוא התנתק מהתורה שניתנה בהר סיני הוא התדרדר לדרגה הנחותה ביותר. על דרך מה שדוד המלך ע"ה אמר "כי גרשוני היום מלהסתפח בנחלת ה' לאמור לך עבוד עבודה זרה" (שמואל א' פרק כ"ו פסוק י"ט) והפירוש הוא: שדוד ראה שאם יגרשו אותו מלהיות בנחלת ה', יוכל להתדרדר עד לדרגה שיאמרו לך עבוד עבודה זרה שזהו דרכו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך עד שיאמר לו לך עבוד עבודה זרה. תירוץ נוסף: חטאו של המקלל בא בשל גאוותו שהרי הגאוה היא אבי אבות הטומאה והחטאים ולכן פרשתנו פותחת במצוות שמיטת הארץ בכדי להחזיר שפלות רוח וענווה בכך שנדע בשנת השמיטה שהשדות הם של בורא עולם ולא שלנו.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: המספר שבע הוא הקשר בין ההתחלה לסוף. פרשתנו פותחת במצוות שמיטת הארץ שחלה בשנה השביעית והפרשה מסתיימת בנושא יום השבת שחל ביום השביעי של השבוע.

3. רש"י פותח את הפרשה במילים "מה ענין שמיטה אצל הר סיני"? וכאן נשאלת השאלה מדוע במקומות אחרים בתורה שמוזכר בהם הר סיני רש"י אינו שואל שאלה דומה לזו?

תשובה: רש"י אומר בהמשך בשם מדרש תורת כהנים: מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולם (כל המצוות) נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני. ומכאן מובן שמצוות השמיטה שמורה לנו כאמור לעיל איך להתנהג בענווה ובשפלות רוח היא הכלל של קיום כל המצוות כמובא במסכת סוטה דף כ"א ע"ב: "אמר רבי יוחנן: אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשים עצמו כמי שאינו שנאמר (איוב כ"ח י"ב) והחכמה מאין תמצא ופירש רש"י: מי שעושי כאין בו תמצא החכמה.

אפתח לכם פתח כפתחו של אולם", דנקטו הלשון "מחט" דהיינו שיעשו מעשה מחט, ועל ידי זה יהא נחשב להם כאלו עשו הכל, כדן עבד.

אני ה' אלקיכם (כה, נה)

פרש רש"י: "כל המשעבדן מלמטה כאלו משעבדן מלמעלה".

המשך בעמוד הבא

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

מאמרותיו - המשך מעמוד קודם

ישראל את הפסח במועדו, וכתוב "יהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם".

לפי זה, כיוון שצריך שלושים יום לשאול ולדרוש, לכן נקבע על יום ארבעה עשר באייר, שהוא היום היותר מוקדם שיכול להיות - שלושים יום מפסח ראשון שאז ניתן הציווי.

טעם על פסח שני שנקבע על יום י"ד אייר, עיין בסדור יעב"ץ מה שגילו לו מן השמים על זה.

ואפשר לפרש לפי פשוטו, על פי מה שמובא במסכת פסחים (ו, א): "שואלין ודורשינן בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום, שהרי משה עומד בפסח ראשון ומזהיר על הפסח שני, שנאמר ויעשו בני

אפשר שיש רמז לכך, שעל ידי השעבוד מלמטה, הינו שעבוד הגוף בגשמיות, על ידי זה מטריד הנשמה מלעסק בתורה ומצוות בשמחה ובטוב לב, וזהו כאילו משעבדן מלמעלה.

וזה למד רש"י ממה שאמר הכתוב "אני ה' אלקיכם", שתמיד צריך להיות זה בזכרון שאנחנו עבדים לו יתברך, בלי שום טרדא מדברים אחרים.

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש - המשך מעמוד 1

ויתן אל לבו כי העושר והעניות - גלגל הוא שחוזר בעולם, ומהשם הוא, ויתננו לאשר ישר בעיניו כל זמן שירצה ולא יותר אפילו רגע, שגם כי יצבור כעפר כסף ויטמנהו בקרקע ויקנה קרקעות עד אין מספר וטובה הרבה יהיה לו, הכל יאבד ממנו יחד בחטאו להשי"ת, ואם יצדק תתקיים בו הטובה, כי כל מין במינו ידבק".

המקור בפרשה: "לא תרדה בו בפרך" (ויקרא כה, מג). "ואיזו היא עבודת פרך? פירושו חכמינו זכרונם לברכה - שהיא עבודה שאין לה קצבה, וכן עבודה שאין אדם צריך לה, אלא יעשנה כדי שלא יתבטל העבד, וכמו שאמרו זכרונם לברכה - שלא יאמר האדם: "עדור תחת הגפנים עד שאבוא", שהרי לא נתן לו קצבה, אלא יאמר לו: "עדור עד שעה פלונית", או "עד מקום פלוני". ואמרו גם כן בספרא: "שלא יאמר לו 'החם לי כוס זה', והוא אינו צריך לו, וכן כל כיוצא בזה... והכלל שלא נעבידהו זולת בהיות הצורך לנו לעשות המלאכה ההיא שנצוהו עליה". (ספר החינוך)

- היתה הארץ נותנת את הפירות המופקדים בידה, כמו שאומר הפסוק: "ונתנה הארץ פריה". אבל לפי שאמרתם - "מה נאכל", ולא היה לכם בטחון בי, ונעשיתם קטני אמונה - גרם הדבר שאצטרך לצוות על הברכה - "וצויתי את ברכתי".

דברים אלה אמורים בכל הנוגע לעניינים הגשמיים. ואולם בנוגע לעניינים הרוחניים, צריך האדם לדאוג על עתידו הרוחני, וכלשונו של החתם סופר על הפסוק דלעיל: "וכי תאמרו מה נאכל" - הכתוב מרמז על הצדיקים שדואגים ואומרים: מה נאכל לעולם הבא המכונה יום השביעי, הרי בידנו אין מעשה טוב אחד, הן לא נזרע ולא נאסף" מעשי העולם הבא. על זה הבטיח הכתוב שמי שאומר כך - בטוח הוא שיצוה ה' את ברכתו לו - "וצויתי את הברכה".

הוראה למעשה

אדם ראוי להיזהר הרבה בעניינים בני-ביתו, שלא לעבוד בהם בפרך,

עצה שאינה הוגנת לו (בכדי שתצמח ליועץ עצמו תועלת מכך). ואם תאמר מי יודע אם נתכוונתי לרעה, לכן נאמר: "ויראת מאלוקיך" היודע מחשבות - הוא יודע כל דבר המסור ללב (רש"י) נתן ללמוד שגם בשעה שהאדם מתנהג ב"עשה טוב" עליו לקיים את הפסוק "ויראת מאלוקיך", היינו שלא תהיה תפילתו אחד בפה ואחד בלב, וכמו שהנביא אומר: "בשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני", "כי מה לי סור מרע ומה לי ועשה טוב, הכל מצות המלך הקדוש יחיד ומיוחד ב"ה".

הוראה למעשה

האדם צריך לבטוח בבטחון מלא בקב"ה, היינו שלא לחקור מה עתיד להיות עמו, כמו שכתוב: "הולך תום ילך בטח" ובכך הוא יקיים את הפסוק - "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך" ואז יקיים בו הפסוק - "שומר מצוה לא ידע דבר רע".

המקור בפרשה: "וכי תאמרו מה נאכל וגו' וצויתני את ברכתי" (ויקרא כה, כ) - "אילו לא אמרתם מה נאכל

מסכת אבות - פירוש מהגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

כי יש שני דברים שמונעים את האדם מלזכור את הקדוש ברוך הוא, א' היא הגאווה, ב' היא התאוה. וזהו שדרש רבי עקיבא, וזכר את בארך, שיתכל שבא מטפה סרוחה וינצל מן הגאווה, וזכר את בורך, שיתכל שעתיד לילך למקום עפר רמה ותולעה וינצל מן התאוה, ועל ידי זה יכול להיות זכר את בוראך, זה מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

איתא במדרש רבה ויקרא י"ח (פיסקא א'): "שלושתן דרש רבי עקיבא מתוך פסוק אחד "זכור את בראך", בארך - זו לחה סרוחה, בורך - זו רמה ותולעה, בוראך - זה מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שעתיד לתן לפניו דין וחשבון".

אפשר לבאר שייכותם זה לזה שנדרשו מפסוק אחד,

פרק שלישי

משנה א.

עקביא בן מהללאל אומר, הסתכל בשלשה דברים, ואין אתה בא לידי עברה, דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון.

סיפור לשבת

דמעות שבקעו רקיעים...

מדבריו המתומצתים. יש שחשבו אותו ליהודי פשוט נקי כפיים ובר לבב, ואחרים, וביניהם בעיקר נשים צדקניות שבעיירה, בטוחות היו כי ר' שמעלקע הוא אחד מל"ו צדיקים שבדור. צדיק נסתר שעבודתו, עבודת ה' נעלה ונוראה, נעשית על ידו בהצנע ובהסתר.

ביום מן הימים יצא טיבו של ר' שמעלקע לשם ולתהילה ברחבי העיירה. אנשים סחו אודותיו בפליאה ובתמיהון, מנסים לעכל את פרטי המעשה.

ומעשה זה שהכל סחו אודותיו התרחש כדהלן:

יום אחד, בְּשֶׁבֶת ר' שמעלקע בכך הצורפות, מעיין בספר כהרגלו, קלטו אוזניו קולות בכי ואנחה. ההולכים ומתקרבים לעבר בית מלאכתו.

המשך בעמוד הבא

תכשיט זעיר מזהב או כסף וכדומה, ששווי מועט דמי תיקונו פחותים.

למרות שמיעט בדיבורים השתקפה החכמה בכל דיבור מדבריו המתומצתים

היה לו לר' שמעלקע די והותר פנאי בכך ששימש לו כבית מלאכה. ואת זמנו הפנוי ניצל ללמוד מעט משניות, עין יעקב וכדומה. בפתחו את ספר תהילים דומה היה לדג הצולל במים, קורא ואומר בחשק, בהתלהבות, במנגינה הבוקעת מעומק הלב, ובכוונת המוח המדמיעה את העיניים.

הכל בעיירה ידעו כי ר' שמעלקע הוא יהודי אמיתי, זך וישר, בעל יראת שמים, וגם יהודי פיקח. למרות שמיעט בדיבורים השתקפה החכמה בכל דיבור

פ עם אחת, בעת רצון, סיפר לנו סבא רבא את הסיפור הבא:

בעיירתנו, לפני שנות הזעם, התגורר יהודי תם וישר בשם שמעלקע. יש שקראו לו שמעלקע, סתם ככה, ויש שהוסיפו לפני שמו את התואר ר'. שמעלקע עסק לפרנסתו במלאכת הצורפות. מובן מאליו כי עשיר לא היה, כי עיירתנו, כשאר עיירות במזרח אירופה, לא הצטיינה בעושר. יהודים עמלו לפרנסתם במלאכות שונות, והפרוטה לא הייתה מצויה בכיס.

במלאכת הצורפות ודאי שלא הייתה שורה ברכה מרובה. מי שבאו לתקן חפצים שנצרכו לידי צורך, מועטים היו, ועל כן היה זרם הלקוחות דליל ביותר. טיפין טיפין, זעיר פה זעיר שם, מסרו לו לתיקון

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

שבזכותה ניצלו חיי האם הצעירה.

אם החולנית שהבריאה לא נלאה לספר לעוד ועוד שואלים ומתענינים היאך קרה הנס.

"ובכן" סיפרה מתנשפת כולה, מרימה עיניה בתודה השמימה, ולא נלאית להביט בבתה שהבריאה באורח פלאים, וכבר מטפלת באפרוחיה. "הרב הקדוש רבי שמעלקע, נרו יאיר לנצח נצחים, נתן בקבוקון עם תרופת פלא, והורה לטפטף שלוש טיפות מן השיקוי על פיסת סוכר. את הטיפות הראשונות נאלצו להלגימה בכח, כי כבר לא היתה חיות בשפתיה כדי לטעום מן המשקה, אבל מ'טיפול' ל'טיפול' הורגש היטב השינוי. החום שבער בקרבה החל לסגת, וטיפות זיעה ביצבו על מצחה. ביום השלישי כבר הכניסה את השיקוי לפיה ללא עזרה... ועשיו, השיר והשבח לבורא עולמים, כבר מתהלכת היא על רגליה..."

קהל המונים צבא על דלת הכוך של ר' שמעלקע. ה'מופת' היכה גלים. סקרנים רצו לשמוע את פרטי הנס מן ההתחלה, ממקור ראשון. אבל ר' שמעלקע נחבא אל הכלים, ולא יצא אל הצובאים על דלת בית המלאכה כדי לספר למתענינים דברים שחפצו לשמוע.

עברו ימים נוספים, והעיררה לא שקטה עדיין. איש לא ידע אל נכון מה היא התרופה שרקח ר' שמעלקע, ומדוע חוללה את הנס הגדול.

ובאחד הימים, כאשר ר' שמעלקע השכים קום ללכת לבית התפילה, ניגשו אליו כמה מן השוהים בבית ה' וביקשו ממנו הסבר. איך יצא בריש גלי וביצע 'מופת' של ממש...

ר' שמעלקע שביקש להתחמק מן המבטים הסקרניים שניתלו בו בציפיה, ביטל בתנועת יד את דברי סובביו. "אל תתלו בי את ה'מופת'" אמר.

"אבל בכל זאת, הרי נתת בקבוקון עם שיקוי עבור החולנית, מה היתה תרופה זו? מגן עדן הבאת אותה?" - שאל מאן דהו.

כשראה ר' שמעלקע כי לא ימלט מן הסקרנים, וה'מופת' ירדוף אחריו באשר ילך, החליט לגלות את ה'סוד':

"כאשר עמדה לפני היהודיה האומללה ובכתה לפני בדמעות שלישי, נקע לבי בקרבי. לאחר הפצרות רבות, וכשלא אבתה לזוז ממקומה, אמרתי לה לשוב לביתה ולשוב כעבור שלוש שעות.

"מה עשיתי באותן שעות? פתחתי ספר תהילים והחילותי לשפון את לבי ועיני על פרקי התהילים. אבל שלא כמו תמיד, לא נתתי לדמעות להספג בדפים, אלא אגרתי אותן בכלי זעיר. נזול זה הוריתי לתת לחולנית..."

"בטוח הייתי כי ישועה לא תאחר להגיע. כי דמעות היוצאות מלב קרוע ומורתח של יהודי בוקעות שערי שמים - - -

בעל המופת המקובל הא-לוקי סידנא בבא סאלי רבי ישראל אבוהצירא ז"ע"א בנו של הצדיק רבי מסעוד אבוהצירא שיום הלילא שלו יחול השבוע ביום שישי י"ב באייר

דבריו של ר' שמעלקע הרעיפו טל תחיה על נפשה הדואבת. היא הפסיקה לרגע את בכיה, ובקול צרוד ביקשה: "יחזור הרבי, במטו ממנו, על דבריו, דומני שלא שמעתי טוב..."

"לכי הביתה", חזר ר' שמעלקע "ושובי לאחר שלוש שעות".

סלע כבד שרביץ על לבה עד עתה, כמו התפוגג. לאחר ששמעה את דבריו שנית, התעוררה תקווה בלבה כי עומדת היא לקראת ישועה. היא מיהרה לעזוב את בית המלאכה ולשוב לביתה.

הוא הורה לטפטף מן הנוזל על פיסת סוכר, שלוש טיפות, ולהגיש לפיה של החולה

שלוש שעות חלפו עליה כמו שלוש שנים... וכבר התייצבה היהודיה לפני דלת הכוך של ר' שמעלקע. לבה הלם בפראות וידיה רטטו מתוך התרגשות בלתי נשלטת.

בצאתה מביתה היה מצב החולנית חמור מאד, אף על פי כן בטח לבה כי השי"ת יעזור והיא תשוב לאיתנה בזכותו של אותו צדיק נסתר.

להפתעתה מסר לה ר' שמעלקע בקבוקון קטנטן מלא בנוזל שקוף. הוא הורה לטפטף מן הנוזל על פיסת סוכר, שלוש טיפות, ולהגיש לפיה של החולה כל שלוש שעות.

"ברוך אתכם השי"ת בבריאות טובה לאורך ימים" אמרה היהודיה בלב רוגש. בזהירות יתרה אחזה בבקבוקון, שלא ישבר חלילה בדרך, היא חשה כמי שנענה כבר בישועה ומיהרה הביתה.

ר' שמעלקע שביקש להתחמק מן המבטים הסקרניים שניתלו בו בציפיה, ביטל בתנועת יד את דברי סובביו. "אל תתלו בי את ה'מופת'"

הסערה שפרצה בעיירה לא שקטה ימים רבים. אנשים סחו בפליאה על המעשה של כמעט תחיית המתים. על תרופת הפלאים של ר' שמעלקע

עד שהספיק ר' שמעלקע לתהות על הקולות, נפערה הדלת העקומה של הכוך, ופנימה התפרצה יהודיה אחת מתושבי העיררה. פוכרת ידיים עמדה לפני ר' שמעלקע, מתנשפת בקולניות, הדיבור קשה עליה ורק בכי מקוטע פורץ מגרונה מלווה באנחות קולניות.

ר' שמעלקע חש רחמים גדולים ההומים בלבו על היהודיה העלובה. הוא המתין בסבלנות שזו תתאווש ותפתח פיה לספר מה בקשתה.

בתה, אם לחמישה ילדים קטנים, שוכבת על ערש דוי, רחמנא לצלן

היהודיה ניסתה בין אנחה ליבבה להגיע לכדי דיבור עד שהצליחה למלט מפיה כמה מילים שעדיין לא הבחירו את המועקה שבלבה.

"רבי שמעלקע!" - זעקה מקירות לבה, "רק אתה תוכל להושיע, בעזרת השם יתברך..."

ר' שמעלקע המתין שתבהיר את דבריה, והיהודיה אכן החלה לדבר בין יבבה ליבבה: בתה, אם לחמישה ילדים קטנים, שוכבת על ערש דוי, רחמנא לצלן, כבר כמה ימים שהיא קודחת בחום גבוה, וארוכה אינה עולה למחלתה. לא רק את ה'פעלדשער' הזעיקו אליה, גם רופא מלומד אחד, ואחר כך רופאים נוספים, ואין אחד מהם יודע לומר מה מצבה של החולנית, ואפילו שרשמו כמה 'רעצעפטים' לא הועילו אלו במאומה. החום, לא עליכם, מטפס וכבר כמעט אין נשימה באפה...

"רבי שמעלקע" - סיימה האם הבוכיה, "לא אזוז מכאן עד אשר תבטיחו ישועה לבתי!"

עיניו הטובות של ר' שמעלקע התכסו בדוק של עצבות. אף על פי כן, פנה אל האם המיוסרת ואמר: "אל לך לבטוח בי. אינני יכול להושיע. רק הקב"ה יכול להביא מזור ותרופה לחולנית".

"לא אלך מפה עד שתבטיחו לי ישועה, איני יכולה לשוב הביתה בידיים ריקניות..." - זעקה היהודיה.

לבו של ר' שמעלקע חישב להשבר נוכח צערה של בת ישראל. "חפץ אני מאד לסייע" אמר בכאב "אך אין ביכולתי לעשות מאומה".

אבל האם המיוסרת לא רצתה לשמוע את דבריו. היא האמינה בכל לבה כי בכוחו של צדיק נסתר זה לפעול ישועות אצל השי"ת.

"הקב"ה שומע קול תפילה של כל יהודי. תתחנני לפניו כפי שאת מתחננת פה, אולי יש תקווה". - הוסיף ר' שמעלקע לדבר על לבה.

אבל האמא האומללה לא הקשיבה. שקועה הייתה ביגונה, ובכיה לא פסק לרגע.

ר' שמעלקע לא יכול יותר לעמוד מול הנפש היהודית המתיסרת, ולפתע אמר: "לכי הביתה, וחזרי הנה כעבור שלוש שעות". - אמר ולא הוסיף דבר.

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנוזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת אבי ר' ישראל יוסף משה בן ר' אהרן מנדל ז"ל לעילוי נשמת חמי רבי יעקב טובול בין עישה ז"ל ואשתו חמותי מרת פריחה בת מסעודה ז"ל

פרשת בהר

גדלים בה ספחים ועשבים], כיצד תשבות בעבורם? משום כך ציוותה התורה שגם בשנת היובל תשבות האדמה, ובשנת היובל יש 364 ימים, בדיוק כנגד אותן השבתות שבשבעת שנות השמיטה שבהן האדמה לא שבתה...

"שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר פרמך ואספת את תבואתה" (כה, ג).

פסוק זה טעון ביאור: מדוע נכפלו תיבות "שש שנים", לכאורה היה ניתן לכתוב "שש שנים תזרע שדך ותזמור כרמך"? ואף סוף הפסוק - "ואספת את תבואתה" - אינו מובן, שאם תיבת "תבואתה" ממשיכה את שלפניה - "ושש שנים תזמור כרמך", היה צריך לכתוב 'תבואתו', שכן כרם הוא לשון זכר. ואם היא חוזרת על "שש שנים תזרע שדך", מדוע א"כ לא נכתבה מיד לאחר תיבות אלו?

ביאר ה'פנים יפות': הנה הבדל יש בין **תבואת השדה** הגדלה בשנה השישית - שבה הולכים אחר שליש גידולה, שאם עברה שליש גידולה אין צריך לנהוג בה דיני שביעית, לבין **פירות האילן** הגדלים בשישית - שבהם הולכים אחר חניטתם, שאם חנטו בשישית אין נוהג בהם דין שביעית (ר"ה ג).
עתה יובן הפסוק להפליא, שכן הפסוק מדבר על הדינים החלוקים הקשורים לשנה השישית: **"שש שנים תזרע שדך"** - תבואת השדות שהולכים בה אחר שליש הגידול, **"ושש שנים תזמור כרמך"** - שדינו שונה מן התבואה, שהולכים בו אחר החניטה. **"ואספת את תבואתה"** של השנה השישית, כל דבר כפי דינו...

"והיתה שבת הארץ לכם לאכלה. ולבהמתך ולחיה אשר בארצה תהיה כל תבואתה לאכל" (כה, ז-ו).

צריך להבין, הלא חז"ל דרשו (ברכות מ). "אסור לאדם שיאכל קודם שיתן מאכל לבהמתו, שנאמר 'ונתתי עשב בשדך לבהמתך - ואכלת ושבעת', ומדוע איפוא נאמר כאן "לכם לאכלה" ורק אח"כ "ולבהמתך ולחיה"?
אלא שכתבו הפוסקים שאיסור אכילת האדם קודם בהמתו הוא רק באופן שיש לבהמה מאכל בפני עצמו ולאדם יש מאכל בפני עצמו, שאז מוטל עליו להאכיל את בהמתו בתחילה. אך האדם אינו מחויב להאכיל את בהמתו במאכל של האדם קודם שהוא עצמו יאכל.

והנה לגבי פירות שביעית פסק הרמב"ם (פ"ה משמיטה ויובל ה"ה) "פירות המיוחדין למאכל אדם אין מאכילין אותן לבהמה לחיה ולעופות. הלכה הבהמה מאליה לתחת התאנה [מאכל אדם] ואכלה - אין מחייבין אותו להחזירה, שנאמר 'ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכול'."
כעת יובן הפסוק היטב: כיון שהפסוק מדבר על בהמה שהלכה לאכול מאכל אדם, הרי באופן זה אין האדם מחויב להקדים אכילתה לאכילתו, ולכן נכתב **"לכם לאכלה"** ורק אחר כך **"ולבהמתך ולחיה"**...

"פי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים" (כה, נה).

יש לדקדק, מה פשר כפל לשון הפסוק: "כי לי בני ישראל עבדים", ושוב חוזר הכתוב ואומר: "עבדי הם"?

פירש גאון עוזינו החיד"א: על הפסוק (דברים כד, יח) "וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך ה' אלקיך משם" אמרו חז"ל (רש"י ס"ט): "על מנת כן פדיתך לשמור חוקותי". וכוונתם על פי דברי הגמרא במסכת גיטין (לז): האומרת שהפודה עבד, אם כוונתו לפדותו לשם עבדות, הרי העבד משועבד לפודה. לכן אומר השי"ת כי הוא פדה אותנו מארץ מצרים לשם עבדות, כדי שנשתעבד לו יתברך. אמנם כל זה נאמר רק אם פודה את העבד בתוך זמן שעבודו, אבל אם כבר הגיע זמנו לצאת - אין הוא יכול לפדותו לשם עבדות. לכן אומר השי"ת: **"כי לי בני ישראל עבדים"**, ומדוע **"עבדי הם"**, כי **"אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים"** בתוך זמן שיעבודם.

"וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר וגו'. פי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה" (כה, א).

מבאר רש"י (ומקורו מהתורה כהנים): "מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות נאמרו מסיני? אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני". ועדיין צריך ביאור, מדוע דוקא לגבי מצות שמיטה גילה לנו הכתוב לימוד זה?

פנינה נפלאה על כך, נמצאה בכתב יד תלמיד הגאון בעל ה'חתם סופר' מפר" שבורג, כפי ששמע מרבו:

מצינו בגמרא בבבא מציעא (ע"א, עה): 'בא וראה סמיות עיניהם של מלוי בריבית: אדם קורא לחברו רשע יורד עימו לחייו. והם מביאין עדים ולבלר וקולמוס ודין, וכותבין וחותמין: פלוני זה כפר באלוקי ישראל וכו', ולא עוד אלא שמשמיים משה רבינו חכם ותורתו אמת, ואמרים אילו היה יודע משה רבינו שיהא ריווח בדבר - לא היה כותבו, ופירש רש"י: 'משה חכם - לישראל מעליא נקט', דהיינו: שכוונתם להיפך.

אולם תלמיד ה'חתם סופר' ביאר בשם רבו באופן אחר: שהרי האפיקורסים שכופרים בתורה, אומרים שה' לא דיבר עם משה, אלא הוא בעצמו המציאם וכל הניסים שנעשו, הם על פי אצטגנינות וכישופים וחכמת הטבע, ומכיוון שיש בתורתנו הקדושה חכמה נפלאה בכל המשפטים - הם טוענים שמה שהיה בקי בכל הטבעים, והיה יודע שהחזיר הוא חומר עכור שמזיק לבריאות - ולכן אסרו... ולפי טעותם, צריך היה משה להיות חכם בכל חכמות העולם. אך לא כך האמת, ומה שאנו קוראים "תורת משה", אין הכוונה שיש למשה חלק בה יותר מכל אחד מישראל, אלא שהוא היה שליח ה', אבל באמת אין לו בה שום חלק יותר מהקטן שבישראל (א.ה. ע' נדרים לה. ויל"ע), ובעינינו לא היה משה חכם יותר, כי התורה היא חכמתו של הקב"ה ולא חכמת משה.

והנה כתב הרמב"ן (לא מצאתי מקומו, המלקט), שבימינו לא היה הדבר מצוי שילווה איש כסף בריבית, כי לא היו משתכרין במטלטלין לסחור כמעשינו עתה. וזו הכוונה שהמלווין בריבית עושים את משה חכם, לפי שאינם מאמינים שהתורה היא מה' יתברך, אלא משה אמרה מדעתו, וא"כ עושים אותו חכם גדול כ"כ שיוכל להמציא מדעתו דבר שלא נהג כלל בימינו! ובאומרו ש'תורתו אמת', שכוונתם שהיא תורת משה, ולא רוח ה' דיבר בו, ואמנם הם מוסיפים לטעון, אילו היה יודע שיש ריווח בדבר - לא היה כותבו, שכן בזמנו לא היה נוהג דבר זה, ועל כן אסרו, אך הוא לא ראה מה שהתחדש בעתיד, ואילו היה יודע שכאשר ינהג דבר זה יהיה בו ריווח - לא היה כותבו. עד כאן טענתם השיקרית של המלוי בריבית.

אמנם, באמת יש ראייה ברורה שתורה מן השמיים - **מן השמיטה!** שאמר משה (הלן כא) "ועשת את התבואה לשלוש השנים", ואיך היה יכול להבטיח כן? ומה יעשה אם יימצא בדאי ושקרן? והלא ראינו (עיי' סמ"ט, ח"מ ס"י טז), שחכמים לא רצו לעשות יובל בסוריא - לפי שלא היו בטוחים שגם באוצרותיהם תחול הברכה, כי רק הבורא יתברך יכול להבטיח זאת בשכר מצוותיו, ובהבטחה זו שכתבה תורתנו הקדושה - ראייה שמן השמיים היא! ולכן רצו הכופרים הללו לעקור שמיטה מן התורה, כי אם ישראל שומרים שמיטה - הכל יודעים שתורה מן השמיים.

לכן רמזו חז"ל באומרו, כשם ששמיטה נאמרו כללותיה ופרטותיה מסיני, דהיינו שכך מוכיחה הבטחת הברכה לשומרי השמיטה - אף כל התורה נאמרו כללותיה ופרטותיה מסיני.

"ושבתה הארץ שבת לה" (כה, ב).

נראה לבאר, שהטעם של שנת השמיטה היא שתשבות האדמה זמן שהוא כנגד כל השבתות שבהם לא נחה, שהרי הפירות גדלים אף בשבת. וזהו "ושבתה הארץ - שבת לה", הארץ שובתת מפני ה"שבת לה".

וכך הוא החשבון: בכל שנה (לפי ימות החמה) יש 364 ימים, ובהם יש 52 שבתות. חמשים ושתיים (שבתות) כפול שבע (שנים), הרי 364 שבתות, אשר בגללם האדמה צריכה לשבות מספר ימים זהה - 364 ימים של שנת שמיטה! אמנם מאחר ובשנת השמיטה עצמה האדמה לא שובתת בשבתות [שהרי

לפניכם סיפור מיוחד ולקח נפלא בציוד:

לפני כמה שבועות הוצרכתי לנסוע לאירופה לרגל עסקי. בשבת קודש שהייתי בפראג במלון 'קינג דיויד' הכשר למהדרין. מלון זה נמצא בסמיכות לרובע היהודי העתיק שמתנוסס בו לתפארה עד עצם היום הזה בית הכנסת עתיק הנודע בשם 'אלטנוישול'. בית כנסת זה הוא הוותיק ביותר באירופה שמתקיימות בו עדיין תפילות כסדרן, ופלי המסורת עוד התפלה בו המהר"ל מפראג.

בכל פעם שאני שווה בפראג אני משתדל להתפלל לכל הפחות תפילה אחת בבית כנסת זה. הוד הקדומים השורה עליו והכתובות העתיקות המעטרות את קירותיו הגבוהים והמרשימים מעבירים בי תמיד רטט של התרגשות ויראה, בבחינת "מה נורא המקום הזה", והתפילה בו בוקעת ממעמקי ליבי.

כמי שנושא ה'אמן' קרוב לליבו, אציין במיוחד את הכתובת המופיעה על הקיר המערבי של בית הכנסת: גה"א-י"מ. כתובת זו הנראית כצופן סתרים היא למעשה ראשי התיבות של מאמרם הנודע של חכמינו זכרונם לברכה (ברכות גג): "גדול העונה אמן יותר מן המברך".

התכוונתי לשוב לארץ בליל ראשון בטיסה היוצאת מפראג לישראל. בצוק העיתים היה עלי להקדים ולצאת במוצאי השבת מבית המלון למתחם השוכן במרחק כמה דקות הליכה, כדי לבצע 'בדיקות קורונה' לפני הטיסה כנדרש. התכוונתי גם לרכוש דבר מה בחנות גדולה ומפורסמת השוכנת בסמוך למתחם ושייכת לאחת מרשתות הענק הפועלות באירופה. התלבטתי האם להיבדק תחילה או לגשת לחנות, ולבסוף החלטתי להקדים את הבדיקה לקניה.

בסיים הקנייה הוצאתי את המעטפה שבה החזקתי את כספי, שילמתי, ואחר צעדתי חזרה למלון.

בבואי למלון חשכו עיניי, נחרדתי לגלות כי המעטפה היקרה אינה ברשותי. מלבד ההפסד העצום הכרוך באבדן סכום הכסף שהיה במעטפה, הוטרתתי והצטערתי מעצם העובדה שנותרתי על אדמת ניכר ללא פרוטה לפורטה.

'כיצד אשלם מחר על השהות במלון ועל ההוצאות שעלי להוציא עד למועד הטיסה?' הרהרתי לעצמי בעוגמה.

בשעת לילה מאוחרת זו כבר הייתה החנות סגורה, והרחובות חשוכים. כיון שלא הייתה לי כל דרך לדעת היכן נפלה המעטפה- האם בדרך למלון או שמה בחנות, ואולי בכלל נשלפה מכיסי בידי כייס מומחה- לא ראיתי כל עניין לסוב על עקבותיי בשעת לילה מאוחרת זו.

ככל שידעתי לא היה רשום על המעטפה כל פרט מזהה שיכול היה להעיד כי אני הוא בעליה, ומשכך לא ראיתי סיכוי שהמעטפה תושב אי פעם לידי. כיהודי מאמין קיבלתי דין שמים באהבה, ולאחר 'קריאת שמע שעל המיטה' פנית לישון כשבליבי תקוה לטוב.

למחרת בבוקר, בעודי יורד לתפילת שחרית בבית הכנסת שבמלון, התלבטתי ביני לבין עצמי עד כמה מתאים שאבקש בתפילתי שהכסף ישוב אלי. האם יתכן שיושב סכום כה גדול במזומן ללא כל פרט מזהה ולאחר שעות כה רבות שחלפו מאז שאבד? התפילה שיושב אלי נראתה לי כתפילת שווא... לבסוף החלטתי להתפלל בפשטות, שימציאו לי משמים רווח וזוהלה.

את ברכות השחר אמרתי בחברותא כהרגלי. בברכת 'המכין מצעדי גבר' כיוונתי גם לבקשה מיוחדת שיכין ה' את צעדי היום לטובה ולברכה. בפרט כיוונתי לכך בעניית 'אמן' על ברכת שותפי, שלא עדיין הייתי נתון תחת הרושם של מאמר חכמים החקוק על קיר בית הכנסת העתיק הסמוך: "גדול העונה אמן יותר מן המברך".

לאחר שסעדתי ששחרית במלון, הפצירה בי נוות ביתי שאגש לתפילת שבה ערכנו אמש את הקנייה ואשאל את מנהלי המקום האם מצאו את המעטפה האבודה. כאמור, לא חשבתי שיש סיכוי שישבו לי את מעטפתי, ומלבד זאת הייתי בטוח שהמעטפה אבדה בדרך או נגנבה בידי נוכל מזדמן. למרות זאת, אמרתי בליבי כי אגש למקום ואקיים בכך את חובת ההשתדלות.

כאשר הגעתי לחנות שהמתה אדם, התקשיתי מאוד למצוא עובד שהסכים לשמוע את אשר בפי. גם לאחר שמצאתי עובד שכזה, בקושי הצלחתי להסביר לו שאיבדתי ארנק. כשהבין לבסוף, ביקש ממני הלה להמתין עד שישאל את אחראי הביטחון. כמה רגעים לאחר מכן הוא שב למקום בליווי אחראי הביטחון.

התפלאתי כאשר האחראי שאלני לשמי, שהלוא ידעתי כי שמי לא רשום על המעטפה. השבתי לו, ואז הופתעתי עוד יותר כאשר דרש שאציג לפניו את דרכוני. הצגתי בפניו את הדרכון, והוא עיין בכתוב בו. לאחר מכן הגיש לי ללא אומר ודברים את המעטפה האבודה. נטלתי אותה מידי בידיים רועדות והודיתי לו מקרב ליבי.

מיהרתי לשוב למלון כשליבי מתרונן בהודאה. רק כשהגעתי לחדרי שבמלון ובחנתי לעומק את תכולת המעטפה, הבנתי כיצד ידע אחראי הביטחון כי אני הוא בעל המעטפה. בתוך המעטפה היה מונח דף רשמי שעליו היה רשום שמי ולצידו קוד הבדיקה שרק באמצעותו ניתן לקבל את התוצאה השלילית שתאפשר לי לעלות למטוס. מבלי משים הנחתי אותו במעטפת הכסף, ובכך הקדים לי ה' רפואה למכה.

רק עתה הבנתי כי בברכת 'המכין מצעדי גבר' שברכתי הבורא הייתי צריך גם להודות לקדוש ברוך הוא על שהכין צעדיי, שאצמד לבדיקה לפני שאצמד לחנות, כך שכאשר אבדה לי המעטפה כבר היה בתוכה סימן הזיהוי שהיה דרוש כדי שהמעטפה תושב לרשותי.

למחרת בבוקר בשובי לארץ הודיתי על כך בהתרגשות רבה. אולם הלקח שלמדתי מכך ייחקק בליבי לנצח. מי יודע כמה פעמים מכין הקדוש ברוך הוא את צעדינו לטובתנו מבלי שאנו יודעים אף להודות על כך. כמה פעמים "גבר עלינו חסדו" ואיננו שמים לב...

(מאת הספר החדש 102 סיפורים - מאת ר' צבי נקר)

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

מאצרותיו של הרב ישראל דנרוביץ שליט"א מח"ס 'הנחמדים מזהב', ערך

בְּמַעֲרוֹת צוּרִים שְׁעֻמָּדָת? - כמה מערות?

באותה שעה שהתקיימה הפגישה ההיסטורית בין רבינו החזון איש זצ"ל לבין הרה"ק רבי יואל מסאטמר זצ"ל, יושב היה על אדן חלון הבית אחד משומעי לקחו המובהקים של החזון איש, בחבור דוב ויין, תלמיד ישיבת פוניבז' ומי שלימים נודע בשערי גאון ומרביץ תורה בישיבת 'נוה ארץ' בבאר יעקב. בחבור הטה אוזן קשבת לזו השיח שהתנהל בביקור המעניין והוא זה שסיפר את פרטי פרטיו.

למרבה הפלא, כשהרבי מסאטמאר פתח והחל להציע דיון למדני בסוגיית הלכות שנת השמיטה, הרי שהחזון איש לא הגיב לו מאומה. פנה הרבי מסאטמאר להגאון בעל 'שבט הלוי' שאף הוא היה נוכח שם ושאל אותו, האם הוא מבין את מה שאומרים כאן. נענה בעל 'שבט הלוי' ואמר לרבי, שבעניין זה כך היא שיטת החזון איש ובנקודה זו החזון איש סובר כך וכך. לשמע תשובתו החכמה של בעל 'שבט הלוי' חיך החזון איש...

באי ביתו של החזון איש הסבירו, שבשל השעה המאוחרת שבה התקיימה השיחה, לאחר צתות הלילה, סבור היה החזון איש, שרגיל היה לקום לתפילת וותיקין. שאין הזמן מוכשר וראוי לשיחות למדניות, אולם בכל הקשור לענייני השעה ולנושאים השקפתיים ענה החזון איש דבר דבור על אופנו (מעשה איש ח"ב עמ' רכא).

אחד מהדברים עליהם בחר החזון איש להגיב לדברי הרבי מסאטמאר היה כשהרבי הציע לפניו את דברי רבינו הרמב"ם בהלכות דעות (פ"ו ה"א): "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחביריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחושך כדי שלא ילמוד ממעשיהם, הוא שלמה אומר 'הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע', ואומר 'ארשי האיש' וגו', וכן אם היה במדינה שמנהגותיה רעים ואין אנשיה הולכים בדרך ישרה ילך למקום שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים, ואם היו כל המדינות שהוא יודעם ושומע שמועתן נוהגים בדרך לא טובה כמו זמנינו, או שאינו יכול ללכת למדינה שמנהגותיה טובים מפני הגיטות או מפני החוליי ישב לבדו יחידי כענין שנאמר ישב בדד וידום, ואם היו רעים וחטאים שאין מניחים אותו לישוב במדינה אלא אם כן תערב עמהו ונוהג

במנהגם הרע יצא למערות ולחוחים ולמדברות, ואל ינהיג עצמו בדרך חטאים כענין שנאמר מי יתנני במדבר מלון אורחים".

תהה הרבי ושאל: כיצד נקיים בימים אלו את החובה המוטלת עלינו לברוח מישוב שמנהגותיו רעים ואנשי חטאים 'למערות ולמדבריות'? נענה החזון איש ואמר ברגש רב: הישיבות הקדושות הן הן המערות והמדבריות של דורינו! (פאר הדור ח"ב עמ' קיא).

עם רעיון זה שהגיד החזון איש ניתן לפרש את הגירסא הרווחת של הזמר 'בר יוחאי' מיסודו של המקובל רבי שמעון לביא, שם נאמר על רבי שמעון בר יוחאי: "בְּמַעֲרוֹת צוּרִים שְׁעֻמָּדָת, שֶׁם קִנְיַת הוֹדֵךְ וְהַדְרֵךְ", מערות בלשון רבים, וכבר הקשו המפרשים: הלוא רבי שמעון בר יוחאי לא התחבא אלא במערה אחת ולא בכמה מערות, כפי שהגמרא מספרת בפרוטרוט (שבת לג:), ומהיכי תיתי לומר שהיה במערות ולא במערה אחת.

[ואם כי אכן מטבע לשון זו, בלשון רבים, מבוססת על לשון הפסוק בספר ישעיה, ב' ט, אף עדיין לא היה ראוי להשתמש במטבע לשון זו אם היא אינה מדויקת כאן. ויש שפירשו, שבשל כך שיצא מהמקום וחזר לשנה נוספת, הרי זה נחשב כשתי מערות, וזה דוחק. יש גם שטוענים כי אכן רשב"י היה בשתי מערות, ב'מערתא דלוד' ובפקיעין, וצריך עיון. וראה בספר 'ביאור השיר בר יוחאי' שהביא בשם הראי"ל, שהמערה אשר ישב בה משה רבינו וזכה לאור העליון אותה המערה בעצמה ישב בה רשב"י וגילה בה סודות התורה וזכה לאור העליון, וזהו 'במערות צורים'].

ולפי האמור זה עתה, שאף מקומות התורה נחשבים 'למערות' כדברי הרמב"ם והחזון איש, אכן רבי שמעון בר יוחאי היה בשתי מערות! שהרי הגמרא שם מספרת שבתחילה התחבא רבי שמעון בר יוחאי בתוך בית המדרש, ורק לאחר מכן, כשחשש שמה מקום מחבואו יתגלה, עזב את בית המדרש והתחבא במערה, ואם בוודאי שניתן לומר 'במערות' לשון רבים: המערה הראשונה היא בית המדרש והמערה השניה היא המערה כפשוטם של דברים.

העלון מוקדש לע"מ מ"ה קדושי אסון מידון התשפ"א. ת.צ.ב.ה.

אַלְדָּנוֹת

לְעִלְמָנוּ עֲבֹת

פְּרָשַׁת בְּהַר

בס"ד, א"י, ק"ה

שְׁנַיִם חֲשָׁב לְקִנּוֹת סְחוּרָה וְלַעֲסֵק בְּמִסְחָר. בְּשׁוּבוֹ לְבֵיתוֹ הִחְלִיף אֶת כָּל כֶּסְפוֹ בְּמִטְבְּעוֹת זָהָב, י"א צְרוּרוֹת וּמִטְבֵּעַ אַחַת שֶׁל נְחֹשֶׁת, וְצָרַר אוֹתָהּ גַם עִם מִטְבְּעוֹת הַזָּהָב. בְּדֶרֶךְ לְבֵיתוֹ לֹא הוֹצִיא כְּלוּם מִכֶּסְפוֹ וְאָכַל מִשָּׁל אַחֲרָיִם, כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַחֲסִיר מִהֶסֶף שְׂאֵסֶף. בְּיוֹם שֵׁשִׁי לַפְּנוֹת עֶרֶב, הִגִּיעַ לְכַפֵּר אֶחָד. וּמֵאַחֵר וְנוֹתְרוּ לוֹ עוֹד עֶשְׂרִים מִלִּין בְּעֶרְךָ עַד הִגִּיעוּ לַעִיר, הִצְטַעַר מְאֹד, כִּי אֵלּוּ הָיָה בְּעִיר הָיָה מוֹצֵא אִישׁ מִהֵימָן לְהַפְקִיד אֶצְלוֹ אֶת הַמָּמוֹן, וּפְהָ בְּכַפֵּר מְכָרָח הוּא לְהַפְקִיד אֶת כֶּסְפוֹ אֶצְלֵ הַמוֹכֵסֶן, וְאוֹלֵי הוּא אֵינּוּ אָדָם יִשְׂרָאֵל. אֲךָ יַעֲן כִּי פָּנָה יוֹם נְאֻלֶּךְ לַשַּׁבָּת בְּכַפֵּר. עִם הַתְּקָרֵב הָיָה נְבוּךְ בְּהִסּוּסוֹ כִּי לֹא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת, אִם לְהַפְקִיד אֶצְלֵ הַמוֹכֵסֶן כְּדֵי שֶׁלֹּא לְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת, אוֹ יִשָּׂא אֶת הַכֶּסֶף אֶצְלוֹ. כְּשֶׁהִדְלִיקָה אֶשֶׁת הַמוֹכֵסֶן נְרוֹת שֶׁל שַׁבָּת נִתְעוֹרְרָה בּוֹ יִרְאֵת הַשַּׁבָּת, מָסַר אֶת הַכֶּסֶף לְמוֹכֵסֶן, אֲךָ לְבוֹ עֲדִין לֹא הָיָה שָׁלֵם עִמוֹ, בְּחִשְׁשׁוֹ שָׂמָא לֹא יִחְזִיר לוֹ הַמוֹכֵסֶן אֶת כֶּסְפוֹ. בְּמִשְׁךָ כָּל הַשַּׁבָּת הִתְהַלֵּךְ עֲצוּב וְשִׁבּוּר, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לֶאֱכֹל וְלֹא לְהִתְפַּלֵּל, וַיְהִי כְּמִטְרָף בְּדַעְתּוֹ. הַמוֹכֵסֶן הֵבִין לְמַחְשַׁבְתּוֹ וְדֹאגָתּוֹ, וְלָכֵן זָרַז אֶת עֲצָמוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, נִגַּשׁ אֵלָיו וְאָמַר לוֹ: הֵא לָכֶם כֶּסֶפְכֶם. מִשֵּׁשׁ הָאִישׁ בְּכִיסוֹ לְדַעַת אִם יִחְזִיר לוֹ אֶת כָּל כֶּסְפוֹ, וַיִּמְצָא הַכָּל כְּאִשֶּׁר מָסַר לוֹ. אַחֵר כִּךָ נִזְכַּר בְּמִטְבֵּעַ הַנְּחֹשֶׁת. מִשֵּׁשׁ לְרֵאוֹת אִם גַּם הִיא הַחֲזֵרָה לוֹ, וְכִאֲשֶׁר מִצָּאָה שְׂמַח שְׂמַחָה גְדוֹלָה. כֵּן, פָּנָה הַמַּגִּיד וְאָמַר: עֵתָה נִרְאָה עַד כְּמָה גְדוֹלָה סְכּוּלוֹתוֹ וְטַפְשׁוֹתוֹ, שְׂחַפְשׁוֹ אַחֵר מִטְבֵּעַ הַנְּחֹשֶׁת, כִּי אַחֵר שָׂרָאָה שֶׁחֲזִיר לוֹ אֶת כָּל מִטְבְּעוֹת הַזָּהָב, לֹא הָיָה לוֹ לְהִרְהַר עוֹד עַל מִטְבֵּעַ הַנְּחֹשֶׁת, וְכִי בְמָה

מִשָּׁל לְמִטְבֵּעַ נְחֹשֶׁת
פַּעַם אַחַת שָׁבוּ לְבֵיתָם חֲסִידִים לּוֹמְדִים, שֶׁשָּׁבְתוּ אֶצְלֵ רַבִּם הַרְה"ק רַבֵּי מְרַדְכֵי מִטְשֶׁעֶרְנוּבִיל זִיע"א. יַחַד אִתָּם נִסַּע גַּם מוֹיֶשֶׁן אֶחָד עִם הָאָרֶץ. בְּדֶרֶךְ שָׁנְנוּ הַחֲסִידִים אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁשָּׁמְעוּ מִפִּי רַבִּם בְּשַׁבָּת. נִעְנָה אֶחָד מִן הַחֲבוּרָה וְאָמַר: מְכַל נְסִיעוֹתַי לְרַבְנֵנוּ עַד כֹּה, לֹא נִהְיִיתִי כְּמוֹ עֵתָה, כִּי דְבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁשָּׁמְעֵנוּ בְּפַעַם זֹאת הֵם רַמִּים וְעַמְקִים, לֹא שֶׁמִּעַתָּה אֲנִי מַעֲוֹלָם. וְכָל הַחֲסִידִים הִשִּׁיבוּ בְּהִסְפָּמָה לְדְבָרֵי אֱלֹהֵי. נִתְרַגַּשׁ הַמוֹכֵסֶן וְאָמַר: גַּם אֲנִי לֹא נִהְיִיתִי מִעוּדֵי מְנִסִּיעוֹתַי לְרַבְנֵנוּ כְּמוֹ בְּפַעַם הַזֹּאת. הִתְפַּלְאוּ הַחֲבָרִים וְאָמְרוּ: הֲלֹא אִתָּה אִישׁ פְּשׁוּט, וְאֵינְךָ מֵבִין בְּדְבָרֵי תּוֹרָה, וּמָה מִצָּאת הַפַּעַם יוֹתֵר. סִפֵּר לָהֶם הַמוֹכֵסֶן: בְּבֹאֵי לְקַבֵּל בְּרַפְת פְּרֻדָּה מִרַבְנֵנוּ, שְׂאֵלְנִי אִיךָ מִתְנַהֵג אִתָּה בְּבֵיתָךְ. עֲנִיתִי: מַה זֶה שְׂאֵלָה, מִתְנַהֵג אֲנִי כְּכָל בְּנֵי גִילִי. אָמַר לִי: חֲפִץ אֲנִי לְדַעַת אֶת סֵדֵר יוֹמָךְ. וְסִפַּרְתִּי לוֹ: בְּקוּמֵי מִשְׁנַתִּי אֲנִי נוֹטֵל אֶת יָדַי וּמִתְלַבֵּשׁ, וּמִיָּד אֲנִי מְסוּבֵב בְּכַפֵּר לְקִנּוֹת מִהַנְּכָרִים סְחוּרוֹת שׁוֹנוֹת, תְּבוּאָה, עוֹרוֹת וְכִדּוּמָה. וְכִשְׂאֵנִי גּוֹמֵר אֶת עֶסְקִי, אֲנִי שָׁב לְבֵיתִי, רוּחֶץ פְּנֵי וַיְדִי, מְבָרֵךְ בְּרַפְת הַתּוֹרָה וּמִתְפַּלֵּל. אָמַר לִי הַרְבֵּה הַקְּדוּשָׁה: לֹא טוֹב הַדְּבָר שֶׁמִּקְדִּים אִתָּה אֶת עֶסְקִיךָ לְתַפְלָתָךְ, הֲרֵי הַתְּפִלָּה קוֹדֶמֶת לְכָל הָעֶסְקִים. וְהַשַּׁבָּתִי: דֶּרֶךְ הַנְּכָרִים לְצֵאת בְּבִקּוֹר כָּל אֶחָד לְעַבּוּדָתוֹ בְּשׂוּדָה, וְאִם אֶתְעַכֵּב בְּבִקּוֹר בְּתַפְלָה לֹא אֶמְצָא אֶצְלֵ מִי לְקִנּוֹת. עֵנָה לִי רַבְנֵנוּ: אֶסְפֵּר לָךְ מַעֲשֵׂה: אִישׁ אֶחָד הָיָה אוֹכֵל מְזוֹנוֹת שְׁנַיִם מִסְפָּר עַל שְׁלַחַן חֲתָנוּ. בְּהִגִּיעַ עֵתוֹ לְדַאֵג לְפָרְנִסַּת בֵּיתוֹ, הִרְחִיק נִדְד וְנִעְשָׂה מְלַמֵּד, וּבְשִׁכְר הַהוֹרָאָה בְּמִשְׁךָ שֶׁלֹּשׁ

בני אדם, ודרך השפעה שלא להפסיק כלל, אלא כשהאדם נפל ממדרגתו ואין לו בטחון בבורא ברוך הוא המשגיח אמתי הן ומפרנס ברוח בלי הפסק כלל אז עושה האדם ההוא במחשבתו ההיא אשר לא מטהר פגם חלילה בעולמות עליונים ומתישין כח פמליא של מעלה ר"ל, ואז נפסק השפעה חלילה, וצריך השם יתברך ברוך הוא לצוות מחדש השפעה שתלך כמו מתחלת הבריאה, וזה הוא 'וכי תאמרו' כו', שהתורה מלמדת לאדם דרכי השם שיהיה שלם בבטחונו על אלהיו ולא יאמר כלל מה יאכל, כי כאשר חלילה יפול מן הבטחון לחשב מה יאכל הוא עושה פגם חלילה בהשפעה ואטרחו כלפי שמאי לצוות מחדש, וכי תאמרו, פרוש כאשר תאמרו כך ואז תטריחו אותי 'וצויתי' כו', אלא לא תתנהגו כך ותבטחו בה' בכל לבבכם ואז תלך השפעה בלי הפסק כלל תמיד לא יחסר כל בה.

צריך לעשות הסבה אבל לא לסמוך עליה כלל

צריך להאמין באמונה שלמה שהשי"ת לבדו מנהיג הכל ואין שום סבה מועילה, ומכל מקום צריך לעשות הסבה אבל לא לסמוך עליה כלל. ואדרבה כשעושה הסבה צריך לעשות דוקא אז סבה מיחדת להתחזק יותר באמונתו יתברך, ('אמרי פנחס' שער תורת האדם אות קלח בשם הרה"ק רבי רפאל מבערשיד זיע"א). (מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

שו"ת קמ"ד

נחשבת היא כנגד כל מטבעות הזהב. ואתה הנך מפקיד את נשמתך בכל לילה ביד הקב"ה, ונשמתך יקרה מפנינים, ובלעדיה הנך כפגור מובס, וכאשר אתה קם בבקר ואתה רואה את אמונתו של השי"ת שהחזיר לך פקדון יקר כזה, איך לא תאמין להשי"ת על דבר קטן שיזמו לך פריסתך אחר התפלה.

כדברים האלה דבר אלי רבנו הקדוש, ומעולם לא שמעתי ממנו כזאת. ועל כן אני אומר, כי מעולם לא נהניתי כמו עתה, סיים המוכסן. נענו החסידים ואמרו בהתרגשות: אם כן הלא פעלת בנסיעתך יותר.

אין לשאול מה נאכל

על הפסוקים בפרשת השבוע, פרשת בהר (ויקרא כה כ-כא): 'וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו. וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשית את התבואה לשלש השנים', מביא הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזנסק זיע"א בספרו 'נעם אלימלך' דבר נפלא בשם אחיו הרה"ק רבי משולם זושא מאניפולי זיע"א: בשם אחי החסיד המפרסם: ויש לדקדק היות שהתורה יצאתה בכאן מדרך, שדרך הקרא לכתב איזה יתור לשון בפסוק אפילו אות אחת ועל ידי זה מתרץ פמה קשיות, אבל הקשיא לא נכתב בעצמה בתורה, וכאן נכתב הקשיא, וטוב היה שלא לומר כי אם 'וצויתי את ברכתי', וממילא לא יקשה שום אדם לומר מה נאכל. ונראה, שהשם יתברך ברוך הוא כשברא את העולם השפיע מטובו צינורות מושכים שפע לצרכי

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אִלְפָנוֹת - נושא פרסים
באיזה פסוק בפרשה זו יש 6 מלים
רצופות שמתחילות כלן באותה אות?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת פקודי:

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
 פרשת פקודי:
 ה' מנדי הולצמן מבית שמש.

ש. היכן מוזכרים בפרשתנו פעמונים?
 ת. "פעמוני זהב" היו מחוברים לשולי מעילו של הכהן הגדול (שמות לט, כה).

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות בהר - בחוקתי תשפ"ב ♦ עלון מס': 89

השגחה שבועית

קופצים למים

אנחנו נמצאים עתה בחודש אייר, ואני מלא הודיה והלל לקב"ה על ארבע שנים מאז פתיחת הקו ששינה את המפה. ארבע שנים של התעוררות בכל רחבי העולם היהודי, ארבע שנים שהמפעל הזה קיים, וכל כולו, מפתחתו ועד עתה, כה יתן ה' וכה יוסיף, הינו מקשה אחת של גילוי אלוקי.

אנשים עדיין מזכירים לי איך רעש העולם מהסיפור על אותה אישה צדיקה. הסיפור הופץ באופן פלאי, הלך והתפתח, וממצבה דוממת הוא הפך לסיפור חי ודינמי, שבסופו של דבר הביא לייסוד הקו שמאיר את הלבבות של בני ישראל.

לפני כמה חודשים ישבתי עם יהודי שיש לו ידע רב בהפצת גיליונות. הוא שאל אותי: "כמה עותקים אתם מדפיסים?" אמרתי לו: "כמעט מאה אלף". הוא נדהם ופקפק לגמרי במספרים שמסרתי. "אני לא מאמין לך".

"אל תאמין", אמרתי לו, "תשמע בעצמך. עכשיו אני מתקשר למשרד לברר כמה עלונים הודפסו השבוע". היהודי שמע את המספר שקיבלתי במשרד וקפץ ואמר: "זה לא טבעי!"

"תסביר לי", שואלים אותי אנשים, "איך יכול להיות שלמכון כל כך מפורסם, אין תורמים גדולים שמחזיקים את הארגון?" כל מי שעומד בראש ארגון מייחל לשקט הזה, שהוא ימצא תורמים קבועים ולא יצטרך להתעסק עם גיוס כספים. אבל כאן הקב"ה רוצה דווקא את זה, שכולם ישתתפו! שלכל כלל ישראל יהיה חלק בזה. העלון הזה הוא שלכם. הסיפורים הם שלכם, הדיונים בגב העלון הם שלכם, והזכויות העצומות של זיכוי הרבים הן גם כן שלכם.

עתה, ארבע שנים מאז ייסוד הקו, אני מודה ומהלל לה' על שנתן לנו אמונה ואנחנו שוב קופצים למים ומגדילים בבת אחת את התפוצה של העלון בעשרות אלפי עותקים. אתם מחזיקים כעת את העלון השלישי שמופץ בקרוב ל-150,000 עותקים, נשלח ל-5,221 נקודות ומופיע ב-491 יישובים ברחבי ארץ ישראל.

הזכויות מחכות לכם. יש לכם עכשיו הזדמנות לקנות לעצמכם ישועות קבע. פשוט גשו לעמדת נדרים פלוס, חפשו 'השגחה פרטית' - לכל יהודי בכל פינה, ובחרו לעצמכם את בתי הכנסיות שבהם יופצו העלונים. תוכלו גם לחייג ל-02-631-3742 או להתקשר לקו השגחה פרטית. בחרו שפה והקישו 1, 6.

שיהיה לכם כל טוב. כשתהיו שותפים להביא את בשורת האמונה לכל מקום, תזכו לשמירה עליונה בכל מקום, כמו שהרמב"ם מבטיח.

שבת שלום ומבורך,
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

אשרי אדם שומע לי (משלי ח)

שבגלל הקפדה על הלכה, הפסדתי משהו; זכיתי להתפלל שחרית וקריאת שמע בזמנה, ואין ספק שאין כאן, לא נזק ולא הפסד.

המשולח לא התרשם וענה, "אתה עם הביטחון, אין לך כסף. ולי אין ביטחון כשלך, אך יש לי מאה פרנק במזומן!"

ראה המשגיח שהמשולח מתגאה במעשיו, דבריו נוגדים את האמונה. עמד והתפלל לה', שדברי ההבל ששמע לא ישאירו עליו שום רושם, ושעוד ייווכח לראות שלא תצא שום תקלה מהנהגתו הטובה.

תפילת מנחה התפלל הרב שטרן בבית הכנסת המרכזי. שוב היה שם הנדיב, וכשהבחין שהרב מתפלל כמונה מעות, ביראה ובדבקות, נגעה תפילתו לליבו. אחרי התפילה שאל אותו מיהו, והמשגיח הראה לו קבלות שמוכיחות שהוא אוסף כסף ליישבת קמניץ. "הא לך מאה פרנק?" הגיש לו הנדיב שטר.

אחרי מנחה התיישב הרב שטרן ללמוד כמו בישיבה, וכשראה אותו הנדיב לומד ברצינות שכזו, התרגש ונתן לו עוד שלוש מאות פרנק. כאשר התפללו מעריב, עקב אחריו הנדיב וראה איך הרב מקפיד ומדקדק בכל מילה של קריאת שמע, איך הוא מתפלל שמונה עשרה... וממש קינא בו.

אחרי התפילה, ניגש הנדיב לרב ואמר לו, "עוד מעט אני חוזר לצרפת. הבאתי לך כסף כדי לחלק לצדקה, ואני רוצה לגמור את כולו. אני רואה שאתה אדם הגון וישר, קח את כל מה שנשאר", והגיש כתורמה עבור הישיבה, אלף פרנק נוספים.

המשולח עמד מהצד בשפתיים חשוקות, זוכר היטב את דבריו מהבוקר. לשבחו ייאמר שניגש למשגיח ואמר לו, "חטאתי בדיבורי, אמרתי דברים שלא כהוגן. אני נשארתי עם מאה פרנק, ואתה עם הביטחון שלך זכית במתנת שמים וקיבלת אלף וארבע מאות פרנק במזומנים!"

הראה לו המשגיח את דברי המדרש בפרשת ראה (ה'): "אמר הקב"ה: שמעו לי - שאין אדם שומע לי ומפסיד ככתוב ושומע לי ישכן בטח (משלי א'). ועוד כתוב שם (ד'): "אמר הקב"ה: אם שמרת את שלי אני משמר את שלך".

לסיכום: בהשתדלות עם אמונה, יש ברכה והצלחה!

(מתוך שיעור 42 בשער הבטחון)

בפרק ג' במבאר רבינו בטוב טעם, שגרר חיסה שאינו מחובר לקרקע, מתייבש תוך זמן קצר. לעומת זאת, כשזורעים גרגר באדמה הוא מניב ברבות הימים שלוש מאות שיבולים, וכל שיבולת תכיל מעט יותר משלושים גרגרים, כך שמגרגר אחד של חיסה צומחים עשרת אלפים גרגרים! וכי יעלה על הדעת שבכוחו של גרגר אחד ליצור פי עשרת אלפים? הסיבה היא חלשה ומעטה מדי ביחס לתוצאה. הגרגרים המרובים אינם בגלל הזרע החד, אלא בגלל הרצון העליון שאדון הנפלאות גרר שכן יהיה.

עלינו ללמוד מכך, שבענייני העולם די לעסוק בסיבה קלה ופשוטה, ולהאמין שהתוצאה היא ברצון העליון בלבד, כי האמת היא שההשתדלות שלנו היא חלשה מדי ומעטה מדי ביחס למה שנרצה להשיג, ואין לנו אלא לבטוח בבורא עולם שיזמין לנו את צרכנו גם על ידי האמצעי הפשוט שזימן לנו.

וכאן מלמדנו רבינו שאין להטריד את הנפש בניסיונות ממה שהשם יתברך קבע להקדים את המאוחר או לאחר את המוקדם, להרבות מה שהמעט ולהמעט מה שהרבה השי"ת בקנייני העולם בעניינים הגשמיים.

את המאמצים כדאי להשקיע בתכלית האמיתית, למלא את קופת החיסכון בעוד מצוות ומעשים טובים, כי מאלו יש תועלת בטוחה בכל פעולות ההשתדלות.

מעשה שהיה אצל המשגיח בישיבת קמניץ, הגה"צ הרב משה אהרן שטרן, נכדו של הרב יעקב יוסף הרמן זצ"ל. הוא נסע לשווייץ להתרים נדיבי לב עבור הישיבה. היו בידו שתי אפשרויות, להתפלל בבית כנסת מרכזי שבו קוראים קריאת שמע לאחר סוף הזמן, או להתפלל בבית כנסת אחר שבו מספיקים לקרוא קריאת שמע וברכותיה בתוך הזמן.

מכיוון שהרב הקפיד תמיד על קריאת שמע בזמנה, העדיף להתפלל בבית הכנסת הקטן. אחרי תפילת שחרית פוגש אותו משולח, שגם הוא בא לאסוף כסף, ואומר לו: "הפסדת! לבית הכנסת שבו התפללתי הגיע נדיב מצרפת, ואחרי התפילה הוא חילק לכל דורש מאה פרנק! אם היית שם היית מרוויח גם כן. עכשיו, מפני שבער לך להתפלל מוקדם, הפסדת! אין לך מזל היום..."

הרב שטרן פסק מיד, "זה לא ייתכן! לא ייתכן

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארגן ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-330-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28

מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633 • קו לנשים - שלוחה 4 בתפריס הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

זבת חלב

מספר יהודי מלייקוד:

הרב שלי הוא בעל חסד גדול ומכניס אורחים באופן מיוחד. כל המשולחים מארץ ישראל מגיעים אליו כשהם מגיעים לאזור, והוא עומד עליהם לשרתם. מעניק להם מקום ללון, מאכל ומשקה, ועל הדרך מעניק גם לנו, באי בית הכנסת, טעימה מארץ ישראל. כמעט בכל ימות השנה אפשר למצוא אצלנו יהודים מארץ ישראל, ביניהם אנשים חשובים מאוד, תלמידי חכמים וצדיקים, יראי ה' ובעלי בטחון. זה משפיע על כל המצב בבית הכנסת, ומרים את כל בני הקהילה.

עם אחד מהאורחים מארץ ישראל קשרתי שיחה נעימה. הוא התארח בבית הכנסת כמה ימים, כשעל פניו ארשת נינוחה. חשבתי לעצמי, מאיפה מנוחת הנפש שקורנת מפניו? הן הוא רחוק מהבית שלו, ועם כל זה נראה שהכול טוב לו.

יום אחד ראיתי אותו מסתובב בשטיבלאך ואוסף כסף. הוא נעצר עם אחד מתושבי לייקוד והארץ עמו בשיחה. אחרי שהם נפרדו, ניגשתי לחברי ושאלתי אותו, "מהיכן אתה מכיר את האורח?"

"האורח הוא מבני ברק. לסבא שלו הייתה חנות מכולת ברחוב מסוים, ואני הייתי קונה שם הרבה פעמים."

"מה אתה אומר?" התרגשתי, "סבא שלי היה גר בדיוק ברחוב של המכולת. מעניין לברר את זה."

בהזדמנות הראשונה התקשרתי לאבי ושאלתי אותו, "אבא, אתה זוכר את המכולת מהרחוב של סבא?"

"ודאי שאני זוכר", אמר אבא בנימה נוסטלגית. "תשמע סיפור. יום אחד סבא נכנס למכולת והוא רואה את המוכר סר וזעף. הוא היה עצבני מאוד, וסבא שאל אותו מה קרה. בעל המכולת ענה בסערת רוח: 'עכשיו היה כאן אדם שהגיע למכולת, לקח שקית חלב, והלך לו בלי לשלם. כך הוא עושה כבר תקופה ארוכה יום אחרי יום! זה ממש לא בסדר. אני לא מוחל על זה. זהו הפסד של ממש'."

סבא הררה לרגע ואחר אמר לבעל המכולת, 'אני מבין שהגנב הזה לא גונב כי הוא גנב מקצועי. אם הוא היה רוצה, הוא היה יכול לגנוב דברים יותר יקרים. נראה לי שהסיבה שהוא ככה נוהג, זה מפני שהוא הגיע למצב כלכלי כל כך קשה, עד שהוא לא מצא מוצא אחר, אלא לקחת בלי לשלם. תעשה לי טובה, ותן לו להמשיך ולקחת חלב, ואני אשלם בשבילי'. סבא הוציא כמה שקלים כדי לשלם על החלב, והבטיח לבעל המכולת שגם מחר הוא ישלם וגם מחרתיים, וכך כל זמן שאותו 'לקוח' מתגנב לקחת חלב.

בעל המכולת הסכים, וסבא אכן שילם בכל יום חלב ליהודי נזקק. עברו מאז הרבה שנים. סבא עשה את מעשהו בפשטות, הוא לא הרוויח מזה מאומה בעולם הזה, אבל בשמים זכרו לו את זה, לא רק כדי לשלם לו שכרו בעולם הבא, אלא גם אנחנו, הילדים שלו, נוהגים מזה עד היום. כידוע לך יש לי באמריקה מחלבה גדולה, חברה שמייצרת ומשווקת אחוז נכבד של תצרוכת החלב בארצות הברית. "ב"ה יש לי מזה פרנסה גדולה בשפע רב, ואני חושב לעצמי כי אלו בוודאי פירות חסדו הגדול של סבא. הוא שילם לעני חלב יום-יום, והיום, שנים אחר כך, אני מקבל את פרנסתי בשפע באמצעות הרבה-הרבה חלב."

(יום חמישי פרשת תזריע תשפ"ב, לילה, סיפור 3 / סיפור מס' 26518)

מקדים מכה לרפואה

לפני כמה חודשים ארע אצלנו מאורע מצער: אשתי נפלה וקיבלה מכה חזקה בראש. היא החלימה מהמכה, אבל נשארה עם נזק קטן: מאז המכה היא מתקשה בקריאת מספרים. אותיות היא קוראת ללא כל קושי, אבל המספרים מתבלבלים מול עיניה לגמרי. הודינו לה' על שהנזק אינו גדול יותר. ברוך השם התפקוד המוחי שלה תקין לגמרי, והיא מתנהלת בחוכמה ובהיגיון. רק לנקודה הזאת של קריאת מספרים, לא נמצא פתרון.

מאתיים כנגד מאתיים

מדבר אברך כולל מבני ברק. באחד הימים אני רואה מודעה בכולל, שמי שעושה כרטיס מועדון ברשת גדולה של צרכניות, מקבל זיכוי של מאתיים שקלים. מכיוון שאני קונה בקביעות ברשת זו, יש לי כבר כרטיס מועדון, אבל הנציג שתלה את המודעה בכולל, אמר שאין בכך כל בעיה. אפשר לבטל את כרטיס המועדון, ולמחרת להזמין חדש ולקבל את הזיכוי. הרעיון קסם לי מאוד, וכשבאתי הביתה סיפרתי לאשתי על כך. היא לא התלהבה בכלל. היא טענה שזהו מעשה לא ישר, לבטל ולחדש מיד, כאשר המטרה של הרשת היא למשוך דווקא מצטרפים חדשים ולא אנשים שכבר יש להם כרטיס מועדון. במשך דקות ארוכות דנו בנושא, ולבסוף ראיתי שניכרים דברי אמת וירדתי מהרעיון. למחרת בהיותי במכולת, לפתע אני שומע את השם שלי. מישור קורא לי פעם אחר פעם. אני מסובב את הראש ומגלה יהודי מבוגר, שלא מזמן ביקש ממני משהו וביה עזרתי לו באותו עניין. התקרבותי אליו והוא התחיל להגיד שהוא מחפש אותי בטלפון כבר כמה ימים. התנצלתי על שלא עניתי לו ושאלתי, "במה אני יכול לעזור?"

"לא התקשרתי כדי לבקש עזרה", הוא ענה, "בסך הכול רציתי לשלם לך על הטובה שעשית אתי". טענתי שלא עשיתי זאת כדי לקבל תשלום, אבל הוא התעקש ונתן לי על המקום מאתיים שקלים במזומן. נדהמתי. הרגשתי בזה לטיפה משמים. בשעה שהיה לי ניסיון להשיג מאתיים שקלים באופן לא חלק לגמרי, קיבלתי אותם במזומן וביושר גמור.

(יום שני פרשת צו תשפ"ב, לילה, סיפור 3 / סיפור מס' 26210)

תרנגולת אומרת

בימי ערב פסח האחרון התפרסמה שמועה שיש מחסור בביצים. אנשים הזמינו כמות מסוימת וקיבלו חצי מהכמות היו שלא קיבלו בכלל, ואני קצת נלחצתי. ביום רביעי י"ב בניסן, יום לפני בדיקת חמץ, נכנסתי למכולת בדרכי לתפילת שחרית ושאלתי אם יש ביצים. אמרו לי: אין.

נבהלתי מהתשובה. היטב זכור היה לי המחסור בביצים שהיה לפני שנתיים, כשאנשים (ובעיקר נשים) עמדו מוכנים עם כל המכשירים והמתכונים אך בלי ביצים בשטח. מה יהיה? איך יסתדרו בבית? הייתי עדיין לפני התפילה, אבל הוריתי היתר לעצמי שאלו צרכי יום טוב, והמשכתי למכולת נוספת. גם שם לא היו ביצים. חרדתי גדלה. אם גם במכולת הזאת אין ביצים, אז איפה כן אפשר למצוא? המשכתי למכולת שלישית ושם התרגשתי לגלות שתי תבניות ביצים. זאת נראתה לי ממש הצלחה כבירה, להשיג שתי תבניות ביצים בזמן מחסור. רכשתי את התבניות והנחתי אותן בתוך בניין כלשהו, והלכתי להתפלל שחרית. בחזור שלחתי את בני להביא את התבניות הביתה.

איני יודע כיצד ארע הדבר, אולי מרוב אושר על הזכייה בשתי התבניות, הבן שלי נפל עם התבניות בידיים, ובמקום שיטגנו מהביצים אטריות, חלק גדול מהן נשבר ונמרח על המדרכה.

לקראת הצהריים הגיעו משאיות גדולות לכל המכולות

איפה המוצב שלך?

26 ש"ח בלבד, ועלון השגחה פרטית מגיע לכל ישוב שתבחר

כולם מאמינים. בישוב שאתה תאמץ יאמינו יותר. השמירה תהיה הדוקה יותר. הזכות תהיה שלך.

שומרים עלינו

איך אפשר להיות רגועים כשיהודים חשופים לסכנה? צריכים אותך! אנו יוצאים בפריסת מוצבים בכל רחבי הארץ: 5,221 נקודות חלוקה חדשות של עלון 'השגחה פרטית' ב-491 יישובים ברחבי ארץ ישראל

באזור, והמכולות התמלאו ביצים. אם הייתי הולך להתפלל בלי למצוא התרים לצרכי יום טוב קודם התפילה, הייתי מתארגן בנחת, קונה ביצים בשפע במכולת שלידי ביתי, ולוקח אותן בבטיחות הביתה. למדתי את הלקח. כשלא מתעסקים בדברים אחרים לפני התפילה, רק מרויחים. (מוצאי יום טוב פסח, אידיש, סיפור 6 / סיפור מס' 27766)

מרחוק ומקרוב

אנחנו גרים בירושלים. אשתי עבדה בעסק במודיעין עילית. היא היתה מרוצה מהאווירה, מהחברה ומהמשכורת, אבל היה קשה לנו עם הנסיעות הארוכות והמעייפות. בד בבד עם עבודתה במודיעין עילית, חיפשנו עבודה דומה בירושלים. בסמוך למקום מגורינו קיים בית עסק שמעסיק עובדות באותו סוג של עבודה, במרחק הליכה מהבית, וחשבנו שזה היה יכול להיות נהדר שהיא תעבוד שם.

לקרוב משפחתי יש קשרים באותו בית עסק. ביקשתי ממנו שיארגן לאשתי פרוטקציה, והוא אכן דיבר עם ההנהלה והם הזמינו אותה לראיון. אחרי הראיון הם הודיעו לה שהיא לא התקבלה. שוב ביקשנו פרוטקציה, ושוב קיבלנו ראיון, ושוב היא לא התקבלה. לא אמרנו נואש ונדנדנו עוד קצת. היא קיבלה ראיון שלישי, וגם הפעם - תשובה שלילית.

ביום מן הימים התברר, שלבת שלי יש בעיה רפואית שניתן לפתור בניתוח. עתה התברר איזו טובה גדולה היתה טמונה בדחייה של בית העסק בירושלים: מהמשכורת של אשתי הופרשו בכל חודש אחד עשר שקלים בלבד לביטוח מסוים. הביטוח הזה כיסה את כל הוצאות הניתוח של בתנו! ביטוח זה היה רק באמצעות העבודה במודיעין עילית. לו היתה עוברת קודם לכן לירושלים, היינו מפסידים את כל ההטבה, שהיתה קריטית עבורנו.

בתקופת הקורונה נעשו העניינים יגיעים ביותר. המעסיק דרש גם בתקופה זו תפוקה מלאה, עד שהגיעו מים עד נפש. בעוד אנו חושבים איך להתמודד עם ההרעה בתנאים, קורה דבר טוב: המפעל נסגר. הסוף לנסיעות הארוכות.

העובדות שפוטרו החלו לחפש עבודה במקומות אחרים. היו ששלחו קורות חיים לשבעה מקומות, והיתה מי ששלחה לשנים עשר מקומות. אשתי שלחה קורות חיים לשני מקומות בלבד. לבית העסק שלידי הבית ולעוד מקום אחד. "בוז עשיתי את ההשתדלות שלי!" היא סיכמה מתוך אמונה ובטחון. גם כאשר התברר לה ששלחה קורות חיים לא מעודכנים, היא לא עשתה דבר. היטב זכרה כמה עזרו לה הפרוטקציות והראיונות, ולכן החליטה להישען רק על ה' לבדו.

שישה חודשים חיינו מדמי אבטלה, והנה מתקבלת תשובה מבית העסק הקרוב לבית, שאשתי התקבלה! וזאת בלי לשלוח אף אחד, ובלי לתקן את קורות החיים הבלתי מספקים.

בעבודה החדשה הכול יותר טוב: התנאים יותר טובים, האווירה יותר מתאימה, המרחק יותר קרוב, ברוך השם! אנחנו מודים לה' על העבודה החדשה, מודים גם על שעמדנו בניסיון: באותם ששת חודשי האבטלה קיבלה אשתי הצעת עבודה שמשכורתה גבוהה פי שלוש! אלא שהמקום היה ממוקם בבניין חילוני, באווירה שאינה מתאימה, ואשתי לא הסכימה ללכת לעבוד שם.

אנחנו בטוחים שלא הפסדנו כלום. הקבי"ה סידר הכול בצורה כל כך מדויקת לטובתנו, והוא ימשיך להשפיע מרוב טובו וחסדו.

(יום שלישי פרשת תזריע תשפ"ב, בוקר / סיפור מס' 26458)

לפני שבועיים בהיותי בביתי חוויתי התקף אלרגי. לא ידעתי שזהו התקף, לא ידעתי שזו אלרגיה, ועד לרגע זה עדיין לא ברור לי מה עורר את זה. ידעתי רק שהפנים שלי נפוחות, וקשה לי לנשום. התקשרתי לאשתי ושאלתי אותה מה לעשות. כמוני, גם היא לא קלטה את הסכנה שבדבר, ויעצה לי להתקשר לשירות הייעוץ עם אחות שמטעם קופת החולים. שאלתי אותה מה המספר, והיא הקריאה לי מרשימת אנשי הקשר שבפלאפון. באותו רגע שכחתי לגמרי מהמגבלות שלה בעניין מספרים, וכך לקחתי את המספר בלי לברר שוב. למעשה, חלק מהמספרים היא קראה באוזני בסדר הפוך. במקום 507507, היא אמרה 705705. התקשרתי למספר, ומיד הרימו לי ושאלו מה אני רוצה, זאת בניגוד למקובל במוקד השירות של הקופה, ששם תמיד מתחיל תקליט, ואחר כך אורך זמן עד שמקבלים מענה אנושי. "התנפחו לי הפנים", אמרתי למוקדן, "וקשה לי לנשום".

הוא אמר, "כבר מגיעים אליך", ותוך דקה וחצי הגיע אלי הביתה ניידת טיפול נמרץ. הם אבחנו מיד התקף אלרגיה והזריקו לי ביד אפיפן. תוך דקות ספורות נרגע העניין, והקושי חלף.

רק מאוחר יותר התברר לי שלא התקשרתי לקופה, אלא למוקד ששולח רופאים הביתה בשעות הלילה. הבלבול במספרים הציל אותי. המכה שאשתי קיבלה לפני מספר חודשים, הביאה עתה לרפואה מידית ודחופה בחסדי שמים. (יום רביעי פרשת תזריע תשפ"ב, אידיש, לילה סיפור 3 / סיפור מס' 27458)

לב אבות על בנים

מדבר צבי ממודיעין עילית. כמי שזוכה לעבוד עם בחורים בעלי תשובה, אני מתרגש בכל פעם מחדש מתעצומות הנפש של התלמידים. הסיפור שארע כאן הפעם הוא ממש מצמרר. בחור אחד התחיל את דרכו בישיבה כשהוא מתמודד עם קשיים גדולים. תחילה הצליח בקושי להחזיק את עצמו במשך כל סדר א', רק בהמשך הצליח ללמוד גם סדר ב', אבל בכוח הרצון האדיר שלו, הוא התגבר על כל המכשולים, וכעת הוא יושב ולומד את כל שלושת הסדרים: בבוקר, בצהריים ובערב.

באחד הימים הוא מקבל טלפון מאביו ושומע בשורה לא טובה: אבא התחיל לעבוד בשבת! הבחור היה המום מהדיעה. אמנם הם לא נחשבו לשומרי מצוות במובן המלא של הדבר, אבל הם היו מסורתיים, והגם שלא שמרו שבת כהלכתה, בכל אופן לא יצאו לעבודה ביום הקדוש הזה. "אבא, למה?" שאל הבחור בכאב.

"איין לי ברירה", ענה האב, "יש לי הרבה חובות, וכשאעבוד בשבת אוכל להרוויח בכל שבוע עוד שבע מאות וחמישים שקלים, וכך אגיע לשלושת אלפים שקל. זה סכום שיעזור לי לסגור את כל החובות".

"אבא", הבחור לא ויתר, "אם אני אלך לעבוד ואביא לך בכל חודש שלושת אלפים שקל, תסכים לעזוב את העבודה בשבת?"

"אם אתה באמת מתכוון למה שאתה אומר, אז התשובה היא שכן. לא רק שלא אעבוד, אלא אשמור את השבת כהלכתה ואמנע מכל מיני פעולות אסורות גם בבית".

הבחור סיכם עם אביו שהוא בדרכו לחפש עבודה, וכך העמיד בפני הצוות בישיבה שאלה חינוכית והלכתית, האם עליו לצאת לעבוד על חשבון התורה שלו? העברנו את השאלה לאחד מגדולי הדור, והתשובה היתה כי הבחור צריך לעבוד כדי להציל את אביו מחילול שבת. זאת לאחר שדנו בכל צדדי השאלה, ואין לקחת מכאן הנחיה כללית לרבים.

הבחור החל לחפש עבודה וגם מצא משרה בשעות הערב, על חשבון סדר ג'. מישוהו שיש לו חנות בגדים, שמח להעסיק אותו. כשהוא שמע את הסיבה שבגללה הוא רוצה לעבוד, הוא החליט שהוא ישלם לו יותר מהרגיל.

העניינים סוכמו. הבחור עמד בניסיון האדיר, לוותר על הרווחניות שלו בשביל הרווחניות של אבא שלו. והנה באחד הימים ניגש אליו אדם ושאל אותו, "תגידי לי, מה הסיפור שלך? בשביל מה בחור בגיל שלך עוזב את הישיבה בערב והולך לעבוד?"

הבחור סיפר לו על אבא שלו, והאדם הזה נענה ואמר, "חבל לי עליך. אני אתן לך הלוואה של שלושים אלף שקלים. כשיהיה לך כסף תחזיר לי, ואם לא יהיה לך, אתה לא תצטרך להחזיר".

זה היה מרגש. ראינו איך הקבי"ה חיכה לראות את הבן היקר שלו עומד בניסיון, ומיד שלח לו סייעתא דשמיא עצומה, כשלבסוף הוא הרוויח את שני הדברים: גם את השבת של אבא, וגם את התורה שלו. אשריכם ישראל!

(יום שלישי פרשת צו תשפ"ב, לילה, סיפור 3 / סיפור מס' 26240)

לאימוץ נקודת ישוב,
פנה לעמדת 'נדרים פלוס', בחר 'השגחה פרטית'
לכל יהודי בכל פינה והמשך לפי ההוראות.
ניתן לאמץ ישוב גם בטלפון 02-631-3742
או בקו השגחה פרטית
שלוחה 1-6 לאחר בחירת השפה
ותזכה שגם השם שלך יוזכר בציון
של בעל חובת הלבבות בכל ער"ן

כי כל יהודי יכול לשנות את חייו לטובה
מתוך אמונה בהשגחה פרטית!

הכוח בידיים שלך

בחר לך נקודה על המפה, ועלון 'השגחה פרטית'
גיע לשם. ב-26 ש"ח בלבד אתה מחבר את הישוב
לבורא עולם, ומזכה אותו בשמירה עליונה
את ההבטחה של הרמב"ם אתה לא מפספס:

"מי שמיפיץ את אור האמונה בקרב עם ישראל
זוכה לשמירה עליונה" (עי"פ הרמב"ם בסו"ת ח"ג נ"ג ב"ט)

שאלה פרטית

שאלות ותשובות באמונה, בטחון והשגחה פרטית

שנים רבות אני עובד במקום מסוים, שם השקעתי את כל מרצי וכוחי. לאחרונה מינו מנהל חדש על המחלקה שלי. הדבר כנראה לי מאוד. הן אני כבר בעל ותק רב אך דילג על, מה גם שהמנהל מקבל משכורת יותר גדולה. אמנם אני מנסה להתחזק באמונה ובביטחון, אך הדבר מאוד שובר את לבי. הבו לי עצה איך אפשר להתחזק.

א.א. מפתח תקוה

שאלה מספר 41

זאת למודעי, שבהוראות למעשה בכל ענייני אמונה וביטחון צריך כל אחד לקיים לעצמו 'עשה לך רב'. התשובות שמתקבלות מהקוראים החשובים, הן אך ורק כדי לדון ביחד בסוגיית הביטחון, אבל ההוראה למעשה שכל אחד ישאל את רבו.

עצות לחיזוק

הרב עזריאל עמרני מירושלים: אתה מציין שאתה מתחזק באמונה וביטחון, וזה טוב מאוד; עם הזמן תרגיש את ההשפעה. כאשר מישוהו אחר לוקח תפקיד שלכאורה מגיע לך, זה מאוד שובר את הלב, זאת הקרבה גדולה. כמו שמצינו בספר הק' אור החיים על הפרשה: "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך" (שמות כ"ח, א) - **בהקריב את אהרן וייתן לו גדולתו, אין לך קרבן גדול מזה**, ע"כ. עצם הידיעה שהכאב הזה הוא טבעי, עוזרת מאוד להתחזק.

הרב דוד לייפער מירושלים והרב שמעון רוטמן מבית שמש: אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריומי. כאשר נקלעת לניסיון כה קשה, מן השמיים יסייעו בידך להתחזק, וגם תזכה להתרומם, שכן כידוע 'ניסיון' הוא מלשון 'נס' להתנסות, מתוך הניסיון מתרוממים. והבא להיטור מסיעיך בידו. נוכל להעניק לך עצה שתוכל מאוד לעזור, והיא: לפרגן לשני ולשמוח בהצלחתו, לברך אותו על התפקיד החדש, להגיד לו מילה טובה וגם להודות להי שזימן ליהודי פרנסה מכובדת. זה לא קל, בתחילה עושים את זה רק מהשפה ולחוץ, דברים מעין אלו מאוד מרגיעים. הפנימיות (לשון המסילת ישרים) ובהמשך זה ישפיע עליך ותרגיש הקלה מאוד גדולה.

הרב אהרן בייפוס מרכסיים: הקושי הגדול בבעיה שלך הוא שיש כאן שתי חזיתות, האחת היא עבודת המידות והשנייה התחזקות באמונה. לגבי עבודת המידות - זוהי עבודת חיים. עבודה תמידית. לעמול להתעלות מעל ההרגשים. הלב נשבר כשאתה מרגיש שמצדך אתה נותן את כל כולך להצלחת המקום, והצד שני לא מעריך את זה. כדי להרגיע את הצער, חשוב שתחזק את עצמך, כגון שתחשוב שאין כמוך ראוי למלא את התפקיד, והמנהלים עשו טעות או שיש להם אינטרסים מסוימים. דברים מעין אלו מאוד מרגיעים. ולגבי החלק של האמונה: לאחרונה שמעתי סיפור, מקרה דומה כמו שלך, על שני חברים שעבדו במקום אחד. האחד קיבל קידום והעלאה במשכורת והשני לא קיבל. בסופו של דבר לאחר שנים הם השתדכו ביניהם, והראשון שילם את

כל ההוצאות. כך שהתברר שהכסף שהיה מיועד לו, נשמר אצל רעהו ליום פקודה.

הקב"ה יודע מה מתאים לך

הרב יהודה גבירצמן מבית שמש: דברך מבטאים הרגשה, שלא מעריכים אותך. תאמין, שמי שבאמת מנהל את העולם, מכיר את כישוריך ומועיד לך את התפקיד המתאים לך, בזמן ובמקום הראויים, וכל זה איננו בבחירתך. תחת זאת, פרגן לו בשמחה וזה מה שבאמת יקדם אותך.

הרב גמליאל הכהן רבינוביץ מבני ברק: מובא במסכת בבא בתרא (צ"א): "אפילו ריש גרוגתא משמיא מוקמי ליה", כלומר: גם השר הממונה לשאוב מהבורות, אפילו שררה קטנה כזאת, תפקידו ניתן לו בגזירת הבורא יתברך. אין אנו יודעים חשבונות שמים, אך יודעים שזהו רצון הבורא. ובכלל, ידוע (ברכות נ"ה) שהרבנות מקברת בעליה. החיים של המנהל הם לא קלים, וטוב פת חרבה ושלווה בה.

הרב יעקב כהן מבית אל: אני עובד בבית ספר של החינוך המיוחד. הרבה שנים לא קיבלתי משרה קבועה, אלא משרת מילוי מקום. כאשר קיבלתי משרה קבועה, הבנתי שדווקא העבודה שאני רגיל אליה, היא הטובה ביותר עבורי. בסיום השנה חזרתי מיד למעמדי הקודם, מתוך הערכה עצמית ליכולת שלי. ואכן אני רואה הצלחה גדולה בתפקידי, וגם משתכר לא פחות ממשרה קבועה. כך שהתברר שה' לא שתם שם אותי במקום הזה.

שאלה לעלון 91

ידוע שהקב"ה עושה מה שטוב לנו. שאלתי: מה עניין יש לבקש ולהתפלל? אם הדבר בו אני מעוניין הוא טוב עבורי, בוודאי אקבל את זה, ואם לא - מדוע לבקש דבר שאינו טוב? ובפרט כשאנחנו יודעים על רבים מגדולי ישראל שהעידו על זמנים מסוימים שהם מסוגלים לקבלת התפילה. אך מה טעם יש לבקש על דבר, שכנראה אם לא קיבלו סימן שאינו טוב לנו?

א. ז. מלונדון

מסירת שאלות ותשובות: בקו הטלפון פרטית 02-30-11-300 | 02-30-11-300 | 5-3 (לאחר בחירת השפה) | [מנון ההקלטה מוגבל ל-3 דקות] | במייל 02023011300@gmail.com | בפקס 02-6599189 | תשובות יתקבלו רק עם שם מלא ועם עיר יום ראשון פרטת במדבר. שם השואל יכתב בראשי תיבות ושם עיר.

הארה פרטית

מתוך שיעורי המשפיעים 'ב'קו השגחה פרטית'

נקודה מתוך שיעורו המופלא של הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א הסוד של החיים באמונה

פי תורת הסוד בה היה רשבי" בקי להפליא. אכן על פי דרך הטבע, אדם שעובר לגור במערה אין לו אפשרות להתקיים. אך על פי הנהגת העולם בדרך הנסתר, כן יש אפשרות כזאת. רשבי" גילה לנו כאן סוד גדול: שבכוח האמונה והביטחון יכולים להזדמן כל צרכי החיים.

כאשר אדם מתנהג בדרך הטבע, גם הקב"ה מתנהג עמו על פי חוקי הטבע. אך כאשר האדם מתעלה וכל חייו הם מכוח האמונה במסירות נפש ומעל לדרך הטבע, כך היא מידה כנגד מידה גם ההנהגה עמו, שהיא מעל לדרך הטבע.

"הרבה עשו כרבי שמעון ולא עלתה בידך". דייוקו בזה הצדיקים, מדוע לא עלתה בידם? משום שעשו "כרבי שמעון", הם עשו רק 'כמו', ולא ממש כמו שצריכים לעשות. החיים בדרך האמונה הם חיים שלווים ורגועים, בלי לחץ ומתח. מי שלחץ ודואג, הוא רק עושה 'כמו'. הוא עדיין לא חי במאה אחוז חיים של אמונה.

השלך על ה' יובך והוא יכלכלך - מי שכל יבבו על ה', יכול לבו להיות סמוך ובטוח שיקבל את כל כלכלתו.

ידוע שנשמת רבי שמעון בר יוחאי היא ניצוץ של נשמת משה רבינו. רבי שמעון בר יוחאי גילה את תורת הסוד, סודם של הכתובים בתורת משה, וגילה לנו את כל תורת הנסתר.

איתא במסכת סוכה (מה). אמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בר יוחאי: "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין". אומרים הצדיקים שרשבי" בבקיאותו בתורת הסוד הכיר בסודו של כל יהודי אשר ביסוד שורשו הוא צדיק, ומכוח כך יכול הוא לפטור את כל העולם מן הדין.

רשבי" גילה לנו את תורת הסוד גם בענייני הנהגת העולם. נתמקד לרגע בקצרה בסיפור הידוע מחייו של רבי שמעון:

לאחר שדיבר סרה על מלכות רומי ורצו להרוג אותו, הוא התחבא בבית המדרש ואשתו סיפקה לו את מאכליו. לאחר שגברו החיפושים אחריו, חשש שאשתו לא תעמוד בעניינים של הרומאים ותגלה את מקום מחבואו, ועל כן ברח למערה. שם נבראו לו עץ חרובים שנהפך בשבת לעץ תמר, ומעיין מים חיים. ממנו ניזון כל ימי שהותו במערה.

מסיפור זה אפשר לגלות את דרך הנהגת העולם על

שיעורי הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א נמסרים פעם בשבועיים באידיש ופעם בשבועיים בעברית, בשלוחה 2 < 3 (לאחר בחירת השפה)

השפעה פרטית

מדבר יהודי מלונדון. יש לי חיזוק עצום מהקו, מהסיפורים ומהשיעורים הנפלאים. אתם עושים עבודה מופלאה. במיוחד היה זה בלט כאשר היה הדבר חסר, בעת התקלה שהייתה בקו של לונדון. היה לי אז מאוד קשה בלעדי, מההעדר הראים כמה זה צריך. (עקב תקלה טכנית, הקו של לונדון לא עבד במשך כמה שעות).

מצד המקילים

ביום שישי ערב ראש חודש ניסן מתקשרת למוקד התרומות בחורה, ומבקשת לתרום עבור הפעת העלון בעשרה בתי כנסיות. היא מספרת שבאמצע החורף היא הבטיחה, שאם תתארם עד לראש חודש ניסן היא תתרום, והנה עתה מיד אחרי שנגמר השידוך, דבר ראשון היא מתקשרת לקיים את הבטחתה.

מצד המתונים

קח גם אתה שותפות קבע בהפצת האמונה בעולם

ותזכה להבטחת הזוהר למזכי הרבים: בניים ובני בניים יראים ושלמים

התקשר עכשיו

לקו השותפות 02.6313.742

העברה ללבק | משלוח בדואר בעמדות נדרים | לאומי סניף 902 | ת.ד. 5475 | פלוס על שם חשבון 027390057 | ירושלים | 'שער הבטחון'

הנצחה פרטית

לזכות עידן ישראל בן טרו אסתר וחג' איריס נועה בת סוליקה יויו"ח שיחיו

עלוניים ל-85 בתי כנסת

בעילוי שם הייתי דחוק עם כסף והבטחתי שאם אני מקבל את הכסף אני נותן את המעשר תרומה לעלון

עלוניים ל-50 בתי כנסת

לזכות רבקה בת רביסל ללידה קלה, לזכות רעות בת זרבה לזיווג הגון

עלוניים ל-40 בתי כנסת

לעילוי נשמת ציפורה בת הרב צבי זאב הלוי ע"ה

י.ב. הבטחתי לתרום 40 בתי כנסת למציאת עבודה ובי"ה מצאתי עבודה מתאימה לזכות בן ר. וי. בת מ. ומ. בת י. שימלא ד' כל המשאלות לטובה בטוב הנגלה בעילום שם בהודיה לה' על לידה קלה

משה בן מלכה להצלחה בכל העניינים, לזכות שמואל צבי בן יסל קננדל להצלחה בכל העניינים לפרנסה בשפע ובקלות בנחת ובהיתר עם ברכה לפרנסה בשפע ובהרחבה מייד המלאה הפתוחה והרחבה בלי חובות כלל

לעילוי נשמת חיה בת ר' אביגדור אברהם ע"ה לרפואה שלימה רפואת הנפש ורפואת הגוף לאלחן בן רותי, אפרת בת אורי, טוהר בת אפרת, אור בן אפרת

להודות לאבינו שבשמים על כל הניסים ובפרט בלידת ביתי שתחיה הבטחתי לתרום אם תהיה ישועה וראינו ישועות למעלה מהטבע למציאת עבודה טובה ומתאימה ונוחה ולפרנסה בשפע

המעניינים להפיק את העלון מוזמנים להתקשר למשרד ההפצה

בטלפון 075-5866-02

מענה אנשי בין 13:00 ל-15:00

ניתן להשאיר הודעה בלב שעות הישיבה ותוזר אליכם בס"ד

משלוח העלונים יהיה ללא תשלום למפיצים 250 עלונים ומעלה

בבגז. נקודות חלוקה או 20 עלונים במחיר משלוח בלבד

מייל לעילוי תספורים: A023011902@GMAIL.COM

העלון יוצא לאור גם באידיש ואנגלית

לקבלת העלון במייל ל- 02739011300@GMAIL.COM

הדפסה: פריינט-גוט

הכלית העלון הוא, לקרב את האדם לבורא עולם. חלילה שהוא יהיה זה שייפריע להתפלל ולשמוע קריאת התורה.

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנטש • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנטש

שנה שביעית

גליון מס' 333

פרשת בהר
(- בארה"ק)
ה'תשפ"ב

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנטש
כולל אברכים לעיון - לפניה
כולל אברכים לתורה - אחריה
רחוב מורטי"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנטש
ניו ג'רזי

כתת התורה
מכירה לשיבה טובה לכל הסידרת
הרה"ק 35 אגודת

בית הנסות
בית שטפנטש ובעניינים
קבוצת התורה שטפנטש
בני ברק

כולל אברכים - בית נסות * מורטישה
* מרכז התנדבות לנעקם

הנסות אורחים ואש"ל ברימניה
לקבוצות ויחידים - בדומה מראש
מתחם קבר האדמו"ר הראשון שטפנטש
רחוב אליזבת 2 ש"ל פאקור אישי - ומונה

מפעל קמחא דספחא
קמחא דספחא
עוד וסיוע למשפחות ברמות בימי
החורף והמחלות השנה.

אור מרתורו
שיעורי תורה ברובי הארץ, נסיון חיובי
ועבריי ידיות לעם שבמדינת, בדשנתות
נורווי המשיעיים ומכיר הרבים

הספריה התורנית ומוזיאון
המצגות הדרות המונה
וכר העליונים שטפנטש.

מכון תורני
"תורת אמת - שטפנטש"
הוצאת כתבי רבנות הקדושים
לבוש שטפנטש - ויחיד - והימי חומנים.

מפעל האנציקלופדיה
המצגות הדרות המונה
וכר העליונים שטפנטש.

מספרי המכון ניו ג'רזי
במשרדי המוסדות:
- תורת אמת - שטפנטש
- שפת תורה - ויחיד
- מכתב לכתוב - ניו ג'רזי
- עליון
- ח"י עניני ביות מילה
- ח"י עניני נישואין ונפוח סאני.
- ח"י עניני - דבריו חילוקים
- נסודו של משה - נוגו שטפנטש עתיקים
- אילובם עני עתיקים

יור"ל על ידי מכון
"תורת אמת שטפנטש"
הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע
בדוא"ר: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-1110

בסוף קידושין "הרעויות" את מעשי וקפחתי את פרנסתי". מלשון הגמרא "קפחתי" משמע שניתנה לי פרנסה אלא שהיא נגולה ממני ע"י החיצונים. לפי זה אפשר להבין את מה שנאמר בשם הרה"ק ר' בונם מפשיסחא זצ"ל, שכל עני יצטרך לתת דין וחשבון מדוע הוא היה עני. דברים אלו, לכאורה, סתומים, אבל לפי הנכח לעיל אפשר לומר, שהעני יצטרך לתת דין וחשבון מדוע נמסר בסביתו השפע לחיצונים.

קרקע ארץ ישראל עתידה להתפשט לעתיד לבוא

והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי (כ.ה. כג) ביאור נפלא בפסוק זה, אמר הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע שאמרו חז"ל: "עמידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות", ולכן לא תמכר הארץ לצמיתות, שהרי אם המוכר מאמין שחלק הקרקע שאותו הוא מבקש למכור יתפשט ויהיה גדול פי כמה וכמה □ בודאי לא יעלה על דעתו למכור את הקרקע. זה מה שאמר הכותב: "והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי כל הארץ" שעתי כל העולם להיות ארץ ישראל, וגם אתם, הגם שעכשיו הנכם גרים מכל מקום עתידים אתם להיות תושבים עמדי - כאשר תתפשט ארץ ישראל על פני כל הארצות, ולכן "לא תמכרו ארצכם לצמיתות". והוסיף על זה בנו הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ואמר שעל פי זה יש לבאר גם את המשך הפסוק שאחרי:

באר חפרוה שרים

לקוט מתורת רבותינו הקדושים זיע"א בפרשת השבוע

ארציים ותראו בה ברכה, תזכרו תמיד אשר אני נתן לכם' שהכל הוא מהש"ת, ואז יתן אל לבו לנצל את העושר לדברים טובים מצוות ומעש"ט, ועני' ושבחה הארץ שבת לד' ישיב הארציות להש"ת, כי בזה הוא מקיים מאה"כ "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתי יצרתיו אף עשיתיו" (ישעיה מג ז), ולא יעשה עם העשירות דבר שהוא נגד רצונו ית' ח"ו וממילא יהיה עי"ז שבת לד', היינו שיגרום מנוחה כביכול להש"ת.

(הרה"ק רבינו ארה"ז מפאדגורה זי"ע)

מדוע ומתי יש צורך בציווי מיוחד על ברכת ה'?

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וציוויתי את ברכתי לכם בשנה השביעית" (כ.ה. ט) ידוע ומפורסם דברו של הרה"ק הרבי ר' זושא מהאניפולי זי"ע, המובא בשמו בספרו הק' של אחיו הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע - "נועם אלימלך", על המילים מפרשתנו: "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וציוויתי את ברכתי לכם בשנה השביעית". שואל הרבי ר' זושא זי"ע מפני מה כתבה התורה את הקושיה האמורה להישאל ע"י בני ישראל "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית"? והרי התורה, המקצרת בדרך כלל, יכלה לכתוב רק את הבטחה הקב"ה "וציוויתי את ברכתי לכם בשנה השביעית", וממילא לא יקשה שם אדם לומר 'מה נאכל?'. הוא מקשה והוא מתרץ, כי כאשר ברא הש"ת את העולם, השפיע מטובו צינורות מושכים שפע לצורכי בני-אדם, ודרך השפע שלא להפסיק כלל. אולם כשאדם נופל ממדרגתו ואין לו בטחון בבורא ב"ה המגשיח האמתית, הן מפרנס בריחה בלי הפסק כלל, אזי פוגמת אותה מחשבה בעולמות העליונים ומתישה כח פמליא של מעלה ר"ל, והשפע נפסק חלילה, ואז צריך הש"ת לצוות מחדש את השפע שירד כמו מתחילת הבריאה.

באימרה 'וכי תאמרו' מלמדת התורה לאדם את דרכי ה', שיהיה שלם בבטחונו באלוקיו ולא יאמר כלל 'מה אוכל', כי כאשר חלילה יפול מן הבטחון לחשוב מה יאכל, הוא עושה פגם חלילה בשפע וטרחה כלפי שמיא לצוות מחדש... "אלא לא תתנהו כן ותבטחו בו" בכל לבבכם, ואז ילך השפע בלי הפסק כלל תמיד לא יחסר כל בה'.

האמונה משפיעה ברכה

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו' וציוויתי את ברכתי (כ.ה. כב) ישראל הם הגורמים להשפעת שפע רב ממקור עליון על ידי שהם לומדים תורה ומקיימים מצוות ה', ואפילו ביער שאין העולם ראוי לברכה, בכל זאת הם משפיעים בתורתם שישפע השפע על כל העולמות. משל למלך דנהירין אנפיה שהוא שרוי בשמחה, בשעה זו גוברים הרחמים אצלו, ואם נכנס אליו בשעת חדותא אדם שחייב מיתה הרי מגודל השמחה והרחמים, מתעוררת מידת הרחמנות, ואין מידת הדין שולטת שם כלל. ומנין למלך כל השמחה הזו? אלא בגלל שבן המלך בא לפניו, והופעת בן המלך היא שהכניסה שמחה ורחמים בלב המלך, ובוזה יש לפרש הנאמר בתורה "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו' וציוויתי את ברכתי" לכאורה הלשון 'וכי תאמרו' אינה מובנת, אלא הכי פירושו, שנת השמיטה היא כידוע מידת האמונה והנה ביער ישראל שנת המשפיעים על העולם ומורידים את השפע מן העליונים לתחתונים, כאשר הם אומרים לפני הקדוש ברוך הוא 'מה נאכל' אף על פי שיש בזה קצת חוסר אמונה, שהרי המאמין בכל לבו נפשו אינו שואל כלל, אולם הואיל וישראל מקיימים

אז תרצה הארץ שבתותיה

שבת לד' (כ.ה. ג) הנה לפי החשבון יש בשש שנים בערך כשלוש מאות שבתות, ובהם תצמיח הארץ פירות ותבואות, ולכן נצרכת שנת השמיטה אשר בה תשבות הארץ שלש מאות ימים חוץ משבתותיה לכפר על שבתות של ששת השנים. וגם זאת אשר בשבע שנות שמיטה מגדלת הארץ ספיחים, ואם כך עדיין לא שבתה הארץ ערך שנה שלמה, ולכן באה אחר שבע שנות שמיטות 'שנת היובל', למען תתקן גם חטא זה של הארץ. (ישמה משה)

שבת קודש היא המבחוץ על מהותו של יהודי

ושבת הארץ שבת לה' (כ.ה. ג) כתב כ"ק האדמו"ר מביאלה זי"ע דאיתא בספה"ק שבש"ק המבחוץ מכל השבוע, איזה תשוקה וחמדה יש לו לאדם, וזה 'שבתה הארץ' היינו ביטול הארציות וזה ניכר על האדם בשבת קודש. (חלקת יהושע)

העלות ולתקן את ההומר

גאולה תתנו לארץ (כ.ה. כד) אמר הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע הנה גדולה תשובה שמקרבת את הגאולה, היינו תשובה שעושה אדם הקרוץ מארציות וחומריות, והוא חוזר בתשובה על מעשיו המגושמים, וזה מרומם בפסוק "ובכל ארץ אחזתכם" שע"י אותה מידת ארץ - ארציות שאתם אוחזים מחד, ודבוקים בהש"ת בתשובה מאידך, וע"י זה 'גאולה תתנו לארץ'. וזה 'ובכל ארץ' כי יש ארציות שאין בו חטא, כי אפילו אם מתנהג בכל עניניו בארציות ומתוך גשמיות, גם אם, ע"י תשובה הוא מעלה את הכל, ובא הגאולה לכל ישראל וכדאיתא אפילו יחיד ששב מוחלין לו ולכל העולם וכנסת ישראל נקרא ארץ חפץ.

פגם הלשון מפסיד את התורה והמצוות

וכי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו (כ.ה. כה) עפ"י המובא בספר "חובות הלבבות" (שער הכניעה פ"ז) שע"י חטא הלשון לוקחים המצוות ומעש"ט של מי שדבר הלשה"ר ונותנים אותם למי שעליו דובר הלשה"ר, וזה מרומם בתהלים (קט) "במה יזכה נער את ארחו" שיוזכה בתורה ומעש"ט של עצמו, ושלא יצטרך לתת לארץ את חלקו, העיקר והיסוד לכך הוא "לשמור כדבריך" היינו, בשמירת הלשון, וזה מרומם (שם יט) "תורת ה' תמימה" שיהי' לו תורתו בשלמות ולא לארחים חלק בו, "משבית נפש" מרמו על דיבור כמ"ש פ' בראשית "לנפש חיה" מתרגם 'לרוח ממללא' וזה מרומם בפסוק "ומכר מאחוזתו" שע"י פגם הלשון נותרו תורתו ותפלתו, נותן ומוכר לאחרים. ובא גאולה וכו' וגאל, היינו, שיתן לו בחזרה כמ"ש בשם האר"י ז"ל על 'זשים חלקנו' שאנו מבקשים שיתנו לצדיקים כאלו, שיחזירו לנו. יכנו הש"ת לעבדו עבודה ישרה בלי שום פניות אכ"ה. (חלקת יהושע)

לדעת מה לעשות עם הממון

כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לד' (כ.ה. ג) כשהש"ת משפיע לאדם עושר וכבוד וטוב עוה"ז, צריך האדם לדעת ולהאמין שהכל הוא ממנו ית', ולא יחשוב חלילה שכוחו ועוצמו ידו עשה לו את החיל, וזהו 'כי תבאו אל הארץ' מדי עסקכם בעניינים

בשדה השמיטה

פנינים מתוך שיעורו השבועי של הרה"ג
אברהם יעקב סלמון שליט"א

הגבלות הארץ לטובת מקבליה

הפסוק בפרשתנו אומר 'כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה', ואח"כ כתיב שש שנים תזרע שדך וגו' וכל דיני השמיטה, וצריך להבין מהו ההקדמה שמקדים הכתוב 'ושבתה הארץ שבת לה'.

ביאור נפלא כתב בזה בס' 'מזקנים אתבונן' עפ"ד המשך חכמה, ואלו דבריו, בהקדם משל: ראובן בא לראות מחסן שהוצע לרכישה, המוכר הראה לו באדיבות את המקום, תיאר בפרוטרוט את כל מעלותיו, ואף נקב במחיר שנראה סביה הקונה לא היסס, והציע לגמור את העיסקה במקום, אך המוכר ביקש ממנו להמתין קצת, עליו להסביר לו כמה תנאים הקשורים במכירה, וכך הוא אומר לו: ראשית כל עליך לדעת, שאתה מוגבל כאן בשעות, ואינך יכול לעבוד אחר השעה שמונה בלילה, חוץ מזה, לא תוכל להכניס כאן מכוונות הגורמות לרעש מעל לרמה מסוימת, אסור לך להחזיק כאן חומרים דליקים, ועליך להכניס שמירה מפני פריצות ושירפות, אם אתה מוכן לכל זה אחתם על החוזה ברצון.

אני חושב שיש כאן אי הבנה, ענה לו ראובן, הלא ברצוני לקנות את המחסן, אני רוצה שיהיה שלי, שאוכל להשתמש בו כטוב בעיני, ולא להיות מוגבל עם כל מיני תנאים.

אתה טועה ידידי, הרגיע אותו הלה, גם אני אין בכוונתי להגביל אותך, המקום אכן יהיה שלך לחלוטין, אבל אני מעוניין שתהיה מרוצה מן העיסקה, אינני רוצה שתבוא אח"כ בטענות, וע"כ עלי להבהיר לך את התנאים שבהם תוכל להשתמש ברכוש שלך ללא סיבוכים, ללא סיכסוכים עם השכנים, וללא שריפות ופריצות, כל התנאים שהתנית אתך אינם אלא לטובתך. ע"כ המשל.

והנמשל: הקב"ה נתן לעם ישראל את הארץ, והארץ נתן לבני"א, אולם יחד עם זאת התנה עמם שלא יעבדו את שדותיהם בשנת השמיטה, לכאורה היה ציווי זה עלול להתפרש כאילו אינו מוכן למסור לנו את א"י בעין יפה, כאילו יש כאן הגבלות... כדי שלא נעלה על דעתנו מחשבה כזו, הקדים הפסוק ואומר 'כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם', נתינה גמורה בעין יפה, וללא כל שיוור והגבלות, ובכל זאת עלי לומר לכם 'ושבתה הארץ' [קדושת] הארץ היא זאת שדורשת שישבתו אותה, הלא אינכם רוצים פיסת אדמה בלבד, הלא אתם רוצים לקבל את הארץ הקדושה, כדי לחיות בה בקדושה, וא"כ חייבים אתם לכבד את קדושת הארץ, לתת לה לשבות בשנה השביעית, וכך תוכלו לנחול ארץ חמדה טובה בקדושה.

ויה"ר שנוכח לכל השפעת קדושת הארץ, ובפרט בשנה זו שנת השמיטה.

היתה זו נתינה ולא הלוואה... על כן התורה מזהירה: "את כספך לא תתן לו" □ אם אתה מלווה לו בריבית, דע לך כי כספך עתיד לרדת לטמיון!

(בצילו חמדת)

ברכה, והצלחה

אני הי אלקיכם וגו' להיות לכם לאלוקים (כה. לו) כתב ברש"י הק' להיות לכם לאלוקים' שכל הדר בארץ ישראל אני לו לאלוקים, וכל היוצא ממנה כעובד עבודה זרה. נאמר בשם הרה"ק רבי משה מלעלוב זצלה"ה כי ידוע החילוק שבין ברכה ובין הצלחה, ברכה היא שלא על פי דרך הטבע, והצלחה הוא על פי דרך הטבע כמובן. ואמר בשם חותנו היהודי הקדוש זצלה"ה שבחוצה לארץ ישראל יכול לחול רק הצלחה ולא ברכה, ובארץ הקדושה יוכל לחול גם ברכה, כמאמר הכתוב (תהילים קל"א. א) 'ברכך ה' מציון.

עוד אמר היהודי הק' ז"ע: אילו היה לנו מנוחה ללמוד תורה הקדושה על כל פנים כאן [בחו"ל] מתוך הרחבת הדעת והיינו יכולים לקרש ולטהר הד' אמות של הלכה בגלותנו, אז היה גם פה בחינת ארץ ישראל, וכאשר שמענו מכבוד קדושת הרב הקדוש איש אלוקים היהודי הקדוש זצוקלה"ה ז"ע וישמח ישראל.

(ילקוטי מהר"א במערכת הרה"ק רבי משה מלעלוב ז"ע)

"ובכל ארץ אחותכם גאולה תתנו לארץ", שכן כאשר תפושט הארץ, לעתיד לבוא, כל העולם יהיה בבחינת "כי לי הארץ", ואז בכל ארץ אחותכם גאולה תתנו לארץ □ כי יעביר ה' רוח טומאה מן הארץ, ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, במהרה בימינו.

(כמוצא שלל רב)

הלוואה או מתנה

את כספך לא תתן לו בנשך (כה. לו) מעשה בסוחר יהודי, שיהודים רבים הפקידו אצלו את כספם ב"היתר עיסקא", נקלע ביום מן הימים לקשיש מצבו הכלכלי הלך והידרדר, עד שפשט את הרגל. בן לילה ירד לטמיון כספו וכספם של המפקדים. ביניהם היו כמה מתלמידיו של הגאון רבי דוב בעריש וידנפלד - גאב"ד טשעביץ, והם נכנסו אליו ותינו את צרתם. הגאון מטשיבין הצביע על הפסוק שלפנינו, ואמר להם: אבי זצ"ל (הלא הוא הגאון הגדול רבי יוקאלי מהרמילוב בעל ה"כוכב מיעקב" הציב תמיהה על לשון הפסוק: מדוע הוא נוקט בלשון "לא תתן לו בנשך", והלא מבחינת המציאות צריך היה לומר "לא תלווה לו בנשך", ומהו "לא תתן"? אלא, אמר ה"כוכב מיעקב", בא הכתוב ללמדנו שכן היא דרכם של מלווים בריבית, שלבסוף הם פושטים את הרגל ונמצא שבכל הנוגע לכסף שנמסר ללווה -

המשך מעמוד 6

בהשתפתם של המוני חסידי באיאן שהיו ניצבים בתווך, ובעלות הלהב היו יוצאים במחול ומפוזים ומכרכרים לכבוד הרשב"י ביום שמחתו.

ל"ג בעומר ה'תש"ד

ההדלקה ע"י הרה"ק מבאיאן-ניו יארק

בשנת תש"ד ערך כ"ק אדמו"ר מבאיאן ז"ע את ביקורו הרביעי והאחרון בארץ ישראל. הביקור תוכנן במיוחד לימי ספירת-העומר, בכדי שיוכל לזכות בעצמו במצוה שהחזיקו בו אבותיו, ולהעלות את האש באבוקה ביום הגדול ל"ג בעומר לכבוד התנא האלוקי הרשב"י ז"ע.

ביקור רב השראה זה נחרט עמוק בזכרונותיהם של חסידי באיאן והותיר רושם כביר על כל הציבור החרדי בארץ ישראל.

זקני החסידים מספרים כי "שעות מוקדמות בערב ל"ג בעומר, כבר צבאו על החצרות ועל הגגות המוני בני אדם, אשר עמוד דרוכים ונכונים לקראת ההדלקה. בחצרות הלילה עלה הרבי הק' על גג הציון להדליק את ההדלקה לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. בשלהבת אש קודש ניגש הרבי הק' אל עמוד ההדלקה שעל ציון הרשב"י. בדבקות עצומה וחרדת קודש העלה את האור במשואת ההדלקה. ויהי בעלות הלהב השמימה, גברו השמחה וההתלהבות והקהל שר וזימר את שירי ההילולא לכבוד התנא האלוקי רשב"י".

החל מל"ג בעומר תשל"ז

כ"ק מרן אדמו"ר מבאיאן שליט"א, ממלא מקום אבותיו רבותינו הק', וזוכה מאז שנת תשל"ז שנת הגענו לארה"ק, וביתר שאת משנת תשמ"ה עת עלה לכהן ולהמשיך מסורת אבותיו הק' לאוי"ט, והשנה תהיה השנה ה-44 בה עולה הלהב במיורן על ידו. בתחילה הדליק יחד עם הגאון רבי שמחה קפלן זצ"ל רבה של צפת שהמשיך את מסורת שושלת רבני צפת להדליק בשליחות האדמו"רים בעלי החזקה, ובשנת תשמ"ט כאשר נסתלק הגר"ש קפלן זצ"ל חזרה החזקה לידי בעלה, ובכך לשמור על הזכות הגדולה בהעלאתו את אש שלהבת הקודש והבערת לפיד הישועות בעמוד ההדלקה, בליל ל"ג בעומר על גג הציון, לכבוד התנא האלוקי הרשב"י ובנו רבי אלעזר

את חזקת אבותיו ולהדליק את ההדלקה. שכן, אילו היתה נמשכת גם בשנה זו המסורת שההדלקה נעשית ע"י שלוחם, ספק רב אם היו יכולים להמשיך את המסורת, ועל ידי כך שהרבי מבאיאן עצמו שהה באותו זמן בארה"ק והדליק את ההדלקה, נשארה החזקה בידי אדמו"ר בית באיאן להדליק את ההדלקה מידי שנה בשנה בליל ל"ג בעומר במיורן.

זקני החסידים הביעו כמה פעמים בפני רבם את דאגתם וחרדתם מהפקעת חזקה קדושה זו, והוא היה עונה כמבטל את הדבר ואין ממה לחשוש: "מ'וועט זעהן" (עוד נראה). ואכן, עד סמוך להדלקה, לא ידעו עדיין איך יפול הדבר. בהגיע רבינו הק' עם קהל החסידים למיורן, הגיע אליהם מוכיר משרד-הדת, ומסר בשם שר-הדת כי לרבינו הק' הזכות להדליק את ההדלקה, כחזקת אבותיו הקדושים.

תפילת ערבית באותה שנה נערכה בחדר של חסידי באיאן (כיום חדרו של ליברמנט) על גג הציון. לאחר התפילה עלה הרבי ז"ע אל גג הציון, ניגש בדביקות עצומה ובחרדת קודש אל עמוד ההדלקה והדליק את ההדלקה לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. התרגשות אדירה הקיפה את המוני החסידים במעמד שנגב זה בעלות הלהב השמימה ושמחה עלאית עד בלי די המלווה ברגש טמיר ונעלם ומתעוררת במקום קדוש זה.

ל"ג בעומר ה'תש"י

במשך השנה המשיכו חסידי באיאן לפעול אצל הרשויות להמשך מסורת הקודש, עד שבע"ה הצליחו לשכנע אותם לכל יסו לשים יד על ההדלקה ולנשל את החזקה הוותיקה מרובה"ק לבית באיאן. ואכן, גם הרבנות הראשית לארץ ישראל צירפה הסכמתה לכך, במכתב שכתב המוכיר הראשי של הרבנות הראשית הרה"ח ר' שמואל אהרן שזורי בו הוא מאמת את האישור והקביעה כי זכות ההדלקה היא בחזקת האדמו"רים הק' לבית באיאן.

ואכן, משנת תש"י, מדי שנה בשנה, מינו הרה"ק מבאיאן-לייפציג והרה"ק מבאיאן-ניו יורק את רבה של צפת, הגאון רבי אברהם שמחה הכהן קפלן זצ"ל, ממלא מקום חותנו הגאון חסיד רבי אברהם לייב זילברמן, בשליחות מיוחדת כ"שלוחו של אדם כמותו" להדליק את ההדלקה בליל ל"ג בעומר על ציון הרשב"י במיורן.

ל"ג בעומר בשנים תשי"א-תש"כ

כאמור, החל משנת תשי"א הדליק את ההדלקה רבה של צפת, הגאון רבי אברהם שמחה הכהן קפלן זצ"ל,

בַּר יוֹהָאִי נְמִשְׁחָה אֲשֶׁרֶיךָ

ההדלקה * השמחה * הישועות * גדולי הדורות * החלאקעס * * ל"ג בעומר - כפורים וכיפורים * הסכנה מביטול השמחה

אור מופלא רום מעלה

הזכות הנשגבה של ה'הדלקה' קמה לנחלה לרבתינו. לאחר שנקתה ונרכשה ע"י הסבא קדישא הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין ז"ע. ממנו עברה זכות זו לצאצאיו אחריו, בנו הרה"ק מסאדיגורא וממנו לבנו הרה"ק מביאין ובניו האדמו"רים ז"ע, והיא ממשיכה להתקיים עד היום ע"י נכדו ב"חט"א כ"ק מרן אדמו"ר מביאין שליט"א. צדיקי השושילתא קדישא של בית רוז'ין ראו בהדלקה זו מעמד נשגב אפוף סודות טמירים, וכפי התבטאותו הנדירה של הרה"ק האדמו"ר הוקן מסאדיגורא כי "אלפי ורבות נשמות מיישראל מוצאות את תיקונו בהדלקה לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי".

וכבר הוסיף לבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א מביאין כי תיקון השמחה הוא לא בדווקא אותן נשמות אשר הלכו לעולמם במשך הדורות, אלא גם נשמותינו-אנו החיים עדנה עלי אדמות יש לנו אפשרות להתעלות ולהטהר כפי שאנו מייחלים בתפילה לאחר ספירת העומר ו"זלתקן נפשתינו ורווחתינו ונשמותינו מכל סיג ופגם ולטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה אמן סלה".

מקור השמחה בל"ג בעומר

מקור מנהג השמחה בל"ג בעומר במירון הוא בספר הק' "שער הכוונות" למקובל האלוקי רבי חיים וויטאל, תלמידו של רבן של ישראל האריז"ל, הכותב: "מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג בעומר על קבר רשב"י ורבי אלעזר בנו אשר קבורים בעיר מירון, כידוע, ואוכלים ושותים ושמים...". וכן כתוב בספר "משנת חסידים" למקובל רבי עמנואל חי ריקי: "מצווה לשמוח שמחת ר' שמעון בר יוחאי, ואם דר בא"י ילך לשמוח על קברו ושם ישמח שמחה גדולה".

רצון הרשב"י שישמחו ביום זה

החיד"א בספרו "עבודת הקודש" מורה באצבע (סימן ח' אות רכ"ג) וז"ל: "יום ל"ג בעומר רבה שמחה לכבוד רשב"י ז"ע כי הוא יומא דהילולא דיליה, ונדוע שרצונו הוא שישמחו ביום זה, כידוע ממעשה הר"א הלוי וזה"ה ומעשים אחרים אשר שמענו ונדעם מפום רבנן קדישין ויש מי שנהג לעשות לימוד בליל ל"ג בעומר בי עשרה ללמוד שמחי רשב"י המפורים בזוהר ואדרא זוטא והוא מנהג יפה".

שמחתו של בעל האוה"ח הק' ביום ההילולא במירון

בשנתו של הגה"ק רבי שמואל העליר זצ"ל, אב"ד דעיה"ק צפת, התעורר פולמוס אודות מנהגי השמחה של הילולת הרשב"י, ואז הוא יצא בקונטרס מיוחד בשם "כבוד מלכים" להגן על המנהגים המיוחדים לל"ג בעומר בהדלקה וריבוי השמחה בהילולא דרשב"י. בין דבריו הוא מביא עדויות נאמנות על השתתפותו של רבינו בעל ה"אור החיים" הק' בהילולת הרשב"י ברוב דחילו ורחימו ועל השמחה הגדולה בה היה שרוי, וז"ל: "וחושני מעונש מי שמערער על זה, ומעיד אני באמת כי בילדותי שמעתי פה מרבני קשיאשי רבני הספרדים, אשר אבותם ראו וסיפרו להם, כי הרה"ק רבי חיים בן עטר ז"ע היה פעם אחד בהילולא פה עיה"ק צפת ת"ו, וכשעלה למירון והגיע לתחתית ההר שעולים משם אל הקודש, ירד מן החמור והיה עולה על ידיו ועל רגליו, ועל הדרך היה גועה ככהמה צועק: היכן אני השפל נכנס למקום איש שלהבת להבת קוב"ה, וכל פמליא של מעלה הכא, וכל נשמות הצדיקים שמה. ובעת ההילולא היה שמח שמחה גדולה, ושרף כמה בגדים יקרים לכבוד הרשב"י ז"ע"א, וגם הזקנים מהספרדים פה ידעו ושמעו זה עכ"ל".

הרשב"י משפיע ברכה על השמחים בהילולא

מובא בספר שבחין דהרשב"י להגה"ח רבי ישעי' אשר זעליג מרגלית: ועיי"ש עוד בשער הכוונות שם, שרבינו האריז"ל ראה את רשב"י שם עומד על קברו

כו' עיי"ש. מכאן הוא סמך לקול ההמון כקול שדי שאומרים בשם האריז"ל אשר ביום ל"ג בעומר עומד התנא הרשב"י על הצינן הקדוש ומברך לכל אחד אחד הבאים למירון לכבוד שם קדשו לשמוח שם בשמחתו ויניח להם רשב"י ברכות על ראשם ונושעים. וכה אמר רשב"י בעצמו קודם הסתלקותו באדרא זוטא סוף דף רצ"א ע"א "דהא חמינא דקוב"ה וכל הני זכאי קשתי כולהו חדאן בהאי הלולא דילי וכולהו זמינין בההוא עלמא בהילולא דילי. זכאה חולקי" עכ"ל הוה"ק.

האור והשמחה בל"ג בעומר שלא כדרך הטבע

בספה"ק "בני יששכר" מסביר באריכות את כל גדולת תופעה של יום ל"ג בעומר, עניינם וטעמם של הדלקת משואות האור ביום קדוש ונעלה זה. ורום שגב ענין השמחה הגדולה על הצינן הק' באתרא קדישא מירון: "הנה רבי שמעון בן יוחאי קראוהו בוצינא קדישא, כי על ידו נתגלו באיתגליא סודות התורה, הוא סוד האור כי טוב הגנוז בתורה (ע"י זוה"ק רות סה ט"ב), על כן נקרא ספרו קדושה זה"ר אור המבהיק מסוף העולם ועד סופו, אור הטוב הגנוז בתורה. על כן יומא דיקן, טוב"ב ימים למתן תורה, אשר מתחיל להתנוצץ האור כי טוב בתורה, וכמו שכתבתי לעיל, הנה יום הזה ל"ג בעומר יומא דהילולא דרבי שמעון בר יוחאי, בו ביום עלה לשמי מרומים ומסתמא ביום זה נולד גם כן כי הקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום אל יום, הנה בו ביום שמתחיל האור כי טוב להאיר מן התורה, היינו טוב"ב ימים קודם מתן תורה, בו ביום נתגלית הנשמה הקדושה בעולם אשר תגלה דרך אור כי טוב בתורה, על כן נקרא הקדוש ההוא בוצינא קדישא (היינו נר הקדוש), בו ביום עלה לשמי מרומים (וזה"ר רפ"ג ב) וצווה לר' אבא לכתוב על הל' הגנוי נסתרות אשר נתגלו, להשאר ברכה מהארת האור הגנוז כי טוב, כמה דאת אמר (תהילים לא, ט) "מה רב טובך אשר צפנת" וכו'. שמור לנו ולבנינו עד יתגלה במהרה אור משיח צדקנו, כמו שאמרו רז"ל (רבנו בחי" פסוק ב) "ויאמר אלקים יהי אור" (בראשית א, ג), זה אורו של מלך המשיח, בזכות התעסקותו בהאור כי טוב אשר השאיר בוצינא קדישא לברכה ולחיים ולאור לכל ישראל.

ובזה תבין מנהג ישראל תורה הוא להדליק נרות ומאורות ביום זה, לכבוד האור כי טוב שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר ל"ג בעומר טוב"ב ימים קודם מתן תורה, ולכבוד נשמת מאור התורה בוצינא קדישא אשר נתגלה ביום הזה, וביום הזה עלה לשמי מרומים, והוא יומא דהילולא דיליה, לאורו נטע וגלגל לכבוד ספרו הקדוש זהר המאיר ומבהיק מסוף העולם ועד סופו, אשר כתב ר' אבא ביום הזה, והוא מאיר לנו בגלותנו עד כי יבא משיח צדקנו, דאתמר ביה "ויאמר אלקים יהי אור" (בגמטריא ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן), זה אורו של מלך המשיח יבא במהרה בימינו ויגלה לנו האור הגנוז, והמשיחיים יזהירו כוהר הקדוש (דניאל ג, א), ותבין לפי זה אשר נתאמת לנו מאנשי אמת, אשר השמחה ביום הזה על ציון ר' שמעון בן יוחאי היא שלא כטבע דכתיב (משלי ג, ט) אור צדיקים ישמח.

(כני יששכר מאמרי חודש אייר מאמר ג)

"בפנים יום-כיפור וכוהין שמחת-תורה"

אחת ההגדרות היותר ידועות, המיטיבה לאפיין את האווירה השררת בל"ג בעומר במירון, היא ההגדרה שהגדיר אותו יהודי מארץ ישראל באוזניו של מרן הסבא קדישא מרוז'ין, שהסכים ונהנה מההגדרה הקולעת, נענע בראשו ואמר לו: "אכן, כך צריך להיות". היה זה בעת שהגיע אותו יהודי אל הסבא קדישא רבי ישראל מרוז'ין ז"ע, והוא שהיה ידוע באהבתו ובערגתו לארצנו הק', תהלוכותיה ואנשיה, התעניין בהתעניינות מעמיקה אודות כל הנעשה והנשמע בארץ הקודש. משהגיע לפרק מירון וההילולא דרבה של הרשב"י ביום ל"ג בעומר, חקר ודרש אצל אותו יהודי ובקישו שיתאר לו את סדר הדברים הנהוג במירון ביום ל"ג בעומר והיאך חוגגים עם ישראל את יום ההילולא שם. החל

היהודי לתאר את התפילות והבכיות הבוקעות רקיעים, בהן שופכים יהודים את ליבם כמים בתוככי המערה, ועם זאת את השמחה וההילולא, הריקודים, השירות והתשבחות אשר יהודים שמחים בהם בכל ליבם ונפשם בשמחה עצומה מחוץ למערה. בתארו את כל הנ"ל הגדיר החסיד ואמר ש"בתוך חדר המערה ההתעוררות היא ממש כמו ביום-הכיפורים, ואילו מחוץ השמחה היא ממש כביום שמחת-תורה". כאמור הרה"ק מרוז'ין נהנה מאד מהתיאור ומההגדרה, נענע בראשו ואמר לו כי "אכן, כך צריך להיות!".

החלאקעס על ציון הרשב"י מתוך שמחה עילאית

מנהג עתיק יומין נהגו בישראל, לקיים את מצוות "ראשית הגז" לצאן קדשים ולדי ישראל בעריכת החלאקעס על ציון הרשב"י ביום ל"ג בעומר מתוך שמחה עילאית, ומקורו קדוש במנהגי האריז"ל. וכך כותב בספר "חבת ירושלים":

ויהי בבוקר אחר התפילה עושים תגלחת לבנים קטנים בפעם הראשון, כמ"ש בפע"ח שער ספה"ע (פ"ב) העיד לי הר"י אור"י ישראל סרוק ז"ל, ששנה אחת קודם שהכיר להאריז"ל, הלך לשם לגלח את בנו במשתה ושמחה בימים ההם עכ"ל, ובס' משנת חסידים מס' אייר (פ"א) מצוה לשמוח שמחת רשב"י בו וכ"ש אם הוא פעם ראשון שמגלח ראש בנו "ומניח הפאות" שהוא מצוה עכ"ל.

יום ל"ג בעומר מושווה לפורים וליום-הכיפורים

ידועים הם דברי צדיקי הדורות, שהשוו את קדושת יום הפורים לקדושת יום הכיפורים, עד שאפילו אמרו כיפורים=כפורים, ודורשי רשומות היו אומרים כי מה שפועלים ביום הכיפורים בכבי אפשר לפעול ביום הפורים ע"י שמחה. לענייננו מצינו שהרה"ק ה"שר-שלים" מבעליא ז"ע השווה את יום ל"ג בעומר ליום-הכיפורים, וכן היו צדיקים שהיו משווים את מעלתו של יום ל"ג בעומר למעלת יום הפורים. הם מצאו אסמכתא לכך מדברי השו"ע הלכות ר"ח ס' תכ"ח "לעולם ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג בעומר, וסימן פל"ג".

הרה"ק ה"תפארת מנחם" מביאין-טשרנובוץ היה אומר כי דין ל"ג בעומר כדן פורים, שבו נפסק להלכה כי "כל הפושט ליו נותנים לו", וכן כי "עיצומו של יום מכפר" בדומה לנכתב ביום הכיפורים. והיה מפטיר ואומר כי "העיקר שנדע איך לפשוט יד ומה לבקש".

להזכור מלמנוע את השמחה בל"ג בעומר

עוד מובא בספר "חבת ירושלים" בדבר אלו שניסו לבטל את השמחה בל"ג בעומר במירון: נהינא שמעתי מפני מו"ר מוהר"מ ז"ל (הרה"ק ר' מרדכי מקרעניץ), שהזכרתי בפתח שערי ירושלים, איך שמעו שגדולי הדור אחד רצה לבטל, או ביטל שמחת ל"ג בעומר, וקיבוץ אנשים ונשים שהיה נדמה בעיניו כהוללות ח"ו ולשמחה זו מה עושה, ונגזר עליו גז"ה, וכמדומה לי שלא השלים שנתו רח"ל (ועיין מ"ש בענין זה עוד בס' עון ציון מערכת רשב"י) עכ"ל.

ובספר "מצבות קודש" שהובא בספר "ענף עץ אבות" (עמ' 10) מובא סיפור נורא אודות מי שרצה לבטל את השמחה ביום ל"ג בעומר במירון, וכך מובא שם:

שמעתי מעשה שארע לפני כמה שנים במירון, בגביר שבא לקברו של רשב"י בל"ג בעומר יחד עם בנו יחידו, ובראותו את אשר שמחים על ציון רשב"י, צעק בצעקה גדולה: "רשב"י מת ביום זה וראוי לכתוב בכיה גדולה ביום זה, ואתם עוד שמחים?" וגער בהם בניפיפה גדולה, ונתבלבלה השמחה.

למחרת נפל בנו יחידו של הגביר הלז למטה ונחלש ומת. בלילה חלם הגביר הלז כי רשב"י דובר אליו בחלום: "אתה בטלת את שמחתי, לכך בטלה שמחתיך". משודע לכולם מהחלום, ראו בכך כי ניתא לו לרשב"י בשמחה זו, והמשיכו לעשות שמחה גדולה מאותו זמן, ככל האפשר.

באר בשדה - שטפנשט

"לילה כיום יאיר"

על שגב רוממות ההדלקה בל"ג בעומר על גג ציון הרשב"י, ותולדות זכות העלאת האור בעמוד ההדלקה ע"י הצדיקים מבית רוז"ן-באיאן

בה את הבית הגדול הלא הוא בית-הכנסת "תפארת ישראל" בירושלים עיה"ק.

בנו של רבי ישראל מרוז"ן, הרבי הק' האדמו"ר הזקן רבי אברהם יעקב מסאדיגורא, נשא אף הוא על שכמו את עול החזקת הישוב היהודי החסידי בארה"ק, וכך עלתה בחלקו כנחלה חזקת ההדלקה על הציון הק' של רשב"י בליל ל"ג בעומר במירון. הוא אף הגדיל להתבטא על גודלו וחשיבותו של מעמד ההדלקה באומרו כי "רבבות אלפי נשמות ישראל באות על תיקונו ע"י ההדלקה בליל ל"ג בעומר על ציון הרשב"י". ומכיוון שכן, היה משתתף בעצמו בהדלקה מדי שנה בכך ששלח לשליחו הנאמן מטפחת משי שתושם בתוך האבוקה, וכך נטל חלק בפועל באותה הדלקה.

לאחר הסתלקותו של האדמו"ר מסאדיגורא נתחלקה הירושה בין בניו האחים הקדושים ה"פחד יצחק" מבאיאן ואחיו הצעיר ה"אור ישראל". כ"ק ה"פחד יצחק" מבאיאן ז"ע ויותר על חלקו בחצרו הקודש סאדיגורא על כל אוצרותיה ומחמדיה ועקר לעיירה באיאן, שם הקים את חצרו הק' מהמסד ועד הטפחות. בתמורה לכך ולחובת הקודש קיבל כנחלה את "נשיאות ארץ ישראל", אשר כללה בתוכה, כאמור, גם את הזכות הגדולה והמיוחדת של הדלקת והעלאת אור היקוד בהדלקה על ציון המצויינת של רשב"י ביום ל"ג בעומר ה"נשיאות" כללה גם את זכות החזקת יושבי ארץ הקודש המאוגדים תחת "כולל וואהלין", את בית-הכנסת הגדול "תפארת ישראל" בעיר-העתיקה בירושלים, ואת שאר הקלוזים של חסידי סאדיגורא-באיאן בצפת וטבריה.

לאחר הסתלקותו של הרה"ק ה"פחד יצחק" מבאיאן לשמי רום, עברה נחלה זו לארבעת בניו הק' האדמו"רים שמלאו את מקומו, אשר הקימו את חצרות קודשם בערים טרנובוץ, לייפציג, לעמברג, וניו-יארק. כולם ייקרו עד מאד את זכות גדולה זו שבאה להם מחזקת אבותיהם הקדושים, וכל אחד מהם זכה לפחות פעם אחת להרים את נס ההדלקה על הציון הקדוש.

כ"ק האדמו"ר הק' רבי מנחם נחום מבאיאן-טרנובוץ, בנו הבכור של ה"פחד יצחק" מבאיאן, עלה במיוחד לבקר בארץ הקודש בשנת תרפ"ז, כאשר אחת המטרות הנשגבות שייעד לביקור היתה הזכות הגדולה להדליק בעצמו את ההדלקה על ציון הרשב"י בל"ג בעומר. הביקור רב הרושם נחרת ונרשם בדפי ההיסטוריה הזוהרים של חסידי באיאן בארה"ק, ורומם וביסס את מעמדם בארץ ובעולם. ההתרגשות והשמחה ששררו בקרב החסידים היו לאין שיעור והביאו להתעררות מרוממת ומיוחדת, שכן הרבי מטשורנובוץ היה הראשון מבין האדמו"רים הק' לבית רוז"ן-באיאן שביקר בארצה"ק וזכה להשיא את משואת ההדלקה בליל ל"ג בעומר. לאחר הסתלקותו של האדמו"ר מטשורנובוץ בשנת תרצ"ו, שמורנו הרה"ק רבי אהרן על זכות ההדלקה, ועמד בקשר בכתב בעניין זה עם רבה של צפת להמשך שליחותו הקדושה.

האח השלישי, כ"ק האדמו"ר הק' רבי אברהם יעקב מבאיאן-לעמברג, אשר נעקד על קידוש ה' בשנת ה'תש"ב, ביקר בארה"ק בשנת תרצ"ג, ובמהלך ביקורו זכה אף הוא להעלות את הלהב במדורת ההדלקה בליל ל"ג בעומר לכבוד הרשב"י.

עם עלותו לארה"ק של כ"ק האדמו"ר הק' רבי ישראל מבאיאן-לייפציג, בנו השני של מרן ה"פחד יצחק", בשנת תרצ"ט, החל הוא בעצמו להדליק את ההדלקה, והמשיך בכך עד הסתלקותו בשנת תשי"א.

הרבי מהוסיאטין ממתין ליד עמוד ההדלקה, מימינו הרבי האביר יעקב מסאדיגורא (מוסתר חלקית) משמאלו הרבי מטשורנובוץ והרה"ח ר' בערל לודמיר

מירון תש"כ - אדמו"ר מבאיאן זצ"ל ביציאה משיבת בני עקיבא

מירון תשמ"ג - אדמו"ר מבאיאן שליט"א ביציאה משיבת בני עקיבא במירון לצידו נראה אביו הגה"ח רבי מנחם מענדל ברייאר זצ"ל

שהוקם בשעתו ע"י רבי אברהם גאלאנטי, והיו זקוקים לכסף רב להשלמת הבנין. הסבא קדישא הרה"ק רבי ישראל מרוז"ן ז"ע העביר להם ביד רחבה את הסכום הנדרש, ובתמורה לכך הם הקנו לו לנחלת עולם את זכות ההדלקה. נחלה זאת היתה אחד הקניינים אותם רכש ה"ס"ק מרוז"ן מתוך רצונו לאחוז בקדושתה של ארץ הקודש. במשך כל ימי חיותו היה ער לכך צורכי הישוב היהודי בארץ הקודש, וסכומי כסף אדירים הועברו על ידו לטובת מחייתם של יושבי הארץ. בנוסף לכך תקע בה יתד קודש בכך שציווה על חסידיו לרכוש מקום בירושלים העתיקה מול מקום המקדש, ולבנות

מעמד עילאי מרטיט ונשגב, אפוף אורות שמימיים, הוא מעמד ההדלקה על גג ציון הרשב"י במירון המתחדש מדי בשנה בליל ל"ג בעומר.

קשה עד מאד למצוא את הביטויים שישכילו לבטא את רגשי הקודש המפעמים בלבבות בעת העלאת האור באבוקה המתנשאת על ציונו הק' של רשב"י, כשמהרי הגליל הנישאים במרחב עולה הד רווי הוד קדומים לשירת הלב הנישאת באותם רגעים נוראי הוד.

מעין חוט של קדושה עובר ומקשר בין כל המשתתפים באותו מעמד לבין הצדיקים של שושלת הזהב אותה החל לטוות הרה"ק הסבא קדישא מרוז"ן, ובנו הרה"ק מסאדיגורא המשיך בטווייתה, ועד לצאצאיהם הצדיקים הקדושים לבית באיאן לדורותיהם ז"ע, אשר כל אחד מהם בשעתו נשא בידו הקדושה את לפיד האש והעלה את האור באבוקה באותו מקום קדוש וטמיה. כל הצדיקים ראו בזכות הגדולה של חזקת ההדלקה כ"זמן גרמא" לאות ומופת וסגולה מיוחדת של תיקון רבבות נשמות ישראל. בשעה זו של העלאת האור במקום קדוש, ביום קדוש, לכבודו של התנא קדוש, ראו בזה ציוף מופלא של עולם ש'נה נ'פש, המסוגל לפעול ישועות בקרב הארץ. מעמד ההדלקה שנחוג מידי שנה בשנה ברוב עם המון חוגג עם אלפי רבבות בני ישראל, מהווה מעמד נשגב המלווה בחדווה ושמחה עילאית המתערורת בכל שנה מחדש בלילה זה במקום קדוש זה ציון הרשב"י ז"ע.

המקור הראשון להדלקה בל"ג בעומר על ציון המצויינת של התנא האלוף הרשב"י במירון הוא מדבריו של מפרש המשנה, רבי עובדיה מברטנורא, במכתב שכתב לאחיו בשנת רמ"ט (נדפס בספר "דרכי ציון") וז"ל: "ב"ח אייר יום מיתתו, באים מכל הסביבות ומדליקים אבוקות גדולות, מלבד מה שמדליקין עליה נר תמיד וכו'. שהרבה עקרונות נפקדו וחולים נתפאו בגדר נדבב שהתנבאו למקום ההוא".

דברים נשגבים ביותר אודות שגב ההדלקה נשמעו מפי קודשו של האדמו"ר הזקן רבי אברהם יעקב מסאדיגורא ז"ע, שאמר: "רבבות אלפי נשמות ישראל באים על תיקונו ע"י ההדלקה בליל ל"ג בעומר על ציון הרשב"י". וכבר פירשו צדיקים אחריו את דבריו, שאין הכוונה רק לנשמות ישראל שכבר אינם בין החיים, אלא גם לכל נשמות ישראל אשר עדיין בחיים חיותם, גם הן באות על תיקונו במעמד זה.

תיאור חי ומעניין על סדר ההדלקה על גג הציון בשנת ה'תרע"ה נמצא בספרו של הרה"ח מנחם מנדל ראב"ן "מסע מירון": "...אחר אשר הכינו את העששית הגדולה אשר על ראש הגג, מכוון נגד קבר התנא, עלה כל העם הגגה, וכל אחד אשר היה איתו מטפחת יפה, שמיכה נאה, כובע יקרה, משליך אל תוך שריפת אגן השמן. גם שמן זית כל אחד קנה ויצק אל תוכו לכבוד התנא. אז ניגשו המדליקים ברגש שמחה וטוב לב, וידליקו מטפחת משוחה בשמן, וישליכו אל אגן השמן, וכל העם עומדים בעינים צופיות מקווים לאור. ויהי ברגע הראשון, בצאת שביב אש, כעלות הלהב וירונו העם, ותבקע הארץ לקול הרינה והשמחה. ומקובל הוא ביד יושבי ארצנו הקדושה, כי נשמת התנא האלוף רבי שמעון בר יוחאי תתנוסס על הדלקתו".

זכות הגדולה של העלאת האור באבוקה שעל ציון התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי במירון בל"ג בעומר נקנתה, כידוע לכל, ע"י מרן הסבא קדישא רבי ישראל מרוז"ן ז"ע, אשר רכש אותה בכסף מלא מאת חכמי הספרדים שהיו ממונים על "הקדש הספרדי". היה זה בעת שהקימו ושיפצו מחדש את המבנה הנוכחי,

ביקור מיוחד ורב רושם בארה"ק ערך צעיר בניו של הרבי הק' ה"פחד יצחק", כ"ק האדמו"ר הק' רבי מרדכי שלמה מבאיאן-ניו-יורק, אשר ביקר בארץ ארבעה ביקורים, ושישום נותר חרות עד היום בלב חסידי. שניים מהביקורים יועדו ותוכננו במיוחד לתקופת ל"ג בעומר, בשנים תש"ט ותש"ך, ובהם העלה את האור בהדלקה על ציון הרשב"י בליל ההילולא. זכרם של אותם ימים נשגבים ונעלים עדיין חקוק על לוח ליבם של רבים מחסידיו שיבדלחט"א, וזכרונם לא יסוף מפי זרעם עד היום, בהיותם מעבירים ברטט ובערגה את ההרגשים הנפלאים של אותם ימים גבוהים ונעלים.

לאורך השנים היה נהוג כי בשנים בהן לא יכלו הצדיקים לבית באיאן להשתתף בעצמם בהדלקה, היו שולחים בגד חשוב ומיוחד להדלקה, כגון מטפחת משי אותה נהגו לענוד לצווארם. את הבגד שלחו ע"י שליח נאמן בצירוף הרשאה מיוחדת בכתב למי שמונה על-ידם כשליח להעלות האור באבוקה, על מנת להניחה על עמוד ההדלקה בטרם יעלה בה הלהב. כך הם נטלו חלק בפועל ב"הדלקה" שנערכה ע"י שולחיהם, שהיו בבחינת "שולחו של אדם כמותו". בשנים הראשונות שימש כשליח נאמן הרה"ק ר' אהרן ברנדווין מסטרעטין זצ"ל, נכד אחותו של מרן רבי ישראל מרוז'ין ז"ע. בשנים שלאחר מכן היו אלו הרבנים מאיר דאתרא של צפת לדורותיהם, כמו הגאון רבי רפאל זילברמן זצ"ל, מהאריות שבחבורת חסידי ר' ווי"ן בצפת, (במקורו היה קשור לרה"ק מסטפנשט ז"ע) ואחריו נכדו שמילא את מקומו הגאון רבי אברהם לייב זילברמן זצ"ל מפארי חסידי שטפנשט ובאיאן בארה"ק, והשליח האחרון היה הגאון רבי שמחה קפלן זצ"ל שמילא את מקום חותנו הגרא"ל זילברמן ברבנות צפת. יצויין כי הרב קפלן המשיך במסורת ההדלקה יחד עם כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאיאן עוד מספר שנים עד לפטירתו בשנת תשמ"ט.

שולחים חשובים אלו שזכו לבצע את שליחות קודשית, ביחד עם חסידי באיאן בארץ הקודש, ובעיקר זקני החסידים מעיה"ק צפת כמו החסיד המפורסם רבי ברוך ברזל ז"ל ועוד, היו שומרים מכל משמר על זכות זו, ובזכותם נשארה חזקה זו עד היום כקניין עולם בידי האדמו"רים הקדושים לבית באיאן וממשיכי דרכם בקודש. ואכן, מאז הוטלה אדרת ההנהגה והמשך שזירת השושילתא דדהבא על כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאיאן, בעלותו לכהן על כסא אבותיו, נערכת ההדלקה ללכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי" במעמד רווי הוד קדומים מרגש ומרטיט ביותר ובהתערורת רחמים ברוב עם. המעמד נערך בהשתתפות רבבות עמך בית ישראל, והמוני חסידי באיאן בתוכם, מתוך שירה רוויית התעלות הנמשכת שעות ארוכות עם כלי-זמר תוף ומחול ובשמחה הבוקעת רקיעים, ומשם משפיעה על ראשי עם קודש הצוהלים והשמחים שפע ברכות ושמחות לכל ימות השנה.

פרסום ראשון

אם כבוד השר ידליק או לא אך זאת אני יודע כי אם תרצה לגשת להדליק תצטרך לדרוך בתוך הדם שלי ושל חבייני....

מספר אחד הנוכחים כי באחת השנים בליל ההדלקה הגיע שר הדת בליווי פמליה ממנהלי משרדו והתקרבו אל עמוד ההדלקה כאשר אחד ממלווי החזיק לפיד גדול בידו כמוכח להדלקה. רבים מהנוכחים החסירו פעימה בלב באשר לא ידעו כיצד הענין יגמר, והנה הציבור שעמדו מסביב לעמוד ההדלקה נעמדו להתפלל ערבית, אחד מזקני החסידים עמד בצמוד לפקיד נושא הפיד וברגע שהקהל נעמד לתפילת שמו"ע שמט החסיד הזקן את הפיד מידי מחזיקו והעפף אותו על אחד הגגות מרחוק, וכמובן שבכך תמה הבעיה וההדלקה נישאה ברמה ע"י הגאון הרב קפלן רבה של צפת.

גם גדולי האדמו"רים והרבנים הרימו עיניהם בערגה לזכות בהדלקה, אך הכל ידעו כי זכות ההדלקה מוקנית לאדמו"ר"י בית באיאן לדורותיהם, ואכן במשך למעלה ממאה וחמישים שנה לא החין איש להדליק עוד הדלקות לכבוד ההילולא בציון התנא האלוקי ובסביבותיו, כאשר כולם הודו והמליכו ואמרו כי ההדלקה בל"ג בעומר אצל רבי שמעון שייכת לסבא קדישא מרוז'ין ולממשיכיו יורשיו בחזקה זו אדמו"ר"י בית באיאן, למרות שהיו מגיעים במשך יום ההילולא - ל"ג בעומר והיו מכבים את הלהבה בעמוד ההדלקה יוצקים שמן ומדליקים אותה מחדש.

אמנם שלא לרצונם ולרוחם של שומרי ה"חזקה" חסידי באיאן, הרי שבשנים השנים האחרונות השתנו דברים ונפרצו פרצות במעמד "חזקת" ההדלקה, כאשר נוצרו במתחמים שבסביבות הציון עוד מעמדי "הדלקה", עד שלצערינו בשנה האחרונה קרה מה שקרה. והנה בשנה זו, לראשונה מאז השינויים הנ"ל, שוב יהיה זה האדמו"ר מבאיאן שליט"א שידליק את ההדלקה היחידה, כחזקת אבותיו הק' ויעלה את להבת האש לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי ז"ע.

להשלמת היריעה מוגש בזה פירוט כרונולוגי של השנים לגביהן ישנו תיעוד או עדויות על מעמד ההדלקה.

אדמו"ר רבי מרדכי שלמה מבאיאן זצ"ל לפני העלאת להב האש במירון ל"ג בעומר תש"כ

ל"ג בעומר ה'תרמ"ט

בעיתון "החבצלת", שהיה יו"ל בירושלים עיה"ק והופיע בתאריך כ' כסליו תר"ן, מופיע מאמר התרשמות מהעורך הרב ישראל דוב פרומקין, שנכח במירון בל"ג בעומר שחלף, ובו תיאור נרחב מהשמחה הגדולה במירון. הוא מתאר את ההמונים המגיעים מכל קצווי הארץ ליטול חבל בהילולא: "...וככלותם לבוא הודלקה ההדלקה הגדולה לכבוד הרשב"י ז"ע"א, והמדליק היה הרה"ג רבי רפאל דומ"ץ ז"ל, בא כח הרה"צ מבאיאן המוחזק לקנותה בכל שנה ושנה במחיר מאתיים פראנק...."

ל"ג בעומר ה'תרפ"ז

ההדלקה ע"י הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן-משרי נוביץ ז"ע התרגשות גדולה אפפה את המוני החסידים עולי מירון עת קיבלו את הידיעה המשמחת בחדש אייר דשנת תרפ"ז, כי כ"ק אדמו"ר רבי מנחם נחום מבאיאן-טשערנוביץ ז"ע עורך את נסיעתו לארץ ישראל.

המיוחדות שבהתרגשות סביב בואו של הרה"ק מבאיאן טשערנוביץ נבעה מכך שהרבי היה הראשון מבין האדמו"רים נכדיו של הס"ק מרוז'ין אשר עלה לחון את עפר הארץ, והוא היה הראשון מרבותינו הק' בעלי זכות ההדלקה שהעלה את אש הקודש בליל ל"ג בעומר על ציון התנא האלוקי הרשב"י.

"...בלילה ספירת הוד שבהוד, בשעה תשע בערב, יצא הרבי מבית האכסניה כשפניו להכות אש אחוז שרעפים עילאיים, לבש בגדי שיראין של זקינו הס"ק מרוז'ין ז"ע, בגד משי לבן מצויר בפרחים של זקינו ולראשו חבש קאלפיק. הדוחק היה רב ורבות עמלו השוטרים לפנות דרך לרבינו להגיע לג הציון. ויהי בעלות הלהב, נטל רבינו הק' את לפיד האש ובלהט קודש הדליק את ההדלקה לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. ההתלהבות והשמחה היתה לעין ערוך כל הקהל הקדוש עלו והריעו על הזכות הגדולה שנפלה בחלקו לראות את רבינו מעלה את האור באבוקת הקודש. שירי ל"ג בעומר הושרו ברוב עוז. בשל קהל ההמונים שגדש את המקום לא השתהה הרבי רבות ולאחר שעה קלה ירד מגג הציון ושב לבית האכסניה, שם המשיכו החסידים את השמחה הגדולה. שעות ארוכות רקד קהל ההמונים לפני החלון בו עמד והביט רבינו ז"ע". (תיאור מקוצר מספר "משכנות הרועים" פרק ששי - ארץ ישראל עמ' קל"ב - ק"מ. ובחלק 'כתבי החסידים' - שנת תרפ"ז עמ' שצ"ו - שצ"ט).

ל"ג בעומר ה'תרפ"ט

בין בתרי המכתבים הנדירים המאשרים את חזקת ההדלקה בידי אדמו"ר ר' ווי"ן-באיאן, מצוי "אישור מרבני הספרדים בצפת" על קבלת התרומה לכבוד

מירון תרפ"ו - הרה"ק מבאיאן טשערנוביץ בל"ג בעומר במירון, בצאתו מהיכל מערת הרשב"י מהצד של קבר רבי אלעזר

באר בשדה - שטפנשט

"כי עוד יזכה לאורך ימים ושנים ולכבד את ה' באורים כאשר היתה באומנה איתו כל ימי אבותי הקדושים צוקל"ה".

ל"ג בעומר ה'תרצ"ט

השמחה הגדולה בהעלות הלהב

בשנת ה'תרצ"ט, למרות שהיתה זו שעת הדחק וקול התרועות של ערב פרוץ מלחמת העולם השנייה נשמע בכל קצווי תבל, הן בגולה והן באר"ק, הועלתה אש ההדלקה ברוב שמחה כמימים ימימה. היה זה אכן כפי שכתב הרה"ק רבי אהרן מבאיאן-טשרנוביץ זי"ע לאב"ד ור"מ צפת, שכדאי הוא רשב"י לסמוך עליו בשעת הדחק.

ל"ג בעומר ה'ת"ש

ההדלקה ע"י הרה"ק מבאיאן-לייפציג

בקיץ שנת תרצ"ט, עם גבור המאורעות ורדיפות שלטון הרשע הנאצי את יהודי גרמניה, עלה לארה"ק הרה"ק רבי ישראל מבאיאן-לייפציג זי"ע, וקבע את משכן קדשו בעיר תל-אביב כמו רוב אדמו"רי בית רוזין אשר עלו לארצנו הק'. בשנה הראשונה לעלייתו, בשנת ת"ש, עלה לאתרא קדישא מירון לרגל ההילולא קדישא וזכה להדליק את ההדלקה על ציון הרשב"י זי"ע כחזקת אבותיו הקדושים.

מעניין לציין כי בשנה זו ת"ש עלו למירון גם זקן אדמו"ר"י בית רוזין, הסב"ק רבי ישראל מהוסיאטין זי"ע, ואיתו עימו הצדיקים אדמו"ר"י בית רוזין שהספיקו לעלות ארצה, לשפוך שיה ולעורר רחמים על שארית ישראל, ולהשתתף בהילולת הרשב"י. בהגיע זמן ההדלקה עלו כ"ק מרגו האדמו"ר"ם לרג הציון. הרבי מבאיאן-לייפציג זי"ע שלח את הרב החסיד רבי שלמה טלינגטור ז"ל אל הרבי מהוסיאטין זי"ע, לכבדו בהדלקת ההדלקה על ציון התנא האלוקי הרשב"י זי"ע, אך הרה"ק מהוסיאטין סירב, באומרו לשליח: זכות זו שייכת רק לבית באיאן!

במעמד האדמו"ר"ם זי"ע, ניגש הרה"ק מבאיאן-לייפציג בחרדת קודש אל עמוד ההדלקה, ובהתרגשות מרובה הצית את אש הקודש בעמוד ההדלקה על ציון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. לאחר ההדלקה סובב הקהל את כ"ק האדמו"ר"ם זי"ע ברגש ובהתלהבות וזיי מרו את שירי היום.

ל"ג בעומר ה'תש"ח

דרכי מירון שמו וגם ההדלקה לא הועלתה על הציון הק' של הרשב"י זי"ע"א. היה זה בעקבות פרוץ מלחמת השחרור עקב הכרזת עצמאות המדינה בה' באייר, ימים ספורים לפני ל"ג בעומר.

ל"ג בעומר ה'תש"ט

ההדלקה ע"י הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן-ניו-יארק

שנת ה'תש"ט היתה שנה מכרעת לעניין שמירת ה'חוקה" ע"י רבותינו הק' לבית באיאן, שכן היתה זו הפעם הראשונה לאחר קום המדינה בה חגגו את ל"ג בעומר בציון הרשב"י במירון. אנשי משרד-הדתות רצו לקבוע, כי שר הדתות הוא שידליק את ההדלקה, כשבכוונתם להפוך את מעמד ההדלקה ל'טקס' ממשלתי של 'הדלקת משואה' במקום קדוש זה. לאחר שההדלקה זו נתקדשה לדורות ואמרות נשגבות נאמרו ע"י צדיקי הדורות הקודמים אודות שגב מעלת הדלקה זו.

נאמני וראשי עדת חסידי באיאן הבהירו נחרצות לאנשי הרשויות שזו עתה קמו, כי לא יתכן שתתבטל זכות ההדלקה בלי ל"ג בעומר על ציון הרשב"י במירון הקנויה מזה דורות כנחלת רבותינו הק' מבאיאן.

בשנה הולפת, כיום ט"ז בחשוון ה'תש"ח, שבק חיים הגאון החסיד רבי אברהם לייב זילברמן, רבה של צפת, ובנו הרה"ח בעריל זילברמן, שהיו כידוע אנשי מירון מובהקים ומחסידי הרה"ק משטפושט ומנאמני בית באיאן, פעל רבות שזכות ההדלקה תישאר נחלת רבות הק' מבאיאן ולא תעבור חלילה לידי זרים.

אלא שאיטעא מילתא ומאת ה' היתה זאת, שכ"ק אדמו"ר מבאיאן-ניו-יורק זי"ע עלה לארץ ישראל בשנה זו והיה אמור לשהות בל"ג בעומר במירון בכדי להמשיך

מירון תשל"ז - כ"ק אדמו"ר מבאיאן שליט"א ברגע ההדלקה

אדמו"ר שליט"א מבאיאן עם הגר"ש קפלן רבה של צפת בהדלקה, משמאל נראים הגה"ח זושא השל זצ"ל והגה"ח הגר"מ ברייאיר זצ"ל

יוחאי" אשר הכינו לכבודו כמה חדרים. בחצות הלילה עלה הרבי זי"ע על גג הציון והדליק את ההדלקה שעל ציון הרשב"י זי"ע. בעלות להב ההדלקה עלו והתגברו השירה, הזמרה וההיקודים לכבוד התנא האלוקי.

ההדלקה מכ"ק אדמו"ר הק' מבאיאן טשרנוביץ זצוק"ל, בעל זכות ההדלקה, כמנהגו בכל שנה ושנה.

ל"ג בעומר ה'תרצ"ז

ההדלקה נערכה ביום עקב הפרעות

מצויה אגרת מרבה של צפת, הגאון רבי אברהם לייב זילברמן זצ"ל, אל אדמו"ר הרה"ק רבי אהרן מבאיאן-טשרנוביץ זי"ע, שמילא את מקום אביו הק' שנסתלק בי"ט לחודש אב תרצ"ו. בה הוא מודיע לו כי קיים את שליחות הקודש להדליק את ההדלקה בשליחותו. באגרת זו הוא מציין כי עקב הפרעות הדליקו את ההדלקה בשנה זו ביום, ולא כנהוג בליל ל"ג בעומר.

ל"ג בעומר ה'תרח"צ

דרכי מירון שוממות עקב הפרעות וההדלקה לא הועלתה

בשנה זו התפרעו הערבים בערי הגליל וערכו פוגרומים לעתים מוזמנות, ולא היתה אפשרות לעלות מצפת למירון בל"ג בעומר רבה של צפת, הגאון רבי אברהם לייב זילברמן זצ"ל. שלח אגרת אל הרה"ק רבי אהרן מבאיאן-טשרנוביץ זצוק"ל, בה הביע את צערו והתנצלותו על שלא עלה בידו בשנה זו למלאות את שליחותו להדליק את ההדלקה. אדמו"ר זי"ע מבאיאן-טשרנוביץ החזיר לו מכתב מענה והוסיף ברכת קדשו:

ל"ג בעומר ה'תרצ"ב

מצויה תעודה מעניינת נוספת בה מאשרים רבני הספרדים ל"כבוד הראב"ד הרה"ג ראב"ד לעדת האשכנזים כמהר"ר אברהם לייב זילברמן הי"ד, על קבלת "...ס"ס שלשה ליר"א מא"י וה"ה בעד הדלקת הפילא לע"ן התה"ק הרשב"י ליל הלולא זיע"א, ע"ש וזכות הרה"ג האדמו"ר המפורסם בתו"י כקש"ת כמהר"ר מנחם נחום ב"ר יצחק שליט"א...".

ל"ג בעומר ה'תרצ"ג

ההדלקה ע"י הרה"ק רבי אברהם יעקב מבאיאן-למברג זי"ע

בקיץ שנת תרצ"ג, ביקר האדמו"ר הרה"ק רבי אברהם יעקב מבאיאן-לעמבערג זי"ע בארץ הקודש. ביקור זה רומם את קהל חסידי באיאן בארץ ישראל. טרם נסיעתו נסע הרבי זי"ע לטשרנוביץ, להיפרד מאחיו הגדול כ"ק אדמו"ר מבאיאן טשרנוביץ זי"ע, שנתן לו בחפץ לב את הסכמתו שידליק את ההדלקה על ציון הרשב"י, אשר היתה בחזקתו ככבוד האחים והיתה שייכת לו כ"נשיא ארץ ישראל".

על שמחת ל"ג בעומר בשנה זו מסופר בפי חסידי באיאן, כי במוצאי שבת-קודש ליל ל"ג בעומר יצא הרבי זי"ע בלויית קהל גדול ובמרכזם חסידי באיאן בדרכו למירון, שם התאכסן בבית "מושב זקנים וישיבת בר

סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מפעל "סגולות מלכים" (בב"ב) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחושי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקדק שטפנשט

סגולות מורא מקדש מעט ומקדשי תיראו אני ה' (פ"ה)

כנסיות שבחור"ל) עתידים לקבוע באה"ק ויש להם קדושת ארץ ישראל, גם בהיותם בחור"ל, והתפילות משתלחות לשער השמים. אך אם ח"ו נוהגים בהם ביוני ח"ו ומדברים בהם בדברים בטלים, וההבל של דברים בטלים הוא טמא, ומתלבש בו שר של עכו"ם. והוא נעשה בעל הבית בבית הכנסת רח"ל, ומקבל התפילות, ומכניסם אל התיצונו, והרי זה עובד עבודה זרה, ככל הדר בחו"ל - שדומה שאין לו אלוה.

כנסיות שבחור"ל) עתידים לקבוע באה"ק ויש להם קדושת ארץ ישראל, גם בהיותם בחור"ל, והתפילות משתלחות לשער השמים. אך אם ח"ו נוהגים בהם ביוני ח"ו ומדברים בהם בדברים בטלים, וההבל של דברים בטלים הוא טמא, ומתלבש בו שר של עכו"ם. והוא נעשה בעל הבית בבית הכנסת רח"ל, ומקבל התפילות, ומכניסם אל התיצונו, והרי זה עובד עבודה זרה, ככל הדר בחו"ל - שדומה שאין לו אלוה.

(דרשות החתם סופר דרוש ו' תפ"ט)

הבא לבית הכנסת ראוי לו ליתרה מכל מחשבה רעה

הבא לבית כנסת ראוי לו ליתרה מכל מחשבה רעה, כי המחשבה הרעה היא שומאת הלב, וזהו ק"ו ממה שהצריך יעקב טהרת הגוף כשרצה לבא אל בית אל שנה' (בראשית ה'), הטהרו והחליפו שמלותיכם ההורים בטהרת הגוף משומאת ע"ז שלקחו משכם או משומאת ההרועים שהרגו בשכם ואם על שומאת הגוף הצריכם טהרה בבואם אל בית השי' ק"ו שיצטרך האדם טהרת הלב בבואו להתפלל שם, כי מן הידוע ששומאת הלב קשה הוא משומאת הגוף וענשה חמור במאד מאד אצל הנפש, וכענין שדרשו ז"ל (יומא פ"ג דף סט) הרהורי קשין מעבירה, ואחר שטיהרה לבו ממחשבה רעה צריך שיגדור עצמו בריבוי שיחה עם חבריו בבית הכנסת בדברי חול גם בעניני עסקיו אלא שיהיו דברי מעטים וזלתי כשהוא מדבר בתפלה ודברי שבח והודאה לפני המקום ית' ק"ו שלא ישיח בשעת תפלה וברכות כל קריאת שמע ובאותן מקומות שאסרו חכמים לשיח ולתפילה בהם.

(כד הקמח ערך מדרשות)

ללמוד ק"ו מאומות העולם

ואסור לספר שיחה ולנהוג קלות ראש בבית הכנסת בעמדינו לפני מלכנו אדון כל הארץ יתברך שמו, ואוי להם הרשעים הנהגים קלות ראש אשר לא אמת שדי עליהם, ולא פחדו ומוראו על פניהם, ולא יבינו ולא יקחו משל, כי עברו איי כתיים וראו והתבוננו, כי בכל ארצות ההם המלכים כורעים על ברכיהם בבית תפלותם ועומדים באימה ובפחד ורועד, וכפיהם פרושות לאלהיהם מעשה ידי אדם, איש לא יראו ולא ישמעו. אמנם אנתנו העומדים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה חי וקיים רם ונשא יתברך שמו ויתעלה זכרו, אליו כל דומיות ותהלות, על אחת כמה וכמה שיש לנו לעמוד לפניו באימה ביראה בפחד ורעד וברתת. ועל אותן היושבים בבית התפלה ומראין עצמן כעופים ואיני יכולין לעמוד עליהן הכתוב אמר (ישעי' מג' כב) ולא אותי קראת יעקב כי יעצב בי ישראל, כל יומא לא לאי ויעבדו צלותי' לאי, כל היום עומד בשוק לפני הפקיד או לפני לצנות אחד ואינו עין, ובשעת התפלה אינו יכול לעמוד.

(ספר חסידים סימן יח)

תקנת הקדמונים שלא ידברו בבית הכנסת

מובא תקנות הגאונים עמודי עולם שנתקנו בועד הרבנים במגנצא בשנת תקפ"ג בחרם חמור ובתוכם שלא ידברו בבית הכנסת, אך ישבו באימה ויראה ויעבדו את אבינו שבשמים. ולב מי לא יתרגש מקול אריות וכפירים להזוהר בנפשו כמ"ש חז"ל אבינו אבות פרק ב' משנה י' ויהי זהיר בגחלתו שלא תכוה וכו', ע"כ מובא בס' שיח צבי (מבוא ס' מוסקיף שם על זה ומנהג יפה ראיתי בילדותי בליטא שהדביקו בבית כנסיות לחות גדולות מצויות באזהרות נוראות מגודל עונש המדברים בתפלתם - מחזירה להם. אבל מי ששח שיחת חולין בבית הכנסת - מקיפים לו כל גופו בקוצים.

(ספר חסידים סימן יח)

המדבר בבית הכנסת משיג גבול הבורא

המדבר בבית הכנסת וחבריו משבחים ומשוררים, קורא אני עליו (רמיה ב, ד) על כל שכיני הרעים, (הושע יז, יז) כי ישירים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם, ולא נמנה עם חבריו ומאס לשבח לקונו הוא משיג גבול הבורא ואהי להם למקדש מעט אלו בתי כנסיות, ואין נוהגין בהם קלות ראש כדאמרין בפרק ב' דמגילה אלהים נצב בעדת אל, והמדבר עושה כאילו הופך אליו עורפו ואמר מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה, נטיתי ידי ואין מקשיב, למה יקצוף ה' על קולך ויקרא עליך מי ביקש זאת מידך רמוס חצרי, אך השתחוה לו ושב לפניו במורא בכפופות ראש בעונה בשבירת לב התחנן לפניו ותשוור לפניו בשמחה ובא לפניו ברננה או יהיה קרוב אליך ונמצא לך.

(ירמיה הלכות תשובה)

השה בבית הכנסת מקיפים לו כל גופו בקוצים

התהלה ולשם ולתפארת ודברים כ"ו פ"ט, כלומר מה שישאר משבחים ומלהילים לשם הוא לו עתיד הקב"ה להיות עטרה לתפארת, והירינו דאמרין (במגילה פ"ו: עתיד הקב"ה לעשות עטרה) בראש כל צדיק וצדיק, שאותה עטרה שמעטרים להקב"ה בתפלתם - מחזירה להם. אבל מי ששח שיחת חולין בבית הכנסת - מקיפים לו כל גופו בקוצים.

(בפעל הטורים דברים כו, טו)

כשנוהגים קודש בכתי הכנסת יש להם קדושת ארץ ישראל

התפלות משתלחות לשער השמים הקב"ה ברחמי וחסדיו והוא לנו מקדש מעט - בתי כנסיות ובתי מדרשות, אם אנו נוהגים בהם קודש - אזי הם אותם בתי

המדבר בבית הכנסת אין לו חלק באלקי ישראל ומאן דמשתעי בבי כנישתא, במילין דחול, ווי ליה דאחי פרווא, ווי ליה דגרע מהימנותא, ווי ליה דלית ליה חולקא באלאה דישראל, דאחי דהא לית ליה אלהא, ולא אשתכח תמן, וליית ליה חולקא ביה, ולא דחיל מניה, ואנהיג קלנא בתקונא (פ"א בתקופא) עלאה דלעילא. דהא בשעתא דישראל מסדרי כתי כנישתא סודרא דשירין ותושבחן וסודורא דצלותא, כתי כנישתא תלת משירין דמלאכי עלאי, משיריתא דא אינון מלאכי קדשין (עלאון), דקא משבחן לקודשא ברך הוא ביממא, בגין דאית אחרוני דקא משבחן לקודשא ברך הוא בליליא, ואחרנין (פ"א ואלין) אינון דקא משבחן לקודשא ברך הוא ואמרין שירין ותושבחן בהדיהוון דישראל ביממא.

[הרמגס: ומי שמדבר בבית הכנסת בדברי חול - אוי לו! שמראה פירוה אוי לו! שגורע את האמונה. אוי לו! שאין חלק באלהי ישראל. שמראה שהרי אין לו חלק אלוה ואינו נמצא שם ואין לו חלק בו) ולא פחדו ממנו, ומנהיג קלון בתקון (בחוק) העליון שלמעלה. שירי בשעה שישראל מסדרי בבית הכנסת סודר של שירות ותשבחות וסודר התפלה, או מתנבסים שלש מלאכים עליונים. חנה אחד הם מלאכים קדושים (עליונים) משבחים את הקדוש ברוך הוא ביום, משום שיש אחרים שמשבחים את הקדוש ברוך הוא בלילה. ואחרים (ואלה) הם ששבחים את הקדוש ברוך הוא ואומרים שירות ותשבחות עם ישראל ביום].

(וזהו"ק פ"ב קלא, ב)

כל קהלה תעמיד אנשים להשיח על המדברים

ונראה שהשיחה בבית הכנסת למצוה יחשבו, והמדבר שיחה בטלה ונכאלה עבירה מכבה מצוה, וזוהו לומר כל איש ואשה שיושבים בבית הכנסת אף שלא בשעת התפלה שאין לדבר שום שיחה בטלה, ומכל שכן בשעת התפלה או קריאת התורה שלא לדבר דבר של חולין, ובעונותינו הרבים עד מתי יהיה זה לנו למוקש שבכל עיר ועיר אין יכולין למחות להעם ונעשה להם כהיתר בעונותינו הרבים, וי להם וי לנשמותיהם, ואיך יעלה תפלותיהם למעלה והיא מולוכת בנימי חטאים ואין קטיגור נעשה סניגור.

על כן מן הראוי שכל קהלה וקהלה מקום אשר דבר המלך מלכו של עולם ודחו מגיע, יעמדו שישן על זה אשר ישגיחו באיומים רבים על המדברים ויביישו אותם ברבים, ובוזה נראה כבוד י"י בארץ, וכל העם ישמעו וייראו ולא יידון עוד, ויתנו במתן ורסן עזי' לבלום את פיהם בבית הכנסת לדבר דבר של חול ושיחה בטילה.

(ש"ל"ה הקדוש ויו העמודים פרק ז')

תועלת להשראת רוח הקודש

גם כניסת בית הכנסת. ושיבתו שם. בתכלית ברעדה במורא. והכונה הידועה. הוא תועלת גדול. להשראת רוח הקודש.

(שער רוח הקודש)

חרם רבני שלא ידברו בבית הכנסת אך ישבו באימה וביראה.

(באר הגולה י"ד ס"ס של"ד)

זהירות הארז"ל

גם ראיתי למורי ז"ל נוהג בתכלית הזהירות שלא לדבר כלל בבה"כ אף שלא בשעת התפלה, וכמעט שאפי' בדברי מוסר ותוכחות ותשובה לא היה רוצה לדבר, כדי שלא ימשך מזה איזה דיבור של חול.

(שער הכוונות, דרושי כוונת הכרעות ד')

הרמ"ק והאר"י פסקו הסדור בבית הכנסת לגמרי

להיות בבית המקדש במורא וכובוד ראש מאימת השי"ת השוכן בתוכו שנאמר ומקדשי תיראו (ויקרא כו, ב). ואמרו בתורת כהנים את מקדשיכם לרבות בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל מקום, דעלייהו כתיב ואהי להם למקדש מעט, אין נוהגין בהם קלות ראש, כגון שחוק והלחול ושיחה בטילה. ועונש העובר על זה גדול מאד כדאיאת בוהר בפרשת נשא על פסוק כי יפליא, אמרו כל בי כנישתא דעלמא מקדש אקרי. ושני חכמים מקובלים גדולים בדרונו פסקו הדבור בבית הכנסת לגמרי, רק בדברי תורה ויראת השם, והם החכם השלם כמהר"ר משה קורדואיו וזה"ה והחכם השלם כמהר"ר יצחק אשכנזי זצ"ל. וכבר עונש השם אפילו שלא בשעת התפלה, כי כן לשון הזהר (תיב קלא ב) מאן דמשתעי בבי כנישתא [וזה] מפני אימת השוכן בו יתברך, דהא כתיב במקום גליו שכינה קול דממה דקה. וכתב סמ"ק דיש לאדם לדון ק"ו מהנוגים העומדים בבית תפלותם שעומדים כאלמים, וכן כתב הכלבו, לכן יש לאדם ללמוד ק"ו לעומדים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה (ענף מצוה).

(ספר חסידים - פ"ק ט אות יט)

בית הכנסת של משה מכון נגד בית הכנסת של מעלה

ובודאי שכל בית הכנסת ובית המדרש מכון כנגד בית הכנסת ובית המדרש של מעלה והתפילות עולין למעלה לבית הכנסת ולבית המדרש של מעלה. לכן צריך להזהר שלא לדבר בבית הכנסת שום דיבור קל חוץ מן התפילה, כי כשמדבר דברים בטלים דומה כמי שמדבר עם המלך והופך פניו ממנו ואומר אדוני המלך אי אפשר לדבר עמך רק אדבר חפצי ובוהו הוי דוחק וגלי השכינה ח"ו.

(עבודת ישראל, פרקי אבות פרק חמישי מ"ה)

ב"ס ר' א"ר תשפ"ב

קון "זכר דוד"

להפצת זכרו ומורשתו של רבינו הקדוש רבי נתן דוד מפאראציווא זיע"א בנשיאות כ"ק מרזן אדמו"ר מביאלא שליט"א בראשות הרה"ר רבי מאיר רבינובין שליט"א

בשורה טובה תרשינו עינכם

הננו להודיע שבעזרת ה' יתברך תפתח לזמן קיץ הבעל"ט מסגרת לימוד מיוחדת לבחורים מבוגרים ואברכים ללימוד משניות מסדר זרעים בעיון ובנוסף ינתן דגש על לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

מדי שבוע יחולקו מראי מקומות, הלימוד במהלך השבוע הוא בחברותא במקום שליבו חפץ. וביום חמישי ייתקיים סדר חזרה ושיעור בסוגיא הנלמדת

בבית המדרש שטפנשט רחוב מהרש"ל 13 בני ברק

בין השעות 8:30 עד 10:00

סדר הלימוד מתחיל ממוסכת ערלה פ"א מ"א

לפרטים ולהרשמה נא להתקשר לטלפון:

054-8564703

מען למכתבים: רחוב הירדן 2 בני ברק | לתרומות ולהנצחות אפשר להתקשר לטלפון: 052-710-15-21 או במייל - kerenzecherdavid@gmail.com

לכלבת הגליון 'באר בשדה' הי"ל ב"ס ד' מדי שבת בשבתו אפשר ליצור קשר במייל: 6160303@gmail.com

בענין אכילת פירות שביעית ואיסור הפסד

והיתה שבת הארץ לכם לאכלה כך ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך הגרים עמך (כ"ה, ו)

נכתוב בעז"ה כמה עניינים בידינו פירות שביעית קדושתן ואכילתן.

ספק הירושלמי בקיום מצוות בפירות שביעית

הנה בירושלמי (שבת ח', א'; פסחים י', א'; שקלים ג', ב') נסתפק אם מותר לצאת מצות ד' כוסות ביין הירושלמי נאמרו כמה ביאורים באחרונים ועל כל ביאור יש להאריך בפ"ע, ונעסוק כעת בביאור אשר לפיו ספק הירושלמי היה שמא קיום מצוה בפירות שביעית לא נחשב הנאה, כיון דמצות לאו ליהנות ניתנה, ושביעית ניתנה להנאת אכילה, ואם הוא אוכל את זה שלא כדרך הנאה זה נחשב להפסד, ולכן סד"א דאולי אין יוצאין יד"ח ד' כוסות ביין של שביעית.

אם הוא שונא את היין או שהוא מזיק

עוד יש להוסיף בביאור ספיקו של הירושלמי עפ"מ"ש"כ הבי" (א"ח תע"ב) בשם הרשב"א (שו"ת א' רל"ח) שכ' דגם באופן ששונא את היין או מזיקו צריך לדחוק ולשתות ד' כוסות, אע"פ שאינו נהנה מזה, וא"כ יל"ד דע"כ בכה"ג א"י חשוב לאכלה, דהא אינו נהנה מהאכילה, והוי הפסד. [ובשו"ת דובב מישרים ג', א'] ג"כ העמיד את ד' הירושלמי בכה"ג דהרשב"א דשונאו ומזיקו, אבל מטעם אחר, לפי פ"י התקלףן חתנין על הירושלמי ואכמ"ל עיי"ש]. ודוגמא רחוקה לזה הוא מה דלמ"ד אין בגידין בנותן טעם מה שחייבים ע"ז הוא גזו"כ, וכלשון רש"י (פסחים כ"ב). 'ועץ הוא והתורה חייבה עליו' ע"כ. והיינו דמאכל בלא טעם הוא כעץ, ואמנם מוכן בשכאן א"י אותו דבר, דהא כאן זה דבר שאריו לאכילה בעצם.

והנה הבית הלוי (א', א', ה') למד בדעת רש"י דלא אמרי' מצות לל"ג אלא במצות שהם חוב על האדם וא"א להפטר בלא קיומה, אבל במצות ציצית וכדו' שאינם חובה לא אמרי' דל"ג, דלא שייך בזה סברת רש"י שהמצוה לא ניתנה להנאה אלא לגזירת מלך, ולפ"י מצות 'לאכלה' דשביעית דא"י חוב על האדם, ל"ש לומר מצות לל"ג.

והנה כל מה שנדון כאן הוא אם ננקוט דב'לאכלה' יש דין להנות, [ועי' להלן בדיוק לשון הגמ' הנאתו וביעורו שוה] דאם אין דין להנות כלל לכאו' ל"ש כל הנדון.

אכילת אדם אינה נחשבת כלפי אכילת גבוה

וכעיי"ז הביא ההר צבי (אר"ח ח"ב ס"ח) בשם החזון נחום, שביאר עפ"מ"ש"כ התוס' (בבב"ב כ"ד) דמה דאין שורפין תרומה ביו"ט אף אם הוא נהנה בשעת השריפה לצורך אוכל נפש של בישול תבשילו, משום דאכילת אדם בטילה לגבי אכילת גבוה, דא"י נחשב שהוא עושה כן לצורך הנאתו, אלא לצורך מצות שריפת התרומה, וא"כ כמו"כ הכא נימא דהוא עסוק במצוה של ד' כוסות, ולא באכילה של שביעית.

הערות החר צבי

והעיר ע"ז החר צבי דלדעת הרמב"ן דיש מצוה באכילת פירות שביעית לא שייך פירוש זה, דהא תיפ"ל דבלא"ה יש מצוה באכילת פירות שביעית, ומה לי חדא מצוה ומה לי תרתי מצוותא, עוד העיר החר צבי בעיקר דמינוני ל' התוס' בשבת דיש לזון דלא קרב זה אל זה, דגבי יו"ט שאני דאיכא גזיה"כ דלכם ולא לגבוה, ומכיון דאמרי' דעיקר המלאכה נעשית לצורך גבוה, שוב נאסרת מטעם גזו"כ, משא"כ בפירות שביעית דליכא קרא לאסור צרכי גבוה, ורק לומר דמטעם זה שהוא מקיים גם מצוה באכילתה תחשב אכילתו שלא כדרך הנאה ולא מקיים בזה 'לאכלה', זה לא שמענו, ועוד העיר החר צבי דקשה על פירוש זה אמאי לא פשיט ליה ממתני' מפורשת

היכא שהנאת הגוף ג"כ אינו אסור אלא מדרבנן, ממילא שפיר מצוה דרבנן מבטל הנאת הגוף שאינו אסור רק מדרבנן, לפ"י יל"ד כאן דאולי השעה"מ יודה דאע"פ דזה לרבנן דאו ליהנות ניתנה, ויש לזון ודו"ק, אבל בשביעית בזה"ז רבנן, דכל הדין לאכלה הוא רק דרבנן ודאי מודה השעה"מ.

הנה כל מה שדנו עד כאן אם מותר לקיים מצוה בפירות שביעית או דזה נחשב להפסד, דמצות לל"ג, הוא ע"פ מש"כ בס' תורת הארץ להגר"מ קלירס זצ"ל (הו' בדרך אמונה פ"ה מסו"י סק"ב) דאסור לאכול פירות שביעית אכילה גסה, דהיינו אדם השבע עד כדי כך שהוא קץ במאכלו אסור לו לאכול או מפירות שביעית, משום שאכילה זו נחשב הפסד לפירות שביעית [והביא הירושלמי (פ"ח ה"ב) דבעינן שיאכל כדרכו, ומשעו שדרשוהו מדכתיב 'לאכלה'], וכדין אוכל אכילה גסה ביוה"כ שפטור, דא"י הנאה, וכ"כ הגר"ש ואזנר זצוק"ל. והוסיף בס' פירות שביעית (להגר"צ כהן זצ"ל) דמ"מ מותר לאכול פירות שביעית גם אם אין לאוכל הנאה בעת האכילה, אלא הוא אוכלם כדי שלא ירעב בעתיד וכיו"ב, או שהוא אוכל ללא סיבה זו, אבל עכ"פ אינו קץ באוכל, וכמו דחייב בכה"ג ביו"כ מש"כ המשנ"ב (תרי"ב, י"ד), אף שלשון הגמ' הוא דצריך 'הנאתו וביעורו שוה' אין הכוונה דצריך הנאה בדוקא, אלא צריך שימוש בדרך של הנאה.

ועתה נכתוב כמה הלכות מועטות בידינו אכילת פירות שביעית ואיסור הפסד:

הערובת בשביעית

מאכל שנתערב או נתבשל עם פירות שביעית או שנתנו בו טעם, יש לנהוג בכל התערובת בקדושת שביעית, אא"כ זה בטל ברוב, ודינו כשאר ביטולי איסורים, דמין במינו בטל בששים, ושלא במינו בנותן טעם, כ"ה דעת הר"ש בביאור מתני' דשביעית (פ"ג מ"ז) וכן הכריע החזו"א להלכה, אבל דעת הרמב"ם דמין במינו אוסר בשביעית בכל שהוא, ורק שלא במינו בנ"ט.

טעם של שביעית באוכל

תבלינים או שמן של שביעית וכל כיוצא"ב שעירבם בתבשיל כדי ליתן בו טעם, אינו מתבטל בששים, אלא כל שמורגש טעמו אסור, דכלל הוא דמילתא דעבד לטעמא לא בטיל, וכן אם בישל דבר חריף של שביעית בתוך תבשיל אינו בטל, ויש לנהוג בכל התערובת קדושת שביעית.

לחתוך פרי של שביעית

מותר לחצות פרי על מנת לאכול חציו ולשייר חציו אף שגורם בכך שהחלק המשויר ימחר להתקלקל כיון שכך היא הרגילות לאכול, וכמו"כ מותר לחתוך פרי אף שע"י כך נוטף ממנו מיץ ובטל ממיץ זה קדושת שביעית דמשקה הזב מהפירות נפקע קדושתו, חוץ מזיתים וענבים, משום שכך היא צורת אכילתו, ומש"כ דמשקה הזב מהפירות בטל ממנו קדו"ש, כ"כ הקרי"ס, אבל דעת החזו"א דלא נפקע קדו"ש מפירות הנסחטין, ואכמ"ל.

שינוי הפרי מצורתו

אסור לשנות פירות שביעית מבריתן, ולפיכך אין לרסק פירות באופן שנפרד המיץ מהפרי, [דהיינו סחיטה], אכן פירות שדרכן לסוחטן, יש אחרונים שאוסרים, והחזו"א מתיר ואכמ"ל. ולרסק פירות וירקות שהדך לרסקם, באופן שממשות הפרי קיימת לכו"ע מותר.

ויה"ר שכשם שזכינו לעסוק בדבר בעתו-הל' שמיטה, כן נוכה לעשותו ככל הלכותיו מדאו', בביאת גוא"צ ב"ב אמן.

דברי המנחת שלמה

במנחת שלמה (תנינא ס"י קכ"ב) הובא מכתב שכ' לו הג"ר עזרא אלטשולר זצ"ל בענין שדן במנח"ש אם מותר לכתוב ס"ת בדיו העשוי מעפצים של שביעית, ומטי בה להתיירא, אע"ג דקיי"ל מצות לל"ג, וע"ז הביא הגר"ע זצ"ל ד' הירושלמי הנ"ל דמותר לצאת יד"ח מצות ד' כוסות ביין של שביעית, ומוכח דאין כאן חסרון דמצות לל"ג, [אך לא פ"י דזה היה הספק של הירושלמי], וע"ז כ' לו המנח"ש דבאכילה ושתיה לא שייך כלל הך דינא דמצות לל"ג, וכי יאסר לאכול מצוה משביעית, וכן יאסר לאכול שביעית בסוכה כיון דמל"ג, ודאי שלא. ובר מן דין כ' המנח"ש (שו"ת א' מ"ב, א') דל"ש כלל לומר מצות לל"ג לאסור להשתמש בשמן של שביעית למצוה, דמל"ג אין הכוונה שזה לא נחשב הנאה, אלא הכוונה דא"י בכלל הנאות שאסרה תורה.

בפוגנת הר"ן והרשב"א בנהנה גופו

והנה נח' הר"ן (נדרים ט"ו) והרשב"א אם גם בהנאת הגוף אמרי' מצות לל"ג, דדעת הר"ן דבהנאת הגוף לא אמרי' דלא להנות ניתנה, ולפ"י באכילה ושתיה ג"כ להר"ן ל"ש לומר מל"ג, וא"כ בודאי יוכל לצאת יד"ח מצוה בשל שביעית וכן ד' כוסות וכו', כיון דיש לו הנאת הגוף של אכילה וכנ"ל, אלא שדעת הרשב"א שגם בהנאת הגוף אמרי' לל"ג, אלא דבשו"ת באר משה [שהובא במדור זה בשבוע שעבר לגבי ד' הב"ח בברכת הציצית] כ' דבמצוה שיסוד המצוה זה ההנאת הגוף בזה גם הרשב"א מודה דמצות ליהנות ניתנה. וא"כ במצוה של אכילה ושתיה לפ"י יודה הרשב"א דל"ג, וכעיי"ז מבואר גם בביה"ל (ס"א א"ה) דבציצית שעיקר הלבשה הוא להנאה, ל"א לל"ג. ושור' דיסוד זה מפורש במג"א (רצ"ה, ה') בשם האבודרהם לגבי הרחת בשמים ואיסורו'נ' במוצ"ש.

דעת העונג יו"ט במצוה שיסודה הנאה

אך יש לציין דבעונג יו"ט (ס"ג) כ' להפך ממש מסברת האחרונים הנ"ל דבמצוה שיסודה הנאה גם הר"ן מודה דאמרי' לל"ג, דכל ד' הר"ן זה רק כשהנאה הוא לא חלק מהמצוה, כגון הטובל במעיין בימות החמה, דהמצוה היא הטבילה, וההנאה היא קירור גופו, ואין שייכות בין זלו', ושייך זה בלא זה, אבל באופן שההנאה היא חלק מצורת המצוה, כגון כשיבית סוכה שהמצוה היא לישב בצל סוכה, וההנאה והמצוה חד הוא, גם להר"ן אמרי' מל"ג, אבל גם העונג יו"ט עצמו מודה במצוה שהמטרה והתכלית שלה הוא ההנאה, כמו בנר שבת שניתן לעונג, שם ל"א מל"ג, ובמצוה של אכילה לכאו' זה דומה לשיבית סוכה, שההנאה והמצוה חד הן [אף דיל"ג קצת דהא שייך אופן שלא יהנה כגון בלע מצוה או שאין טעם מצוה ערב לו], אבל אין ההנאה המטרה והתכלית של המצוה, והסברא בדברי העונג יו"ט דאין שם של הנאה במצוה שתכליתה שלא להנאה אלא לעול, ולכן אפי' שנהנה לא נאסר, אבל אם ההנאה זה דבר צדדי ע"ז לא נאמר דזה ניתן לעול, ושפיר שייך שיהנה מזה וחשיב הנאה, ודו"ק, אמנם למעשה גם לדעת העונג יו"ט יהיה א"ש הירושלמי וכל משנ"ת לעיל.

והנה לדעת הבע"מ (ר"ה ז'. מדפ"ה) דבמצוה דרבנן לא אמרי' מצות לל"ג ל"ש לזון בזה, דהרי ד' כוסות הוא מדרבנן, אכן לפי מש"כ השער המלך (הל' לולב ח', א' ד"ה ומ"ש) דכל ד' הבע"מ דבמצוה דרבנן לא אמרי' מל"ג, זה רק היכא דאיכא הנאת הגוף בהדי המצוה, ויש כאן איסור"ג דאו', בזה אמרי' דלא אתי המצוה דרבנן ומבטל האיסור"ג דאו', אבל

מצבות מספרות

מאוצ'ה"צ רבי הרב אברהם יעקב סלמון שלי"ט
בית המדרש ה"צ רבי

מצבת קברו של רבי ישראל מאלעסק - בארלאד בבית העלמין דקישנוב מולדובה אליה ציווה שיקהוהו ויטמנוהו לפני הסתלקותו על המצבה נחרט שורות אלו:

פ.נ.
הרב הצדיק ר' ישראל
בן הה"צ ר' אשר אנשיל זי"ע
נכד הה"צ הק"ר הנוף העניך
דוב מאלעסק בעל המחבר
סידור לב שמח
ונכד הה"צ הק"ר מבעלז
נפטר י"ד אייר
תרצ"ה לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

הרה"צ רבי ישראל אשכנזי זצוק"ל מאלעסק - בארלאד

נסתלק י"ד אייר תרצ"ה ומנו"כ בקשינוב מולדובה

סיפור פלא מראשית כהונתו בבארלאד

סיפור נכדו רבי ישראל מרדכי לנדמן שליט"א: זקני הרה"צ רבי ישראל היה ידוע ומפורסם כבעל מופת גדול כמו זקינו הרה"ק מאלעסק שהיה חתנו של השר שלום מבעלז זי"ע, וידוע שה"שר שלום" היה שולח אנשים להתברך ולהוושע אצלו, באמרו "אצלו ניתן לפעול ישועות", כך נכדו זקני הרה"צ רבי ישראל מאלעסק-בארלאד פעל ישועות ומופתים לרוב: סיפור לי בן דודי הרה"צ רבי אורי מסטאניסלאב מאנגליה (הבן של הרה"צ רבי משולם מסטאניסלאב אנגליה שהיה הבן של הרה"צ רבי צבי אשכנזי מאלעסק), מה ששמע מזקינו הרה"צ רבי צבי שסיפר לו שבא לבקר את אחיו זקנו הרה"צ רבי ישראל לעת שעבר להתגורר בעיר רבנותו ואדמורתו בבארלאד, ושם שמע מפי אחיו הרה"צ רבי ישראל כמסוח לפי תומו, כי בראשית השתקעותו בבארלאד, ועדין שמעו וטבעו לא יצא ברבים, הגיעה אליו אשה אחת עם בן בגיל 12 ובקשתה שיברך את הבן היות שעדין הוא לא מדבר, וסיפר רבי ישראל לאחיו, "נתתי לילד סטירה על לחיו, וציוותיו שיתחיל מיד לדבר! ואכן הילד

אדמו"ר מאלעסק בבארלאד

שמו של הרה"צ רבי ישראל היה מפורסם לתהלה באהבת ה' ובאהבת ישראל הבורעת בלבו תמיה, אחרי שזקנו הרה"ק הלב שמח מאלעסק נסתלק כיהן בנו-אביו הרה"ק אשר אנשיל באדמורת"ת אלעסק ולאחר הסתלקותו כיהן נכדו-רבינו רבי ישראל כאדמו"ר מאלעסק. בראשית ממלכתו נהל עדתו בפריסטיק שם כיהן כאדמו"ר מאלעסק, לאחר מכן העתיק מושבו אל העיירה טאלמיטש הסמוכה לסטאניסלאוו, ואחרי המלחמה העולמית הראשונה לאחר שנחרבה קהילתו קבע את מושבו בעיירה בארלאד אשר ברומניה, ומשם יצא שמו כאדמו"ר מבארלאד כאחד הצדיקים המפורסמים בדורו. וכך נכתב בספר "הר אבל": "... אשר יצא שמו כאחד הצדיקים המפורסמים בדורו ומכל רחבי המדינה נהרו רבים על פתחו ולשאלו בעצתו הנאמנה ותגורו אומר ויקם לך כל לב נשבר מצא מרגוע בקרבתו ודבריו היוצאים מלבו מצאו תמיד הד נאמן בלב מעריציו אשר אהבוהו בלי מצרים" [והר אבל סי' שר"מ סעיף ב']

בצל זקנו ה"לב שמח" מאלעסק

הרה"צ ר' ישראל אשכנזי זצ"ל נולד כאלעסק לאביו הרה"צ רבי אשר אנשיל מאלעסק-סטאניסלאוו, מגזע ה"חכם צבי". בימי נעוריו עוד זכה ליהנות מאורו הבהיר של זקנו הגדול הרה"ק בעל "לב שמח" זי"ע מאלעסק, ואף זכה להיות ממקשיבי לקחו וליהנות מאור תורתו וקדושתו והיה מאוכלי שולחנו.

עת דודים עם זרע מחצבת קודש

בהגיעו לפרקו נשא את הרבנית הצדקנית מרת חנה בת הרב יחיאל וואגשאהל אב"ד פריסטיק, נינו של הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע, זוגתו אשר הצטיינה בצניעות דרכיה ומעשיה הטובים, עד שאמרו כי ש"ב כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא זי"ע היה קם בפניה. זוג' הרבנית מרת חנה ע"ה נפטרה בדמי ימיה ביום ג' סיון, ובזיו"ש נשא את הרבנית מרת רבקה בת הרה"צ ר' ישראל אברהם פארטיגאל זצ"ל אב"ד סקולען, מח"ס שם ושארית ישראל.

באר בשדה - שטפנשט

התחיל מיד לדבר כאחד האדם, ויהי לפלא! דבר הנס התפרסם בכל רחבי העיר בארלדא ומחוצה לה, ומני אז הגיעו אליו המוני יהודים להוושע ולהתברך במברכותיו וישועותיו.

עבודה שבלב

על עבודת הקודש של זקנו הרבי מבארלדא "איווה" עבודה שבלב זו תפילה" מספר הנכד הרב ישראל מרדכי לנדמן שליט"א: שמעתי מיהודי יליד בארלדא שסיפר: זכורני שהתפללתי בבית הכנסת של הסבא רבי ישראל בארלדא, אין לתאר איזה תפילות נערכו שם, איזה עבודה נערכה בשעת התפילה, בימי החול כמו בשבתות ובמועדים, וכגון בהושענא רבא נמשכה התפילה עד כמעט כניסת חג ממש, כל התפילות התקיימו בבכיות והתרגשות והשתפכות הנפש, עבודת השם באש להבה, הרושם האדיר שהותירו בי אותם תפילות לא ישכח ממני לעולם.

תל תלפיות

תוך זמן לא רב יצאה שמעו בכל קצווי המדינה ומכל העברים והגלילות נהרו אליו לשאול בעצתו ולהתברך בישועה ורחמים, ביתו היה פתוח לרווחה והיה מגדל אור שהאיר את מחשכי הנפשות השבורות והרצוצות, כל לב נשבר ונדכא מצא מרגוע בקרבתו, חיילים יהודים רבים אשר שרתו בצבא הנוכרי בעירו, מצאו בו אב נאמן, וכשליח מההשגחה העליונה, לחסות תחת כנפי חסותו, מלחמו אכלו ומימיו שתו, השפעתו הרחבה על כל החוגים היתה לשם דבר, ודבריו היוצאים מלבו מצאו תמיד הד נאמן בלב מאזיניו ומעריציו, אשר אהבוהו בלי מיצרים, מדת צדקתו היתה מופת לרבים, בנוסף לכך היה ידוע ברוב עוזה בהחזקת תורה ובפרט בתורת ארץ ישראל כאשר מדי חודש בחודשו היה שולח תרומות גדולות לבני הישיבות ולומדי התורה אשר בארצנו הקדושה.

להגדיל תורה

עסק רבות בהפצת תורת אבותיו הקדושים ויחד עם אחיו הרה"צ ר' צבי הירש, ובשנת תרנ"ג הוציא לאור בדפוס במונקאטש את ספר שו"ת מהר"י אשכנזי מזקנם הגה"ק רבי יואל אשכנזי מזלוטשוב.

מתחמם לאורם של צדיקי אמת

רבי ישראל היה מתמיד בנסיעות לבעלזא ומידי שנה בשנה עלה להסתופף בצל כ"ק האדמו"ר הרה"ק רבי יששכר דוב - המהר"ד ז"ע, ואחר כך המשך בנסיעותיו אצל הרה"ק האדמו"ר רבי אהרן ז"ע.

ליבי במזרח

תמיד רחשה בקרבו שלהבת של אהבת ארץ ישראל אמיתית ולא יכול לכבותה, כשנה לפני הסתלקותו ביקש לעלות לארה"ק ולהשתקע בה, ואכן עשה מאמצים עילאיים ועלה מבארלדא לארה"ק, שם שם פעמיו לירושלים, היה זה בחג השבועות תרצ"ג שאז ביקר בארץ ישראל ביקור רב השראה ורגש, במסגרת ביקורו המרגש ערך תפילות לזהותו ככותל המערבי, בקבר רחל, ובמערות המכפלה בחברון, את השבת קודש שבת בירושלים עיה"ק ואת השולחנות הטהורים ערך בהיכל ישיבת חיי עולם בשכונת גאולה בירושלים בואכה שכונת מאה שערים. אל השולחנות הגיעו מאות אנשים שצאבו על הדלתות ובקשו להיות מבדרי תורת, באותה התקופה באו אליו פניו מחסידי יושבי אמריקה שביקשו ממנו שיבוא לבקר אצלם בארה"ב. ולהשתקע שם, אך הוא דחה אותם באמרו שאינו רוצה להיות באמריקה הטרופה.

והמקדש, לשם כך הוא הקצה סכום כסף, אתו הפקיד ביד בתו הרבני מרת רחל קאנטרוביץ, להיות שלא הותירה אחריה זש"ק הוא ראה בזה ענין לתת לה להתעסק במצוות בניית בית הכנסת בירושלים, ואכן לימים רכשה הבת מרת רחל מגרש במרכז ירושלים ברחוב חנה, עליו בנתה בית לחוסים גלמודים בשם "מעון הגלמוד", ובמסגרתו הקימה את בית הכנסת שנקרא בשם 'אהל ישראל' על שם אביה רבינו רבי ישראל זצוק"ל, כל חייה מסרה נפשה לקיום ולהחזקת בית כנסת זה, לימים מסרה את ניהול בית הכנסת לידי ישיבת 'טשעביץ' הסמוכה, וכבר ביהמ"ד כיהן הגאון הגדול רבי נפתלי פרענקל דיין ומו"צ ב"עדה החרדית". כיום משמש ביהכנס" לחסידי האדמו"ר מפשעוורסק אשר גם הוא ממשפחת נכדי ליד/ענסק, כמו צאצאי רבי ישראל מאלעסק-בארלדא ובכך ממשיך בית כנסת זה לשאת את שמו וזכרו של האי צדיק ובעל ישועות זצ"ל מאלעסק-בארלדא.

נייר המכתבים של הרה"צ רבי ישראל מאלעסק מתקופת בארלדא

שם ושאריה, הבנין ברחוב חנה 2 ירושלים שהוקם והוקדש לשמו של האדמו"ר רבי ישראל מאלעסק-בארלדא על ידי בתו והוקדש לשיבת טשעביץ כיום משמש בימ"ד לחסידי פשעוורסק

תמונה נוספת מהרה"צ רבי ישראל מאלעסק-בארלדא בתקופת כהונתו באדמו"ר"ת בבארלדא שברומניה

צורת קדשו של הרה"צ רבי ישראל מאלעסק-בארלדא בצעירותו

נכדו רבי אהרן טוורסקי בציונו בקישנוב, ניתן להבחין במסביב עוד ציוני קברים של רבנים וצדיקים השמונים בבית העלמין הגדול בקישנוב, אשר לאחורונה עלה לכותרות בשל מצאת קברו של הרה"ק 'החומת איראל' רבה של קישנוב שהיה תלמיד החוזה מלובלין וממגיד מקאזניץ, ועוד נשוב בעו"ה לחקור ולתעד ולפרסם תגליות מבית עלמין עתיק וחשוב זה

זכר עולם בירושלים

זכתה בתו מרת רחל רכיל ובעלה הרב מתת' בצלאל - קאנטרוביץ, והקימו לו יד ושם וזכר עולם בירושלים עיה"ק ברחוב חנה 2, שם מתנוסס עד היום לתפאורה בית מדרש וכולל אברכים בשם 'אהל ישראל' שהוקמו לזכרו. היה זה במסגרת ביקורו המרומם בארץ הקודש רבינו התעורר באש להבת הקודש והחל בהכנות לפתיחת בתי מדרש על שם אבותיו בירושלים עיר הקודש

הזרתו לרומניה והסתלקותו

במשך כל תקופת שהותו כאן בארץ הקודש שימש אותו ככל תהלוכותיו בחור בן משפחתו ה"ה פריינד לימים היה מנהל של ת"ת החינוך העצמאי בירושלים, הוא ליווה אותו בכל מקום ושימש אותו עד שחזר לבארלדא, לצורך העברת מטלטליו ובני משפחתו, אולם כעבור תקופה קצרה נפל למשכב, חולי אשר ממנו לא קם, ובכך נמנע ממנו לממש את תכניתו לעלות לארה"ק ולא יכל למלא את מאווי ונאלץ להשאר על אדמת רומניה, לקראת חג הפסח, בראותו כי ימי ספורים, ביקש שיקחוהו ממיטת חוליו לעיר קישנוב, שם הוא רוצה להטמן בבית עלמין חשוב זה, להיות בו טמונים גם עוד מבני משפחתו.

לילה לפני הסתלקותו סיפרה בתו מרת רחל, הוא קרא לאנשי החברא קדישא דעיר קישנוב לצוות עליהם את אשר יעשו, בהגיע החברא קדישא ציוה כי ישארו עמו לכד בחדר אולם הבת הסתקרנה והציצה ממעד לחור של מנעול הדלת והתקשבה לכל מה שאמר לח"ק, רבי ישראל ציווה עליהם איך לעשות עמו את הקבורה והטהרה, נתן להם הוראות מדויקות, ולמחרת היום ביום י"ד אייר - פסח שני תרצ"ה, עלתה בסערה נשמתו השמימה, ואכן נטמן לפי בקשתו בבית החיים בקישנוב - ירושלים דמולדובה.

צאצאיו של הרה"צ רבי ישראל מאלעסק-בארלדא

1. הרה"צ אשר אנטשיל זצ"ל אב"ד סיראקא, מתואר כרב חשוב ברומניה וגדול בתורה שנהג בשואה ע"י הנאציים ימ"ש.
2. הרה"צ רבי חנוך העניך דב אשכנזי האדמו"ר מאלעסק עלה לעיר הקודש ירושלים, שם פתח בית כנסת ברחוב שמואל הנביא נסתלק ונטמן בהר המנוחות.
3. מרת מלכה פרידא בת ר' ישראל אשת הרה"צ ר' יצחק בהרה"צ ר' ברוך מאיר טוורסקי זצ"ל אדמו"ר מאזאניץ-בעלז, נכד הרה"ק מטשערנאבאל ז"ע, ויר"ח, שמעון, רבקה נעקד"ה באוקריינא ביום י"א כסלו תש"א הי"ד.
4. מרת העסא חוה בת ר' ישראל זוג' הרב יואל משה קאנער מסאניץ, ויר"ח הי"ד.
5. מרת רבקה הענא ע"ה בת ר' ישראל, נולדה בשנת תר"ע, ביווג ראשון נישאה להרב יוסף עקשטיין מריישא, ונשארה ממנו בת תחי', ביווג שני נישאה מרת רבקה להגאון הגדול רבי משה יונה הלוי צווייג זצ"ל גאב"ד אנטוורפן ומלפנים אבד"ק אוטיק-מוגילב רומניה, מוח"ס שו"ת אהל משה, נסתלק ט"ז סיון תשכ"ג (שבועים אחרי גיטו אב"ד גאלץ המובא הלן מספר 6 ומנו"כ בהר המנוחות ירושלים ואודותיו כתבנו בבאר בשדה גליון 285).
6. מרת עטל ע"ה בת הרה"צ רבי ישראל זוג' הרב צבי הירש לאנדמאן, רב של גאלאץ ברומניה עד עלותו לירושלים בשנת תרצ"ג, נינו של השרף הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק ז"ע, נלב"ע ביום א' סיון תשכ"ג, זוג' נפטרה ביום ד' סיון תשל"ח. (אודותיו בבאר בשדה גליון 299).
7. מרת רחל (ראכיל) זוג' הרב מתת' בצלאל - קאנטרוביץ (לא הותירה זש"ק).
8. בת צדקת גדולה (ששמה לא זכור) שנהרגה בשואה הי"ד.

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידיים בהוצאת "יפה נוף"

כָּגַמְלַ עַלֵי אִמּוֹ כָּגַמְלַ עַלֵי נַפְשִׁי

וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִית הֵן לֹא נוֹרַע וְלֹא נֶאֱסַף אֶת תְּבוּאָתֵינוּ. וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתֵּי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִית וְעָשִׂיתָ אֶת הַתְּבוּאָה לְשֵׁלֶשׁ הַשָּׁנִים (כה, כ-כא)

בְּרַכָּה טְבִיעִית וְשִׁפְעָה עַל-טְבִיעִי

נֶאֱמַרְהָ כָּאֵן הַבְּטָחָה עֲצוּמָה לְשׁוּמְרֵי שְׂבִיעִית, בְּשִׁבְעַת הַשָּׁנִים הַשְּׂבִיעִית שְׂדוֹתֵיהֶם יִצְמִיחַ כַּמּוֹת תְּבוּאָה עֲבוּר שְׁלֹשׁ שָׁנִים!

זְכוּרֵי שְׁלֹרְבֵי סֵלְמָאן מוֹצְפֵי זַ"ל, אֲבִיו שֶׁל רַבִּי בֶן צִיּוֹן מוֹצְפֵי שְׁלִיט"א, הָיָה שְׂדֵה קֶטָן לִיד הַבַּיִת, שָׁבוּ זָרַע בְּכָל שָׁנָה חֲשֹׁה, לְשֵׁם אֲפִיט הַמְּצוֹת בַּפֶּסַח. בְּכָל שָׁנָה הוֹצִיא לֹו הַשְּׂדֵה שְׂבִיעָה קִילוּגָרָם חֲשֹׁה, וְאֵלּוּ בַּשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִית הוֹצִיא הַשְּׂדֵה עֶשְׂרִים וְאַחַד קִילוּגָרָם שֶׁל חֲשֹׁה! בְּדִיוֹק פִּי שְׁלוּשָׁה!

וְהִנֵּה, עַל הַבְּטָחָה זוֹ שֶׁל הַתּוֹרָה, הַקִּשָּׁה רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיץ־עֲנִסְק זַ"ל, בְּסִפְרוֹ "נִעַם אֱלִימֶלֶךְ" (תַּחֲלַת הַפְּרָשָׁה), בְּשֵׁם אַחִיו, רַבִּי זֹשָׁא זַ"ל, קִשְׂיָה נִפְלְאָה -

מִדּוּעַ נוֹתַנָּת הַתּוֹרָה אֶת הַהַבְּטָחָה בְּצוּרַת קִשְׂיָה שֶׁל בְּנֵי אָדָם - וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל, וְאָז "וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתֵּי"? מִפְּנֵי מָה הִיא לֹא נוֹתַנָּת מִרְאֵשׁ אֶת הַהַבְּטָחָה שֶׁל "וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתֵּי", וּמִמִּילָא לֹא יִהְיֶה מְקוֹם לְשֵׁאל "מַה נֹּאכַל"?

טָמוּן כָּאֵן - אָמַר רַבִּי זֹשָׁא - רַעִיוֹן נִפְלְאָ:

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַטְּבִיעִי בְּטִבַּע הַעוֹלָם אֶת הַשִּׁפְעָה שֶׁל הַשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִית, כִּי שִׁיטְפִיק לְשֵׁלֶשׁ שָׁנִים. אֵךְ כָּל זֹאת בְּתַנְאֵי שְׂתִיחָה לְבַנֵּי אָדָם אֲמוּנָה בּוֹ.

כִּשְׂאָדָם בָּא וְשׂוֹאֵל: 'מַה יִּהְיֶה?' - שְׂאֵלְתוֹ סוּגַרְתָּ אֶת הַשִּׁפְעָה! הַכֹּל נִסְתָּם! אִיךְ אֶפְשֶׁר שְׂתִיחָה לָךְ שְׂאֵלָה עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? הֲלֹא הוּא זֶה שְׂבָרָא אוֹתָךְ וּמְחִיָּה אוֹתָךְ בְּכָל רִגְעַ, הוּא זֶן וּמְפָרְנֵס אוֹתָךְ, וְהוּא זֶה שְׁנַתֵּן לָךְ אֶת הַצּוּי לְשִׁבַת בַּשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִית! אִיךְ אֶפְשֶׁר שְׂתִיחָה לָךְ צַל שֶׁל סִפְק וְשֶׁל שְׂאֵלָה עַל הַנְּהַגְתּוֹ וְצוּוִּיו?

אִם אֲתָה שׂוֹאֵל - הִנֵּךְ חוֹסֵם אֶת הַטְּבִיעִי שֶׁהַטְּבִיעִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם וְסוֹתָם אוֹתוֹ!

אֲבָל סוּף סוּף הִרִי מְדַבֵּר בְּבֶן שֶׁל הַקֶּב"ה, וְהַקֶּב"ה אֵינּוּ יוֹכֵל לְהַשְׂאִירוֹ לֹא כְּלוּם. לָכֵן מְבַטְיִחַ הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, שְׂגֵם אִם יִקְרָה שִׁיטְפָלוּ "מַה נֹּאכַל?" בְּדֶרֶךְ הַטְּבִיעִי יִחַסֵּם הַשִּׁפְעָה, הוּא יִדְאָג לְבְּרַכָּה מִיַּחַדָּת - "וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתֵּי לָכֶם", וְיִוְרִיד שִׁפְעָה חֲדָשׁ לְעוֹלָם.

הַשִּׁפְעָה הַזֶּה לֹא יִהְיֶה בְּטִבַּע הַבְּרִיאָה - אֵלָּא מֵעַל לְטְבִיעִי!

דְּבָרָיו שֶׁל רַבִּי זֹשָׁא עֲמָקִים מִנֵּי יָם. הֵם מְלַמְּדִים אוֹתֵנוּ, שְׂגֵם כִּשְׂאָדָם שׂוֹאֵל - הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא עוֹזֵב אוֹתוֹ ה' לֹא אוֹמֵר לוֹ: אֲתָה רוֹצֵה לְהֶאֱמִין? - תֵּאֱמִין, לֹא רוֹצֵה לְהֶאֱמִין וְשׂוֹאֵל שְׂאֵלּוֹת? - אֲעֻזֵב אוֹתָךְ וְתִנְסָה לְהִסְתַּדֵּר בְּעֲצָמָךְ...

לֹא וְלֹא. הוּא תָּמִיד נִשְׂאָר אֶתְנוּ!

שְׁלֹשׁ דְּרוֹגוֹת בְּבִטְחוֹן

מְצוֹת הַשְּׂמִשָּׁה מְחַזְקוֹת אוֹתֵנוּ בְּבִטְחוֹן בְּה' בְּלֵב שְׁלָם.

מִהַתְּבוּנוֹת בְּפִסְקוּי הַפְּרָשָׁה מִתְעוֹרְרָת שְׂאֵלָה. בְּתַחֲלָה נֶאֱמַרְהָ הַבְּטָחָה: "וְנִתְּנָה הָאָרֶץ פְּרִיָּה וְאֶכְלֵתֶם לְשִׁבְעָ" (כה, יט). בְּהַמְשָׁךְ, עַל הַשְּׂאֵלָה "וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל", נֶאֱמַרְהָ שׁוֹב הַבְּטָחָת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא:

"וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתֵּי לָכֶם" (שם, כ-כא).

מַה בָּאָה הַכִּפְּיִלוֹת לְלַמְּדֵנוּ?

אֵלָּא, שֶׁהַתּוֹרָה מְצִינָתָה שְׁלֹשׁ רְמוֹת שֶׁל בְּעַלֵי בְּשָׁחוֹן:

הַרְמָה הַגְּבוּוָהה בְּיִתְרָה הִיא, שְׂאָדָם שׁוֹמֵעַ אֶת צְוִי ה' וְאֵינּוּ מְדַאָּג וְאֵינּוּ שׂוֹאֵל שְׂאֵלוֹת, אִיךְ הוּא יִסְתַּדֵּר וּמֵהֵיכָן יִתְפָּרְנֵס. הוּא מְקַבֵּל בְּאֲמוּנָה שְׂלֵמָה אֶת מְצוֹת הַבּוֹרָא, וּבוֹטֵחַ בּוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂיִזוֹן גַּם אוֹתוֹ וְיִדְאָג לְכָל צְרִיקוֹ.

אָדָם זֶה אֵינּוּ חוֹסֵף בְּשָׁנִים שְׁלִפְנֵי הַשְּׂמִשָּׁה, כְּדִי שְׂתִיחָה לוֹ מַה לְאָכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִית. הוּא אוֹכֵל וְשׁוֹתָה כְּרָגִיל, בְּשִׁמְחָה וּבִטְוֹב לֵב, וּבוֹטֵחַ בְּה' שְׂיִזְמִין לוֹ אֶת פְּרִנְסוֹתָיו גַּם בַּשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִית. בְּמִשְׁךְ כָּל הַשָּׁנִים הוּא מִתְנַהֵג כְּרָגִיל וְלֹא רוֹאֶה שׁוֹם סִבָּה לְהוֹסִיף וּלְטַרַח יוֹתֵר.

בְּדִרְגָּה הַנְּמוּכָה בְּיִתְרָה נִמְצָא אָדָם חֲשֵׁשׁוֹ. סוּף כָּל סוּף, אִיךְ יִתְפָּרְנֵס שָׁנָה שְׂלֵמָה בְּלִי לְזָרַע? מִשׁוּם כֵּן, בְּכָל שָׁנָה מִשְׁשֶׁת שְׁנוֹת הַעֲבוּדָה, הוּא שׁוֹמֵר חֵלֶק מִן הַתְּבוּאָה לְשָׁנָה הַשְּׂבִיעִית, כְּבִיכּוֹל מְנַסֵּה 'לְעוֹזֵר' לְה' יִתְבָּרַךְ... מִי יוֹדֵעַ, אוֹלֵי לֹא יֵצֵא לוֹ בְּדִיוֹק? אוֹלֵי יִחַסֵּר מִשְׁהוּ?

זֶהוּ שְׂאָמַר הַכְּתוּב (מְשַׁלֵּי יג, כה): "צְדִיק אֵכֵל לְשִׁבְעָה נִפְשׁוֹ וּבָטָן רִשְׁעִים תִּחְסָר" - הַצְּדִיק שְׁבוֹטֵחַ בְּה' יוֹכֵל לְאָכַל בְּחִפְשִׁיּוֹת וְאֵינּוּ צְרִיךְ לְהֶצְטַמֵּצַם וּלְשַׁמֵּר לְשָׁנָה הַשְּׂמִשָּׁה, אֵךְ הַרְשָׁע שְׁחוּשָׁשׁ, צְרִיךְ לְקַמֵּץ בְּאֵכִילָתוֹ בְּשֵׁשׁ הַשָּׁנִים, כְּדִי שְׂתִיחָה לוֹ מַה לְאָכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִית...

כַּמּוֹת הַתְּבוּאָה - כְּבִכָּל שָׁנָה

הֵן הַצְּדִיק וְהוֹ הַרְשָׁע הַנִּי"ל, יִקְבְּלוּ בַּשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִית כַּמּוֹת רָגִילָה שֶׁל תְּבוּאָה, כִּפִּי שְׁקִבְלוּ כָּל שָׁנָה, וְלֹא יִרְאוּ בְּה' בְּרַכָּה מִיַּחַדָּת.

אֵלָּא, שְׂלִצְדִיק תִּתְבָּרַךְ הַתְּבוּאָה. בְּפְרוּסָתָה לְחֵם קִטְנָה הוּא וּבְנֵי בֵּיתוֹ יִשְׁבְּעוּ, כְּמוֹ שְׂנֶאֱמַר: "וְאֶכְלֵתֶם לְחֵמְכֶם לְשִׁבְעָ" (כו, ה) וּפְרָשׁ רַש"י: "אוֹכֵל קִמְעָא וּמִתְבָּרַךְ בְּמַעִיּוֹ". תִּהְיֶה לוֹ בְּרַכָּה, וּמַעַט יִכִּיל אֶת הַמְּרִבָּה. בְּדֶרֶךְ כָּל הוּא רָגִיל לְאָכַל שְׁלֹשׁ פְּרוּסוֹת כְּדִי לְהִיוֹת שְׂבִיעִי, אֵךְ הַשָּׁנָה בְּאַרְח פְּלֵא הוּא שְׂבִיעִי מִפְּרוּסָה אַחַת. הוּא פְּשׁוּט לֹא צְרִיךְ יוֹתֵר.

בְּרַכָּה כְּזוֹ אֵינָה דוֹרְשֶׁת מְחֻסְנִים וּפּוֹעֲלִים נוֹסְפִים. מְדַבֵּר בְּאוֹתָהּ כַּמּוֹת תְּבוּאָה, אֵלָּא שְׂתִשְׁרָה בְּה' בְּרַכָּה גְּדוּלָה. אָדָם כְּזוֹ הוּא בְּעַל בְּשָׁחוֹן אֲמַתִּי. כְּזוֹ, שְׂלֵא צְרִיךְ לְהִרְאוֹת לוֹ בְּעֵינָיו אֶת קִיּוֹם הַבְּטָחָת ה'. הוּא בּוֹטֵחַ לְגַמְרֵי וְלֹא צְרִיךְ שׁוֹם הוֹכַחוֹת!

לְפַעְמִים מִתְּבוּנוֹת בְּיָרְאֵי שְׂמִים שְׂבַקְשֵׁי מִתְפָּרְנְסִים, וְלֹא מְבִינִים כִּי־צַד הֵם חַיִּים. אִיךְ אָדָם יוֹכֵל לְגַדֵּל מִשְׁפָּחָה מִמְשַׁכְּרָת שֶׁל שְׁלִשֶׁת אֲלָפִים שְׂקָלִים? אִיךְ הוּא מְשַׁלֵּם חֲשֵׁמֶל וּמִים? אִיךְ יֵשׁ לוֹ הַכֹּל? אִיךְ הוּא מַעַנֵּג אֶת הַשִּׁבְעָה עִם עוֹף, דְּגָיִם וּבְשָׂרִי? אֲבָל עֲבָדָה שְׂאָה קוֹרָה!

יֵשׁ לָהֶם דְּבָרִים שְׂלֵא נִגְמָרִים, בְּלִי עֵין הַרְעֵ. בְּקִבוּק שְׂמֵן אַחַד מְסַפִּיק לוֹ לְשִׁלּוּשָׁה חֲדָשִׁים, עַל אֵף שֶׁהוּא מְסַנֵּן וְאוֹפֵה בְּשִׁפְעָה - וְחִבְרוּ צְרִיךְ לְקַנּוּת בְּחֲדָשׁ שְׂבִיעָה בְּקִבוּקִים. הוּא רַק קוֹנֶה - וּכְבָר זֶה נִגְמָה שְׂנִיָּהם קוֹצְרִים תְּבוּאָה. לְזוֹ שְׂקִצָר טוֹן תְּבוּאָה לֹא חֶסֶר כְּלוּם, וְלִשְׁנֵי שְׂקִצָר שְׁלוּשָׁה טוֹנוֹת אֵין מְסַפִּיק...

לְמָה? כִּשְׂמִדְבַר בְּבְרַכָּת ה' אֵין שְׂאֵלוֹת!

מַה לָּךְ לְשֵׁאל?

מְסַפְרִים עַל גְּבִיר אַחַד, שְׂתִיחָה לוֹ בַּת יְחִידָה, כְּלִילַת הַמַּעֲלוֹת. חִפְשׁ עֲבוּרָה הַגְּבִיר חֲתוּן רָאוּי, תְּלַמֵּיד חֶכֶם מְפָלֵג וּבַעַל אִישִׁיּוֹת נֶאֱצֵלָת, וְתַכְנֵן לְאֶפְשֶׁר לוֹ לְשַׁקֵּד עַל תּוֹרָתוֹ לְאַרְבַּע שָׁנִים, בְּעוֹד הוּא זֶן וּמְפָרְנֵס אֶת הַזּוּג וְאֶת הַיְלָדִים שְׂיִזְלְדוּ לָהֶם בְּעוֹרַת ה'.

נִכְנַס הַגְּבִיר אֶל אַחַד מְרִאֲשֵׁי הַיְשִׁיבוֹת הַמְּבַחְרוֹת וּבִקֵּשׁ לְהַצִּיעַ לוֹ שְׂדוּף. רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה הֶאֱזִין לְכָל צְפִיּוֹתָיו שֶׁל הַגְּבִיר - שֶׁהַבְּחוּר

יהיה חריף וזקן, עליו ומתמיד, אציל נפש, שהור לב וזן מדות, ואז נקב בשמו של אחד מתלמידיו המבחרים, שהתאים לתאור המרשים והרעף על ראשו שבחים לרב.

מחדרו של ראש הישיבה פנה הגביר לבית המדרש, שם נגש אל הבחור וגלגל עמו שיחה קצרה. עד מהרה הבין שאכן, ראש הישיבה לא הגיב בשבחייו של הבחור, והחליט להציע לו לשאת את בתו לאשה.

לשמע ההצעה, אמר הבחור בלבבו: "אמנם עשיר גדול הוא, אך ביצד יכול אני לתת את הסכמתי בעינים עצומות?" לפיכך שאל בנימוס: "איזה סכום חשב כבודו להעניק לבתו כנדוניה?"

אך הגביר כלל לא טרח לענות את השאלה. "ההצעה מבטלת", הודיע לבחור ההמום, ואף חזר לראש הישיבה כדי לעדכן אותו שההצעה כבר אינה רלוונטית.

"אבל מדוע?" תמה ראש הישיבה. "הבחור הזה הוא בדיוק מה שחפשתי".

"יחמל לי הרב", ענה הגביר. "הבחור הזה הוא פנאך בעל כשרון, אך חכמת חיים אין בו. הרי יודע הוא שחנני ה' ואני אדם עשיר יודע הוא גם שבתי - אחת ויחידה היא לי, ויודע הוא גם שאיני נחשב לאיש סממן או רע לב. להפך, משתדל אני לנהוג בנדיבות כלפי כל אדם. ואם כן, מה לו לשאל על הנדוניה? הרי פשוט שאתן לבתי - ולחתינה - את כל אשר לי".

אדם המקים את מצוות ה' ושואל "מה נאכל?" דומה הוא לאותו בחור כסיל. הקדוש ברוך הוא זן ומפרנס לכל, ואין הוא זקוק לאדמתנו כדי להעניק לנו אכל. המאמין באמונה שלמה שהקדוש ברוך הוא הוא כל יכול, שאנו בניו ונהגו ושהוא דואג לנו ומשביע לכל חי רצון - לא עולה על דעתו לשאל "מה נאכל", לא בשש שנים שבהן הוא עובד את האדמה, ולא בשנה השביעית שבה הוא מפקיר אותה כמצות ה'.

(רבי ראובן אלבו שליט"א - משכני אחריו)

הצדקה הולכת וקטנה...

והתזקקת בו (כה, לה)

גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה בשלשה דברים: צדקה בממונו, גמילות חסדים בין בממונו ובין בגופו. צדקה לעניים, גמילות חסדים - בין לעניים ובין לעשירים. צדקה לחיים - גמילות חסדים גם לחיים וגם למתים.

ופן נוסף, שבו גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, מביא בספר "עולמו של אבא", על דרך החידוד:

כאשר בא יהודי ומבקש: "הלוה לי בבקשה, מאה שקלים לחדיש אחד", עונה לו המלוה בחשדנות מסימת: "איני מכיר אותך, אבל אלוה לך חמשים שקלים". לאחר שחולף החדיש, והלוה מחזיר את הכסף בזמן, יש לו כבר אמינות כלשהי בעיני המלוה. כאשר הוא בא שוב ללוות, כבר נותן לו המלוה מאתיים שקלים. אם החזיר אותם בזמן, מלוה לו בפעם הבאה גם אלף דולר [עם ערבים, כמובן].

כאשר מדבר לא בגמ"ח אלא בצדקה, התהליך הפוך: אדם בא ומבקש צדקה עבור ענין נחוץ וחשוב - נותנים לו סכום רציני, כי זה באמת נחוץ וחשוב... אם הוא מתחיל לבוא יותר מדי, הסכום המעניק לו פוחת והולך, למרות שמדבר בענין נחוץ וחשוב.

אף בכך גדולה אכזא גמילות חסדים, שהולכת וגדלה, מן הצדקה שהולכת וקטנה.

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - ומתוק האור)

מלוה ה' חונן דל

וכי ימוך אחיד ומטה ידו עמו והתזקקת בו (כה, לה)

על פסוק זה הובאו במדרש ג' דרשות:

א. המדרש מביא את הפסוק במשלי (יט, י) "מלוה ה' חונן דל", מי שחונן דל הוא כפיכול מלוה להקב"ה. כי נאמר

בתהלים (קלו, כה) "נתן לחם לכל בשר" - הקב"ה נותן לכלם לאכל, והנה "בא זה וחטף לו את המצוה" (לשוו המדרש), כי הנותן את הצדקה לעניים, כפיכול, עושה זאת במקום הקב"ה, והקב"ה מחשיב לו את הדבר כאילו הלוה לו. ומה שכתב תמיד הקב"ה "גומל טוב לכל שומרי מצוותיו", אבל כאן יהיה דבר מיוחד: "וגמלו ישלם לו" - על ידי הקב"ה בעצמו. "אמר הקב"ה: עלי לשלם לו". הוא המלוה שלי, אשלם לו בעצמי, לא על ידי שליח.

ב. יש מאמר נוסף, פחד לומר אבל כך כתוב במדרש: "כיון שהאדם נותן צדקה לעני, כפיכול מלוה להקב"ה, וכתוב: 'עבד לזה לאיש מלוה'" - אני עבד בשבילו.

ה"ערוך" מבאר שהעבדות הזו מתבטאת בכך - שאם המלוה מבקש בקשה, הקב"ה מתנהג אתו כמו עבד ומכרה, כפיכול, למלא את בקשתו, כדגמת - "צדיק גוזר והקב"ה מקיים". ממש פחד! מוראדיג אין דער וועלט.

ג. כתוב עוד במדרש: עשירים ושתים פעמים נאמר "אשרי" בתהלים [במפרשים מצינים כי יש יותר מעשרים ושתים, אך כיון שישנם פרקים שבאותו הפרק מזכיר יותר מפעם אחת "אשרי", נחשב לאחד] ובכלם רק כתוב שהוא מאשה, לא מצין להדיא מה שכתב. פעם אחת בלבד כתוב: "אשרי" ושכרו בצדו: "אשרי משכיל אל דל ביום רעה ומלטהו ה'". ומה הכונה "ביום רעה"? - "אין רעה אלא גיהנם" - הוא נצל מדינה של גיהנם!

למדנו ג' דברים על הפסוק: "כי ימוך אחיד": א. גמולו ישלם לו - בעצמו ולא על ידי שליח. ב. שהקב"ה ימלא את משאלותיו. ג. נצל מדינה של גיהנם.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל - יחי ראובן)

השטן נטל רבית על הארכת הזמן

ובמרובית לא תתן אכלך (כה, לה)

%שואל ה"חתם סופר" זצ"ל: מדוע נאמר: "ובמרובית לא תתן אכלך", מה שיש לכאן אכל, "אכלך"? היה צריך להיות כתוב: "ובמרובית לא תתן כסףך"!

אלא, בעוד ששאר אנשים, שלא הלוו ברבית, קמים בתחית המתים, ואף שכל גופם כבר נרקב בקבר, הכל יתעורר לתחיה, וישוב למצבו הקודם - המלוה ברבית אינו קם בתחית המתים. גופו נאכל בקבר מבלי שיחזר אל עצמו. ולכן נאמר "אכלך".

מדוע דוקא המלוה ברבית אינו קם בתחית המתים?

מבאר רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל:

חז"ל אומרים במדרש, שבשעה שאדם הראשון אכל מעץ הדעת, עמד השטן, הנחש הקדמוני, ואמר לקב"ה: "תן לי רשות ואהרג אותו, שהרי הזהרת אותו, ואמרתי לו (בראשית ב, י): 'כי ביום אכלך ממנו מות תמות'".

אמר לו הקב"ה: "תאריך לו ימיו, ותן לו לחיות תשע מאות ושלשים שנה".

"ומה אקבל בתמורה, עבור הארכת הזמן?" - שאל השטן.

אמר לו הקב"ה: "שכרך שתוכל להרג את בניו". שהרי גורת המיתה, "כי ביום אכלך ממנו מות תמות", נאמרה רק לאדם הראשון ולא לזרעו. הם לא היו צריכים למות.

נמצא אפוא שהמיתה שיש בעולם היא ה"רבית" שקבל השטן עבור הארכת הזמן שהאריך לאדם הראשון.

מעתה, כל מי שאינו מלוה ברבית, ואינו עושה כמעשה השטן שלקח רבית - ראוי לו שיקום בתחית המתים, כי לא מגיעה לו מיתה עולמית, שנגזרה רק על אדם הראשון ולא על זרעו. אבל מי שמלוה ברבית, ועושה כמעשה השטן - חבר הוא לאיש משחית, ודינו לקבל את מה שקבל השטן, שיכול להמית גם את זרעו של אדם הראשון במיתה עולמית, בלי לקום לתחיה.

(רבי בן ציון מוצפי שליט"א - דורש ציון)

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת בהר תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 432

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

"כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו"

מתקריבים אנו והולכים לקראת היום המקדש "ל"ג בעומר"; יום הלולת התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע א.

עצם הזכרת "ל"ג בעומר" מעורר בכלנו רטט של התרגשות וניחוחות זכרון של עליה לקדש הקדשים, לציון המצינת במירון. למקום ההלולא קדישא שבו משמשות שמחה ותפלה יחדו ועולות כלהבת אש לשמי שמים - בפעלת ישועה ורחמים ושפע רב לכל עם ישראל.

כחו של רשב"י, שעליו המליצו את מאמר חז"ל (ברכות ט א): "כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק", גדול הוא ונשגב עד מאד. ומי לא רוצה לזכות לקשר לרשב"י ול"ל"ג בעומר?!

אמנם, לא כל אחד זוכה להעפיל בפעל למרומי הגליל העליון, אם מרחיק המקום ואם ממגבלות שונות, כדגמת אלו שלצערנו חיינו בשנים האחרונות; בתחלה עם מגפת הקורונה ל"ע, והאחרון הכביד אשתקד לאחר השבר הנורא בקטיפתם של מ"ה נפשות, זכרונן לברכה.

איננו יודעים כיצד תראה השנה העליה המסורתית למירון, ואנו מיתלים כי הפל יהיה על הצד היותר טוב, לחיים לשמחה ולשלום. ואולם להתחבר ולגעת במשנתו של רשב"י, ובכך לזכות לסייע לקבלת תפלותינו לרחמים ולרצון, נתן בכל מקום ובכל עת.

בלא מעט מקומות במרחבי הזהר הקדוש, מפליג רשב"י בשגב מעלתה של עניית אמן. ואין כאן המקום להאריך. אולם ראוי לשים דגש מיוחד לדבריו בפרשת וילך (רפה ב), שם הוא כותב כי אדם המקפיד על עניית אמן פראוי, זוכה שבת קול תכריז ותאמר: "פתחו שערים ותקבלו תפלותיו". הנה יש לנו בכטחה ברורה יוצאת מפרשת מפי עיר וקדיש מן שמאי נחית, כי אם נתחזק בעניית אמן, יפתחו לפנינו שערי תפלה.

נדאי שהקפדה על מנהג הקדמונים והאריז"ל - להחזיק במנהג אמירת ברכות השחר בחברותא לפני התפלה - היא ההכנה הראויה המסייעת לתפלותינו להתקבל, כמו שנרמז בפסוק (תהלים סט יד) שאנו אומרים בפנינו לבית הכנסת: "ענני באמת ישעך", והרי 'אמן' פרושה 'אמת', והנה לנו כי בזכות אמן יעננו הקדוש ברוך הוא וישיענו.

אם נתכונן פראוי לתפלה, באמצעות עניית 'אמן' אחר ברכות השחר, נזכה לראות עד כמה "כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו", כאשר שערי תפלה יפתחו לפנינו ותפלותינו תתקבלנה לרצון.

ביחול "שערי שמים פתח",
שבת שלום ומבכה.

213 218 מכאולס"ן.

'נותן' - בכל יום מחדש

ידבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבבתה הארץ שבת לה" (כה ב)

מפני מה נוקטת התורה: "אל הארץ אשר אני נתן" - בלשון הוזה?

פרש רבי יעקב קטינא אב"ד חוסט:

כדי לזכות לחוש את שגב קדשתה של ארץ ישראל צריף האדם להיות בדרגת קדשה מתאימה. ככל שיעלה האדם במדרגות קדשותו, כך יעלה במדרגות השגתו בקדשת הארץ. לפיכך כותבת כאן התורה: "אל הארץ אשר אני נתן" - בלשון הוזה, לפי שמתנת הארץ נתנת לאדם בכל יום מחדש, לפי ערך מדרגת הקדשה שהתעלה באותו היום.

בדומה לכך נתן לבאר את הסבה שברכת התורה נחתמת בלשון הוזה - "נותן התורה"; לפי שכל שהאדם מוסיף ומתיגע בתורה, כך הוא מעמיק את השגתו בה, ונמצא שהיא נתנת לו בכל יום מחדש (קדמוני העני).

המפיר בגרותו נהפך לתושב

"והארץ לא תמכר לצמתת פי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי" (כה כג)

לכאורה, נראות תבות 'גרים' ו'תושבים' כ'תרת דסתר'.

פרש רבי יוסף פצנובסקי מלודז':

ידועים הם דברי הגמרא (ברכות לה א) בבאור סתירת הפסוקים בתהלים; "לה' הארץ ומלוואה" (כד א), לעמת: "והארץ נתן לבני אדם" (קטו טז), כי לפני הברכה הארץ שיכת "לה'", ורק לאחר שהאדם מכיר בעבדה זו ומוזה לבוראו טרם הנאתו, אזי: "והארץ נתן לבני אדם".

ליסוד זה רמז אף הפתוב שלפנינו; מצד הדיון - "כי לי הארץ", ואולם כאשר תפנימו ותכירו בעבדה כי אינכם אלא "גרים" בה, אזי "ותושבים אתם עמדי" - נתנת לכם רשות להשתמש בה (פרדס יוסף).

חרות מחלטת ביציאת מצרים

"ויצא מעמך הוא ובניו עמו ושב אל

משפחתו ואל אחזת אבתיו ישוב" (כה מא)

בהגדה של פסח אנו מצהירים כי: "אלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים". ותמה רבי אלעזר אשפנזי:

מהיכן מקבלים אנו את הודאות ולמר זאת, הלא יתכן שבמהלך מאות ואלפי השנים הבאות היו מתעוררות סבות לשחררנו בהסקמת המצרים או בעל כרחם? ופרש כי אכן לזאת כגן בעל ההגדה; אלו לא היה ה' מוציאנו ממצרים ביד חזקה, יתכן ולבסוף היו המצרים משחררים אותנו מרצונם, אולם בלבנו ובלב צאצאינו היתה נותרת לנצח תחושת נחיתות והשתעבדות כלפי משחררנו המצריים. לחרות המחלטת, בגוף ובנפש, זכינו רק בזכות שה' הוציאנו מתחת ידם ביד חזקה.

על פי דבריו פרש רבי יוסף שאול נתנזון את פרושו של רש"י לפסוק שלפנינו (ע"פ מכות יג א): "ואל אחזת אבתיו ישוב" - אל כבוד אבותיו, ואין לזלזל בכך; בכך ששחררו העבד ביובל נעשה בעל פרחו של האדון, ומנעה מהעבד תחושת הנחיתות שהיה חש אלו היה רבו משחררו ברב חסדו, ומתוך כך הוא זוכה לשוב "אל כבוד אבותיו" כבראשונה (מעשי ה" - מעשי מצרים פרק כד; דברי שאול מהדורה תליתאה).

ברכת הארץ בזכות ברכות ואמן

"ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה" (כה יט)

ראשי התבות: "ונתנה הארץ פריה" הם בגימטריה אמן, ואלו סופי תבות אלו הם בגימטריה מאה. ללמדך שאמירת מאה ברכות משלמות בעניית אמן אחריו מוזה את האדם בברכת: "ונתנה הארץ פריה..." (לשוני פניני בו ישכר)

ספור ישועה שגָרר ספור ישועה

בדיקות שגרתיות לגילו, נקרא בבהילות לחדר הרופא. הרופא הצביע על הצלום שבצע, ונתן היה לזהות בו בקלות את הנורא מכל.

"צר לי לבשר לך שבגופך התגלתה המחלה הקשה. לצערי המחלה התגלתה בשלב מתקדם מאד, ובדרך הטבע אין כל סכוי להצלתך," אמר הרופא.

רבי משה יצא מחדר הרופא שבור ורצוץ, ושב אליו לאחר כשבועה חדשים, כשאר פרחים מלבלב בדין...

"פרופסור, באתי להגיד לך תודה, אני חב לך את חיי!" אמר לרופא ההמום. ארכו כמה דקות עד שהפרופסור התאושש והבין מיהו העומד מולו, ור' משה המשיך:

"כשהייתי בחדרך לפני שבועה חדשים אמרת לי שאין לי שום סכוי להבריא. קבלתי את דבריך ללא עוררין, ומאותו היום החלטתי להשקיע את כל מאמציי בדבר היחיד שיש לו סכוי נצחי, בתפלה.

בד בבד החלטתי לפנות למרפאה מתאימה כדי לקבל טפול. למרות חסר הסכוי שבדבר, החלטתי שבמקביל לתפלה, זו ההשתדלות הנדרשת מצדי. אולם, את עקר המשאבים השקעתי בתפלה. בכל יום ויום, במשך שבועה חדשים, בקר צהרים וערב, נשאתי עינים לשמים ואמרתי לבנורא העולם: 'אני יודע שבדרך הטבע אין לי סכוי, ודוקא משום כך אני מאמין שרק אתה, רופא כל בשר, שאתה כל יכול, רק אתה יכול להשיב אותי לארצות החיים, אל חיק משפחתי וילדי'.

והנה אני כאן, בריא לחלוטין. אתמול כשקבלתי לידי את המסמך הרשמי המאשר כי נרפאתי, חשבתי לעצמי בזכות מי הגעתי לכאן, והגעתי למסקנה שבזכותך! אם כן, אני כאן כדי להודות לך על כך."

"בזכותי?!?" הגיב הפרופסור בפליאה.

"כן, בזכותך!" השיב ר' משה, "אלמלא לא אמרת לי שאין כל סכוי, הייתי מתחסס לתפלה בצורה אנגית - כהשתדלות נוספת שעלי לעשות... אך מרגע שקבעת שאין כל סכוי, התיחסתי לתפלה ברצינות הראויה, ובחסדי שמים היא התקבלה."

...

"הספור הזה", אמר הרב יצחק ש. "הוא שנתן לי ולמשפחתי את הכח להמשיך ללא רפיון במבצע התפלה במשך כמה חדשים, עד אשר זכינו לישועה הפלאית."

דבריו התקבלו על לב בני המשפחה. מאותו היום ואילך הפך ביתם לחפ"ק שהפעיל מבצע תפלה ענק וחובק עולם. מהבית הקטן יצאה הקריאה לכל רחבי תבל: "אנא הקדישו כמה דקות לאמירת פרקי תהלים עבור החולה פלוני בן פלוני, אב לשמונה ילדים שנפצע אנושות וילדברי הרופאים אין סכוי להצלתו. אנא, הרבו בתפלה עבורו כי רק הכל יכול יכול להשיבו ממות לחיים."

הבקשה הופצה בבתי הכנסת ובהיכלי התורה בכל רחבי תבל, נתלתה על לוחות המודעות והעברה בכל דרך שהיא. תקופה קצרה לאחר מכן, ביום ל"ג בעומר, קדמו את פני רבבות העולים מירונה מודעות ענק שעליהן נכתבה הקריאה האמורה, וכל מי שנתקל בהן לא נותר אדיש.

שלושה ימים לאחר ל"ג בעומר התחולל מפנה מעודד. הרב ש. העבר ממחלקת טפול נמרץ למחלקת שקום נשימתי. אלא שהרופאים מהרו לצנן את ההתלהבות באומרים כי הם עדין סבורים שאין לו סכויים רבים להצליח להשתקם.

בד בבד התפללות לא פסקו לרגע, אלא אדרבה הלכו והתעצמו. הבשורות שהגיעו מבית החולים הפיחו רוח חיים וטללי תקווה בקרב רבבות המתפללים, שיחלו כי הפצוע יבריא וישוב להלך על שתי רגליו כבראשונה.

וכך בדיק ארע. לאחר כמה שבועות השתחרר הפצוע מבית החולים כשהוא מהלך כאחד האדם ומתפקד כמעט כרגיל. הוא שב להיות אב במשרה מלאה כפי שהיה עד לרגע התאונה.

הספור הכה גלים בכל העולם היהודי. ברור היה כי הקדוש ברוך הוא שלח משמים מסר רב עצמה לכל יהודי; כאשר אדם שכבר היה כמעט בעולם העליון שב לפתע לחיים, אין זה בא אלא להודיע לכל את כחה של תפלה.

אלא שכאן התעוררה השאלה: מהיכן שאבו בני המשפחה את הכחות? כיצד לא התיאשו והמשיכו להשקיע את כל מאמציהם במבצע התפלה חובק עולם, למרות תחזיותיהם הקשות של הרופאים?

אביו של הפצוע, ר' יצחק ש., גאות לשתר בספור ששמע, וממנו שאב את הכחות להתחזק ולחזק עמו את בני המשפחה להמשיך במבצע התפללות מבלי להתיאש:

היה זה ספורו של ר' משה, יהודי בגיל העמידה, ששבועים לאחר שבצע סדרת

היה זה בשנת תשע"ב. העוברים והשבים באחד מרחובותיה של עיר חרדית נודעת עצרו את נשימתם בבטתה; משאית כבדת משקל אבדה את בלמיה והחלה לדהר במורד הרחוב אל הבילתי נודע. נהג המשאית המבטת נסה בכל כחו לבלם, וכאשר סוף סוף הצליח לעשות זאת, היה זה מאחר מדי בעבור הרב ש. שבאותם רגעים ממש חצה את הכביש שמתחת לביתו.

הרב ש., אב לשמונה ילדים, שכב על הכביש כאבן דומם לאחר שנפגע מהמשאית. חיו

שלושה ימים לאחר ל"ג בעומר התחולל מפנה מעודד. הרב ש. העבר ממחלקת טפול נמרץ למחלקת שקום נשימתי. אלא שהרופאים מהרו לצנן את ההתלהבות באומרים כי הם עדין סבורים שאין לו סכויים רבים להצליח להשתקם.

וחי משפחתו התהפכו ברגע אחד. כל עוד נשמתו באפו הבהל במצב אנוש לבית החולים, אלא שהרופאים לא נתנו כל סכוי להצלתו. "זה ענין של שעות או ימים, יתכן גם שבועות", דוחו ביבשת. "איברים פנימיים נפגעו ללא תקנה ואין לנו הרבה מה לעשות" - הפטירו לנגד עיניהם של בני המשפחה ההמומים.

ככל שחלפו הימים ומצב הפצוע נותר ללא שנוי, כך החלו בני המשפחה להשלים עם המציאות הקשה. אלא שאביו של הפצוע סרב להתיאש. הוא הבין שדוקא כשבדרך הטבע אין מוצא, זוהי ההזדמנות להפנות את כל המשאבים לתפלה מתוך אמונה שרק היא יכולה לשנות את הגזרה.

ברכת 'המינים'

מהות הברכה

בנוסחה המקורי נפתחה ברכה זו ב'ו]למשפדים אל תהי תקנה'. אלא לפי שפאמור ברכה זו נתקנה כנגד מסלפי התורה לסוגיהם, ובראשם אותו האיש ימ"ש (רש"י דפו"י ברכות כח ב). לכן, שנתה פתיחתה ל'ולמלשינים...'. מפני הפחד והיראה מהצקת הגויים (לוח ארש' [לעב"ץ] סימן קנט).

בברכה זו יש לכוון לבקשה שהכפירה תעקר מן העולם, וכל עם ישראל יאמינו בלב שלם בתורת ה' - הן זו שבכתב והן זו שבעל פה - ובל יחינו להמרות את פי החכמים המלמדים אותה לישראל. כמו כן באמרנו 'ומלכות זדון מהרה תעקר' [וזהו זדים מהרה תעקר ותשבר] יש לכוון שזכר עמלק שקם בזדון להלחם בישראל יאבד, ובכך יקום את המוצקה (דברים כה ז) לזכר מעשה עמלק ('ערות דבש' ח"א דרוש א).

ח"י ברכות

אף לאחר שהוסיפו את ברכת המינים, עדין נותר שמה של תפלת העמידה - תפלת 'שמונה עשרה', מדוע?

באר המהר"ל: כל הברכות שתקנו אנשי כנסת הגדולה הן על דברים הנצרכים לקיום חיי האדם, וכפי שרומז מספרן - ח"י ברכות. ברכת המינים לעמתן היא ברכה על אבוד הרשעים מהעולם, ואף שאבוד הרשעים מביא טובה לעולם, מכל מקום לא רצו לכוללה פחטיבה אחת עם הברכות שבהן מבקשים על חיים. על כן, הותירו את השם הכולל על מתכנתו - 'שמונה עשרה' (נתיבות עולם' נתיב העבודה סוף פרק ז).

משום כך אף מתחילה ברכה זו באות וא"ו ללמד שאין היא חשובה כברכה בפני עצמה כשאר ברכות שמונה עשרה, אלא היא תוספת עליהן (סדור דעת קדושים' ברכת 'ולירושלים').

בנות אמן

אני מאמין בכך שהקדוש ברוך הוא ישבר אויבים ויכניע זדים, והלואי שיתרחש דבר זה במהרה.

מקור הברכה

תפלת 'שמונה עשרה' - כשמה כן היא - כללה מתחלה שמונה עשרה ברכות שתקנו על ידי אנשי כנסת הגדולה שחיו בתחלת ימי הבית השני. כחמש מאות שנה לאחר מכן, לאחר החרבן, החלו להתרבות ולהתערב בישראל פתות של טועים שסלפו את התורה והטעו רבים אחריהם. על כן בקש רבן גמליאל דיבנה משמואל הקטן שיתקן את 'ברכת המינים' (ברכות כח ב; רמב"ם תפלה ב א; דבנו מנוח' שם).

חכמים סדרו ברכה זו לאחר ברכת המשפט, לפי שבשעה שיעשה ה' משפט ברשעים, בודאי יפרע אף מן המינים שדינם חמור יותר (מגלה ז ב; מהרש"א ח"א שם), ומחמת הקשר ההדוק בין ברכות אלו פותחת ברכה זו בוא"ו החבור - 'ולמלשינים' (עיון תפלה' בסדור 'אוצר התפלות', ברכת 'ולירושלים עירך').

מבנה הברכה

בגמרא (ברכות י א) מובא שבשכנותו של רבי מאיר התגוררו בריונים שהיו מצערים אותו. רבי מאיר התפלל עליהם שימותו, אך ברוריה אשתו אמרה לו שלא ראוי לבקש כן, שהלא דוד המלך דקדק ואמר (תהלים קד לה): "תתמו חטאים" - ולא חוטאים", אלא מוטב שיתפלל עליהם שיחזרו בתשובה. ואכן, קבל רבי מאיר את דבריה והתפלל שאותם בריונים יחזרו בתשובה, ותפלתו התקבלה. על פי זה יש לתמה כיצד אנו מבקשים על כלוי הרשעים בברכת 'ולמלשינים'?

המהר"ל באר כי, אכן, אף בברכה זו איננו מבקשים שימותו החוטאים, אלא שיקלה היצר מלב הבריות. ומתוך שישובו החוטאים בתשובה ויחדלו מלקפח בתורת ה' ומלשנא את ישראל, ממילא לא יהיו חוטאים בעולם (באר הגולה' ז 1).

מיזם חדש ויחודי מבית 'בני אמונים':

מתקשרים למוקד "דרך אמונה"
03-91-7-91-91

- מקשיבים לכללי המיזם בטלוחה 1.
- נרשמים למיזם בטלוחה 2.
- מידע ערב בין השעות 8:00-10:00

הגרלת חודש איר תתקיים איה בב' בסיון תשפ"ב

ויגרלו בה 6 מלגות בסך \$ 500 כל אחת.

הקדימו לבוא לתפלה, השלימו את ברכות השחר של המתפללים בעניית אמן, ויפתחו בפניכם שערי תפלה.

"תורתו מגן לנו" היא מאירת עיננו

מפי הויתנא הקדוש רשב"י הובטחנו (זוה"ק וילך רפה ב) כי בהקפדה על עניית אמן אנו פורחים במרומים פתחי ברכה וטובה עד כלי די ורנפתם של ישראל מתקבלת ברחמים וברצון.

ברכות השחר בחברותא - גם במחיר אי השתתפות בכרית

רבה של רמת אלהן הגר"י זילברשטיין שליט"א נשאל:

הנוהג לומר בקביעות ברכות השחר עם חבריו, באופן שכל מתפלל אומר את הברכה בתורה והיתר עונים אחריו אמן, ובו בזמן מתקיימת ברית מילה באותו בית מדרש; האם עדיף שימשיך בעגית אמן עם חבריו או שמא מוטב שיפרש וילך להשתתף במעמד הברית, שהוא פידוע מעמד נשגב ואף אליהו מלאך הברית משתתף בו?

והשיב: יש להעדיף להשאר בחברות עוני האמן אחר ברכות השחר מאשר להשתתף בברית, ולשתי סבות לכך: א. העונה אמן מקים מצוה בפעל. בעוד שבברית רק בעל הברית מקים מצוה ולא כלל המשתתפים. ב. אף כי מעלת ההשתתפות בברית היא גדולה, היות שאליהו הנביא מגיע למקום, הרי מעגית אמן נבראים כל העת מלאכים חדשים. וכפי שמעיד הרמז הידוע: אמן בגימטריה מלאך (ויו העמידים וחשקיהם קבץ מו עמ' צ).

ברכות השחר בקול - תקנה קדושה

בסוף ספר המברך יתברך (עמ' פה) מובאות שתיים עשרה תקנות קדושות בעניני ברכות שתקן המחבר הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, ראש ישיבת 'שער השמים'. התקנה השמינית נוגעת לעגית אמן אחר ברכות השחר, וזה לשונה: 'נכון וראוי שבכל בקר יברך אחד מבני הבית את כל ברכות השחר בכונה, ויענו כלם אחריו אמן בקול רם'.

עגית אמן מחשיכה ומשלימה את הברכה

כתב הראב"ד הגר"מ שטרנבוף שליט"א: אף על פי שמדין הגמרא (ראה ברכות ס ב) נראה שעל האדם לברך ברכות השחר מיד בקומו, בכל זאת נוהגים אנו לברכן בבית הכנסת. זאת לפי שכבר פסק הרמ"א (או"ח קסז ב, וראה משנ"ב טם כ) שברכה שעונים עליה היא חשובה ומשלמת. לכן, עדיף לברך את הברכות בבית הכנסת בפני מי שיענה אחריו אמן, ובכך תהיה זו הודאה משלמת, מלאומרו בביתו מיד בקומו, כאשר בדרך כלל לא יהיה מי שישלמן בעגית אמן (תשובות והנהגות ח"ב סי' עא).

לכבוד חברי מערכת וכל מאמינים,

מזה למעלה מחמש שנים שאני קורא בקביעות את עלונכם הנכבד. בכל פעם מחדש אני מתפעם לראות, כי אף שהרעיון העומד בבסיס העלון והמסר המרכזי המבוע בו אינם משתנים - בבחינת "בא חבקוק והעמידם על אחת: וצדיק באמונתו יחיה" (מכות כד א) - תכניו מתגוונים ומתחדשים מדי שבוע.

אין לי ספק כי האוצרות הבלתי נדלים המובאים בעלונכם, שבוע אחר שבוע, חורשים חריש עמק בלב רבים, והם בין הגורמים לכך כי מדי יום רבים נוספים חוזרים למנהג אבות ומברכים ברכות השחר בפני מי שיענה אחריהם אמן.

מנסיון אישי יכול אני להעיד כי יש הבדל עצום בין מי שפותח את היום באמירת ברכות השחר בחברותא עם עגית אמן עליה, לבין מי שאינו עושה זאת. אם אנו פותחים את היום בקריאת "א-ל מלך נאמן" - כל היום נראה אחרת.

בברכת חזקו ואמצו,

י.ש.ב.

בית שמש.

נתן לשלח מכתבים

לפקס שמוספרו 08-9746102

או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלוא

מזימן מצבת הרמ"א, משמאל מצבת אחות הרמ"א מרת מרים, בפורץ מצבת אביהם רבי ישראל איסר.

הרמ"א י"ח באדר של"ב

רבי משה איסרליש, הידוע בכינוי הרמ"א, נולד בסביבות שנת תר"צ לאביו רבי ישראל איסר בקז'ימיר' - פרבר הסמוך לעיר קראקא.

בצעירותו למד תורה אצל רבי שלום שכנא מלבלין, חמיו לעתיד, ובהמשך נודע כגדול פוסקי יהדות אשכנז. חבר חברים רבים, שביניהם נודעים דרכי משה' על ארבעה טורים' והנהגותיו על סדר השלחן ערוך, שבהן הוסיף פסקי הלכות וזין את מנהגיה של יהדות אשכנז. הנהגות אלו מכונות ה'מפה', לפי שהן כ'מפה' הפרושה על 'שלחן ערוך' שחבר רבי יוסף קארו.

רבנו נפטר כשהוא צעיר לימים, ב'י"ח באיר - ל"ג בעמר של"ב. הוא נקבר בבית הקברות העתיק בקראקא, השוכן מאחורי בית הכנסת שהקים אביו ונושא את שמו - בית הכנסת הרמ"א. על מצבתו נכתב 'מומשה עד משה לא קם כמשה'. יהודי פולין נהגו לעלות בהמוניהם לפקד את קברו ביום פטירתו.

הלכה פרפי מאיר

במסכת סנהדרין (קי ב) הביאה הגמרא שיטות שונות בענין קטן מישראל שנפטר, מאיזה גיל זוכה הוא לחיי העולם הבא. הרמ"א פוסק להלכה כשיטת רבי מאיר שקטן זוכה לעולם הבא משעה שעונה אמן, וכך כתב (או"ח קכד ז): 'וילמד בנני הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן, יש לו חלק לעולם הבא'.

אמן משלימה את הברכה

הרמ"א פוסק שעגית אמן אינה רק זכות ומצוה לעונה, אלא היא אף משלימה את ברכת המברך, לפי שהיא חלק מהברכה. לפיכך כדי שתהא ברכתו שלמה 'המברך יכון לאמן שאומרים' (רמ"א או"ח קסז ב; משנ"ב טם כ. וראה תשובות והנהגות ח"ב סי' עא).

פננתו ביהת לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

אין לנו על מי להשען

שם מיני מאפה, לחמים ועוגיות שהיא היתה אופה בביתם, ובמה שהרויחה הם הצליחו להתקיים ולעבור את היום יום. עברו עשר שנים והחלה מלחמה באירופה, החיילים עברו דרך עירם, ולפתע ליד החנות הקטנה עבר חייל הרוכב על גבי סוס, כשראה החייל כיכר לחם מחוץ לחנות, הוא נעץ את הרומח שלו באותה כיכר ורצה לאוכלה, הכלה ראתה זאת ממש בהבזק של שניה, יצאה מהחנות וזעקה לעברו, "הלחם הזה הוא הפרנסה שלנו, אל תיקח מאיתנו את חיינו ולחמנו", ענה לה החייל, "אני רעב, לא אכלתי כבר יומיים, אני חייב לאכול ואין לי כסף ואיך לשלם, אבל אני מוכן לתת לך משהו אחר, לסוס עליו אני רוכב יש שני אוכפים, ואני לא צריך שניים, אתן לך אחד מהם", הוא זרק את אחד האוכפים לתוך החנות ונעלם.

היא הלכה להרים את האוכף, בעודה חושבת לעצמה מה היא צריכה אוכף ומה תעשה איתו, היא הרימה אותו ולפתע שמעה רעש של מטבעות, וראתה שמחמת המכה שספג האוכף, נפער שם חור ומטבעות זהב התחילו לבצבץ ממנו, היא חיפשה ומצאה שם מטבעות רבים, סגרה את החנות ואספה את הכל, הלכה לעבר הוריה ואמרה להם, 'ברוך ה' פודה ומציל, עכשיו אני יכולה להתחתן ובעז"ה נקים בית נאמן בישראל'.

הם שלחו מכתב למהר"ל וביקשו שיגיע אליהם, וכשהגיע הם ערכו חתונה מפוארת, וראו ממש בחוש שדוקא במקום הזה שאין גואל חוץ מהקב"ה, אז מצא כדי גאולתו - הגיעה המציאה, כשאינ מישוהו אחר שיכול לגאול ולעזור, אומר הקב"ה - אני הגואל, "מלך עוזר ומושיע ומגן", בזמנים הכי קשים הקב"ה הוא שעוזר למי שסומך עליו.

האדמו"ר מאוסטרובצה מבאר את הפסוק שאנו אומרים כל יום בתפילה, אבל יתכן ומבלי לשים לב מה יוצא מפינו. "קנה אֵל ה', חֲזַק וְיִאֲמָץ לְבָבְךָ, וְקָנְהָ אֶל ה'", ישנם כמה מילים לא מובנות ולכאורה מיותרות, מה הכוונה ב-"חֲזַק", ולמה נאמר בנוסף "וְיִאֲמָץ לְבָבְךָ", ולמה שוב נכתב "וְקָנְהָ אֵל ה'"? מסביר הרב באופן נפלא ואומר, ישנו אדם שברוך ה' טוב לו, והכל הולך על מי מנוחות, לאחד כזה אין בעיה לבטוח בקב"ה, עליו נאמר "קנה אֵל ה'", אפילו לא צריך להתאמץ כדי לבטוח בקב"ה. אבל יש אדם שלפעמים יורד קצת, יש לו מעט קשיים, לפעמים מפסידים פה ושם אבל לא משהו מיוחד, זה אחד שצריך להתחזק באמונה ובטחון, לזה אומרים "חֲזַק" - עליך להתחזק מעט עכשיו.

אבל לא עלינו יש מצב, אדם שיוורד ויורד והוא כבר במצב קשה מאוד, עתה כבר לא יעזור סתם "להתחזק", פה אדם צריך מסירות נפש ולהתאמץ הרבה בשביל לחזור למצב של אמונה, אליו אומרים "וְיִאֲמָץ לְבָבְךָ", שהוא חייב

פרשת השבוע אומרת התורה הקדושה "וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה לוֹ גֹאֵל, וְהִשְׁיִגָה יָדוֹ וּמָצָא פְדֵי גֹאֲלוֹ" (ויקרא כה, כו), ה"דברי ישראל" ממודז'יץ מביא ביאור נפלא לפסוק הזה, כתוב בתהילים "אִם אֶמְרָתִי מְטָה רִגְלִי, חֲסִדְךָ ה' יִסְעֶדְנִי" (תהלים צד, יח), כשרואה האדם שרגליו נופלות והוא נמצא למטה, עכשיו הקב"ה הוא זה שירים אותו, דהינו מי שמרגיש שהוא בנפילה ולא יכול יותר, ואין מי שיעזור לו, עליו לדעת שבמצב זה הקב"ה הוא שיסעד אותו ויעלהו מעלה.

זו הבנת הפסוק בפרשתנו, "וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה לוֹ גֹאֵל" - אדם שמרגיש שבמצבו כלו כל הקיצין, ושאר אחד לא יכול לעזור לו, ומבין שאין לו גואל מבלעדי הקב"ה, התוצאה היא "וְהִשְׁיִגָה יָדוֹ וּמָצָא פְדֵי גֹאֲלוֹ", אותו אדם יזכה שהקב"ה יצילהו, וכך הוא יגיע לבחינת "וּמָצָא פְדֵי גֹאֲלוֹ". 'מציאה' הוא דבר שבא בהיסח הדעת, אדם שכלל לא חשב או חלם למצוא את אותה מציאה, לפתע הוא רואה שבמצב הכי קשה, כשנדמה שאין שום סיכוי שהוא יוצא ממנו, לפתע הכל משתנה ומתהפך לטובה ומסתדר, וזה בבחינת מציאה.

אבל זה נאמר דוקא למי "שלא השיגה ידו", שיוודע שחוץ מהקב"ה אף אחד לא יכול לגאול אותו, רק אז הוא יזכה לאותה מציאה, והקב"ה יביא לו את הגאולה. כך עובדים הדברים, מי שאין לו משענת חוץ מהקב"ה, והוא לא סומך על אף אחד מבלעדי הקב"ה, אותו ירים ה' ויעזור לו, ויזמן לו בסופו של דבר את גאולתו.

נביא סיפור כדוגמה לדבר, מסופר על המהר"ל מפראג שהתארכ בגיל 15, עם ביתו של אדם נכבד שהבטיח לו נדוניה גדולה מאוד. בזמנם היה מקובל שאחרי האירוסין חוזרים ללמוד מספר שנים ולאחר מכן מתחתנים. המהר"ל חזר לשיבתו, ולבינתיים בשנים הללו החותן המיועד שלו שהיה עשירי גדול, ירד מנכסיו וכבר לא היה לו כסף עבור הנדוניה שהבטיח למהר"ל.

הוא שלח מכתב למהר"ל ובו הודיע לו שהוא ירד מנכסיו, ושאינ באפשרותו לסייע לחתונה ולתת את אשר סיכמו ביניהם, ומשום כך הוא מרשה לו לבטל את השידוך, ולישא אשה אחרת כאשר יבחר. המהר"ל סירב באצילותו לפגוע כך בבת ישראל, ושלח מכתב לחותן המיועד, והודיע שאינו חוזר בו אלא נשאר בעצתו ומחכה לשידוך, וגם הכלה המיועדת מצידה לא רצתה חתן אחר. כך נשארו פני הדברים, הכלה לא רוצה חתן אחר, והרמח"ל לא רוצה כלה אחרת, ולחותן אין במה לפרנסם, וכך הם המשיכו להמתין כשהם בוטחים בקב"ה.

לבינתיים מצבו של אבי הכלה המשיך להתדרדר, אין כסף ואין פרנסה בבית. כאשר ראתה הכלה שהם הגיעו ממש עד פת לחם, היא החליטה לעשות מעשה כדי לעזור, היא פתחה חנות קטנה, והתחילה למכור

אדם שיוורד ויורד והוא כבר במצב קשה מאוד, עתה כבר לא יעזור סתם "להתחזק", פה האדם צריך מסירות נפש ולהתאמץ הרבה בשביל לחזור למצב של אמונה, אליו אומרים "וְיִאֲמָץ לְבָבְךָ"

המשך בעמוד 4 >>

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים	ר"ת	מוצ"ש	הדלקת נרות
	20:58	20:04	18:53

לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל	לע"נ אברהם בן עזיזא ז"ל	לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל
-----------------------------	-------------------------	--------------------------

רגעי מוות במצולות ים

להסתיים, אין לשער איך השכיל לדעת לבוא בדיוק לכאן - לצדו השני של הסלע. אך החבר כאן, וזה הזמן להתחבר אליו. הם מאותתים זה לזה על המצוקה המשותפת, ומחליטים להתאחד בנסיקה למעלה. הם יערכו תורנות, כל אחד מהם ינשום בתורו 2 נשימות בלבד מהבלון, וכך - אולי - יצליחו להדביק את הפער ולעלות אל על... דקה וחצי של מתח, נשמות קצובות בדיוק לפי התורנות, נוהל חירום של ממש. הם עולים מטר ועוד מטר, מגיעים לפני הים בלי טיפת אוויר בבלון, בלי טיפת חמצן. אבל הם הגיעו! - חיים, נושמים, בריאים ושלמים!

רק אז, נתן אהרן דרור לדמעותיו, רק אז שחרר אנחת רווחה משמעותית, כשבלו משתפך בהודאה נרגשת לה' על החיים שניתנו לו במתנה. היטב ידע והבין כי זה לא מובן מאליו, במצולות הים אין מי שיעזור לו, אין לו על מי להישען. רק אז גילה את אוצר האמונה הטמון בתוכו, את הכח האדיר החבוי בנפשו, כח האמונה שפתח את

הסיפור הבא מתרחש במצולות הים שבמצרי שטראן שבסיני. מפליא ככל שיישמע, כך שמענו את הסיפור מפי גיבורו, ר' אהרן אייזנשטיין הי"ו, וזה דבר המעשה שהתרחש לפני 23 שנים: תחביב מהנה ואימץ במיוחד אימץ לו אהרן, הוא תחביב הצלילה. זה תחביב מסוכן למדי, וכדי להתגבר על הסיכונים הטמונים בו - נדרשים הצוללים להתלבש בחליפות ובמשקפות מיוחדות, להתעטר בבלוני חמצן, ולרדת למצולות מצויידים כדבעי. הצלילה נעשית בזוגות, אהרן בחר לו חבר למסע, הם נערכו כראוי, ועד מהרה צללו לעומק 35 מטר אל תוך הים...

בלוני החמצן שנטלו מספיקים לחצי שעת שהיה במים, אהרן וחברו ניצלו כל רגע, מיששו בהנאה את קרקעית הים, הצטלמו לצד כרישי ענק, נגעו בעומק עצי האלמוגים. החוויה היתה מרתקת ומאתגרת, 22 דקות חלפו להן, בעוד 8 דקות עליהם לעלות חזרה על פני המים, לנשום חמצן טרי מהאוויר הפתוח. לפתע הבחין אהרן במין סלע ענקית בקרקעית הים, בעלת פתח רחב וגדול למדי. הוא מחליט להיכנס אל תוכה ולבחון מה יש בה, וכיוון שידע שרשותו רק דקות אחדות - אפילו לא טרח לעדכן את החבר הצולל עמו, כשונס אל עומק הסלע. הוא בחן בסקרנות את הצדפים, השוניות והאלמוגים, וביקש להמשיך לצידו השני של הסלע - ולצאת ממנה כדי לצוף אל על...

לחרדתו, הוא מגלה כי בהמשך הסלע עומד דג חשמלן פרסי גדול, סנפיריו פתוחים למלוא רוחב הסלע, ואין אפשרות לעבור מבלי לגעת בו. דג חשמלן, הוא דג שזנבו הוא מין שדה אלקטרוני, המייצר חשמל בעוצמה של 600 וואט. מובן כי נגיעה בשוליו של דג כזה, היא התחשמלות מסוכנת... אם אי אפשר להתקדם - יש לנוע לאחור. אלא שהדבר בלתי אפשרי, שכן הצידוד שעליו כבד ומסורבל, והוא לא יצליח לצאת מהסלע בשחיה לאחור. לאחר רגע של הלם אהרן מבין: קדימה אי אפשר - זו התחשמלות. אחורה אי אפשר מבלי להתנתק מבלון החמצן. להישאר כך אי אפשר - כי בעוד 4 דקות יפוג החמצן מהבלון, והוא יישאר נטול אוויר... רגע של חרדה, עד כדי טירוף חושים. פחד מצמית. הוא רואה את המוות מול עיניו הפחד אינו ניתן לתיאור.

אט אט מחלחלת ללבו ההבנה, כי הוא עומד למות כאן ועכשיו, ואיש אפילו לא יידע היכן וכיצד זה קרה. מתוך הבנה שכנראה אלו רגעיו האחרונים, הוא מעביר לנגד עיניו את סרט חייו, ואז - כמו מתוך חלום, ניעור בו זיכרון משנות ילדותו, וטילטל את לבו בחוזקה. הוא נזכר בבית הכנסת הקטן בו ביקר לפעמים, ובשלת הנאה שהוצב על עמוד החזן - 'שויתי ה' לנגדי תמיד'. בעיני רוחו הוא רואה את השלט, ומליבו פורצת זעקה אילמת:

'שויתי ה' לנגדי תמיד! בטוחני שבורא עולם יודע היכן אני ניצב עכשיו, מודע לסיכון האדיר בו אני שרוי! בטוחני שהוא יכול להוציא אותי מכאן חי ובריא, בטוחני שלמרות שזה חסר סיכוי - עדיין אני יכול לצוף אל על ולהציל את חיי! אני בוטח בך אבא שבשמים, ברצותך חיי ינתנו לי לשלל, בכוחך אני בטוח שתוציאני ממעמקי הים!' אהרן לא יכול לבכות בתנאים הללו, אבל הזעקה בוערת מתוכו, גואה בלבו: 'אני מאמין באמונה שלימה בבורא עולם! גם עכשיו, ולמרות שחיי תלויים לי מנגד - אני בטוח בו שהוא יכול להוציאני מן המים חי וקיים!'

ואז, לפתע פתאום, דג החשמל החל לנוע לאחור, מאפשר לאהרן להתקדם קדימה. אהרן מתקדם לכיוון היציאה מהצד היכן שהיה קודם דג החשמל, ולפתע דג החשמל שינה כיוון - והחל לנוע שוב קדימה, לכיוונו, כשבעוד שניות ייווצר מגע ביניהם... אהרן נתקף בבעתה, הוא רואה את המוות מתקרב אליו, מביט לכל הצדדים בניסיון אחרון להציל את חייו - ואז הוא מגלה מובלעת קטנה בעומק הסלע שלא הבחין בה קודם, והוא מממה להיכנס אליה... הדג, כאילו ציפה שאהרן יתן לו לעבור, מיהר לשעות קדימה ויצא מהכיוון ממנו נכנס אהרן. ואהרן, מנצל כל רגע כדי לשחות אף הוא קדימה, ולצאת מהצד ממנו נכנס הדג...

אלא שבכך אין די. הרי הוא חי על זמן שאולי! בעוד חצי דקה יסתיים בלון החמצן שלו, איך יצליח לצוף אל על בכל כך מעט זמן? איך יצליח לעלות גובה של כארבעים מטר מהמצולות תוך 30 שניות בלבד?! הוא מביט אנה ואנה, ולפתע מגלה את חברו, עמו ירד לצלול. אין לדעת למה החליט להישאר במצולות כשגם החמצן שלו עומד

שויתי ה' לנגדי
תמיד! בטוחני
שבורא עולם יודע
היכן אני ניצב
עכשיו, מודע לסיכון
האדיר בו אני שרוי!
בטוחני שהוא יכול
להוציא אותי מכאן
חי ובריא

הפתח הניסי והציל את חייו!

את הסיפור המפעים הזה, שמענו מר' אהרן המספר אותו במסגרת תיאור סיפור חייו האישי בנושאים ובקעמפים, וניתן לאמתו ולהיווכח: מי שמאמין בה' ובוטח בו, אין כח שיכול לפגוע בו, הוא מוגן מכל איום, יש לו על מה להישען בכל התמודדות. גם כשהוא רואה את המוות מול עיניו הוא אינו מרים ידיים, כי הוא בטוח שיש מי ששומר ומגן עליו, והוא עתיד לצאת ולהינצל. הבה ניקח את המסר הזה לתשומת ליבנו, בכל ההתמודדויות העוברות עלינו. לפעמים זה קשה, האופק נראה חשוך, העתיד מדאיג. הבריאות בסכנה חלילה והרופאים פסימיים, המצב אצל אחד מהילדים נראה כאבוד חלילה, פקיד הבנק כבר שואג עקב המינוס הרצחני... יהודי לא נבהל, יש לו על מי להישען, על אבינו שבשמים!

פרשת השבוע מתחילה בפסוק הידוע 'וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר', ואמרו רבותינו ומובאים דבריהם ברש"י, "מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני", ויש בזה כדי ללמדנו, מצוות השמיטה שנאמרה בסיני עניינה בטחון מוחלט בקב"ה, ואם נלך אחורה בזמן למעמד הר סיני, הלא המצווה הראשונה שנצטוו עם ישראל מפי הגבורה היא "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּיַת עֶבְדִּים", ואומר עליה רבינו בחיי בפירושו לתורה "זו מצות עשה, שיודה אדם ויאמין בליבו אמונה שלמה, כי יש בורא נמצא אחד קדמון ואין עוד מלבדו. ומפני זה אמר 'אשר הוצאתיך', כי בוודאי היתה הוצאה להורות על החידוש ועל ההשגחה ועל היכולת". הרי לנו נפלאות האמונה והבטחון בקב"ה, להאמין שהוא אחד ואין בלתו, והוא אשר שולט בכל.

(הרב אשר קובלסקי שליט"א)

- לע"נ רבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה
- לע"נ אסתר בת חנה ז"ל
- לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל
- לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל
- לע"נ אברהם אבהרון בן גינינה ז"ל
- לע"נ יהודית בת ריחנה ע"ה

ואכלתם לשובע – האמנם?

פרשתינו מדברת גדולות ונצורות על מצוות השמיטה, ועל ההבטחות הניתנות לשומרים עליה כהלכתה, וְנִתְּנָה הָאָרֶץ פְּרִיָּהּ, וְאֶכְלְתֶם לְשִׂבְעָה, וְיִשְׂבַּתֶּם לְבִטָּח עָלֶיהָ (ויקרא כה, יט), ובכן במצוות שמיטה וכן בשאר מצוות, לעיתים האדם מרגיש שהוא משתדל לעבוד את ה', אבל הדברים בחייו לא זורמים כמו שהוא היה רוצה, ולעיתים מפליג במחשבתו שאם היה אחרת - אולי היה יותר טוב. האמנם?

חז"ל קיבעו לנו בברכת מעין שלוש, שהקב"ה "טוב ומיטיב לכל", אין בכך ספק. ובכל זאת, הן רואים אנו נסיונות רבים! חייבים אנו לומר שגם הן לטובה! כך מסופר על רבינו ה"חפץ חיים" זצ"ל, שפגש בתלמידו שיצא לעסקי מסחר וההצלחה לא האירה לו פנים. התעניין הרב בתלמידו: "מה נשמע?", נאנח התלמיד: "מה אומר לכם, רבי - יותר טוב לא היה מזיק!", נזעק ה"חפץ חיים" ואמר, "מנין לך? לי אין ספק בכך שיותר טוב היה אכן מזיק. שאם לא כן, היה טוב יותר!".

משל למה הדבר דומה, לבן שחלה וחש במעיו, ואביו הזעיק אליו רופא מומחה. הרופא בדק את הילד והורה למנוע מהבן כל מאכל במשך יממה שלמה. מאותו רגע, בכל אותה יממה ניטש קרב בין הילד לאביו. הילד הושיט יד לדבר מאכל, והאב לקח. הוא בכה והתחנן והאב לא הקשיב לבקשותיו, וזאת בגלל אהבתו דאגתו ורחמנותו עבור טובת בנו!

על כך אמר רבי איצלה פטרבורגר זצ"ל: בכל בוקר מודים אנו לבוראנו בשם ומלכות ומברכים "שעשה לי כל צרכי", והלא כלל גדול בידיו, ספק ברכות - להקל, ואילו כאן כל אדם מברך את ה' שהביא לו את כל צרכיו, על אף מצבו יהיה מה שיהיה, וזאת משום שאין שום ספק: מה שיש לי, ואף מה שאין לי, הכל בכלל "כל צרכי"!

אין אנו מופקדים על חשבונות שמיים, יתכן שמה שחסר בחיינו הוא כדי למרק עוונות, או כדי שנבקש וניצור תלות בבורא וכך יוטב מצבנו, או שממצב זה תצמח הטובה אליה ייחלנו, אבל דבר אחד הוברר מהמשל שהבאנו יותר מכל, גם אם יש מניעות בחיים, הכל לטובתנו, ואם אבינו מלכנו לקח מאיתנו דבר מה, נישא תפילה למרום ונתחזק באמונה ובטחון בו, וזוהי הדרך הראויה ביותר בכל מצב. (מבוסס על דרשותיו של הגר"י גלינסקי זצ"ל)

המסעדה הרווחית

"וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קונה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו" (ויקרא כה, יד)

שאלה: נחום הוא בעל מסעדה שנמצאת ברחוב צדדי באזור שאין בו כמעט תנועת אנשים. למסעדה היו נכנסים מעט מאוד סועדים, ונחום צבר הפסדים גדולים, ועל כן החליט למכור את המסעדה, אלא שכל מי שהגיע למקום, הבין שמדובר בעסק ביש שאינו מרויח, ולא רצה לקנותו. הגה נחום רעיון מבריק, הלך לבית התמחוי הקרוב, והכריז בפני כל העניים: "אני מוכן לשלם לכל אחד שכן נאה, ואף לספק לו ג' ארוחות דשנות, אם יתלבש באופן מכובד וישב במסעדה למשך כל היום...". העניים הרבים הסכימו לעסקה, ועוד באותו היום פרסם נחום מודעות מכירה אודות המסעדה הרווחית.

למקום הגיע יהודי אמריקאי לבחון את המסעדה, וראה אותה מלאה מפה לפה, חזר שוב בצהריים, ושוב המסעדה שוקקת חיים! וכך גם כשהגיע לעת ערב. גם למחרת הוא הגיע וגילה שמדובר במסעדה שמלאה בלקוחות בכל שעות היום מידי יום. מיהר היהודי לקנותה את המציאה במיטב כספו.

למחרת הגיע מאושר למסעדה, אך להפתעתו ואכזבתו המסעדה נותרה ריקה מאדם כל היום. לאחר בדיקה וחקירה עלה במהירות על מעשי המוכר הנוכל, ועכשיו הוא תובע את המוכר לבטל את המקח, ולקבל את כספו בחזרה. לעומתו טוען המוכר: "לא הוצאתי מפי מילה אחת של שקר, התרצית מדעתך, והמקח שריר וקיים!". עם מי הדין?

תשובה: חכמים דרשו על הפסוק בפרשתינו "וכי תמכרו ממכר לעמיתך, או קנו מיד עמיתך, אל תונו איש את אחיו", שדבר הנקנה מיד ליד, ככתוב "מיד עמיתך", בו יש דין 'הונאה', אבל לא בקרקעות. לכן בפשטות מסעדה שנקנתה במחיר גבוה בהרבה מערכה, המקח קיים.

אולם, כתוב בשולחן ערוך (ח'מ' רלב, ג): "המוכר לחבירו קרקע או מטלטלין, ונמצא במקח מום שלא ידע הלוקח, מחזירו אפילו לאחר כמה שנים, שזה מקח טעות הוא", כלומר, למרות שאין אונאה לקרקעות על שווי המקום עצמו, יש מקח טעות באופן שיש "מום" שהסתיר המוכר מהקונה, ובמקרה שלפנינו התרמית שעשה המוכר הסתירה את המום של אותה מסעדה, ונמצא שהמקום לא ראוי לשימוש לשמו הוא יועד, והרי זה מום במקח.

לסיכום: קונה המסעדה רשאי לבטל את המקח ולקבל את כספו בחזרה.

(אחת שאלתי 3, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

לא לשאול מה יהיה

בפרשתינו ישנם פסוקים מופלאים על מצות השמיטה, וְנִתְּנָה הָאָרֶץ פְּרִיָּהּ, וְאֶכְלְתֶם לְשִׂבְעָה, וְיִשְׂבַּתֶּם לְבִטָּח עָלֶיהָ (ויקרא כה, יט), מבטיחה התורה לשומרי השמיטה, ברכה מתבואת השנה השישית, שתספיק לשובע בשלוש השנים. ממשכה התורה ואומרת, "וכי תאמרו מה נאכל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית, הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נֶאֱסַף אֶת תְּבוּאָתֵינוּ", זהו אדם שרוצה לשמור על השמיטה כראוי, אך מתמלא בדאגות וחששות מה יאכל, אומר לו ה', "וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית, וְעִשְׂתֶּם אֶת תְּבוּאָהּ לְשִׁלֵּשׁ הַשָּׁנִים".

מה קורה פה? מסבירים רבותינו, שבעל הבטחון יזכה לברכה מאותה הכמות בדיוק, אבל האדם שרוצה לשמור כראוי אך חושש מהעתיד, כביכול מצריך את הקב"ה להגדיל את תבואתו, כדי שיזכה לראות שפע גדול יותר בעיניו, ולמעשה גם יצטרך לעבוד קשה יותר, ולא יזכה לברכת התורה של "וְאֶכְלְתֶם לְשִׂבְעָה" מהכמות הרגילה.

על הבטחה זו של התורה, הקשה רבי אלימלך מליז'ענסק זצ"ל קושיה נפלאה, (נועם אלימלך, בהר), בשם אחיו רבי זושא זצ"ל, מדוע נתנה התורה את ההבטחה בצורת קושיה של בני אדם

נשאדם בא ושואל 'מה יהיה?' - שאלתו סוגרת את השפע שנתן הקב"ה בבריאה, ויוצרת צורך בברכה מחודשת! הלא הקב"ה זן ומפרנס לכל, והוא ציווה לשבות בשנת השמיטה! איך תתכן שאלה וצל של ספק על הקב"ה?! אבל מכיוון שמדובר בבן של הקב"ה, והקב"ה אינו רוצה להשאירו ללא כלום, לכן מבטיח הבורא יתברך, שגם אם יקרה שישאלו "מה נאכל?" ובדרך הטבע יחסם השפע, ידאג הקב"ה לברכה מיוחדת, "וצויתני את ברכתי לכם", ויוריד שפע חדש שהוא מעל לטבע הבריאה!

- "וכי תאמרו מה נאכל", ואז "וצויתני את ברכתי"? מפני מה היא לא נותנת מראש את ההבטחה של "וצויתני את ברכתי", וממילא לא יהיה מקום לשאול "מה נאכל"?

טמון כאן רעיון נפלא, הקב"ה הטביע בטבע העולם את השפע של השנה הששית, כך שיספיק לשלש שנים. אך כל זאת בתנאי לאמונה ובטחון בו. כשאדם בא ושואל 'מה יהיה?' - שאלתו סוגרת את השפע שנתן הקב"ה בבריאה, ויוצרת צורך בברכה מחודשת! הלא הקב"ה זן ומפרנס לכל, והוא ציווה לשבות בשנת השמיטה! איך תתכן שאלה וצל של ספק על הקב"ה?! אבל מכיוון שמדובר בבן של הקב"ה, והקב"ה אינו רוצה להשאירו ללא כלום, לכן מבטיח הבורא יתברך, שגם אם יקרה שישאלו "מה נאכל?" ובדרך הטבע יחסם השפע, ידאג הקב"ה לברכה מיוחדת, "וצויתני את ברכתי לכם", ויוריד שפע חדש שהוא מעל לטבע הבריאה!

נמצינו למדים שני דברים לחיינו, האדם שלא שואל שאלות זוכה לברכה עצומה מהקב"ה, וגם האדם שבאמת רוצה לשמור ולעשות את דברי התורה אבל יש לו שאלות וקושיות - הקב"ה לא עוזב אותו, אלא מעניק לו שפע מיוחד בכדי לחזק את אמונתו בבורא עולם, ומדברים אלו על מצוות השמיטה נלמד לאמונה ובטחון בקב"ה בכל צעד ושעל בחיינו.

רבי שמעון בר יוחאי זיע"א

הרב אילן גוזל שליט"א מספר סיפור מדהים ששמע מכלי ראשון, מנהגו של הבבא סאלי - ר' חנניה זגורי. היה זה באחד מימי ניסן לפני שנים רבות. הרה"ק הבבא סאלי זי"ע נסע יחד עם אשתו הרבנית ונהגו לצפון, בתחילה לטבריה ומשם למירון, וכדרכו רצה הרב להשתטח בציונו של רבי שמעון בר יוחאי, לשם הגיעו אחר הצהריים. כשהגיעו ביקש הבבא סאלי מנהגו שילך ויבדוק כמה אנשים יש בציון.

הנהג חזר לרב ואמר, יש בציון בסך הכל כשלושה או ארבעה אנשים, הבבא סאלי שמע זאת ודמעות החלו זולגות על לחייו. המחזה היה מצער. מצד אחד הציון הקדוש שהיה באותה שעה ריק מאדם, ומצד שני נראה הבבא סאלי, שלא ידע את עצמו מרוב צער, ופרץ בבכיות קורעות לב על כבודו של הרשב"י, ומתפלל ומבכה על מה שרואות עיניו, ואלו היו מילותיו: "רבי שמעון בר יוחאי, אור מופלא רום מעלה, איך יתכן שכך נגיע לציון הקדוש, במצב הזה שאין כמעט נפש חיה שמתפללת על ציונו. אנא ממך, עשה ככל יכולתך שהציון הזה יתמלא, וירד ממני הצער הגדול והנורא הזה, איני יכול להתפלל על ציונו כשהוא כך שומם מאדם".

לאחר כמחצית השעה ביקש שוב מנהגו שילך לבדוק כמה אנשים יש בציון. הנהג התפלל לשמע הבקשה אך כמובן שעשה כדברי הרב וחזר לציון, ושוב ראה את אותם אנשים מועטים. לפתע, בעת שחזר לכיוונו של הבבא סאלי, נראו מרחוק אוטובוסים מלאים בכ-250 אברכים שבאו להשתטח על ציונו של הצדיק, ובתוך דקות ספורות הציון התמלא במאות אנשים.

מהאוטובוס יצאו האדמו"ר מלעלוב זצ"ל והאברכים אשר ליווהו לציון הקדוש, וביניהם הרב דוד גרוסמן שליט"א שהיה אז צעיר לימים, והיה גם הוא בין חסידי לעלוב. כשהגיעו לעברו של הבבא סאלי, עצר האדמו"ר את כל האברכים, ודיבר ממושכות עם הבבא סאלי, וכך נכנסו שניהם יחדיו לציון, בשירה וריקודים נכספים, שם שהו זמן רב בדבקות והתעלות, כשהם אומרים דברי תורה סביב שולחן ערוך.

לאחר מעשה, בירר נהגו של הבבא סאלי אצל אותם אנשים לפשר בואם, והללו סיפרו כי כלל לא התכוונו להגיע לציון במיוחד, אלא היו בדרך ולפתע עלתה בהם מחשבה לעצור במירון ולעלות לציון הקדוש. זהו כבודו של רבי שמעון בר יוחאי, אשר שש ושמח במרומים כאשר המוני עמך בית ישראל באים להתפלל לקב"ה על ציונו הקדוש, יזכנו ה' שישמעו תפילות עמך בית ישראל ביום הקדוש הזה.

המשך מעמוד 1

להתאמץ עם כל הכוחות ולבטוח בקב"ה. ולאיהו בטחון הוא צריך להגיע? מוסיפים ואומרים לו "וְקָנָה אֶל ה'", שעליו להגיע למצב של בטחון בקב"ה כמו שהיה בהתחלה לפני כל הצרות, כמו המצב הראשון שהכל היה טוב והיית בוטח וסומך על הקב"ה, גם עתה במצב הזה כשהכל חשוך וקודר ואין סיכוי, בטח בקב"ה בדיוק כמו שהיה במצבך הטוב.

הרב גלינסקי מספר על הסבא מנובהרדוק, שהיה הולך ממקום למקום ומכתת רגליו לפתוח ישיבות. פעם אחת הוא חזר לעיר עם תלמידו בשעות הלילה המאוחרות, ולא רצה להכנס לביתו בשעה זו כדי לא להטריד את בני הבית, לכן אמר לתלמידו "הבה ונלך לבית ההתוועדות", מקום בודד שהיה בתוך היער בחורבה קטנה, בו הם היו מתבודדים, כל תלמיד שרצה היה הולך לשעה שתיים. הם הלכו לשם והתכוונו לשהות שם עד אור הבוקר.

הם הגיעו לבית ההתוועדות בשעה שתיים לפנות בוקר, וראו שהכל פרוץ, כנראה שכמה חיות טרף נכנסו לשם, והכל היה מלוכלך ומטונף, ולא היה שייך להשאר שם. אמר הסבא לתלמידו, 'הבה ונצא לחפש קש, כדי לשים על הרצפה שנוכל לישון מעט', חשב התלמיד לעצמו, מי מוכר קש בשעה כזו, הכל סגור וכל הרחובות ריקים בשעות כאלו. אבל הסבא מנובהרדוק היה בעל בטחון עצום, הם יצאו והלכו במשך רבע שעה לעבר לעיר, ומיד כשנכנסו לשביל הראשון ראו שם עגלה, ומה יש בה? אלומות-אלומות של קש.

ניגש הסבא לבעל העגלה, והתברר שהיה מדובר באחד שלא הצליח למכור באותו יום את הסחורה שלו, וחזר לעירו עם כל הסחורה בצער רב, שאל אותו הרב "כמה יעלו אלומות של קש?", אותו סוחר ניצל את המעמד, הרי מי שמחפש קש בשעה שתיים בלילה, כנראה שאין לו ברירה והוא יקנה זאת במחיר מופקע, לכן אמר אותו סוחר "עשר קפיקות לאלומה אחת", וזה בערך פי שבע או שמונה מהמחיר הרגיל. חשב הסבא מנובהרדוק לעצמו, אני עתיד להשתמש בכספי הקדש של הישיבה, לא אשלם מחיר מופקע כזה.

אמר לו הרב 'אני לא משלם לך יותר משתי קופיקות, זה המחיר אותו אני מוכן לשלם'. הסוחר הסתובב והלך לו, והתלמיד לא הבין, וכי עכשיו שאנו צריכים לישון ואין ברירה, האם שייך להתווכח על כמה קופיקות, לכאורה אין מה לעשות וצריך לקנות. אבל ראה התלמיד את הבטחון של הרב ושתק. הרב התחיל לחזור על עקבותיו, ולפתע בעל העגלה חזר אליו במהירות ואמר, 'אתה יודע מה, קח אלומות ואפילו במחיר קופיקה אחת בלבד'. אמר אותו תלמיד, עכשיו למדתי מה זה בטחון, אדם שיודע שאין מצב ואין סיכוי, ומאמין שפה הקב"ה נכנס לתמונה, אומר הקב"ה - אם אתה סומך עלי אני אהיה אתך.

זה המשמעות הדברים, 'לא יִהְיֶה לוֹ גָּאֵל', אדם שנמצא במצב שאין מי שיגאל אותו, אבל מאמין ויודע שיש אחד שיכול לעזור לו אז 'הַשְׁמִינָה יָדוֹ וּמָצָא כְּדֵי גְאֻלָּתוֹ', פתאום מגיע הקב"ה ומוציא אותו משם, וזאת באופן שהוא סומך על הקב"ה, וכך הם חיינו בעולם הזה, אדם שנמצא בגיא צלמות, ואומר לקב"ה מתוך המצר, 'אני סומך עליך ורק אתה יכול להציל אותי', הקב"ה יציל אותו, וזה למעשה האמונה של היהודי, היודע שהקב"ה מוציא אותנו דווקא מהמקום שאפסו כל הסיכויים והתקוות, אם בעזרת ה' נאמין בקב"ה שהוא יכול לגאול אותנו, דווקא מתוך החושך הנורא נזכה לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

בית לוי
אולם האירועים המחודש של בית הנוסח "בית לוי"

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות ולערוך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ: **ברית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // נכסים והוצאות**
ההנסות קודש להחזקת הכולל • לתחזוקת המקוה • לנזקים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות: רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום שכונת מדורגית בית וגן ירושלים
054-4222931 // 054-3551383 // 02-6540906

בית לוי
מקוה בתכלית הכשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים
נבנה ברמה גבוהה וביופי מיוחד, ועובר נקיון יסודי מידי יום ע"י חברת נקיון
לפרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -
02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)
לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל: ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM
לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

פניני הפרשה

בהר

עלון מס'

1137

שנה כ"ג התשפ"ב

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

השמיטה והאמונה

את פרשת השמיטה, פותחת התורה בציון שהמצוה נאמרה בהר סיני. מדוע דוקא במצוה זו בחרה התורה לציין את העובדה שהיא נאמרה בהר סיני? רש"י עומד על קושיא זו וכותב: "מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות נאמרו מסיני? אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני".

אמנם עדיין נותר לנו להבין מדוע דוקא במצוות השמיטה בחרה התורה להדגיש מסר זה, הרי יש מצוות רבות יומיומיות שיש בהן פרטים ודקדוקים רבים, ואילו שמיטה היא מצוה נדירה?

אלא, שורש מצוות השמיטה היא האמונה. כדי לשמור שמיטה, לא די באמונה במחשבה, אלא האדם צריך לקום ולעשות מעשה, לעזוב את אדמתו, להפקיר את פירותיו, לראות בעיניו שהוא מפקיר את עמלו ויגיעו לאחרים, ולהאמין שהקב"ה יחזיר לו כפל כפליים. על שומרי שביעי נאמר "גבורי כח עושי דברו", כי אמונה כזו אינה קלה לקיום. ודבר זה הוא יסוד ושורש לכל מצוות התורה, שאדם עושה אותם מכח האמונה שכל מצוה ומצוה בכל פרטיה ודקדוקיה נתנה מסיני ומזכה אותו לכל הברכות והישועות.

מעשה שהיה בזמן החפץ חיים ביהודי שחלה והיו לו חומצות בקיבה. הרופאים הזהירו אותו לא לאכול דבר שנשתהה אחר הבשול, ושאל את רבנו החפץ חיים אם מותר לו לאכול חמין בשבת, כי לדברי הרופאים זה יכול להזיק לו. אמר לו החפץ חיים: "כשאדם אוכל לכבוד שבת – אז שבת היא מלועוק ורפואה קרובה לבא ולא יהא לו שום היזק". לא נחה דעתו של היהודי בזה, וחזר ואמר: "רבי! אבל אולי זה כן יזיק לי?". אמר לו החפץ חיים: "אם כך, שאתה חושש כל כך, צריך אתה לעשות מה שהרופאים אמרו לך". ופירש ואמר: "אם אתה מקבל דברי חז"ל כפשוטם ומאמין בדבריהם באמונה מוחלטת, אין ספק שלא יארע לך שום היזק, אבל אם אתה מפקפק בלבך, הרי השבת לא תגן עליך, אתה חייב לעשות כפי שהרופאים אמרו לך".

יחיד ומיוחד

פרק במשנה שאין בו שום מחלוקת

פרק "איזהו מקומן" הוא היחיד שאין בו מחלוקת. הרא"ה בחידושיו למסכת ברכות (ל"ב ע"א) כותב שהסיבה שתיקנו הגאונים לומר דוקא פרק זה בפתיחה לתפלת שחרית, "לפי שאין בכל אותו פרק מחלוקת, והיא משנה ברורה למשה מסיני". כיו"ב כותב רבנו האר"י ז"ל בשער הכוונות (דרושי תפלת השחר דרוש ג') ומוסיף: "בעליית העולמות אנו צריכים אל השלום ולא אל המחלוקת, ולכן בחרו פרק זה". הגאון בעל תפארת ישראל (זבחים פ"ה חלק יכין אות כ"ד) מביא מסורת שהמשניות בפרק זה הם הלכה למשה מסיני ונשנו בדיוק בלשון שאמר משה רבנו. הבסיס למסורת זו הוא בכך שמקום האכילה של קדשי קדשים, מתואר במשנה כ"לפנים מן הקלעים". הקלעים, הם אלו שקבעו את גבולות הצר המשכן במשכן שבמדבר והם לא היו בבית המקדש, ולכן נראה שהפרק הוא מתקופה זו. עוד מצאו שיש בפרק זה 345 מלים כמנין "משה".

עצה טובה

לפטטנים שמרבים ללהג דברי הבל שלבסוף הם מתחרטים עליהם, מומלץ לדמיין שדבריהם כתובים על נייר, ואז יתביישו מעצמם. (ע"פ המגיד מקוזניץ זצ"ל "עבודת ישראל" אבות).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"עיקר ביאת האדם לעולם הזה, להוליד בנים צדיקים ויראי שמים ועושים נחת רוח ליוצרנו, כי לא בראו הש"ת לעשותו חרב להלחם נגדו. ולכן אם ישא אדם אשה שאינה הוגנת שאין לה יראת ה' או ממשפחה פסולה או האסורה לו, קרוב לודאי שלא יהיו בניהם הגונים. והרי הם חוטאים לפני הש"ת שעושים דבר נגד רצונו, ובכך לא חפץ ה'." ("מגיד חדשות" ח"י עמ' קי"ט).

ובי ימוך אחיך ומטה ידו עמך – ידוע מה שכתב הגר"ח ז"ל בספרו בן איש חי (ש"ר פרשת ויגש הלכה י"ג) שיכוין האדם במצות הצדקה לייחד שם הוי"ה ב"ה, דהיינו שיכוין שהפרוטה היא כנגד אות יו"ד, וחמש אצבעותיו וזרועו כנגד אותיות ה"א וו"א, וחמש אצבעות העני כנגד ה"א אחרונה. ע"ש. ולכן עדיף לפי זה לענ"ד שיתן האדם את הצדקה לעני מידו לידו ממש. ועל פי זה הנה מקום אתי לבאר כוונת הכתוב כאן "ומטה ידו עמך", שרצונו לומר שנתת לו צדקה כאשר "ידו עמך", והיינו מידך לידו, ועל ידי זה נתייחד שם הוי"ה ב"ה, אשר רמוז בסופי תיבות "ידו עמך" העולים בגימטריא כמנין שם הוי"ה ב"ה. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

שבוע שכולו שבת

לפי רשב"י חיי שעה ניתנו לאומות העולם, אך עם ישראל רשאי וחייב לבחור לעצמו לחיות חיי עולם על ידי שלא ימוש ספר התורה מפניו ונעשה רצונו של מקום. רבי ישמעאל באמת אינו חולק עליו, אלא מכיר את המציאות שרוב האנשים אינם יכולים לעמוד בדרישות הגבוהות של שקיעות מוחלטת בלימוד התורה, וממילא יש לנהוג בהם מנהג דרך ארץ. ואם יש אנשים שהגיעו לדרגת רשב"י, אין הכי נמי שעליהם להמשיך בהנהגתם.

הדבר בא לידי ביטוי בהמשך הגמרא המביאה את דברי אביי ש"הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידן, כרבי שמעון בן יוחי ולא עלתה בידן". כלומר, דרכו של רשב"י גם אם נכונה היא, אינה יכולה במציאות להיות דרך הכבושה לרבים.

רבי שמעון בר יוחאי נהג כך הלכה למעשה, כאשר ברח והתחבא מפני האמוראים שביקשו להורגו, ושהה במערה יחד עם בנו התנא רבי אלעזר במשך שלש עשרה שנים שבהן עסקו אך ורק בלימוד התורה בקדושה וטהרה. והקדוש ברוך הוא זימן להם את מאכלם באורח פלאי על ידי עץ חרובים ומעיין שנבראו בפתח המערה במיוחד עבורם. לאחר שתיים עשרה שנה שהיו טמונים במערה, יצאו רשב"י ובנו והתפלאו לראות אנשים חורשים וזורעים. בדרגתם הגבוהה הם לא יכלו לסבול מציאות של אנשים שאינם עוסקים רק בתורה, והביעו כלפיהם זעזוע: "מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה?!". כל מקום שהיו נותנים בו עיניהם היה נשרף. הם חיו בתפיסה שכל מהותה היתה חיי עולם - עולם הבא, שאכן אין בו מקום לעבודה ועמל גשמי. אך זה לא הסתדר עם המציאות של אנשי דורם, ולכן יצאה בת קול וקראה: "הלהחריב עולמי יצאתם? חזרו למערכתכם!" (שבת ל"ג ע"א).

אם כן, יפה כינה רבי יהודה את רשב"י "שבת", כיון שרק הוא היה בבחינת שבת קודש לה', היינו שהגיע לדרגה שבכל השבוע היתה לו מהות של "שבת" שאין בה עמל גשמי.

בזוהר הקדוש (ח"ג עמ' קמ"ד ע"ב) מובא שרבי יהודה היה קורא לרשב"י "שבת": "מה שבת לה' קדש - גם רבי שמעון שבת לה' קדש". ואכן, נהגו הספרדים לשורר בכל שבת את השיר "בר יוחאי". ויש להבין, אם היו קוראים לרשב"י "קדוש" ניחא, אך מה פשר הדימוי ל"שבת", וכי שייך לדמות אדם ליום בשבוע?

נראה בס"ד שביאור הדברים כך: מהותו של העולם הזה הוא עמל ועשייה, כמו שכתוב "אדם לעמל יולד" (איוב ה, ז). הקב"ה יצר את האדם באופן שהוא מעוניין לעבוד ולהשקיע, לקצור פירות ולהביא תועלת לעולם. אדם שאינו עמל בעולם הזה, מאבד את משמעות חייו ואינו מוצא בהם טעם, ובמקרים קיצוניים זה יכול להגיע עד כדי איבוד עצמו לדעת. לעומת זאת, מהותו של העולם הבא הפוכה לגמרי - הוא עולם רוחני נשגב וזך שכולו שבת ומנוחה והתענגות מזיו השכינה. לנו העם הנבחר, ניתנת הזדמנות בכל שבוע ושבוע במשך יממה אחת, לחיות בעולם מנוחה שהוא מעין עולם הבא, ובאותו יום ודוקא באותו יום, מהותו של העולם מתהפכת עבורנו, ונפשנו מוצאת מנוחה רק במנוחה.

רשב"י בדרגתו הגבוהה סבר שיהודי יכול להפוך גם את כל ששת ימי המעשה ל"שבת", וזאת על ידי הקדשת החיים באופן מוחלט ללימוד תורה ועשיית מצוות, כך שהצורך בחיי מעשה ועול דרך ארץ מתייתר. ולכן פסק שאדם צריך להקדיש כל חייו לתורה בלי להשתדל לפרנסה. כמו שאמרו בברכות (ל"ה ע"ב): "ואספת דגנך" מה תלמוד לומר? לפי שנאמר 'לא ימוש ספר התורה הזה מפיך', יכול דברים ככתבן? ת"ל 'ואספת דגנך' - הנהג בהן מנהג דרך ארץ. דברי ר' ישמעאל. רשב"י אומר: אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה וקוצר בשעת קצירה ודש בשעת דישה וזורע בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה?! אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום - מלאכתן נעשית על ידי אחרים... ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום - מלאכתן נעשית על ידי עצמן...

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

העברת המסורת ב'ברגן בלזן'

"לא יעזור להם! הלילה נערוך כאן בבלוק את ליל הסדר על אפס וחמתם."

בלילה עברה השמועה במחנה כי בצריפו של הרבי מבלוז'וב נערוך סדר. סביב הרבי התאספו הסחופים והדוויים, והרבי קרא את ההגדה מתוך הזיכרון. על שולחן הסדר המאולתר היה כמעט הכל: זכר לארבע כוסות, משקה דלוח שהגרמנים התעקשו לקרוא לו קפה... פיסת מצה בגודל מטבע, ומרור בשפע... הלילה הזה היה כולו מרור. הרבי סיפר את סיפור יציאת מצרים, וכשהגיע הרגע לברך על אכילת מצה, לא היה ספק לנוכחים שהרבי הוא זה שיברך ויזכה לאכול את המצה הזעירה שעליה מסר נפשו.

אלא שלפתע התרוממה אחת הנשים ואמרה בהתרגשות: "הלא פסגתו של ליל הסדר היא קיום מצות 'והגדת לבנך' - להעביר את המסורת לדור הבא. נמצא עמי בני הקטן, והוא הילד היהודי היחיד כאן! אני מציעה, שהוא זה שיאכל את המצה, כי זוהי הדרך הטובה ביותר להמחיש לו את 'והגדת לבנך' במקום נורא זה."

להפתעת הכל, הרבי הסכים, ובחרת קודש קרא לילד - והעניק לו את המצה.

בעינים נוצצות מהתרגשות בירך הילד ואכל את המצה, לדמעותיהם של כל הנוכחים.

כשהסתיימה המלחמה, הרבי מבלוז'וב הגיע בנסי נסים לארה"ב, וכך גם אותה אשה ובנה. באחד הימים הגיעה לבית הרבי וביקשה להיוועץ עמו: הציעו לה הצעת שידוך - יהודי בשם הרב ישראל שפירא. היא לא יודעת מאומה על האיש ומבקשת לשאול את הרבי אודותיו. הרבי הכירו היטב, מפני שאדם מכיר את עצמו... התברר, שאותה אשה הכירה את הרבי בתוארו "הרבי מבלוז'וב" אך לא בשמו הפרטי. ענה לה הרבי: "חושבני, שכדאי לך להיפגש עמו, מה יש לך להפסיד...". היא הגיעה לפגישה וגילתה כי מדובר ברבי עצמו. הם נישאו במזל טוב. היא הפכה להיות הרבנית מבלוז'וב, ובנה הילד שימש כרבי מבלוז'וב אחרי פטירת אביו חורגו. כשנשאל פעם הרבי מדוע בחר להינשא לה, ענה: "אשה בעלת תעצומות נפש כאלו, בתוך גיא הצלמות, כשהיא אינה יודעת אם היא ובנה יחיו עוד יום אחד, ובכל זאת היא מאמינה כי עם ישראל יחיה לנצח, ויש לדאוג להעביר את המסורת לדור הבא - אשה כזו, זכות היא לי להינשא לה, ילד של אמא כזו, חפץ אני לגדל בביתי!"

חודש לפני פסח שנת התש"ד, סיכן האדמו"ר רבי ישראל שפירא מבלוז'וב זצ"ל את חייו וניגש אל מפקד מחנה ברגן בלזן ובפיו בקשה נועזת. הרבי ייצג עוד ארבעים יהודים נוספים, שביקשו כי יינתן להם קמח לאפיית מצות, ובתמורה לזה הם יוותרו על הלחם לשמונה ימים. על בקשה כזו במחנה היה מגיע עונש מוות מייד. למרבה הפלא, מפקד המחנה לא הגיב בחומרה, ואף לא שלל את הרעיון, רק אמר שעל בקשה כזו צריך לקבל אישור מסודר מהמפקדה הראשית בברלין. כעבור שלושה שבועות, יום לפני פסח, הגיע מברק מברלין המאשר את הבקשה! המפקד שאל את הרבי מה נדרש לצורך זה, והרבי ענה בבטחון, שהוא וקבוצתו זקוקים לשק של קמח מעט מים ועצים. המפקד נתן אישור לבקשה, ולאשרם של הרבי וקבוצתו לא היה קץ. בשירה ובהלל שינסו מותניהם לאפיית "מצות מצוה" בתוך המחנה הנורא.

בשארית כוחותיהם נרתמו היהודים למשימה, אחרי יום עבודה מפרך. התנור הקטן נבנה משאריות לבנים, את הקמח לשו בזריזות במים שלנו, הציתו את העצים, והחלו במלאכה שהיתה בעיניהם כלקוחה מעולם הדמיון: אפיית מצות לפסח בברגן בלזן.

והנה, תוך כדי האפיה, התפרץ המפקד הצורר לצריף בחמת זעם. תוך כדי צרחות וקללות הרס את התנור, ואת המצות היחידות שכבר הספיקו להיאפות רמס עד דק ברגליו הגסות. הוא אף הכה במכות רצח את היהודים, שלא הבינו כיצד נפל מאיגרא רמה לבירא עמיקתא. בראות המפקד את הרבי, עזב את יתר יהודי ה'מאפיה', והחל ממקד את עיקר מכותיו הרצחניות כלפי הרבי, שהיה אז בן 56, ואך בנס נשאר בחיים. "מנוולים!", צווח העמלקי בטירוף, "אתם לא מתביישים?! אנחנו נותנים לכם 'הכל' ואתם בוגדים בנו?! כפויי טובה שכמותכם!". לאחר מעשה התברר שהגרמנים גילו תוך כדי אפיה, שיהודים מתוך המחנה הכינו מכתב שיועד לשוויץ, ובו מפורטת הזוועה הנוראית המתרחשת במחנה.

כגודל הציפיה כך גודל האכזבה. הקבוצה כאבה עד כלות הנפש, אך דוקא הרבי היה מאושר, מפני שתוך כדי המכות שקיבל, הצליח לחטוף חתיכת מצה בגודל מטבע ואותה שמר בידו.

כעת, נותרו היהודים ללא מצות וללא לחם לשמונה ימים, וכמעט ללא הרבי. רק פיסת מצה קטנה, נותרה להם לפליטה מהחורבן.

עם צאת הצורר מהמקום, אמר הרבי לבני הקבוצה:

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: לפני כמה שנים באתי לכבודו יחד עם בני לתספורת "חלאקה", וכשהגשתי את המספריים לכבודו, ביקשני להניחן על השלחן ולא לקח מידי את המספריים. ברצוני ללמוד טעם הנהגה זו? תשובה: כך נוהגים אצלנו, לא למסור סכין ומספריים מיד ליד, לפי שהברזל נכרא לקצר ימיו של אדם ח"ו, כדאיתא במסכת מדות (פרק ג' משנה ד') שאינו בדין שיונף המקצר על המאריך.

שאלה: נפסק בשלחן ערוך (סי' רכ"ה סעי' י') שהרואה בריות נאות מברך בשם ומלכות "שככה לו בעולמו". האם נהוג בזמנינו לברך ברכה זו? תשובה: אין כמעט היום דבר כזה, ולא שמענו מי שמברך כך (רק בלי שם ומלכות).

שאלה: ראיתי באיזה ספר שאסור לנשק נפטר ויש בזה סכנה גדולה ע"פ הקבלה. ולכאורה כך נהג יוסף, כמו שכתוב "ויפול יוסף על פני אביו ויבך עליו וישק לו" (בראשית נ' א')? תשובה: זה הקשיתי בילדותי. ושוב תירצתי ע"פ מאז"ל "יעקב אבינו לא מת" (תענית ה' ע"ב).

שאלה: לדידן בני ספרד, שאין נישאים ואין מסתפרים אלא עד ל"ד בעומר בבקר, האם לענין שמיעת כלי שיר גם כן הדין כן, או שמותר כבר מיום ל"ג לעומר, משום שמחת הילולא דרשב"י זיע"א? תשובה: מותר לשמחת הילולא, וכן מנהג פשוט בארץ וכו"ל.

שאלה: אנו נוהגים בתלמוד תורה להדליק בערב ל"ג לעומר לאחר הצות מדורה לכבוד התנא רשב"י זיע"א. האם יש מקום להקל ולהשמיע מוזיקה? תשובה: אפשר להשמיע שירים, וכן נהגו באי ג'רבא.

שאלה: ספרדי המתן את בתו עם אשכנזי ביום ל"ג לעומר, האם יש מקום להתיר לו להתגלח בערב ל"ג לעומר לכבוד החתונה? תשובה: מותר, שלא יראה ח"ו כאבל ביום שמחת בתו. קל וחומר ממה שהתירו הפוסקים לאבי הבן למוהל ולסנדק להתגלח בימי העומר.

שאלה: המחמיר כדעת האר"י שלא להסתפר עד שבועות, האם רשאי לספר את שאינו מחמיר? תשובה: רשאי.

שאלה: לענין תספורת בערב חג שבועות, מהו הנוהג ע"פ הקבלה, והאם זה נכון שאפשר להסתפר מיד כשמתחילים "שלשת ימי הגבלה"? תשובה: על פי הקבלה רק בערב החג.

שאלה: האם מותר ללמוד משניות בליל שבועות? תשובה: ע"פ הקבלה אין ללמוד משניות בליל שבועות.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לתגובות והערות: שגיא 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 19:09

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:10

ר"ת: 20:42

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 550 16.5.2022 - יב' אייר תשפ"ב

וְהוּא הוֹשִׁיעַ לָהּ צְדִיקִים וְבוֹא בָּהָר

פְּרִישֶׁת - בְּהָר

לא תרדה בו בפרך ויראת מאלהיך (כה, מג)

ממודותיו הנשגבות של כ"ק האדמו"ר מגור בעל 'אמרי אמת' שלא לגרום טרחה לזולתו, ולא להעזר באחרים, כל זמן שאינו מוכרח. מעשה שישב האדמו"ר יום אחד בביתו וסעד ארוחתו, כשילדיו נמצאים בסמוך לו. כשסיים לאכול קם אל הכיור, נטל ידיו במים אחרונים, שב אל מקומו ובירך על המזון. שאלה אותו הרבנית: הרי יכולת לומר לאחד הילדים שיביא לך מעט "מים אחרונים", הרי גם חינוך יש בזה? מיד נענה: "אמנם כן, חינוך יש בזה... רציתי לחנכם, שכל דבר שהנך מסוגל לעשותו בעצמך אל תטריח בו אנשים אחרים"...

פעם ראה הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל את אחד התלמידים אוכל פרי תוך כדי לימודו ומניח את הקליפה על אדן החלון. ניגש אליו רבי בן ציון ואמר לו: "זהירות! איסור דאורייתא!" נרתע התלמיד ושאל "מדוע?", הסביר לו רבי בן ציון: כתוב בתורה (כה, מו) "וּבְאֲחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאָחִיו לֹא תִרְדֶּה בּוֹ בְּפֶרֶךְ". ובכן, למחר כאשר תבוא העוזרת לנקות, נמצא אתה גורם לה קושי נוסף בעבודה, שתצטרך לאסוף גם את הקליפות, ונמצאת עובר על איסור גרימת עבודת פרך..." (איש לרעהו)

ובהזדמנות זו נחدد שצריך כל אחד לשים לב להחזיר את הסידורים והספרים למקום בבית הכנסת ובבית המדרש, אחרת וודאי יש כאן 'תְּרִדָה בּוֹ בְּפֶרֶךְ' בגבאים שצריכים להחזיר למקום.

וכן אלו שנוהגים לפצח גרעינים להנאתם ומפורים את הקליפות על הרצפה בכל עבר, ויש "המחמירים והמהדרים" לפצח ברחבת בית הכנסת, אדם צריך לזכור ש'מלא כל הארץ כבודו', ו'ברוך מרחם על הארץ', זה חילול ה' שכך אדם דתי מתנהג.

ובעניין זה מסופר על הרב גלינסקי שעלה פעם לאוטובוס, והנהג אמר לו תלמידים שלך (שהיו מתחת ל 13) עולים וחלקם מאחורה בלי לשלם, איך מתנהגים ככה דתיים? והרב גלינסקי ענה לו שהם עוד קטנים וניסה לתת כף זכות, ולאחר שחשב על המעשה הבין כי בעיניי הציבור הכללי גם ילד קטן דתי הוא 'רב', ועל כל אדם שקיבל על עצמו עול תורה ומצוות להשתדל להתנהג בהתאם כדי לקדש שם שמיים.

ולחיה אשר בארצך (כהז)

יש יקב מפורסם שמייצר יין יקר מאוד, שבמרכזו קיים אולם מבקרים גדול... ביקב יש מיכלים גדולים של יין, שצינור אחד מרכזי מחובר לכולם ומעביר את היין במחזוריות ממיכל למיכל. אחד המיכלים נשאר פתוח בטעות... ולמקום נכנס עיזור עם כלב...

לפתע הכלב נותן זינוק לעבר המיכל הפתוח, ומלקק את היין... היין לא יין נסך, אבל חמירא סכנתא מאיסורא, אולי הכלב נגוע... הזמינו את משרד הבריאות, סלמונלה אין לו, אבל יש לו כלבת! משרד הבריאות פסל מיד את כל היין שביקב, בנוסף נפסלו לשימוש כמה חלקי חילוף – הנזק נאמד על מאות אלפי שקלים!

התחיל דין ודברים בין העיזור לבעל היקב: "מה הכנסת לכאן כלב, זה מרכז ביקור לאנשים, לא לכלבים"... מנגד טען העיזור: "למה השארת מיכל פתוח? היית צריך לסגור". התובע והנתבע לא רבו, הם באמת רצו לדעת מי צריך לשאת בנזק. הם הגיעו לבית הדין של ר' ניסים קרליץ... מה היא דעת התורה? הדיינים ישבו על המקרה חודש שלם! הם לא הגיעו לעמק השווה. הם עברו על כל הסעיפים של ה'חושן משפט'... היזק שאינו ניכר, נכנס לחצר חבריו ברשות, גרדי חיוב בהמתו... כל הסוגיות... וכל פעם שאחד הדיינים רוצה לחייב, דין כנגדו טוען סברא לסתור... דיני אחריות, הלכות שמירה... חודש ימים של בלאגן...

אחד הדיינים היה מתפלל בלדרמן עם ר' חיים קנייבסקי, הוא החליט שאחרי התפילה הוא ילך לשאול לדעתו של שר התורה! הוא ניגש אליו, פרש בפניו את השאלה, ור' חיים תוך רגע כמימריה שאל אותו: "לפני שהוא ליקק את היין, הוא הריח מקודם?".

ענה לו הדיין: "אני זוכר שדיברו על זה, הוא הריח פעמיים לפני שהוא הכניס את הלשון פנימה...". ענה לו ר' חיים: "פטור". תמה הדיין: "רבנו, אנחנו חודש מתגלגלים בכל סוגיות הש"ס, והרב תוך רגע מכריז פטור? על מה ולמה?", תשמעו מה עבר בשבריר שנייה בראשו של מרן שר התורה...

אמר לו ר' חיים: אתם דנים בכל הסוגיות... חיוב בעל הבהמה, רשות ניזוק, שמירה, אחריות... לי יש גמרא בראש השנה... דריוש בן אסתר יושב, ולצידו השגל! מה זו שגל? מלכה כלבה.

שואלת הגמרא: אולי זה כינוי למלכה בת אדם ולא מלכה שהיא כלבה, שהרי בלשצאר נתן יין ל'שגל' שלימינו. ושם זו היתה מלכה שהיא אדם ולא כלבה...

שואלת הגמרא: מי אמר שזו היתה אדם?

עונה הגמרא: כלבים לא שותים יין!

לכן זו היתה 'שגל' אדם! אמר לו ר' חיים: אתם דנים מצד היזק בהמה 'שן', שיש הנאה לכלב. אבל הגמרא אומרת שאין לו הנאה, ולכן זה היזק 'קרן'... ומאחר והיזק 'קרן' זה קנס, והיום אין דנין דיני קנסות – פטור!

שאל הדיין: אז למה הרב שאל אם הוא הריח? אמר לו ר' חיים: כי אולי בטעימה הראשונה, הוא בחן אם טעים לו, ואז יש לזה דין 'שן'. אבל אם הוא הריח, הרי יש מדרש שחוש הריח של כלבים הוא כמו חוש הטעם אצל בני אדם... ('אפריון שלמה')

וְשַׁבְתָּהּ הָאָרֶץ, שֶׁבֶת לַה' (כה,ב)

רבה הישיש של קהילה מכובדת הלך לעולמו, וגבאי הקהילה ואנשיה חיפשו אחר תלמיד חכם שישימש כמרא- דאתרא בקהילתם. נודע להם על תלמיד חכם מופלג שהגיע לדור בשכונתם, ועד מהרה גילו שהוא אכן "סיני ועוקר הרים" וגם פה מפיך מרגליות... התלמיד חכם התמנה לרב הקהילה, וכולם העריצוהו וכיבדוהו כראוי וכיאות.

באחד הימים, הגיע הרב לתפילת מנחה בבית הכנסת, ואחד המתפללים ראהו נכנס לחצר האחורית של בית הכנסת, חופר גומא בפינת הגינה, ממלמל כמה מילים, משליך לתוך הגומא גרעין קטן, וחוזר ומכסה את הגומא באדמה... המתפלל עמד מסומר למקומו, והתפלא מאוד לנוכח המחזה שנגלה לעיניו. מדוע? - מכיון שאותה השנה היתה שנת שמיטה, בה ציוותה התורה [בין השאר] שלא לזרוע את האדמה, וכיצד יתכן שהמרא דאתרא עובר על ציווי התורה?!

התברר שהמאורע לא היה חד פעמי, אלא חזר על עצמו כמעט מידי יום! הרב נצפה על ידי המתפללים חופר בורות קטנים, מכניס לתוכם זרעים ומכסה את הבורות... בני הקהילה התחילו לרנן אחריו; חלק טענו שאינו מבין כלל בהלכה. אחרים שיערו שהוא זורע עשבי בשמים להבדלה, והיו שהעריכו שמעוניין ליטע עצי פרי לברכת האילנות, וטועה לחשוב שנטיעה של מצוה מותרת בשמיטה... וכך כל אחד הוסיף חשדות והשערות שונות, וכל הקהילה נעשתה כמרקחה בשיחות ולחישות על רב הקהילה...

הרב החל להבחין שפני האנשים כלפיו אינם כתמול שלשום. במהלך דרשתו בשבת, הבחין במבטי הבוז שהציבור שלח לעברו. הוא עצר את הדרשה ופנה אל האנשים: "דבותיי, ברצוני לדעת האם יש לכם קפידה כלשהי עלי? שמא שמעתם עלי דברי רינון ולעז?"

גבאי הקהילה נעמד על רגליו ואמר לרב את האמת באופן גלוי ונחרץ. הוא סיפר על זריעת חצר בית הכנסת על ידי הרב בעיצומה של השמיטה, וסיים "לא העלנו על דעתנו שתלמיד חכם מסוגל לחלל בריש- גלי את "שבת הארץ", כאן בחצר בית אלוקינו!"

ואז גילה להם הרב את פשר מעשיו: "דבותיי, כפי שידוע לכם, אני משמש כמוהל, וכמעט בכל יום אני זוכה להכניס בבריתו של אברהם אבינו ילד מילדי ישראל. כמו כן, הנני בן העדה התוניסאית, וקיים מנהג בקרב בני תוניס, לקבור את עורלת הנימול בחצר בית הכנסת. מדוע דווקא שם? - כדי שעל ידי כך יימשך ליבו של התינוק לתורה וליראת שמים! בהטמנת העורלות בחצר בית הכנסת, בסך הכל המשכתי את מנהג אבותיי, כשלפני קבורת העורלה נשאתי תפילה שיזכה הרך הנימול להיות שתול בבית ה' כל ימי חייו ושתהיה בו אהבת תורה ויראת שמים..."

דברי הרב הותירו את המתפללים המומים. הם הסתכלו זה בפני זה במבוכה, לאחר שהבינו שלשווא חשדו ברבם שעבר על איסור חמור של עבודת הארץ בשנת השמיטה, בעוד הוא עסק בקיום המנהג של קבורת העורלה... ('אוצרות הפרשה')

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר (כה,א)

אומר ה' צמח צדיק האדם צריך להיות ב' בחינות אלו 'הר' ו'סיני', כי אם יצר הרע בא ומסית את האדם לעבור עבירה חס ושלוש, אזי צריך להיות בבחינת 'הר' שיחשוב שהוא איש נכבד במעלות ובמידות ואין נאה לפניו לעשות כן, וע"ז זה מגרש יצר הרע ממנו.

ואחר כך תיכף צריך להיות בחינת 'סיני' לידע ולהכיר שפלותו, ואפילו עשה מעשים טובים ידע שהכל בעזר השם יתברך, כי אלמלי הקדוש ברוך הוא עוזרו אינו יכול (קידושין ל') ('אוצר פניני החסידות')

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעת הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו. וצויתי את
ברכתי לכם בשנה הששית ועשית את התבואה לשלש השנים. (כהג-כא)

נאמרה כאן הבטחה עצומה לשומרי שביעית, שבשנה הששית שדותיהם יצמיח כמו
תבואה עבור שלוש שנים! מספר הרב ראובן אלבו שליט"א (משכני אחריד) זכורני שלרבי
סלמאן מוצפי זצ"ל, אביו של רבי בן ציון מוצפי שליט"א, היה שדה קטן ליד הבית, שבו זרע
בכל שנה חיטה, לשם אפיית המצות בפסח. בכל שנה הוציא לו השדה שבעה קילוגרם
חיטה, ואלו בשנה השישית הוציא השדה עשרים ואחד קילוגרם של חיטה! בדיוק פי
שלושה!

והנה, על הבטחה זו של התורה, הקשה רבי אלימלך מליז'ענסק זצ"ל, בספרו "נעם אלימלך"
(תחלת הפרשה), בשם אחיו, רבי זושא זצ"ל, קושייה נפלאה – מדוע נותנת התורה את
ההבטחה בצורת קושייה של בני אדם – "וכי תאמרו מה נאכל", ואז "וצויתי את ברכתי"?
מפני מה היא לא נותנת מראש את ההבטחה של "וצויתי את ברכתי", וממילא לא יהיה מקום
לשאל "מה נאכל"? טמון כאן – אמר רבי זושא – רעיון נפלא: הקדוש ברוך הוא הטביע בטבע
העולם את השפע של השנה השישית, כך שיספיק לשלוש שנים. אך כל זאת בתנאי שתהיה
לבני אדם אמונה בו.

כשאדם בא ושואל: 'מה יהיה?' – שאלתו סוגרת את השפע! הכל נסתם! איך אפשר שתהיה
לך שאלה על הקדוש ברוך הוא? הלא הוא זה שברא אותך ומחייה אותך בכל רגע, הוא זן
ומפרנס אותך, והוא זה שנתן לך את היצווי לשבות בשנת השמיטה! איך אפשר שיהיה לך
צל של ספק ושל שאלה על הנהגתו וצויו?

אם אתה שואל – הנך חוסם את הטבע שהטביע הקדוש ברוך הוא בעולם וסותם אותו!
אבל סוף סוף הרי מדבר בבן של הקב"ה, והקב"ה אינו יכול להשאירו ללא כלום. לכן מבטיח
הבורא יתברך, שגם אם יקרה שישאלו "מה נאכל?" ובדרך הטבע יחסם השפע, הוא ידאג
לברכה מיחדת – "וצויתי את ברכתי לכם", ויוריד שפע חדש לעולם. השפע הזה לא יהיה
בטבע הבריאה – אלא מעל לטבע!

דבריו של רבי זושא עמוקים מני ים. הם מלמדים אותנו, שגם כשאדם שואל – הקדוש ברוך
הוא לא עוזב אותנו! ה' לא אומר לו: אתה רוצה להאמין? – תאמין, לא רוצה להאמין ושואל
שאלות? – אעזוב אותך ותנסה להסתדר בעצמך... לא ולא. הוא תמיד נשאר אתנו!

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה, אלינה
בת אירנה. לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה,
שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן
יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת
עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל,
בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל,
מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה
ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשולי בן
רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה
רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה
ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת
ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר
בן אסתר ז"ל.

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 681 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל יום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת בנייה: 777.

בְּהַר

עלון מס' 570 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ מו"ר דינה בת שרה ויסקו - ט"ז איר - ח' איר תשפ"ב

999 פ 9/10

בְּהַר - תוכן ענייני הפרשה

- מצות שביתת הקרקע ממלאכות השדה בשנת השמיטה.
- מצות ספירת השנים עד היובל, ומצוות היובל: שופר, (כמו בתפילת ראש השנה) שחרור עבדים, ושביתת הקרקע.
- מצוה לקנות סחורה אצל יהודי דוקא ולא אצל גוי, ואיסור אונאת ממון.
- השבת השדות לבעליהן ביובל, וברכת ה'.
- דיני מכירת וגאולת שדה אחוזה, בתים, וערי הלויים.
- מצוה להחזיק ביד ישראל - מך, ואיסור ריבית, הלכות עבד עברי ועבד כנעני, וגאולתו של עבד עברי הנמכר לגוי (וברש"י - איסור חילול ה').
- דיני עבד עברי ועבד כנעני, ואיסור להעביד יהודי שלא ברצונו, וגאולתו של עבד עברי הנמכר לגוי.
- ח. איסור השתחוויה לה' על [רצפת] אבנים.
- מצוות שמירת שבת ומורא מקדש.

וְשַׁבְּתָה הָאָרֶץ שֶׁבַת לַה' (כה, ב)

לדקדק במצות השמיטה - והתוצאה... - סיפור

בביתו של מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל, היתה עובדת זרה. והנה בוקר אחד היא הודיעה במפתיע לרבנית מרגלית ע"ה אשת הרב שהיא נאלצת לחזור לארץ מולדתה וממחר במילים אחרות - היא מפסיקה לעבוד. שמעה הרבנית כך, וביקשה להעניק לה דבר-מה עבור עבודתה. חיפשה ולא מצאה, עד שראתה על השולחן תפוח, עטפה אותו יפה-יפה והגישה אותו כתמורה לעובדת. ערכו של תפוח ברומניה, לא יסולא בפז, כידוע... לאחר שהעובדת יצאה מהבית, הגיע הרב, אשתו כמובן סיפרה לו על הודעתה של העוזרת ועל התפוח שהעניקה לה במתנה. הרב נחרד ואמר: הכיצד?! נתת לה את התפוח? והלא זו שנת שמיטה, ויש איסור לתת לגוי פירות שמיטה?! צריך לרוץ אחריה ולקחת ממנה את התפוח, פסק הרב. הרבנית יצאה לדלוק אחר העובדת. לאחר כברת-דרך היא מוצאת אותה על יד תחנת האוטובוסים. בדיוק באותו הרגע הגיע האוטובוס, והרבנית מסמנת בידה לעובדת שיש לה דבר-מה ממנה, אך זו עשתה עצמה כאינה רואה וכאינה שומעת ועלתה על האוטובוס. ראתה הרבנית כך, ועלתה אף היא לאוטובוס, שילמה לנהג כרטיס נסיעה וכל זאת כדי ליצור קשר עם העובדת ולהוציא מידה את התפוח. עכשיו אירע דבר מדהים. הזרה, בראותה את הרבנית מתקרבת לעברה, עשתה תנועה של 'כניעה', ואמרה: "אל תעשי לי מאומה, אחזיר לך הכל". ובעוד היא מדברת, היא מכניסה את ידה לתיק ושולפת משם את כל תכשיטיה של הרבנית... למרות ההלם הגדול שאחז ברבנית למראה הנס, לא הרפתה עדיין מעניין התפוח, וביקשה מהעובדת שתחזיר לה את התפוח. רק לאחר מכן התפנתה לעמוד על מה שאירע לה, והתברר שאלמלא ההקפדה על קיום מצות שביעית, והמרדף שניהלה הרבנית אחר העובדת, היו נגנבים ממנה תכשיטים יקרים שעברו מדור לדור במשפחתה.

פותחת הפרשה במצוות השמיטה שהיא המצוה המרכזית בפרשתנו. **וברש"י**: מה עניין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה (ופרטותיה) ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני. עכ"ל.

מובא בגמרא (סנהדרין לט.), שתלמיד אחד שאל את רבי אבהו: מאי טעמא דשביעתא? (וברש"י - למה ציווה הקב"ה על השמיטה?). ענה לו רבי אבהו: אמר הקב"ה לישראל, זָרְעוּ שָׁשׁ וְהַשְׁמִיטוּ שֶׁבַע, כדי שתדעו שהארץ שלי היא, ופירש רש"י - ולא ירום לבבכם בשבח ארצכם - ותשכחו עול מלכותו. כתב ה'כלי יקר' (כה, ח) וזו לשונו: השמיטה והיובל טעם אחד לשניהם, והוא - כדי שנשים בטחונונו בה', ולידע כי לה' הארץ לכך נאמר בשנת היובל הזה מן השדה תאכלו את תבואתה, לא תחזיק השדה כשדך, אלא כסתם שדה שאינה שלך, ע"כ.

יש רבים החושבים שמתוקף מצות השמיטה מתחייב ממנה להאמין שהכול טוב. יתר על כן יש שפיתחו תפיסה לפיה אדם המאמין באמת ובאופן מלא שהשם יתברך יהיה בעזרו והוא יצליח, הוא אכן יצליח.

ויש מי שסובר שאם האדם הוא בעל ביטחון מוחלט, הוא צריך להימנע מכל 'השתדלות', ולסמוך על ה' שירפא אותו כשיחלה וידאג לכל מחסורו.

יחד עם זאת מעטים הם אלו שיש להם בטחון מלא בהשם יתברך, ולרבים קיים קושי להגיע למידת בטחון מלאה, כדוגמה לכך מסופר על תלמיד של **רבי ישראל מסאלנט** (ויש המספרים זאת על 'חפץ חיים') שקנה כרטיס הגרלה, וסיפר לרבו כי הוא סמוך ובטוח בה' שיזכה בזכייה הגדולה.

אמר לו רבי ישראל: "האם אתה מוכן למכור לי את הכרטיס במחצית מסכום הזכייה? השיב התלמיד שהוא מוכן.

אמר רבי ישראל: "אם כך, אין ביטחונך בזכייה אמתי, שכן אילו היית מאמין ובוטח באמת, לא היית מסכים למכור את הכרטיס במחצית מהמחיר המלא.

תפיסה זו של מידת הביטחון לפיה יש לבטוח בה' שנצליח ונרוויח שגויה היא, ואף ה'חזון איש' בספרו 'אמונה וביטחון' מציין שזו טעות נושנה שהשתרשה בלב רבים, שכן ברור לכל בר-דעת שיש בעולם גם לא מעט רע, וכי גם לצדיקים עלולים לקרות דברים לא טובים.

וכתב **רבנו בחיי** בספרו "חובות הלבבות", לפיה "מהות הביטחון היא מנוחת נפש הבוטח, שיהיה לבו סמוך על מי שבטח עליו, שיעשה הטוב והנכון לו".

אין אנו יודעים מהו הטוב והנכון לנו. ייתכן שה' יחליט שדווקא דבר 'רע' הוא הטוב והנכון, אולם אנו בוטחים בו שהקב"ה עושה את הכי טוב בשבילנו.

אך יש עליו חובה גמורה להתאמץ ולהשתדל להצליח בכל מעשיו - בריאות, פרנסה זיווג ועוד.

ברם, באה מצות השמיטה לומר לנו שהשנה השביעית - **שבת לה'**, דהיינו תהיה סמוך ובטוח שאני ידאג לך מעבר לגדרי הטבע, ואשלם לך שכר שהיובל יהיה מספיק לשלוש שנים, בתנאי שיהיה לחקלאי בטחון מלא בהשם יתברך! ויהי רצון שנזכה למידת האמונה והבטחון בהשם יתברך, ונפנים שהכל מאיתו יתברך, וכל דעביד רחמנא לטב עביד.

“וּשְׁבַתְּם אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ”
תְּשִׁבוּ” (כה, ז)

מתי מתקרבים או מתרחקים ממוך

מבאר במקרא מפורש, דרך העולם, כשאדם שרוי בעוני ובדלות מתרחקים ממנו בני משפחתו ומתנכרים אליו, כמו שכתוב (משלי יט, ז): “כָּל אָחִי רָשׁ שֵׁנָאֵהוּ”.

אמרו במדרש (דברים רבה ב, טו) ‘אדם אם יהא לו קרוב עשיר הוא מודה בו, ואם עני הוא, כופר בו ואומר שאינו קרובו’. רק כשמתקיים בו “וּשְׁבַתְּם אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ”, כשהוא עולה לגדולה ונעשה לבעל אחוזה, אז “וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תְּשִׁבוּ”, שבים כל בני המשפחה ומתחברים עמו, ואף הרחוקים שבהם נעשים לו קרובים, עשיר הכל קרוביו...

שמעתי מגדול הדור שזכה בהגרה בהון רב, יצא הקול בעיר ובמדינה, ומידי יום ביומו כתבו לו בני משפחתו הקרובים והרחוקים שישלח להם מממונו. אמר אותו גדול, שעד אז לא ידע שיש לו משפחה כה גדולה, ואמר בדרך צחות בשם הפלא“ה ז”ל פי’ הפסוק (תהלים קז, מא) ‘וַיִּשְׁגַּב אֶבְיֹוֹן מְעוֹנֵי וַיִּשֶׁם כְּצֵאֵן מִשְׁפָּחוֹת’, כל זמן שהוא עני ואביון, אין אדם הרוצה להתייחס כקרובו, ואין קרוב הרוצה להכירו. אבל אם הקב“ה בעזרו ומתקיים בו וישגב אביון מעוני, שנעשה עשיר, אז וישם כצאן משפחות, נעשית לו משפחה גדולה כצאן רבה (ליקוטי צבי).

מעין זה מפרש בבבלי לעיתים את הכתוב “וְאָח לְצָרָה יוֹלֵד” (משלי יז, ז), בשעה שאדם נתון בצרה, אין לו אלא לצפות שיולד לו אח ורע, שכן כל קרוביו וידידיו נעלמו ואינם, רק עם עלותו לגדולה שבים אליו כל אחיו בני משפחתו וידידיו. [גדיל תורה]

“וְחִי אָחִיךָ עִמָּךְ...” (כה, לו) - לי יש ביטוח

רבי אברהם אנטקי התגורר בעיר חלב שבסוריה. האיש ירא שמים ותלמיד חכם, היה מתעסק לפרנסתו בסחר של בדים לבנים ממנצ'סטר והודו. הכל כיבדוהו והוקירוהו.

באחד הימים נכנס לחנותו הפקיד היהודי של חברת הביטוח המפורסמת לויס, והחל לשכנעו לבטח את סחורותיו: “ראה, רבי אברהם כולם מבטחים את סחורתם, הרי אוניות נטבעות כל הזמן, עלול אתה חלילה לצאת נקי מנכסך”. אמר לו רבי אברהם: “כל סחורותיי מבוטחות!” תמה הפקיד: “היתכן, הרי לא ביטחת אצלי?! אני יודע את האמת...”

“כן, כן ביטחת!” השיבו רבי אברהם אנטקי. ניגש אל המכתבה והוציא ספר עבה, פנקס חשבונות עסקיו. פתחו והראה לו את רשימותיו. הנה רשימת הביטוח שלי!

ברשימה היו שמות תלמידי החכמים והישיבות המקבלות ממנו כספים. “את דמי הביטוח לכל סחורה, אני מעביר לישיבות ותלמידי חכמים...”

באחד הימים טבעה ספינה סמוך לנמל טרטוס. באוניה היו סחורות רבות של סוחרי חלב ודמשק, יהודים וערבים. עובדי הנמל הצליחו להציל מעט מן הסחורות.

לסחורתו של רבי אברהם אנטקי לא קרה מאומה, הצליחו לחלץ אותה ללא פגע.

והנה באורך פלא, בגלל הטביעה של בדי הסוחרים האחרים רק אצלו ניתן היה להשיג את האריג הלבן שהוזמן מהודו. בעקבות כך רבי אברהם התעשר - זה היה הביטוח האמיתי!

“וּשְׁבַתְּם עַל הָאָרֶץ לְבִטַח” (כה, יח)

בזמנו של האלשיך הקדוש חי יהודי שהתפרנס מהובלת טיט וחומר בעגלה הרתומה לחמור.

באחד הימים דרש האלשיך בנושא מידת הביטחון, ואמר: מי שיבטח בכל ליבו בהקב“ה, מובטח לו שהקב“ה יזמן לו פרנסתו ללא טורח. מידה זו של ביטחון היא מעל מידת ההשתדלות. שמע אותו יהודי את דרשתו של הרב, ואמר לעצמו: “מדוע עליי לעמול קשה כל חיי? בוטח אני בהקב“ה בלב שלם שיספק לי את כל צרכי. אי לכך כל השתדלותי מיותרת”.

קם אותו יהודי וקיבל החלטה אמיצה: לבטוח בהקב“ה בכל ליבו ומאודו. הלך הביתה, התיישב מול התנור ואמר פרקי תהלים. כאשר הבחינו בכך אשתו ומשפחתו, תבעו ממנו לחזור ולעבוד, אך אותו יהודי לא שמע להם.

הוא גער בהם ואמר: האם השתבשה עליכם דעתכם? הלא שמעתי מהאלשיך הק' שאם אדם בוטח בהקב“ה, באה אליו פרנסתו בלא טורח! לכן, למה לי להתאמץ ולעמול קשה בקור ובחום? ממילא מה שמוכן לי - יגיע אליי משמים. מציע אני אף לכם לנהוג כך, והפרנסה תבוא לנו מידו הפתוחה והרחבה של הקב“ה.

לאחר שאזל כספו, מכר היהודי את החמור והעגלה לגוי. הלך הגוי עם החמור לחפור בור, ומצא שם אוצר גדול של זהב. מילא הגוי שקים בזהב, הטעינים על העגלה והמשיך לחפור, אך לפתע נפלה עליו אבן מההר, ומת.

משבושש הגוי לחזור, הלך החמור לבעליו הראשונים - אל בית היהודי אותו הכיר. כשהגיע החמור לביתו, החל לנעור. יצאו בני הבית וראו החמור טעון בשקי זהב.

באו אל היהודי ואמרו לו: “הקב“ה הושיעך כביטחונך”, וכך התעשר היהודי.

באו תלמידי האלשיך ושאלו את רבם: “במה כוחו של יהודי זה מאתנו? אנו מבקשים את מידת הביטחון ואין אנו מצליחים להשיגה, והוא שמע פעם אחת ועשה מעשה, ישב ואמר תהלים ליד התנור, וזכה באוצר”...?

אמר להם האלשיך: “היהודי הפשוט הזה, כששמע על מידת הביטחון לקח את העניין ללבו בלי פקפוק וספק, כאילו לא היתה מציאות אחרת. לא כן אתם נהגתם. כיון שיש לכם עדיין מעט פקפוקים וחששות, חסרים אתם את שלימות הביטחון!” [מדרגת האדם]

“וּשְׁכַבְתֶּם וְאִין מַחְרִיד” (כו, ו)

בפסוק בתהלים (ד, ה) נאמר: “אִמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם עַל מִשְׁכַּבְּכֶם וְדַמּוּ סֵלָה”.

דרשו על כך: “על משכבכם” - זוהי קריאת שמע.

אומרת הגמרא (ברכות ה). כי קריאת שמע על המיטה מסלקת את המזיקים והמקטרגים: “כל הקורא קריאת שמע על מטתו, כאילו אווז חרב של פיות בידו. מאי משמע? דכתיב “יְעִלְזוּ חֲסִידִים בְּכַבֹּד וְרַנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם” (תהלים קמט, ה), וכתוב בתריה (כתוב אחר כך בפסוק ו): “רוֹמְמוֹת אֶל-בְּגָרוֹנִם וְחָרַב פִּיפּוֹת בְּיָדָם”.

בזוהר הקדוש (פרשת בלק כג, כד) מובא על הפסוק: “לֹא יִשְׁכַּב עַד יֵאָכַל טָרֶף”, שכאשר אדם אומר קריאת שמע על מטתו בכוונה, הוא הורג לפחות אלף מאה ועשרים וחמשה מלאכי חבלה. אם תופסים מחבל אחד, ומנטרלים אותו לפני שהספיק לבצע פיגוע, השמחה וההודיה גדולים מאוד. בכל לילה יש לבן אדם אפשרות לבצע סיכול ממוקד לאלף ומאה ועשרים וחמשה ‘מחבלים’, שרוצים לפגוע בו...

אחר זה, והתחלתי ללמוד ולהתחזק. החלטתי אז לעבוד על עניין התפילה. הרי הקדוש ברוך הוא כל יכול, אין לו כל הגבלה ביכולת הישועה שלו, היא יכולה להגיע לנו יורק בדיוק כמו בארץ ישראל, כל שעלי לעשות הוא להתקרב אליו, לפרוק לפניו את מועקת לבי, לפנות אליו כדבר בן אל אביו, ולפרט לפניו את כל קשיי ובעיותי, שכן הוא אכן אבינו, וכשבוכים לאבא, הוא מושיע... התפילה והרגשת הקירבה לקב"ה נתנו לי כוח ועוצמה כבירה, וחיזקו אצלי את התחושה שמאחורי יש גב חזק, מסייע ותומך!

אפוף בתחושות הללו, יצאתי לחפש לי כולל, וברוך ה', תוך שעות ספורות, התקבלתי לכולל מצוין. לכולל היתה רמת לימודים גבוהה, וגם שכרו בצידו ביד רחבה. עובדה זו חיזקה בלבי יותר את ביטחוני בה', אמנם, עדיין התפרנסנו בדוחק, אבל חשתי את יד ה' המלווה אותי בכל אשר אפנה.

המשכתי בתפילות ובקשות לאבא שבשמים בכל דבר קטן כגדול, ואכן נפלאות רבות התרחשו לי. לדוגמא: חודשי אדר וניסן התקברו בצעדי ענק, מלווים בהוצאות רבות, שלא הצלחתי לחשוב מהיכן אוכל לכסות אותן, לא היה לי כל מקור הכנסה נוסף, וחשתי כיצד הלחץ שוב לופת אותי בצבתות פלדה. התפללתי אז, כפי שלא התפללתי מעודי, כשאני מייחל, מתחנן, מתייפח לבוראי ומקווה לרחמי...

ויום בהיר אחד, אכן הגיעה הישועה... היה זה בשבוע האחרון של חודש אדר, אחד האברכים הגיע לכולל, וסיפר שיש בעיר פלטבוש יהודי שמוכר את ביתו ורוצה לעבור לגור אצל ילדיו בעיר דנוור, וברשותו דירה עם מחסן המלא בספרי קודש שהוא מעונין להפטר מהם, משום שסיכם עם הקונה לתת לו בית נקי ופנוי מכל חפצים. איני יודע עד היום מדוע החלטתי לנסוע ולבדוק את המחסן הזה, מצאתי את עצמי מבקש מאותו אברך לרשום לי את הכתובת של אותה דירה, לווייתי כמה דולרים, עצרתי מונית ונסעתי לשם. כשהגעתי למקום ונקשתי על הדלת, לא האמנתי למראה עיני, היה זה מחסן ענק מלא בספרים, ביניהם ספרי תורה, ספרי תהלים הכתובים על קלף, ועוד אלפי ספרים עתיקים. התקשרתי מיד לחברת מוניות וביקשתי שישלחו לי כמה מוניות, והתחלתי להעמיס את כל תכולת המחסן על המוניות שנשלחו. כשסיימתי נתן לי בעל הבית סכום כסף, על העזרה שלי בפינוי המחסן, בכסף זה שילמתי לבעלי המוניות. היתה זו גם השגחה נפלאה, כי לא היה לי במה לשלם למוניות... ובנוסף נשאר לי גם מעט כסף...

המוניות עצרו בחזית הבית בו גרתי, ואני, אשר ישבתי במשך כל זמן הנסיעה טרוד, להיכן אוביל את כל התכולה הזו, קמתי לאיטי, ואז... נזכרתי לפתע שיש לי מחסן פנוי, שבעליו התיר לי להשתמש בו לתקופה קצרה בלבד. שאלתי שולחנות מהשכנים, ופרקתי את המטען כולו, על גביהם. תליתי מודעות המבשרות על שלושה ימים שבהם תתקיים מכירה של ספרים נדירים, והפצתי אותם בכל רחבי בורו פארק. והנה, בתוך שלושת ימי המכירה, נמכרו רוב הספרים, ואני שלשלתי לכיסי יותר מ-10,000 דולר! כשסיימתי את המכירה, עמדתי וחשבתי לעצמי: 'ריבוננו של עולם, אם תפילה יכולה לזכות אותי בסכום כזה גבוה, בצורה כה נפלאה ומסתורית, על אחת כמה וכמה, שכל דבר גדול וקטן בחיי, יוכל על ידי תפילותי להיות בר השגה'.

באותו רגע, חשתי בעוצמה חזקה את ההכרה שלי בבורא עולם ובכוח התפילה. הגעתי לשלב מסוים, אשר בו איני מוצא שיש כלל מקום לדאגה. כל מה שאני זקוק לו, אני מבקש מאבי - יושב שחקים, ולנגד עיני מתרחשות ישועות ונפלאות בכוחה של התפילה.

[מתוך 'שביל הזהב']

"כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וְשַׁבְתֶּהּ הָאָרֶץ שִׁבַּת לָה'... שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֶךְ..."
(כה, ב-ג) - מפני החטא צריכים אנו לחרוש ולזרוע

יש לדקדק שהתחיל הפסוק בלשון רבים "כִּי תָבֹאוּ", וסיים בלשון יחיד שש שנים תזרע שדך. ועוד יש להבין שלכאורה נראה מלשון הפסוק "שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֶךְ" שהוא מצווה ומוכרח לזרוע בכל הששה שנים. וצריך ברור מדוע, הלא בפשטות אין חיוב לזרוע במשך השש שנים ויכול אף להובירה, והחיוב הוא רק לשבות בשנה השביעית.

ויש לומר שהנה לעתיד לבוא יהיה ברכה ולא יצטרכו ישראל לטרוח במלאכה עבור פרנסתם, וכן היה גם בתחילת הבריאה לולי שחטא אדם הראשון שנענש ונגזר עליו "בַּזַּעַת אָפִיק תֹּאכַל לֶחֶם". ואף אם כל ישראל יהיו צדיקים אזי לא יצטרכו כלל למלאכה ויתקיים תמיד "וְשַׁבְתֶּהּ הָאָרֶץ שִׁבַּת לָה'", היות שמלאכתן נעשית מאליה ואין צורך לעבוד את הקרקע וכמו שיהיה לעתיד, ואז תשבות הקרקע תמיד ולא יצטרכו ישראל לעשות מלאכה כלל.

אמנם אם יהיה בהם יחיד שאינו זוכה לכך, אזי אינו רשאי לבטל מעבודת הקרקע שהרי אינו ראוי שיעשו לו נס, וגם אינו רשאי להטיל עצמו על הציבור, ולכך מוכרח הוא לטרוח ולעמול, ועל כך אמרו "שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֶךְ" בלשון ציווי כי מחויב בכך וכמו שנתבאר, וגם נאמר בלשון יחיד, כי דין זה רק על היחיד ברם הרבים בודאי שיהיו צדיקים וממילא לא יצטרכו לעבוד כלל בקרקע כי מלאכתן תהא נעשית מאליה. (ומדברי רבנו נראה שהכתוב מדבר אף בזמן הזה שהצדיקים שאינם חוטאים מלאכתן נעשית ע"י אחרים ומתקיים בהם "וְשַׁבְתֶּהּ הָאָרֶץ שִׁבַּת לָה'", ואילו מי שחטא מוכרח לקיים את הכתוב "שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֶךְ" וגו', כי אינו רשאי לסמוך על הנס או להטיל עצמו על הציבור). [זרע שמשון' פרשתנו אות א' ד"ה]

ישועות ונפלאות בכוחה של התפילה - סיפור

אחרי נשואי, הייתי אמור להפליג לאמריקה הרחוקה, מוצאה של זוגתי היה מניו יורק ולכן החלטנו, כי ביבשת זו נתחיל את חיינו המשותפים. לפני הנסיעה, הוציא אבי אלף דולר מכיסו והושיט לי אותם, מעין דמי כיס, עד לביסוסי בארה"ב. הייתי צעיר וחסר עול. ככלות הכול, רק שבועיים קודם לכן יצאתי מן הישיבה, בה הייתי מנותק כליל מהוויות העולם. הבטתי בכסף, ספרתי אותו בחשיבות, מסוחרר מן הסכום הגדול, כמותו לא החזקתי מעולם, משוכנע הייתי שבידי סכום עתק ממש, הודיתי לאבי ועליתי על המטוס בדרכי לארצות הברית. חלפו אך מספר ימים, מהרגע בו דרכו רגלי על אדמת ניו יורק, והתחלתי להפנים את העובדה כי אלף דולר הם למעשה סכום זעום עבור אברך המעוניין לפתוח את חייו במקום חדש. הסכום הזה הספיק לי בקושי לשכור דירה למשך חודש אחד, ועבור אוכל לימים ספורים בלבד.

בימים הראשונים, לאחר שחדר המידע המפתיע הזה לתודעתי, הייתי שבור ורצוף. הייתי בארץ זרה, ללא הורים, ללא המשפחה המורחבת, אפילו השפה לא היתה ברורה לי כלל. ידעתי רק לדבר בלשון קודש, ואידיש בצורה עילגת למדי. חשתי את העול הכבד שהוטל על כתפי, לפרנס את משפחתי, גבי השתוחח תחת כובד המשא, ואני הרגשתי בודד ומיואש. לאחר מספר ימי ייאוש שכאלו, ניערתי עצמי בכוח, 'מה לך, יעקב?' חשבתי לעצמי, 'להיכן נעלמה כל מידת הביטחון שלך? איה האמונה שחונכת עליה? האם הותרת את כוחות הנפש שלך, הרחק, בארץ מגורי אביך? וממחשבה למעשה, ניגשתי לבית הכנסת הסמוך, פתחתי ספרי יראה ומוסר בזה

**"יְמוּנָךְ אֶחֶיךָ וּמִטָּה יָדוֹ עִמָּךְ וְהַחֲזַקְתָּ בּוֹ" (כה),
לה) – משכיל אל דל**

זה שאמר הכתוב (תהלים מא, ב): "אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ ה'" (ויקרא רבה לד, א) להבנת דברי המדרש בסמיכות שני הפסוקים, יש לבאר על פי מה שאמרו חז"ל (במסכת ביצה טז) שבראש השנה קוצבים לו לאדם כמה הפסדים ונזקים יהיו לו במשך השנה.

מי שיש לו מוח בקדקודו ומשכיל להבין, נותן מכספו לעניים ועמלי תורה, וממילא הוא זוכה שחסרונותיו ילכו לדבר מצוה, ועל ידי כך נכסיו מתברכים. אך אם הוא מקמץ ידו לעניים, סופו שיטלו את כספו רשויות המכס, ויצטרך לשלם דוחות וקנסות וכדומה. וכפי שהורו חז"ל זכה - הָלוֹא פָּרַס לְרַעַב לַחֲמֶךָ (ישעיהו נח), לא זכה - וְעֲנִיִּים מְרֹדִים תָּבִיא בֵּית. לכן אמר המדרש, אם האדם "מִשְׁפִּיל אֶל דָּל" שמשכיל הוא ומבין שכדאי לו לתמוך בדלים ועניים, ממילא "בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ ה'". שאם נגזר עליו יום רעה לסבול הפסדים וקנסות, ולהוציא הוצאות מיותרות, יצילהו ה' מכן.

כיון שכבר שילם והוציא את הסכום שנגזר עליו להוציא. אך אם לא השכיל לפזר לעניים מלחמו ומהונו, הרי שעליו יהיה לשלם ולהוציא כהנה וכהנה ואין מידו מציל.

מכאן יש ללמוד כי ממצוות צדקה וחסד, אין האדם ניזוק לעולם. והרי זה בכלל מה שאמר ה' יתברך לעם ישראל (מלאכי ג, י): "וּבְחֲנוּנַי נָא בָּזֵאת... אִם לֹא אֶפְתַּח לְכֶם אֶת אֲרָבוֹת הַשָּׁמַיִם" וחסד זה יכול להיות בגופו ובממונו על ידי הפרשת מעשרותיו לנזקקים ולנצרכים. והרי הוא מובטח מן השמים, שלא רק שלא ינזק, אלא ינצל ועוד ירוויח מכן. וכמו שהיה מעשה ביהודי איש עסקים, שקיבל מכתב ממש הכנסה, ובו נאמר שרוצים להעמידו למשפט, בתביעה על מאה אלף דולר על מיסי עסקים שלא שילם.

אותו יהודי אכן לא שילם, את כל עסקיו עשה בצורה לא חוקית, ולכן בקבלו מכתב זה אחזו פחד ואימה, ולא מצא תושיה כיצד להיחלץ ממצב זה, בפרט שידע שעם מס הכנסה מסוכן להתעסק, כי ביכולתם לעשות ככל העולה על רוחם, וכל הממסד ועורכי הדין והחוק, מגבה כל הליך לטובתם.

הלך היהודי למרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, לבקש ממנו עצה וברכה, שאלו ר' חיים: האם כבודו נותן מעשר כספים בשלמות? ענה היהודי, כן. אמר לו ר' חיים, אם כך אין לך ממה לחשוש ולפחד מהם, עוד הוסיף ואמר: עצתי לך לשלוח אדם אחר במקומך למשפט.

היהודי הלך לדרכו כשכולו תמה ומהורהר, שלשלו אדם אחר שלא ידע כלל מה לטעון וכו', הרי בזה לכאורה אני מסכן את המשפט, תוך כדי הרהורי פגש אחד מחבריו ששאלו לפשר מצבו, סיפר לו היהודי שיש לו משפט עם מס הכנסה והוא בפחד, ענה לו חברו: אלך אני במקומך, איני מפחד לטעון - שהרי איני חייב להם פרוטה. כשמוע היהודי כך ראה כיצד עצתו של ר' חיים מתקיימת, ללא כל השתדלות מצידו ומיד הסכים לרעיון זה.

הגיע עת המשפט וחברו הלך לבית המשפט, טען מה שטען ובחסידי ה' אכן זכה במשפט, אך קנסו אותו לשלם אלף דולר.

בשמוע היהודי את הבשורה על הנס וההצלחה, קם ונסע לר' חיים. סיפר לו על הזכיה במשפט ועל הקנס. טען ר' חיים: ואלף דולר זה לא קנס, מדוע עליך לשלם סכום זה, לך תברר

שוב היטב אם אכן שלמת מעשר כספים על כל עסקאותיך. היהודי הלך לביתו ובדק את כל ספרי חשבונותיו, עד שהתגלה לפניו עסקה שהרוויח בה עשר אלף דולר ועדיין לא שילם את המעשר.

על אף השעה המאוחרת, הלך מיד לאחד מראשי הישיבות ומסר לו אלף דולר לצדקה. שאלו ראש הישיבה, מה הביאך לבוא בשעה כל כך מאוחרת, הרי יכולת להביא זאת מחר? עמד היהודי וסיפר לראש הישיבה את כל הסיפור, כעת לאחר ששילמתי את האלף דולר הללו, יכול אני ללכת לישון רגוע, ביודעי שלא אצטרך לשלם פרוטה למס הכנסה, וכך היה. [דורש טוב"]

טוב להודות לה'

המקום היחיד בתנ"ך שהמילה 'הודו' מופיעה בכתוב חסר, דהיינו 'הדו', בלא הו' הראשונה, הוא, לא תאמינו. המדובר בפסוק 'הדו לה' פי טוב פי לעולם חסדו', הפותח את פרק ק"ז בתהלים. כל שאר ה'הודו' בכל ספרי התנ"ך, כתובים בכתוב מלא. ומדוע? במדרש 'חסרות ויתרות' (רכ"ח, ק"ז א') מובא שהסיבה לכך היא מפני שעם ישראל הודה להשם יתברך רק כאשר 'גָּאֵלְם מִיַּד צָר', כפי שנאמר בפסוק ב' של פרק זה... דהיינו, ההודיה והשבח לאלוקים לא פרצו מן הלב רק לאחר שהיו להם צרות ונגאלו מהן.

וכך נאמר שם, במדרש: 'כל הודו שבמקרא מלא, בר מן אחד, "הדו לה' פי טוב פי לעולם חסדו" שיאמרו גאולי ה', חסר. למה? מלמד שלא הודו להקב"ה עד שעשה להם ניסים! שנאמר אחריו "יאמרו גאולי ה' אֲשֶׁר גָּאֵלְם מִיַּד צָר", וכנגד שעשה להם ניסים, כך מפארים ומשבחים אותו. ולכך חיסר הכתוב. עכ"ל המדרש.

**בברכת התורה
רזן בריתה**

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מְעִנָּה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וזדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאור אברהם: אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוליה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוח בת שמעון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה **זיווג הגון:** זרבה בת אטו:גימי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחל בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הגר: גולן בן דינה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נטרה: רות בת לינה: מורית בת רחל

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה
שושנה ריזל בת מינה
מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל: חן בת דלילה (בני)
יובל בן שלומית: אושר בת אורנה
הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה
יעל בריכה בת אביגיל: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו לבערכת ע"י הקוראים

לא ראיתי מוותר מפסיד'

לפני כעשור הרחבתי את דירתי הקטנה בנייה קלה וכך שנים רבות גרתי בבית מרווח יחסית בתוספת של עוד כמה עשרות מטרים לבית בו גידלנו את ילדינו.

לאחר כמה שנים התחלנו לסבול מהלשונות והתנכלויות משכן אחד שלא ראה בעין טובה את ההרחבה הקטנה שכה היינו זקוקים לה.

אז שכן הגיש תלונה בערייה על בנייה בלתי חוקית... הפקחים הגיעו והתחיל הבלאגן, בירדתי עם חבר שעבד במחלקה מי יכול להתלונן אחרי שנים של שקט, התברר שמדובר בשכן 'הנחמד'.

העניין הרתיח את דמי. אם יש למישהו בעיה שיבוא לדבר. למה לפנות לרשויות עוד לפני שפונים לשכנים?!

אשתי הצדיקה בשום אופן לא הסכימה שאבוא בדברים עם השכנים וטענה: "מה? לא ככה אתה תמיד אומר בשם הרב, 'זה לא השכן, אלא זה הקב"ה ששולט בהכל הוא מפעיל את השכן ולשכן אין שום יכולת להזיק או לעזור לולי ה' בעזרו!!!"

אז עכשיו זה שעת המבחן על כל הדיבורים והשיעורים וצריכים להאמין שהכל לטובה ורק להתפלל לה!!!"

סברתי וקבלתי את דברי הטעם למרות הקושי העצום על הנזק שהיב לי השכן וכך שיניתי את כיוון מחשבתי שהכל לטובה.

כל שנה פנה השכן לערייה בדרישה לדעת מדוע לא הרסו לי עדיין את הבית? ואני מחריש כאילו אין לי שום מידע אודות פעולותיו, הילדים התחננו שאלשין עליו שהרי הוא בעצמו בנה בנייה ללא היתר, אך אני רועיית בשלנו, "הכל לטובה, הוא רק בובה!!!"

חלפו שש שנים כל המאמצים ההשתדלויות והנסינות לקבל אישורים למפרע, עלו בתוהו. הגיעו צו הריסה חתום ומוחלט.

עכשיו אמרה הצדיקה שלי, תעלה להורים של אשתו שגרים לא הרחק מאתנו ותראה אולי יוכלו להשפיע ולמנוע את ההריסה של הבית שלנו.

לאחר התייעצות עם רב, עליתי אליהם, אנשים פשוטים נחמדים ואדיבים. הם היו בהלם מוחלט לשמוע מה שמעוללים לנו שנים ארוכות ובקשו כמה ימים לראות מה הם יכולים לעשות בעניין. כעבור יומיים זימנו הורים אותי ואת רעייתי, התנצלו ואמרו שאין ברירה חייבים לקיים את צו הריסה, אך מאחר זה נזק של החתן שלהם הם לוקחים על עצמם את עלות היציקה והבנייה מחדש!!!

שאלתי אם הם מבניים שהעלויות הם מאות אלפי שקלים, הם אישרו את הדברים ואמרו שהם מבניים בדיק במה מדובר ולקחו את זה על עצמם.

בנינו עכשיו תוספת ברישיון ביציקה בתוספת של עוד כמה עשרות מטרים ממה שהיה לנו קודם וערך הדירה כמעט הכפילה את עצמה, הכל בזכות הוויתור והשתיקה!!!

בעל המעשה: ג.ל.

במערת צורים שעמדת שם קנית הודך והדרך!
בר יוחאי מושב טוב ישבת, יום נסת יום אשר פרתה, במערות צורים שעמדת, שם קנית הודך והדרך (אמר בר יוחאי)

(ב"מ פד.) שהיה עב בשר מאוד, והיה מאכלו (שם פד:) "שיתין מיני לפדא" בכל יום! [שישים מיני מאכל שעושים מתאנים], וכיצד נכנס איש גדול ועב כזה במערה קטנה זו?

עניתי, אמר החסיד, ואמרת לי איש, אילו היית אתה אוכל שלוש עשרה יום אך רק חרובים, לא שלוש עשרה שנים... כי אם שלוש עשרה ימים בלבד, גם אתה היית קצת פחות שמן, ובקלות היית משתחל אל תוך מערה זו... - הסובבים שמעו את תשובתי השנונה פרצו בשחוק קל.

כך עמדנו שוחחנו וצחקנו ביננו לבין עצמנו, ולא שמנו לב כלל שמאחורינו כבר הגיע הרבי הקדוש זי"ע כשהוא סמוך ונתמך בידו של משמשו הנאמן רבי יוסל אשכנזי זצ"ל, וכנראה שמע

והקשיב לקול שיחתנו המבודחת, הן לשאלה והן לתשובה... הרבי הק' נתון היה אותה שעה בלהב אש קודש, כשהוא שרוי ביראה עילאה, ונראה על פני קדשו שלא ניחא ליה מן האווירה המבודחת שבמקום קדוש זה... הוא קרא לי להתקרב אליו, וסטר לי 'סטירה' קלה, בהוכיחו אותי על פני: במקום קדוש שכזה לא מדברים כן! [מרעדט נישט אזוי אין א'הייליגען פלאץ!].

לפתע נתלה הרבי ואמר, תדעו נאמנה, שמקום קדוש זה הוא מקום של 'גילוי שכינה', שנתגלתה בתדירות אל רבי שמעון ורבי אלעזר, וכענין שדרש המגיד בהגדה של פסח: "ובמורא גדול (דברים כו, ח) - זה גילוי שכינה!"

ועל שכינא בזה מעיד הכתוב בפני רעיא מהימנא משה רבינו ע"ה (שמות לג, כא-כב): "וַיֹּאמֶר ה' הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי וְנִצַּבְתָּ עַל הַצֹּר, וְהָיָה בְעֵבֶר פְּנֵי וְשָׁמַיְךָ בְּנִקְרַת הַצֹּר, וְשַׁפְתִּי כַּפֵּי עֲלֶיךָ וְגו'". והרי נודע שנשמתו של רבי שמעון בר יוחאי היא נשמת משה רבינו ע"ה, כמ"ש שכל מה שאירע למשה רבינו אירע גם לרבי שמעון בר יוחאי. וכשם שזכה משה רבינו לכל אותם הגילויים הגדולים בנקרת הצור של אותה מערה, כן זכה לזה גם התנא רבי שמעון בר יוחאי בנקרת הצור של מערתא קדישא הדין!

הדברים נאמרו בהתעוררות גדולה, ויהי המקום לחרדת אלקים! באותה נסיעה הצטרף גם כ"ק מרן הגה"צ רבי משה אריה פריינד זצוק"ל, שלימים נתמנה לגאב"ד העדה החרדית, וכששמע את דבריו החוצבים להבות של הרבי, אמר לפניו בשם המדרש (עיין סנהדרין צח), שלמערה זו מגיע 'אליהו הנביא זכור לטוב' מדי יום, להתפלל על גלות השכינה.

ותיכף לאחר מכן החל שם מעמד התפילה ברוב עם, ועמד כך הצדיק שעה ארוכה בשפכו שיח ערב בבכיות עצומות לפני השכינה הקדושה. - ע"כ טיב זה המעשה שסיפר לי הר"ר גרשון מחוויתו שבאותה נסיעה.

ויש לי הקטן להוסיף בזה עוד, ממה שכתב מרן המהר"ל זצוק"ל בספרו "נצח ישראל" (פרק כח), וזלה"ק: "דע שאין ספק, כי יש מקומות בעולם מיוחדים לדבר קדושה אלקית ביותר, ובפרט המערה שהיה רבי שמעון בר יוחאי הקדוש נטמן ראו לזה, ואין ספק שהיה נגלה אליהו להקדוש רשב"י כמה פעמים במערה, והיה גילוי של אליהו נמצא שם בשכבר, גם עתה נגלה שם אליהו. ואין חלוק בין אם היה נגלה לו במראה, או כך נגלה לו בלא מראה, כי פעמים הרבה היה אליהו מגיד דברים וכיו"צ עכ"ל"ק. ולבי אומר לי, על פי דבריהם הקדושים, שיש כאן במערה הקדושה של רבי שמעון בר יוחאי זי"ע שבפקיעין מקום גילוי שכינה, שמתגלה בו אליהו הנביא זכור לטוב, שבדודאי הוא מקום מסוגל מאוד לקבלת התפילה לפני כיסא הכבוד!

וכשם שזכה כאן רבי שמעון בר יוחאי לכל אותה מעלות מופלאות, בזכות הצער הגדול שהצטער אותו צדיק בצער המערה, כן כל איש מישראל הסובל צער צרה ומצוקה רח"ל, מן הראוי שיבוא לכאן במערה קדושה זו להתפלל ולהתחנן מתוך צערו וצרתו, ולבטח יזכה לראות ישועות | הפוך בעמוד הנא <

בזמר מופלא זה של 'בר יוחאי' חיברו המקובל האלקי רבי שמעון לביא זצוק"ל בעל 'כתם פז', על דרך הקבלה, ועל פי סדר 'עשר הספירות' בסדר עולה מלמטה למעלה.

מתחיל בבר יוחאי "שָׁמֶן מְשַׁחַת קֶדֶשׁ נְמַשְׁחָתָּ כו" - שכולו מכוון כנגד מידת המלכות, עיין שם היטב, וממשיך אל "מוֹשֵׁב טוֹב שְׁבַתָּ כו" - כנגד מידת היסוד. וכן על זה הדרך עולה בספירה לספירה, עד ספירת החכמה העליונה: "יֵיד חֲכָמָה קְדוּמָה כו", ומסיים בספירת הכתר: "אוֹר מְפֹלָא רוּם מְעֵלָה וכו'".

פיסקא זו של "מושב טוב ישבת וכו'" מכוונת כנגד מידת היסוד, וללמדנו כיצד זכה התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זצוק"ל זי"ע להגיע למדרגת (משל) י, (כה) צדיק יסוד עולם, על ידי שעמד בעוז ותעצומות בצער המערה י"ג שנה!

וכתב בספר בן יוחאי (שער הרביעי) שחילוק גדול יש בין תורתו שלפני המערה לתורתו שלאחר המערה, ומתחילה היה נקרא 'רבי שמעון' סתם, מחמת שהיה קודם שבתו בצער מערה, ולאחר צאתו קראוהו רבי שמעון בר יוחאי שעלה לגדולה ונתעלה למעלה רמה.

היינו שזמור: "במערת צורים שעמדת - שם קנית הודך והדרך"! בזכות עמידתך האיתנה בצער מערות צורים.

ולפי דרכו בקודש כתב בספה"ק "מעשי למלך" על הרמב"ם להרה"ק מוויטצען זצוק"ל שנדפס שוב לאחרונה ברוב פאר והדר (הלכות בית הבחירה פ"א ה"ג אות ב בסוגריים), ליישב כמה וכמה סתירות שתמהו המפרשים בדברי רבי שמעון, ולא קשיא מידי כי כאן קודם מערה וכאן לאחר מערה, עיין שם בטוב טעם. § § §

סיפר לי ידיד נעורי איש חסיד נכבד ירא ושלם, מוהר"ר גרשון [ב"ר אברהם] קופמאן מתלמידי של הרה"ק המופלא בעל "ויואל משה" מסטמאר זצוק"ל, שבעת שהיה הרבי בארץ הקודש הצטרף אליו ל'נסיעה' שערך אל המקומות הקדושים שבארץ ישראל ת"ו.

רבי גרשון היה ידוע כ'איש' של המקומות הקדושים, והיה דואג רבות לחיזוקם של קברי התנאים בארץ הקודש, ואף היה לוקח ברכבו יהודים טובים להתפלל במקומות הקדושים. אחד המקומות שביקש הרבי להגיע באותה נסיעה היה בעיר 'פקיעין' שבצפון, אל המערה המפורסמת שהתחבאו בה התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע עם בנו רבי אלעזר.

החבורה כולה עשתה את דרכה עם מוהר"ר גרשון אל פקיעין, באותם שנים היו הדרכים אל המערה משובשות, עדיין לא נסללה הדרך עד פתח המערה כבימינו, ועדיין לא נבנו המדרגות עם המעקה שבמורד ההר לגישה נוחה אל המקום. ההר כולו היה מלא בסלעים גדולים וקטנים, והרבי לא הצליח לפלס את דרכו בינות לסלעים. לפיכך נאלצו הגבאים המסורים להרימו על כיסאו, וכך נשאוהו עם הכיסא עד פתח המערה, ביחד עם כל הפמליא של המלווים הרבים.

וסיפר לי החסיד רבי גרשון, ממה שמעו שיח בין החסידים באוטובוס שלו, כאשר אחד החסידים פתח וסיפר:

מתחילה ירדנו אני עם עוד כמה חסידים במורד ההר לפני הרבי עם הגבאים, כשאנו נוהרים מאוד שלא להיכשל ולמעוד בין הסלעים הרבים, כדי לבדוק ולהכין את המקום בעבור הרבי עם הפמליא. ביחד עמנו ירד יהודי מבוגר ניצול שואה, שהיה עב כרס והתקשה מאוד בדרכי הליכתו...

כאשר הגענו סוף סוף אל המערה הקדושה, התפלגו להיווכח שלא מדובר במערה גדולה כלל וכלל, ואף פתחה היה צר וקטן. פתח אותו יהודי שמן, ואמר בדרך צחות: איני יכול להבין, כיצד היה רבי אלעזר ברבי שמעון זי"ע יכול להשחיל את עצמו אל תוככי מערה זעירה זו? הרי מבואר באגדתא דפרק הפועלים

מאצרות הפרשה

כתבה התורה שהדרור יהיה לכל יושביה, הלא רק העבדים זוכים לחופש? ביאר הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל בעל אוזנים לתורה: מצינו בגמ': "כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו", ומבואר בירושלמי שכאשר אין לאדון אלא כר אחד הוא מחוייב למוסרו לעבדו כדי לקיים "כי טוב לו עמך", לכן אומרת התורה שהדרור לכל יושביה היינו לעבדים ולאדוניהם כאחד.

ועדיין צריך להבין, האם לכל אדם יש עבד, מדוע הדרור הוא לכל יושבי הארץ? ביאר הגה"צ רבי עזרא ברזל זצ"ל בדרך צחות, הלא טבע הבריאה היא שאנשים מקנאים באנשים שיש להם את האמצעים לקנות עבדים ומלאכתם נעשית על ידי אחרים, אם כן הדרור הוא לכל יושבי הארץ שכאשר לזה אין עבדים רגועה כל הבריאה מיצר הקנאה.

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעת וגו' (כה, כ)

"וכי תאמרו מה נאכל" רק אז תהיה ברכה! ואם לא תאמרו אז לא!... מושל למה הדבר דומה: בעל – יכולת אחד פתח "בית הכנסת אורחים" גדול, כל רעב ממנו יאכל וכל צמא ממנו ישתה, אלא שלא היה לו פנאי לעמוד ולשרת את המסובים והעמיד שם ממונה שידאג למחסורו ולמבוקשו של כל סועד. ויהי היום הממונה הזה רח"ל נפצע בתאונת דרכים והתברר לאורחי ה"כנסת אורחים" כי לפחות שלשה חודשים הוא לא יוכל להגיע ולדאוג למתארחים... הם ישבו שם בבית ה"כנסת אורחים" וביכו את מצבם... יצא בעל הבית ופנה אליהם בתמיהה: ומי נתן לכם עד היום?... וכי שכחתם מי דאג כאן להכל?... נכון שפלוגי הממונה שירת את כולנו בנאמנות אבל מהיכן הגיע הכל? וכי שכחתם?... "וכי תאמרו מה נאכל!" אם לא תאמרו מה נאכל היינו שתזכרו ממי התפרנסתם כל ששת השנים בודאי שאין לכם מה לדאוג... שהרי הוא עדיין כאן וממשיך לתת... הקב"ה לא יוצא לפנסיה... אבל גם אם יהיה מצב של "וכי תאמרו מה נאכל"... שתשכחו לרגע מהיכן התפרנסתם כל ששת השנים... עדיין זכות מצות השביעית תסייע

בעדכם שתזכו לברכת השביעית. (הגאון ר' חיים ברוך בנצאל שליט"א, גליון ישיבת שער חומש)

ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלקיך כי אני ד' אלקיכם (כה, יז) "גדולה אונאת דברים מאונאת ממון שזה בגופו וזה בממונו וכל זה נאמר ולא תונו איש את עמיתו כי אני ד' (ב"מ נח).

ביארו בעלי המוסר: אונאת ממון יש לה שיעור קצוב, אבל הפוגע בחבירו בדברים, רק הקב"ה יודע לשער ולהעריך כמה עמוקה הפגיעה ולכן מסיימת התורה אני השם. הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל משגיח ישיבת פוניבז' היה מקדש בשבת על הכוס גביע שקיבל כמתנת חתונה מדודו רשכבה"ג הגאון רבי חיים עוזר גרודזנסקי זצ"ל, גביע יקר שהגרה"ע עצמו קיבל לחתונתו מאת זקנו הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל סבה של אשתו הראשונה. כאשר הגיע להתגורר בבני ברק לא רצה לשנות מפסק ההלכה של ה"חזון איש" זצ"ל שהחמיר בשיעור גדול יותר מהגביע של רבי ישראל כפי השיעור שנהוג היה בדורו, אולם היות ושמע מהרבניית שדעתה לא נוחה מלשנות ממה שנהוג היה במשפחותיהם הרמות, היא היתה נכדת הסבא מקלם זצ"ל, החליט שעדיף להתחשב בדעתה, אולם מיד אחר פטירתה, בשבת הראשונה הורה לתלמידיו הגאון רבי משה שפירא זצ"ל שירכוש לו גביע עם שיעור גדול כדעת החזון"א זצ"ל. (לתתד עליוז)

וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר... ובשנה השביעת שבת שבתון יהיה לארץ (כה, א-ד)

כתב רבינו היבן איש חי זצ"ל בספרו "בן איש חי – דרושים": הקושיה על הפסוקים הללו ידועה ומפורסמת: "מה עניין שמיטה אצל הר סיני?" כלומר, מדוע דווקא במצוות השמיטה ההגיונה התורה הקדושה שהציווי לכך ניתן למשה רבינו על הר סיני? והלא כל המצוות ניתנו ונאמרו למשה רבינו על הר סיני! אלא הסביר הצדיק: להר סיני יש קשר מיוחד והדוק למצוות השמיטה, וזאת מפני שבשניהם אנו מוצאים שהחיסרון הוא בעצם יתרון! שהרי בהר סיני הקב"ה העדיף אותו על פני כל שאר ההרים דווקא בגלל היותו נמוך, ונמצא שדווקא חסרונו היה יתרון עבורו, ובגללו לא רק שלא הפסיד, אלא אדרבה זכה שתניתן עליו התורה הקדושה, וכך מוצאים אנו גם במצוות השמיטה, שדווקא החיסרון, שאי אפשר לעבוד בה את הקרקע כלל, דבר זה הוא יתרון גדול, שהרי בעבור זה הבטיח הקב"ה ואמר: "וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים", ונמצא שדווקא על ידי החיסרון שאי אפשר לעבוד את השדה, ימצא האדם יתרון שירויח ברכה כפולה ומכופלת. וזהו הקשר בין הר סיני למצוות השמיטה, שכשם שהר סיני רק הרויח מהחיסרון שלו בהיותו נמוך, כך גם במצוות השמיטה רק נרויח מהחיסרון שאין אנו יכולים לעבוד את הקרקע כמצוות התורה. והלקח עצום ונפלא! כי מכאן נלמד שקיום המצוות מביא רק רווח וברכה לאדם! (משכן שילה)

והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך וגו' ולבהמתך ולחיה אשר בארצך וגו' (כה, ו-ז)

ויש להקשות מכאן על הא דאמרו חכמינו ז"ל, דאסור לאכול קודם שיתן לבהמתו, אם כן למה כתיב כאן לך ואחר כך ולבהמתך וגו' דמשמע אדם תחילה, ויש לתרץ על פי מה שכתב בספר רב טוב שאם יש לבהמה עשב מיוחד למאכלה, ולאדם מאכל מיוחד לו אזי הבהמה קודמת, מה שאין כן אם נותן לבהמה ממאכל אדם הוא קודם ע"ש, א"כ כאן הרי כתב הרמב"ם בפ"ה מהל' שמיטה ויובל ה"ה פירות המיוחדים למאכל אדם אין מאכלילים אותם לבהמה וכו' הלכה הבהמה מאיליה לתחת התאנה ואכלה אין מחייבין אותו להחזירה שנאמר ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכול עכ"ל, אם כן מיירי הפסוק בבהמה האוכלת ממאכל אדם ובזה האדם קודם לבהמה, ושפיר נקיט הכתוב לכם לאכלה ואח"כ ולבהמתך וא"ש. (גן רוה)

וכי תמכרו ממוכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו. ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך

(כה, ח-י) בסמיכות ללאו של אונאה נאמר "ויראת מאלקיך", למה? דברים נוראים כותב בספר "מלא העומר": מוותיו של האדם קצובין לו בראש השנה, כמה ירויח ויהא לו מעות וכו', ובאם הרויח משקר ומגזילות וכדומה, אזי רכושו יאבד ממנו על ידי חולאים או צרות אחרות! הזהירה התורה "לא תונו", היינו, אל תרכשו הון על ידי הונאה, לפי ש"ויראת מאלוקיך", כלומר, תירא ממידת הדין שישלח אליך דברים קשים וצרות שתאבד בחזרה המעות שאינם ביושר ובאמת. (אוצרות פניני התורה)

וקראתם דרור בארץ לכל יושביה (כה, י) צריך להבין, מדוע

הקבלה תופסת – לפני הנסיון!

בשנת היוזל הזאת תשובו איש אל אחזתו. וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו... וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעת הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו. (כ"ה, י"ג-כ)

אזהרה זו של 'אל תונו איש את אחיו' – לכאורה אין מקומה כאן, שהרי הן הפסוקים הקודמים לה, והן הפסוקים שלאחריה – עוסקים כולם בנושא המרכזי של פרשת 'בהר': מצות השמיטה. מה ראתה, אפוא, התורה לכתוב על האיסור להונות את השני, דווקא כאן בתוך תוכה של מצות השמיטה? את התשובה נבין על פי המעשה הבא: באוניברסיטה האמריקנית היוקרנית שררה התרגשות גדולה. הכל דנו במינוי של נשיא האוניברסיטה העתיד להתקיים בקרוב. במינוי הנכסף של 'נשיא האוניברסיטה' זכו אנשים מוכשרים ביותר, שהכל הכירו ברמתם המדעית הגבוהה. אחד מתנאי הסף לקבלת המינוי היה, השתייכותו לדת הנוצרית. בדרך כלל, כאשר עמדה על הפרק שאלת התמנותו של אחד מחברי הסגל היהודיים, התבקש הלה להמיר את דתו. ברגע שהמיועד להתמנות המיר את דתו, מבחינתם ה'בעיה' נפתרה. לצערנו הרב, עד כה, תנאי זה לא היווה מכשול בפני יהודים שחפצו להתמנות לתפקיד הנחשק. גם כך היו רחוקים מאד מיהדות, והם לא ראו כל סבה להפסיד את המעמד הנכבד בשל ענין זה...

באותו זמן, בקשו ראשי האוניברסיטה למנות את אחד מאנשיה המוכשרים ביותר, פרופסור מרלין. לא היה להם כל ספק שגם הוא, כקודמיו, יסכים לעבור את ה'פרוצדורה' הקטנה של המרת הדת, בדרכו לתפקיד הרם. הפרופסור נקרא למשרדו של נשיא האוניברסיטה הפורש, שם התבשר על ההחלטה למנותו לתפקיד. אך כאשר העלו בפניו את הדרישה להתנצר, הודיע להם האיש: "יהודי אני, ולעולם לא אמיר את דתי, ולו גם במחיר משרה חשובה זו". ראשי האוניברסיטה השתאו לפשר הסירוב. הם החליטו כי אין מתאים ממנו לתפקיד, ולשם כך הוחלט ברוב קולות, לחרוג מן התקנון ולאפשר לפרופסור להישאר יהודי. במסיבת המינוי, נשאל הפרופסור המכובד, מה ראה על ככה "לשים לבו לענין 'פעוט' שכזה"...

פרופסור מרלין נעמד והחל נושא דבריו: "אכן, צודקים אתם. אסביר לכם מה ראיתי צורך לשמור על יהדותי, בעוד היא אינה באה לידי ביטוי אצלי בחיי היומיום." "מי נעורי עברו עלי בעיירה קטנה ברוסיה. כאשר סיימתי את חוק לימודי בתיכון, בקשתי ללמוד באוניברסיטה בולנה, אך למשפחתי העניה לא היו האמצעים לצייד אותי בדמי נסיעה. אני לא ויתרתי על חלומי, והחלטתי לצאת לדרך הארוכה, רגלית. הימים היו ימי חורף קרים ומושלגים, ואני בוססתי את אט את רגלי בשלג, קופא מקור. "באחד הלילות מצאתי את עצמי בסמוך לעיירה קטנה, בשעת לילה מאוחרת. חושך שרר בבתים, רק בבית קטן ומט ליפול נצנץ אור. בשארית כוחותי קרבתי אל הבית, ולרווחתי הבחנתי במזוזה, משמע כאן גרים יהודים. נקשתי על הדלת. אדם זקן, פתח לי את הדלת. עיניו הלבביות התבוננו בי באהבה, והוא הזמינני להיכנס פנימה. הוא הושיב אותי ליד התנור, ומיהר להכין משקה חם ופת לחם דלה להשיב את נפשי. לאחר שהתאוששתי מעט, הוביל אותי לחדר קטן, שם המתינה לי מיטה מוצעת. עליתי על המטה, והוא כיסה אותי בשמיכה." "התהפכתי מצד לצד ולא נרדמתי. השמיכה לא הצליחה לחמם את גופי הקפוא. כנראה, שמע האיש את חריקות המטה, והבין כי אינני מצליח להרדם. הוא פשט את מעילו והניחו על גופי. נסיתי להתנגד, ידעתי שבמעיל זה הוא מחמם את גופו, אך האיש השתיק אותי בעדינות: 'לא קר לי!' אמר, ויצא מן החדר. אני שקעתי בשינה עמוקה. "בבוקר לפני שיצאתי, הכין לי האיש הטוב ארוחה דלה אך מזינה, מהמעט שהיה ברשותו. בקשתי להודות לו, אך במקום זאת הוא תפס את שתי ידיי ואמר לי: 'רוצה אתה להודות לי?! יש לי בקשה אחת ממך: לעולם אל תשכח שאתה יהודי! המבטיח אתה לישראל מאיר הכהן מראדין?' שאל בקול מתחנן. 'מבטיח אני!' אמרתי, מופתע משמו של האיש אצלו זכיתי להתארח. על אף ריחוקי, שמו של הרב היהודי המפורסם, הגיע גם אלי. "חלפו שנים רבות. סיימתי את לימודי בהצטיינות, הגעתי לאמריקה, והפכתי לפרופסור נכבד. את יהדותי כמעט שכחתי. והנה כאשר באתם להציע לי את המשרה החשובה, צף ועלה לנגדי מראהו של אותו יהודי זקן, מבקש ממני: 'המבטיח אתה לי כי לעולם תישאר יהודי?'. באותו רגע, החלטתי לוותר על ההצעה להתמנות כנשיא האוניברסיטה!" "סיים פרופסור מרלין את סיפורו. הוא עצר מעט, ואז הוסיף תובנה חשובה: "חשבתי לעצמי, אילו היה ממני כיום, אותו רב זקן, להישאר יהודי, כאשר לפניי מונחת אותה הצעה קוסמת – ספק גדול אם הייתי מקשיב לדבריו. היה זה נסיון יותר מידי גדול עבורי. אבל מכיוון שאת ההבטחה, נתתי בשעה שלא היה לי כל נסיון בדבר – נשארתי איתן בדעתי גם כעת כאשר הנסיון היה גדול עבורי!" למדנו, שהדרך הטובה ביותר להצליח לעמוד בנסיון, היא כאשר מקבל האדם על עצמו לנהוג כן בשעה שאין לו כל קושי. אם אכן זה יקרה – לא יקשה עליו לעמוד בקבלתו, גם כאשר הנסיון יגבר עליו.

ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של ה'בית אב':

שכן כאשר האדם שקוע ברדיפה מתמדת אחר פרנסתו, חמדת הממון עלולה לסמוות את עיניו, ולהקשות עליו להקשיב ולקבל בלב שלם את אותן אזהרות המדברות על זהירות מאונאה ומרמה. לכך בוחרת התורה לכתוב את איסור האונאה, דווקא בתוך הפסוקים העוסקים בעניינה של מצות השמיטה, כדי לומר לנו: דווקא כעת בשנת השמיטה, כאשר חיי המסחר אינם פעילים כבשאר השנים – השדות הפקר, אסור לסחור בפירות שביעית – זהו הזמן הטוב ביותר לצוותו לנהוג בשעת המסחר ביושרה והגינות, ולא להונות את רעהו. ואז, כאשר יקבל על עצמו את המצוה קודם הנסיון – גם בשנים שלאחר מכן, כאשר חיי המסחר ישובו למסלולם והנסיונות יתגברו – כבר מוחזק הוא במצוה ולא יקשה עליו לעמוד בה.

(מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

לזוה לחם שנאפה לאחר הפסח ורוצה להחזיר לחם מקומה שנטחן לאחר הפסח – האם מותר?

שאלה: רבי יוסף כהן מקפיד ומשתדל שלא לאכול מאכל חמץ שעבר עליו הפסח אף אם נמכר לגוי. לפיכך, כמה ימים לאחר פסח הוא עדיין אוכל מצות עד שיגיע לחם שנאפה מקמח שנטחן לאחר פסח, וכן החומרים ללא חשש חמץ שעבר עליו פסח. אך לילדים הפחותים מגיל בר מצוה הוא נותן לאכול מלחם שנאפה אחרי פסח אף אם הקמח נמכר לגוי. למחרת פסח לזה אפוא רבי יוסף משכנו ככר לחם כדי לתת לילדיו לחיידר פת שחרית, ואחר כמה ימים כשהגיע לחם מאחרי פסח קנה כמה ככרות ורוצה להחזיר לשכנו ככר מהודר שנאפה מקמח שנטחן לאחר פסח. אולם התעורר לשאול האם יש בזה ריבית, שמחזיר לחם מהודר יותר ממה שלוח? **תשובה:** כיון שיש רבים שמהדרים לאכול דוקא לחם מאחרי פסח, יש בזה ריבית, ולכן יפרע לשכנו בכסף ולא בלחם, וכפי המבואר בספר ברית פינחס שתוספת באיכות, גם אם המחיר שווה, נחשב ריבית. (הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית, הפותח בכל יום)

חידה שבועית

אני מנהל חנות ציפורים, והביע הזמן לצאת קצת סדר. סייצ' אי מקשה. אם אכניס קנרי אחד בכל כלא, תלווה מידי ציפור אחת. אם אכניס שני קנרים בכל כלא, יוותר מידי כלא אחד מ'אחר. כמה כלאים וכמה קנרים יש לי?

תשובה על חידה פר"ש: ורגנזו אתו כל העדה אומר רש"י במעמד כל העדה. מכאן משלוחו של אדם כמותו. תשובה לחידה: חותמים פעם אחת מהודר ופעמיים מלמעלה.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת קדוש להולדת הבן משפחות ברגר – ג'סואן להולת הבת הנינה משפחת רוטנברג להולדת הבן משפחות בוכניק – אהרוני להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחת לוי להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחת ויצטום להולדת הבן גני הדר-עמישב: משפחת הירש לנשואי הבן הנכד משפחת מרקוס לנשואי הבן משפחת שער לנשואי הבן משפחת הורביץ לנשואי הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית מינהל שירותי קהילה

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

אזהרה חמורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את חשיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' זב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהר

מסורת אבות

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ביאורים, מוסר והנהגות הגלמדים מפרקי אבות (פרק ד)

בן זקא אומר, איך חכם, הלימוד מכל אדם, שנאמר (תהלים קיט), מכל מלומדי השפלותי כי עדותיך שיחה לי. החכם אינו נולד חכם, אבל הוא צריך לימוד ולא ממלמד אחד בלבד רק ממלמדים הרבה, וכן אמרו חז"ל (עירובין מ"ז ע"ב) לא מן הכל וזכה אדם ללימוד וידוע כי קנין החכמה כקנין הממון, כי הסוחר המשתדל להרויח ממון ולמלא ממנו אוצרות אינו מבחין בין האנשים שמרויח עמהם בין נכבד לבין נבזה ואינו משים הפרש בין שהוא מעמיו בין שהוא מעם אחר, כי עם כל אדם הוא רוצה להרויח, ואין לו לבדוק אחר מי שיתן לו להרויח יהיה מי שיהיה, כן יהיה בענין החכמה החכם הסוחר בסחורה של תורה" כי טוב סחרה מסחר כסף" (משלי ג' י"ד) וכיון שהוא משתדל לאצור אוצרות החכמה אין לו להבחין ולהפריש בין האנשים אשר יקנה החכמה מהם אם הוא גדול ממנו בחכמה ובשנים. (רבינו בחיי)

איך גבור, הכובש את יצרו. המשגיח בשיבת לייקוד שבארה"ב, רבי נתן מאיר וואכטפויגל זצ"ל, היה מתפלל על אותם האנשים שמתאחרים לתפילה, ולא מתביישים לבא מאוחר, ואמר: הרי האדם מתבייש להראות את חסרונותיו, וכאן רואים בכל יום, בני אדם שלא מתביישים להראות לכולם שהם עצלנים, וכנראה שהם לא יודעים את החסרון והקלקול שטמון במידה מגונה זו של עצלות, ולכן לא מסתירים אותה ולא מתביישים בה. (לקט רשימות)

רבי יהודה אומר, הוי זהיר בתלמוד, ששגגת תלמוד עולה ודון. בשהותי במונסי - סיפר רבי חיים ברים זצ"ל, פגשתי יהודי שהיה תלמיד של מרן החפץ חיים ובקשתי שישפר לי מרבו. סיפר לי שהוא למד בראדן ופעם ביום תמוז שרר חוס כביר בראדן וכדי להקל על הצום יצאו הבחורים לשאוף אורי ביער סמוך ופגשו שם איכר נכרי זקן ושאלם מי הם וענו שהם תלמידי החפץ חיים. אמר להם הגוי, אתם אינכם מכירים את רבכם. אני מכיר. וכך סיפר להם: לפני חמישים שנה עמדתי פעם לפנות ערב בשדה ליד היער ושמעתי קולות בכי עולים מהיער. רצתי להציל את הבוכה ולהפתעתי ראיתי את רבכם וישב רכון על ספר ובוכה בדמעות והתרגשות. הלכו התלמידים לברר אצל בני המשפחה אם ידועה להם עובדה זו. וענו שמקובל אצלם כי בשעה שכתב את הי"משה בורוה" היה בוכה ומתפלל לה' שלא יכשל בדבר הלכה, וכנראה שזה היה בתקופה האמורה. (מרבח חיים)

...לידע להודיע ולהודיע שהוא א"ל, הוא היוצר, הוא הבורא, הוא המבין, הוא הדין, הוא עד, הוא בעל דין. סיפר הרב דוד דוננער, ששמע שכשהרב מפוניבו זצ"ל היה חוזר מארה"ב, היה קונה מתנות ושעשועים בשביל לדי ה"בתי אבות", ומובן שכשחזר ובא לבקר במוסד, סבבוהו כל הנערים בכדי לקבל את המתנות. פעם אחת בעת שחילק להם את המתנות, שאלם: מהי אומרים בסוף תפלת "שמונה עשרה" קודם הפסוק "יהיו לרצון אמרי פי" ואחד מן הילדים השיב ואמר: כל אחד אומר שם פסוק אחד, המתחיל באות הראשון של שמו, ומסיים באות האחרון של שמו. הרב פנה בחיבה לכמה נערים, ואמר להם: פסוק לי פסוק. אחרי שהילדים אמרו את פסוקיהם, שאל אותם לטעם הדבר, והשיב אחד מהם, שהטעם הוא, כדי שלא ישכח את שמו ביום הדין. שאל הרב: אם כן, למה לכם לחזור פסוק, עדיף שכל אחד יחזור תמיד על שמו מאה פעמים, ועל ידי זה יזכור יותר את שמו. - ולא ידעו להשיב על שאלה זו. אמר להם הרב במתק לשובנו: תדעו ילדים יקרים, כי כשנפולים על הארץ פחד ואימה, אז הוא שוכח את הכל, ואפילו אם חוזר אלף פעמים, הוא נשאר בפה פעור. אבל אם הדבר קשור יחד עם פסוק של התורה הקדושה, אז זה נשאר בזכרון גם בשעת פחד נורא, ולכן חוזרים דוקא על פסוק. וסיים ואמר לילדים: כמו כן, כל הצעצועים הללו, ישתכחו מהרה מזכרונכם, אבל אם תזכו לקנות קניני נצח בתורה הקדושה, אז יהיה טוב לכם תמיד, בעולם הזה ובעולם הבא. (נשמי ברכה)

וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר: מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כלותיה (ופרשתיה) וקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כלותיהן וקדוקיהן מסיני, כך שניה בתיב (רשי"י). רבי אהרון בקשט זצ"ל היה אומר: בשני אופנים נוצרו הדתות באומות העולם. או מכת השפה, שיכנוע וכפייה חיצוניים, כמסעי הצלב, מלחמות המוסלמים, תעמולת שליחים וכדומה. או באופן שהעם עצמו, בשבתו בנחת על אדמתו, החליט כי הדת הכרחית לחייו, ונתלה לשם כך באיזה מקום או ענין בארצו, לקדשו ולעבדו. עם ישראל הרי לא אימץ לעצמו מבחון אמונת אחרים, וגם לא יסד את דתו מתוך שבתו בארץ מולדתו, כי אם במדבר שממה דוקא. כי על כן לא העם הוא שיצר את אמונתו, רק מתת אלקים אשר נתן לנו תורת אמת. זו גם התשובה כיצד אירע דבר כה בלתי רגיל, שעם יקבל עליו את דתו בטרם ביסס עצמו בכלכלה איתנה, כשהוא שרוי במדבר, ללא קורת גג לראשו, ובלי מקור למונותיו. אלא שתמיהה זו יש לה מקום רק כאשר העם מוליד וממציא את דתו ואמונתו. לא כשהוא מקבל מאת מלך מלכי המלכים, אשר בחר בנו מכל העמים, ונתן לנו את תורתו, מעבר לכל חישוב של מקום וזמן. זהו הלימוד העולה מפרשתנו. לכאורה הלא דבר מפליא הוא, כיצד נמסרו לישראל דיני שמיטת קרקע ויובל, הלכות קניית בתים, וכו', והם עדיין ללא ארץ וחלוקת קרקע משלהם. היאך במקום ציה ושממה, בארץ לא ודועה, עומד עם ודן בשאלות כליכך רחוקות מציאות חייו עתה. כי על כן רק תורת אלוקים חיים אפשר שתניתן באופן כליכך בלתי טבעי, ללא קשר כל שהוא לנסיבות מסייעות, כמו זמן מתאים ומקום נכון. (פנינים משולחן גבוה)

בהר סיני מה ענין שמיטה אצל הר סיני...אכן, כשם שבשמיטה אין מקום לשאול "מה נאכל", כי מובטחים אנו מאת השי"ת "וצייתתי את ברכתי" - כך גם בתורה שניתנה בסיני. כל המקבל עליו עול תורה" - מובטח לו כי - "מעבירין ממנו... ועול דרך ארץ" (אבות ג, ה), ואדון הארץ ימציא לו טרף למחיתו ולפרנסתו. ולא עוד אלא שפרנסתו תהא על דרך התורה ולא ייגרם לו על ידה שום נזק. (בית ישראל-שליל אודות)

וכי ימוך אחיד ומשה ידו עמך והחזקת בו גו יתושב וחי עמך: - "הוא הוא דכתיב (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל" (מדרש רבה ד, א). יש אנשים, אומר ה"מגיד מדובנא" (מובא בספר "קהלת יצחק") השרויים תדיד בדאגה. גם אם ברכם ה' בעושר ובהון רב אשר יספיק כדי לכלכלם בכבוד כל ימיהם, לא יפסיקו מלטרוח בהגדלת עושרם. מקור דאגתם הוא החרדה לעתידם ולעתיד ילדיהם. לעומתם ישנם אנשים שמחים טובי לב שהדאגה היא מהם והלאה גם אם בידם מזון לסעודה אחת בלבד הם בוטחים בה' שישלח להם כל צרכיהם. תופעה מצויה היא שכאשר באים לבקש מן הראשונים סיוע כספי לאיזה שהוא ענין נחוץ הופכים הם עורם ומשיבים למבקשים שעליהם לדעת שה' יושב וזן את כולם מקרני ראמים ועד ביצי כנים. לכו לבתיכם ודעו כי הקב"ה שנותן חיים יזון ויפרנס אותכם זוהי דוגמא מובהקת של בטחון מעוות ומזויף. אילו היה בעל בטחון אמיתי היה עליו לנהוג להפך ממה שנהג. בכל הנוגע להבטחת עתידו הכלכלי ולביטוסו היה צריך להצטייד באמונה ובטחון. כי ה' יזון ויפרנס אותו ואת צאצאיו - ולהקדיש את זמנו לתורה ומצוות. את דאגתו לעצמו היה צריך להמיר בדאגה לאחרים, להחזיק יד עני ואביון ולגמול חסד עם כל אדם. בזה יש לפרש את סמיכות הפרשיות שבין: "וכי ימוך אחיד" לבין דיני שמיטה. מצוות השמיטה נועדה בין השאר להשריש בלב איש ישראל את מידת הבטחון, על ידי כך שבמשך שנה תמימה נשואות עיני הכל לשמים בצפייה להתממשות ההבטחה של: "וצייתתי את ברכתי". עם ההתחזקות בבטחון נוצר מקום לחשש שמה יהיו אנשים אשר ישתמשו במידה זו גם כלפי אחרים, כמבואר לעיל. הסמיכה התורה את ענין הדאגה לענין מצוות השמיטה להורות כי מידת הבטחון נועדה אך ורק לאדם בעניני עצמו. אולם כאשר ימוך אחיו אל לו לסמוך על הבטחון אלא להחזיק בו. לזה נתכוון המדרש, "אשרי משכיל אל דל" - אשרי המשכיל ומבין שביחסו אל דל, אין לו לסמוך על הבטחון, אלא לסייע. (לקט לקח טוב)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל מיסד רעיון ה"דף היומי": כשביקרתי באחת מערי השדה בסביבות ניו יורק, פגשתי ביהודי עשיר עם הארץ גדול, אך מתרברב ויהיר גדול יותר. הלה ביקש להפגין בפני את "למדנותו" ונאמנותו למסורת, וסח לי כי היות וכל ימי הספירה משמשים כהכנה לחג השבועות, שבו אוכלים מאכלי חלב. לפיכך הריהו נוהג לאכול בכל לילה מלילות הספירה לביבות ממולאות בגבינה, בכל לילה מספר הליביות, כמנין הספירה. ומה קורה אם יום אחד אתה שוכח במקרה לאכול את הליביות? "אני ממשך לאכול בלילה הבא, בלי ברכה" השיב. (רוח טוב)

"ענין של טעם"

טעם שלא תקנו ברכה על מצות "עונג שבת" אשר קדשנו במצותיו וציונו... הואיל וזה נכלל בברכת הקידוש שמברכים בברכת הקידוש "מקדש השבת" ולכן לפני שמברך ברכת הקידוש אשר קדשנו במצותיו... מקדש השבת, יש לו לכוון בברכה זו שאנו מתכוונים לצאת גם כן לידי חובת עונג שבת. (תורת השבת)

"מפי כתבם"

ברצוני להזכיר בזה לימוד אחד, אשר למדתי לעצמי, בביאור המושג של "עסוק" בתורה. למדתי זאת מבעל הבית אחד במקסיקו, שבה ביקרתי לטובת ישיבת טלו בארה"ב. נודע לי על גביר גדול, שעסקו מסתעפים בכל רחבי העולם ומרכוס במקסיקו, ובקשתי להפגש עמו, כדי להתרימו עבור ישיבת טלו. האיש היה עסוק מאוד, חוזר מעסקיו בשעה מאוחרת בלילה ועוזב את ביתו בשעה מוקדמת בבוקר. בלית ברירה, נקבעה בינינו פגישה במשרדו, בשעת בוקר מוקדמת. התפללנו אותו יום בהשכמה, ונסענו למשרדו בשעה היעודה, וכאשר הגענו למשרד, נתברר שאיחרנו את המועד. הוא היה עסוק כבר בשיחת טלפון, והודיע לנו, שהוא מצטער שלא יוכל להיפגש עמנו, עקב שיחת הטלפון החשובה עם פריז. כאשר סיים את שיחת הטלפון, אמרתי לו שאיני רוצה להתרימו, אך ברצוני להציג בפניו שאלה. וכך שאלתי, אמנם ראיתי את ביתך המפואר בשכונה היהודית, אך ברצוני לשאול באיזה שעה אתה מגיע לביתך בלילה, ובאיזה שעה אתה עוזב את ביתך לפנות בוקר. הלה השיבני, שהוא חוזר לביתו בשעה אחת עשרה בלילה, ועוזב בשעה חמש לפנות בוקר. המשכתי לשאול, אם כן למה לך בית מפואר כל כך, כיון שאינך רואה אותו כל עיקר, בחזרתך לביתך כבר חשוך, ובעוזב את ביתך עדיין לא האיר היום. על זה השיבני, שאין הבית המפואר עבורו, אלא עבור אשתו ובני ביתו, כי הוא עצמו באמת טרוד בעסקיו. כאשר ראה הלה על פני את השתוממותי למשמע דבריו, אמר לי בזה הלשון: תדעו לכם רבי, שאם רוצים להצליח בעסק, צריכים להיות שקועים בו לגמרי. שמעתי דבריו, יצאתי ואמרתי למלוי, כי קבלתי הרבה יותר מתמיכה כספית. נתחוויר לי עתה, הפירוש לברכת "לעסוק" בדברי תורה. נתברר לי, שלימוד התורה הוא כמו עסק, ואם רוצים להצליח בלימוד צריכים להיות שקועים לגמרי, ראשו ורובו בעסק התורה, רק אז רואים הצלחה בלימוד... כאשר אדם שקוע בדברים אחרים, אין זה "לעסוק" בדברי תורה. (רבי מרדכי גיפטר זצ"ל בהספרו על רבי יעקב קנייבסקי זצ"ל הסטיפלר זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם יפסיד הרבה ברכות, בגלל שכחה או טעות בברכה?
תשובה: אם שכח לברך על ספירת העומר, או שטעה בספירה באחד מהימים, וגם לא ספר באותו היום כלל, בין יום ראשון בין משאר ימים, סופר בשאר ימים בלא ברכה. (שולחן ערוך אורח חיים סימן תפ"ט סעיף ה' ובמשנה ברורה)

גדל העצה ורב העלילה אשר עיניך פקחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש פדרכיו וכפרי מעליו: בספר "תולדות יעקב" מסופר על אודות רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל בעל ה"קהילות יעקב" [הסטיפלר] כששהה רבי יעקב ישראל כשנה בצבא הרוסי, נקלע בכל שבוע לקשיים חדשים בשמירת שבת על כל דקדוקיה ופרטיה. רבי יעקב ישראל הקפיד במסירות נפש על קלה כבחמורה, ולא הקל לעצמו בכלום הוא הלך בבטחון, כי אין לך דבר העומד בפני הרצון, ורצון יראיו יעשה. ומה היו רצונותיו? לקיים את התורה כולה שניתנה בכ"ב אותיות, לא להיכשל ח"ו אפילו לא בנגוד קל של גזירה דרבנן. והבא ליטהר מסייעין אותו. את מנת לחמו של יום הששי היה נתן לגוי, כדי שיתלה את הרובה על האילן כי גזירה דרבנן (חכמים) היא שאין משתמשים באילן, שמא יעלה ויתלוש, ודרבנן צריך חיזוק, הם אמרו שאסור להתעמל בשבת, לכן התנגד בכל תוקף להתעמל בשבת בפקודת הצבא, מכות ואיומים לא הרתיעוהו כלל, כי ידאת שמים אמיתית בערה בקרבו וכל ייסורי העולם הזה, אינם שווים כלל לייסורי הנפש של נגוד חטא דרבנן הקל שבקלים, כשהיה מוכרח לטלטל בשבת, חיפש עצות ותחבולות להקל ולמעט את האיסור עד כמה שאפשר. הקל הקל קודם, אם יכול עשה על ידי שניים שעשאוהו, או כלאחר יד וכו'. באחד מנודיו בצבא נכנס אל רבה של מוסקבה ושאלו כיצד יטלטל את התפילין שלו בשבת, והשיבו שישלטל ע"י ריבוי בשיעורים, דהיינו בתבילה אחת עם חפצים נוספים המוכרחים שאינם מוקצה. מספרים שבאחד מלילות שבת הקרים שברוסיה, הוצרך רבי יעקב ישראל לשמור על המחנה. הסדר היה שהחייל השומר היה לובש מעיל פרווה במשך זמן שמירתו, ובהתחלה המשמרת היה מעביר החייל את מעיל הפרווה לבא אחריו. החייל שרבי יעקב ישראל החליפו היה גוי, ובגמר משמרתו תלה הלה את מעיל הפרווה על אילן שהיה שם. רבי יעקב ישראל הגיע וראה את המעיל ולמרות הקור העז עד כדי פיקוח נפש, לא רצה לעבור על איסור דרבנן של הורדת המעיל מהאילן, הוא החליט להמתין כמה דקות עד שירגיש שהגיע למצב הגובל בפיקוח נפש, ואז יוריד את המעיל. כך המתין כמה רגעים, ואחר כך המתין עוד כמה רגעים ועוד כמה רגעים עד... שנסתיימה המשמרת וחזר לצריפו מאושר על שלא נזקק לעבור על איסור דרבנן. פעם אחרת נצטוו לערוך ביום שבת קודש אימונים בקליעה למטרה. רבי יעקב ישראל כמוהו סירב כדרכו, אך המפקד כעס עליו מאוד. הוא כיוון עליו את רובהו, ואמר לו: אם אינך ממלא אחר הפקודות אטול את נשמתך! אך הוא לא נבהל, ואמר לו: אין לך זכות להרגני, רק הממונים עליך יכולים להחליט על כך! המפקד בכעס מיהר להתקשר למפקדיו, ודיווח להם על מרידת החייל, וגם משם יצאה ההוראה להורגו אם יסרב לפקודה. משראה זאת רבי יעקב ישראל הבין שזו ממש שאלה של פיקוח נפש, והחל מהרהר כיצד ינהג. אמנם פיקוח נפש דוחה שבת, אך אפשר לצמצם את האיסור על ידי שיעשה בשינוי, ואז לא יהיה בזה איסור מהתורה מאידך גיסא אם יעשה כך, יצטרך לירות שוב ושוב עד שיקלע למטרה ונמצא מרבה בחילולי שבת דרבנן, לבסוף החליט לירות בשינוי, והשליך על ה' את יתבו. רבי יעקב ישראל היה איטר(שמאלי) ולפיכך נטל הרובה ביד ימין וירה בו בלי לכוון למטרה. למרבה הפלא ירה כבר בירייה הראשונה בדייקנות אל המטרה. בתגובה על כך אמר שהקב"ה אמר: הוא עשה את שלו, אף אני אעשה את שלי, כדי שלא יצטרך לירות שוב ושוב ורצון יראיו יעשה. רבי קלמן פינסקי זצ"ל היה מוסף ומספר כי המפקד שהבין במה שאירע, אמר לו: עכשיו אני רואה שאינך "פאנאטי" אלא איש קדוש, ומאז פטרו מאימונים בשבת. מאז אותו מעשה היה מפקדו מתייחס אליו כאל איש קדוש, ועם כל בעיותיו וספקותיו היה בא אל רבי יעקב ישראל, ומבקש את הכרעותיו. הסיפור על הרובה התפרסם אז בכל עיתוני התקופה ההיא, וזכה רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל לקדש שם שמים ברבים ממש.

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

לכל דבר יאמין הפתי, אך לא יאמין שהוא פתי. (דברים נחמדים)
שוטה מתאבל על איבוד דמיו. ולא ישית לבו על אבידת ימיו. (דרכי החיים)
ארבעה שמאבדים את האדם, הגאווה, והעקשות, והעצלה, והמהירות. (אבן גבירול)

מהתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדין היומית של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

לכבוד יום ל"ג בעומר יומא דהילולא של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי.

פעם הגיע הרה"ק הדברי חיים מצאנז צוק"ל אל מחותנו הרה"ק רבי אליעזר מדז'יקוב צוק"ל בימים שלפני ל"ג בעומר. הרה"ק מדז'יקוב כבר היה אז חלש מאוד, אך יצא מגדרו כדי לכבד את האורח הדגול. כששמע הרה"ק מדז'יקוב שהרה"ק הדברי חיים מתכוון להישאר בעירו ליום ל"ג בעומר, נענה ואמר: אמנם אני חלש מאוד וכבר אינני עורך טיש, אך לכבוד המחונן אערוך אי"ה טיש ביום ל"ג בעומר, ואבקש אם יוכל מר לומר לי באיזו שעה יהיה פניו ומוכן לבוא לטיש. ענה לו הרה"ק מצאנז כי הוא יהיה מוכן בשתיים בצהריים.

הגיע ל"ג בעומר, השעה שתיים כבר עברה, והרה"ק מצאנז אינו נראה כלל. הלך אחד החסידים לאכסניה של הרה"ק הדברי חיים להחזיק שהרבי הקדוש ממתין לו, אך המשמשים של הרה"ק מצאנז אמרו לו: אנחנו מפחדים להיכנס לחדרו של הרבי, כי הרבי יושב כבר סגור בחדרו כמה וכמה שעות. אם אתה רוצה תיכנס אתה. כמוכן שהחסידי פחד גם הוא, וחזר לביתו של הרבי מדז'יקוב לספר לרבי את הדברים.

כששמע זאת רבי משה בנו של הרבי מדז'יקוב, לימים הרבי הקדוש מראזודוב, החליט ללכת בעצמו אל הדברי חיים, שהרי אצלו זו היא מצוה של כיבוד אב. דפק רבי משה על דלת חדרו של הרה"ק מצאנז בלב חרד, פתח את הדלת ואמר לרבי הקדוש מצאנז: רבי, אבי הקדוש ממתין לבואכם.

קרא לו הדברי חיים שיכנס פנימה ויסגור את הדלת, וכך שהו שניהם בפנים שעה ארוכה, כשמבחוץ שומעים המשמשים קול פסייעות מהלכות אנה ואנה. כשיצאו, בערו פניו של רבי משה כלפידו איש. לימים אמר הרה"ק מראזודוב שבאותה שעה הסביר לו את הדברי חיים את שורש הסוד הגדול של היום הקדוש ל"ג בעומר.

ופעם התבטא הרה"ק מראזודוב צוק"ל שאין בכל השנה כולה זמן מסוגל יותר מל"ג בעומר. וכשהגיעה שעת בין הערבים בל"ג בעומר היה אומר: לו היה כח בידי הייתי תופס את החמה בשיניים שלא תשקע, ולא יעזוב אותנו היום הזה לעולם.

איזה קול שמע הילד משמים

הילד שמאכיל את הוריו

השבוע נלמד בדין היומית (יבמות דף ט"ז ע"א) את לשון הגמרא: "רב יוסף אמר, ילוד מאכיל, שאין ילוד אינו מאכיל". [כלומר בת ישראל שנשאת לכהן ומת בעלה, אם יש לה ילד ממנו מותר לה לאכול תרומה, והרי זה כאילו הילד מאכיל אותה תרומה, אבל אם היא מעוברת ועדיין לא נולד הילד, אסור לה לאכול].

פעם נכנס יהודי פשוט אל הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב צוק"ל ובפיו בקשה מחרה: עני אני ואין בידי פרוטה לפרטה, ומאידיך יש לי משפחה ברוכת ילדים, ואני מבקש שהרבי יפעל עבורי שלא יולדו לי עוד ילדים, כי אין לי פרנסה עבודם.

חיך הרבי למשמע הבקשה, ואמר לו: אם היית לומד גמרא לא היית מבקש בקשה כזו. הגמרא אומרת "ילוד מאכיל", כלומר מיד שנולד ילד הוא מאכיל את ההורים שלו, הוא מביא את הפרנסה בבית.

וכך אומרת הגמרא במסכת נדה (דף ל"א ע"ב) שכשנולד ילד הוא נולד עם ככרו בידו.

שאינ בכל
השנה כולה
זמן מסוגל
יותר מל"ג
בעומר

ילד הפלא

נספר סיפור מרטיט על רבן של כל בני הגולה מן החתם סופר צוק"ל, שנוכח לקבל ממנו חיזוק ביראת שמים, סיפור שמובא בספר הנפלא 'רשומים בשמן', מפי מרן הגאון הצדיק גאב"ד חוג חתם סופר הרב אונגר צוק"ל.

וכך אמר הרב אונגר צ"ל: סיפור מופלא ומאלף יש לי בבית גנזי, א בארומטע מעשה [סיפור מהולל], שמתחילה חשבתי להסתיר אותו, ולא לספר אותו ברבים, אבל מפני שהדברים יצאו מפה קדשו של הגאון הצדיק רבי יוסף נפתלי שטרן צ"ל, שהיה גדול בתורה ואוצר בלום יחיד מסוגו בכל הנוגע להליכות חייו ומנהגיו של מרן החתם סופר, וכל מילה שלו היתה מודדה ומנופה בשלש עשרה נפות, לכן אספר את הסיפור.

הגה"צ רבי יוסף נפתלי צ"ל שמע מחמו הגה"ק רבי שלמה אלכסנדרי שרייבער צ"ל בנו של הגה"ק רבי שמעון סופר אב"ד קראקא, שפעם היה רבי שלמה אלכסנדרי אצל מרן המהר"ל מבעלזא ז"ע, ותוך כדי השיחה ביקש הרבי הקדוש מבעלזא: "דערציילט עפעס פון אייער זיידע פון חתם סופר און פון אייער טאטע רבי שמעון" - [ספרו נא איזה דבר מזקנכם החתם סופר ומאביכם רבי שמעון]. נענה רבי שלמה אלכסנדרי ואמר: אספר לרבי עובדה שמראה על הגדלות של שניהם, גם של מרן החתם סופר, וגם של אבי רבי שמעון סופר. וכך הוא סיפר:

באויבערלענד היה נהוג שבשבת קודש אחרי שחרית הולכים הביתה לעשות קידוש, לטעום קצת מזונות, וחוזרים בשעה 11 לקריאת התורה ותפילת מוסף. בשבת אחת כשמרן החתם סופר התכוון לצאת מהבית ללכת לבית הכנסת לקריאת התורה, הוא עבר ליד המטבח, וראה את בנו חביבו שימע'לה, שהיה אז בן חמש - שש, עומד ליד אמו הרבנית ומושך לה בבגדה ושואל אותה משהו. אחרי כמה דקות עובר מרן החתם סופר שוב ליד המטבח וראה שוב איך שימע'לה אינו מרפה וממשיך לשאול, ואמו אומרת לו בקוצר רוח: אנא תניח לי עם השאלות שלך...

כשהבחין בכך מרן החתם סופר, פנה אל הילד ואמר לו ברכות: שימע'לה, תגיד לי מה שאלת את אמא? תשמעו רבותי שאלה של ילד בגיל שש, כמה מדהים. "שאלתי את אמא", ענה הילד הפיקח, "על מה

שאנחנו אומרים בקדושה (לפי נוסח אשכנז) 'נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום', וכי מי מאיתנו שמע פעם איך המלאכים שרים, איך המלאכים משבחים ומקדישים את שמו יתברך בשמי מרום, שנוכל להשתוות לשירה שלהם ולקדש כמותם?"...

מרן החתם סופר שמע את הדברים ואמר לבנו: "שאלת שאלה מצויינת, שימע'לה, בוא איתי לבית הכנסת ואענה לך". הלך איתו מרן החתם סופר לבית הכנסת. בתפילת מוסף לפני חזרת הש"ץ לקח מרן החתם סופר את הילד, העמיד אותו על גבי כסא, ואמר לו להטות את אזנו לסטנדר. כשהגיעו לאמירת הקדושה, עשה הילד אזניו כאפרכסת והקשיב בתשומת לב במהלך כל הקדושה. אחרי התפילה שאל אותו מרן החתם סופר: "נו שימע'לה, די קשיא איז דיר נאך שווער? - [האם הקושיא עדיין מציקה לך?]. "לא", ענה הילד. שאל אותו החתם סופר: "מה שמענת?" ענה הילד: "בתחילה שמעתי צעקות נוראות, אך אחר כך שמעתי שירה עריבה ונעימה מאד". כשסיים רבי שלמה אלכסנדרי לספר את הסיפור הנפלא, נענה הרבי הקדוש מבעלזא ואמר: א פלא א טאטע! א פלא א זוקן! - [האבא היה פלא, והבן היה פלא]...

(מתוך הפתיחה לשיעור, יבמות דף ט"ז במחזור הקודם, כ"ו תשרי תשע"ה)

הכנפיים של הרבי הקדוש

חסידים רבים מכל אירופה היו נוסעים להרבי הקדוש הצדיק קדוש ישראל מרז'ין. כשחזרו מהנסיעה, התאספו בקלויז אל אנשי העיירה כמנהג חסידים, לשמוע מה הרבי דיבר, מה הרבי התכוון, לחזור על כל מילה של הרבי, להתבונן בדרכי עבודת ה' שלמדו בזמן שהיו אצל הרבי. בין השיחים התבטא אחד מזקני החסידים שהרבי הוא מלאך ה' צבאות, וכל החברים הנהנו בראשם בהסכמה לדבריו. עמד שם בצד ילד צעיר בן עשר, הקשיב לשיחת החבורה, ואמר להם: בחיידר לימדו אותנו שלמלאך יש שש כנפיים, והאם הרבי הוא מלאך, משמע כי לרבי יש כנפיים. אני חייב לראות את הרבי! כמובן שהחסידים חייבו בינם לבין עצמם לשמע תמימותו של הילד.

עברה תקופה, ושוב התארגנה קבוצה מאותה עיירה לנסוע לרבי הקדוש מרז'ין, ואיתם הצטרף גם אותו ילד. הגיעו לרז'ין, וכל החבורה נעמדה בתור לקבל 'שלום' מהרבי הקדוש. כשהגיע תורו של אותו ילד, הושיט הילד את ידו לרבי כשהוא עומד ומתבונן ברבי בהשתאות. שאל אותו ההייליגער רח"ע: מה רצית? ענה הילד בקול מבויש וסיפר לרבי שהוא שמע בקלויז שהרבי הוא מלאך ה' צבאות, והרבי בחיידר לימד אותו שלמלאך יש שש כנפיים, ולכן אני רוצה לראות את הכנפיים של הרבי... נענה הרבי הקדוש במענה רך ואמר: "הבט נא אל ששת בני אשר חנני אלקים, אלו הם ששת הכנפיים שיש לי!"

(מתוך הפתיחה לשיעור, יבמות דף כ"ד במחזור הקודם, ד' חשוון תשע"ה)

השטריימל שנסע לרבי הקדוש מצאנז

נספר סיפור מרטיט שסיפר גאב"ד העדה החרדית הגאון הצדיק רבי משה אריה פריינד צוק"ל, סיפור שמע אותו מפי זקינו הגאון הקדוש מנאסאד צוק"ל, וממנו נוכל ללמוד שקדושתו של הצדיק משפיעה גם על הדומם.

מיני מתיקה

במסכת חגיגה (דף ג' ע"א) למדנו לשון: "אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש". חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, אי אפשר שיהיה יכנס לבית הכנסת להתפלל, שיהיה יכנס לבית המדרש ללמוד, שיהיה יקח איזה חסידישער ספר, או איזה ספר מוסר, בלי התחדשות. כשאתה נכנס לבית המדרש תיכנס עם התחדשות, אל תעביר כרטיס, "אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש", מה התחדש לך היום בשחרית, מה התחדש לך במנחה, מה התחדש לך ב'והשב את העבודה לדביר ביתך' וכ'ו וכ'.

זוהי הכוונה בדברי הנביא (ישעיה כט, ג) 'ויאמר ה' יען כי נגש העם הזה בפני, ובשפתי פדוני, ולבו רחוק ממני, ותהי יראתם אתי מצות אנשים מלמדה'. הבה נעשה את המצוות, את לימוד התורה, את החסד, וכל דבר טוב שיהיה צריך לעשות, ההיפך ממצוות אנשים מלומדה, ומדה טובה מרובה חמש מאות פעמים.

הרה"ק רבי אליעזר מדז'יקוב ז"ל ע"ע בנו של הרה"ק רבי נפתלי צבי מרופשיץ ז"ל היה מקפיד שכל החסידים יבואו אליו למתן תורה לחג השבועות. פעם נפל אחד מחסידיו למשכב לא עליכם בדיוק לפני חג השבועות, ולא יכל לנסוע להסתופף בצל הרבי. באותה עיירה התגורר אחד מחסידיו של הרבי הקדוש מצאנו צוק"ל. נגיש הצאנוער חסיד אל שכנו הדז'יקובער חסיד, וביקש ממנו שישאל לו את השטריימל שלו לשבועות, כדי שיוכל לנסוע לצאנו. "אתה הרי ממילא אינך נוסע לרבי שלך", אמר לו. כמובן שהחסיד מדז'יקוב הסכים, והלוה לו את השטריימל.

אחרי תקופה, כשהברייתא החסיד מדז'יקוב קם ונסע לרבי שלו. מיד כשהוא נכנס, שואל אותו הרבי הקדוש מדז'יקוב: למה נסעת לצאנו לשבועות, ולא באת אלי? ענה החסיד: רבי, לא הייתי בצאנו, הייתי לא עליכם חולה, ולא יכולתי לצאת מהבית. נשא הרבי הקדוש את עיניו, הסתכל ואמר: "אז השטריימל היה בצאנו..."

כשסיפר הגאון הקדוש נמאסאד את הסיפור, הוסיף ואמר, כי העובדה שהשטריימל הדומם קיבל רושם של קדושה בזמן שהיה בצאנו, זה חידוש הרבה יותר גדול מהעובדה שהרבי הקדוש מדז'יקוב הרגיש בדבר ברוח קדשו!

(מתוך הפתיחה לשיעור, יבמות דף כ"ה במחזור הקודם, ה' חשוון תשע"ה)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

היה שוה לבוא מקצה העולם כדי לראות את פניו הקדושים. אנשים מחכים המון זמן להיכנס לקודש פנימה, אל כ"ק מרן הרבי מרחמסטריווקא שליט"א. זכית בזכות אבותי לשיחה עם מרן הרבי שליט"א. כשיצאתי מחושמל מהחדר חשתי בלבי איך ניתן להגדיר את השהייה בקודש פנימה, והתשובה היא במילה אחת: **להט!** הלהט לכל דבר שבקדושה, והאש הבוערת שרואים שם, מכניסים כל יהודי לעולם רוחני אחר.

ידיד נפשי, בור סוד שאינו מאבד טיפה, הרב אברהם חיים הכהן מלאכי, שלח לי בעבר דברי אלקים חיים ממרן הרבי מרחמסטריווקא שליט"א בעניין סעודת ברית, ופרסמנו את זה בהרחבה בגליון "מתיקות הדף היומי" פרשת שמות תשפ"א (גליון מספר 49), ומאז זה התפרסם בכל העולם. אפילו בספר שיצא לאחרונה על ברית מילה, הובאו דבריו הקדושים של הרבי מתוך הגליון.

וכך אמר הרבי שליט"א: "להגיש דגים בסעודת ברית זוהי סגולה שהילד ילמד גמרא, להגיש בשר בקר זוהי סגולה שילמד תוספות, ולהגיש יין זוהי סגולה שילמד מהרש"א!"

אתמול כשנכנסתי אל הרבי עם הספר החדש "מתיקות הדף היומי", קיבל אותי הרבי במאור פנים. סיפרתי לרבי את ההד שניהה בעולם בעקבות פרסום חשיבות סעודה בשרית מילה, והרבי שמח מאוד לשמוע את הדברים, והוסיף לספר לי על כך סיפור מרטיט. ואף על פי שנכנסתי לקודש פנימה לבד, עם זאת כששמעו הגבאים שעמדו בחוץ את הקאך, את הריתחא דאורייתא שבו סיפר הרבי את הסיפור, נכנסו ובאו כולם לשמוע דברי אלקים חיים...

את הסיפור שמע הרבי מראש ישיבת בריסק הגאון רבי מאיר סולובייצ'יק צוק"ל, בנו של מרן הבריסקער רב, ונכדו של מרן רבי חיים בריסקער צוק"ל. בזמן מלחמת העולם הראשונה שררו עוני ומחסור, לאנשים לא הייתה פרוטה בכיס, ומצב הרוח היה נורא. "דער עולם איז געווען פארקנאקט און פארזעצט", כלשון הרבי. למרן הבריסקער רב רבי וועלוועלע נולד בן, והיה צריך להיכן סעודת ברית. חשב הבריסקער רב בלבו, בתקופה קשה זו בודאי מספיק לעשות סעודה של דגים ותו לא. אולם לפני זה הוא החליט לשאול את פי אביו רבי חיים בריסקער. כששמע רבי חיים את הרעיון ענה מיד בזה הלשון: **פיש און פלייש!** [דגים וגם בשר]. כשסיפר זאת הרבי מרחמסטריווקא, חזר בלהט על המילים "פיש און פלייש!"

והרבי ממשיך בלהט את דברי הגמרא במסכת שבת (דף ק"ל ע"א): "כל מצווה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה דכתיב שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב, עדיין עושיין אותה בשמחה". ותוך כדי הדברים מביא הרבי סייעתא מעניינת לדברים. הגמרא במסכת כתובות (דף ח') מספרת שרבי חביבא הזדמן לסעודת מילה ובירך 'שהשמחה במעונו', 'ולית הילכתא כוותיה', להלכה אין מברכים 'שהשמחה במעונו', מדוע? כי הם טרודים בצערא דינוקא, אין להם שמחה שלימה כי התינוק יש לו צער. הרי לפנינו שלמעשה לולא צערא דינוקא היו צריכים לברך בברית מילה 'שהשמחה במעונו' כמו בשמחת נישואין. והרבי מסיים בנימה מזהירה ואומר לי: "זאלסט וויסן ס'איז נישט פשוט" [דע לך, זה לא פשוט בכלל]!

מורי ורבותי, תצילו את הדורות הבאים, אני שומע שיש מקומות בעולם שנותנים פיצה או סעודה חלבית בברית. לצערנו יש בעולם מכת נשירה, ואם אפשר על ידי "פיש און פלייש" [דגים ובשר] להציל נשמות ישראל, האם נחשוב על כסף?... יעזור השי"ת שנזכה כולנו לאידישע ערליכע דורות, דורות ישרים מבורכים, ושנזכה להסיר את ערלת הלב, להתקרב לבורא עולם לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו אמן.

כ"ק מרן הרבי מרחמסטריווקא שליט"א מעיין בספר החדש מתיקות הדף היומי

תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו הוא ימליץ טוב בעדנו אֶדוֹנֵנו בַּר יוֹחָא

מקולמוסם של הקוראים

מאיר ברנדסדורפר ז"ל הגישו לרבי שליט"א כוס תה, ובטעות שמו בו כמה כפיות מלח, וכששמו לב לכך ובאו להעיר, ענה הרבי שליט"א, השיב הרבי שלא שם לב).

ורציתי לספר: אני הייתי שם באותו שבע ברכות, מרן הרבי שליט"א שתה את כל הכוס כדרך כלל עד תומו, ולאחר מכן נגש הרב שנייבלג חתנו של רבי מאיר צוק"ל ולקח את הכוס בכדי לשנות מהשיריים, ואז הוא הרגיש את הברוך, וגילה את אזנו של חמיו ששמו מלח במקום סוכר...

פנה הגאון רבי מאיר לרבי וביקש סליחה על המלח בתה. נענה הרבי ואמר: צוקער, זאלן, א נפקא מינה [מלח, סוכר, מה הנפקא מינה]... בהערכה, קורא קבוע שחפץ בעילום שמו

לכבוד גליון "מתיקות הדף היומי",

מזל טוב על הוצאות הספר "מתיקות הדף היומי", הרבה הרבה נחת מהספר ומהבאים אחריו.

לגבי הסיפור שהובא במדור "מקולמוסם של הקוראים" בגליון 110 על מרן הרבי מאמשינוב שליט"א (שפעם בהיותו בשבע ברכות אצל הדיין חבר הבד"ץ הגאון ר')

מאוצרות הפרשה

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו', וצויתי את ברכתי לכם בשנה השישית וגו'. (כה, כ-כא). הכוונה היא כי הקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים ולפעמים אינו נותן להם את מבוקשם עד שיתפללו, אולם כשהם רק מתחילים לבקש, מיד מתקיים בהם "עוד הם מדברים ואני אשמע". וזה הכוונה "וכי תאמרו מה נאכל", תיכף ומיד תוך כדי דיבור "וצויתי את ברכתי" שישפיע לנו כל טוב (דעת משה).

בליקוטי הרי"ם [להחידושי הרי"ם מגור צוק"ל] מסביר שהתורה מספרת בענין פסח שני שהטמאים באו וצעקו למשה רבינו "למה נגרע", אף על פי שהם בעצמם כבר הסבירו את הסיבה "אנחנו טמאים לנפש אדם", עם זאת על ידי הצטערות כל כך שאינם יכולים להקריב, פעלו בכך שנתנו להם האפשרות של פסח שני. והתורה מלמדת אותנו בכך שאף מי שאינו יכול לקיים מצוה כל שהיא, אם הוא מצטער על כך ואינו רוצה כלל להיפטר ממנה וירצה מאוד לקיים אותה יכול לפעול שיהיה לו אפשרות לקיים אותה.

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

מספורי המגיד

כנגדן, אמריקה יודעת היטב כי מצרים סוריה ויתר חברותיהן הן מדינות טרור שלא זונחות לרגע את תוכניות המלחמה שלהן, הן שואפות לכבוש את כל העולם ולהכניסו לאסלם תחת חוד הסייף והשבריה העקולה.

ד"ר מוחמד בסייף טבע נביאם, כבר לפני למעלה מאלף שנים, את סיסמת השאיפה לשלוט בכל העולם כולו ולאסלמו, מי שלא יסכים לתוכנית השטנית שלהם ימחק מכדור הארץ, לא תהיה יציבות בעולם, אם לא נחזק את מדינתנו ונעשה אותה מעצור איתן מולם, ארה"ב רק תרויח בחיזוק מעמד צבאנו באזור, היא מודעת לברית שכרתה עם מדינת ישראל הריבונית' חתם את דבריו.

מחייאות כפיים נלהבות של כל הקצינים לדברי שר הביטחון הנערץ עליהם לא פסקו במשך דקות רבות, הם העניקו את ליטרת הכבוד לזקן' העריץ שחש את עצמו כאחד הקיסרים המודרניים החזקים ביותר שקמו בעולם, למרות זעירות מדינתו ומיעוט חייליו, הוא חזק ועוצמתי ובכוחות צבאו הקטן יש מענה הולם לכל הצבאות האדירים שמנסים ללא הרף להשמיד את מדינת היהודים שקמה לפני מספר שנים.

אלמלי הוא ורק הוא (היתר הם סטטיים שנועדו רק לתפאורה בעלמא) מי יודע מה היה מצב המדינה הוא האיש הנכון במקום ובזמן הנכון, רק בזכות חוכמתו המופלאה וכוח מדיניותו הדורסנית הצליח לבנות את הארץ ולעשותה מקום מבוצר שתשמש אדמה יציבה ומוצקה תחת רגלי העם הנרדף מזה אלפי שנים, עתה שוב אין היהודים חוששים מפוגרומים ומתקפות פראי הישמעאלים ויתר האנטישמיים בעולם, העם יודע זאת ומערך זאת, כל הקצינים והחיילים חשים מוגנים ומסוככים תחת הנהגתו הכוחנית—מי ידמה ומי ישווה לו.

"עליכם לצאת בתחילת שבוע הבא לארה"ב עם תוכנית הרכש, תעמדו על שלכם, אל תוותרו על פסיק אחד, תשתדלו להוציא מהם את המיטב שיש, מטוסים מסוקים משחתות טנקים טילים תותחים מרגמות וכל סוגי המקלעים כבדים וקלים, פצצות מכל הסוגים, כדורות וקלות, כל סוגי הרובים והאקדחים וכו', משרד האוצר מעניק לכם לך תקציב שמן, עליכם למלאות את המשימה בשלמות סגר השר את הישיבה ויצא בזריזות לשדה בוקר.

אוירת שביעות רצון מלאה שררה בין הנאספים, אלוף צבי צור (צ'רה) חש את עצמו בעננים, הצבתו בראש הרשימה סימנה את התקדמותו בהיררכיה הצבאית, בעיני חזונו ראה את עצמו עומד בראש המטה בשנים הקרובות, מי יודע אולי יגיע עוד רחוק מאד, יש לו הרבה תוכניות בקנה הרבה יותר רחוק ממה שכולם חושבים.

***

כנס זיכרון לחייל האלמוני.

אולם הכינוסים של ה"סנטרל פארק" במישגן היה מפוצץ מאין מקום, כל חמש עשרה אלף המקומות היו תפוסים על ידי אלפי אזרחיים אמריקאים מכל גווי הקשת הפוליטית שבאו לחוג את "יום החייל האלמוני" טקס זה ציין את עשרות אלפי החיילים האלמונים שמסרו את נפשם, משך מאות השנים, מאז הוקמה ארצות הברית כמדינה שמאחדת עשרות מדינות ברחבי היבשת החדשה הנקראת אמריקה, הם לחמו על חירותה והצלחתה ומתו בשדה הקרב למען המולדת האהובה ולא נודע מקום קבורתם עד היום.

שני הנואמים המרכזיים בכנס זה היו, הנשיא אייזנהאואר מתוקף היותו נשיא ארה"ב [אך לא רק בשל כך נבחר להיות הנואם, הוא היה בעבר גנרל צבאי בכיר מאד, עטור בהילת מפקד בעל כישורים רבים שהעניקו לו מוניטין רב] אחריה היה אמור לשאת נאום הסנטור רוברט ריצ'פילד יו"ר הסנאט [התפקיד השני בבכירותו], אמנם הפעם הוא אינו נמנה על מפלגתו של הנשיא (המפלגה הרפובליקנית) אלא נחשב ליריבו הפוליטי (מהדמוקרטים), אבל כל זה הוא רק כלפי חוץ, מאחורי הקלעים ישנה מערכת יחסים עדינה ומאד מורכבת, בין שני האישים שהיו קרובים ויריבים מאד הוגנים.

הנשיא נשא נאום חוצב להבות אש, הוא העלה על נס את אותם עשרות אלפי החיילים האלמוניים ש"במותם ציוו לנו את החיים" כלשונו המצוחצחת:

"אנשים אמיצים אלו הלכו למען אומנתו באש ובמים ללא שמץ היסוס" התפייט הנשיא כשקולו עולה בהתאם בסולם הקולות, בטוח שאכן כך האמת.

הוא תיאר בלשונו העסיסית את הדמות ההרואית של החייל האלמוני שמקדיש את כל חייו למען אדמת המולדת, הוא מוסר את חייו למען אחרים שאפילו אינו יודע על קיומם, אבל חייהם חשובים לו מאד, עד כדי שהוא לא יהסס להקריב את חייו למען זולתו.

"את זה לא נראה במדינות אחרות רק אצלנו, כי אנחנו חיינו את בנינו לפטריוטיות אמיתית" צרח בקול נחר.

בשפה עשירה מלאה בציורים הצליח להעלות את המורל הלאומי לשיאים, מחייאות הכפיים לאחר נאומו נשמעו למרחקים, משך דקות ארוכות נשמעו שריקות אהדה וקריאות הערצה שלא פסקו מלהלל את הנשיא הנבחר.

הנשיא זרח מאושר, כבר זמן רב לא חשב את עצמו כה מכובד, דומה כאילו כל האומה מתאחדת תחתיו, היא מוכנה לסלוח לכל אלפי הטעויות שעשה משך השנים, כולם מתרכזים רק במעלותיו ושוכחים את חולשות האנוש שבו.

אחרי עליה יו"ר הסנאט רוברט ריצ'פילד לנאום, הוא נשא נאום מושחז ומפתיע ביותר, הוא בחר להתמקד בתיאור תפקידו האחראי של המפקד הצבאי העליון שתחתיו משרתים מאות אלפי חיילים, הוא נישא על כנפי הדמיון והרוח בעת שהחל לתאר את מורכבות התפקיד ואת ההחלטות האחראיות שהוא נושא על כתפיו.

"לא אחת עליו לשאת בהחלטות גורליות שחורצות חיים ומוות כפשוטו, החלטה שלו שולחת אלפי אנשים שאין להם דבר וחצי דבר לקראת מה הם הולכים ואם הם עושים את הדבר הנכון, הם מפקידים [מפקירים] את חייהם [ממש כן] בידי בשר ודם כמוהם שעלול לטעות ולשלוח אותם אל מותם הבטוח, אולי בחינם.

מספורי המגיד

"איש מהם לא מעלה לשבריר שניה את החשש...מי הוא זה האדם שיצווה עלי דברים שיכולים לחרוץ את חיי לשבט או לחסד?! זה כוח החינוך של אומתנו המיוחדת שחינכה את אנשיה למסור את הנפש למען המולדת ולבטוח בהחלטותיו של המפקד שמעליהם" התפייט במליציות מול אלפי השומעים הנדהמים.

כאן החל לפתע לחרוג, כשהחל לתאר את הנשיא אייזנהאואר כמפקד מדהים ביותר בעבר, הוא תיאר הרבה דברים שהכיר מקרוב שציינו את דמותו של הנשיא כמפקד מדהים ביותר, במשך דקות לא מעטות לא פסק מלשבח את יריבו הפוליטי כאיש מיוחד במינו שראוי לכל הערכה ואמון.

דבריו של יו"ר הסנאט היו מפתיעים ביותר, אם היה ממפלגתו היו הציניקים מלגלים על כך כי הוא "מלחך פנכה" שמצפה לתגמול בהמשך הזמן, אבל כאן לא היה לאיש את הרקע לטענה זו, כולם ידעו כי הם יריבים פוליטיים, אמנם הוגנים אבל יריבים.

מה קורה כאן?! שפשו האנשים את עיניהם בתימהון, אם הם התפעלו, לא כל שכן הנשיא שהיה בהלם ממש, מה קורה לרוברט ריצ'פילד הציניקן המושחז? מה הוא זומם כאן? אף פעם הוא לא עושה דבר בלי איזה חשבון רציני שיגבה עליו טבין ותקילין.

הוא ציפה בקוצר רוח לסיום הנאום, יש לו הרבה מה לשאול את הבחורצ'יק על מה ולמה חרג מתוקף תפקידו.

באותם רגעים רוברט ריצ'פילד לא עושה חשבון, הוא ממשיך בנאומו ומתעלם מכל מבטי הפליאה, הקהל חיכה בקוצר רוח להבין מה קורה, אבל רוברט ריצ'פילד אינו מתכוון לחשוף בפני הקהל את מניעיו.

לאחר ששככו הדי מחיאות הכפיים הסוערות שניתנו לנאום המפתיע ביותר, נועד הנשיא עם עמיתו רוברט ריצ'פילד לשיחת בירור הוא הזמינו לארוחה דשנה במלון "הילטון אריסטוקרט" בו התארח.

"ידידי מה קרה לך? נהיית יותר מדי פייטן, חרגת מתפקידך כאיש המפלגה הדמוקרטית, לא לזאת ציפיתי ממך, לויאליות כן, אבל לא מריחה! זה ממש לא מתאים לאיש פוליטי. מה עומד מאחורי כל הפחה הזאת?"

הסנטור החל להזכיר לנשיא נשכחות על פועלו המיוחד למענו, בעת שהיה תחת פיקודו, כאשר נחשד בעלילה זדונית, הוא תיאר בצורה חיה את הסבל האיום שעבר בשל קנאת חברים שלא יכלו לשאת את היחס המיוחד אותו קיבל ממפקדו, אלמלי התערבותו מאחורי הקלעים מי ידע אם היה בכלל מגיע למקומו הנוכחי.

"למעשה אני הייתי "החייל האלמוני" שכמעט נקבר בחיים, לא הייתי זוכה למעט שזוכה החייל האלמוני, זה שיצאתי מקברי האלמוני בניגוד לכל החיילים האומללים שנקברו לעד, התאים לי להנציח את מושיעי האלמוני".

"אני לא שוכח את פועלך הרב למעני, תמיד חשבתי שלא מספיק הודיתי לך על כך, כעת מצאתי את הרגע המתאים לך" הסביר בפשטות לא אופיינית לו.

"החחח הצחקתני ביותר, הגעת עד "חזון אחרית הימים? לנגד עיני מתקיים כעת הפסוק "וגר זאב עם כבש" הצטחק הנשיא שאהב תנ"ך מאד והרבה לצטט פתגמים מתוך ה"הולי בייבל" [התנ"ך הקדוש]

"יאמין לי הנשיא שיש לי גם רגעים מסוימים בהם גם אני הקטן מתעלה מעל השיקולים הפוליטיים, אני משתדל לשכוח את תפקידי ומתחבר לחלק האנושי שבי שעולה מעבר לשיקולים".

"טוב מאד אני מבין, זה אומר שאתה לא נטו פוליטיקאי, אני שמח ומערך מאד את הנאום" טפח הנשיא על שכמו לחיבה.

שני האישים עברו לפסים שונים, בתוך השיחה הפתלתלה גלל רוברט את מערכת החוקים שאמורה לעבור בקרוב בבית הנבחרים, הוא התעכב על חוק ההגירה הסבוך שהנשיא מנסה להעביר והציע את גרסתו.

"אתה מפתיע אותי שוב מחדש, מה קורה איתך רוברט?" חקר הנשיא בחשדנות רבה את עמיתו מצפה לשמוע מה עומד מאחורי ההחלטה המוזרה.

רוברט עצם את עיניו ועבר לספר על חייל אלמוני יהודי שמתגורר במדינה הישראלית, הוא החל לספר את עלילת חייו בהרחבה, הנשיא לא עצר אותו לרגע, למרות שלא הבין מה קורה עם רוברט, למה הוא סוטה מהעניין?

רוברט צייר את דמותו האומללה של אותו חיים שלום פינקלשטיין שמזכיר לו את עברו, הוא תיאר את העוול הרב שנעשה לאותו חייל כאשר דנים אותו בלא משפט למאסר עולם, שמו נמחק מכל הרשימות, כדי שלא יוכלו לעלות על עקבותיו, נעשה כאן עוול משווע עד לשמיים.

"מה כל זה שייך אלינו, יש הרבה עוולות בעולם... הלא כן? מה זה נוגע אליך ואלי?! לא הבין הנשיא את רוברט.

"לי אישית זה מאד מרטיט, לכן אני רוצה שתתערב בעניין, להוציא את האומלל ממקום שבוי" ענה רוברט קצת בהיסוס.

הוא חש שדבריו לא נפלו על אחיזים קשובות.

"הבקשה ממש לא רלבנטית, מעולם לא מתערבת מדינתנו במדיניות זולתה, לא חסרות עוולות בעולם המושחת, אך כל עוד אין שום קשר בין ארה"ב לנושא אל לנו לערב אותה בעניין" הבהיר הנשיא בצורה הכי קשוחה.

השיחה נמשכה עוד חצי שעה, אבל המומנט הוחמק, לבו של הנשיא לא התחמם בכי הוא זה, אם אין לו אינטרס חבל על כל דיבור נוסף, הנושא של שיתוף הפעולה בין שתי המפלגות שוב לא הועלה על שולחן הדיונים.

מספורי המגיד

"לא איש בשורה אני אלק, עדין הוברט את רב נפתלי הרטשטיין עוד באותו יום, עשיתי את מיטב ההשתדלות להכניס את הנשיא לתמונה, אך לצערי לא ראיתי בו זיק של התלהבות, הוא לא מעוניין להכניס את ראשו לסיפור, זה לא נוגע למדיניות של ארה"ב, מה לה להתערב בנושא של מדינה אחרת, זה שהיא בעלת ברית עושה את הנושא עוד יותר עדין, אני חושב שאין מה לעשות, עלך לרדת מהתוכנית".

ר' נפתלי לא הופתע, הוא שיער לעצמו כי הנשיא יהיה אדיש לחלוטין לנושא, הסיכוי להביא את הנשיא להתערב שואף לאפס, מה הוא יכול לעשות? הוא לא יכול להפוך שמים וארץ בנושא כזה שאין לו שום קשר עם מדיניות ארצו. עליו להסביר לבת דודתו שרק אחד מתוך המערכת הפוליטית של ישראל יכול להתערב, אבל אין מה לערב מדינה אחרת בנושא כה עדין, עם כל הצער המשימה לא ניתנת לביצוע.

השאלה, איך מעבירים לה במילים עדינות את חוסר הסבירות, בלי לשבור לבה של אלמנה שבורה ורצוצה.

אבל בתוך תוכו הרגיש שהוא לא יכול לעשות זאת לקרובת משפחתו, סבלה עמד מול עיניו, איך ניתן לכבוש את עיניו ולחשוב עשיתי את מיטב יכולתי, האם באמת ממש ניסה? סיא נישט ריכטיג- זו לא האמת.

לנגד עיני רוחו עמד אביו רב יואל, הוא זכר את מחאות היחיד שהיה עושה משך ימים רבים מול השגרירות השונות, מנסה להביא לתשומת לבם הערל את השואה האיומה שפוקדת את העם היהודי, כאבו האישי לא הזיז לאיש, הוא נזרק פעם אחר פעם באיומים ובגערות, אבל אביו לא נואש, בשל זה רתם אותו לשורות המפלגה הדמוקרטית, לבסוף לאחר מאמצי על נודע לו המצב, אמנם לא הייתה הצלה, אבל ידיעת האמת עם כל הקושי עדיפה על החיים בספק.

אם לא היה עומד על ראשם של רבי השלטון לא היה מגיע למה שהגיע, פעמים רבות שאל את עצמו, מה באמת הטעם שלאביו נכנס שיגעון לא הגיוני להכניס את בנו יחידו שהיה לו עתיד מובטח כאחד מגדולי התורה של הדור לתחום הפוליטי, הוא ממש הקריב אותו על המזבח לעשות טובות לכלל ישראל.

אמנם הוא עשה הרבה דברים טובים, אבל תמיד חשב לעצמו, האם זה הצדיק את הקורבן הגדול? הרי ניתן היה לעשות זאת גם אם הוא לא היה סנטור בכיר, רבים היו השלוחים שהיו מסדרים זאת, למה באמת יצא מעולם התורה ונעשה רק איזה "בעל הבית" שיודע ללמוד אבל לא מעבר לזה?

אולי הסיבה השמיימית לכך, הנושא הזה שנקלע אליו כביכול בהיסח הדעת, כאן יש "מת מצוה" אמיתי, אם הוא לא יכנס לעומק העניין איש לא יעשה זאת, עליו לבקש מפגש עם הנשיא, אמנם הוא לא הוברט, אבל גם הוא סנטור בכיר למדי, יש לו גישה זריזה אל הנשיא, הוא לא אדם אנונימי, הוא יפעיל את מיטב לחציו כדי להתקבל אצל הנשיא במהירות האפשרית, לוברט לא היה עניין אישי לכן הוא נשבר כבר בסירוב הראשון, אבל הוא לא יהיה כזה, הוא יכנס בו כיתושו של טיטוס, הוא לא ירפה עד שיפלח את מוחו או לבו.

***

החלום המפתיע:

כשהקיצה צארטיל הייתה מבוהלת מאד, המראה הייתה ממש מוחשי, היא יכולה הייתה לחוש אותו כאילו בהקיץ, לקראת אור בוקר נתגלה אליה אותו יהודי שבא לפני שנים אליה בחלום, הפעם הוא היה נראה מאד ברור, הוא הודיע לה כי בקרוב תגיע גאולתו של חתנה חיים שלום אבל עדיין צריכים רחמי שמים מרובים, הסטרא אחרא לוחמת בכל כוחה להותיר אותו בין ציפורניה, אבל עליה לדעת שהוא עבר הרבה יסורים וניסיונות וכו' הוא מתמוחד עם כוחות הטומאה, אבל זו מערכה מאד לא פשוטה, כי עדיין הסט"א לא נכנעת וחייבים את כוח התפילה שלה ושל אמה תחי'.

דווקא אמה משום שהייתה מפריעה גדולה לשידוך קלקלה בזה הרבה במו ידיה גרמה לחיים שלום לנשור מהדרך היהודית, אלמלא עמדה לשטן יכול היה להיות בתוך העולם התורני ולגדול כאחד ממאורי הדור, לפיכך תשובת המשקל שלה תהיה, שהיא תתגבר על המטענים השליליים שהיו לה על החתן.

עליה לסלוח לו מכל לבה ולקבל אותו כבן הזוג של בתה הצדקנית צארטיל "לכתחילה של לכתחילה" על כן נדרשות שתיהן לנסוע לציון התנא האלוקי רשב"י ז"ע שם יש צינור מיוחד לקבלת תפילות, עליה להיות שם משך שלושה ימים, עליה להתגורר אצל משפחה מכפר מירון שמשמירה חרדים לאנשים ששזוהים שם ימים ולילות. משך שלושת הימים עליה לסיים כמה וכמה פעמים את כל ספר תהילים בבכיות נרגשות ובעזרת הש"ת אם לא תסטנה מההוראות שקיבלו, יזכה חיים שלום לנשק החזק בו יגבר על הסט"א ועל ידי זה יצא מהכלא הגשמי והרוחני בו הוא שרוי.

בעזרת הש"ת היא תינשא לו עוד בקיץ זה ותזכה להקים עמו משפחה קדושה וטהורה שאין בהם שכולה, זרע בך ה' שילכו בדרכי האבות הקדושים ועל כל הצער הגדול שעברה ישולם לה בכפל כפליים של נחת יהודית.

עתה מוטל עליה התפקיד, לשכנע את האמא לשבור את כל המחסומים שיש לה בלבה על חיים שלום ולא עוד עליה להיות שותפה נאמנה למאמץ הגדול להוציא את חיים שלום מבור תחתיות.

כשהקיצה צארטיל מהחלום העמוק הייתה מבוהלת מהתפקיד הקשה שהוטל עליה, לדבר עם אמה על השידוך ולנסות לשנות אצלה את היחס השלילי שיש לה עליו, היא אמנם חשה שאמה התרככה עם הזמן, אבל עדיין היא רחוקה לצאת מגדרה לעשות כזה מעשה לנסוע עד מירון לשלושה ימים רצופים כדי לקרוע עולמות על חיים שלום ולא לפחות מג' ימים רצופים של תפילות מהבוקר השכם עד השעות המאוחרות של הלילה, איך ניתן לבקש את זה מאמה אפילו רק לשכנע את האמא שתתן את הברכה להשבת השידוך גם זה דבר גדול לא כ"ש לבקש ממנה לעשות מעשה הפך טבעה, עד כדי כך?!

היא החליטה לצום באותו יום ולהתפלל לפני הש"ת שיחזון אותה במילים הנכונות.

מפראהבישט

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זי"ע

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], אמר: מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי פרשת בהר תשפ"ב

גליון 80

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

מעלת המתקת הדינים

אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלקים" (ויקרא כה לח).

אמר זקני הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע א שהמתקת הדינים גדולה יותר, מאחר שהיא נעשית בשורש הדינים באופן שהם עצמם נהפכים

לרחמים⁽¹⁾, ע"כ.

ובדרך זו יש לומר שמאחר שבני ישראל בהיותם במצרים תיקנו את טומאת מצרים בשרשה והוציאו משם את ניצוצי הקדושה⁽²⁾ הדין הוא שיומתקו הדינים מעל בני ישראל והפורענות תהיה על מצרים.

עקבי אבירים, פר' וארא תשנ"ה

השלמות וציונים

בבאת צו לבריתך כי מות אתה וגו', ואיתא בגמרא 'אמר ליה בן אמוץ כלה נבואתך וצא, כך מקובלנו מבית אבי אבא אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימונע את עצמו מן הרחמים, פירש רש"י אבי אבא - דוד. והקשה [הרה"ק מרוזין זי"ע] למה קרא לדוד אבי אבא, הלא מדוד עד חזקיהו היו כמה דורות. ואיתא בגמרא 'חכם עדיך מנביא' והקשה הלא איתא בגמרא אין הקדוש ברוך הוא משרה שכירתו אלא על חכם גבור ועשיר, נמצא שכל נביא חכם הוא. ואין אפשר לו כרם שחכם עדיך מנביא הלא הנביא הוא חכם גם כן. ואמר שכל נביא אמר נבואתו לפי מראות נביאותו, ולא אמר נביאותו רק מה שראה במראות הנבואה ולא יותר. אבל חכם בחכמה עילאה יכול להמתיק הדינים בשורשן ולהפך ממדת הדין למדת הרחמים כמו שכתב לעיל. וזה שאמר חזקיהו 'כלה נבואתך וצא, כך מקובלנו מבית אבי אבא' כי אבא היא חכמה ואבי אבא היא חכמה עילאה. ואוכל בהחכמה להמתיק הדינים בשורשן, ואפילו חרב חדה מונחת על צווארו וכו'.

וראה עוד (עירין קדישין דף יח. פאר לישרים דף סא): שפירש על זה הדרך את ענין 'חייב אניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי' (מגילה ז).

2. ראה לקושי תורה להארי' הקד' ז"ל (פר' מקץ, מאמר לכו אל יוסף) וזה לשון קדשו: אמרו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבה צ-צא, ילקוט מקץ רמז קמח) שמל אותם יוסף. סוד הדבר דע כי כבר הודעתין, כי אותן ק"ל שנה

שהיו ישראל במצרים קודם לידת משה רבינו ע"ה, היה להציב אותן נצוצי קרי של אדם הראשון, לכן נידונו בעבודה קשה, כדי לצרפם וללבנן. גם הודעתין, כי נצוצים אלו באו תחלה בדור המבול דור הפלגה, וגם הם חטאו בעון האדם, והיו משחיתים את זרעם כנודע. והנה אותן נצוצים שהיו בני בניהם של אדם, אשר יצאו בדור המבול, היו בסוד מצרים שמל יוסף להחזירם אל הקדושה, בסוד ברית העליון, לפי שיצאו משם בסוד קרי. וזה שכתוב 'ואת העם העביר לערים מקצה גבול מצרים', כי אלו שהעביר יוסף, הם אותן שמל, וטלטלם לצרפם וללבנם, ואלו הם הערב רב. וזה שכתוב 'הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו', כי מתחלה אמר 'עם בני ישראל', ואחר כך אמר 'ויקוצו מפני בני ישראל'. וסוד הענין, כי הלא (כבר) (עברים) היו אותן שנמולו, והיו בעריתן נוהגין מנהג ישראל. וגם עקב אמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה פד) שהיה במצרים מגייר גרים, וכל אלו היו נוהגין מנהג ישראל. אמנם ראה פרעה את אלו הנקרא עם בני ישראל, (ואינם ישראל) עצמן, וזהו 'הנה עם בני ישראל' וכו', וזהו 'ויאמר אל עמו' וכו', (כי גם) הלא היו מצרים, אלא שלא היו עמו של פרעה, אלא עם בני ישראל. לכן אמר ויאמר אל עמו, אל המצרים האחרים, שלא היו עם בני ישראל. ואחר כך ויקוצו מפני בני ישראל, שהם ישראל עצמן. ובהו תבין קצת טעם, למה גלו ישראל למצרים, הכל בשביל ניצוצות אלו, שקלטת ערות מצרים והבן. וזה שכתוב 'וגם ערב רב עלה אתם', כי אלו הם סוד הערב רב, שנתערבו ניצוצין דקדושה במצרים, לכן רצה משה להעלותם. אך הקדוש ברוך הוא ראה, שהנה עדיין לא היו מתוקנין וראויין, ולא היה רוצה להוציאן עדיין. ע"כ.

ווארט השבוע

דע מה למעלה ממך

"ויראת מאלקיך" (ויקרא כה מג).

'אדם כלא אתכלין ביה, והוא כליל מהכל' (זוה"ק יתרו פ: וזהו 'המשפיל לראות בשמים ובארץ' (תהלים קיג) שהרכין בי הכל ומבשרי אחזה אלוה' (איוב יט כו). וכן אמר ק"ק ר' שלום שכנא שאין לו פנאי להעלים עיניו מקומותו אפילו רגע. וזו מה שאמר הכתוב (איוב לו כה) "כל אדם חוז בו (דייקא) אנוש יביט מרחוק", והבן.

בית האהרן על מסכת אבות (מהר"ק ר"אב"ד אטשאקוב זצ"ל)

וראה עוד בספר עירין קדישין (דף מג.) משמו של רבינו הרה"ק רבי אברהם מפראהבישט זי"ע בזה הלשון: תרועה הוא נגד יעקב, שהם אותיות תורה ע"י, בסוד התורה שניתנה לבני יעקב סוד שבעים נפש יוצאי ירך יעקב, שלהם ניתנה התורה בסוד ע"י פנים לתורה, שכל ענף מע"י נפש לבית יעקב יש לו פנים בהתורה. וזה שאמר הכתוב אצל (בראשית כט י) "ויגל את האבן מעל פי הבאר,"

כי הבאר היא התורה כמו שנאמר (ישעיה נה א) "הוי כל צמא לכו למים" והוא גילה הבאר שכתוב אצל אברהם "ויסתמום פלשתים" (בראשית כו יח), שחפרו עבדי אברהם. ואצל יצחק כתיב (שם) וישב ויחפור את הבארות אשר חפרו עבדי אברהם, ויסתמום פלשתים". אבל לא גילה סוד הבאר, שהיא התורה, לעולם השפל הזה. אך אצל יעקב נאמר 'ויגל', שגילה האבן מעל פי הבאר, שעל ידי זרעו נתגלה התורה ונמסרה לזרעו בזה העולם. ולכן יש בהתורה חסידים וגבורות יחד, סוד איסור והיתר, טמא וטהור, פסול וכשר. סוד יעקב קו הממוצע שמתמצע בין חסד וגבורה, שהוא בחיר האבות, כי אברהם הוא חסד, יצחק גבורה, ויעקב סוד התפארות הממוצע בין שני הדברים כזה וזה יש בו והוא סוד הרחמים. ולכן עם עסק התורה יכולין לבטל כל הדינים והגבורות הנפולים למטה כי יש בה שני השרשים סוד התורה תורה ע"י כנ"ע, ע"י נפש לבית יעקב. ועם התרועה הנ"ל יכולים לשבור ולעקור כל הדינים, כי אין הדינים נמתקין אלא בשורשם והוא השורש לכל כנ"ל. ותרועה הוא מלשון 'תרועם בשבט ברזל' (תהלים ב ט). וזה שכתוב (בראשית א טז) "ואת המאור הקטן לממשלת הלילה", כי אברהם נקרא המאור הגדול לממשלת היום כנ"ל, ויעקב הוא הקטן כנגד אברהם כמו שנאמר (עמוס ז ה) "חדל נא מי יקום יעקב כי קטן הוא". ועם המאור שבתורה שעל ידה נתגלה לממשלת הלילה יכולים למשוך ולשלוט על כל הדינים והגבורות המוכנים בשם לילה.

ועל דרך זה דיבר בקדשו מרן הס"ק מרוזין זי"ע (עירין קדישין מח: וכה היו דבריו: "בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבוא אליו ישעיהו בו אמוץ הנביא ויאמר כה אמר ה'

הנהגות פראהבישט

פרק מ' חלק א
המשך מגיליון 79

הנהגות ישירות וסדר היום מראהבישט שנדפס מחדש בברוקלין שנת תשמ"א

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספריתלמידי הבעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוזי"ן כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

וְדַע שְׁפִירוּשׁ שֶׁל 'חֲסִיד' בְּכָל מְקוֹם, זֶהוּ הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנּוֹ לְגֵרַם בְּמַעֲשָׂיו וְדַבָּרוֹ וּמַחֲשֵׁבֵתּוֹ יְחִיד קוֹדֶשׁא-בְּרִיךְ-הוּא וּשְׂכִינֵתָיָהּ. אִפְלוּ אִם יָבוֹא לְמִסֵּר גּוֹפוֹ וְנִפְשׁ רֹחַ נְשָׁמָה שְׁלוֹ לְקֹדֶשׁ שְׁמוֹ יִתְבַּרַךְ, יִמְסַר בְּאַהֲבָה רַבָּה וּבְשִׂמְחָה שְׂזָכָה לָזֶה, וּבִזְהָ נַעֲשֶׂה יְחִיד גָּדוֹל עַד אֵינן קָץ. זֶה נִקְרָא: 'חֲסִיד'. וְכֵן פֶּרֶשׁ בְּסִדּוֹר שֶׁל רַבֵּי שֵׁבְתֵי מְרָאשְׁקוֹב, עֵינֵן מִה שֶׁפָּתַב שָׁם בְּלִשׁוֹן חֲסִיד.

שלמות שלום - השלמות וציונים

לוי ולא אשתעי אליהו בהדיה, הרי לך החובה המוטלת על החסידים לבקש ולהשתדל על בני דורם. עכ"ל מסילת ישרים.

ענין יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה

וכדבריו ממש כתב רבינו לגרום במעשיו ודיבורו ומחשבתו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, שנתבאר עניינו על דרך הסוד באגרת הקודש (פרק ג) להרה"ק בעל התניא זי"ע וזה לשונו: אור אין סוף ברוך הוא מתלבש ומאיר בתוך כל השתלשלות העשר ספירות דאצילות בריאה יצירה עשיה, והוא המאציל העשר ספירות דאצילות המשתלשלות לבריאה יצירה עשיה על ידי צמצום עצום המבואר בעין חיים ונקרא אור פנימי. וע"י קיום המצות נמשך אור מקיף הנ"ל ומאיר תוך העשר ספירות דאצילות בריאה יצירה עשיה ומתייחד עם האור פנימי ונקרא 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה'. ועוד כתב בספה"ק **נועם אלימלך** (ליקוטי שושנה) וזה לשון קדשו: והצדיק על ידי תפלותיו ומעשיו הקדושים מפריד ומפריש הקליפות לתהומא רבא שלא היא להדינים והקליפות אחיזה בדבר היא השכינה רק שתהא בשלימות כולו טוב, וזהו גם כן פירוש "ודבר דבר אז תתענג על ה" (שיעור נח יג ד), שמצוה הקדוש ברוך הוא להצדיק שיידבר דיבורו הטוב ועל ידי דיבורו יעשה דבר שלם היא השכינה בשלימות כנ"ל אז תתענג השכינה על ה' על ידי שהצדיק מפריש ומפריד הקליפות מקדושה על ידי זה תתענג השכינה עם ה' הוא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה.

וכן כתב הגה"ק המקובל **רבי רפאל עמנואל חי ריקני זי"ע** (משנת חסידים, מסכת כללות המצות פרק א): קודם כל מצוה שעושה או תפלה שמתפלל צריך לומר 'לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה' כי זה הוא עיקר מגמתו. וכללות כוונת מעשיו ותפלותיו הוא לברר הניצוצות שנפלו אחרי כן בעוונותיו ולהעלותם מעלה אחר מעלה עד מקומם הראשון, כי כן רצה בעל הרצון להאכילנו מיגיע כפיו. וכל זה נעשה בהמשכת שפעו דרך הפרצופים העליונים אשר האציל וברא ויצר ועשה על ידי חיבור התיבות ואותיות התפלה שאנו מתפללים והכוונות שאנו מכוונים עליהם, והמעשה שאנו עושים עמהם שעל ידי זה אנו מעלים בחינת נר"נ דבי"ע באצילות, כי כללות בי"ע עצמו אי אפשר להעלותם שם עד כי יבא שילה. והשפע הזה מידי עברו בכל ספירה הוא נידון אם יעבור משם לספירה שתחתיה אם לא חוץ מבספירת יסוד שבהיותו שם ניתן אז למלכות בלי עיכוב. וכפי המעשה והדבור והמחשבה שאנו מחשבים ומדברים ועושים בעבודת האל, כן הוא פעולת השפע המושפע ממנו מן העולם ועד העולם. עכ"ל.

שכתב התנא דבי אליהו שהבאנו למעלה, ומתאוה ומיצר לכבוד ירושלים וכו', ויתפלל תמיד על גאולת בני ישראל והשבת כבוד שמים לעילוי. ואם יאמר אדם מי אני ומה אני ספון שאתפלל על הגלות ועל ירושלים וכו', המפני תפלתי יכנסו הגליות ותצמח הישועה? תשובתו בצדו, כאותה ששינו (סנהדרין פ"ד מ"ה) 'לפיכך נברא אדם יחידי כדי שכל אחד יאמר בשבילי נברא העולם, וכבר נחת רוח הוא לפניו יתברך שיהיו בניו מבקשים ומתפללים על זאת, ואף שלא תעשה בקשתם מפני שלא הגיע הזמן או מאיזה טעם שיהיה, הנה הם עשו את שלהם והקב"ה שמח בזה. וכו'.

נמצאת למד שב' דברים יש בענין זה, אחד הכונה בכל מצוה ועבודה שתהיה לעילוי כבודו של מקום במה שבריותיו עושים נחת רוח לפניו, ועוד הצער והבקשה על עילוי כבודו של ישראל ושלותו. ואמנם עוד עיקר שני יש בכונת החסידות, והוא טובת הדור, שהנה ראוי לכל חסיד שיתכוין במעשיו לטובת דורו כולו, לזכות אותם ולהגן עליהם. והוא ענין הכתוב (ישעיה ג') "אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו", שכל הדור אוכל מפירותיו, וכן אמרו חז"ל (בבא בתרא טו.) "היש בה עין אם יש מי שמגין על דורו כעין, ותראה שזהו רצונו של מקום שיהיו חסידי ישראל מזכים ומכפרים על כל שאר המדרגות שבהם, והוא מה שאמרו ז"ל בלולב ומיניו (ויקרא רבה) 'בואו אלה ויכפרו על אלה שאין הקב"ה חפץ באבדן הרשעים', אלא מצוה מוטלת על החסידים להשתדל ליכוחם ולכפר עליהם, וזה צריך שיעשה בכונת עבודתו, וגם בתפלתו בפועל דהיינו שיתפלל על דורו לכפר על מי שצריך כפרה ולהשיב בתשובה מי שצריך לה, וללמד סניגוריא על הדור כולו.

וכבר אמרו ז"ל (יומא עז) על הפסוק "ואני באתי בדבריך" שלא חזר גבריאל ונכנס לפניו מן הפרגוד אלא כשלימד סניגוריא על ישראל, וגדעון נאמר לו (שופטים ו ד) "לך בכחך זה", לפי שלמד סניגוריא על ישראל, כי אין הקב"ה אוהב אלא למי שאוהב את ישראל וכל מה שאדם מגדיל אהבתו לישראל, גם הקב"ה מגדיל עליו, ואלה הם הרועים האמתים של ישראל שהקב"ה חפץ בהם הרבה, שמוסרים עצמם על צאנו, ודורשים ומשתדלים על שלומם וטובתם בכל הדרכים, ועומדים תמיד בפרץ להתפלל עליהם ולבטל הגזירות הקשות ולפתוח עליהם שערי הברכה, הא למה זה דומה לאב שאינו אוהב שום אדם יותר ממי שהוא רואה שאוהב את בניו אהבה נאמנת והוא דבר שהטבע יעיד עליו, והוא ענין כהן גדול שאמרו עליו (מכות יא) שהיה להם לבקש רחמים על דורם ולא בקשו. וכן אמרו (סו) 'ההוא גברא דאכליה אריא ברחוק תלת פרסי דרבי יהושע בן

דוע שפירוש של חסיד בכל מקום זהו המתחסד עם קונו' וכו'. מקור דברים אלו הוא בזה"ק (חלק ב דף קיד:) 'איזהו חסיד המתחסד עם קונו'.

מעשי החסיד במעשה דיבור ומחשבה

וענין זה נתבאר באריכות בספה"ק **מסילת ישרים** (פרק יט), ופתח שם את דבריו בביאור חלקי החסידות וכתב: 'חלקי החסידות הראשונים ג', הא' במעשה, הב' באופן העשיה, הג' בכוונה. ועיין שם שהאריך בביאור חלקים אלו, וכתב בסופם בזה הלשון: והנה בארנו עד הנה החסידות מה שתלוי במעשה ובאופן העשיה, נבאר עתה התלויה בכונה, וכבר דברנו גם כן למעלה מענין לשמה ושלא לשמה למדרגותיהם, אמנם ודאי שמי שמתכוין בעבודתו לטהר נפשו לפני בוראו, למען תזכה לשבת את פניו בכלל הישרים והחסידים, לחזות בנועם ה' לבקר בהיכלו, ולקבל הגמול אשר בעוה"ב לא נוכל לומר שתהיה כונה זו רעה, אכן לא נוכל לומר גם כן שתהיה היותר טובה, כי עד שהאדם מתכוין לטובת עצמו, סוף סוף עבודתו לצורך עצמו. אך הכונה האמתית המצויה בחסידים אשר טרחו והשתדלו להשיגה, הוא שיהיה האדם עובד רק למען אשר כבודו של האדון ב"ה יגדל וירבה, וזה יהיה אחר שהתגבר באהבה אליו יתברך, ויהיה חומד ומתאוה אל הגדלת כבודו, ומצטער על כל שימעט ממנו, כי אז יעבוד עבודתו לתכלית זה, שלפחות מצדו יהיה כבודו יתברך מתגדל ויתאוה כל שאר בני האדם יהיו כמו כן, ויצטער ויתאנח על מה שממעטים שאר בני האדם, וכל שכן על מה שממעט הוא עצמו בשוגג או באונס או בחולשת הטבע, אשר קשה לו לישמר מן החטאים בכל עת, כענין הכתוב (קהלת ז) "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא". ודבר זה ביארוהו בתנא דבי אליהו ז"ל אמרו, 'כל חכם מישראל שיש בו דברי תורה לאמתו, ומתאנח על כבודו של הקב"ה כו', כל ימיו, ומתאוה ומיצר לכבוד ירושלים ולכבוד בית המקדש ולישועה שתצמח בקרוב ולכינוס גליות, וזכה לרוח הקודש בדבריו' וכו', נמצאת למד שזאת היא הכוונה המעולה שהיא רחוקה לגמרי מכל הנאת עצמו, ואינה אלא לכבודו של מקום ולקידוש שמו יתברך המתקדש בבריותיו בשעה שעושים רצונו, ועל זה אמרו 'איזהו חסיד המתחסד עם קונו'.

והנה החסיד כזה מלבד העבודה שהוא עובד במעשה מצותיו על הכונה הזאת, הנה ודאי צריך שיצטער תמיד צער ממש על הגלות ועל החורבן, מצד מה שזה גורם מיעוט כביכול לכבודו ית', ויתאוה לגאולה לפי שבה יהיה עילוי לכבוד השם יתברך, והוא מה

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 327

פנינים לפרשת בהר

**לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת,
לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il
או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת**

הגאון רבי יהודה עדס שליט"א, מוסיף שאפשר גם לצאת עם הילדים בריקוד לכבוד השבת, וכך להכניס בבית אווירה של שמחה וצהלה. באופן זה יש לנהוג גם למחרת ביום השבת ובסעודה שלישית. אני רוצה לראות אחר כך ילד אחד שלא יצפה כל השבוע לסעודות השבת...

הגאון רבי יהודה עדס שליט"א, והגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בעצות לשולחן השבת

"את שבתתי תשמרו" (ויקרא כ"ה, ב')

ב'פרק שירה' מובאת שירת-הזאב, שהיא שירה תמוהה מאוד, 'על כל דבר פשע, על שור על חמור על שה וכו' המפרשים מתקשים בביאור השירה הזו, ומה ראה הזאב על ככה לשיר דברים אלה? הגאון רבי בונם שרייבר שליט"א, מבאר על פי מה שכתב הספורנו שזמן תקיפת הזאב הוא בדמדומי האור לפנות בוקר, ובתחילת הלילה, שאז הטרף נמצא ברגע של היסח-הדעת, ובדיוק אז מתנפל עליו הזאב, וחוטף ובורח.

ולכן, מסביר הגר"ב שרייבר, מִשְׁפָּנוּ של הזאב הוא ביער, לְשֵׁם הוא חוטף את הטרף ובורח. זו הסיבה שהזאב משורר על כל דבר 'פשע', הנאמר אצל השומרים, מפני שגם הם, השומרים, עיקר פשיעתם היא ביחס לכך שהצאן עליו הופקדו, נטרף ע"י הזאבים, מפני רגע של היסח-הדעת, והזאבים ניצלו זאת לחטוף ולברוח.

ויש לדעת שזו היא גם תכונת הזאב הקיימת באדם, דהיינו, שגם כאשר אין בידו אפשרות לעשות את המצוה כתיקונה ובשלימותה, כדאי מאוד שינצל את כוח-החטיפה, וידע שכל מה שיעשה - הכל יהיה בבחינת רווח נקי.

וזה אומר, שאם אינך יכול ברגע זה לכוון בכל התפילה, תכוון מה שהינך מסוגל; אם אין בכוונך עתה להיכנס לעומק דף-הגמרא, תחטוף את מה שאתה כן יכול, וכל כיוצא-בזה.

וכיצד קשור הענין הזה ל...שולחן השבת?

בדבריו הדגיש הגר"י זילברשטיין דוגמא נוספת ל'חטוף ואכול'. הדוגמא היא מ...סעודות השבת בבית היהודי! מצוי מאוד שראש

המשפחה שָׁב בליל שבת מבית הכנסת ואת פניו מקַבְּלַת להקה של ילדים בוכים וצועקים, ואף אחד אינו יושב במקומו בשקט. והנה, אם אבא זה אינו חכם דַּי, ולא קולט את הסיטואציה אליה נקלע, הוא עוד מבקש שכאשר הוא משמיע דברי תורה על השולחן - שיהיה שקט מוחלט! ואם ילד פותח את פיו, מיד הוא גוער בו, וכל השולחן הופך להיות אש-להבה.

בענין זה נזכיר גם את מה שהביא רבינו הגאון המרא דאתרא על הפסוק (שמות, ד' ב') שנאמר אצל משה רבינו: "ויאמר אליו ה' מה זה בידך? ויאמר מטה". ושואלים המפרשים, מדוע נאמר 'מטה', ולא מקל?

ומתרצים, שבאומרו 'מטה' התכוון משה רבינו לרמוז שמנהיג צריך 'להטות' את הנהגתו, פעם כך ופעם כך, על פי המתבקש, ולא לנקוט כל הזמן בהנהגה אחת. שכן יש מקרים שהקהל יכול לסבול הנהגה קשה, ויש מקרים שלא.

ומשמע הקב"ה כך, מינה אותו למנהיג העם היהודי. וכך צריך להיות גם בכל בית. אבא אינו יכול לאחוז במקל, ולהכות בו בכל עת שירצה. הוא צריך לאחוז בידו מטה, ולהטותו פעם לכאן ופעם לכאן. רק אז יעלה חפצו בידו לחנך את בניו ובנותיו בדרך הישר. ללכת בדרכו של הזאב...

אבא הצועק וגוער בשולחן שבת, הופך את השולחן ל'בית משפט', כמו שנצטט בקטע הבא. דהיינו שאם הילדים אינם מסוגלים להתרכז ולשמוע את דברי התורה במשך זמן מרובה, הרי גם ערכן של דקות ספורות חשוב הוא לאין ערוך. לכן, היינו ממליצים לאבא שאם הוא רואה שהילדים אינם כשירים עתה לשבת בריכוז זמן רב, לא יאריך בדבריו, אלא יחטוף פה דקה, ושם עוד דקה, וכך יוכל להועיל לילדים בדבריו.

שולחן-שבת צריך להיות ספוג בעונג, שהילדים ימתינו לו כבר ממוצאי שבת הקודם...

נצטט כאן מדבריו של ראש ישיבת 'קול יעקב' הגאון רבי יהודה עדס שליט"א, שהובאו בכנס חינוכי, והודפסו בקובץ מיוחד שיצא לאור מטעם מכון בית יעקב למורות בירושלים.

חלק מדבריו מוסבים על אימו הצדקנית ע"ה, שהיתה רעייתו של הגאון רבי יעקב עדס זצ"ל, שהיה אדם גדול מאוד, ויָשָׁב בדין עם מרנן מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב והגר"ב ז'ולטי זכר צדיקים לברכה. מספר הגר"י עדס: זכורני, שבהיותי אברך צעיר לימים, זכיתי לארח לסעודת שבת את אמי ע"ה, לאחר שהתאלמנה כבר מאבי זצ"ל. אחרי הסעודה נכנסה איתי אמא לסלון ביחידות, ואמרה לי: יהודה בני, אגיד לך משפט אחד, שולחן שבת זה לא בית משפט! אתה

מעיר לילד הזה וגוער בילד הזה. ואסור שזה יהיה ככה. שולחן שבת - אמרה לי אמא - צריך להיות כל-כך טבול וספוג בעונג, שהילדים ימתינו לו כבר ממוצאי שבת הקודם...

אני, שהייתי אז כאמור אברך צעיר, קיבלתי את המסר שיצא מליבה הטהור, וציייתי לו. מאז, זכיתי ברוך השם למשפחה גדולה וברוכת ילדים, ומוצאתי עצה טובה כיצד לא להגיע למצב שבו אחזור מהתפילה בליל שבת ואמצא את הילדים 'סוערים', אומר ראש ישיבת 'קול יעקב'.

העצה היא כדלהלן: כשעה-שעתיים לפני הדלקת הנרות, במקום ללכת ל'כולל יום שישי', או לצאת לבית הכנסת מוקדם, אני מקבץ את כל הילדים ונותן להם ארוחת ערב בנחת, כשהם עדיין לא עייפים.

ולא רק זאת, אלא כשהם חוזרים מבית הכנסת, הנני מניח לפני כל ילד צלחת מְכֻסָּה, ובה דבר-מה. אני אומר להם, בחיך מלא-סוד, שמחקה להם שם הפתעה נעימה, ואסור להם לפתוח את הצלחת עד לאחר הקידוש. בצורה כזו, אנחנו מרוויחים שלפחות עד הקידוש הם יהיו ילדים טובים...

כשההורים הולכים ליטול ידיהם, פותח כל ילד את הצלחת ורואה את המתקנים והמתנות שהוכנו לו שם... וכך אנחנו קונים את ליבם.

לצאת עם הילדים בריקוד מלבד זאת אני ממליץ לכל בעל-בית להכין סיפורים יפים על-מנת שיוכל לספר לילדים ולְשַׁבֵּת בהם את ליבם. בדרך זו הוא מובטח שסעודת השבת תעבור מתוך עונג גדול ושמחה של מצווה.

הגר"י עדס מוסיף שאפשר גם לצאת עם הילדים בריקוד לכבוד השבת (בריקוד המותר בשבת), וכך להכניס בבית אווירה של שמחה וצהלה. באופן זה יש לנהוג גם למחרת ביום השבת ובסעודה שלישית. אני רוצה לראות אחר כך ילד אחד שלא יצפה כל השבוע לסעודות השבת...

וכאשר נוהגים להיפך, גורמים קלקול עצום. באוזניי שמעתי מבחור אחד - מציין ראש הישיבה - שאמר שהדבר הכי שנוא עליו הוא יום השבת. לאחר שת'אר בפניי איך נראית סעודת השבת בבית הוריו, עם צעקות וגערות לכל כיוון, הוא לא היה צריך להוסיף מילה...

ההשקפה בעניין זה היא מְעוּוּת. אנחנו נמצאים בלחץ כללי, המְעוּוּת את המבט שלנו על אירועי-החיים ועל הזדמנויות-הפז הנְקָרוֹת בדרכנו ומאפשרות לנו לעלות מעלה-מעלה.

ומדובר כמובן בגלגל חוזר; כי כאשר הילד לא מרגיש טוב בבית, וגם יום-שלי-שמחה כמו השבת עובר עליו מתוך אווירה של 'בית משפט', הוא יבעט גם בהוראות הניתנות לו על ידי ההורים, וכך אנחנו מאבדים את השליטה עליו, עד שהוא עלול להתדרדר מדחי אל דחי.

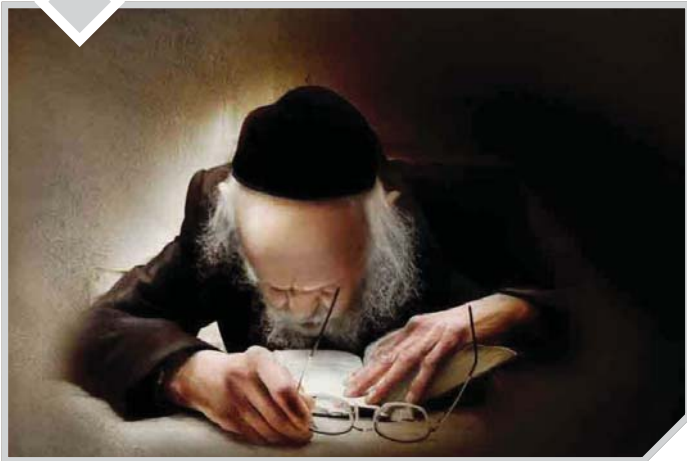
(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכתו של הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

לאחר הניתוח הסבוך שהציל את חיי רבינו באלול תשס"ג שאל רבינו את העסקן הרפואי שאיתר את המנתח מחו"ל והביאו, מה הוא מבקש ממנו בתור הכרת הטוב. השיב: "שהרב יוציא אותי מהגיהנום"... הגיב רבינו: "איני יודע כיצד עושים זאת"

פניני דעת ממרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

"וְאֵת מְשֻׁפְטֵי תְּשֻׁמְרוּ וְעִשְׂיֵתֶם אִתְּם" (ויקרא כ"ה, י"ח)

תלמידו ומקורבו של רבינו, הגאון רבי יצחק דרזי שליט"א אמר לו פעם: היום או מחר אמורים להגיע עם שאלה כזו וכזו - היתה זו פרשיה סבוכה ביותר, שנדרשה להכרעת רבינו. כיצד חושב הוא להכריע.

וענה: כסבור אתה שאני יודע? איני חושב לא רגע לפני ולא רגע אחרי. בשעה ששואלים, נותנים בפי את המענה, ואותו אני משיב! ופעם ישבה אצלו בתו הרבנית קניבסקי ע"ה, ובמהלך הסעודה סיפרה סיפורי מופת מרעישים מחמיה, מרן ה"קהילות יעקב" זצ"ל, בעודנו חי עמנו. הוראות שלא הובנו והצמיחו ישועות, ממש: "כל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל"! "נו", סיימה דבריה, "וואס זאגסטו, טאטע?" מה דעת רבינו על כך?!

נענה ואמר: הכתוב אומר (תהילים לז, לג): "פי צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט, תורת אלקיו בלבו לא תמעד אשריו" - מה כתוב כאן? שאם פיו של הצדיק הוגה רק דברי חכמה, ולשונו מדברת אך ורק משפט, ובלבו רק תורת אלקיו, כלום יש חשש שימעדו אשריו? לא יתכן הדבר, ולכן כל הוראותיו מתבררות כנכונות, וכל עצותיו מצליחות, וכל ברכותיו מתקיימות - פסוק מפורש הוא, וזו המציאות! - ונאים הדברים, למי שאמרם!

שהרב יוציא אותי מהגיהנום

לאחר הניתוח הסבוך שהציל את חיי רבינו באלול תשס"ג שאל רבינו את העסקן הרפואי שאיתר את המנתח מחו"ל והביאו, מה הוא מבקש ממנו בתור הכרת הטוב.

השיב: "שהרב יוציא אותי מהגיהנום"...

הגיב רבינו: "איני יודע כיצד עושים זאת".

סיפר העסקן שהגבאי של הרב מטשיבין זצ"ל הבחין בשעתו שחסר לרב כפתור במעילו. מיהר לתפרו, ובטעות דקרו במחט שבידו. הזדעזע, וקרא: "אוי וי, עתה לא אצא מהגיהנום!" הרגיעו הרב מטשיבין: "הרגע אני מוציאך משם". נהרו פני הגבאי.

כעבור שנים פנה אליו הרב מטשיבין ואמר לו: "אני זוכר את הבטחתך, אבל דאג נא שלא תהיה לי עבודה קשה מידי"...

נשא רבינו ידיו, ואמר: "מי ישתווה לרב מטשיבין!"...

נכד רבינו הגאון רבי ליפא ישראלזון שליט"א סיפר לדודו, מרן הגאון רבי חיים קניבסקי (שליט"א), שרבינו קם כהרגלו בשתים לפנות בוקר והתאונן על חולשתו הנוראה, ואמר שאין לו כח לכפתר את הכפתור בחולצה -

וישב ללמוד בהתלהבות ארבע שעות עד לתפילת שחרית!

איך אפשר?!

ומרן ענהו: "מה הפלא, אם יש כזו אהבת תורה. זה נותן את הכח: "כי בם חייתני"!"...

היו שבתות שבתשות כוחו לא יכול היה להרים את גביע הקידוש, והוצרכו להניחו בידו, ונרדם במהלך הארוחה -

אך התגבר כארי אחריה, לשעות ארוכות של לימוד בהתלהבות! ונכדו מעיד, שבתוקף חולשתו, כשביקש להקריב אליו את הגמרא הענקית, אחז בשולחן הכבד ששניים היו צריכים להזיזו, ובמשיכה אחת גררו אליו!

סיפר נכדו, הגאון רבי אליהו רימר שליט"א: בהיות רבינו בן 98 אסרו עליו הרופאים לצום ביום הכיפורים מפאת השתיה הנחוצה עבורו, ואם מפאת הכרח האכילה בהיותו חולה סכרת. החליט להתחבר לעירוי נוזלים, ובאשר לאכילה קיוה שיוכל להתענות. במהלך הצום ירדה רמת הסוכר ודחקו בו לאכול, והורה להמתין. שאלוהו: הלא במקרים כאלו מורה הוא לאכול בלא שהות. וענה: אכן כן, אבל זאת משום שהחולה אינו יודע לאמוד עצמו ולהחליט מתי לאכול. אני

יודע מתי אצטרך לאכול. ואכן, עזר ה' והתענה כל היום הקדוש. במוצאי יום הכיפורים הגעתי, והיה שרוי בהתרוממות הרוח. ואמר: "היה קשה, אבל ברוך השם עבר בשלום". עניתי: "ויום טוב היה עושה בצאתו בשלום מן הקודש" (יומא ע"א) - ונהנה: "כן, כן" -

נטל ידיו לסעודה בשרית, כהרגלו במוצאי יום הכיפורים. אחר כך אמר שאינו חש בטוב, ויש מחר שתי סנדקאיות, ובאים הימים שבין יום הכיפורים לסוכות בהם מתרבות השאלות, ועלה על יצועו ברבע לתשע.

בתשע וחצי יצא מחדרו, ואמר: "אני מתקשה להרדם, לפחות נעשה משהו מועיל". ישב ללמוד מסכת שבת בקול ובנעימה. בני המשפחה, נכדים וננינים, התקשרו לשאול בשלומו, איך הוא מרגיש לאחר הצום. לא עניתי, אלא סובבתי את האפרכסת לעברו, ושמעו קולו המתרונון בלימודו. ביקשו שאגש ואפציר בו שילך לנוח, אבל ממש לא היה שייך להפריעו מלימודו הערב.

בשלוש לפנות בוקר עלה בליבי רעיון. הכנתי לו כוס קפה בחלב. מובן שלא הבחין עד שדחפתי מעט את הגמרא. נשא ראשו וראה את הכוס. תמה: "הלא עודני בשרי!". אמרתי: "כבר עברו שש שעות!"

הביט בשעונו, ונחה דעתו: "הא, נו, ישר כח, ישר כח!". שתה והמשיך ללמוד עד לתפילת שחרית, ואמר: "ראה מי שיוציא אותי בברכת התורה". מצאתי בחור שגמגם בהתרגשות. לאחר שהלך, אמר: "לא שמעתי בברוך, אצא כבר בברכת אהבה רבה". והתנאי לכך, כידוע: "הוא ששנה על אתר", להמשיך וללמוד אחר התפילה...

שימש כסנדק בשתי הבריתות, ופנה לנוח מעט. נפרדתי לשלום ונסעתי לבית. התקשרתי משם לבית רבינו, וסיפרו שהוא יושב כבר ולומד כמנהגו מידי יום...

מאי משמע ניצול הזמן?! בנו היה קם בשתיים בלילה לעסוק בתורה וקול לימודו התרונון בבית. לקראת השעה שש החל בהכנותיו לתפילת שחרית. אמר את ברכות השחר במתינות ובריכוז, ונתרו שתי דקות עד להליכה לתפילה - וישב, ופתח את הגמרא הגדולה, והסיר משקפיו, והורה באצבעו,

ושוב נשמע קול הלימוד המתוק מהמקום שבו הספיק לפני שש, בעומק הריכוז והעיון - וכעבור שתי דקות קם וסגר את הגמרא. הגיע הזמן ללכת לתפילה!

בת רבינו, הרבנית ישראלון תליט"א, סיפרה למקורבו הגאון רבי יצחק דרזי שליט"א, שבשנים האחרונות הגיעה פעמיים בשבוע לבית רבינו, לעסוק בצרכי הבית. לפני שחזרה לביתה היתה נכנסת לחדרו לברכו בברכת לילה טוב, והיה עונה: לילה טוב, ברכה והצלחה, ונחת מהילדים. כעבור זמן פסק מלענות, והסתפק בתנועת ראש. שאל, האם לא נעלבה מכך.

וענתה שאין עבודה מחמאה גדולה יותר - רבינו הבין שתעריך את עשר השניות שהיא חוסכת לו, בכך שמסתפקת בניד ראשו.

במודיעין עילית הוקם תלמוד תורה בנשיאות רבינו, וכל ענייניו נחתכו על פיו. התלמוד תורה התעתד לעבור מדירות העראי למבנה קבע, והנהלתו ביקשה שרבינו ישתתף במעמד הנחת אבן הפינה. בקשה מופקעת, לכל מי שהכיר את ניצול זמנו וסלידתו מטקסים. אבל תשובתו הפתיעה: "מדוע צריך אני לבוא עד קרית ספר, אפשר לשגר את אבן הפינה על ידי שליח!"...

אדרבה. נסעו חברי ההנהלה לירושלים והאבן עמם, וכמובן גם צלם. הניחו את האבן על שולחן רבינו, שאמר: שמלבד הפסוק "אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה" לא ידוע לנו ממקור קדום על מנהג הנחת אבן הפינה.

מסר את האבן לידי השליח ומזגו "לחיים", ברך ב"ברכה והצלחה", והטקס תם.

שאל הנכד: "האם לצאת ברקידה?" "נו נו", השיב רבינו, "איהר קענט טאנצן", אתם רשאים לרקוד! קמו ורקדו סביב השולחן, ורבינו כבר שקוע בתלמודו.

שאל המנהל את הנכד בלחשישה: "אולי הריקוד מפריע לרב?" וענה: "יכולים אתם לרקוע ולצרוח - הוא לא כאן!"...

(קטעים מתוך הגדה של פסח 'ישא ברכה')

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il

לקיי
שמעון קיני!

הדלקת נרות: 19:10
יציאת השבת: 20:02
רבינו תם: 20:55

ע"פ אופק תל אביב
י"ג באייר התשפ"ב

טוב להסות בה'

788

שער הרשב"י נפתח

בהר התשפ"ב

לרפואה. פרנסה.
הצלתה: מ"א מיכאל
וציפורה אחיאל. מנשה
ואורה אחיאל. א"ה הדר
בת נחמה. ליאורה.
אורטל חנה בת הדסה
וב"ב. פנינה בת שושנה
וב"ב. אושרית בת
פנינה וב"ב. משה
שמואל בן זלדה. ניסים
חיים רפאל בן לטיפה.
שרה חיה רפאלה בת
רחל. רחל בת מרים
ובעלה וכל יוצאי
חלציהם. ישעיהו בן
מרים. גאולה בת דבורה.
לירז בת יפה, אייל רפאל
בן שרית שרה. דביר בן
רויטל.

זיווג הגור: דניאל ולירז
בני אורנה, ניר בן
ציפורה.

לידה קלה: רעות בת
רויטל.

זשב"ק: שולמית בת
איריס. יסכה בת מזל.
הדר בת נחמה. סתיו בת
ורדה.

לעילוי-נשמת: הרב
עובדיה יוסף בן גורג'יה.
הרב שמעון בן בחרייה.
מ"ס צדוק בן נור ומרים
בת גליה. יחזקאל בן
גורג'יה. גבריאל בן
סמיה. שלום בן מנחם
שמריהו. יוסף בן גליה.
פרחה בת טובה. יעקב בן
ויקטוריה. שרון שירון
ספיר ספאחי בת לאה.
עליזה בת מזל טוב
מלכא. משה לוי בן
מריקה מרים. רוני
אהרון בן מזל כהן. פנתס
בן דינה. שרית שרה בת
מריאן. שרה בת קמר.
גלילי הכהן בן כוכבה.

לע"נ יאיר
כהן בן מיכאל
ושרה
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת
מוריס בן
מרימה
פיניש
ת.נ.צ.ב.ה

ל"ג בעומר, היום בו נפטר רשב"י והתגלו בו רזי עולם וסודות התורה, (ויש אומרים שזו יום הולדתו - ה'בני יששכר') הוא יום גדול ועצום ומסוגל לישועות רבות. רשב"י הקדוש הגיע לדרגות גדולות ועצומות, עד אשר היה בכוחו לבטל ולהמתיק את כל הדינים והצרות מעל כל העולם כולו.

הזוהר הקדוש מספר (ויקרא טו) כי יום אחד ראה רשב"י הקדוש כי אור השמש נחשך עד מאוד מזה שלושה ימים. פנה רשב"י הקדוש לרבי אלעזר בנו ואמר לו: "בני, בוא אחריי ונראה מדוע בא דבר כזה לעולם שאין אור השמש מאיר כבכל יום כבר שלושה ימים, כי בוודאי שגזרה קשה נגזרה על העולם". הלכו רשב"י ובנו יחדיו, ובעודם הולכים ראו נחש אחד גדול, כשפיו פתוח ומוציא אש בלשונו. תפס רשב"י הקדוש מקל והכה בראשו של הנחש ואמר לו: "נחש נחש, לך ואמור לנחש העליון (הוא השטן ויצר הרע) שרבי שמעון בר יוחאי נמצא בעולם ואין בכוחו להזיקו".

מיד ברח הנחש מהמקום, ונכנס אל נקב אחד שהיה באדמה. עמד רשב"י הקדוש וגזר: "כשם שהנחש התחתון טמן ראשו בעפר - כך גם הנחש העליון המקטרג (השטן) יסתום פיו ויטמנהו בעפר".

באותו רגע, שמעו רשב"י ובנו כרוז היוצא מן השמים ומכריז: "כל החיצונים, המקטרגים והממונים להזיק את העולם, אין בכוחכם לשלוט בעולם, כל זמן שרשב"י הקדוש נמצא בעולם, שכל זמן שהוא קיים - הוא מבטל אתכם מן העולם. אשריך רבי שמעון שבוראך חולק לך כבוד יותר מכל בני העולם, חתם הקול מן השמיים. באותו רגע, ראו הרשב"י ובנו כיצד אור השמש חוזר להאיר כראוי. "כעת התבטלה הגזירה ונמתקו כל הדינים", אמר רשב"י לבנו.

על כן, נהגו לקדש את יום זה של ל'ג' בעומר על ידי הדלקת מדורות ונרות נשמה המסמלים את גילוי תורת הנסתר והזוהר שחיבר רשב"י, לשמוח שמחה גדולה, לעסוק במאמרי הזוהר ולעלות לציונו הקדוש, מפני שיום זה הינו יום ההילולא של רשב"י הקדוש שהקב"ה חולק לו כבוד יותר מכל העולם, וביום זה כוחו גדול מתמיד לפעול ישועות לכל אחד ואחת מעם ישראל.

"יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", הכריז רשב"י (סוכה מה, ב), ולכן כולם ממהרים להגיע אליו כדי שיושיע אותם מן הדין. ובזכות מה פוטר רשב"י את העולם מהדין והצרות?

עונים רבותינו: רשב"י הקדוש קבע בגמרא (שבת טו) כי "דבר שאינו מתכוון - פטור". (כלומר, אדם שעבר על חילול שבת שלא בכוונה, פטור). וממילא, כיוון שרוב עם ישראל לא מתכוונים באמת לחטוא ולהכעיס את ה' במעשיהם, ואין זה רצונם האמיתי, אלא שהיצר הרע הוא המפתה אותם לחטוא - על כן, כל ישראל פטורים מעונשם, ובכך זכה רשב"י לפטור את כל העולם מהדין ולומר שאינם מתכוונים. על כן, כתב ה'בני יששכר': "סגולה גדולה היא להדליק נרות ביום הזה, לכבוד התנא רבי שמעון בר יוחאי, ולכבוד התורה הקדושה - אותה אנו עתידים לקבל בעוד טו"ב (17) יום, מפני שבעוד 17 יום יחול חג השבועות".

מסופר על ה'בבא סאלי' הקדוש, כי בסוף ימיו עבר הצדיק דירה לבית רחב יותר. טרם לפני העברת חפצי הדירה לבית החדש, פנה הבבא סאלי לאשתו הרבנית בדחיפות ושאל אותה שאלה גדולה וחשובה... - המשך בעמוד 3 -

הנהיג ר' יוחנן אבא ר' יוחנן

– המשך מעמוד 1 –

הבבא סאלי פנה לאשתו בסקרנות ושאל: "האם כבר הכניסו רהיט או כלי כלשהו לבית החדש?".

"עדיין לא", השיבה הרבנית, מפני שמחר תהיה ההובלה.

"אם כך", הזהיר הבבא סאלי בכל לשון של בקשה, "יש להיזהר ולהקפיד לא להכניס שום דבר לבית החדש לפני שיכניסו לבית את ספרי הזוהר הקדוש".

ואז חתם הצדיק ואמר: "ואם חלילה לא יעשו כמצוותי – לא אוכל לעבור לבית החדש בשום אופן".

נדהמו בני הבית מהדברים, והצדיק הסביר כי כדי שתשרה השכינה בבית, הדבר הראשון שיש להכניס לתוכו לפני כל דבר אחר, זהו ספר הזוהר הקדוש שכולו קודש קודשים, וברכת ה' מאירה מתוכו.

כמה חשוב שיהא בכל בית ספר הזוהר הקדוש, ואפילו אם לא יזכה ללמוד בו.

ממשיך הגאון הצדיק, הרב יורם אברג'יל זצ"ל ומספר: "לאחר השואה הנוראה שגבתה שלישי מעמנו (לא תקום פעמיים צרה רח"ל), ערכו גדולי המקובלים תעניות רבות וייחודים נוראים על מנת שיגלו להם מן השמים את החידה הגדולה: "מפני מה זכו בני עדות המזרח שלא נתנם ה' בידי הצורר הנאצי ימש"ו?

מדוע מידת הדין פגעה רק ביהודים שבאזור ארצות אשכנז וכמעט לא נגעה לרעה ביהודי ארצות המזרח?".

לאחר תפילות קדושות וייחודים, נגלה אליהם אליהו הנביא ואמר להם בזו הלשון: "בשמיים ראו כי יהודי עדות המזרח היו מחבבים ביותר את ספר הזוהר ולומדים בו ללא הפוגה, על כן היתה עליהם שמירה עצומה מן השמים מהשטן וחילותיו. לעומת זאת, באזור אירופה דחו

והרחיקו את הלימוד בספר זה, ולכן חסרה להם השמירה העצומה שלו, ולכן הצליח הרשע הארור לשלוח בהם יד רח"ל, חתם אליהו הנביא בגילוי לאותם מקובלים. מבהיל ביותר!

מקובלים וצדיקים מעידים כי נאמר להם ב'גילוי אליהו' כי לימוד ספר הזוהר שמר על יהודי ארצות המזרח בשואה.

חותם הצדיק הרב יורם אברג'יל זצ"ל: "ומכאן נלמד גם לימינו אנו, כשמלחמות רבות מסבבות אותנו מכל עבר ובעיקר בזמן מתוח כזה בו מידת הדין מתעוררת בכל מקום בארץ, שאין דבר שמסוגל לשמור שמירה מעולה על האדם ועל

בני ביתו כמו הלימוד בספר הזוהר הקדוש. וגם אם טרם זכה האדם ללמוד בספר זה, על כל פנים חובה היא שיהיה לו אותו בביתו, כי עצם הימצאותו של ספר הזוהר הקדוש בבית, משפיעה בו קדושה גדולה ושמירה נפלאה.

בית שיש בו את ספר הזוהר – לא יכול להיפגע משום דבר שבעולם".

פעם שאל האדמו"ר האמצעי (ר' דובער, בנו וממלא מקומו של 'בעל התניא') את משרתו, שהיה יהודי פשוט ביותר:

"מאיזה לימוד הינך נהנה יותר, מלימוד משניות או מלימוד ספר הזוהר?".

ענה המשרת: "מלימוד הזוהר נהנה אני יותר, וזאת אף על פי שאת לימוד המשניות אני מבין לפי ערכי, ואילו את לימוד הזוהר איני מבין כלל".

השיבו האדמו"ר האמצעי: "אכן, הנשמה נהנית יותר מלימוד ספר הזוהר כיון שהוא מטהר ומרומם אותה.

ואף שנדמה לאדם שהוא לא מבין את

מה שכתוב, הדבר אינו כן, כי הנשמה שלו כן מבינה את כל מה שהיא לומדת".

כן גם כתב האדמו"ר הקדוש ר' יצחק אייזיק מקאמארנא זיע"א בספרו 'נתיב מצוותיך' (נתיב התורה שביל הראשון את לא): "וראוי לקבוע עצמו ללמוד חמש דפי' בזהר בכל יום, והוא תועלת גדול ותיקון גדול לנפש להאירה ולזככה ולתקנה, ולכלות קוצים מידות רעות ותאוות רעות לזכות בנועם ה', והוא מרפא ותיקון לחטאים ופשעים של הנפש. וכן נתן מרן האר"י תיקון לבעל תשובה שיאמר חמשה דפי' זוהר או תיקונים בכל יום, וכך נהג מורי ורבי הקדוש מוהר"ר צבי".

את המעשה הבא סיפר הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א: "לפני כמה שנים נפטר יהודי יקר ומיוחד – רבי שמחה מונד זצ"ל.

רבי שמחה לא וויתר אף שנה על העליה למירון ביום ההילולא בלג' בעומר. גם כשחצה את גיל ה-90 לא וויתר על המעמד הגדול, ועלה להתפלל ולהשתתף בשמחה הגדולה, כשקרובים ובני ביתו מחזיקים את ידיו ועוזרים לו לעלות להר אט אט.

פעם אחת, שאלוהו בני ביתו אחר שחזר מהילולת לג' בעומר: "אמור נא לנו, הרי אתה מבוגר מאד ועברת את גיל ה-90. ומדוע בוער לך כל כך לעלות ביום זה של ההילולא כשיש לחץ רב של אנשים, ויש קושי רב לעלות לציון. הרי תוכל לעלות ביום אחר שאין עומס של אנשים, וכך אפשר להביא אותך עד לציון ברכב, בעוד כעת היית צריך לעלות את כל ההר ברגליך ובעזרת המלווים?".

חיך רבי שמחה ואמר: "מעלתו של עליה לציון הקדוש של התנא האלוקי רשב"י גדולה ונוראה כל השנה. אך ישנו הפרש עצום בין עליה לציונו ביום רגיל, לבין עליה ביום ההילולא....

– המשך בעמוד 4 –

אמר האדמו"ר ה'שפע חיים' זצ"ל בלג' בעומר תשמ"א: "כבר אמרתי, שהטעם שרשב"י ועוד תנאים ספונים וטמונים בגליל, הוא כדי שיעמדו על המשמר שלא יוכלו הגוים הרשעים להיכנס לארץ ישראל. וכן הצורך הנאצי ירצה להגיע לארץ ישראל, אך זכותו של רשב"י והתנאים בגליל תעצור אותו כליל ב'ה'!"

{ אז נדברו }

פרשת בהר (בחר"פ: אמור) תשפ"ב | לסדר: "זהשביעית תשמטנה" | גליון מס': 556

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בנקס
באמצעות שיחת טלפון:

☎ 079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס
(ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

מה פשר המשיכה המגנטית הרוחנית שיש לנו להר מירון...??

עומדים אנו שבוע לפני ל"ג בעומר... וזה לא סוד שבעשרות שנים האחרונות רבבות אלפי ישראל נמשכים כמו מגנט להר מירון ולרשב"י... יש להרבה מאיתנו איזה משהו עמוק עמוק בלב למירון ולרשב"י... זו סוגיה ממש מרתקת!!! מה... מה... מה... אחד מאיתנו מוצא שם???

אז כמובן שיש את אלו שהם בכלל בכלל לא בקטע של קברי צדיקים... ומצידם הכל פה עניין של מיסטיקה... (אגב: באופן כללי אני טוען שעצם הרגש והשייכות לקברי צדיקים זה משהו שיום אחד יהיה אפשר לראות את זה בבדיקות דם... זה שתי סוגי נשמות... ואגב, זה בכלל לא קשור לחסידים וליטאים... זה... זה... זה כנראה סוג דם... זה משהו מובנה בחלק מהנשמות... וממילא אין טעם גם להתווכח על זה... מי שנולד עם זה נולד עם זה ומי שלא נולד עם זה ימות בלי זה... עכ"פ) אני בתור "איש מירון" מובהק מתעקש שזה ממש לא מיסטיקה... ברור שיש כאן איזושהי **השראה**. אבל סו"ס גם להשראה יש איזשהו היגיון מושכל שעומד מאחוריה!

אז ככה: יש את הכמה בודדים... מדובר ביהודים קדושים בעלי השגה ודקות ההרגשה שהם באמת מרגישים שם קדושה מיוחדת... סו"ס הילונא גאון אומר שבגלות עיקר השראת השכינה זה בקברי הצדיקים... ממילא מי שזוכה מרגיש שם בזעיר אנפין את צחצחות האורות שהרגישו בביהמ"ק... אבל זה בודדים (אם כי בודדים זה לא דווקא **אנשים** בודדים... זה יכול להיות גם כל אחד מאיתנו **בפעמים** בודדות. ברגעים מיוחדים של התעלות או בתקופת חיזוק מרוממת במיוחד...) אבל אצל האנשים הרגילים הקלאסיים כמוני וכמוך השראה בעיקר יושבת על תפיסה מסוימת... אז ככה: יש כאלו שמרגישים שם סוג של שלווה נפש, כמו שמרגישים טוב כשהולכים לצדיק שפועל ישועות ו"קולו זימר עריצים והציל הלחוצים אז מרגישים שם שלווה... ואילו יש כאלו שההשראה שלהם נובעת מסיבה די טכנית משום שדווקא שם הם מצליחים להגיע לריכוז ממוקד בתפילה... (כלומר: כולנו צריכים ישועות ותמיד נכון להתפלל... אבל ביום יום באמצע החיים יש הרבה שלא מצליחים להתיישב בריכוז מול תפילת כל פה... אבל כשנוסעים שעתים ומגיעים למירון ועכשיו זה הנושא... אז נכנסים לזה) וממילא אצלם ההשראה היא מעצם התפילה ששם הם מצליחים להתפלל יותר טוב... וכמובן שיש גם כאלו שהנוף הפסטורלי בשילוב של הניתוק והמרחק מהמרכז ובשילוב האווירה הכללית זה "עושה להם את זה"...

אבל!!! יש את סוג ההשראה שאני באופן אישי מרגיש... ומסתמא יש עוד כמה שיזדהו איתי... אצלי סוג ההתעלות במירון זה יושב על משהו מסוג אחר לגמרי... כשאני מגיע לגליל העליון בכלל ובאזור הר מירון בפרט... אני מרגיש שאני כאילו מתהלך בתוך שבילי בית מדרש של רבי שמעון... **ולמה???** כי משום מה... תמיד כשתקרא זוהר הקדוש... החבראי קדישא תמיד הולכים בדרך... הם הולכים... ואז הם מתיישבים על איזה סלע... ואז הם רואים איזה נחש... ומדברים עוד סודות בהקשר הזה... ואז ר' אלעזר פותח בסתרי תורה... ואז הם נכנסים למערה ופוגשים שם יהודי שנראה ע"ה... ואז לפתע הוא פותח פיו ומתחיל לגלות שם רזי דרזין... והם שמחים בדברי תורה והולכים לישון... קמים בחצות... ואז ר' אבא פותח בסוד עניין קימת חצות... ואז הם רואים את איילת השחר... ופתח ר' יוסי בסוד הקדרוניתא דצפרא... ואז הם ממשיכים בדרך ואז לפתע הם שומעים את נעירת החמור של ר' פנחס בן יאיר... פוגשים אותו... והוא מחליף איתם גם כמה סודות התורה... ואז הם ממשיכים ללכת ואיכשהו הם מגיעים לבוצינא קדישא דהיינו רשב"י ומספרים לו כל מה שהתחדש בדרך... וכן הלאה וכן הלאה וככה זה כל הזוהר הקדוש פחות או יותר... הכל מתחבר שם תוך כדי הליכה בהרים ובגבעות... הפוגה במערה... ואז ממשיכים בדרך והולכים... ושוב חוזרים... ומשום מה התיאור הזה מאז ומעולם שובה את לבי... וכשאני מהלך שם במירון אני מרגיש כאילו אני מצטרף להליכה הזו... אני כאילו מרגיש צורך ללכת קצת בעפר... במקום שאין אספלט... (היום כבר קשה למצא כזה מקום במירון) אני הולך שם וחוזר על איזה דף גמ' וזה עושה לי את ההתעלות הכי גדולה... האם משהו מזדהה עם הריגוש הזה?? או שכן או שלא... (אגב: מי שמזדהה עם זה... מסתמא מאוד מפריע לו כל השיפוצים וכל המתחמים המסודרים שיש שם... זה הורס לי את כל הבית מדרש הפסטורלי של רשב"י... מי שזה גם מפריע לו כנראה שהוא בקבוצת מועדון שלי... אבל עזוב... אם יש יהודים שתפרנסים מזה בכבוד... והלוואי... אין אומרים היום? "לשבע ולא לרוזן")

מה שבטוח... דבר אחד אני בודאי צודק! באמת כל הזוהר הקדוש התחבר בשדה... האם זה היה בדרך ממירון לפקיעין או מטבריה לר' יוסי דסכנין דרך ציפורי... לא יודע... והאמת היא שלא משנה הסדר... מה שבטוח... כל סודות התורה נאמרו בשבילים הלא מסומנים... בין הרים וגבעות... בין סלעים לנזקים... זה מה שאנחנו אומרים בסוף הקינות דתשעה באב: מי יתנני משוטט במקום אשר רוח אלוקים שפוכה על בחיריך... **עכשיו... באמת מה זה הדבר הזה??**

למה הזוהר הקדוש באמת נתחבר דווקא בין ההרים והסלעים?? מה עומד מאחורי התופעה הזו?? אז אין צורך הרבה להתפלסף... יש על זה דברים מפורשים בקצרה בדברי רבינו הרמ"ק ז"ל: **היאך ירגיל עצמו במידת המלכות... עוד שניה פירוש בספר הזוהר והיא חשובה מאוד, יגלה ממקום למקום לשם שמים, ובוה יעשה עצמו מרכבה אל השכינה הגולה... ולזה ימנע בכלי ככל יכלתו ויכניע לבבו בגולה ויתקשר בתורה ואז שכנה עמו, ויעשה לעצמו גירושין ויתגרש מבית מנוחתו תמיד בדרך שהיו מתגרשים רבי שמעון וחביריו ועוסקים בתורה... אז הנה... כאן כתוב בפירוש שזה לא סתם!!! זה שרשב"י ותלמידיו כל הזמן הסתובבו בין ההרים והגבעות זה לא שבדיוק באותו יום התקינו להם מזגנים או היה להם שיפוך בבית המדרש ולכן הם היו הולכים בשדות ובבקעות... לא... זה היה עקרונות!!! עכשיו למה?? **מה העניין ב"יעשה לעצמו גירושין ויתגרש מבית מנוחתו תמיד"??** על כך בעמוד 3-4 בגיליון זה...**

כמה מילים לצעיר שמתקשה להעריך את תורתו.

יצא לי לדבר עם בחור שהרגיש לא שווה... ושוב ושוב שיננתי בפניו את המשפטים המוכרים כמה התורה שלו חשובה אצל ה'... כמה הדף גמי שלו יקר בעיני ה' והוא מחזיק את כל העולם... וכידוע: כמה ש-קל להגיד את זה... ככה קשה לחיות את זה... **כי... כי כמה לחשוב ככה???** אני כולא רבע עוף... אף אחד לא מסתכל לכיוון שלי... אז לחשוב שאני כ"כ חשוב בשמים ואני מחזיק את כל העיר הזו???

אמרתי לאותו בחור: תגיד לי... ואם אני אספר לך על שני בחורים בגיל שלך... אחד בן תשע עשרה ואחד בן עשרים... מדובר בשני בצעירים טפשים חסרי אינטלגנציה מינימלית... ויום אחד הם תפסו איזה גרזן פרמיטיבי ועם הגרזן העלוב הזה הם **הצליחו לשתק עיר שלימה במשך ארבעה ימים!** אם אני אספר לך כזה סיפור... מה תגיד על זה???

ומה תגיד שזה בדיוק מה שקרה בשבוע שעבר...

שני פרחים ערביים בני עשרים הגיעו עם איזה גרזן... רצחו בדם קר שלושה יהודים ה"ד... הצליחו לברוח ולזרוע פחד ואימה במשך ארבעה ימים... האם אתה מאמין בשני בחורים כאלו צעירים יכולים לעורר כזו דרמה ופורבוקציה?

אין צורך להאמין!!! זו עובדה! זה מה שקרה בעוה"ר...

אז תעשה חשבון מתמטי... מדה טובה מרובה... אם פרח ארוך שנתן דרוו לרגשות הישמעאליות האכזריות שלו... אם הוא הצליח עם גרזן עלוב להחריד ולטלטל עיר שלימה בישראל!!! אז קל וחומר שיש לך הבחור הקדוש והבן עליה... את העוצמות והטוב של המידה טובה מרובה לשים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים על כל העיר וכל הרדיוס שסביבך כאתה עוסק בתורה ועושה נחת רוח ליוצר... אתה מקרין שמירה וקדושה על כל סביבתך...

רק מה?? ס"ס אתה לא רואה את התוצאות בשטח???

מה אתה רוצה... אתה מחפש לראות תוצאות בשטח...?? מה... היית רוצה ח"ו להחליף עם אותם שני ערבים?? הם דווקא כן פוגשים את התוצאות האומללות שלהם בשטח... איינע תוצאות... רק סוג תוצאות כאלו ניתן לראות תוך רגע... לשכל מנשים חרבך ולאמלל שש עשרה יתומים... הישגים ותוצאות מסוג כזה אפשר לראות כאן ועכשיו...

אבל כשמדובר בהישגים של ערוץ תקשורת של חן וחסד ורחמים בין קודשא בריך הוא לכנסת ישראל... כשמדובר בכאלו הישגים... כאן צריך נכונות להשקיע גם כשלא רואים הישגים באותו רגע... תזכור כלל ברזל: רק בדברים זולים אפשר לראות תוצאות כאן ועכשיו!!! אתה יודע איפה רואים תוצאות כאן ועכשיו?? בזיקוקי דינור!!! שם אתה עושה פיו והופה... איזה זיקוק ענק... וזהו... נעלם... כאלו תוצאות רואים כאן ועכשיו... רוצה עוד יתרה?? לך לחנות "הכל בשקל" ותקנה "בועות סבון..." אתה בטח זוכר מה זה... אתה מוציא ועושה פו פו... והופה... יוצאים חמש בועות סבון... לי יש שיטה מיוחדת איך להוציא אחד ענק... שם רואים תוצאות בשטח... להכאיב לאחרים אפשר לראות תוצאות כאן ועכשיו... אבל לעשות טוב והכי הכי ליצור קשר של ברית נישואין עם אבא שבשמים... כאן צריך נכונות להשקעה... כאן צריך סבלנות והבנה שאני זוכה לעשות כעת משהו מאוד מאוד גדול ושווה להשקיע גם אם לא רואים תוצאות כאן ועכשיו... ואל דאגה: כי שמש ומגן ה' אלוקים חן וכבוד יתן ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים...

כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו לא רק בשעת הדחק אלא גם---

לכל אלו שהשתוקקו להגיע למירון השנה ואזלו הכרטיסים ולא יכולים להגיע... ברצוני להרגיע אתכם... יש בשנה זו רמז מיוחד בגמ' שהשנה **לא צריך להגיע למירון**... מה הרמז?? כידוע... כולם מכירים את המשפט המפורסם בסוגיה דמוקצה שהגמ' אומרת: כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו בשעת הדחק!! אבל יש עוד גמ' קצת פחות מוכרת... והרבה פחות שיוקית... הגמ' בפסחים (נא): אומרת משפט דומה: **כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו בין בפניו ובין שלא בפניו!!!** הופה!! כאן כתוב שאפשר לסמוך על תורתו שמגן עליו והוא ימליץ עליו גם שלא בפניו... גם כשנשארו הרחק מצינו הקדוש... אה... "מעניין!!!" מעניין למה המשפט הזה לא כ"כ התפרסם? מעניין למה אין שלט כזה בכניסה למירון???

אז נכון!!! בכניסה למירון לא יהיה כזה שלט... כי זה כבר בפניו... אבל לכה"פ בשנה זו בתחנות של בני ברק ירושלים... מומלץ לתלות כאלו מודעות... כדי שכל מי שלא הצליח להשיג כרטיס שיהיה רגוע... כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו בפניו ושלא בפניו!!! ותורתו מגן לנו...

אבל זה לא נגמר בזה... תן ניחוש על מה נאמר המשפט הזה???

על איסור ספיחי!!! הסיפור שם היה שר"ש בן רבי יוסי בן לקוניא הלך יחד עם רשב"י בשדה בשנת השמיטה... וראה רשב"י ספיחי כרוב ותלש אותם ואכל!! (למרות שספיחי אסורים בשמיטה, סבר רשב"י שספיחי כרוב מותרים) ועל זה אמר ר"ש בן ר' יוסי לתלמידו, אני שראיתי את רשב"י שאכל... כדאי הוא רשב"י לסמוך עליו **בין בפניו ובין שלא בפניו!!!** עכ"פ הגמ' הזו נאמרה בדיוק על שנה זו!! על שנת השמיטה!! על ספיחי כרוב שאולי בדרך למירון תוכל למצא... (אבל אל תאכל שהרי חכמים פליגי עליה...) עכ"פ כאן רואים שלכה"פ בשנת השמיטה כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו לא רק בשעת הדחק... אלא גם שלא בפניו...

מישהו העיר את תשומת לבי לחידוש נפלא... אם תשים לב: יש לעם ישראל חג כנגד כל אחד מד' אומות שנצחנו אותנו!! יש לנו את חג פסח כנגד גלות מצרים... יש לנו את ימי החנוכה כנגד גלות יוון... יש לנו את פורים כנגד גלות מדי ופרס... רגע... ומה עם מלכות אדום???

איזה חג יש לנו כנגד מלכות אדום?? אז לכאורה התשובה הפשוטה היא: מה נעשה שאנחנו עדיין עמוק עמוק בתוך גלות אדום... אז מה יש לשמוח... עדיין לא ניצחנו אותו??

אבל זה לא נכון!!! כי אל תשכח... נכון שעדיין לא ניצחנו את אדום... אבל נא לא לזלזל... אלפיים שנה אנחנו כן!!! כן מצליחים לשרוד אותו בגבורה!!! כבר אלפיים שנה שמלכות אדום כל הזמן מנסה להילחם בתורה ולומדיה ולא מצליחה... הנקלה בעיניך אלפיים שנות הישרדות מול מלכות הרשעה?? מלכות יוון שניסתה במשך 180 שנה לעקור את היהדות ולא הצליחה... זה הצדיק את שמונת ימי חנוכה להודות ולהלל... זאת אומרת: על אומה שהצליחו לנצח אותה לאחר 180 שנה... הנצחון הזה שווה הלל והודאה... אז מה תגיד עם 2000 שנה שמלכות אדום מנסה ולא מצליחה?? זה לא שווה חגי?? אז מה ועדיין לא סיימנו איתה חשבון... לכן מה? לכן אלפיים שנה של עמידה איתנה מולם לא מצדיק יום טוב?? בקיצור: מהו החג שאנו חוגגים את הנצחון שלנו מול מלכות אדום??

אם נתבונן... החג שאנחנו חוגגים מול מלכות אדום זה ל"ג בעומר!!!

הרי מה העניין של ל"ג בעומר?? אנחנו שמחים עם רבי עקיבא שנשאר לנו בחיים... אנחנו שמחים עם התלמיד רבי שמעון שנשאר לנו גם אחרי שסרקו את בשרו של הרבי ר"ע במסרקות של ברזל וניסו לבטל את התורה... הרי על אפם ועל חמתם של כל המעיקים לשכינה... בדיוק אז התגלתה תורת הנסתר בשיא עוזו...

אם נתבונן במבט מקיף היסטוריוני... ל"ג בעומר מייצג את רבי עקיבא ורבי שמעון בר יוחאי שהמכנה המשותף הכי בולט הכי היסטורי בקורות חייהם היה שהם נרדפו ללא רחם מאת מלכות הרשעה... ותכלס... **הנה הסוד!** הם פה איתנו על אפו ועל חמתו של אותו אדמוני...

אנחנו נרקוד ונפזז ונכרכר ב"אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל..." נלעג לשעיר וחוננו... נבוז לו ונאמר לו: חשבת שלקחת לנו את רבי עקיבא?? כעסת שרבי עקיבא מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה... לכן הרגת אותנו? אז הנה בבקשה!!! תראה אותנו פה קופצים ומפוזים ומכרכרים כל הלילה בלי להתעייף ושרים אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל...

מה חשבתם האומה הרשעה?? שאתם תהרגו לנו את "שמעון ש-גינה"?? אז הנה... אלף שמונה מאות שנה לאחמ"כ אנחנו נעמוד בהילולא של אותו ר' שמעון... ואנחנו לא נגמור **לשבח** ולספר בשבחו של מי **שיגנה** את מלכות הרשעה... אנחנו נספר לילדים שלנו שנכון אמנם שהוחבא בתוך מערה מפני הגזירה... אבל מה טוב חלקו וחבלו...

בקיצור: אם נתבונן זה הההנושא של ל"ג בעומר!!! ל"ג בעומר זה החנוכה והפורים מול מלכות אדום!!! בחנוכה אנחנו יושבים מול הנרות הנוגים ושרים בערגה: חשוף זרוע קדש... נקום נקמת דם עבדיך מאומה הרשעה... אנחנו מייחלים מי יתן וה' ינקום באדום על בשרו של רבי עקיבא שנסרק במסרקות של ברזל לעינינו... **אבל בל"ג בעומר??** בל"ג בעומר אנחנו לא יושבים מול נרות נוגים אלא מול מדורה ענקית... אנחנו לא מתחננים בערגה נקום נקמת דם עבדיך... אדרבה... אנחנו וקדים אשריכם ישראל ואמרתם כה לחי... ולמה?

כי בחנוכה אנחנו מקימים ומתפללים לנקמת דם עבדיך השפוך... אבל בל"ג בעומר הנה!!! אנחנו נוקמים בפועל!!! אתה יודע מה זה בשביל רומי הרשעה לגלות שאותו ר' שמעון שגינה שרציתם להרוג אותו... לא רק שלא הצלחתם... אלא הוא חי איתנו פה כבר 1800 שנה... אנחנו לא מפסיקים לחיות את האור העצום שהוא הותיר לנו מאותה תקופה שאתם רציתם להרוג אותו... ננו... צריך להתפלל על נקמה?? אין לך נקמה גדולה מזו!! אתה יודע מה זה בשביל מלכות הרשעה שהם מצידים היו בטוחים שהרגו את רבי עקיבא... הם תלו בשרו במקולין בבזיון וחשבו שהם סיימו איתו... ופתאום אלפיים שנה לאחמ"כ הם רואים רבבות אלפי ישראל רוקדים אמר רבי עקיבא...?? יידן נקמה!!! אין נקמה יותר מתוקה באומה הרשעה יותר מזה...

והכי הכי: אתה יודע מה זה בשביל המונה של רומי... שכבר אלפיים שנה מנסה להכניס לנו את ההמוניות והרדידות... ובפרט בדור האחרון עם כל פגעי הטכנולוגיה ועדיין!!! אנחנו בזים לה... וממשיכים להיות דבקים בה' וחוסמים את ההמוניות הזו מהמכשירים שלנו... אתה יודע איזו נקמה זו במלכות רומי?? אתה יודע איזה נס פך השמן זה?? לכזה נס לא מספיק נר איש וביתו!!! גם שמונה נרות של חנוכה לא מספיקים בשביל הפרסומי ניסא של כזה נס... פה צריך מדורה ענקית... ואמרתם כה לחי רבי שמעון בר יוחאי...

הרהורים לשבילים הלא מסומנים

בהר מירון...

בפתח הגיליון נשאלה השאלה: למה ספר הזה? ק
נתחבר בדרכים??

אז ככה: ככל הנראה יש בזה סודות עמוקים בין
הייתר... (וגם א"א להתעלם מהמהלך היותר פשטני של
סיגוף ותעניות ו"גלות מכפרת עוון...") אבל עדיין!!!
**ההסבר הפנימי מה עומד מאחורי העניין להתגרש
מבית מנוחתו...**

העניין הוא כך: כשאתה שתול בתוך מערכת...
ומוברג בתוך קהילה או עדה מסוימת... אוטומטית
אתה **שפוט!!! שבו!!! ומוכתב לדפוס החשיבה שבו
אתה מוברג...** אין מה לעשות... **זו עובדה!!!** ברגע
שנולדתי ליטאי... גדלתי במסודות הליטאיים...
ואני לבוש בלבוש ליטאי ושיין למגזר הליטאי...
אוטומטית אני שבו בתוך דפוס החשיבה
וההשקפה הליטאית... ואותו דבר החסיד... לא
יעזור כלום... (אני מודיע לך בנימה אישית... כמה שאני
מחובר לחסידות ואני יודע לחשוב מחוץ לקופסא הליטאית...
סו"ס עדיין אני ליטאי... ואותו דבר אתה החסיד... אתה חושב
כמו חסיד... ואתה מבין לבד שחסידי וליטאי זה רק המדגם
הקטן... יש עוד אינספור קופסאות יותר פרטניות שכל אחד
מאיתנו תקוע בשטעטאלע שלו...)

ותכל'ס מה יקרה לו יצויר שיש נושא מסוים שה'
יתברך רוצה משהו אחר ממה שהתרגלתי לחשוב
מתוך הקופסא הליטאית?? יהיה לי מאוד מאוד
קשה לזהות שה' רוצה משהו אחר... וגם כשאני
אבין את זה... יהיה לי מאוד מאוד קשה לעשות
את הצעד הנדרש של "לך לך מארצך ומולדתך"
וכמובן אותו דבר החסיד... זאת אומרת: בשורה
התחתונה... אם נהיה כנים... אני לא לגמרי לגמרי
פתוח וערוך נפשית לעשות רצונו יתברך ללא כחל
וללא שרק... ולמה אני לא פתוח לזה?? כי אני
שתול!!! אני מוברג ונטוע יותר מידי עמוק בתוך
"בית מנוחתי" מי ששתול בבית מנוחתו הוא כבד
וקבעצ'ער מידי בשביל להיות מוכן לעשות רצון ה'
גם אם זה לא מתאים לדפוס החשיבה המקובל
אצלו... (אפילו שינוי קטן ונקודתי...)

ולכן!!! זו הסיבה שבן אדם ששתול בתוך "בית
מנוחתו" לא יכול לגמרי לגמרי להיות מרכבה
לשכינה הקדושה... במילים אחרות: הוא לא יכול
להיות **הנהג** של (מרכבת-) השכינה הקדושה...
ולמה?? כי התנאי הבסיסי להיות הנהג של
הרבש"ע... זה נכונות ונגישות!!! נהג אמיתי של
השכינה הקדושה אמור להיות ערוך עם יד על
ההגה לקבל הוראות מהצ'י פי אס האלוקי ולכל
כיוון!!! ימינה שמאלה... קדימה אחורה... והכי הכי:
פרסה!!! אתה צריך להיות ערוך שבאמצע הדרך
פתאום אתה מקבל הוראה שטעית... וכעת צריך
נכונות לעשות פרסה באמצע החיים...

אז זהו!!! שמי ששתול בתוך המערכת לא בנוי
לזה... הוא שקוע בכורסה יותר מידי עמוק בשביל
לבצע שינויים ככה באמצע החיים...

וזו הסיבה שמי שרוצה להיות מרכבה לשכינה
הקדושה... מי שרוצה להיות נאמן לגמרי לגמרי

לרצונו יתברך... צריך להתגרש מבית מנוחתו... צריך
להיות משוחרר מכל מיני מערכות מקובעות
שכובלות אותו לדפוס חשיבה או התנהגות
מסוימת... וזו הסיבה שרשב"י וחבריו היו כל הזמן
מתגרשים מבית מנוחתם... כי ברגע שאתה בלאו
הכי מהלך בין ההרים והגבעות... אין לך שום בעיה
לפנות ימינה ושמאלה קדימה אחורה... אתה בלאו
הכי לא נמצא בשומקום... כאן אתה פתוח
לשינויים... בלאו הכי אין לך כמעט נפ"מ האם ימינה
או שמאלה... אתה תמיד פתוח לחישוב מסלול
מחדש לפי רצונו יתברך. אתה לא שבו ושפוט של
הקבעון.

זו הגלות המדוברת!!! הגלות של הזוה"ק ושהתומר
דבורה מדבר עליה זה לא בהכרח גלות של ללכת
מעיר לעיר ולישון על ספסל בבית מדרש...
המשמעות של גלות היא לא להיות שתול ותקוע
יותר מידי חזק בתוך מערכת מסודרת שתקשה עלי
לקום ולעשות שינויים... ולכן אם תשים לב לאורך
כל הדורות כל המהפכות הרוחניות הכי משמעותיות
שהיו לישראל במשך הדורות... זה משהו שקרה רק
מחוץ למערכת!!! כי רק שם יכול לקרות מהפך!!!
אי אפשר לבצע מהפך מתוך בית מנוחה...

בשביל זה יש לנו את רבינו הרמ"ק... הרבי של
האר"י הקדוש שבשורות הספורות הוא מגלה לנו
את הסוד הגדול... במה זכה דורו להיות אותו דור
יחיד ומיוחד שבו התגלתה תורת הנסתר של רבינו
האר"י וגוריו??

אז הנה... לאורך כל הדרך רואים שהגישה שלהם
היתה להתגרש מבית מנוחתם... (כבר הבאתי כמה
פעמים בגיליון זה את ההקדמה המרטיטה של המהר"ל לכתבי
האר"י... שהוא מבכה על זה שכל אחד בונה לעצמו בית כנסת
כדי לעשות לנו שם וכדי לתת לעצמו ביטוי אישי... אבל עזוב...
הביטויים שם חריפים מידי בשבילנו...)

לא צריך להגיע רחוק... תנסה רק לדמיין שהאר"י
הקדוש היה שיין לקהילה מסוימת והוא היה
מתפלל בבית כנסת מסוים... ויום בהיר הוא פתאום
מופיע ומתחיל להנהיג כל מיני הנהגות חדשות...
להניח תפילין של יד בישיבה ואת כל נוסח האר"י
בתפילה... מישוהו היה מוכן לקבל את הדרך החדשה
הזו?? מה פתאום!!! הגבאי היה מזנק אליו ממרחק
של עשר מטר... (כמו שראינו אותו בקורונה...) סליחה...
אל תגע לי בבית כנסת... אל תגע לי בסידורים... ואל
תשנה לי מהנוסח ומהניגונים...

אה... אבל גבאי יקר: אתה לא רואה שיש לך עסק
עם האר"י הקדוש??

אז מה!!! לא מעניין אותי... אל תזעזע לי את
המערכת... אל תגע לי בקבעון!!! כן... אני יודע
שברגע הראשון קשה לחשוב שכך היתה התגובה...
אז זהו... שאני רוצה לגלות לך סוד שלמרבה
האבסורד... עם כל הכבוד להשפעה העצומה והאור
העצום של רבותינו רשב"י והאר"י... אבל יש מישהו
אחד שיש לו השפעה יותר חזקה מהם!!! תנחש
מי?? **כת החומר שלנו!!!** הקבעון שלנו!!! ואני
אומר לך: שאם האר"י הקדוש היה מתהלך בינינו...
והיה מסתכל לכל אחד על המצב ואומר לו מה הוא

עשה אתמול בחדרי חדרים... הוא לא היה מזזי אותנו
מלימטר!!! שמעת?? **מלימטר לא!!!** למה?? כי אני
ממוקם פה... אני ליטאי... אתה חסיד... כל אחד
מוברג בתוך הקופסא שלו... ואל תזעזע לי את
המערכת... ואם קשה לך לקבל את הנתון העובדתי
הזה... אז יש לי הוכחה מפורשת מהתורה שככה זה:
חז"ל אומרים: שהסיבה שישראל נתעכבו במדבר 40
שנה, למה?? "אמר הקב"ה: אם אני מכניסן מיד
לארץ ישראל הרי זה נפנה לזיתו וזה נפנה לתאנתו...
אלא אני מוליכן במדבר ויאכלו מן וישתו מי באר
ועוסקים בתורה... מה כתוב כאן?

שאם ישראל היו נכנסים מיד לא"י... גם הם אם היו
נכנסים יחד עם משה רבינו בכבודו ובעצמו... כל
אחד היה מתמקם... זה בזיתו וזה בתאנתו... זה
בבית כנסת חניכי הישיבות וזה בבית כנסת חסידי
פלוני וזהו... אין עם מי לדבר!!! גם אם תביא לי את
משה רבינו עם קרני הוד שיעשה לי מופתים...
מצטער מאוד משה רבינו... אל תשנה לי את החיים...
אל תפריע לי בסדר יום הקבוע... זה מה שטמון
במאמר חז"ל הזה... כלומר: בשביל לקבל את
התורה... לא מספיק שזה יהיה דור דעה... לא
מספיק שיתהלך בינינו משה רבינו שמחציו ולמעלה
מלאך... צריך עוד דבר!!! צריך שעם ישראל יהיו
במדבר בשומקום... שילכו הלך חזור... יבנו
סוכות... יפרקו... יבנו שוב... בקיצור: הנה לך מכה
משותף בין מסירת התורה לזוהר הקדוש... שניהם
נתחברו תוך כדי הליכה... בין מסע למסע... רק שם
זה יכול לקרות!!! רק בן אדם שהוא בלאו הכי
באמצע המדבר... וכבר לא משנה לו ימינה שמאלה
קדימה או אחורה... רק כזה אחד מסוגל להיות הנהג
של המרכבה!!! בלי לבדוק אם זה מסתדר לו עם
הלוח זמנים... ועם מה שמקובל לחשוב...

זו הסיבה שאם תשים לב כל המושג הזה של תורת
הנסתר ורשב"י והאר"י הק'... זה משהו שתמיד
משתלב עם הנוף ההררי של הגליל העליון... או סביב
סמטאות צפת אפופת המסתורין... ולמה???

כי בגוש דן זה מידי **גוש!!!** אתה שתול מידי חזק
בתוך המערכת... ומשם מאוד קשה ללכת אחרי
השכינה בלי שום חשבון... כזה דבר אפשר לעשות
רק בשבילים הלא מסומנים שבין צפת למירון...
כשאתה פתוח לכל כיוון... ובינינו... אני חושב שזה
אחד מסיבות הקסם העיקריות שיש לאזור הזה...
כשאתה מהלך בארץ הגליל... זה לא סתם במקרה
שרוחו יתברך היתה שפוכה שם על נביאיך... אלא
זה המבנה!!! צורת ההשגה המרוממת הזו נעשית
רק הרחק הרחק... אי שם... במקומות שיד אדם לא
הגיעה שם... וכמובן!!! כעת אני סומך עליך שאתה
מספיק חכם כדי להבין לבד... שגוש דן זה לאו
דווקא גוש דן... ומירון זה לאו דווקא מועצה אזורית
גליל עליון... יש פה משמעות יותר עמוקה בשביל
להיות נאמן לגמרי לרצון ה' אתה צריך להיות
משוחרר מכל מערכת מגבילה... (כיום גם במירון אתה
יכול למצא מערכות מאוד מקובעות... בפרט לאחרונה... ואילו
בגוש דן אתה יכול למצא אנשים שמשוחררים מכל קבעון
מערכתי... אני סומך על הקורא החכם...)

את החיות בעבודת ה'! לזכור שיום אחד אנחנו שואפים להגיע למדרגה הזו... לפחות להיאחז שם באופן חלקי... ועם זה לחזור בחזרה לאטמוספירה של המערכת... כשאני מגיע למירון ואני במוייחין... אני פתאום מוצא את עצמי חושב מחוץ לקופסא... אני לפתע מזהה כל מיני דברים לגיטימיים שבמבט טהור וניטרלי בשבילי הר מירון... לפתע אני מבין שזה לא מתאים לי... אני יכול יותר...

ואז אני חוזר הבייתה... אמנם חוזר למערכת... אבל חוזר עם איזשהו איזון מסוים... עם השילוב המנצח בין מערכת לבין חשיבה מחוץ למערכת

נסיים עם הדמות האהובה... הלא הוא בחור ישיבה!!!

בחור ישיבה הוא הדמות הקלאסית שמייצגת את הניגוד הזה!!!

באיזשהו מקום בחור לא נשוי בעצם אישיותו הוא דור המדבר... בעצם הווייתו הוא מגורש מבית מנוחתו... אין לו מסגרת משמעותית שהוא מחויב אליה... (כמה שהוא מחויב למסגרת הישיבה... עדיין זה לא כמו המערכת האימתנית של המחויבות לבית... לך תסביר את השורה הזו לבחור ישיבה...) ומהסיבה הזו לבחור יש פונטנציאל הרבה יותר גדול לעלות ולהתעלות ולהגיע לפסגות רחניות לאין ערוך מאשר אדם נשוי!!! למה? כי הוא מהלך בין הרים וסלעים ואין לו שום בעיה לחתוך ימינה... אבל! באותה מידה הסיכון הוא לא פחות ואולי גם הרבה יותר... שבדיוק באותה מהירות שהוא יכול לחתוך ימינה... הוא גם יכול לחתוך שמאלה... עכ"פ זו הסיבה שבחורים כ"כ כ"כ אוהבים ונמשכים למירון ולכל האזור הזה... כן... יש לכם בחינה של אותם קדושי ארץ שהתהלכו כאן בשומקום... כמו שהם הצליחו להתעלות דווקא מתוך המצב הפתוח הזה לכל כיוון... ככה גם אתה יכול כעת להתעלות ולהסיק מסקנות ולהתקדם איתם בקצב מאוד מהיר... אבל אנא!!! תשמור על עצמך... תזכור שבאותה מידה תהום פעורה לפניך... אתה הולך על צלע הר!!! מצד ימין צוק מרום מתנשא ורק תפסס אליו... ואילו מצד שמאל תהום פעורה... ושניהם פתוחים לפניך!!! אנא ממך... תחזור כמה שיותר מהר לישיבה... אל תתפתה... אל תבחר בחיים שמחוץ למסגרת... כמה שהניחוח המשכר של החיים האמיתיים של רשב"י והחברים כשהם היו מנותקים מעולם השקר... כמה שזה נכון... עדיין אצלך הסיכון רב על התועלת... תטעם את הטעם המתוק הזה... תאחז בו... תנשום אותו מלא ראותך... ותחזור מהר לישיבה!!! תהיה חכם!!! תהיה מהפקחים האלו שמשכילים להבין שכמה שהמסגרת היא בצבע מט ואפורי... אבל סו"ס זה יציב... ויציבות זה הכי קריטי לגיל שלך... אל תשכח להתקשר להורים הדואגים... להגיד להם שאתה בדרך חזרו... ממש כיבוד הורים...

מה שכתוב שם... תחפש איזה תירוץ שאתה רוצה... דבר אחד אל תעז להגיד... אל תגיד שר' אלימלך מליזנעסק היה חסיד ואני ליטאי... את המשפטים הנבובים מהסוג הזה אתה יכול להגיד על חבר מועצה מטעם דגל או אגודה... אבל כשיש לך עסק עם ענקי רוח שהתגרשו מבית מנוחתם הם היו משוחררים מכל נגיעה וכל חפצם היה רק לגלות יחדו יתברך בעולם...

זו המעלה הגדולה של גלות... ושוב נשנן: גלות זה לאו דווקא להסתובב מעיר לעיר... זה יכול להיות גם פה!! מתוך המערכת... לזכור שלמרות שאני בתוך המערכת... אני ער ועירני לאפשרות קיימת שה' רוצה ממני משהו אחר למרות שאין לי את זה כאן.

אבל!!!! כאן מגיע האבל הגדול...

עד כה הוכחתי באותות ומופתים כמה חיובי להיות מנותק מהמערכת שממש ורק משם אפשר להיות מרכבה לשכינה הקדושה... משם אפשר להבין מה ה' רוצה ולא להיות נגוע בקבעון הממסדי... **אבל!!!!**

אתה מבין לבד שאליה וקוץ בה... בדיוק מאותה סיבה שהממסד והמערכת מקבעים אותי ומפריעים לי להבין מה ה' באמת רוצה... הרי מאותה סיבה בדיוק הממסד והמערכת הם אלו ששומרים עלי... על האיש החלש והחסר חוט שידרה... שאצליח לשרוד את עבודת ה'... כלומר: החסרון של המסגרת... זה גופא המעלה שלה!!! זה שהמערכת כובלת אותך ולא נותנת לך לחשוב מחוץ לקופסא מה ה' רוצה... אותה מערכת היא זו ששומרת על כולנו... שנשרוד את עבודת ה' ולא נסטה שמאלה...

ממילא זה לא חכמה להתנתק מהמסגרת!!! זה לא חכמה להיות אדם שלא מן הישוב... אין לנו את הלוקוס הזה... אנחנו מוכרחים את הגלגלי עזר של הקהילה והממסד והלחץ החברתי שכולם עושים ובזכותם גם אני... ולכן!!! עם כל האהבה ורגשות הקודש שיש לנו להר מירון ולהוד קדומים שיש בגליל העליון... עדיין!!! עדיין כל אחד מאיתנו קונה כרטיס הלוך-**ושוב!!!** כמעט אף אחד מאיתנו לא ממשיך להישאר שם...

יש המון יהודים שמגיעים למירון לשבת התעלות... לכמה ימי התעלות ומשום מה כולם חוזרים בסוף הבייתה ולא נשארים שם... כי עם כל הרגש וההבנה כמה טוב להיות מגורש מבית מנוחתי אבל אני ריאלי ומבין שכמה שהמערכת מאבנת אותי. היא עדיין ושומרת עלי שאשרוד את היהדות!

מי יכול להרשות לעצמו לצאת מהמערכת ולהיות מגורש מבית מנוחתי?? כל אותם קדושי עליון ומצוקי ארץ... אלו שבאמת הגיעו לפסגת כח היחיד שהם כבר לא היו צריכים את הקביים של כח הכלל... אותו רשב"י ש"ג שנה יכל לשבת במערה ולעסוק בתורה לבד לבד... אותו אר"י הקדוש שברוב שנות חייו הקצרים עמל בתורה על גדות הנהר... הם יכלו לצאת מהעיר ולהתגרש מכל שייכות לבית מנוחה... אבל אנחנו חייבים את המערכת!!! חייבים את התמיכה של ה"ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם..." למרות המחיר של הקבעון של המערכת...

אבל בשביל זה תמיד יש לנו את מירון שמחכה לנו שם בצפון... ותמיד אפשר לעשות גיחה לשם ולרענן

כידוע: הגאון מוילנא יצא לגלות במשך שלוש שנים... וכולם יודעים להגיד שהיה לו בזה סוד כמס ואף אחד לא יודע למה הוא עשה גלות...

אבל מה אעשה... אני דווקא חושב שמאוד קל לנחש למה הגאון עשה גלות... הכתובת פשוט רשומה על הקיר... לך לשטיבלאך ותשאל מי שאתה רוצה... לאיזה מגזר היה שייך הגאון מוילנא... כככולם ידעו להגיד לך שהגאון מוילנא היה **ליטאי!!!** ואני שואל אותך: למה??? תסביר לי מה הקשר בין הגאון מוילנא לליטאים??? מי עשה את השידוך בין הגאון למגזר הליטאי??? נו... מה התשובה??? **פשוט מאוד:** היות והגאון היה מתגורר בעיר וילנא!!! שהיא בירת ליטא... אז מה רצית... שהוא לא יהיה ליטאי??? בדיוק כמו שמי שנולד בעיירת בעלזא באופן טבעי הוא נהיה בעלזער חסיד... ככה מי שנולד בוילנא נהיה ליטאי... נכון???

אז הנה!!! כעת אתה בעצמך הסברת מה הסיבה שהגאון מוילנא עשה גלות... כי אצל ר' אליהו מוילנא... כל משאלת לבו היתה אחת ויחידה: לעשות רצונך-**א** אלוקי חפצתי ותו לא מידי... את הגאון לא עניין ליטא ולא פולין... הוא היישיר מבט רק לגילוי יחודו יתברך בעולם... דא עקא: שהגאון באמת נולד בוילנא... הוא לקח בחשבון שבוילנא אמנם עושים רצונך ויתברך... אבל סו"ס אחרי הכל יש פה מנטליות ליטאית... ופה זה יהדות ליטא!!! והיות ור' אליהו החסיד לא מחפש יהדות ליטא... וגם לא יהדות פולין... ולא הונגריה... אלא רק את פניך ה' אבקש!!! אם ככה... אין ברירה אלא לצאת מוילנא... להתגרש מבית מנוחתי... להתנתק מכור חובצתי... לצאת ולחפש את עבודת ה' לפחות **גם!!!** גם מחוץ לוילנא... וכאן צמח הגאון **ה ח ס י ד** מוילנא... ולכן אם אתה לא מסתדר עם הדרך של הגר"א... זכותך... תגיד איזה נימוק שאתה רוצה... אבל יש דבר אחד אסור להוציא מהפה... אל תגיד שאני לא בשיטה של הגאון כי הוא ליטאי!!! **את זה אסור להוציא מהפה!!!** את זה אתה יכול להגיד על אדון אז נדברו שהוא מדבר כמו ליטאי כי הוא ליטאי... אבל על רבינו אליהו שהתגרש מבית מנוחתו... הוא לא הגאון מוילנא... אלא הגאון **החסידי** שהגיע מוילנא... **אותו דבר לצד השני...**

יש לנו את האחים הקדושים ר' אלימלך מליזנענסק ור' זושא מאניפולי שגם הם עשו גלות... ומאוד ברור לי מה הסיבה... תשאל כל ליטאי למה אתה לא לומד נועם אלימלך?? מה הוא יגיד לך?? תקשיב... אני ליטאי! ונועם אלימלך זה ספר חסידות שהגיע מפולין... ושם תנועת החסידות היתה במיטבה... ואני לא בהשקפה הזו!!! אני ליטאי!!! **אז זהו שלא!!!** בדיוק בשביל זה ר' אלימלך ור' זושא עשו גלות... אין הכי נמי... ר' אלימלך ור' זושא נולדו במחוזות שהחסידות היתה חזקה שם... והם עשו את החשבון האישי... רגע... מי אמר... מי אמר שזו הדרך... אולי אנחנו הולכים בדרך הזו רק בגלל שאנחנו משתייכים למגזר החסידי... ואנחנו הרי רוצים ומחויבים רק לדבר אחד: לעשות רצונך אלוקי חפצתי... בשביל זה צריך לצאת לגלות!!! יוצאים מהקופסא. יוצאים מהשטעטאלע... וכעת אנו פתוחים לכל כיוון בעבודת ה'. ושם צמחו האחים הקדושים!!!

אם אתה קורא את הצעטיל קטן ולא מתאים לך

ארוחת בוקר על גבי עץ התאנה "כביכורה בטרם קיץ..."

ר' יצחק המלמד המסור מגיע כל יום לחידור... ובימים האחרונים הוא שם לב שהילדים פחות שמחים... יש אורה פחות עליזה... כן... אני מנחש לבד מה הסיבה לריפיון... אבל בכל זאת... אני רוצה לפתוח את הנושא הזה עם הילדים... באותו בוקר ר' יצחק הציף את הנושא... מה קרה לאחרונה ילדים...

וכצפוי... ינקה מיד אמר בפשטות: כל שנה אנחנו עולים עם כל הכיתה לפחות פעם אחת להבאת הביכורים מטעם הכפר... והפעם אין... לא עולים... וחוף מזה... שנה שעברה לא עליתי עם אבא שלי לקרבן פסח... אז לפחות עליתי עם אמא לפסח שני... השנה היינו בפסח ראשון בירושלים... אז זהו!!! גם לפסח שני אני לא עולה וגם אין ביכורים... הרבה המשיך לילד הבא... כן מוטי... מה אתה אומר... גם אני מרגיש ככה... כל שנה היינו צוברים פה בכיתה כמות של מטבעות של מעשר שני... ואז היינו לומדים את כל סדר זרעים... וכשגומרים את הסדר... הפרס היה שכל הילדים עולים יחד לבית המקדש לאכול מעשר שני ובדרך משננים את כל מה שלמדנו... והשנה אין לנו את זה... אין פירור אחד של מעשר שני בכל ארץ ישראל!!! כי בפסח האחרון היה ביעור מעשרות... ממילא אין מוטיביצה... תמיד העיניים שלנו היו נשואות לרגע השיא... שנלמד טוב ואז נסע לירושלים... ואילו השנה אין סיבה לנסוע לירושלים... וזה עושה לי עצוב בלב...

אז כן... לא טעית!!! סיכמנו לעצמו ר' יצחק... ובכן... ילדים יקרים... אני רוצה לבשר לכם:

גם השנה בעזה"ש אני אעלה איתכם לירושלים... כל הילדים בהלם... מה? כן?? אבל למה? בתור מה??

תקשיבו ילדים... כשהייתי בירושלים בחג הפסח... גם אני הרגשתי את הצביטה בלב שיש לכם כעת... לכולנו יש את הצביטה הזו בלב... מה נעשה... השנה אין תרומה ואין מעשר שני... אין ביכורים... אז זהו... נפרדים במוצאי פסח מבית המקדש... חוזרים לגיחה קצרה לחג השבועות וזהו... תחושה מייבשת כזו!!!

אבל אז חשבתי לעצמי... רגע... למה?? למה בשנת השמיטה נגזר עליו להיות פחות מבית המקדש?? מה... שנת השמיטה היא שנה פחות מיוחדת ופחות קדושה מכל שנה?? הרי זה בדיוק הפוך... שנת השמיטה היא כ"כ קדושה... שלא צריך להגיע לבית המקדש!!! אפשר להתהלך על אדמת ארץ ישראל והיא בעצמה אדמת קודש היא... ולכן בימים אלו יצאתי במיזם יחד עם כמה יהודים טובים מרחבי ארץ ישראל...

גם השנה עולים לבית המקדש כמו כל שנה!!! רק מה?? כל שנה העיניים היו נשואות כל הזמן להגיע כבר לבית המקדש... כל הדרך רצינו כבר להגיע... כל התאנים והרימונים העסיסיים חיכו לנו שם בירושלים!!! שם נאכל מפריה ונשבט מטובה... אבל השנה שזה שנת שמיטה וכל ארץ ישראל היא מקשה אחת של שבת הארץ... אז הפעם העליה לירושלים תהיה בסגנון אחר... אנחנו יוצאים לדרך... והיעד הסופי שלנו זה ירושלים... אנחנו רוצים להגיע ללשכת הגזית... ולזכות לנשק את האבני גזית הקדושים בחציו שבקודש ולישא שם תפילה שנזכה לעלות במעלות התורה... בעזה"ש אנחנו מתכננים להגיע לשם מוקדם בעלות השחר ולזכות להגיד יחד עם האנשי משמר את ברכת אהבה רבה ועשרת הדברות וקריאת שמע... (את ברכת יוצר אור נגיד יותר מאוחר...) אבל!!! ס"ס"ס השנה אין לנו מעשר שני ולא ביכורים... אבל יש לנו משהו אחר!!!

יש לנו ארץ ישראל שלימה... ארץ זבת חלב ודבש שמלאה בכל טוב... פרדסים ומטעים וכרמים והכל הפקר...

ומה אתם חושבים... לא לכל שדה בארץ ישראל יש קופצים כמו כאן... בסוף הכפר שלנו... שעל כל רימון ועל כל תאנה יש עשרים קופצים... יש מקומות רחוקים יותר בארץ ישראל שהתפוח או הענבים ימשיכו לעמוד ולעמוד על העץ עד... עד שהם יפלו ועל זה נאמר: "ויתרם תאכל חית השדה..." בשדות שכאלו החקלאים מתחננים בואו... בואו אלינו... תאכלו מפריה ותשבטו מטובה... חבל!!! השדה הפקר... ולנו יש רשות לאכול כמו כולם... מזון שלוש סעודות וזהו... ואנחנו לא יכולים לאכול עצים שלימים... ולמכור גם אסור לנו... אז בואו... בואו ותאכלו... ויצרתי קשר עם כמה וכמה בעלי שדות כאלו בדרך לירושלים... ובעזה"ש בכ' סיון כמידי שנה אנחנו נצא לדרך... כל שנה היינו יוצאים בתאריך הזה לביכורי תבואה של שדות הכפר שלנו... אבל השנה אנחנו נצא בלי התבואה... דווקא התבואה היא ספיחין ובזה אסור לנו לנגוע... אבל שדות האילן זה הליגע פירות שביעית... פירות טיש של הרבש"ע בכבודו ובעצמו...

איזה פרץ של שמחה והתרגשות... כל הכיתה צהלה ושמחה... ליהודים היתה אורה זו תורה!!! כל הילדים התחילו ללמוד בחשק ובהתלהבות... סוכם שאנחנו יוצאים רק לאחר שכל הילדים נבחנים בעל פה על כל מסכת שביעית בזרעים... וגם מסכת מכשירין בטהרות... את המשניות האלו אנחנו נגרוס בדרך...

הגיע כ' בסיון ויוצאים לדרך... כן... תשאל את האמריקאים... הילדים יוצאים להרים... למחנה קיץ... אז הנה... בארץ ישראל בשנת שמיטה יש מחנה קיץ של קודשא בריך הוא... כל הארץ לפניך החל רש...

יצאנו לדרך... היעד הסופי כאמור זה ירושלים ובית המקדש!!! אבל הפעם האכילת קודש מתמקדת בעיקר בדרך... התחלנו בצעידה רגלית מיד לאחר תפילת שחרית... הלכנו שעה וחצי... ואז!!! לפתע ר' יצחק עוצר את כל הילדים... לפנות שמאלה בשביל!!! ואז לפתע נכנסנו לפרדס תאנים גדול... ר' יצחק ביקש מכל הילדים להתיישב תחת עץ תאנה שענפיו רחבים וצלו מרובה... והתחלנו לעסוק בתורה בניעומו...

הגיע ההפסקה!! כעת הכריז ר' יצחק... תקשיבו ילדים... כל שני ילדים עולים כעת על עץ תאנה אחד... ואוכלים תאנים לארוחת בוקר... שיהיה לכם לשובע!!! אבל לא לשכוח ילדים!! זה פירות שביעית... אסור לזרוק ולא להשחית... חוץ מזה תעשו כל מאמץ שלא לקטוף תאנה פגה... כי זה הפסד פירות שביעית... (מי שבטעות קטף תאנה פגה... שלא זרוק אותה... שביא אותה לכאן...) תכלס... לא צריך להפריש לא תרומה ולא מעשר ראשון ולא שני... קודש לה!!! משולחן גבוה קזכו לה...

איזה עקשן... תוך כמה רגעים כולם יצאו בריצה זוגות זוגות... כל הילדים טיפסו בזריזות... כל שני ילדים על עץ אחר... תוך דקות ספורות ניתן היה לשמוע מרחוק את ברכת הנהנין בקול ובעניומו... ברוך אתה ה'... בורא פרי העץ!!! ואלת ושבטת וברכת את ה' אלוקיך... אחרי חצי שעה כולם חוזרים עם פנים סמוקות ועליצות... אה... איזה עסיסי... גם טיפוס מאתגר על הבוקר וגם תאנים מתוקות "כביכורה בטרם קיץ, אשר יראה הרואה אותה, בעודה בכפו יבלענה..." תכלס... עם כל הרצון שלא לקטוף תאנה פגה... זה כמעט בלתי נמנע!!! זה כמו אבוקדו שאתה קונה... ואתה חושב שהוא כבר טוב ומתברר שעדיין לא... תכלס לכל ילד הצטברו כמה וכמה תאנים שהוא חשב שהם כבר מבושלות... אבל לא נורא!!! יש לזה פתרון... תביאו את כל התאנים הפגות... נטמין אותם בתבן וככה תוך כמה ימים זה מתבשל... על זה נאמר: נוצר תאנה יאכל פריה (בעוד יומיים שבת קודש... אם עד אז זה עדיין לא יהיה ראוי אנחנו נאלץ להשתמש בכוש או בכרכר בשביל לתחוב ולהוציא כדי לבדוק האם זה כבר ראוי לאכילה... עיין שבת ק"ג גבי פגה שטמנה בתבן... ואל התבלבל לטעון שהתאנים האלו הם מוקצה כמו הגרוגרות שאפילו רשב"י מודה שהם מוקצה... שהרי "אין מוקצה לר"ש אלא גרוגרות וצימוקין... אבל כאן זה שונה... תנחש לבד מה ההבדל בין פגה לגרוגרות...) אוי... כבר נגמר המקום ביריעה... ואנחנו בקושי התחלנו את המסע... עכ"פ כעת ממשכים תוך כדי שינון מסכת מכשירין... ארוחת צהרים תהיה ב... בהזדמנות אחרת...

הפעם הטעות השלישית שבחודש האחרון!!!

אם בשבוע שעבר מנתי שתי טעויות חמורות שהיו לי בחודש האחרון... אז אמנם העירוני שאחת מהטעויות היא לא באמת טעות... זה ש"אין ביכורים נוהגים בשמיטה..." כולם מעירים על זה והחזו"א אומר שזה טעות בדברי רש"י... טוב... נחה דעת...

אבל!!! לא לעולם חוסן... בדיוק בשבוע האחרון קבלתי מכול של מלפונים... (ולא סתם אלא בפאניקה...) מה יש??? הייתה לי טעות נוספת הרבה יותר קריטית... כתבתי (במדור הלכה בקרוב) שבמעמד הברית נתנו ליולדת לשתות תרומה... וזו טעות!!! אוהו... יולדת זכר לאחר שבעה היא טבולת יום ארוך ואסורה בתרומה... אני מודה: טעיתי!!! התבלבלתי!! שכחתי!!

אייתי תליו מנותני... דא עקא: שכבר יותר מידי צפוף לי במיטה... יש לי יותר מידי הרבה טעויות שהולכות לישון איתי... אבל הכל שווה!!! הכל שווה בשביל לפגוש את העולם הטהור והנקי של עמלי התורה בדורנו... את אלו ש"יולדת אוכלת בתרומה" זה מה שמוציא אותם מהכלים... מצורע ביומי ספרו זה מה שמעניין אותם... וביכורים כן נוהגים בשביעית או לא נוהגים זה מה שמביא אותם להתקשר 12 פעמים... והם קיימים!!! יש לנו ב"ה כאלו בדורנו... יש ב"ה הרבה בני עליה שהראש שלהם מלא וגדוש בנאייעס של תורה... מי אומר שלא?? מי טוען שלא?? כל אלו שרוצים להכניס לנו שטויות בראש הם אלו שעסקים בלהוכיח שהיום כולם נמצאים בובל... אז זהו שלא!!! השבוע קבלתי עשרות מלפונים נועזים... על מה?? השתגעתי?? יושבת על דם טוהר לא אוכלת בתרומה... ננופתי והתענגתי על הנויפה הזו... היו לי עוד כמה טעויות פוליטיות פנים חרדיות בתקופה האחרונה... ודווקא קבלתי פחות מלפונים... או כנראה שהציבור שלנו הוא לא כמו שיש שהואניגם להציג אותו כאילו רק שטויות מעניינות אותו... לא!!! יש בינו הרבה צעירים ומבוגרים שהרשי"י במשפטים והחזו"א בערלה מעסיק אותם הרבה יותר משלל שטויות וירקות שיש בדורנו... האי של הטהרה הזה קיים!!! כל מה שנתר לנו זה לבחור את החברים הנכונים... את הסביבה הטהורה והנקיה... את אלו שלא יהיו מוטרידים מלפיד ועידית סילמן... אלא יהיו מוטרידים מחרש שנשא פיקחת... אל תתבלבל!!! אל תתן לכל מיני עיתונאים לתת את הרושם כאילו הראש של כולם נמצא בובל... לא!!! יש... יש לנו דור שכל הוייתו בתורת ה'...

אבל אני רוצה לנצל את ההזדמנות... דווקא בעקבות טעות שלישית בחודש אחד... והפעם זה באמת טעות מבכיכה...

נכון!! טעיתי... וזה לא נעים... אבל לא קרה כלום!!! אני לא מניח מכתב התפטרות... ואני ממשיך הלאה... ואני הוצאתי עוד עלון... והנה אתה קורא אותו למרות כל המשוגות שלי... (ומי יודע מה הולך להיות הטעות בשבוע הזה...) אני חושב שלמרות הטעויות והמהדלים שלי אני עדיין איש טוב שיכול להמשיך הלאה.

אז אנא!!! אם בדיוק תפסתי אותך לאחר איזה כשלוש צורב אלא טעות מהדהדת ואתה לא יודע איפה לקבור את עצמך... בא... בא איתי... בא נמשיך הלאה... לא קרה כלום!! אז מה והמון המון יהודים חשבו שאני קוקו שאשתימטיא ממני שיוולדת אסורה בתרומה... אז מה... בשביל זה סיכמנו כבר בשבוע שעבר שאשרי מי שגדייל בתורה... הולך וגדל בתורה... בסייידר... אני יודע להפסיד בכבוד... והנה... אנחנו מומשיכים יחד לעמוד על דברי תורה דווקא לאחר שנכשלת בהם... אתה מוכן להיות חברותא שלי? שינוי נמשיך לטעות יחד ונגדל מהטעויות...

בקעה בקעה המלאי דינרי זהב..

מידי שנה צריך להתמקד ולהבהיר: ל"ג בעומר הוא לא היום של אנשי מירון... וגם לא היום של מדליקי המדורות והמשואות... ובואי שלא היום של אותם אלו ששרים יותר מג' פעמים בר יוחאי ואשרינו מה טוב חלקנו...

ל"ג בעומר זה היום של **האברכים!!!** ל"ג בעומר הוא נחלתם הפרטית של אברכי הכוללים!!! כן... מה שאתה שומע... רבי שמעון בר יוחאי הוא אביהם ופטרונם של אלו שתורתם אומנותם... וממילא ההדלקה המרכזית לכבוד התנא האלוקי רשב"י זה בהיכלי הכוללים והישיבות... ועליהם נאמר תורתו מגן עלינו היא מאירת עינינו... שם יורדת עיקר ההשפעה... ושם זכותו יגן עלינו... ושם יושר השיר אשרינו מה טוב חלקנו בהילולא דבר יוחאי... שם נאה ויאה לשיר ואמרתם כה לחי!!!

אה... אבל זה לא כ"כ נראה ככה?? על פניו אתה לא רואה הרבה קשר בין היכלי הכוללים והישיבות לבין האורות של ההילולא דרשב"י???

נכון... גם המערה של רשב"י לא נראית כזו מרשימה ואף אחד לא פוקד אותה... וזה לא מפריע לה להיות זו "במערות צורים שעמדת שם!!! שם קנית הודך והדרך..." כמו שהמערה של רשב"י היא המקום ששם קנה הודו והדרו... כך היכלי הישיבות והכוללים הם נאמני ביתו האמיתיים של רשב"י... כל החוגגים מסביב זה אולי התזמורת... המלצרים... הרקדנים... אבל חתני השמחה האמיתיים הם אלו שספונים בהיכלי התורה!!!

תנו כבוד לתורה!!! והכי הכי מי שצריך לתת כבוד לתורה זה חתני התורה בעצמם... אלו שספונים בהיכלה של תורה... להעריך את תורתם ולדעת שאת מעוזו של רשב"י הם מחזיקים... ואם תורתו מגן לנו הרי כעת כל ההגנה הזו בידיים שלכם!!! אנא... זכרו אותנו... העתידו בעדנו... תמשיכו להגות בתורה עבור כל כלל ישראל...

ולדידי היקר... זה שכעת עושה את דרכו לציון התנא האלוקי רשב"י...

אם אתה קצת במשקעים ממה שקרה בשנה שעברה ואתה קצת חושש להתקרב להר מירון... דבר אחד הייתי כן מזהיר!!! אם במקרה יש לך ברכב איזה שבועון חרדי וכל כיוצ"ב שעסוק בלהציע לאברכים עוד פתרונות כיצד לעזור להם לצאת ולהשתלב במקומות עבודה... ולעזור להם להתקדם בחיים ולצאת ממעגל העוני וכל כיוצ"ב... הייתי מציע לך מטעמים בטחוניים לעזור בצומת שבע ולעשות מדורה קטנה ולהשליך לשם את השבועון הזה... וזה ליתר בטחון...

עכשיו: בינינו... אם אתה שואל אותי... האם השבועון הזה כ"כ גרוע?? לא יודע... אני במקרה קצת פתוח בנושא הזה... אני מוכן להכיל שיש רמות רוחניות שונות... בפרט שרשב"י עצמו לימד אותי לאחר שיצא מהמערה בשנת "ג... שגם אם יש בכלל ישראל יהודים שעוזבים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה... לא צריך להקפיד עליהם... די לעולם אני ואתה שעוסקים בתורה... רשב"י לימד אותי לראות את הטוב שבכל יהודי "חזי כמה חביבים מצוות על ישראל" ולכן אם אתה שואל אותי האם צריך לצאת בחרב וחונית נגד כל מי שלא דוגל בלשבת וללמוד כל היום...?

בינינו... לא... לא צריך לעשות עסק... לבן תורה מותר לדעת שיש הרבה מדרגות בכלל ישראל... ואפילו רשב"י בעצמו חנין אותנו (מנחות 5ט): שיש יהודי שאפילו לא קרא אלא ק"ש שחרית וערבית קיים מצוות לא ימוש... אבל ש... ש... שקט!!! דבר זה אסור לאמרנו לפני ע"ה" (ורבא דווקא סובר שמצוה לאמר ע"י"ש... אז שוב... אם אתה שואל אותי אחד על אחד האם השפראך הכללי הזה שמאדיר את ההייטקיסט ולא את האברך שיושב ולומד?? האם זה נורא?? האם צריך להוקיע את זה בכל מחיר?? עזוב... יתכן שהכי נכון זה לשתוק... אבל!!! כל זה נכון כשאתה מדבר איתי... שישאר בינינו... **אבל למען ה'... לא ליד רשב"י!!!** אתה כעת בדרך לציונו של רשב"י... אדוני...

כעת זה אירוע פרטי!!! כשאתה מגיע לציון של רשב"י פה זה המעוז והבית מדרש הפרטי של תורתו אומנותו!!! פה צריך להגיע עם כל הכבוד לתורה!!! פה זה הנושא!!! נקודה!! זה ה"ל"ב של ה"ג"א!!! **כיום זו החתונה של האברכים!!! זה אירוע בלעדי שלהם!!** זו יום שמצדיעים להם ולדרכם ולאביהם של כל עמלי התורה...

סתם ככה לשבר את האוזן: אנחנו יודעים שתלמידי ר"ע נפטרו בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה... ואם שנה שעברה קרה אסון וכולנו ניסינו להתעורר למה זה קרה... אז עוררו על כל מיני נושאים... דיברו על זה שאנשים דורכים אחד על השני וכו' וכו'... כל ההסברים האלו נכונים!!! אבל צריך לדעת שכל זה לא אליבא דרשב"י... כי מי שידע... אצל רשב"י הנושא המרכזי זה **ביטול תורה!!!** גם כשנכנסו רבותינו לחרם ביבנה ושאלו על אותה מחלת אסכרה הנוראה... שזה היה אז הנגיף והמחלה האורורה שחילתה גדולים וטובים... ושאלו מחלה זו מפני מה וכו'... רבי יהודה אמר: בגלל לשון הרע... רבי ישמעאל ברבי יוסי אמר: בגלל שלא מפרישים תרומות ומעשרות... ואילו רשב"י טען: **שהכל מתחיל ונגמר בגלל ביטול תורה!!!** נקודה!!! האם הלכה כרשב"י?? לא יודע...

אבל מה שבטוח... כשמגיעים אלי לכה"פ זה בואי הנושא!!! האם ממיילא נא לא להסית את הנושא... אם מגיעים לרשב"י הנושא הראשון שצריך לשבת עליו בכובד ראש זה התחזקות בתורה!!! ובינינו... ולכל אחד מאיתנו יש מה להתחזק בתורה...

יש כאלו שצריכים להתחזק ביותר שאת בקביעת עיתים לתורה... כן... את אותה שעה רשמית מידי ערב... לתחזק אותה ולקבע ולהעצים אותה... ולערב את בני הבית שיהיו שותפים בחוויה שאבא הולך ללמוד תורה... להפוך את השעה הזו לכזה מצב שזה יהפוך להיות באל חזור... תגרום לעצמך שכבר לא תוכל לרדת מהעץ... תעשה כזה דרמה מהסיום שיהיה בעוד כך וכך זמן... שכבר לא יהיה לך ברירה וכו' וכו'...

יש כאלו שצריכים להתחזק להתחיל להעריך את לומדי התורה... להפסיק לחפש אותם בפניה... ולהפסיק לרצות לנשון אותם כחמור... להבין שלמרות כל התסכול שצברתי מולם... עדיין עליהם עומד העולם!! זה לא קל... זה גם דבר שכרוב בהרבה מאוד תצטומות וניקוי פנימי... וכמובן אלו שכבר עמלים בתורה... צריכים להתמלא במטענים של כח והערכה אישית... להעריך את מגדל הבקרה שהם נמצאים בו... לדעת שברגע שאנחנו דבקים באילנא דחיי ה' שמח בעולמו ושמה במעשיו...

--- רק וורט קצו... לבני התורה... להתחזק ביחד בעמל התורה...

ובכן יש את המדרש המפורסם על אחד מתלמידי רשב"י שיצא לחוץ לארץ והתעשר עושר גדול... התלמידים קינאו בו... ואז רשב"י הוציא אותם לבקעה ואמר: בקעה בקעה היתמלאי דינרי זהב...

התמלאה הבקעה בדינרי זהב... וכולם התחילו לאסוף... לאסוף הרבה הרבה כסף... ואז רשב"י אמר להם: עצרו!!! כל אחד שלוקח כעת כסף... זה על חשבון העולם הבא שלו... ואז כולם הפסיקו...

צריך להבין את הסיפור הזה: הרי בשורה התחונה... מה רשב"י בסה"כ רצה לומר לתלמידים שלו?? הוא בסה"כ רצה להגיד להם... אל תקנאו בחבר שלכם שהתעשר... כי העושר זה על חשבון חלק מהעולם הבא שלו... נכון?? נכון זה המסר?? אם ככה: בשביל מה צריך לקחת אותם לבקעה... למלא אותה בדינרי זהב... ועכשיו להגיד להם שמי שלוקח זה על חשבון העולם הבא... שרשב"י יאסוף את כל התלמידים ויגש איתם ישר לנקודה: תדעו לכם רבותי שהחבר שלכם... הכסף שלו... זה על חשבון העולם הבא, זהו!!! המסר כבר מובן בלי הבקעה...

ולכאורה התשובה היא כך: אותו תלמיד יצא לחוץ לארץ ותכל'ס הוא עשה כסף!!! הוא היה עשיר!!! מה שנכון נכון... עכשיו יבא הרבי רשב"י ויגיד לנו... אל תתלהבו... נכון שהוא התעשר... אבל יש לזה מחיר... הוא מפסיד מהעולם הבא שלו...

נו נו... הרבי בסה"כ מנסה להרגיע אותי... נכון שאני מצד אחד מקנא בחבר שעשה חיל... לכן הרבי מרגיע אותי... אל תתלהב יותר מידי... סו"ס יש לו גם הפסדים... נו נו... בסדר רבי... יש הרבה מאיתנו שהיו שמחים להרויח גם אם לזה הפסדים... זה עדיין לא לגמרי משכנע אותי... נכון שהוא הפסיד חלק מהעו"ב, אבל עדיין יש לו כסף... תעשה משהו... **אז זהו שלא!!!** בדיק בשביל זה רשב"י לוקח את התלמידים שלו לבקעה... אני רוצה שלא תרגישו מופסדים... שלא תרגישו מקופחים... בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב... בבקשה... הנה... קחו... כל מה שחבר שלכם נסע רחוק והרויח בחוץ לארץ בעמל ויגיעה... הנה... כעת אני נותן לכם את הכל על מגש של כסף... יותר נכון: מגש של בקעה...

קדימה... קחו... תהנו מהחיים... אבל!!! תדעו לכם שמי שלוקח מפסיד מהעולם הבא שלו... אה... אם ככה... אנחנו לא רוצים... אנחנו יודעים מהעסקה...

וכאן!!! כאן רשב"י העביר להם מסר מאוד עדין ודק!!!

ואני אמחיש את זה במשל: מעשה בעינקה ושלימלה... שניהם החליטו לרוץ לבחירות למועצת העיר... שניהם הגישו מועמדות... ושניהם התחילו במירוץ... יענקה היה פיקח... קרא את המפה והבין יחסית מהר שאין לו שום סיכוי... הוא פרש מיד בהתחלה... הודיע לאוהדיו שהוא יורד מזה קבלו ביטול... אבל שלימלה לא ויתר... הוא הלך עד הסוף... שיגע את כל העיר עם פלאייערים... השמצות... כנסים... חוגי בית... הרים טלפונים... ותכל'ס... אחרי כל המירוץ המתיש... בסוף גם הוא לא עבר את אחוז החסימה!!! שלימלה היה שבור מאוד... יום אחד פגש שלימלה את יענקה ואמר לו בשפל קול... אוי... איך שאני מקנא בך... כשאני מסתכל על המהלך הנובון איך שפרשת מיד בהתחלה... אני דופק את הראש בקיר ואומר לעצמי: מילא אם הייתי מצליח לקבל לכה"פ מנדט אחד... נו... היה כדאי להתאמץ בשביל זה... אבל בשביל **לא** לעבור... בשביל זה הייתי יכול לפרוש מוקדם כמון... גם להוציא את הנשמה... וגם להגיע לאותה תוצאה מאכזבת... חבל שלא פרשתי בזמן כמון...

על אותו משקל: רשב"י פונה לתלמידים שלו ואומר להם: אתם חושבים שאותו תלמיד הלך לחוץ לארץ בשביל להביא כסף?? לא!! טעות בידיכם!!! לא זו ההסתכלות האימיתית... ההסתכלות האמיתית היא שהוא הלך לחוץ לארץ בעצת היצר בשביל להפסיד חלק מהעולם הבא שלו...

זאת אומרת: בשורה התחונה... לא רק שהוא הפסיד חלק מהעולם הבא שלו... אלא הוא גם היה צריך לעבוד קשה בשביל התוצאה הלא מוצלחת הזו... ולכן רציתי לחסוך לכם!!! אם אתם כ"כ רוצים להפסיד חלק מהעולם הבא שלכם... אז עוד לטרוח בשביל זה??

לפחות את העגמת נפש הזו רציתי לחסוך לכם!!! אז הנה... אם אתם רוצים להפסיד חלק מהעולם הבא שלכם... חסכתי לכם את הנסיעה... אין צורך לכתת את הרגלים ולעבוד קשה בשביל התוצאה האומללה הזו... אני מוכן להגיש לכם את זה על מגש של כסף... קחו!!! רציתם ללכת רחוק רחוק בשביל להפסיד חלק מהעולם הבא שלכם?? הנה... בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב... בבקשה... מי שרוצה להפסיד חלק מהעולם הבא מוזמן לעשות את זה בקלות ולא בקושי!!!

התובנה הזו מאוד עמוקה ונותנת כח בחיי ההסתפקות במועט!!!

נכון שביים יום יש לנו את הרגעים שמתחשק לנו לחיות חיי רווחה כמו... מהרגעים הקשים האלו אי אפשר לחמוק... אבל עזוב... אני כעת רוצה להתמקד על **המבט לאחור...** במבט לאחור... כאן זה נטו הישג!!!

לדוגמא: אני וחבר שלי היינו רעבים... הוא הירשה לעצמו ללכת למסעדה בשרית יוקרתית... ואני קניתי שתי רוגלאך ובורקס... ברגע הראשון קנאתי בו... אבל עברו שעותיים מאז שאכלנו ואז הגיע השלב של הכאבי בטן!!! גם לי כאב הבטן וגם לו... בשלב הזה ממש לא מקנא בו... **כי אם כבר התוצאה היא כאבי בטן...** אז מה יותר כדאי?? כאבי בטן מארוחה שעלתה 100 שקל... או מאיזה בורקס שעלה בקופיקס שש שקל??

מה כבר יכול להיות יותר גרוע מכאבי בטן?? לשלם עליהם מאה שקל!!!

מה יותר גרוע מלהפסיד חלק מהעולם הבא?? להזיע ולעמול כדי להגיע לתוצאה הלא אידיאלית הזו... זאת אומרת: מי שמתספק במועט... לפחות בייחס **למבט לאחור** כל כולו אמור להתמלאות בסיפוק... כי במבט לאחור כולם בסופו של דבר חוזרים לאותו בויך... לשגרה המשעממת... אז אם בלאו הכי התוצאה היא אותה תוצאה... אז מה יותר טוב? לחזור עצבני לאחר מסע ממושך באירופה?? או לחזור עצבני לאחר נסיעה ברכבית עם כרטיס רב קו?? אז נכון... שלפני שנסענו!! קנאתי בו שהוא יכול להרשות לעצמו ואני לא... אבל לאחר מעשה... כשהגיע הכאב בטן שאחרי האוכל... כשהגיע זיבולא בתרייתו ומתברר שלא לקחתו איתנו כלום... כעת שישו בני מעי שישו על כל מאה גרם של עוה"ז שלא בזבזתי... את המחשבות האמיתיות על המבט לאחור!!! צריך לקחת אותם כהעצמה ונתינת כח מול התשוקות לעתיד... חשוב על זה... נאריך בזה בהזדמנות אחרת...

הפטרה
"ויאמר ירמיהו"

פרשת בהר

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת יג' אייר התשפ"ב

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:13	20:04	20:58
19:10	20:02	20:55
19:13	20:05	20:58
19:10	20:02	20:55

י-ם ת"א חיפה ב"ש

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יבל דהאן נ"י 050-4194600

מסופר על רבי **עמנואל חי ריקי**, מגדולי חכמי אטליה שחי לפני כ-300 שנה והתפרסם בעיקר בזכות ספרו על המשניות "הון עשיר". שמו המקורי של הספר בעודו בכתב ידו היה "דקדוקי עניות", בענוותנותו לא החזיק עצמו אלא כעני בדעת.

חבריו החכמים ניסו להגניאו מכך, והפצירו בו כי ישנה את שם הספר, ולשווא, הוא לא אבה לשמוע להם. אולם כאשר עניות קשה פקדה אותו, והוא הוכרח לצאת מארץ ישראל, לשם עלה מאיטליה, וגם אחר צאתו

לא תמו צרותיו הוא נפל ביד אנשים רעים שלקחו את כל אשר היה לו והותירו בידו רק את כתב היד של "**דקדוקי עניות**", או אז הבין שיש בכך **משהו סימלי**, ו"ברית כרותה לשפתיים", ואז שינה את שם ספרו ל"הון עשיר". כוכב מזלו דרך עליו והאיר מחדש, והוא זכה לשוב למעמדו הקודם ולהוציא את הספר לאור.

סוס רעב כל הקהל התאסף כבר בבית הכנסת של החוזה **מלובלין** זצ"ל מוכן ומזומן לתפלת ראש השנה ורק רבי דוד מלעלוב זצ"ל בושש לבוא. עיכב רבי יעקב יצחק את התפלה ואמר יש לחכות לרבי דוד. יצאו חסידים לחפשו ומצאוהו **עומד ליד סוס**, מאכילו שעורים מתוך כובעו כי מיהר בעל הסוס לבית הכנסת, חשש פן יאחר את התפלה והשאיר את הסוס רעב...

האדם הישר כראי מוצק לחברו יראה לו יופיו ולא יעלים ממנו דופיו.

האיש והאישה שונים זה מזו במהותם, לכל אחד מהם יש כלים אחרים שנתנו לו לצורך תפקידו אלא שאליה וקוץ בה: למרות הברכה שבשוני שביניהם יש בכך גם מוקד רגשי להתפתחותם של **אי הבנות** שמקורם בהבדל הבסיסי שביניהם.

בסופו של דבר כשאדם מתפכח הוא מבין שהתהליך הוא "ממך אליך אברהם!"

הוא מנסה **לברוח מהקשיים הטבעיים** שגזר עליו הבורא אלא שהוא רואה שהתחליפים אינם כה ערבים והוא מעדיף לחזור שוב אל מה שנתן לו הבורא מלכתחילה...

נסע הרה"ק ר' **משה צבי מסריין** זיע"א במרכבתו, ואלפי אנשים התאספו בצידי הדרך וחלקו לו כבוד. אחריו נסע הרה"ק ר' **משה מקוברין** זיע"א והסוה עצמו כאדם פשוט. אמר הרבי מקוברין: אלך ואראה איך מגיב הרבי מכוריין לכל התכונה הגדולה הזאת. הציץ לעגלה ראה שהרבי יושב חור כסיד, כאילו מלויים אותו לבית עולמו.

לפתע, הבחין בו הרבי מכוריין וקרא אליו: "האם רוצים לראות אם יודע אני איך לקבל כבוד? יודע אני... הרי כבר שלח יוסף להודיע לאביו את כבודו במצרים, כמי שאומר: "אל דאגה, אבי, **יודע אני איך לקבל כבוד**, הוא לא יזיק לי..."

**הזמן הטוב ביותר לשתול עץ
היה לפני 20 שנה
הזמן השני הטוב ביותר
הוא היום!!**

שלום שנעשה בלב לא שלם עדיף על מחלוקת אפילו יסודה באמת.

מסכת תענית יהודי אחד בא לפני בעל **חידושי הרי"ם** זצ"ל ושה לו בצער רב כי רופאיו הודיעו לו שראייתו הולכת ונחלשת וסופו להגיע לידי עיוורון.

אמר לו החידושי הרי"ם: לך ולמד מסכת אחת אשר לכשתעזור ח"ו תוכל **לשננה בעל פה** הלך הלה ולמד מסכת תענית. חזר אל החידושי הרי"ם וסיפר לו זאת.

גער בו החידושי הרי"ם: מה עשית?! נתתי לך ברכה שלא תתעורר עד שתלמד את המסכת היה עליך ללמוד מסכת בבא בתרא שהיא ארוכה פי כמה וכמה....

"אל תונו איש את אמיתו" הרבי ר' **בונם מפשיסחה** היה אומר: התורה הזהירה שלא להונות את הזולת, ואילו חסיד נוהג לפניו משורת הדין ואסור לו **להונות גם את עצמו**.... אסור לו להשלות את עצמו במדרגות יותר גבוהות מכפי שיש לו באמת....

פקודה לפתחשפה

מספר חתן אחד: ערב נישואי בשנת תש"ה, באתי למרן **החזן איש** זצ"ל לבשרו על כך ולהזמינו לחתונה. מרן נתן לי את ברכתו לחתונה, וכשנפרדו **ביקשני** שבצאתי את ביתו, **אתעכב** מתחת לחלון חדרו. הדברים היו לפלא בעיני, אבל הפתרון לא איהר לבוא. עמדתי מתחת לחלון, החלון נפתח ומרן הושיט לי את ספרו על מסכת זבחים, עם הקדשה והתימתו. לא יכולתי להתאפק ושאלתי אותו מדוע לא נתן לי את הספר כשנפרדנו, בעת שהייתי בחדרו.

הסביר לי מרן: "הרבנית מקפידה שלא אתן את הספרים שלי **במתנה**. זוהי ההכנסה **היחידה שלנו**, וכיוון שהיא הדואגת לפרנסתנו - היא מקפידה על זה, לא רציתי לעצור אותה והששתי שמא בראותה אותך **יוצא עם הספר**, היא תבין שנתת לי לך במתנה לכבוד חתונתך, ולכן אני מוסרו לך דרך החלון". מעשה זה הוא לימוד גדול,

כמה צריך האדם להתחשב ברגשות הזולת. ובפרט של אשתו צא ולמד כיצד עלינו לנקים "**מכבדה יותר מגופו**". (העורך)

איזהו התבודדות של ממש? בזו שאתה עם הבריות ובתוכם ואע"פ כן לא מרגישים.

דרכו של הרב **אברהם רפאל הררי** זצוק"ל בחינוך ילדיו הייתה, כשהיו עושים מעשה שאינו הגון מתוך שובבות ילדותית, לא הוכיחם מיד, אלא חיכה להזדמנות אחרת, שאז סיפר מעשה צדיקים השיך לעניין שנכשלו בו, כדי **שיבינו מעצמם** את הדרוש תיקון (עייני פלא יועץ ערך "כופה" במה שכתב בזה. ע"ש).

ואכן זכה רבי אברהם למשפחה ענפה של תלמידי חכמים מופלגים **ומרביצי תורה**, נטיעות הדומות לשרשים.

רבי מנחם-מנדל מוויטבסק אומר: מצאתי אנשים שלבושים קרועים אבל ליבותיהם שלמים, ועמלתי לשנות את הדברים – להלבישם מלבושים שלמים, ולקרוע את ליבותיהם.

זהיר מאוד היה הרב **בן ציון אבא שאול** זצוק"ל בכבוד אביו ואמו, ושרת אותם באהבה ובשמחה, ויה משתדל בכל כוחו לעשות רצונם ולחלוק להם כבוד רב. בהיותו בבית הכנסת, על אף שהיה שקוע ומורכז בתפילה, בכל פעם שאביו עבר, תכף היה רבנו קם מלא קומתו ועומד מלא עיניו, וכך חזר הדבר על עצמו פעמים רבות באותה תפילה. חרד ונזהר היה לכבדו בכל דקדוקי ההלכה.

אף בכבוד אמו נזהר מאוד. העיד על עצמו, שלא הזדמן שאמו ביקשה ממנו שיעשה דבר עבורה, כי מיד כשהבין **שיש לעשות בשבילה** – היה עושה לגודל דקדוקו במצוה יקרה זו, שהיא חמורה שבחמורות, כלשון הירושלמי (פאה א' א'), התבטא פעם, כי אם אביו או אמו היו אומרים לו לעמוד כל הלילה, וזה יגרום להם שמחה היה עושה זאת בשמחה רבה.

מסופר בתלמוד: מעשה בר' **אלעזר** ור' **יהושע** ור' **עקיבא**, שהלכו לחולת אנטוכיה לגבות צדקה לחכמים. היה שם אחד ששמו אבא יהודה שהיה תורם בעין יפה, אך עכשיו ירד מנסיו. כיון שראה את החכמים - נתכרעו פניו והלך לביתו. אמרה לו אשתו: מפני מה פניך חולניו? אמר לה: רבותינו כאן ואיני יודע מה לעשות. אמרה לו אשתו: **נשאר לנו שדה אחד**, לך מכור את חציו ותן להם. הלך ועשה כעצת אשתו. ידעו החכמים את מצבו ואמרו לו: המקום ימלא חסרונו. לאחר ימים חרש את חצי השדה שנשאר לו, בעת החמישה נבקעה הארץ ושקעה פרתו ונשברה רגלה, ירד להעלות את הפרה האיר הקב"ה את עיניו ומצא מתחתיה מטמון, ואז אמר: לטובתי נשבר רגל פרתי... כשהזרו רבותינו לאחר זמן, שאלו עליו את אנשי המקום: מה אבא יהודה עושה?

אמרו להם אנשי המקום: אבא יהודה נתעשר עושר גדול ומי הוא זה שיכול להקביל את פני **מחמת כבוד עושרו**. כששמע אבא יהודה שבאו חכמים - יצא לקראתם ואמר להם: עשתה תפילתכם פירות ופרי פירות... אמרו לו: אף על פי שנתנו אחרים פעם אחרונה יותר ממך - רשמנו אותך בראש רשימת המתנדבים. נטלוהו והושיבוהו אצלם, וקראו עליו את הפסוק: "מתן אדם ירחיב לו, ולפני גדולים ינלנו".

את כספך לא תיתן לו בנשך כשאתה נותן מכספך לעני, אם לשם צדקה או לשם גמילות-חסדים, תן לו **בסבר פנים** יפות ובדברים מעודדים. אל תהא "נושרך" או אגב תנינה בדברים החותכים כסכין בלבבו, אלא תן לו בעין יפה...

להצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלוס בן אורה רפאל אור בן הדסה צביה

"וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך" אם אדם נושא ונותן ביושר לפי חוקי התורה והוא נזהר מאונאה, ריבית ומאנוי שאו-הרי דבר זה כשלעצמו הוא בגדר עבודה גדולה וקדושה. וכך אמר **הבעש"ט** ז"ל: הלא קל וחומר הוא – מה אדם שלומד במשנה"ה המחליף פרה בחמור", הריהו חשוב מאוד בעיני המקום,

שכן הוא עוסק **בתורת הקדושה**. מכל שכן אדם שהוא מחליף ממש פרה בחמור ונוהא אגב כך בכל דיני התורה, בודאי ובודאי שזוהי עבודה גדולה וחשובה לפני המקום...

אין נקב המחט צר לשני אוהבים, ואין רוחב העולם מכל שני שונאים.

גם בשבתו בארץ ישראל לא פסק רבי **יהיא אלשיך** זצוק"ל לתלמודו, והיה עוסק בתורה התמדה גדולה ביגיעה ובדבוקות. כל מנהגי ומסורות **בני תימן** היו אצורים במוחו – לבד מדיעותיו העמוקות והרחבות בכל מכמני התורה הקדושה. למחיתו התעסק כגבאי עבור הישיבות, כאשר לוקח הוא רק אחוז קטן לפרנסתו, ולא כמקובל היום. עבודה זו גולה רבות מזמנו, ועל כן התפטר מכך וחזר לישב בביתו לעסוק בתורה.

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

הבסיס של האדם - אמונה ובטחון

מדוע נתנה התורה במדבר? המדבר הוא מקום הפקר. אין בו הנאי מגורים. אין מים, אין חשמל, אין מזון... איך אפשר לשהות במדבר? יש דרך אחת: לשאת את העינים אל ה' ולבטח בו שיתן לאדם את צרכיו וישמר עליו מפני המדבר. לכן נתנה התורה במדבר, כדי ללמדנו איך לחיות חיי תורה. אדם הלומד תורה צריך להתעלם מכל מה שקורה ממינו ומשמאלו, לא להתחסס לתנאים שמסביב. עליו לתלות בטחונו בה' ולהשליך עליו את יתרו! למוד התורה אינו תלוי בשום גורם. התורה היא תורת חיים, היא סם החיים. יהיה אשר יהיה – לומדים תורה, בלי להעיב תנאים, בלי לצפות לשום דבר.

מךן ראש הישיבה, שר התורה ותיקאה הגאון רבי **בן ציון אבא שאול** זצ"ל רגיל היה לתאר את תנאי החיים הקשים שהיו בנערותו בירושלים. היתה עניית נוראה, בקשי היה מה לאכל. לחם טרי היה מערף יקר ערך. היו קונים לחם ישן, זול יותר, ומחלקים אותו לכמה ימים. ולעתים רחוקות, בזמנים מיוחדים, היו זוכים לתוספת קטנה של "גביל או דק", כלשון מךן ראש הישיבה, רב רבנו, "המוזרה" הגאון רבי **עזרא עטרה** זצ"ל. "גביל" אלו גרגירים של גבינה שהיו מורחים על הפרוסה היבשה, ו"דק" לכמה טפות שמן עם עתה דק דק שהיו טובלים בהן את הפרוסה כדי לרבקה... זה מה שאכלו אז!

מותף העניות הנוראה הזו היו הנערים הולכים לישיבה ושוקדים על התורה בעמל וביגיעה. כשהיו שבים לביתם מן הישיבה, נותרו להם שאריות של לחם יבש ונקשה, שהילדים הקטנים בבית לא אכלו...

אולם בני התורה העניים לא התלוננו. זה מה שיש. הם היו ממשיכים ללמד עד שעת לילה מאחרת, ואז כשהרעב התגבר היו נגשים לאכל את שאריות הלחם היבש והקשה. ואיך אכלו אותו, הרי הוא בלתי אכיל?

מצאו פתרון יעירתי: בסוף היום הנרות כבר כבו. היו מטבילים את הלחם בשאריות השמן של הנרות ואוכלים לשבע. אחר כך היו עולים על יעוים לאגר כחות לעוד יום של עמל תורה ועבודת ה'!

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

עמוד צלותהון דישאל דאגתו של הרב **סלמן מוצפי** זצוק"ל לשלום עם ישראל היתה גדולה ועצומה. בשנים שלאחר תש"ח, כאשר הדרך אך הכותל המערבי, מערת המכפלה וקבר רחל נחסמו ולא יכול **לשפור שם שיח** לפני הקב"ה,

מצא לו נחמה פורתא בכך שמידי שנה נהג לקחת עמו את קהלו הקדוש לגליל לעריכת תפלות על קברי התנאים והאמוראים.

אמר רבי **זושא ונובלי** כשאתה מוציא "דבר שקר" מפוך – "תרחק" מיד מה-".

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חרשדי, דינה בת ורב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, שרון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איזה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אקברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סבג, שמאל בן רבקה, אסתר בת ערה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, שלמה בן דונה, **מךן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

נבל הכרמלי, שנגפו ה' בעשרה ימים? לפי שהיה צר עין וכפר בעיקר וחשב שהכל שלו ולא מיד ה'.

כי גרים ותושבים אתם עמדי ביני ובניכם אומר הקדוש ברוך-הוא – קיים תמיד יחס של גרים ותושבים. אם אתם רואים את עצמכם כגרים בעולם, בזכרם כי כל קיומכם כאן אינו אלא לפי-שעה, כפרודור, אזי הנני תושב בקרבכם ושכינתי שריה תמיד בניכם. **אבל אם אתם** רואים עצמכם כתושבים קבועים בעולם אזי הנני כגר בתוכם... מכל-מקום הנני, גם אני וגם אתם, גרים ותושבים – או אתם הגרים ואני התושב, או אתם התושבים ואני הגר...

שלווה – "שלום בה", שהיא בינך ובין נשמתך.

הג"ר **אברהם אדלר** זצ"ל מירושלים, תלמיד הישיבה דראדין כותב בספרו:

שמעתי מיפי אדמו"ר **בעל החפץ חיים** זצ"ל, על המקרא "יעל משה מערבות מואב אל הר נבו" (דברים ל"ד א') שפרשי: "כמה מעלות היו ופסען משה בפסיעה אחת", והעיר אדמו"ר הח"ח ז"ל, שלכאורה זהו נס, ולשם מה זה היה נצרך לו, ומדוע מספרת זאת התורה?

ואמר, כי בא להודיענו ששמה רבינו שקיים בזה מה שנצטוו מפי הקב"ה: "עלה אל הר הבריות וגוי ומות בהר" וגוי (שם) ל"ב מ"ט-ג) קיים המצוה **עזריות עומה** עד שפסע כל מעלות ההר בפסיעה אחת, אף שמיתתו הייתה תלויה בדבר, ולא הייתה שונה בעיניו מצוה זו ממצוות אחרות שבתורה, שקיים בזריות וללא איחור ודפח"ה.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חרשדי, דינה בת ורב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, שרון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איזה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אקברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סבג, שמאל בן רבקה, אסתר בת ערה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, שלמה בן דונה, **מךן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

השמה בעניני דינא

דבר השחר

קוראים יקרים

לכל מי שיש לו
בדיחות על
פרשיות השבוע
נא לשלוח
למערכת.

כמו כן ניתן
לשלוח בדיחות
על החגים,
עדות (שיהיה
על הגויים בלבד)
במייל:

a0503210@gmail.com

בריתות

1. ראיתי מזרוחני'ק שעוטה מסכה על האף אמרתי לו
עכשיו יש לך שכר כמי שאינו מצווה ועושה....

2. יו"ר שטראוס בהודעה לציבור: לקחנו פסק זמן. כל
העבודה במפעל כרגע מקופלת. יתכן שהתקלה נגרמה
בגלל פרה, אולי על מה שיצא ברבע לשבע במקום
לעבוד עד חצות. המצב ממש לא ספלנדיד ובטח לא
לטעמי. ממש לא כיף כף.....

3. מקווה שבעקבות הפיגועים האחרונים החמאס בעזה
מחלק לכולם שם שוקולד של עילית.....

4. נקודה למחשבה: כשאתה זורק בוץ על מישהו אחר,
תזכור: יכול להיות שלא תפגע בו, אבל על ידיך הלכלך
בטוח ישאר.....

5. בכלא גלבוע נערכים לקבלת 2 סטודנטים חדשים
ללימודי תואר ראשון ושני.

סעודת מלכים מתבשלת ברגעים אלה ממש,
ומכינים להם מיטה טובה ליד הטלויזיה.
באגב יש כבר שלט גדול עם ברוכים הבאים.....

התודה והברכה:

לידידי ר' משה מזרחי הי"ו ששלח את הבדיחות.
לחוברת המופלאה מבחר העלנים שע"י דפוס גרפומט.
למנכ"ל העלונים בארה"ק ר' שלמה אלה הי"ו
ולעומד בראשה ר' אליהו צבי חשין הי"ו
ולנדיב לב היקר: ר' מאיר עבוד שליט"א

המשטר - בריאה

6. פעם יהודי נסע לאסוף כסף למאמע רחל באמריקה ואף אחד לא הביא לו שקל וכולם שאלו מי זאת? עד שאמר להם שזה אמא של ר' ישעיה מקערעסטיר מיד כולם הביאו לו מיליונים.....

7. למכירה: בלון גז במחיר פיצוץ, עיתון במחיר שאסור לפרסם, שעון במחיר חבל על הזמן, מרצפות במחיר רצפה, מצית במחיר מדליק, מוצרי ח"פ במחירים של פעם בשנה, תנורים במחיר חם, שופר במחיר הקרן, תחפושות במחיר מצחיק, כורסא במחיר נח, ארנק במחיר שווה לכל כיס, מעטפות במחיר בול, חץ וקשת במחיר חיסול.....

8. אומרים שאין הרבה הבדל בין הציונים למאה שערים בעניין הדגל, כל המחלוקת שלהם היא האם הנחה עושה מצווה או הדלקה עושה מצווה....

9. איך קוראים לטשולנט בלי בשר? טשולנט ווקאלי.....

10. מקורבי בנט: אם מעמדו לא ישתפר בציבור לא תהיה לו ברירה אלא להכריז שוב שעלינו להתאחד ולהניח בצד את כל השנאות והיריבויות משום שרק באחדות ובפרגון הדדי נצליח להתאחד ולהניח בצד את כל היריבויות והשנאות שרק מרחיקות את האחדות הכל כך נחוצה לנו במיוחד בימים אלו שהאחדות כל כך נחוצה לנו.....

11. המשטרה עצרה אדם ברחוב שהחזיק פתק שכתוב עליו "ראש הממשלה שקרן נוכל וטיפש", בהגיעו לבית המשפט אמר לשופט התכוונתי לראש ממשלת סוריה, ענה לו השופט וכי אתה חושב שאני טיפש הרי כולנו יודעים מי ראש ממשלתנו.....

12. התמונה שבה נראה אחד הרוצחים מאלעד עם סיגריה שקיבל מהשוטר שלכד אותו גרמה לזעזוע עמוק גם בקרב יפי הנפש מהשמאל הישראלי: איך משטרת ישראל לא מתביישת לתת לרוצח הערבי חסר היישע דבר כל כך לא בריא?.....

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

התודה והברכה

לידידי היקר
מקים עולה של תורה
הלא הוא ר' מאיר עבוד הי"ו
על כל הטריחה
המרובה למען העלונים.
בברכת השמחה המערכת.

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

לא נבס"ק אתה הששמה

יו"ל ע"י מערכת "לא נבס"ק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 0534-135-183
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו

ווארט על הפרשה פנינים יקרים על פרשת בהר

וְעֲשִׂיתֶם אֶת זִמְתֵי וַגּוֹ' וַיִּשְׁבַּתֶם עַל הָאָרֶץ לְבַטָּח. (פכ"ה - פי"ז)

אם נחלק את המילה 'וישבתם' בשיכול אותיות נקבל 'יום שבת', מה שרומז לנו כי עיקר זכותנו על האדמה הקדושה טמונה בשמירת השבת, שהיא בת הזוג שלנו. כמו שאומרים "בואי כלה בואי כלה", שהכלה זו השבת. ולכן במלחמת המפרץ נפלו בישראל 39 טילים, וברוך ה' לא מתו בני אדם (חוץ מאחד שנחנק מהמסיכה) כנגד 39 מלאכות שאסורות בשבת. לרמוז לנו שעיקר הפיגועים באים בגלל חוסר בשמירת השבת.

וכן מעשה במלחמת לבנון השנייה. בספינה משוכללת מאוד של צה"ל, בליל שבת, עמד אחד מהחיילים ואמר 'רבותי, אני יורד למטה לעשות קידוש. מי שרוצה לבוא - מוזמן'. ירדו עמו כמאה חיילים, ונשארו ארבעה למעלה. ובאמצע שהם עסוקים במצוות 'זכור את יום השבת לקדשו' נורה לעברם הטיל הנורא שפגע בארבע שהיו על הסיפון, ואילו השאר ניצלו בזכות קידוש של שבת (חייל מכרמיאל שהיה בתוך הספינה סיפר זאת).

הדבר תורה לע"נ: ר' משה בן יוכבד, ר' יעקב בן כוכבה, נורית בת טאוס שושנה, משה בן שרה. ע"ה

מילתא דבדיחותא

1) איש אחד עבר בבית קברות בלילה והוא רעד מפחד. פתאום הוא רואה איש והוא הלך איתו ואמר לו: "איזה טוב שאתה פה אני מפחד ללכת לבד בלילה בבית קברות" ענה לו האיש השני: "כן גם שאני הייתי בחיים הייתי מפחד ללכת לבד....."

2) ילד רואה דוור מתרוצץ בשכונה ומחלק מכתבים ואומר לו: "למה לך להתאמץ כל כך? שלח אותם בדואר....."

3) אישה אחת באה ליועץ נישואין כדי לספר את בעיותיה ליועץ ואמרה לו: "בעלי בן 40 פלוס" נו שואל היועץ "אז איפה הבעיה" האישה: "שזה הפלוס היחידי שלו....."

4) אברך מירושלים נסע פעם לתל אביב. הוא נולד במאה שערים התחנך בחיי-עולם, הטיולים שלו היו לשערי חסד וזכרון משה, לא יותר רחוק. ופתאום הוא רואה בתל-אביב את חוף הים... "אוי ווי אגרויסע מקוה!!!" נדהם בהתפעלותו מהגודל.....

ניתן לשלוח בדיחות למייל fe fe האצרכת

מילתא דבדיחותא

5) ברוך אתה ה' א' מלך העולם, אשר יצר את השלג בחכמה וברא בו חלקיקים חלקיקים לבנים ושקטים. גלוי וידוע לנו, שאם יתפס אחד מהם, או יקפא אחד מהם, יהיה אפשר להיתקע ולעמוד בכבישים, אפילו יומיים שלמים. ברוך אתה ה' ממיס השלג ופותח הכבישים.....

6) השלג הם כמו החמות. מגיעה ליום אחד וגורמת נזק לשבועיים. רק הילדים שמחים, שהיא באה.....

7) שני אנשים הלכו לרופא. הגיעו אליו, הרופא שואל מה הבעיה? ענה האחד שקל נתקע לי בגרון. אוקי, אמר הרופא, ומה עושה כאן החבר שלך? אה.. זה פשוט השקל שלו.....

8) חולה שוכב על שולחן הניתוחים בחדר הניתוח וממתין לניתוח לב פתוח, פתאום מצלצל הטלפון בחדר הניתוח, האחות הראשית עונה לטלפון ואומרת תודה. כשהיא מסיימת את השיחה, היא אמרה: זו הייתה אימך. היא מאחלת לך הצלחה בניתוח הראשון שלך. אומר החולה: אין לי אמא וזה לא הניתוח הראשון שלי. עונה האחות: אני יודעת, זו הייתה האמא של המנתח.....

9) "חלמתי חלום שאני בגן עדן" סיפרה האישה לבעלה "וגם אותי ראית שם?" שאל הבעל. "כן" אמרה האישה "אבל רק אז גיליתי שזה חלום....."

בסייעתא דישימיא

נשאר כמות מצומצמת

מהחוברת הבדיחות לא נפסיק את השמחה חלק 3

ניתן לקנות את החוברת בירושלים ברחוב: דוד 9 שכונת הבוכרים הכניסה בצד ימין מחיר החוברת 10 ₪ בלבד! ובחוברת 252 בדיחות מצחיקות על 32 עמודים A5.

להזמנות ועוד פרטים 0534-135-183

העלון בחסות

נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת! לפרסום ניתן לפנות למערכת העלון

הבטחתי לפרסם

התפללתי בציון הקדוש של חכם ששון מזרחי זיע"א

אמרתי פרשת הקטורת, נתתי פרוטה לצדקה, קבלתי על עצמי לשוב בתשובה, בקשתי בקשה ולאחר כמה זמן נושעת.

הציון נמצא בבית החיים סנהדריה בירושלים

הטשולנ'ט הביתי

בכל ליל שישי מתקיימת מכירה של הטשולנ'ט הביתי בר"ח שלמה מוסאוף בי-ם מהשעה: 20:00 בערב. מנת טשולנ'ט 22 ₪. 0548-437-050

חדש! חדש! חדש!

פרסום בעלון רק ב- 10 ₪

עוד פרטים:

0534-135-183

שימו לב: העלון מופץ ב- 8,000 עותקים.

הקלדות

דברי תורה | מסמכים

0534-135-183

ניתן לקבל את הגיליון במייל: a05832349@gmail.com

מספר 104

אבות ויבנים "אהל פינחס"

דבר העורך

מעשה בשני יהודים שותפים שהיו קונים ומוכרים חפצים יד שנייה: כיסאות, מיטות, וכ'.

"אין זמן כעת", השיב השותף השני, "חבל להפסיד רווח כל כך גדול! אם ברצונך ללכת - לך, אך כמובן שלא נהיה שותפים בחפצים שאקנה בזמן זה". הלך הראשון להתפלל תפילת מנחה, ואילו השני קנה מזרנים ומיטות במחירי מציאה.

כשחזר הראשון מן התפילה, התאכזב לגלות כי כבר לא נותר כמעט כלום לקנות. בין החפצים המועטים שנשארו היה מזרן אחד, קרוע למדי. החליט לקנות אותו, לתקן ולמכור.

קנה את המזרן, לקח אותו לביתו כדי לתקנו, והנה בעת שהוא פורס את התפר, הוא מגלה שהמזרן - לא יאומן - מלא מטבעות זהב!

זכה יהודי זה לאכול מפירות מצוותו בעולם הזה, כשהקרן כמובן שמורה לו לנצח לעולם הבא...

בידידות ניר עגליאל

בתכלס מוזר להירדם באוטובוס בלי לשמוע ברקע את 'סליחה מסיכה'!

לע"נ הילד הנעים אליהו שור בן חנה י"י שהיה מקוראי העלון ומשתתף בפעילויות

אני לא מבין איך יש עדיין חול בים אם כל כך הרבה אנשים לוקחים ממנו קצת הביתה בנעליים כל פעם.

חלת מפתח זה נחמד, אבל בשביל פרנסה אולי עדיף לאפות תואר במדעי המחשב

התחזית לימים הקרובים: ים תמונות של חלות בצורת מפתח

לכל אלו שאפו חלת מפתח רק מזכיר: את 3 הפרוסות הגדולות שימו בצד למס הכנסה פרוסה וחצי נוספת שימו בצד למע"מ חצי פרוסה לביטוח לאומי.

כולם טועים ומורחים שומשום על החלה, בחלת מפתח. אסור!! זה נכנס והורס את כל הצילנדר!! *ראו הוזהרתם*

לפני שנתיים - אני: אחי, אני חולה קורונה. חבר: אל תדבר איתי בחיים.

היום - אני: אחי, אני חולה קורונה. חבר: תביא חיבוק.

זוג מטייל בנחת באזור ים המלח. פתאום אומר הבעל לאשתו: תסתובבי רגע! למה שואלת אשתו? עונה לה: לא יודע אבל ללוט זה הצליח!...

נכון שאני חולה, אבל צריך להסתכל על הצד החיובי, מעולם לא היו לי כל כך הרבה מעלות.

למה להציץ בעלון של חבר

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה 367korona@gmail.com

בן אדם בריא חורף שלם, מגיע הקיץ והוא חוסף את הציון של החיים.

שלום יחיאל. שלום וברכה, מי אתה? משה כהן. וואו, לא זיהיתי אותך בלי מסיכה.

שוטר: נסעת מהר אני: ניסיתי להיות בקצב של התנועה שוטר: אבל אין פה עוד מכונות אני: אני יודע! אתה מבין כמה אני מאחורה?

התקשרה אל"י עכשיו הפקידה מהבנק לגבי המינוס. כנראה לא ראתה את החלה בצורת מפתח שהכנתי.

החלה המנצחת

מהפעילות לא נחיס ארעף

אבות ובנים תהלים מלל ליל שישי אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש מלל שישי

עלון באלפי עותקים סדר לימוד שבת

שיעורי רבנים שיעור עין יעקב ישיבת בין הזמנים

שיעור בעלי בתים פעילויות לילדים

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

לא יודע מי עשה את זה אבל הרגת אותי

אין אדם י שאין לו ערך.

במקרה הגרוע ביותר, תוכל לשמש כדוגמה שלילית!

איך לגרום לילדים שלכם

לעשות לכם מסאז' בגב

חברות סולריות -

שלום, אני חושב שאני משלם יקר, מבקש הנחה, אין סיכוי, בבקשה, אין סיכוי, אולי בכל זאת? אין סיכוי, אני עובר למתחרים, תעבור.

עובר למתחרים

שלום, זו ענבל מהחברה שעובדת, רצינו שתחזרו אלינו ותקבל את ההנחה שביקשתי.

לקחת רק שניה מחק מחבר, להשתמש ואז לבקש רשות כדי שלא יהיה גזל

עשיתי עכשיו תאונה קטנה, הנהג השני ביקש שנחליף פרטים, אז מהיום קוראים לי דוד כהן.

אנשים טובים באמצע הדרך

להתחתן או להציל

- ביום חמישי, דקות לפני שהחתן נתנאל אסיא עמד להיכנס לטקס החופה ולהתחתן עם בחירת ליבו הוא קיבל קריאה "על ילד שמפרסם" כמה רחובות מאולם השמחות. החתן לא היסס לרגע!, ביקש מהרב ומהאורחים להמתין. ורץ להציל חיים. הגיע בזמן אל הילד, והחזיר אותו להכרה, והציל את חייו. וחזר לטקס החופה, והתחתן עם בחירת ליבו. מי כעמך ישראל, אשרינו שזכינו לעם כזה!

יש לכם סיפורים על אנשים או מעשים טובים שלחו לנו ונפרסם 367korona@gmail.com

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ניצול הזמן וספירת לך שבע שבתות שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה (ויקרא כה, ח). לכאורה לא מובן, וכי התורה הקדושה באה ללמדנו חשבון שבע שנים כפול שבע שנים זה ארבעים ותשע שנים? ואם כן מדוע הוצרכה התורה לכתוב זאת. אלא בדרך רמז אפשר לומר שהתורה הקדושה באה להורות ולהראות לנו עד כמה הזמן עובר מהר, שבע שנים, שבע פעמים, ארבעים ותשע שנים! הזמן חולף ועובר מהר מאוד, התעייף עיניך בו ואיננו (משלי כג, ה), אדם להבל דמה ימיו כצל עובר (תהילים קמד, ד). לכן צריך לנצל את הימים והשנים בריבוי לימוד תורה מצוות ומעשים טובים, כיון שהימים חולפים מהר ואינם חוזרים.

ובדרך רמז הסבירו המפרשים בזה את הפסוק בהמשך הפרשה, את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך (ויקרא כה, לו), כספך מלשון כמיהה וכיסופים, נכספה וגם כלתה נפטי (תהילים פד, ג), והוראת התורה לנו בזה שהכיסופים החשקים והרצונות שלנו לא יהיו בנשך ותרבות - בכסף וזהב, כיצד לאסוף עוד ועוד נכסים וממון, מרבה נכסים מרבה דאגה (אבות פ"ב מ"ז).

וכן ממשיכה התורה ומצווה ובמרבית לא תתן אכלך, שלא ירבה האדם באכילה שתיה ובמעדנים, אלא עיקר עסקו יהיה ברוחניות, בלימוד התורה הקדושה, בקיום מצוות ומעשים טובים.

יהי רצון שנוכח לעלות ולהתעלות בתורה ויראת שמים טהורה, וכל מעשינו יהיו לשם שמים ובזכות כך נראה בקרוב בביאת משיח צדקנו ובגאולת ישראל השלימה, אמן.

סבת שלום ואמורק!

לא רבים יודעים, אבל קל יותר לפתוח צנצנת כשמכווצים את הפרצוף

למה מעבירים את המגש למישהו אחר בארוחה משפחתית 1% מנימוס 99% כדי שהוא ישבור את הראש איפה לשים את זה

לדעת כבר מהגן שישראל יצאו ממצרים ששים ריבוא אבל אף פעם לא לזכור כמה זה ריבוא...

מלצרית בתחילת משמרת: "שלום לך 😊 *קדה קידה* התרצה ארוחת בוקר? קפה? דיגי ביד?" מלצרית בסוף משמרת: איך השניצל מגיע? במסוק. עוד שאלות?

ענידה סידרתי לך מדפים כבר לא צריך לקנות

נעלי אצבע עם אחריות לכל החיים

כשחבר מתנחל אצלך בהגזמה ואתה מתחיל לרמוז לו

האורחים
נבר התעייפו
מהריקודים?
זה הזמן לתת להם
לקרוא משהו מעניין
על הפרשה

המזכרת

שתפאר כל אירוע, שמחה, או שבת התאחדות

התלבטתם לגבי מזכרת לשבת התאחדות,
או לשמחה המשפחתית?

הזמינו עוד היום את חוברת עלוני השבת
של גרפומט, בשילוב הטקסט שלכם בשער!

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה